

De Apocalyps Ontvouwd

Band II

De
Apocalyps
Ontvouwd

VOLGENS
DEN GEESTELIJKEN ZIN,

Waar

onthuld worden de verborgenheden, die daar voorzien zijn,
en tot nu toe verscholen hebben gelegen.

EERSTE DEEL
Band II

Vertaling (1966) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

De Apocalyps

Vijfde Hoofdstuk

1. En ik zag in de rechter Desgenen Die op den Troon zat, een Boek geschreven van binnen en van achteren, verzegeld met zeven zegelen.
2. En ik zag een sterken Engel, verkondigende met een grote stem: Wie is waardig het Boek te openen, en zijn zegelen los te maken.
3. En niemand kon in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, het Boek openen, noch hetzelfde inzien.
4. En ik weende zeer dat niemand waardig gevonden was om het boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien.
5. En een van de Ouderen zeide tot mij: Ween niet; zie, overwonnen heeft de Leeuw Die is vanuit den stam van Jehudah, de Wortel Davids, om het boek te openen en zijn zeven zegelen los te maken.
6. En ik zag, en zie, in het midden van den Troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderen, een Lam staande, evenals gedood, hebbende zeven hoornen, en zeven ogen, dewelke zijn de zeven geesten Gods, uitgezonden tot de gehele aarde.
7. En Het kwam en nam het boek vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat.
8. En toen Hetzelve het boek had aangenomen, vielen de vier Dieren en de vierentwintig Ouderen neder voor het Lam, hebbende een ieder citers, en gouden fiolen vol reukwerken, welke zijn de gebeden der heiligen.
9. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Waardig zijt Gij om het boek aan te nemen en zijn zegelen te openen, omdat Gij gedood zijt, en ons Gode hebt verlost in Uw bloed, vanuit allen stam en tong, en volk en natie.
10. En Gij hebt ons onzen Gode gemaakt koningen en priesteren, en wij zullen regeren op de aarde.
11. En ik zag en ik hoorde een stem veler Engelen rondom den Troon en de Dieren en de Ouderen, en hun getal was tienduizenden van tienduizenden, en duizenden van duizenden.
12. Zeggende met een grote stem: Waardig is het gedode Lam om te ontvangen de mogendheid en de rijkdommen en de wijsheid, en de eer en de heerlijkheid en den zegen.
13. En al het geschapene dat is in den Hemel en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn, en alle dingen die in dezelve zijn,

- hoorde ik zeggen: Hem Die op den Troon zit, en het Lam, zij de zegen en de eer en de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen.
14. En de vier Dieren zeiden: Amen; en de vierentwintig Ouderen vielen neder en zij aanbaden Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen.

De Ontvouwing.

296. Vers 1. *En ik zag in de rechter Desgenen Die op den Troon zat, een Boek geschreven van binnen en van achteren, verzegeld met zeven zegelen.* En ik zag in de rechter Desgenen Die op den Troon zat, betekent den Heer ten aanzien van de Almacht en ten aanzien van de Alwetendheid: een Boek geschreven van binnen en van achteren, betekent den staat des levens van allen in den Hemel en op de Aarde, in het gemeen en in het bijzonder: verzegeld met zeven zegelen, betekent geheel en al verborgen.

297. En ik zag in de rechter Desgenen Die op den Troon zat; dat dit betekent den Heer ten aanzien van de Almacht en ten aanzien van de Alwetendheid, staat vast uit de betekenis van de rechter, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Almacht en eveneens de Alwetendheid, waarover aanstonds; en uit de betekenis van Hem Die op den Troon zat, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede in den Hemel; de Troon immers betekent in het algemeen den Hemel, in het bijzonder den geestelijken Hemel, en abstract genomen het Goddelijk Ware, voortgaande, vanuit hetwelk de Hemel is, en door hetwelk het Gericht; men zie boven n. 253. Dat de Heer wordt verstaan onder Hem Die op den Troon zat, en eveneens onder het Lam dat van Hem Die op den Troon zat, het boek aannam, is omdat onder Hem Die op den Troon zat, de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het Lam de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware: het zijn immers twee dingen die voortgaan uit den Heer als de Zon des Hemels, namelijk het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware; het Goddelijk Goede uit den Heer wordt genoemd de Vader in de Hemelen, en Dit wordt hier verstaan onder Hem Die op den Troon zat; en het Goddelijk Ware uit den Heer wordt genoemd de Zoon des mensen, hier echter het Lam; en omdat het Goddelijk Goede niemand oordeelt, maar het Goddelijk Ware, wordt derhalve hier gezegd dat het Lam het boek aannam van Hem Die op den Troon zat; dat het Goddelijk Goede niemand oordeelt, maar het Goddelijk Ware, wordt verstaan onder des Heren woorden bij Johannes: *“Niet oordeelt de Vader wien ook, maar al het oordeel heeft Hij den Zoon gegeven, omdat Hij de Zoon des mensen is”*, v: 22, 27; onder den Vader wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder den Zoon des mensen de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware: dat het Goddelijk Goede niet wien ook oordeelt, is omdat Dit niemand uitvorst; maar het Goddelijk Ware oordeelt; dit immers vorst een ieder uit. Doch nochtans moet men weten, dat de Heer Zelf ook niet iemand oordeelt vanuit het Goddelijk Ware dat uit Hem voortgaat; dit immers is aldus verenigd met

het Goddelijk Goede, dat zij één zijn, maar dat de mens-geest zichzelf oordeelt; het is immers het Goddelijk Ware door hemzelf opgenomen hetwelk hem oordeelt; en omdat dit verschijnt alsof de Heer oordeelt, wordt derhalve in het Woord gezegd dat allen worden geoordeeld door den Heer; dit leert de Heer eveneens bij Johannes: *“Jezus zeide: Indien iemand Mijn woorden gehoord, en toch niet geloofd zal hebben, Ik oordeel hem niet; niet immers ben Ik gekomen opdat Ik de wereld oordele, maar opdat Ik de wereld zalige; wie Mij versmaadt, en Mijn woorden niet aanneemt, die heeft die hem oordeelt; het woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten uitersten dage”*, XII: 47, 48. Met het Gericht immers geschiedt het aldus: de Heer is bij allen tegenwoordig, en vanuit de Goddelijke Liefde wil Hij allen zaligen, en eveneens keert Hij en leidt Hij allen tot Zich toe; zij die in het goede zijn en daaruit in de ware dingen, volgen, want zij plooiën zich aan; doch zij die in het boze zijn en daaruit in de valse dingen, volgen niet, maar keren zich achterwaarts van den Heer af; en zich achterwaarts van den Heer afkeren, is zich keren van den Hemel af tot de Hel; elke mens-geest immers is of zijn goede en daaruit het ware, of hij is zijn boze en daaruit het valse; wie het goede en daaruit het ware is, die laat zich toeleiden door den Heer; doch wie het boze en daaruit het valse is, die laat zich niet toeleiden; deze verzet zich met alle kracht en streven; hij wil immers naar zijn liefde toe; naar deze hijgt hij en deze bezielt hij; en daarom begeert hij naar hen die in een eendere liefde van het boze zijn; daaruit kan vaststaan, dat niet de Heer iemand oordeelt, maar dat het opgenomen Goddelijk Ware diegenen oordeelt tot den Hemel die het Goddelijk Ware met het hart hebben opgenomen, dat is, met de liefde; en tot de hel hen die niet het Goddelijk Ware met het hart hebben opgenomen, en die hetzelfde hebben ontkend: uit deze dingen kan het vaststaan, hoe het moet worden verstaan dat de Heer heeft gezegd dat de Zoon alle oordeel (gericht) heeft, omdat Hij de Zoon des mensen is, en elders dat Hij niet is gekomen om de wereld te oordelen, maar om de wereld te zaligen, en dat het woord dat Hij gesproken heeft, hem zal oordelen (richten): maar deze dingen zijn zodanige die niet vallen in het eigen inzicht van den mens; zij behoren immers tot de verborgenheden van de wijsheid der Engelen; maar nochtans zie men over deze zaak iets toegelicht in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 545 tot 551, waar gehandeld is hierover, dat de Heer niemand in de Hel werpt, maar dat de geest zelf het zichzelf doet. Dat het de Heer is, Die wordt verstaan onder Hem Die op den Troon zat, en niet een ander dien zij van Hem onderscheiden en God den Vader noemen, kan voor een ieder hieruit vaststaan, dat er niet een ander Goddelijke is geweest dat de Heer Vader heeft

genoemd, dan Zijn Goddelijke; Dit immers heeft het Menselijke aangenomen, en daarom is Dit Zijn Vader geweest; en dat Dit Oneindig, Eeuwig, Ongeschapen, Almachtig, God, Heer, is, en in het geheel niets verschillend van het Goddelijke Zelf, hetwelk zij van Hem onderscheiden en Vader noemen, kan vaststaan uit het aanvaarde Geloof hetwelk het Athanasiaanse wordt genoemd, waar ook wordt gezegd, dat niemand van hen is de Grootste en de Kleinste, en niemand van hen de Eerste en de Laatste, maar dat zij volstrekt evangelijk zijn; en dat zo de een als de ander is Oneindig, Eeuwig, Ongeschapen, Almachtig, God, Heer, en toch niet drie Oneindigen, maar Eén; niet drie Eeuwigen, maar Eén; niet drie Ongeschapenen, maar Eén; niet drie Almachtigen, maar Eén; niet drie Goden en Heren, maar Eén. Dit is gezegd, opdat men wete dat niet twee onderscheidenen worden verstaan onder Hem Die op den Troon zat, en het Lam, en in de volgende dingen onder God en het Lam, maar dat onder het ene wordt verstaan het Goddelijk Goede, en onder het andere het Goddelijk Ware in den Hemel, het ene en het andere voortgaande uit den Heer. Dat de Heer wordt verstaan onder Hem Die op den Troon zat, staat ook vast uit de afzonderlijke dingen in het voorafgaande Hoofdstuk IV, waar gehandeld wordt over den Troon, en over Hem Die daarop zat, welke dingen men zie ontvouwd van n. 258 tot 295; en bovendien bij Mattheus: *“Wanneer de Zoon des mensen zal gekomen zijn in Zijn heerlijkheid, en alle heilige Engelen met Hem, dan zal Hij zitten op den Troon Zijner heerlijkheid”*, xxv: 31; Hfdst. XIX: 28, 29; voorts bij Ezechiël: *“Boven het uitspansel dat was boven het hoofd der Cherubim, was als het ware het aanzien van een saffiersteen, de gelijkenis van een Troon, en op de gelijkenis van den Troon de gelijkenis als het aanzien van een Mens daarop zittende”*, I: 26; Hfdst. X: 1; en bij Jesaja: *“Ik zag den Heer zittende op een hogen en verheven Troon, en Zijn franjes vervulden den Tempel”*, VI: 1. Omdat met den Troon de Hemel wordt aangeduid, en met Hem Die daarop zat, de Heer ten aanzien van Zijn Goddelijke in den Hemel, is derhalve boven in Hoofdstuk III gezegd: *“Die Overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn Troon”*, Vers 21; waarmede wordt aangeduid dat hij zal zijn in den Hemel waar de Heer is; men zie boven n. 253; en derhalve wordt er beneden in dit Hoofdstuk gezegd: *“Ik zag, en zie, in het midden van den Troon een Lam staande”*, Vers 6; en in Hoofdstuk XXII: *“Hij toonde mij een rivier van levend water, uitgaande van den Troon Gods en des Lams”*, Vers 1; onder den Troon Gods en des Lams wordt verstaan de Hemel en de Heer daar ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware; God daar is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en het Lam ten aanzien van het Goddelijk Ware: hier wordt

een onderscheid gemaakt tussen het ene en het andere, omdat er zijn die meer het ene dan het andere opnemen; zij die het Goddelijk Ware opnemen in het goede, worden gezaligd; diegenen echter die het Goddelijk Ware, zijnde het Woord, opnemen niet in het goede, worden niet gezaligd, aangezien al het Goddelijk Ware is in het goede, en niet elders; en daarom verwerpen zij die dat niet opnemen in het goede, hetzelfde en ontkennen hetzelfde, indien niet openlijk, dan toch stilzwijgend, en indien niet met den mond, dan toch met het hart; want het hart van hen is boos, en het boze verwerpt: het Goddelijk Ware opnemen in het goede, is hetzelfde opnemen in het goede der naastenliefde; want zij die in hetzelfde zijn, nemen op.

298. Dat de rechter, wanneer het den Heer betreft, zowel de Almacht als de Alwetendheid betekent, is omdat ter rechterzijde in den Hemel het Zuiden is, en ter linkerzijde daar het Noorden is; en met het Zuiden wordt het Goddelijk Ware in het licht aangeduid, en met het Noorden het Goddelijk Ware in de schaduw; en omdat het Goddelijk Goede alle Macht heeft door het Goddelijk Ware, wordt derhalve door de rechter, wanneer het den Heer betreft, de Almacht aangeduid; en omdat het Goddelijk Goede alle inzicht en wijsheid heeft door het Goddelijk Ware, en ter rechterzijde in den Hemel het Goddelijk Ware in het licht is, zoals werd gezegd, wordt derhalve met de rechter, wanneer het den Heer betreft, ook de Alwetendheid aangeduid: dat ter rechterzijde in den Hemel het Zuiden is, en dat daar het Goddelijk Ware in het licht is, en zij die daar zijn, in het inzicht en de wijsheid zijn, en dat ter linkerzijde daar het Noorden is, en dat daar het Goddelijk Ware in de schaduw is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, waar gehandeld wordt over de vier Streken in den Hemel, n. 141 tot 153: dat alle macht is vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, zie men getoond in het zelfde Werk, waar gehandeld wordt over de Macht der Engelen des Hemels, n. 228 tot 233: voorts dat alle Inzicht en Wijsheid ook is vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, in het zelfde Werk, waar gehandeld wordt over de Wijsheid der Engelen des Hemels, n. 265 tot 275; en over de Wijzen en de Eenvoudigen in den Hemel, n. 346 tot 356. Dat de rechter, wanneer het den Heer betreft, zowel de Almacht als de Alwetendheid betekent, en wanneer het de mensen betreft, de macht en de wijsheid, staat vast uit deze volgende plaatsen; bij David: *“Het Noorden en de Rechter hebt Gij geschapen; Thabor en Chermion zullen bij Uw Naam opspringen. Gij hebt een arm met deugd; sterk is Uw hand, Uw rechter zal verhoogd worden; Gerechtigheid en Gericht zijn de schraag van Uw Troon; de Barmhartigheid en de Waarheid zullen stand houden vóór Uw aangezichten”*, Psalm LXXXIX: 13, 14, 15; dat onder de Rechter hier het

Zuiden [*meridies*] wordt verstaan, is duidelijk, want er wordt gezegd het Noorden en de Rechter hebt Gij geschapen; en het Zuiden betekent het Goddelijk Ware in het licht, aldus in den hoogsten zin, waarin het den Heer betreft, de Almacht en de Alwetendheid, welke het Goddelijk Goede heeft door het Goddelijk Ware, zoals boven is gezegd; omdat het ene en het andere, zowel de Almacht als de Alwetendheid wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd Thabor en Chermon, Gerechtigheid en Gericht, Barmhartigheid en Waarheid; met Thabor en Chermon worden degenen aangeduid die in het Goddelijk Goede en in het Goddelijk Ware zijn; met de Gerechtigheid en het Gericht wordt het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware aangeduid; desgelijks met de Barmhartigheid en de Waarheid; met het ene en het andere tegelijk wordt in den geestelijken zin het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware aangeduid; de Almacht en de Alwetendheid, welke het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware heeft, wordt aangeduid met Gij hebt een arm met deugd; en met Sterk is Uw hand, Uw rechter zal verhoogd worden. Bij denzelfde: *“Indien ik u zal vergeten hebben, o Hierosolyma, zo zal mijn rechter vergeten zijn”*, Psalm CXXXVII: 5; Hierosolyma betekent de Kerk ten aanzien van de Leer van het Goddelijk Ware, en de Rechter van Jehovah het Goddelijk Ware in het licht, aangezien, zoals boven is gezegd, aan de rechterzijde van den Heer in den Hemel diegenen zijn die in het licht en in de wijsheid vanuit het Goddelijk Ware; daaruit blijkt het, waarom wordt gezegd Indien ik u zal vergeten hebben, o Hierosolyma, zo zal mijn rechter vergeten zijn. Bij denzelfde: *“Ik ben dwaas, ik ken niet; maar Ik ben altijd met U, Gij hebt de hand van mijn rechter gevat; in Uw raad leidt Gij mij, en daarna neemt Gij in heerlijkheid mij aan”*, Psalm LXXIII: 22, 23, 24; omdat met de hand der rechter, wanneer het den mens betreft, de wijsheid wordt aangeduid, welke vanuit het Goddelijk Ware is, wordt derhalve gezegd Ik ben dwaas, ik ken niet; in Uw raad leidt Gij mij, en daarna neemt Gij in heerlijkheid mij aan; in den raad leiden, is door het Goddelijk Ware; en in heerlijkheid aannemen, is zegenen met inzicht; de heerlijkheid immers, wanneer het den Heer betreft, betekent het Goddelijk Ware en de Goddelijke Wijsheid; wanneer het echter den mens betreft, zo betekent dit het inzicht daaruit. Bij denzelfde: *“Jehovah is uw Bewaarder; Jehovah is uw Schaduw over uw rechterhand; overdag zal de zon u niet steken, of de maan in den nacht”*, Psalm CXXI: 5, 6; een schaduw zijn over de rechterhand, betekent een bescherming zijn tegen het boze en het valse; de schaduw daar staat voor een beschaduwde plaats om niet gedeerd te worden; en de hand der rechter (of de rechterhand) voor de macht en de wijsheid vanuit het Goddelijk Ware, welke gedeerd zouden worden door het

boze en het valse indien de Heer niet beschermd; omdat deze dingen worden aangeduid, wordt derhalve gezegd Overdag zal de zon u niet steken, of de maan in den nacht; met de zon daar wordt de liefde van zich en daaruit al het boze aangeduid, en met de maan het valse van het boze; dat deze dingen met de zon en de maan worden aangeduid, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 122, 123; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 2441, 7078, 8487, 9755, 10130, 10189, 10420, 10702. Bij denzelfde: *“Uw hand zij, o Jehovah, voor den man Uwer rechter, voor den zoon des mensen hebt Gij U gesterkt”*, Psalm LXXX: 18; Uw hand zij, o Jehovah, staat voor de Bewaking vanuit de Almacht en de Alwetendheid; de man der rechter, voor wien de Bewaking is, betekent den wijze; en de zoon des mensen de inzichtsvolle, het ene en het andere door het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: *“Gord aan het zwaard op de dij, o Machtige, met Uw sierlijkheid en in Uw eer; in Uw eer klim op, rijd op het woord der waarheid, der zachtmoedigheid en gerechtigheid, zij zal U wonderbaarlijke dingen leren, Uw rechter; dochters van koningen zijn onder Uw kostbaren; de Koningin zal staan aan Uw rechter in het beste goud van Ofir”*, Psalm XLV: 4, 5, 10; deze dingen aangaande den Heer; het zwaard aangorden op de dij, betekent het Goddelijk Ware strijdende vanuit het Goddelijk Goede; en daarom wordt gezegd: O, Machtige, met Uw sierlijkheid en in Uw eer; met de sierlijkheid wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met de eer het Goddelijk Goede; men zie boven n. 131 en 288; voorts ook wordt gezegd In uw eer klim op, rijd op het woord der waarheid; met in eer opklimmen, wordt aangeduid strijden vanuit het Goddelijk Goede, en met rijden op het woord der waarheid, wordt aangeduid strijden vanuit het Goddelijk Ware, aldus vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware; de Almacht en de Alwetendheid des Heren wordt aangeduid met Zij zal U wonderbaarlijke dingen leren, Uw rechter; de dochters van koningen die onder de kostbaren zijn, betekenen de aandoeningen van het ware; de Koningin die aan de rechter zal zijn in het beste goud van Ofir, betekent den Hemel en de Kerk, en daar hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; de rechter is het ware in het licht, en het goud van Ofir is het goede der liefde. Bij denzelfde: *“Gezegde van Jehovah tot mijn Heer: Zit aan Mijn Rechter, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten; de Heer is aan uw Rechter; Hij heeft ten dage des toorns koningen geslagen”*, Psalm CX: 1, 5; Matth. XXII: 44; Markus XII: 36; Lukas XX: 42, 43; dat deze dingen over den Heer zijn gezegd, is bekend; daarmede wordt beschreven de strijd des Heren in de wereld tegen de Hellen en de onderjukking ervan, welke gedaan is vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware; de rechter daar betekent het Goddelijk

Ware; en daarom wordt gezegd Totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten; met de vijanden [*inimicos*: letterlijk *onvrienden*] worden de Hellen aangeduid; met die zetten tot een voetbank der voeten, wordt aangeduid geheel en al onderjukkan; iets eenders wordt aangeduid met de Heer aan uw Rechter, Hij heeft ten dage des toorns koningen geslagen; de dag des toorns is de staat van den strijd; en de koningen zijn zij die in de valse dingen vanuit het boze zijn: dat de Heer, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede heeft aangetrokken, en dat Hij door dit de Hellen heeft onderjukt, en alle dingen in de Hemelen in de orde heeft geschikt, zie men in het Werkje over HET LAATSTE GERICHT, n. 46; en in DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA, n. 293, 294, 301, 303. Bij de Evangelisten: “Jezus zeide: Van nu aan zult gij zien den Zoon des mensen, zittende aan de rechterzijden der macht”, Matth. xxvi: 63, 64; Markus xiv: 61, 62; Lukas xxii: 69; en bij Markus: “De Heer werd, nadat Hij met hen had gesproken, opgeheven tot den Hemel, en Hij zat aan de rechter Gods”, xvi: 9; zitten aan de rechterzijden [*a dextris*] der macht, en aan de rechter [*a dextra*] Gods, betekent de Almacht en de Alwetendheid, welke de Heer heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware. Bij Jesaja: “Ik heb u versterkt, ook heb Ik u geholpen door de Rechter Mijner gerechtigheid: Ik, Jehovah God, bevestigende uw Rechter, zeggende tot u: Vrees niet, Ik help u”, xli: 10, 13; Ik heb u versterkt, ook heb Ik u geholpen, betekent vanuit de Almacht en de Alwetendheid, welke het Goddelijk Goede heeft door het Goddelijk Ware, de macht en het inzicht geven; en daarom wordt gezegd Ik heb u ondersteund door de rechter Mijner gerechtigheid; met de rechter wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met de gerechtigheid het Goddelijk Goede; uw rechter bevestigen, betekent de macht en de wijsheid, welke de mens daarvandaan heeft; omdat het ene en het andere, namelijk de Almacht en de Alwetendheid, welke de Heer heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, hier wordt verstaan, wordt derhalve gezegd Jehovah God; de Heer immers wordt vanuit het Goddelijk Goede Jehovah geheten, en vanuit het Goddelijk Ware God; men zie n. 709, 732, 2586, 2769, 2807, 2822, 3921, 4287, 4402, 7010, 9167. Bij denzelfde: “Jehovah heeft gezegd tot zijn Gezalfde Koresch, Wiens Rechter Ik heb gevat, om vóór Hem de natiën te onderwerpen; en de lenden der koningen zal Ik ontbinden, om voor Hem de deuren te openen, opdat de poorten niet worden gesloten”, xlv: 1; onder Koresch wordt in den uitbeeldenden zin de Heer verstaan; Zijn Almacht en de Alwetendheid vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, vanuit Hetwelk Hij in de wereld alle Hellen heeft onderjukt, en daarna dezelve tot in het eeuwige onderjukt houdt, wordt

aangeduid met Wiens Rechter Ik heb gevat om vóór Hem de natiën te onderwerpen, en de lenden der koningen zal Ik ontbinden; voorts met Om voor Hem de deuren te openen, opdat de poorten niet worden gesloten; met de natiën die vóór Hem zouden worden onderworpen, worden de Hellen aangeduid ten aanzien van de boze dingen; en met de koningen wier lenden Hij zou ontbinden, worden de Hellen aangeduid ten aanzien van de valse dingen; met de deuren die vóór Hem zouden worden geopend opdat de poorten niet worden gesloten, wordt aangeduid dat aan Hem vanuit de Alwetendheid alle dingen zijn geopenbaard, en Hij vanuit de Almacht de mogendheid heeft van te zaligen. Met de rechter wordt aangeduid de Alwetendheid en de Almacht, welke de Heer heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, ook in deze volgende plaatsen; bij David: *“Jehovah is vóór mij bij voortduur; omdat Hij is aan mijn rechter; ik zal niet heenbewogen worden”*, Psalm XVI: 8; bij denzelfde: *“God, Uw Rechter ondersteunt mij”*, Psalm XVIII: 36; en bij denzelfde: *“Jehovah, van gerechtigheid vol is Uw Rechter”*, Psalm XLVIII: 11; bij Jesaja: *“Mijn hand heeft de aarde gegrondvest, en Mijn Rechter heeft de Hemelen met de palm afgemeten”*, XLVIII: 13; bij denzelfde: *“Jehovah heeft gezworen bij Zijn Rechter, en bij den arm Zijner sterkte”*, LXII: 18; in de Apocalyps: *“De Zoon des mensen hebbende in de rechterhand zeven sterren”*, I: 16; bij David: *“De Rechter van Jehovah doet sterkte, de Rechter van Jehovah is verhoogd”*, Psalm CXVIII: 15, 16. Omdat onder de rechter, wanneer het de Engelen en de mensen betreft, de wijsheid en het inzicht wordt verstaan, welke zij hebben vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer, werd derhalve *door Zacharia gezien een Engel des Heren, staande aan de rechterzijden van het Reukaltaar*, Lukas I: 11; en *werd een Engel gezien in het graf waar de Heer was geweest, zittende aan derechterzijden*, Markus XVI: 5, 6; en werd derhalve *van de schapen gezegd dat zij aan de rechterzijden waren gesteld, en de bokken aan de linkerzijden*, Matth. XXV: 33, 34, e.v.: onder de Schapen daar worden degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn, of in het geloof van het ware vanuit het goede der naastenliefde; onder de Bokken echter worden degenen verstaan die in het geloof zonder de naastenliefde zijn, welk geloof het geloof-alleen wordt genoemd, en in zich beschouwd geen geloof is. Omdat de rechter zulke dingen betekende, werd derhalve toen Aharon en diens zonen tot het priesterschap werden ingewijd, *bloed gesprenkeld op hun rechter oorlapje, en op den duim van hun rechterhand en rechervoet*, Exod. XXIX: 20; met het bloed daar wordt het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede aangeduid; met het rechter oorlapje wordt het perceptieve van het ware vanuit

het goede aangeduid; met de rechterhand en den rechtervoet wordt aangeduid het inzicht en de macht van het ware vanuit het goede in den inwendigen of geestelijken mens en in den uitwendigen of natuurlijken; en met den duim wordt het volle aangeduid. Aangezien de meeste dingen in het Woord een tegengestelden zin hebben, heeft deswege ook de rechter dien; en in dien zin betekent de rechter het valse vanuit het boze, en de redenering en den strijd ervan tegen het ware vanuit het goede; zoals bij David: “*Gij hebt de rechter zijner vijanden (onvrienden) verhoogd*”, Psalm LXXXIX: 43; bij denzelfde: “*Wier mond ijdelheid spreekt, en hun rechter is de rechter der leugen*”, Psalm CXLIV: 8, II; bij Jesaja: “*Zodat hij zijn ziel niet ontrukke, en zegge: Is er niet leugen in mijn rechter*”, XLIV: 20; in de Apocalyps: “*Zij zullen ontvangen het merkteken van het beest in de rechterhand, of in de voorhoofden*”, XIII: 16; Hfdst. XIV: 9; dat de rechter, wanneer het de bozen betreft, het valse betekent en daaruit de redenering en den strijd tegen het ware, is omdat de Windstreken bij hen die in het boze zijn, tegengesteld zijn aan de Windstreken bij hen die in het goede zijn; en zo zijn aan hun rechter de ware dingen in dichte donkerheid, maar de valse dingen als het ware in het grootste schijnsel: Dat de Windstreken in de geestelijke wereld voor hen die in het boze zijn, tegengesteld zijn aan de Windstreken die er voor hen zijn die in het goede zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 151, 152; de oorzaak, n. 122, 123.

299. Een Boek geschreven van binnen en van achteren; dat dit betekent den staat des levens van allen in den Hemel en op de Aarde, in het gemeen en in het bijzonder, staat vast uit de betekenis van het boek, hier het boek des levens, zijnde dat wat uit den Heer is ingeschreven of ingeplant aan des mensen geest, dat is, aan het hart en de ziel, of, wat hetzelfde is, aan diens liefde en geloof, waarover boven n. 199; vandaar wordt met het boek hier aangeduid de staat des levens van allen in den Hemel en op aarde, en met geschreven wordt aangeduid dat wat is ingeplant uit den Heer; dat schrijven betekent inplanten, zie men ook boven, n. 222; en uit de betekenis van van binnen en van achteren, zijnde dat het is aan het hart en de ziel, of aan de liefde en het geloof; de liefde immers is van binnen bij den mens en den geest, omdat zij diens leven maakt, het geloof van hem; het geloof echter is, indien het niet in zijn liefde is, niet van binnen bij hem, maar achter hem of aan den rug; het geloof immers dat geloof is, maakt volstrekt één met de liefde, want wat de mens liefheeft, dat is van zijn geloof; wat hij echter niet liefheeft, dat is niet van zijn geloof; het schijnt weliswaar alsof dat het geloof is wat iemand vanuit het geheugen denkt en vanuit de leer leert, maar indien hij dat slechts vanuit de natuurlijke liefde en niet vanuit de geestelijke liefheeft, zo is het slechts het

gezicht der denking van den uitwendigen mens, welk gezicht het geloof liegt; maar dit geloof is, omdat het zonder leven is voordat het is ingeplant aan den inwendigen mens en diens liefde, niet in den mens maar achter hem of aan den rug van hem; het geloof ingeplant aan den inwendigen mens en diens liefde, is het ware geloven en liefhebben, omdat het waar is, en niet hetzelfde liefhebben voornamelijk om de faam der geleerdheid, en om de eer of het gewin daaruit: uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met geschreven van binnen en van achteren [*a tergo*: eigenlijk *aan den rug*]. In dit Hoofdstuk wordt hierover gehandeld, dat de Allene Heer den staat des levens weet van allen in het gemeen en van de afzonderlijken in het bijzonder, en niemand behalve Hij; dit wordt representatief voorgesteld door het geschreven Boek, hetwelk geen een kon openen, lezen en inzien, dan het Allene Lam, dat is, de Heer: dat niemand dit weet dan de Allene Heer, is omdat Hij alleen God is, en omdat Hij den Engellijken Hemel heeft geformeerd tot het beeld van Zichzelf, en den mens tot het beeld des Hemels; weswege Hij alle dingen des Hemels weet in het gemeen; en Hij Die alle dingen des Hemels in het gemeen weet, weet eveneens een ieder in het bijzonder; want de mens die in de ware dingen vanuit het goede is, en de Engel, is een beeld des Hemels; hij is immers de vorm ervan; daaruit volgt eveneens dat niemand den staat van iemand in het bijzonder weet, dan alleen hij die den gemenen staat van allen weet; het ene immers hangt onafscheidelijk van het andere af: maar deze dingen kunnen niet in het kort beschreven worden; en daarom zie men de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL zijn getoond, waar deze dingen meer onderscheiden en overzichtelijker zijn beschreven in deze volgende Artikelen: Dat het Goddelijke des Heren den Hemel maakt, n. 7 tot 12: dat iedere Engel de Hemel in kleinsten vorm is, n. 51 tot 58: dat de algehele Hemel in samenvatting één Mens weergeeft, n. 59 tot 67: desgelijks ieder Gezelschap daar, n. 68 tot 72: dat vandaar iedere Engel in den volmaakten menselijken vorm is, n. 73 tot 77: dat de Hemel in het ganse en in het deel een mens weergeeft, zijnde vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 78 tot 86: dat er een overeenstemming is van alle dingen des Hemels met alle dingen van den mens, n. 87 tot 102: over de verbinding van den Hemel met het Menselijk Geslacht, n. 291 tot 302. Men moet weten, dat hier en elders in het Woord wordt gezegd Boek, maar dat daaronder wordt verstaan een Rol; in de oude tijden immers werd geschreven op perkamenten, welke werden samengerold, en het perkament werd Boek en Rol des boeks genoemd, zoals eveneens uit het Woord kan vaststaan; zoals bij Ezechiël: *“Ik zag, toen, zie, een hand werd uitgestoken tot mij, en zie, daarin de Rol des boeks, geschreven voor en*

achter [post], II: 9, IO: en bij David: “*Voorts zeide ik: Zie, ik kom, in de Rol des boeks is van mij geschreven*”, Psalm XL: 8: weswege wordt gezegd bij Jesaja: “*Het gehele heir der Hemelen zal uitteren, en de Hemelen zullen toegerold worden zoals een rol*”, xxxiv: 4: eender in de Apocalyps: “*De Hemel is weggeweken zoals een boek dat wordt toegerold*”, VI: 14; uit deze dingen kan men weten, hoe het Boek dat aan Johannes verscheen, was geschreven van binnen en van achteren [*a tergo*].

300. Verzegeld met zeven zegelen; dat dit betekent geheel en al verborgen, namelijk den staat des levens van allen in den Hemel en op de aarde, staat vast uit de betekenis van verzegeld worden met zegelen, zijnde verborgen worden; want wat in een met zegelen verzegeld boek is bevat, weet niemand voordat het wordt geopend en gelezen; en uit de betekenis van zeven, zijnde allen en alle dingen, en het volle en het ganse, waarover boven, n. 257; aldus eveneens geheel en al, omdat dit is ten volle en in het ganse.

301. Vers 2, 3. *En ik zag een sterken Engel, verkondigende met een grote stem: Wie is waardig het boek te openen, en zijn zegelen los te maken. En niemand kon in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, het boek openen, noch hetzelfde inzien.* En ik zag een sterken Engel, verkondigende met een grote stem, betekent den invloed des Heren in den Hemel: wie is waardig het boek te openen, en zijn zegelen los te maken, betekent, of iemand daar zodanig is dat hij den staat des levens van allen weet en doorvat: en niemand kon in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, het boek openen, noch hetzelfde inzien, betekent de openbaring dat niet iemand over den staat des levens van allen in het gemeen en van de afzonderlijken in het bijzonder iets hoegenaamd vanuit zich weet en doorvat.

302. En ik zag een sterken Engel, verkondigende met een grote stem; dat dit de uitvorsing betekent vanuit den invloed des Heren in den Hemel, staat vast uit de betekenis van den sterken Engel, zijnde de Hemel, waarover aanstonds; en uit de betekenis van verkondigen met een grote stem, zijnde de uitvorsing vanuit den invloed des Heren, de uitvorsing namelijk of iemand kan weten den staat des levens van allen in den Hemel en op de aarde in het gemeen en in het bijzonder, want over die zaak wordt hier gehandeld; dit wordt aangeduid met verkondigen, en de invloed des Heren met de grote stem; met de stem immers wordt, wanneer het den Heer betreft, al het Ware des Woords, der leer en des geloofs uit Hem aangeduid; en wanneer het den Hemel en de Kerk betreft, alle denking en aandoening daaruit; en omdat al wat waar en goed is dat de Engelen in den Hemel en de mensen in wie de Kerk is, denken en waardoor zij worden aangedaan, vanuit den invloed des Heren is, wordt derhalve deze

met de grote stem hier aangeduid; het is immers bekend, dat niemand vanuit de liefde van het goede kan worden aangedaan met het goede, en vanuit de liefde van het ware het ware kan denken vanuit zich, maar dat dit invloet vanuit den Hemel, dat is, door den Hemel uit den Heer; en omdat het zo is, wordt met de grote stem de invloed des Heren aangeduid: dat de Stem in het Woord het ware des Woords, der leer en des geloofs betekent, voorts elk aangekondigde vanuit het Woord, zie men boven, n. 261; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3563, 6971, 8813, 9926: en dat zij betekent de innerlijke aandoening van het ware en het goede, en daaruit de denking, n. 10454. Dat de sterke Engel den Hemel betekent, is omdat de algehele Engellijke Hemel vóór den Heer is zoals één Mens of zoals één Engel; eender ieder Gezelschap des Hemels; weswege onder een Engel in het Woord niet verstaan wordt één Engel, maar een volledig Engellijk Gezelschap, zoals onder Michaël, Gabriël, Rafaël; hier dus wordt met een sterken Engel, verkondigende met een grote stem, de invloed des Heren in den gansen Hemel aangeduid; dat het is in den gansen Hemel, blijkt ook uit de volgende dingen, want er wordt gezegd En niemand kon in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, het boek openen en hetzelfde inzien: dat onder de Engelen in het Woord volledige Gezelschappen des Hemels worden verstaan, en in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, voortgaande, zie men boven, n. 90, 130, 200: en dat de ganse Hemel vóór den Heer is zoals één Mens of zoals één Engel, en eveneens ieder Gezelschap des Hemels, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 87.

303. Wie is waardig het boek te openen en zijn zegelen los te maken; dat dit betekent, of iemand daar zodanig is dat hij den staat des levens van allen weet en doorvat, staat vast uit de betekenis van Wie is waardig, zijnde: Wie heeft de verdienste en de gerechtigheid, en wie heeft de alwetendheid, aldus of iemand zodanig is; dat met het waardige, wanneer het den Heer betreft, wordt aangeduid de verdienste en de gerechtigheid, welke Hij Alleen heeft, zie men boven, n. 293; en dat de Alwetendheid wordt aangeduid, blijkt uit de volgende dingen, waar gezegd wordt dat het Lam het boek aannam uit de rechter Desgenen Die op den Troon zat, en hetzelfde opende; met de rechter immers wordt de Alwetendheid en de Almacht aangeduid; men zie boven n. 297; uit de betekenis van het boek, zijnde de staat des levens van allen in het gemeen en in het bijzonder, waarover vlak boven n. 299; en uit de betekenis van hetzelfde openen en zijn zegelen losmaken, zijnde weten en doorvatten; want wanneer het boek den staat des levens van allen betekent, dan betekent openen en de zegelen losmaken, dezelve weten en doorvatten;

van weten en doorvatten immers wordt gesproken met betrekking tot den staat des levens, doch van openen en de zegelen losmaken met betrekking tot het boek; aldus worden de woorden in den inwendigen zin aangepast aan de zaken die worden aangeduid met de woorden in den zin der letter, want zij stemmen overeen; en daarom betekent openen weten, en betekent de zegelen losmaken de dingen doorvatten die voor de anderen volslagen verborgen zijn, zoals boven n. 300.

304. En niemand kon in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, het boek openen, noch hetzelfde inzien; dat dit de openbaring betekent dat niet iemand over den staat des levens van allen in het gemeen en van de afzonderlijken in het bijzonder iets hoegenaamd vanuit zich weet en doorvat, staat vast uit de betekenis van En niemand kon het Boek openen, noch hetzelfde inzien, zijnde dat niet iemand vanuit zich weet en doorvat den staat des levens van allen in het gemeen, en van de afzonderlijken in het bijzonder, waarover vlak boven n. 303; en uit de betekenis van in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, zijnde niet slechts dat er niemand waar dan ook is, maar ook dat niet iets hoegenaamd wordt geweten en doorvat; onder den Hemel immers, onder op de aarde, en onder “onder de aarde”, worden de drie Hemelen verstaan; en onder allen daar wordt de Hemel in de ganse samenvatting verstaan; en omdat de Hemel de Hemel is vanuit het Goddelijk Ware dat invloeit uit den Heer, en wordt opgenomen door de Engelen, en in het geheel niet vanuit enig eigen inzicht der Engelen, dit immers is geen inzicht, zo wordt vandaar met die zelfde woorden aangeduid dat niemand iets hoegenaamd vanuit zich weet en doorvat: dat de Engelen in den Hemel evenzeer als de mensen in de wereld, een eigene hebben, hetwelk, in zich beschouwd, niets anders dan het boze is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 592; en omdat het boze niet iets van inzicht en wijsheid opneemt, volgt dat de Engelen evenzeer als de mensen vanuit zich volstrekt niets van het ware verstaan, maar alleen vanuit den Heer: de oorzaak dat de Engelen zodanig zijn, is deze dat alle Engelen zijn van het Menselijk Geslacht, en ieder mens behoudt zijn eigene na den dood, en dat zij van de boze dingen, welke van hun eigene zijn, worden afgehouden, en in de goede dingen worden gehouden door den Heer: dat alle Engelen zijn vanuit het Menselijk Geslacht, en niet iemand van den aanvang aan geschapen, zie men in het Werkje over HET LAATSTE GERICHT, n. 14 tot 22; en dat allen van het boze worden afgehouden, en in het goede worden gehouden door den Heer, in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 166. Dat in den Hemel, op de aarde, en onder de aarde, de drie Hemelen betekent, is omdat de Engelen die in den Derden

of Hoogsten Hemel zijn, op bergen wonen; en zij die in den Tweeden of Middelsten zijn, op heuvelen; en zij die in den Eersten of Laatste zijn, onder genen in vlakten en dalen: het is immers in de geestelijke Wereld, waar de geesten en de Engelen zijn, geheel en al zoals in de natuurlijke Wereld, waar de mensen zijn, namelijk er zijn landen, heuvelen, en bergen; en ten aanzien van de verschijning is er zulk een gelijkenis, dat het in het geheel niets verschilt; en daarom ook weten de mensen na den dood nauwelijks anders dan dat zij nog op aarde leven; en wanneer hun de gelegenheid wordt gegeven, een blik te werpen op onzen aardbol, zien zij niet iets oneenders: bovendien noemen de Engelen die in den Laatste Hemel zijn, den Hemel dat waar de Engelen van den Derden Hemel wonen, omdat die hoog boven hen is, doch waar zijzelf wonen noemen zij de aarde; ook verschijnt de Derde of Hoogste Hemel, welke op bergen is, niet aan hen die beneden zijn, of op de aarde, anders dan voor ons de hoogste streek der atmosfeer, bedekt met een lichte en blanke wolk, aldus zoals het hemelgewelf voor ons: daaruit kan vaststaan, wat er in het bijzonder onder in den Hemel, op de aarde, en onder de aarde hier wordt verstaan; maar over deze dingen zie men meer in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, waar gehandeld wordt over de Schijnbaarheden in den Hemel, n. 170 tot 176; en over de Woningen en de Verblijven [*habitationes et mansiones*] der Engelen, n. 183 tot 189. Aangezien de mensen niet hebben geweten, dat er eendere aangezichten van den aardbol bestaan in de ene en de andere Wereld, de Natuurlijke en de Geestelijke, hebben zij het derhalve niet anders doorvat, wanneer zij het Woord lezen, dan dat onder den Hemel en de Aarde daar wordt verstaan de voor onze ogen zichtbare hemel en de door de mensen bewoonbare aarde; daaruit is de mening opgekomen over den ondergang van Hemel en Aarde, en over de schepping van een nieuwen Hemel en een nieuwe Aarde op den dag van het laatste gericht; terwijl toch onder den Hemel en onder de Aarde daar wordt verstaan de Hemel en de Aarde waar de geesten en de Engelen zijn, en in den geestelijken zin de Kerk bij de Engelen en bij de mensen; want bij de Engelen is evenzeer de Kerk als bij de mensen; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 221 tot 227: In den geestelijken zin wordt er gezegd, omdat de engel niet Engel is, noch de mens mens is krachtens den menselijken vorm dien de een en de ander heeft, maar krachtens den Hemel en de Kerk bij hen; vandaar is het, dat met den Hemel en met de aarde, waar de Engelen en de mensen wonen, de Kerk wordt aangeduid, met den Hemel de inwendige Kerk en eveneens de Kerk bij de Engelen, en met de Aarde de uitwendige Kerk en eveneens de Kerk bij de mensen. Maar omdat het bezwaarlijk kan worden geloofd, dat

onder de Aarde (het Land) in het Woord de Kerk wordt verstaan, ter oorzaak hiervan dat het nog niet bekend is, dat aan de afzonderlijke dingen des Woords een geestelijke zin in is, weswege een materiële idee aankleeft en de denking gevestigd houdt op de naastgelegen betekenis van het woord, zou ik het met verscheidene plaatsen daaruit willen toelichten en bevestigen: bij Jesaja: *“Zie, Jehovah is ontruimende de aarde en haar uitledigende, en Hij zal haar aangezichten omkeren: al ontruimende zal de Aarde ontruimd worden, en al berovende zal zij beroofd worden: de bewoonbare Aarde zal rouwen en verward worden: het wereldrond zal verward worden: de Aarde zal ontwijfd worden onder haar bewoners: deswege zal de vloek de Aarde verteren; en de bewoners der Aarde zullen verbrand worden, en de mens zal zeldzaam gelaten worden. Geschreeuw over den wijn in de straten; de blijdschap der Aarde zal verbannen worden: het zal zijn in het midden der Aarde gelijk de afschudding van den olijfboom, gelijk de nalezingen wanneer de wijnoogst voleindigd is. Van het uiteinde der Aarde hebben wij gezangen gehoord, verheerlijking voor den gerechte. De sluizen uit den hoge zijn geopend, en de fundamenten der Aarde zijn beroerd; al verbrekende is de Aarde verbroken; al verscheurende is de Aarde verscheurd; al beroerende is de Aarde beroerd; al waggelende zal de Aarde waggelen zoals een dronkaard: en zij zal heen en weder beroerd worden zoals een nachthut: maar het zal zijn te dien dage, Jehovah zal bezoeking doen over het heir der hoogte in de hoogte, en over de koningen der Aarde die op de aarde zijn”*, XXIV: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 23; hier blijkt duidelijk dat onder de aarde niet de aarde wordt verstaan, maar de Kerk; men ga de afzonderlijke dingen na en overwege ze; hij die in de geestelijke idee is, denkt, wanneer de Aarde (het Land) wordt genoemd, niet over de aarde zelf, maar over de natie daar en over haar hoedanige; te meer nog zij die in den Hemel zijn; omdat dezen geestelijk zijn, doorvatten zij de Kerk; daar wordt gehandeld over dezelve, verwoest zijnde; de verwoesting van haar ten aanzien van het goede der liefde en het ware des geloofs, welke haar maken, wordt daarmede beschreven dat Jehovah is ontruimende de aarde en haar uitledigende; daarmede dat de aarde al ontruimende zal worden ontruimd, al berovende zal worden beroofd, zal rouwen en verward worden; daarmede dat zij zal worden ontwijfd, en de vloek haar zal verteren; daarmede dat de sluizen uit den hoge geopend zijn en haar fundamenten beroerd zijn; dat zij verbroken is, verscheurd is, beroerd is, dat zij waggelt zoals een dronkaard; deze dingen kunnen niet worden gezegd noch van de aarde, noch van een natie, maar van de Kerk. Bij denzelfde: *“Zie, de dag van Jehovah komt om de Aarde tot woestheid te stellen, en Hij zal de zondaars daaruit verdoen: ik zal den Hemel beroeren, want de sterren der*

Hemelen en hun gesternten zullen met hun licht niet lichten; de zon is verduisterd in haar opkomen, en de maan doet haar schijnsel niet glanzen; Ik zal den mens zeldzamer maken dan zuiver goud; deswege zal Ik de Hemelen beroeren, en de Aarde zal geschokt worden uit haar plaats”, XIII: 9, 10, 12, 13; dat de aarde hier de Kerk is, blijkt uit de afzonderlijke dingen, verstaan in den geestelijken zin; daar wordt gehandeld over haar einde, wanneer er niet langer het ware en het goede is, of niet het geloof en de naastenliefde; met de sterren immers en de gesternten die niet zullen lichten, worden de erkentnissen van het ware en het goede aangeduid; met de zon die verduisterd is in haar opkomen, wordt de liefde aangeduid; met de maan die haar schijnsel niet doet glanzen, wordt het geloof aangeduid; met den mens die zeldzamer gemaakt zal worden dan zuiver goud, wordt het inzicht en de wijsheid aangeduid; daaruit staat vast, wat betekent Zie, de dag van Jehovah komt om de aarde tot woestheid te stellen; Ik zal de Hemelen beroeren, en de aarde zal geschokt worden uit haar plaats; de dag van Jehovah is het laatste einde der Kerk, wanneer het Gericht daar is; de aarde is de Kerk; dat de aarde zelf niet wordt geschokt uit haar plaats, kan vaststaan, maar dat de Kerk wordt verwijderd waar niet de liefde en het geloof is; geschokt worden uit de plaats, betekent verwijderd worden van den vorigen staat. Bij denzelfde: *“Zie, de Heer zal zoals een overstroming van hagel, een stormwind van slachting, zoals een overstroming van machtige wateren, ter aarde nederwerpen met de hand: voleinding en beslissing heb ik gehoord van met den Heer Jehovih Zebaoth over de algehele Aarde”*, XXVIII: 2, 22; deze dingen zijn gezegd aangaande den dag des Gerichts over hen die van de Kerk zijn; de dag des Gerichts, wanneer het einde der Kerk daar is, wordt verstaan onder Voleinding en beslissing heb ik gehoord van met den Heer Jehovih Zebaoth over de gehele aarde; en daarom wordt er gezegd dat Hij zoals een overstroming van hagel, een stormwind van slachting, zoals een overstroming van machtige wateren ter aarde zal nederwerpen met de hand; met den hagel en de overstroming ervan worden aangeduid de valse dingen die de ware dingen der Kerk vernietigen; met de slachting en de stormwind ervan worden aangeduid de boze dingen die de goede dingen der Kerk vernietigen; met de machtige wateren worden de valse dingen van het boze aangeduid; dat met de overstroming en den vloed de onderdompeling in de boze en de valse dingen wordt aangeduid, en daarvandaan de ondergang der Kerk, zie men in n. 660, 705, 739, 756, 790, 5725, 6853; iets eenders met de nederwerping ter aarde of met het nederregenen. Bij denzelfde: *“De Aarde zal zijn tot brandend pek, van geslacht tot geslacht zal zij verwoest zijn”*, XXXIV: 9, 10; met het brandend pek wordt aangeduid elk boze opwellende vanuit de liefde

van zich, waardoor de Kerk geheel en al vergaat en verwoest wordt; en daarom wordt er gezegd de aarde zal zijn tot brandend pek, van geslacht tot geslacht zal zij verwoest zijn; wie ziet niet dat zulke dingen niet worden gezegd van de aarde zelf. Bij denzelfde: *“De aarde rouwt, kwijnt, de Libanon heeft gebloosd en is verwelkt”*, xxxiii: 9; de Aarde is ook daar de Kerk, en van deze wordt gezegd dat zij rouwt en kwijnt, wanneer men aanvangt de valse dingen voor ware dingen aan te grijpen en te erkennen; en daarom wordt gezegd de Libanon heeft gebloosd en is verwelkt; met den Libanon wordt iets eenders aangeduid als met den ceder, namelijk het ware der Kerk. Bij Jeremia: *“De leeuw is opgeklommen uit zijn struikgewas, en de verderver der natiën is voortgetrokken uit zijn plaats, om uw Aarde te stellen tot woestheid; uw steden zullen vernietigd worden. Ik zag de Aarde, en zie, zij was woest en ledig; en naar de Hemelen, en zie, niet hun licht. Ik zag de bergen, en zie, zij worden beroerd, en al de heuvelen worden omgekeerd: Jehovah zeide: Woestheid zal zijn de ganse Aarde; deswege zal de Aarde rouwen, en verzwart zullen zijn de Hemelen van boven”*, iv: 7, 23, 24, 27, 28; ook hier wordt gehandeld over de verwoesting van de Kerk, welke er is wanneer er niet langer het ware en het goede is, maar in de plaats ervan het valse en het boze; die verwoesting wordt beschreven met den leeuw opklimmende uit zijn struikgewas, en den verderver der natiën voortgetrokken uit zijn plaats; met den leeuw en den verderver der natiën wordt het verwoestende valse en boze aangeduid; met de bergen die worden beroerd, en met de heuvelen die worden omgekeerd, worden aangeduid de liefde tot den Heer en de naastenliefde jegens den naaste; dat deze met de bergen en de heuvelen worden aangeduid, is omdat op de bergen in den Hemel degenen wonen die in de liefde tot den Heer zijn, en op de heuvelen zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, zoals men zie gezegd in de vooruitgezonden dingen, en eveneens in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 188, en in de voetnoten daar, letter c; met de Hemelen waar geen licht is, en die verzwart zijn, worden de innerlijke dingen van de mensen der Kerk aangeduid, welke, wanneer zij gesloten zijn door de boze en de valse dingen, niet het licht vanuit den Hemel toelaten, maar in plaats daarvan de duisternis vanuit de hel; uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat de leeuw en de verderver der natiën de aarde tot woestheid zal stellen, voorts met Ik zag de Aarde, en zie, zij was woest en ledig; alsmede met Woestheid zal zijn de ganse aarde, deswege zal de aarde rouwen, namelijk dat daar niet de aarde wordt verstaan, maar de Kerk. Bij denzelfde: *“Hoe lang zal de Aarde rouwen, en het kruid van het gehele veld verdorren, vanwege de boosheid van hen die op haar wonen worden de beesten en de vogelen verteerd; verlaten is*

de ganse Aarde, omdat er geen man is ter harte nemende; op alle heuvelen in de woestijn zijn verwoesters gekomen, omdat het zwaard van Jehovah is verslindende van het einde der aarde tot het einde der aarde: zij hebben tarwe gezaaid en doornen geoogst", XII: 4, 11, 12, 13; dat de aarde hier de Kerk betekent, blijkt daaruit dat er wordt gezegd dat de aarde zal rouwen en het kruid van het gehele veld verdorren; en dat de beesten en de vogelen worden verteerd vanwege de boosheid van hen die op haar wonen; en omdat er geen man is ter harte nemende; met het kruid van het gehele veld, wordt al het ware en goede der Kerk aangeduid; en met de beesten en de vogelen worden de aandoeningen van het goede en van het ware aangeduid; en omdat de Kerk met de aarde (of het land) wordt aangeduid, en over deze als verwoest zijnde wordt gehandeld, wordt derhalve gezegd *Op alle heuvelen in de woestijn zijn verwoesters gekomen, omdat het zwaard van Jehovah is verslindende van het einde der aarde tot het einde der aarde; zij hebben tarwe gezaaid en doornen geoogst; met de heuvelen in de woestijn, waarop de verwoesters zijn gekomen, worden de dingen aangeduid die der naastenliefde zijn; de woestijn is waar niet het goede is omdat er niet het ware is; met het zwaard van Jehovah wordt aangeduid het valse vernietigende het ware; van het einde der aarde tot het einde der aarde, betekent alle dingen der Kerk; met tarwe zaaien en doornen oogsten, wordt aangeduid uit het Woord de ware dingen van het goede nemen en die verkeren in de valse dingen van het boze; de tarwe zijn de ware dingen van het goede, en de doornen zijn de valse dingen van het boze. Bij Jesaja: "Op het land Mijns volks zullen de doorn en de distel opklimmen; het paleis zal verlaten zijn, de menigte der stad zal achtergelaten zijn", xxxii: 13, 14; de doorn en de distel die zullen opklimmen op het land (of de aarde), betekenen het valse en het boze; het paleis dat verlaten zal zijn, betekent waar het goede woont; en de menigte der stad die zal worden achtergelaten, betekent waar de ware dingen zijn, de stad immers betekent de leer van het ware. Bij denzelfde: "Doornbos en distelstruik zal de gehele Aarde zijn: andersom alle bergen die met de schoffel zullen gewied worden, niet zal daarheen komen de vrees van doornbos en struikgewas, maar er zal zijn de zending van den os en de vertreding van het schaap", vii: 24, 25; doornbos en struikgewas betekenen het valse en het boze; daaruit blijkt wat betekent doornbos en struikgewas zal de gehele aarde zijn; met de bergen die met de schoffel zullen gewied worden, worden degenen aangeduid die vanuit de liefde van het goede de goede dingen doen; dat bij hen niet het valse en het boze is, maar het goede, zowel het natuurlijke als het geestelijke, wordt daarmee aangeduid, dat daarheen niet zal komen de vrees van doornbos en distelstruik, maar dat er zal zijn de*

zending van den os en de vertreding van het schaap, of daarheen zullen de ossen worden gezonden en daar zullen de schapen treden; met den os wordt het natuurlijk goede aangeduid, en met het schaap het geestelijk goede. Bij Ezechiël: *“Uw moeder is een leeuwin; onder de leeuwen ligt zij neder; een van haar welpen stond op, het verwoestte de steden; verlaten is de Aarde, en haar volheid vanwege de stem zijner brulling”*, XIX: 2, 3, 7; met de moeder wordt de Kerk aangeduid; met de leeuwin en de leeuwen de macht van het boze en het valse tegen het goede en het ware; met de brulling van den leeuw wordt aangeduid de begeerte van vernietigen en tot verlating brengen; met de steden die het verwoestte, wordt de leer aangeduid en de ware dingen ervan; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met verlaten is de Aarde en haar volheid, namelijk de ganse Kerk. Bij denzelfde: *“Hun brood zullen zij met kommer eten, en hun wateren zullen zij met verbaasdheid drinken, opdat het Land verwoest worde van haar volheid, vanwege het geweld van al degenen die daarin wonen; en de bewoonde steden zullen verwoest worden, en het Land zal een verlating zijn”*, XII: 19, 20; hier worden eendere dingen als boven aangeduid met het Land (of de Aarde) en met de steden die zullen worden verwoest en een verlating zullen zijn, namelijk met de Aarde de Kerk, en met de steden de leer met haar ware dingen; en daarom wordt gezegd: Vanwege het geweld van al degenen die daarin wonen; omdat die dingen worden aangeduid, wordt derhalve daaraan voarfgezonden dat zij hun brood met kommer zullen eten en hun wateren met verbaasdheid zullen drinken; met het brood en het water wordt in het Woord elk goede der liefde en ware des geloofs aangeduid; men zie n. 9323; en met eten en drinken wordt onderricht en toegeëigend worden aangeduid, n. 3168, 3513, 3832, 9412. Bij David: *“Ik heb Jehovah aangeroepen, en tot mijn God heb ik geroepen; deswege werd beroerd en beefde de Aarde, en de fundamenten der bergen trilden en werden beroerd toen Hij ontstak”*, Psalm XVIII: 7, 8; de aarde hier is de Kerk, waarvan wordt gezegd dat zij werd beroerd en beefde, wanneer zij wordt verdraaid doordien de ware dingen worden vervalst; en dan wordt van de fundamenten der bergen gezegd dat zij trillen en worden beroerd, want de goede dingen der liefde, welke worden gegrondvest op de ware dingen des geloofs, verdwijnen; de bergen immers zijn de goede dingen der liefde, zoals boven; en de fundamenten ervan zijn de ware dingen des geloofs; daaruit blijkt eveneens, dat de Aarde de Kerk is. Bij denzelfde: *“Van Jehovah is de Aarde en haar volheid, het wereldrond en zij die daarin wonen; en Hij heeft het gegrond op de zeeën, op de stromen heeft Hij het gevestigd”*, Psalm XXIV: 1, 2; de Aarde en het wereldrond staat voor de Kerk, en de volheid voor alle dingen ervan; de zeeën waarop Hij het heeft gegrond,

zijn de erkentnissen van het ware in het gemeen; de stromen zijn de leerstellige dingen; omdat op deze en gene dingen de Kerk wordt gegrond, wordt derhalve gezegd dat Hij op de zeeën hetzelfde heeft gegrond, en op de stromen hetzelfde heeft gevestigd; dat dit niet kan worden gezegd van de Aarde en het Wereldrond, is voor een ieder duidelijk. Bij denzelfde: *“Wij zullen niet vrezēn wanneer de Aarde zal veranderd worden, en wanneer de bergen zullen beroerd worden in het hart der zeeën, wanneer de wateren ervan in opschudding zullen zijn, verstoord zullen worden; laten de natiën in opschudding zijn, laten de koninkrijken beroerd worden; wanneer Hij Zijn stem zal gegeven hebben, zal de Aarde versmelten”*, Psalm XLVI: 3, 4, 7, 9; dat onder de aarde de Kerk wordt verstaan, is duidelijk, omdat gezegd wordt veranderd worden en versmelten, voorts dat de bergen zullen beroerd worden in het hart der zeeën, en de wateren ervan in opschudding zullen zijn, en dat de natiën in opschudding zullen zijn, en de koninkrijken beroerd mogen worden; met de bergen worden de goede dingen der liefde aangeduid, zoals boven, en van die wordt gezegd dat zij beroerd worden in het hart der zeeën, wanneer de wezenlijke erkentnissen van het ware worden verdraaid; met de wateren worden de ware dingen der Kerk aangeduid, waarvan gezegd wordt dat zij in opschudding zijn, wanneer zij vervalst worden; met de natiën worden de goede dingen der Kerk aangeduid, en in den tegengestelden zin de boze dingen ervan; en met de koninkrijken de ware dingen der Kerk, en in den tegengestelden zin de valse dingen ervan, voorts zij die in deze en gene dingen zijn. Bij denzelfde: *“O God, Gij hebt ons verlaten, Gij waart ontstoken, breng ons de rust terug; Gij hebt de Aarde doen beven, Gij hebt haar verbroken; genees haar breuken, omdat zij beroerd is”*, Psalm LX: 3, 4; dat deze dingen zijn gezegd over de Kerk en niet over de aarde, kan vaststaan, want gezegd wordt Gij hebt de aarde doen beven, Gij hebt haar verbroken; genees haar breuken, omdat zij beroerd is; en omdat met de aarde de Kerk wordt aangeduid, hier de verwoeste Kerk, wordt derhalve gezegd: O God, Gij hebt ons verlaten, Gij waart ontstoken, breng ons de rust terug. Bij denzelfde: *“Wanneer Ik den bestemden tijd zal hebben aangevat, zo zal Ik met rechtheden richten; versmelten zullen de Aarde en al haar bewoners; Ik zal haar pilaren vastmaken”*, Psalm LXXV: 3, 4; hier eender de Aarde voor de Kerk, en van deze wordt gezegd dat zij versmelt wanneer de ware dingen ontbreken door welke het goede is; de ware dingen worden, omdat zij de Kerk ondersteunen, haar pilaren genoemd, welke God zal vastmaken; dat niet de pilaren der aarde worden vastgemaakt, is duidelijk; omdat hier de herstelling van de Kerk wordt beschreven, wordt er derhalve gezegd Wanneer Ik den bestemden tijd zal hebben aangevat, zo zal Ik met

rechtheden richten: de ware dingen der Kerk, welke hier de pilaren der aarde worden genoemd, worden ook de Basissen der aarde genoemd, 1 Sam. 11: 8, en de Fundamenten der aarde, bij Jesaja: *“Verstaat gij niet de fundamenten der Aarde; Wie woont op den cirkel der Aarde; Wie doet de vorsten te niet, en maakt de rechters der Aarde zoals iets ijdel”*, XL: 21, 22, 23; met de vorsten die te niet worden gedaan, en met de rechters der aarde die Hij zoals iets ijdel zal maken, worden de dingen aangeduid die vanuit het eigen inzicht en vanuit het eigen oordeel zijn. Bij Jeremia: *“Een tumult komt tot aan het einde der Aarde: zo zeide Jehovah: Zie, een boze zal uitgaan van natie tot natie, en een grote stormwind zal worden opgewekt van de zijden der Aarde; en de doorstokenen van Jehovah zullen te dien dage zijn van het einde der Aarde tot aan het einde ervan”*, XXV: 31, 32, 33; met het einde der aarde en met de zijden der aarde wordt aangeduid waar de laatste dingen der Kerk zijn, en waar de boze en de valse dingen aanvangen; en met van het einde der aarde tot het einde ervan, worden alle dingen der Kerk aangeduid; daaruit kan men weten, wat daarmee wordt aangeduid dat een tumult komt tot het einde der aarde, en dat een grote stormwind zal worden opgewekt van de zijden der aarde, en daarmee dat de doorstokenen van Jehovah te dien dage zullen zijn van het einde der aarde tot het einde ervan; met de doorstokenen worden degenen aangeduid bij wie de ware en de goede dingen der Kerk zijn uitgeblust; men zie n. 4503. Bij Jesaja: *“De eilanden zagen, zij vreesden; de einden der Aarde trilden; zij naderden en zij kwamen; Ik zal de woestijn zetten tot een poel der wateren, en het dorre Land tot een bronwel der wateren”*, XLI: 5, 18; de instauratie van de Kerk bij de natiën wordt aldus beschreven; die natiën worden aangeduid met de eilanden en met de einden der aarde; de eilanden immers en de einden der aarde in het Woord betekenen hen die verder afstaan van de ware en de goede dingen der Kerk, omdat zij niet het Woord hebben, en vandaar in onwetendheid zijn; dat de Kerk bij hen zal worden geïnstaurerd, wordt aangeduid met Ik zal de woestijn zetten tot een poel der wateren, en het dorre land tot een bronwel der wateren; woestijn wordt geheten waar nog niet het goede is omdat er nog niet het ware is; weswege het ook een dor land wordt genoemd; de poel der wateren en de bronwel der wateren betekenen het goede omdat er het ware is; al het geestelijk goede immers, hetwelk het goede der Kerk is, wordt door de ware dingen verworven. Bij denzelfde: *“Wee de Aarde (het land) beschaduwd met vleugelen, welke is overheen de stromen van Kusch; gaat, gij gezanten, tot de natiën vertreden zijnde, welker Aarde (land) de rivieren hebben uitgeplunderd”*, XVIII: 1, 2; wat de aarde (het land) beschaduwd met vleugelen is, en de aarde die de rivieren hebben uitgeplunderd, weet

niemand als hij niet weet dat de aarde de Kerk is, de rivieren de valse dingen zijn; de aarde beschaduwd met vleugelen is de Kerk die in donkerheid is ten aanzien van de Goddelijke ware dingen; deze worden aangeduid met de vleugelen; men zie boven n. 283; overheen de stromen van Kusch, betekent ten aanzien van de erkentenissen zelf vanuit den zin der letter des Woords, welke vervalst zijn; de vertreden natie tot welke de gezanten zouden gaan, welker aarde (land) de rivieren hebben uitgeplunderd, betekent degenen buiten de Kerk die in valse dingen uit onwetendheid zijn; de rivieren zijn de ware dingen der leer, en in den tegengestelden zin de valse dingen; dat de gezanten tot hen zouden gaan, betekent dat zij zouden worden uitgenodigd opdat bij hen de Kerk zij. Bij denzelfde: *“In de ontsteking van Jehovah Zebaoth is de Aarde verduisterd”*, ix: 18; de verduisterde aarde betekent de dingen die der Kerk zijn, in donkerheid of in de valse dingen, want van de valse dingen van het boze wordt gezegd dat zij in donkerheid zijn, van de ware dingen echter dat zij in het licht zijn. Bij denzelfde: *“Jehovah zal den mens verwijderen, en de woestijnen zullen vermenigvuldigd worden in het midden der Aarde”*, vi: 12; de mens dien Jehovah zal verwijderen, betekent den wijze, en abstract genomen de wijsheid; men zie boven n. 280; de vermenigvuldigde woestijnen in het midden der aarde, betekenen in het geheel niet enig goede, omdat er niet enig ware is; het midden der aarde is waar het ware in het hoogste licht is; en daarom is, wanneer daar het licht niet is, over het ganse heen donkerheid, aldus volstrekt nergens het ware. Bij denzelfde: *“Jehovah zal de Aarde slaan met de roede Zijnsmonds, en met den geest Zijner lippen zal Hij den goddeloze doden”*, xi: 4; de roede desmonds van Jehovah, welke de aarde zal slaan, betekent het ware in laatsten, zijnde het ware van den zin der letter des Woords; de geest der lippen, welke den goddeloze zal doden, betekent het ware in den geestelijken zin des Woords; van deze dingen wordt gezegd dat zij de aarde slaan en den goddeloze doden, wanneer zij door dezelve worden verdoemd; een ieder immers wordt door de ware dingen gericht en door dezelve verdoemd. Bij denzelfde: *“De Aarde rust en zij is rustig; de Hel heeft om uwentwil de Refaïm opgewekt, alle machtigen der Aarde: zij die u zien, zullen zeggen: Is dit de man beroerende de Aarde, doende beven de koninkrijken; hij heeft het wereldrond gesteld tot een woestijn, en hij heeft de steden ervan vernietigd: uw Aarde (land) hebt gij verdorven, uw volk hebt gij gedood: bereid voor de zonen ervan een slachting, opdat zij niet wederopstaan en de Aarde bezitten, en de aangezichten der Aarde worden vervuld met steden: Ik zal Aschur breken in Min Aarde (land), en op Mijn bergen zal Ik hem vertreden”*, xiv: 7, 9, 16, 17, 20, 21, 25; deze dingen zijn gezegd aangaande den koning van Babel,

met wien wordt aangeduid de vernietiging van het ware door de liefde van heersen over den Hemel en de aarde, aan welke liefde de ware dingen des Woords of de dingen die der Kerk zijn, als middelen van dienst zijn; daar wordt gehandeld over hun verdoemenis; de Refaïm die de hel heeft opgewekt, zijn zij die in de afgrijselijke overreding van het valse zijn, die deswege de machtigen der aarde worden genoemd; de aarde beroeren, de koninkrijken doen beven, het wereldrond stellen tot een woestijn, en de steden ervan vernietigen, betekent alle dingen der Kerk verdraaien; de aarde en het wereldrond zijn de Kerk, de koninkrijken zijnde ware dingen die haar maken; en de steden zijn alle dingen der leer; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met Uw aarde (land) hebt gij verdorven, uw volk hebt gij gedood; met Aschur die zal worden gebroken in de aarde, en zal worden vertreden op de bergen, wordt de redekaveling vanuit de valse dingen tegen de ware dingen aangeduid; gebroken worden is verstrooid worden, en vertreden worden is volslagen vernietigd worden; de bergen waarop dit gebeurt, betekenen waar het goede der liefde en der naastenliefde regeert, want daar of bij hen wordt alle redekaveling vanuit de valse dingen verstrooid of vernietigd. Bij denzelfde: *“Huilt, gij schepen van Tharschisch; vanuit het Land der Chittim zal het klaarblijkend voor hen komen: doorga uw Land zoals een rivier, gij dochter van Tharschisch; er is geen gordel meer; zie, het Land der Chaldeeën; Aschur heeft haar gegrond in puinhopen; Jehovah zal Tyrus bezoeken, opdat zij wederkere tot haar hoerenloon, en hoerere met alle koninkrijken der Aarde op de aangezichten van het wereldrond”*, xxiii: 1, 10, 13, 17; dat hier niet worden verstaan de schepen van Tharschisch, noch Tyrus, noch het land der Chittieten, noch het land der Chaldeeën, noch Aschur, kan vast staan uit de afzonderlijke dingen in dat Hoofdstuk; maar onder de schepen van Tharschisch worden de erkentissen van het ware en het goede verstaan, eender onder Tyrus; onder het land der Chittieten het afgodische, onder het land der Chaldeeën de ontwijding en de vernietiging van het ware; en onder Aschur de redekaveling vanuit de valse dingen; daaruit blijkt dat Huilt, gij schepen van Tharschisch, omdat Tyrus verwoest is, betekent dat er niet langer enige erkentissen van het ware zijn; dat Vanuit het land der Chittim zal het klaarblijkend voor hen komen, het afgodische betekent dat het daarvandaan is; er is geen gordel meer, betekent dat er niet langer een samenhang is van het ware met het goede; zie, het land der Chaldeeën, betekent dat er zo ontwijding en vernietiging van het ware is; Aschur heeft haar gegrond in puinhopen, betekent dat de redekaveling vanuit de valse dingen heeft vernietigd; wederkeren tot het hoerenloon, en hoereren met alle koninkrijken op de

aangezichten van het wereldrond, betekent de vervalsing van alle waarheden der ganse Kerk. Bij denzelfde: *“De koning van Aschur zal gaan door Jehudah, hij zal overstromen en doorheengaan, tot aan den hals zal hij reiken; en de wiegelingen zijner vleugels zullen zijn de volheid van de breedte uwer Aarde (land), Immanuël”*, VIII: 8; de koning van Aschur betekent ook hier de redekaveling vanuit de valse dingen tegen de ware dingen; hij zal gaan door Jehudah, hij zal overstromen en doorheengaan, betekent dat hij het goede der Kerk zal vernietigen; overstromen en doorheengaan, betekent dat hij het goede der Kerk zal vernietigen; overstromen wordt gezegd van de valse dingen, omdat de wateren dezelve betekenen; tot aan den hals zal hij reiken, betekent zo niet langer enige vergemeenschapping van het goede en het ware; en de wiegelingen zijner vleugels zullen zijn de volheid van de breedte uwer aarde (land), Immanuël, betekent dat de valse dingen zullen zijn tegen alle ware dingen van de Kerk des Heren; dat de breedte der aarde de ware dingen der Kerk betekent, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 197; en vandaar in den tegengestelden zin de valse dingen; en daarom betekenen de wiegelingen [*motitationes*] zijner vleugels de redekavelingen vanuit de valse dingen tegen de ware dingen; de volheid betekent alle dingen, aldus de volheid van de breedte der aarde alle ware dingen der Kerk. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal de spruit van Jehovah zijn tot sieraad en heerlijkheid, en de vrucht der Aarde tot grootheid en versiering voor de overgeblevenen van Israël”*, IV: 2; de spruit van Jehovah, welke tot sieraad en tot heerlijkheid zal zijn, betekent het ware der Kerk; en de vrucht der aarde, welke zal zijn tot grootheid en versiering, betekent het goede der Kerk; Israël betekent de geestelijke Kerk; dat niet de spruit en de vrucht der aarde zullen zijn tot sieraad, heerlijkheid, grootheid, en versiering, is duidelijk, maar dat het ware en het goede der Kerk zulks is: wanneer wordt gezegd het ware en het goede der Kerk, zo wordt verstaan het ware des geloofs en het goede der liefde; want al het ware is des geloofs, en al het goede is der liefde. Bij denzelfde: *“Gij hebt toegevoegd aan de natie, o Jehovah; Gij zijt verheerlijkt; Gij hebt verwijderd alle uiteinden der Aarde”*, XXVI: 15; de natie waaraan Jehovah heeft toegevoegd, betekent hen die in het goede der liefde zijn, die Hij aan zich heeft toegevoegd; de uiteinden der aarde, welke Hij heeft verwijderd, betekenen de valse en de boze dingen die de Kerk bestoken, van welke Hij hen heeft gezuiverd. Bij denzelfde: *“Uw ogen zullen den Koning in zijn schoonheid zien, zij zullen de Aarde (het land) der lengten schouwen”*, XXXIII: 17; de Koning in zijn schoonheid zien, is het echte ware, hetwelk uit den Allenen Heer is; de aarde (het land) der lengten schouwen, betekent de uitbreiding van het inzicht en van de

wijsheid. Bij denzelfde: *“Ik heb U gegeven tot een verbond des volks, om de Aarde te herstellen; zingt gij Hemelen en spring op, gij Aarde; en weergalmt, gij bergen, van gezang”*, XLIX: 8, 13; daar wordt gehandeld over den Heer en over Zijn komst; de instauratie van de Kerk door Hem wordt beschreven met Ik heb U gegeven tot een verbond des volks, om de aarde te herstellen; de aarde herstellen is de Kerk instaureren; dat de Heer niet de aarde heeft hersteld voor het Joodse volk, is bekend, maar dat Hij de Kerk heeft ingesteld bij de natiën; de vreugde deswege wordt beschreven met Zingt, gij Hemelen, spring op, gij aarde; en weergalmt, gij bergen, van gezang; onder de Hemelen worden de Hemelen verstaan waar de Engelen zijn, die in de innerlijke ware dingen der Kerk zijn; onder de aarde wordt de Kerk verstaan bij de mensen, en onder de bergen zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn. Bij Jeremia: *“Van echtbrekers vol is de Aarde, omdat vanwege den vloek de Aarde rouwt; de weiden der woestijn droogden uit”*, XXIII: 10; de echtbrekers betekenen hen die de goede dingen der Kerk echtbreken; en daarom wordt gezegd Van echtbrekers vol is de aarde, en vanwege den vloek rouwt de aarde; de weiden der woestijn welke uitdroogden, betekenen geen geestelijke voeding in zulk een Kerk; woestijn wordt gezegd waar niet het goede is omdat er niet het ware is. Bij denzelfde: *“Droogte over haar wateren, opdat zij uitdrogen, omdat zij een Aarde (land) van gesneden dingen is”*, I: 38; droogte over de wateren, opdat zij uitdrogen, betekent dat er niet langer ware dingen zijn; de wateren zijn de ware dingen; omdat zij een aarde van gesneden dingen is, betekent de Kerk verwoest door de valse dingen die vanuit het eigen inzicht zijn, en waarvan zij zeggen dat het ware dingen zijn. Bij Ezechiël: *“Het einde komt over de vier streken der Aarde; de Aarde is vol van het gericht der bloeden, en de stad is vol van geweld”*, VII: 2, 23; het einde komt over de vier streken der aarde, betekent den laatsten tijd en den laatsten staat der Kerk, wanneer haar einde daar is; de vier streken zijn al haar ware en goede dingen, en in den tegengestelden zin al haar valse en boze dingen, aldus alle dingen der Kerk; de aarde is vol van het gericht der bloeden, betekent dat zij is overkropt van boze dingen van elk geslacht; de bloeden zijn de boze dingen die de goede dingen der liefde en der naastenliefde geweld aandoen, en dezelve geheel en al vernietigen; de stad vol van geweld, betekent de leer dier Kerk eender. Bij denzelfde: *“Alle luchters des lichts [luminaria lucis] in den Hemel zal Ik zwart maken over u, en Ik zal duisternis geven over uw Aarde (land)”*, XXXII: 8; onder de luchters des lichts in de Hemelen worden de zon, de maan, en de sterren verstaan; en met de zon wordt de liefde aangeduid, met de maan het geloof daaruit, en met de sterren de erkentnissen van het goede en het ware; daaruit blijkt wat er wordt

aangeduid met Ik zal die zwart maken over u, namelijk dat zij niet langer bestaan; daaruit blijkt ook, wat er wordt aangeduid met Ik zal duisternis geven over uw Aarde (land), namelijk dat er valse dingen in de Kerk zijn; de duisternis is de valse dingen, en de aarde is de Kerk. Bij denzelfde: *“Profeteer aangaande het Land van Israël, en zeg tot de bergen en de heuvelen en de beken en de dalen: Zie, Ik ben bij u, en Ik zal tot u omzien, opdat gij bebouwd en bezaaid wordt”*, xxxvi: 6, 9; onder het Land van Israël wordt de Kerk verstaan; de bergen, de heuvelen, de beken en de dalen, betekenen alle dingen der Kerk van haar eersten tot haar laatsten; de bergen zijn de goede dingen der liefde tot den Heer; de heuvelen zijn de goede dingen der naastenliefde jegens den naaste; deze zijn de eerste dingen der Kerk; de beken en de dalen zijn de ware en de goede dingen welke de laatste dingen der Kerk zijn; dat die dingen worden aangeduid, kan vaststaan uit de dingen die in dit Artikel zijn vooruitgezonden, namelijk dat op de bergen in den Hemel degenen wonen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, op de heuvelen zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, en in de vlakten en de dalen zij die in de goede en ware dingen in den laatsten Hemel zijn; de beken zijn de ware dingen der leer daar; dezelve inzaaien, wordt aangeduid met Ik zal tot u omzien, opdat gij bebouwd en bezaaid wordt. Bij Hoschea: *“Te dien dage zal Ik de Hemelen verhoren, en deze zullen de Aarde verhoren, en de Aarde zal verhoren het koren en den most en de olie; en deze zullen Israël verhoren; en Ik zal hem Mij in de Aarde zaaien”*, ii: 20, 21, 22; dat deze dingen geestelijk moeten worden verstaan en niet natuurlijk volgens den zin der letter, is duidelijk, want er wordt gezegd dat deze dingen Israël zullen verhoren, en Ik hem Mij in de aarde zal zaaien; en daarom worden onder de Hemelen verstaan de Hemelen waar de Heer is, en onder de aarde de Kerk waar ook de Heer is; met het koren, den most en de olie, worden alle dingen van de geestelijke voeding aangeduid, zijnde de goede dingen der liefde en der naastenliefde, en de ware dingen des geloofs. Bij Malachia: *“Hij zal u niet de vrucht der Aarde verderven, noch zal u de wijnstok in het veld misdracht voortbrengen: alle natiën zullen u gezegend verklaren; en gij zult een Aarde (land) des welbehagens zijn”*, iii: 11, 12; deze dingen worden gezegd aangaande hen bij wie en in wie de Kerk is; en omdat met de vrucht der aarde en den wijnstok in het veld de goede en de ware dingen der Kerk worden aangeduid, met de vrucht de goede dingen, en met den wijnstok de ware dingen ervan, worden zij derhalve een aarde (land) des welbehagens genoemd. Bij David: *“Uw goede Geest leide mij in een Land der rechtheid; om Uws Naams wil, Jehovah, maak mij levend”*, Psalm CXLIII: 10, 11; het land der rechtheid staat voor de Kerk waarin het

rechte en het ware is; en omdat de Geest van Jehovah het Goddelijk Ware betekent, en een ieder het geestelijk leven door hetzelfde aanneemt, wordt daarom gezegd: Uw goede Geest leide mij, en O Jehovah, maak mij levend. Omdat de Aarde de Kerk betekent, en daar waar de Kerk is, de Hemel is, wordt deze derhalve de Aarde (het land) der levenden en de Aarde (het land) des levens geheten; het Land der levenden bij Jesaja: *“Ik had gezegd: Niet zal ik Jah zien in het Land der levenden”*, xxxviii: 11; en bij Ezechiël: *“Zij die schrik hebben gegeven in het Land der levenden”*, xxxii: 23, 24, 25, 26, 27; het Land des levens bij David: *“Zo ik niet had geloofd het goede te zien in het Land des levens”*, Psalm xxvii: 13. Bij Mozes: *“Een volkomen en gerechte steen zal het zijn, een volkomen en gerechte efa zal het zijn; opdat uw dagen verlengd worden op het Land”*, Deut. xxv: 15; de dagen op het land verlengen betekent niet den duur des levens verlengen in de wereld, maar den staat des levens in de Kerk, aldus in den Hemel; van verlengd worden immers wordt gesproken met betrekking tot het goede en de aanwassing ervan, en de dag betekent den staat des levens; en omdat de volkomen en gerechte steen, welke een gewicht was, en de volkomen en gerechte efa, welke een maat was, het ware en het goede en het hoedanige ervan betekenen, en het ene en het andere tezamen de gerechtigheid, de steen het ware, en de maat het goede, en niet bedriegen met het gewicht en met de maat het gerechte is, zullen zij derhalve het leven der Kerk hebben, en daarna het leven in den Hemel, hetgeen daaronder wordt verstaan dat hun dagen op de aarde (het Land) zullen worden verlengd. Iets eenders wordt aangeduid in het gebod van den Decaloog: *“Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen op de Aarde verlengd worden”*, Exod. xx: 12; dat diegenen den Hemel en de gelukzaligheid daar hebben die vader en moeder eren, is omdat men in den Hemel niet van een anderen Vader weet dan den Heer; uit Hem immers zijn allen die daar zijn, opnieuw verwekt; en in den Hemel wordt onder de Moeder de Kerk verstaan, in het algemeen het Rijk des Heren; dat zij die den Heer vereren en Zijn Koninkrijk zoeken, het leven in den Hemel zullen hebben, is duidelijk; voorts dat velen van hen die vader en moeder in de wereld eren, niet lang daar leven. Bij Mattheus: *“Gezegend zijn de zachtmoedigen, omdat zij de Aarde zullen beërven”*, v: 5; de erfenis der aarde betekent niet het bezit van de aarde, maar het bezit van den Hemel en de gezegendheid daar; de zachtmoedigen betekenen hen die in het goede der naastenliefde zijn. Bij Jesaja: *“Zie, een Maagd zal ontvangen en een Zoon baren, en zij zal Zijn Naam noemen: God met ons; boter en honing zal Hij eten, opdat Hij wete het boze te verwerpen en het goede te verkiezen: want voordat de Knaap weet het boze te verwerpen en het goede te verkiezen, zal het Land verlaten*

worden, van hetwelk gij walgt vóór zijn twee koningen. Het zal te dien dage geschieden dat Hij vanwege de veelheid van melk te maken boter zal eten, want boter en honing zal een elk eten die over is in het midden des lands”, VII: 14, 15, 16, 22; dat deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer en Zijn Komst, is bekend: de boter en de honing die Hij zal eten, betekenen de goede dingen der liefde; de boter het goede der hemelse en der geestelijke liefde, honing het goede der natuurlijke liefde; onder deze dingen wordt verstaan dat Hij Zich het Goddelijke zal toeëigenen ook ten aanzien van het Menselijke; eten betekent toeëigenen; dat de Aarde (het Land) zal verlaten worden voordat Hij weet het boze te verwerpen en het goede te verkiezen, betekent dat niet iets van de Kerk in het aardrijk [*terrarum orbis*] over zou zijn wanneer Hij geboren zou worden; en omdat zij waar de Kerk was, elk Goddelijk Ware hebben verworpen, en alle dingen des Woords hebben verdraaid en te hunnen gunste hebben ontvouwd, wordt derhalve van de aarde (het land) dat is, de Kerk, gezegd Van hetwelk gij walgt voor zijn twee koningen; de koningen betekenen de ware dingen des Hemels en der Kerk, de twee koningen het ware des Woords in den inwendigen of geestelijken zin, en het ware des Woords in den uitwendigen of natuurlijke zin; de melk betekent het ware waardoor het goede is; en omdat de boter het goede daaruit betekent, betekent derhalve Vanwege de veelheid van melk te maken zal een elk boter eten die over is in het midden des Lands, dat al het ware zal zijn van het goede. Bij Mattheus: “In de voleinding der eeuw zullen alle stammen der Aarde weeklagen”, XXIV: 30; de voleinding der eeuw, waarover in dat Hoofdstuk wordt gehandeld, is de laatste tijd der Kerk, wanneer het Gericht daar is; alle stammen der aarde betekenen alle ware en goede dingen der Kerk, waarvan gezegd wordt dat zij weeklagen wanneer zij er niet langer zijn. Bij Lukas: “Dan zullen er tekenen zijn in de zon, de maan en de sterren, en op de Aarde benauwdheid der natiën, terwijl de zee en de deining dreunt, de mensen ontziend zijn van vrees en verwachting der dingen die het aardrijk zullen overkomen, want de mogendheden der Hemelen zullen geschokt worden; die dag zal zoals een strik komen over al degenen die zitten op het aangezicht der ganse Aarde”, XXI: 25, 26, 35; gehandeld wordt ook daar over den laatsten tijd der Kerk, wanneer het Gericht daar is; en onder de aarde en het aardrijk wordt daar de Kerk verstaan; de benauwdheid der natiën op de aarde, de vrees en de verwachting der dingen die het aardrijk zullen overkomen, en over allen die zitten op het aangezicht der ganse aarde, betekent niet dat het zal zijn over hen die in de landen in de natuurlijke wereld zijn, maar over hen die in de geestelijke wereld zijn; dat ook daar landen (aarden) zijn, zie men in de voorafgezonden dingen van dit Artikel, en

dat daar het Laatste Gericht is voltrokken, zie men in het Werkje over HET LAATSTE GERICHT; wat de zon, de maan, en de sterren zijn, waarin de tekenen zullen zijn, is boven gezegd, namelijk dat de zon de liefde betekent, de maan het geloof daaruit, en de sterren [*astral*] de erkentissen van het goede en het ware; terwijl de zee en de deining dreunt, betekent de redeneringen en de bestrijdingen van het ware vanuit den zin der letter des Woords, averechts en verdraaid aangeplooid; de mogendheden der Hemelen welke zullen worden geschokt, betekenen het Woord in den zin der letter, aangezien deze zin het fundament is van de geestelijke waarheden, welke in de Hemelen zijn; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, in het Artikel waar gehandeld wordt over de verbinding van den Hemel met den mens door het Woord, n. 303 tot 310. Bij Jesaja: *“Zingt, gij Hemelen; juicht, gij lagere dingen der Aarde; dreunt, gij bergen, van gezang, gij woud en alle boom daarin, omdat Jehovah Jakob heeft verlost; Ik Jehovah makende alle dingen, uitbreidende de Hemelen Alleen, uitspreidende de Aarde uit Mijzelf”*, XLIV: 23, 24; zingt, gij Hemelen; juicht, gij lagere dingen der aarde; dreunt, gij bergen, van gezang, gij woud en alle boom daarin, betekent alle dingen des Hemels en der Kerk, zowel de inwendige als de uitwendige, welke dingen alle betrekking hebben op het goede en op het ware; de inwendige dingen worden aangeduid met de Hemelen, de uitwendige met de lagere dingen der aarde; de bergen zijn de goede dingen der liefde, het woud is het natuurlijk ware; en de bomen daar zijn de erkentissen van het ware; aangezien zulke dingen worden aangeduid, wordt gezegd Omdat Jehovah Jakob heeft verlost; met Jakob in het Woord wordt de uitwendige Kerk aangeduid, en met Israël de inwendige Kerk; de Hemelen uitbreiden en de aarde uitspannen, betekent de Kerk van alle kanten, welke wordt uitgebreid en uitgespannen door de vermenigvuldiging van het ware en de vruchtmaking van het goede bij hen die van de Kerk zijn. Bij Zacharia: *“Jehovah uitspannende de Hemelen, en grondvestende de Aarde, en formerende den geest des mensen in het midden van hem”*, XII: 1; eender wordt hier met de Hemelen en met de aarde de Kerk naar alle kanten aangeduid, aldus ten aanzien van de innerlijke dingen en ten aanzien van de uiterlijke dingen ervan; en daarom wordt ook gezegd Formerende den geest des mensen in het midden van hem. Bij Jeremia: *“De goden die den Hemel en de Aarde niet hebben gemaakt, laten zij vergaan van de Aarde en van onder de Hemelen; Jehovah makende de Aarde door Zijn deugd, bereidende het wereldrond door Zijn wijsheid, en door Zijn inzicht uitbreidende de Hemelen; op de stem die Hij geeft, een veelheid der wateren in de Hemelen, en Hij doet dampen opklimmen van het einde der Aarde”*, X: 11, 12, 13; Hfdst. LI: 15; omdat de Hemelen en de

Aarde de Kerk betekenen, zoals boven, wordt derhalve gezegd Jehovah makende de Aarde door Zijn deugd, bereidende het wereldrond door Zijn wijsheid, en uitbreidende de Hemelen door Zijn inzicht; en eveneens wordt derhalve gezegd Op de stem die Hij geeft, een veelheid der wateren in de Hemelen, en Hij doet dampen opklimmen van het einde der aarde; met de stem die Jehovah geeft, wordt het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware aangeduid; met de veelheid der wateren in de Hemelen worden de ware dingen in overvloed aangeduid; de wateren immers betekenen de ware dingen; en met de dampen die Hij doet opklimmen van het einde der aarde, worden de laatste ware dingen der Kerk aangeduid; de dampen zijn die ware dingen, en het einde der aarde is het laatste der Kerk: en omdat de goden de valse dingen van leer en van eredienst betekenen, welke de Kerk vernietigen, wordt derhalve gezegd De goden die den Hemel en de Aarde niet hebben gemaakt, laten zij vergaan van de aarde en van onder de Hemelen. Bij David: *“Jehovah Die de Hemelen maakt door het inzicht, en de Aarde uitbreidt op de wateren”*, Psalm CXXXVI: 5, 6; omdat met den Hemel en de aarde de Kerk wordt aangeduid, en de Kerk wordt geformeerd door de ware dingen, en de ware dingen der Kerk het inzicht maken, wordt derhalve gezegd: Jehovah maakt de Hemelen door het inzicht, en Hij breidt de aarde uit op de wateren; de wateren zijn de ware dingen der Kerk. Bij Jesaja: *“Zo zeide God Jehovah, scheppende de Hemelen en die uitbreidende, uitspannende de Aarde en de voortbrengselen ervan, gevende de ziel aan het volk op dezelve, en den geest aan hen die in dezelve wandelen”*, XLII: 5; met de Hemelen scheppen en de Aarde en de voortbrengselen ervan uitbreiden, wordt aangeduid de Kerk formeren en degenen hervormen die daar zijn; de voortbrengselen zijn alle dingen der Kerk; en daarom wordt gezegd *Gevende de ziel aan het volk op dezelve, en den geest aan hen die in dezelve wandelen; dat scheppen hervormen is, zie men boven, n. 294.* Bij denzelfde: *“Drupt, gij Hemelen, van boven, en dat de wolken vedervloeien van gerechtigheid; de Aarde opene zich, en bevruchte het heil; Ik, Ik heb de Aarde gemaakt, en den mens op dezelve heb Ik geschapen. Zo zeide Jehovah, scheppende de Hemelen, Hij, God, formerende de Aarde en die makende, en die bereidende; niet in het verborgene heb Ik gesproken, in een plaats van een Aarde der duisternis”*, XLV: 8, 12, 18, 19; dat hier onder de Hemelen en de aarde alle dingen der Kerk worden verstaan, zowel haar inwendige als uitwendige, blijkt, want gezegd wordt *Drupt, gij Hemelen, en dat de wolken nedervloeien van gerechtigheid; de aarde opene zich, en bevruchte het heil; dat de Hemelen de innerlijke dingen der Kerk betekenen, is omdat de innerlijke dingen, zijnde van des mensen geestelijke gemoed, de Hemelen bij hem zijn;*

dat bij den mens bij wien de Kerk is, de Hemel is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 30 en 57; de Hemelen scheppen en de aarde formeren en haar maken en bereiden, betekent ten volle de Kerk instellen. Bij denzelfde: “*Zie, Ik scheppende nieuwe Hemelen en een nieuwe Aarde; ook zullen de vorige niet herdacht worden*”, LXV: 17; met nieuwe Hemelen en een nieuwe aarde scheppen, wordt aangeduid een nieuwe Kerk instaureren ten aanzien van de innerlijke en de uiterlijke dingen ervan, zowel in de Hemelen als op aarde, zoals boven. Bij denzelfde: “*Wie heeft iets zoals dit gehoord; zal de Aarde baren op één dag; zal een natie verwekt worden op één keer: gelijk als de nieuwe Hemelen en de nieuwe Aarde welke Ik zal maken, voor Mij zullen staan, zo zal uw zaad en uw naam staan*”, LXVI: 8, 22; omdat met de aarde de Kerk wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd Zal de aarde baren op één dag, zal een natie gemaakt worden op één keer; met baren en de baring, en met verwekken en verwekking worden in het Woord de geestelijke baring en verwekking aangeduid, welke des geloofs en der liefde zijn, aldus de hervorming en de wederverwekking; wat de nieuwe Hemelen en de nieuwe aarde zijn, is boven gezegd. Bij Jeremia: “*Ik, Ik heb gemaakt de Aarde, den mens, en het beest, die zijn op de aangezichten der Aarde; en Ik geef haar aan hem die recht is in Mijn ogen*”, XXVII: 5; met den mens en het beest die op de aangezichten der aarde zijn, worden aangeduid de aandoeningen van het ware en het goede in den geestelijken en den natuurlijke mens; men zie n. 280, en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 7424, 7532, 7872; en omdat die aandoeningen bij de mensen de Kerk bij hen maken, wordt derhalve gezegd Ik heb gemaakt de aarde, den mens, en het beest die zijn op de aangezichten der aarde, en Ik geef haar aan hem die recht is in Mijn ogen; dat God niet de aarde alleen geeft aan hen die recht zijn in Zijn ogen, maar ook aan hen die niet recht zijn, is bekend; niet echter de Kerk, tenzij aan hen die recht zijn; het rechte betekent het ware en de aandoening ervan. Bij Jesaja: “*De Hemelen zullen zoals een rook verdwijnen, en de Aarde zal zoals een kleed verouderen, en de bewoners zullen aldus sterven*”, LI: 6; de Hemelen die zullen verdwijnen en de aarde die zoals een kleed zal verouderen, betekenen de Kerk; deze zakt allengs af, en wordt ten slotte verlaten; niet echter de zichtbare hemel en de bewoonbare aarde; en daarom wordt gezegd En de bewoners zullen aldus sterven; sterven betekent geestelijk sterven. Iets eenders wordt daarmee aangeduid *dat de Hemelen en de Aarde zullen voorbijgaan*, Matth. XXIV: 35; Markus XIII :31; Lukas XVI: 17. In de Apocalyps: “*Vier Engelen staande op de vier hoeken der Aarde, houdende de vier winden der Aarde, opdat niet een wind over de Aarde zou waaien*”, VII: 1, 2; met de vier hoeken der aarde en met de vier winden der aarde worden alle

ware en goede dingen der Kerk in samenvatting aangeduid; eendere dingen immers worden daarmee aangeduid als met de vier windstreken des Hemels; en dat deze dezelve betekenen, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, over de vier Windstreken in den Hemel, n. 141 tot 153; dezelve houden betekent dat zij niet mogen invloeden omdat zij niet worden opgenomen; en daarom wordt gezegd Opdat niet een wind over de aarde zou waaïen. Eender betekent de Aarde de Kerk elders in de Apocalyps, zoals in Hfdst. x: 2, 5, 6, 8; Hfdst. xii: 16; Hfdst. xiii: 13; Hfdst. xvi: 2, 14; Hfdst. xx: 8, 9, 11; Hfdst. xxi: 1; behalve in vele andere plaatsen in het Woord, welke vanwege de menigte niet worden aangevoerd. Omdat de Aarde (het land) de Kerk betekende, en vooral het Land Kanaän, aangezien daar de Kerk was, en omdat de Kerk die daar was, een uitbeeldende Kerk was, beeldden derhalve alle dingen die daar waren, uit, en betekenden de dingen die tot hen door den Heer zijn gezegd, de geestelijke of innerlijke dingen der Kerk, en dit tot aan het Land zelf en tot deszelfs voortbrengselen toe; zoals deze dingen bij Mozes: *“Indien gij de geboden houdt, zal Jehovah u leiden in een goed Land, in een Land van rivieren des waters, van bronnen, van afgronden uitgaande van het dal en den berg; een Land van tarwe, gerst, van wanstok, vijgeboom, granaatappel; een Land van den olijf der olie, van honing; een Land waar gij niet met schaarsheid brood zult eten; niets zal ontbreken; een Land waar de stenen ijzer zijn, en vanuit de bergen koper [cuprum] wordt gegraven; en gij zult eten en verzadigd worden in dit goede land”*, Deut. viii: 1, 7, 8, 9, 10; met deze dingen worden alle dingen der Kerk beschreven, zowel de innerlijke als de uiterlijke ervan; maar het zou te ver voeren om uiteen te zetten wat de afzonderlijke dingen betekenen, en het is ook hier niet ter plaatse. Omdat de Aarde de Kerk betekende, behoorde het tot de zegeningen *dat indien zij zouden leven volgens de geboden, de Aarde haar inkomst zou geven, de boze wilde dieren zouden ophouden uit de Aarde, en ook het zwaard niet zou doorgaan door de Aarde*, Levit. xxvi: 3, 4, 6; dat de Aarde haar inkomst zou geven, betekent dat in de Kerk het goede en het ware zou zijn; dat de boze wilde dieren zouden ophouden, betekent dat er niet zouden zijn de boze aandoeningen en de begerigheden, welke haar vernietigen; dat het zwaard niet zou doorgaan door de aarde, betekent dat het valse niet het ware zou uitwerpen. Omdat de Aarde de Kerk betekende, was het ook een inzetting *dat het zevende jaar een Sabbath voor de Aarde (het land) zou zijn, en geen arbeid op dezelve*, Levit. xxv: 1 tot 8; en wordt eveneens derhalve gezegd *dat de Aarde (het land) is bevlekt vanwege de boze dingen, en dat zij vanwege de gruwelen hen zou uitspuwen*, Levit. xviii: 1 tot 28. En omdat de Aarde de Kerk betekende, *spuwde derhalve de*

Heer uit op de Aarde, en maakte Hij van het speeksel slijk, en zalfde de ogen van den blinde, en zeide Hij: Ga heen, was u in het badwater van Siloah, Joh. ix: 6, 7, 11, 15; en derhalve schreef de Heer, toen de Schrifgeleerden en de Farizeërs Hem vroegen aangaande de in echtbreuk gegrepen vrouw, Zich voorover inkrommende tweemaal op de Aarde, Joh. viii: 6, 8; waarmede wordt aangeduid dat de Kerk vol was van echtbreuken, dat is, vol van echtbreking van het goede en vervalsing van het ware; en daarom zeide de Heer tot hen: “Wie uwer vrij is van zonde, werpe het eerst den steen op haar; maar zij gingen de een na den ander heen, te beginnen met de ouderen, tot aan de laatsten toe”, vers 7, 9. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, heeft aldus eveneens de Aarde dien, en deze betekent in dien zin de verwoeste Kerk; en deze is daar wanneer er niet langer het goede der liefde en het ware des geloofs is, maar in plaats daarvan het boze en het valse; omdat deze den mens verdoemen, wordt met de Aarde in dien zin ook de verdoemenis aangeduid, zoals in deze volgende plaatsen: Jes. Hfdst. xiv: 12; Hfdst. xxi: 9; Hfdst. xxv: 12; Hfdst. xxvi: 19, 21; Hfdst. xxix: 4; Hfdst. xlvii: 1; Hfdst. lxiii: 6; Klaagt. Hfdst. ii: 2, 10; Ezech. Hfdst. xxvi: 20; Hfdst. xxxii: 24; Num. xvi: 29 tot 33; Hfdst. xxvi: 10; en elders.

305. *Vers 4, 5. En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was om het boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien. En een van de Ouderen zeide tot mij: Ween niet; zie, overwonnen heeft de Leeuw, Die is vanuit den stam van Jehudah, de wortel Davids, om het boek te openen en zijn zeven zegelen los te maken.* En ik weende zeer dat niemand waardig gevonden was om het boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien, betekent de smart des harten, vanwege de ongeordendheid en den ondergang van allen, indien niemand allen en al hun dingen zou kunnen weten, kennen, en uitvorsen: en een van de Ouderen, betekent het gezelschap des Hemels dat meer dan de overige in de wijsheid is: zeide tot mij: Ween niet, betekent er zij geen smart deswege: zie, overwonnen heeft de Leeuw, betekent den Heer, dat Hij vanuit eigen macht de hellen heeft onderjukt, en alle dingen in de Hemelen in orde heeft gebracht: vanuit den stam van Jehudah, de wortel Davids, betekent door het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware in Zijn Menselijke: om het boek te openen en zijn zeven zegelen los te maken, betekent dat Hij allen en de afzonderlijken, en de verborgenste dingen van een ieder, weet en kent.

306. En ik weende zeer dat niemand waardig gevonden was om het boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien; dat dit betekent de smart des harten vanwege de ongeordendheid en den ondergang van allen, indien niemand allen en al hun dingen zou kunnen weten, kennen, en uitvorsen,

staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde smarten; vandaar is zeer wenen, smarten vanuit het hart, of de smart des harten; dat het is vanwege de ongeordendheid en den ondergang van allen, volgt; en uit de betekenis van dat niemand waardig gevonden was om het boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien, zijnde dat niemand zodanig is dat hij kan weten den staat des levens van allen in het gemeen en van de afzonderlijken in het bijzonder, waarover boven, n. 303, 304; of, wat hetzelfde is, dat niemand zodanig is dat hij allen en al hun dingen kan weten, kennen en uitvorsen. Wat de smart des harten aangaat, welke wordt aangeduid met ik weende zeer, vanwege de ongeordendheid en den ondergang van allen, indien niemand zodanig is dat hij allen en al hun dingen kan weten, kennen en uitvorsen, zo zou ik dit in het kort willen uiteenzetten: Opdat de Engellijke Hemel besta en blijve bestaan, moeten alle dingen daar in de orde zijn; deze immers zou, indien hij niet in de orde was, verstrooid worden; want de Engellijke Hemel is onderscheiden in gezelschappen, en de gezelschappen zijn geordend volgens de aandoeningen van het ware en het goede, en deze zijn veelvoudig en talloos; deze ordening hangt enig en alleen af van de Oneindige Wijsheid van den Ene Die alle dingen weet, alle dingen kent, en alle dingen uitvorst, en vandaar alle dingen schikt en ordent: Deze Ene is de Allene Heer, weswege in het Woord wordt gezegd, dat Hem het Gericht is, en dat Hij de mogendheid heeft in de Hemelen en op Aarde, en hier dat Hij het boek aannam en zijn zegelen losmaakte: bovendien zou, indien de Hemel niet in orde was, de Wereld, dat is, de mensen op aarde, niet kunnen bestaan en blijven bestaan; want de Wereld hangt af van den Hemel en van deszelfs invloed in de geestelijke en de redelijke dingen der mensen; in één woord, alle dingen zouden ten onder gaan; maar deze dingen kunnen beter begrepen worden vanuit de dingen die zijn getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, en eveneens in het Werkje over HET LAATSTE GERICHT, en wel vanuit de afzonderlijke dingen, indien zij met aandacht worden gelezen. Dat gezegd wordt weten, kennen en uitvorsen, is omdat die dingen worden aangeduid met het boek openen, lezen en inzien; met het boek immers worden alle dingen aangeduid die zijn bij den mens, den geest en den Engel, of al de staten des levens van hen ten aanzien van de liefde en het geloof; en daarom wordt met het Boek openen, aangeduid dezelve weten, wordt met het boek lezen, aangeduid dezelve kennen, en wordt met het boek inzien, aangeduid dezelve uitvorsen.

307. En een van de Ouderen; dat dit betekent het gezelschap des Hemels dat meer dan de overige in de wijsheid is, staat vast uit de betekenis van de Ouderen, zijnde zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en abstract

genomen de ware dingen vanuit het goede, waarover boven, n. 270; aldus zij die in het inzicht en de wijsheid zijn meer dan de overige, want alle inzicht is vanuit het goede door de ware dingen, of door de ware dingen vanuit het goede, en niet ergens anders vandaan heeft iemand dit: dat met een van de Ouderen een Gezelschap des Hemels wordt aangeduid, is omdat onder den Engel in het Woord niet één Engel wordt verstaan, maar een volledig gezelschap; men zie boven n. 90, 302; aldus eveneens onder één van de Ouderen: dat er het gezelschap wordt verstaan dat meer dan de overige is in de wijsheid, is omdat het leerde dat het de Heer Alleen is die ten aanzien van het Menselijke Zich de Goddelijke Wijsheid heeft verworven, om een ieder te weten, te kennen en uit te vorsen, en de staten des levens van allen in het gemeen en van de afzonderlijken in het bijzonder, hetgeen wordt aangeduid met de dingen die hij zeide, namelijk: Ween niet; zie, overwonnen heeft de Leeuw Die is vanuit den stam van Jehudah, de wortel Davids, om het boek te openen en zijn zegelen los te maken; dit immers te weten, namelijk dat het de Heer Alleen is Die zodanig is, is der wijsheid van de Engelen des Hemels, en dit weten vanuit de doorvatting of vanuit den invloed uit den Heer de Engellijke Gezelschappen in den Derden of Binnensten Hemel; de overige weten het ook, maar niet vanuit de doorvatting, doch vanuit de verlichting van het verstand; de Engelen van den derden of binnensten Hemel hebben de doorvatting; de Engelen van den tweeden en den laatsten Hemel hebben de verlichting van het verstand; zij worden hierin onderscheiden, dat de doorvatting de volle bevestiging is vanuit den invloed uit den Heer, de verlichting echter van het verstand is een geestelijk gezicht; dit hebben zij die in de naastenliefde jegens den naaste en daaruit in het geloof zijn; gene echter, namelijk de doorvatting, hebben zij die in de liefde tot den Heer zijn; wat verder de Doorvatting is, zie men in *DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA*, n. 135 en 140.

308. Zeide tot mij: Ween niet; dat dit betekent er zij geen smart deswege, staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde de smart des harten, zoals boven n. 306; om welke oorzaak, zie men ook daar.

309. Zie, overwonnen heeft de Leeuw; dat dit betekent den Heer, dat Hij vanuit eigen macht de hellen heeft onderjukt, en alle dingen daar en in de Hemelen in orde heeft gebracht, staat vast uit de betekenis van overwinnen, wanneer het den Heer betreft, namelijk dat Hij, toen Hij in de wereld was, de hellen heeft onderjukt, en daar en in de Hemelen alle dingen in orde heeft gebracht, en dit door de in Zijn Menselijke toegelaten verzoeking, en door de aanhoudende overwinningen toen; over welke zaak men zie in

DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 293, 294, 301, 302; dit dus wordt met overwinnen aangeduid, wanneer het den Heer betreft: en omdat de Heer die dingen had gedaan uit eigen macht, wordt Hij Leeuw geheten, want de Leeuw betekent de macht; men zie boven, n. 278: dat de Heer die dingen heeft gedaan uit eigen macht, is vanuit het Woord bekend; maar omdat weinigen dit weten, zou ik iets daarover willen zeggen: dit heeft de Heer gedaan vanuit het Goddelijke dat in Hem vanuit de ontvangenis was, hetwelk Hij had zoals de mens de ziel heeft vanuit den vader; en de ziel van een ieder werkt door het lichaam, het lichaam immers is de gehoorzaamheid daaraan: het Goddelijke dat aan Hem in was vanuit de ontvangenis, was Zijn Goddelijke, hetwelk in het Athanasiaanse Geloof gelijkwaardig wordt geheten aan het Goddelijke dat daar de Vader wordt geheten; er wordt immers gezegd dat zoals de Vader is, ook de Zoon is Oneindig, Ongeschapen, Eeuwig, Almachtig, God, Heer, en dat niemand van hen is de Grootste en de Kleinste, noch de Eerste en de Laatste, maar volstrekt gelijkwaardig; en eveneens wordt er gezegd, dat het Goddelijke en het Menselijke niet zijn twee, maar één enige Persoon, en dat zoals de ziel en het lichaam één mens maken, aldus het Goddelijke en het Menselijke is één Christus; daaruit kan het geweten worden, ook door hen die geloof in Athanasius hebben, dat de Heer vanuit eigen macht die dingen heeft gedaan, omdat Hij ze vanuit Zijn Goddelijke heeft gedaan: uit deze dingen kan het klaarblijkend vaststaan, hoe de dingen moeten worden verstaan die de Heer zegt bij Johannes: *“De Vader, Die in Mij blijft, Hijzelf doet de werken; gelooft Mij dat Ik in den Vader ben, en de Vader in Mij is”*, xiv: 10, 11: en elders bij denzelfde: *“Voowaar, Ik zeg u: Niet kan de Zoon wat ook doen uit Zichzelf, tenzij dat wat Hij den Vader heeft zien doen; want de dingen die Hij doet, deze doet ook de Zoon eender: gelijkerwijs de Vader de doden opwekt en levend maakt, aldus ook maakt de Zoon levend die Hij wil; gelijkerwijs de Vader het leven heeft in Zichzelf, aldus heeft Hij ook den Zoon gegeven het leven te hebben in Zichzelf”*, v: 19, 21, 26; omdat het Goddelijke dat de Heer den Vader noemt, Zijn Goddelijke was, en niet een ander Goddelijke, kan het vandaar vaststaan dat Hij al wat Hij vanuit den Vader heeft gedaan, vanuit Zichzelf heeft gedaan, en eveneens al wat Hij heeft gedaan vanuit het Menselijke, dat Hij den Zoon noemt; en dat Hij zo alle dingen, omdat Hij ze vanuit het Zijne deed, vanuit de eigen macht heeft gedaan.

310. Vanuit den stam van Jehudah, de wortel Davids; dat dit betekent door het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware in Zijn Menselijke, staat vast uit de betekenis van den Stam van Jehudah, zijnde alle goede dingen in samenvatting; alle Stammen van Israël immers betekenden alle ware en

goede dingen des Hemels en der Kerk, waarover boven n. 39; en Jehudah of diens Stam betekende het goede der hemelse liefde, waarover ook boven, n. 119; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3654, 3881, 5583, 5603, 5782, 6363; vandaar wordt in den hoogsten zin, waarin het den Heer betreft, met den Stam van Jehudah het Goddelijk Goede aangeduid; en uit de betekenis van den wortel Davids, zijnde het Goddelijk Ware; onder David immers in het Woord wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; men zie boven, n. 205; vandaar is het, dat onder vanuit den stam van Jehudah, de wortel Davids, de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware in Zijn Menselijke; in het Woord worden in den zin van zijn letter merendeels twee dingen gezegd, waarvan het ene het goede behelst, het andere echter het ware, maar die twee worden tot één verbonden in den inwendigen of geestelijken zin ervan, en dit vanwege het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen des Woords, waarover men zie boven n. 238 einde, 288; de oorzaak hiervan is deze, dat het goede en het ware in den Hemel niet zijn twee, maar één; al het ware immers daar is van het goede. De Heer wordt ten aanzien van het Menselijke de wortel Davids geheten, uit hoofde hiervan dat al het Goddelijk Ware uit Hem is, zoals ook alle dingen ontstaan en bestaan vanuit hun wortel: vandaar ook is het, dat Hij wordt geheten de wortel van Jischai, bij Jesaja: *“Het zal te dien dage geschieden, dat de natiën den wortel van Jischai, welke is staande tot een banier der volken, zullen zoeken; en Zijn rust zal heerlijkheid zijn”*, XI: 10; Jischai staat voor David, omdat hij diens vader was.

311. Om het boek te openen en zijn zeven zegelen los te maken; dat dit betekent dat Hij allen en de afzonderlijken, en de verborgenste dingen van een ieder, weet en kent, staat vast uit de dingen die boven, n. 299, 303, 304, zijn getoond, waar eendere dingen staan.

312. Vers 6, 7. *En ik zag, en zie, in het midden van den Troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderen, een Lam staande, evenals gedood, hebbende zeven hoornen, en zeven ogen, zijnde de zeven geesten Gods, uitgezonden tot de gehele aarde. En Het kwam en nam aan het Boek vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat.* En ik zag, en zie, in het midden van den Troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderen, betekent in den gansen Hemel, en in het bijzonder in de binnenste Hemelen: een Lam staande, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke: evenals gedood, betekent door weinigen nog erkend: hebbende zeven hoornen, betekent Hetwelk de Almacht heeft: en zeven ogen, betekent en Hetwelk de Alwetendheid heeft: zijnde de zeven geesten Gods, uitgezonden tot de gehele

Aarde, betekent daaruit alle wijsheid en inzicht in den Hemel en in de Kerk: en Het kwam en nam aan het boek vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat, betekent dat vanuit Zijn Goddelijk Menselijke die dingen zijn.

313. En ik zag, en zie, in het midden van den Troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderen; dat dit betekent in den gansen Hemele, en in het bijzonder in de binnenste Hemelen, staat vast uit de betekenis van in het midden, zijnde het binnenste en vandaar eveneens het ganse, waarover aanstonds; uit de betekenis van den Troon, zijnde de Hemel in de ganse samenvatting, waarover boven n. 253; uit de betekenis van de vier Dieren, zijnde de Voorzienigheid en de Bewaking des Heren, dat deze niet wordt genaderd dan alleen door het goede der liefde, waarover boven n. 277; en omdat die Bewaking vooral is in den Derden of Binnensten Hemel, ter oorzaak hiervan dat allen die daar zijn, in het goede der liefde tot den Heer uit den Heer zijn, wordt derhalve die Hemel met de vier Dieren in het bijzonder aangeduid, hetgeen nog beter zal vaststaan uit de volgende dingen van dit Hoofdstuk; en uit de betekenis van de Ouderen, zijnde zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, waarover ook boven, n. 270; hier derhalve zij die in den Middelsten of Tweeden Hemel zijn, aangezien allen daar in de ware dingen vanuit het goede zijn; die beide Hemelen immers, de Derde en de Tweede, zijn onderling hierin onderscheiden dat zij die in den Derden Hemel zijn, in de liefde tot den Heer zijn, en zij die in den Tweeden zijn, in de naastenliefde jegens den naaste; zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, zijn in de ware dingen vanuit het goede; daaruit kan vaststaan, wat in het bijzonder wordt aangeduid met de vier Dieren en met de Ouderen; doch in het algemeen wordt met de vier Dieren al het Goddelijk Goede aangeduid in den algehelen Hemel hetwelk bewaakt, en in het algemeen met de Ouderen al het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede, ook in den algehelen Hemel; het ene en het andere bewaakt, omdat zij verenigd zijn; aldus wordt met de vier Dieren en de Ouderen tegelijk aangeduid het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer, en vandaar de ganse Engellijke Hemel; doch in het bijzonder de beide binnenste Hemelen; dat dit het wordt, is ter oorzaak hiervan, dat de Engelen niet Engelen zijn vanuit hun eigene, maar vanuit het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware welke zij opnemen; het Goddelijke immers bij hen, of opgenomen door hen, maakt dat zij Engelen zijn, en maakt dat de Hemel vanuit hen de Hemel wordt geheten; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 2 tot 12, en 51 tot 86. Dat het Midden of in het Midden het Binnenste en vandaar het Ganse betekent, staat vast uit

verscheidene plaatsen in het Woord; maar eerst zal iets worden gezegd daaromtrent, vanwaar het is dat het midden, omdat het het binnenste betekent, ook het ganse betekent; dit kan worden toegelicht door een vergelijking met het licht, met de zon, met de ordening van allen in de Hemelen, en eveneens met allen die van de Kerk op aarde zijn; door de vergelijking met het Licht: Het licht in het midden plant zich voort rondom of uit het middelpunt tot de omtrekken naar alle kanten; en omdat het vanuit het binnenste wordt voortgeplant en de ruimten rondom vervult, wordt vandaar met in het midden ook het ganse aangeduid: door de vergelijking met de Zon: de zon is in het midden, omdat zij het middelpunt van haar heeal is; omdat vanuit haar de warmte en het licht in haar wereld is, wordt derhalve met de zon in het midden haar tegenwoordigheid naar alle kanten of door het ganse heen aangeduid: door de vergelijking met de Ordening van allen in de Hemelen; er zijn drie Hemelen, en de binnenste ervan is de derde Hemel; deze vloeit in de beide lagere Hemelen in, en maakt dat zij één met denzelve zijn door vergemeenschapping, welke geschiedt door invloed vanuit den binnensten: en elk gezelschap der Hemelen ook is het binnenste het volmaaktste; daarvandaan zijn zij die rondom in dat Gezelschap zijn, in het licht en het inzicht volgens de graden van afstand uit het binnenste; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 43, 50, 189; door de vergelijking met hen die van de Kerk op aarde zijn; de Kerk des Heren is over het algehele aardrijk verspreid, maar het Binnenste van haar is waar de Heer bekend is en erkend wordt, en waar het Woord is; vanuit dat binnenste wordt het licht en het inzicht voortgeplant tot allen die rondom zijn en van de Kerk zijn; maar deze voortplanting van het licht of van het inzicht geschiedt in den Hemel; over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 308. Uit deze dingen kan vaststaan, dat het midden of in het midden, omdat het het binnenste betekent, ook het ganse betekent: daaruit blijkt wat er wordt verstaan onder ik zag, en zie, in het midden van den Troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderen een Lam staande, namelijk, de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke in den gansen Hemel, en in het bijzonder in de binnenste Hemelen. Het midden betekent ook het binnenste en vandaar het ganse in verscheidene plaatsen in het Woord, zoals in de volgende; bij Jesaja: *“Roep uit en jubel, gij bewoonster van Zion, omdat groot in het Midden van u is de Heilige Israëls”*, XII: 6; met de bewoonster van Zion wordt iets eenders aangeduid als met de dochter Zions, namelijk de hemelse Kerk, of de Kerk die in het goede der liefde tot den Heer is; groot in het Midden van u is de Heilige Israëls, betekent den Heer, namelijk dat Hij

overal en door het ganse heen daar is. Bij David: *“Wij hebben, o God, beschouwd Uw Barmhartigheid in het Midden des Tempels; gelijkerwijs Uw Naam is, zo is Uw lof tot de einden der aarde”*, Psalm XLVIII: 10, 11; met den Tempel wordt de Kerk aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede is, welke de geestelijke Kerk wordt genoemd; in het Midden ervan is in het binnenste ervan, en vandaar in het ganse ervan; en daarom wordt gezegd Gelijkerwijs Uw Naam is, aldus is Uw lof tot de einden der aarde; tot de einden der aarde is tot aan de laatsten der Kerk; de aarde is de Kerk. Bij denzelfde: *“God is mijn Koning van ouds, werkende de heilen in het Midden der aarde”*, Psalm LXXIV: 12; werkende de heilen in het midden der aarde, betekent naar alle kanten. Bij denzelfde: *“God staat in de menigte Gods, in het Midden der goden zal Hij richten”*, Psalm LXXXII: 1; de menigte Gods betekent den Hemel; in het Midden der goden, betekent bij alle Engelen daar, aldus in den gansen Hemel; de Engelen immers worden goden geheten krachtens het Goddelijk Ware dat zij opnemen uit den Heer; want God in het Woord betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware dat voortgaat uit Hem, en dat den Hemel maakt; men zie boven n. 24, 130, 220, 222, 302. Bij Mozes: *“Zie, Ik zend een Engel vóór u; wacht u voor de aangezichten van Hem, aangezien Mijn Naam is in het Midden van Hem”*, Exod. XXIII: 20, 21; onder den Engel hier wordt in den hoogsten zin de Heer verstaan; onder Mijn Naam in het Midden van Hem, wordt verstaan dat al het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware in Hem is; men zie boven n. 102, 135, 224. Bij Lukas: *“Jezus zeide aangaande de laatste tijden: Dat dan zij die in Judea zijn, vluchten op de bergen, en dat zij die in het Midden ervan zijn, uitgaan”*, XXI: 21; daar wordt gehandeld over de Voleinding der eeuw, waarmede de laatste tijd der Kerk wordt aangeduid wanneer het Gericht daar is; onder Judea wordt niet Judea verstaan, maar de Kerk; en onder de bergen worden niet bergen verstaan, maar het goede der liefde tot den Heer; en omdat deze dingen zijn gezegd aangaande het einde der Kerk, blijkt wat er wordt aangeduid met dat zij die in Judea zijn, vluchten op de bergen, en dat zij die in het midden ervan zijn, uitgaan; namelijk dat wanneer het Gericht daar is, al degenen van de Kerk gezaligd zullen worden die in het goede der liefde tot den Heer zijn. Bij Jesaja: *“Te dien dage zal Israël de derde wezen voor Egypte en Aschur, een zegen in het Midden des lands, dien Jehovah zal zegenen, door te zeggen: Gezegend zij Mijn volk Egypte, en het werk Mijner handen Aschur, en Mijn erfenis Israël”*, XIX: 24, 25; onder Israël wordt het geestelijke der Kerk verstaan; onder Aschur het redelijke der mensen ervan; en onder Egypte de erkentnissen en de wetenschappelijke dingen; daaruit kan vaststaan, wat daarmede wordt

aangeduid dat Israël de derde zal zijn voor Egypte en Aschur, een zegen in het midden des lands, namelijk dat alles daar geestelijk zal zijn, zowel het redelijke als het cognitieve en het wetenschappelijke; wanneer immers het binnenste geestelijk is, zijnde het ware vanuit het goede, dan is eveneens het redelijke, hetwelk daaruit is, ook geestelijk, alsmede het cognitieve en het wetenschappelijke; het ene en het andere immers wordt gevormd vanuit het binnenste, zijnde het ware vanuit het goede of het geestelijke. Bij Jeremia: *“Gebroken is mijn hart in het Midden van mij, verbrijzeld zijn al mijn beenderen”*, xxiii: 9; gebroken is het hart in het midden van mij, betekent de smart uit binnensten tot laatsten, of door het ganse heen; en daarom wordt ook gezegd verbrijzeld zijn al mijn beenderen; de beenderen betekenen de laatsten. In de volgende dingen ook betekent in het Midden in het ganse of door het ganse heen; bij Jesaja: *“Het zal zijn in het Midden der aarde, in het Midden der volken, zoals de afschudding van den olijfboom, zoals de nalezingen, wanneer de wijnoogst voleindigd is”*, xxiv: 13; deze dingen zijn gezegd aangaande de Kerk verwoest zijnde ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware, en waarin niets dan het boze en het valse is; in het midden der aarde, is dat door het ganse der Kerk heen het boze is; en in het midden der volken, is dat door het ganse ervan heen het valse is; en daarom wordt het vergeleken met de afschudding van den olijfboom, en met de overgelaten nalezingen wanneer de wijnoogst voleindigd is; de olijfboom betekent het goede der Kerk, de wijnoogst het ware ervan; de afschudding en de overgelaten nalezingen ervan betekenen de verwoesting. Bij David: *“Zij sporen verdraaidheden na; want het Midden van den man en het hart is diep”*, Psalm lxiv: 7; het midden van den man is het verstandelijke, waar het ware moest zijn, en het hart is het willijke, waar het goede moest zijn; hier het ene en het andere verdraaid, dit in het boze, en dat in het valse. Bij denzelfde: *“Niet in den mond van een ieder het zekere, het Midden van hen verdervingen”*, Psalm v: 10; bij denzelfde: *“Met hun mond zegenen zij, maar in hun Midden vervloeken zij”*, Psalm lxii: 5; bij denzelfde: *“Het gezegde der overtreding voor den goddeloze; in het Midden van mijn hart geen vreze Gods voor zijn ogen”*, Psalm xxxvi: 2. Bij Jeremia: *“Zij hebben hun tong geleerd leugen te spreken; hun wonen is in het Midden van de arglist; vanwege de arglist hebben zij geweigerd Mij te kennen”*, ix: 4, 5; ook in deze plaatsen, behalve in andere, betekent in het midden in het ganse, omdat het betekent in het binnenste; hoedanig immers het binnenste is, zodanig is het ganse, want vanuit het binnenste worden alle overige dingen voortgebracht en afgeleid, zoals het lichaam vanuit zijn ziel; het binnenste van iedere zaak is eveneens dat wat de

ziel wordt genoemd; zo bij voorbeeld: het binnenste van den mens is diens wil en daaruit het verstand; en hoedanig de wil en daaruit het verstand is, zodanig is de ganse mens; en het binnenste van den mens is diens liefde en daaruit het geloof; en hoedanig zijn liefde en daaruit het geloof is, zodanig is hij gans. Dat de ganse mens zodanig is als het midden of het binnenste van hem is, wordt ook verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: *“De lamp des lichaams is het oog; indien het oog goed is, is het ganse lichaam lichtend; indien het oog boos is, is het ganse lichaam verduisterd”*, VI: 22, 23; met het oog wordt het verstand van den mens aangeduid; men zie boven n. 37 en 152; en indien dit goed is, dat is, indien het is vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn, dan is de ganse mens zodanig, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat dan het ganse lichaam lichtend is: dat omgekeerd echter, indien het verstand is vanuit de valse dingen van het boze, de ganse mens zodanig is, wordt daarmede aangeduid dat dan het ganse lichaam verduisterd is: het oog goed wordt gezegd, maar in de Oorspronkelijke Taal wordt gezegd het oog eenvoudig, en eenvoudig betekent dat wat één is, en het is dan één wanneer het ware vanuit het goede is, of het verstand vanuit den wil; ook wordt met het rechteroog het verstand van het goede aangeduid, en met het linkeroog het verstand van het ware; en indien deze één maken, is het oog eenvoudig, aldus het oog goed.

314. Een Lam staande; dat dit den Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke betekent, staat vast uit de betekenis van het Lam, wanneer het den Heer betreft, zijnde Hijzelf ten aanzien van het Goddelijk Menselijke: dat de Heer ten aanzien van Dit een Lam wordt geheten, komt omdat het Lam het Goede der onschuld betekent, en het Goede der onschuld is het Goede zelf des Hemels hetwelk voortgaat uit den Heer; en voor zoveel als de Engelen dit Goede opnemen, zijn zij Engelen; dit Goede regeert bij de Engelen die in den Derden of Binnensten Hemel zijn, weswege zij die daar zijn, zoals Kindertjes verschijnen voor de ogen der andere Engelen: Wat het Goede der onschuld is, en dat in dit Goede de Engelen des Hemels zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, in het Artikel waar gehandeld wordt over den staat der Onschuld van de Engelen des Hemels, n. 276 tot 283, voorts in n. 285, 288, 341, 382. In de wereld gelooft men dat de Heer een Lam wordt geheten uit hoofde hiervan dat het gedurig Brandoffer of dat wat iederen dag des avonds en des morgens werd geofferd, uit Lammeren bestond, en vooral op de Paasdagen, wanneer ook het Lam werd gegeten; en dat de Heer Zich heeft laten slachtofferen; maar deze oorzaak der benaming zij voor diegenen in de wereld die niet verder dan den zin der letter des Woords denken; in den

Hemel echter wordt niets zodanigs met het Lam, wanneer het den Heer betreft, doorvat; maar wanneer het Lam in het Woord wordt genoemd of gelezen, dan doorvatten de Engelen, omdat allen van hen in den geestelijken zin des Woords zijn, het Goede der Onschuld, en wanneer de Heer aldus wordt genoemd, doorvatten zij Zijn Goddelijk Menselijke, en tevens het Goede der onschuld dat uit Hem is; ik weet dat men het bezwaarlijk kan geloven dat het zo is, maar nochtans is het waar. Dat het Lam in het Woord het Goede der onschuld betekent, en waar het den Heer betreft, Zijn Goddelijk Menselijke betekent, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zie, de Heer Jehovih komt in het sterke; zoals een Herder zal Hij Zijn kudde weiden; in den arm zal Hij de Lammeren verzamelen, in den schoot zal Hij hen dragen; de zogenden zal Hij zachtjes leiden”*, xl: 10, 11; deze dingen aangaande de Komst des Heren; met de kudde die Hij zoals een Herder zal weiden, worden degenen aangeduid die in het goede der naastenliefde zijn; en met de lammeren die Hij in Zijn arm zal verzamelen, worden degenen aangeduid die in de liefde tot Hem zijn; deze liefde is het, die in zich beschouwd, de onschuld is; en daarom zijn allen die in dezelve zijn, in den Hemel der onschuld, zijnde de Derde Hemel; en omdat die liefde met de lammeren wordt aangeduid, wordt derhalve ook gezegd, de zogenden zal Hij zachtjes leiden; onder de zogenden en de kleine kinderen in het Woord worden degenen verstaan die in de onschuld zijn; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 277, 280, 329 tot 345. Bij denzelfde: *“De wolf zal met het lam verblijven, en de luipaard met het geitebokje nederliggen, de vaars en de jonge leeuw en het mestvee tezamen; en een kleine knaap zal ze leiden; het kalf en de beer zullen weiden; haar jongen zullen tezamen nederliggen; de zuigeling zal spelen over het hol van een adder, en over de spelonk van den basilisk zal een gespeend kind de hand uitsteken”*, xi: 6, 7, 8; deze dingen zijn gezegd aangaande des Heren Komst en aangaande Zijn Rijk, en aangaande hen daar die in het goede der onschuld zijn, namelijk dat zij niets zullen vrezen van de hellen en de boze dingen daaruit, omdat zij door den Heer zijn beschermd: het Rijk des Heren wordt hier beschreven met de onschulden van verschillend geslacht, en met haar tegenovergestelden waartegen zij beschermd zullen zijn; het Lam is de onschuld van den binnensten graad; het tegenovergestelde is de wolf; het geitebokje is de onschuld van den tweeden graad, welke tegengestelde de luipaard is; het kalf is de onschuld van den derden graad, welks tegengestelde de jonge leeuw is; dat het Lam, de ram of het schaap, en het kalf de drie graden van onschuld betekenen, zie men in n. 10132. De onschuld van den binnensten graad is zodanig als degenen hebben die in den derden of

binnensten Hemel zijn, en het goede ervan wordt het hemels goede genoemd; de onschuld van den tweeden graad is zodanig als degenen hebben die in den tweeden of middelsten Hemel zijn, en het goede ervan wordt het geestelijk goede genoemd; en de onschuld van den laatsten graad is zodanig als degenen hebben die in den eersten of laatsten Hemel zijn, en het goede ervan wordt het natuurlijk-geestelijk goede genoemd; dat allen die in de Hemelen zijn, in enig goede der onschuld zijn, zie men in n. 4797; omdat de goede dingen der onschuld met die dingen worden beschreven, wordt derhalve ook gezegd: en een kleine knaap zal ze leiden; voorts: de zuigeling zal spelen over het hol van een adder, en het gespeende kind zal de hand uitsteken over de spelonk van den basilisk; met den knaap, den zuigeling, en het gespeende kind worden eender die graden der onschuld aangeduid; dat de knaap het doet, zie men in n. 430, 5236; dat de zuigeling of het kleine kind van den eersten leeftijd, en het gespeende kind of het kleine kind van den tweeden leeftijd, het doet, n. 3183, 4563, 5608, 6740, 6745. Omdat het Lam de onschuld betekent, of hen die onschuldig zijn, en de wolf hen die tegen de onschuld zijn, wordt derhalve elders eender gezegd bij denzelfden Profeet: *“De wolf en het Lam zullen tezamen weiden; niet zullen zij het boze doen in den gansen berg der heiligheid”*, LXV: 25; de berg der heiligheid is de Hemel, in het bijzonder de binnenste Hemel: en derhalve zegt de Heer tot de zeventig die Hij uitzond: *“Ik zend u zoals lammeren in het midden der wolven”*, Lukas x: 3. Omdat de lammeren degenen betekenen die in de liefde tot den Heer zijn, welke liefde één is met de onschuld, en omdat de schapen degenen betekenen die in deliefde jegens den naaste zijn, welke liefde de naastenliefde is, zeide derhalve de Heer tot Petrus: *“Simon Jona, hebt gij Mij lief; hij zeide tot Hem: Ja, Heer, Gij weet dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Weid Mijn lammeren; en daarna: Weid Mijn schapen”*, Joh. XXI: 15, 16, 17; dat deze dingen tot Petrus werden gezegd, was omdat onder hem het ware vanuit het goede werd verstaan, of het geloof vanuit de naastenliefde, en het ware vanuit het goede leert; weiden is leren. Bij Ezechiël: *“Arabië en alle vorsten van Kedar, deze waren de kooplieden van uw hand, door lammeren, rammen en bokken”*, XXVII: 21; deze dingen aangaande Tyrus, waaronder degenen worden verstaan die in de erkentissen van het ware en goede zijn; met Arabië en de vorsten van Kedar, die de kooplieden van haar hand waren, worden degenen aangeduid die in de ware en de goede dingen vanuit de erkentissen zijn; en met de kooplieden worden degenen aangeduid die deze dingen vergemeenschappen en leren; met de lammeren, de rammen, de bokken, worden de drie graden van het goede der onschuld aangeduid, eender met de lammeren, de geitebokken, en de kalveren; dat met

deze de drie graden van het goede der onschuld worden aangeduid, zie men in n. 10042, 10132. Eender bij Mozes: *“Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, en Hij spijzigde hem met de inkomst der velden; Hij deed hem honing zuigen uit de steenrots, en olie uit den kei der rots; boter van grootvee en melk van kleinvee, met het vet der lammeren, der rammen van Baschan en der bokken, met het vet der nieren van tarwe, en het bloed der druif drinkt gij, reinen wijn”*, Deut. xxxii: 13, 14; deze dingen zijn gezegd aangaande de instauratie van de Oude Kerk, welke de eerste Kerk was na den vloed, en met al die dingen worden haar verschillende geslachten van het goede beschreven; maar omdat nauwelijks iemand die dingen zonder ontvouwing zal verstaan, zou ik het in het kort willen zeggen: Rijden op de hoogten der aarde, betekent het inzicht van hen die van die Kerk waren, namelijk dat het innerlijk was; Hij spijzigde hem met de inkomst der velden, betekent dat zij werden onderricht met elk ware en goede; Hij deed hem honing zuigen uit de steenrots, betekent dat zij het natuurlijk goede hadden door de ware dingen; olie uit den kei der rots, betekent dat zij het geestelijk goede hadden, ook door de ware dingen; de honing en de olie betekenen die goeden; en de steenrots, de rots, de kei, betekenen de ware dingen; boter van grootvee en melk van klein vee betekenen het uitwendig en het inwendig goede van het ware; het vet der lammeren, der rammen van Baschan en der bokken, betekent de goede dingen der onschuld van de drie graden, zoals boven; het vet der nieren van tarwe en het bloed der druif, betekent zo het echte goede en het echte ware. Bij Jesaja: *“Het zwaard van Jehovah zal vervuld worden van bloed, het zal gevet worden met vet, met het bloed der lammeren en der bokken, en met het vet der nieren van de rammen”*, xxxiv: 6; ook daar worden met de lammeren, de rammen en de bokken de drie graden van het goede der onschuld aangeduid, waarover boven; maar hier wordt gehandeld over de vernietiging ervan door de valse dingen van het boze; het zwaard immers betekent het valse vernietigende het ware en het goede; het bloed waarvan het zal worden vervuld, betekent de vernietiging. Aangezien met het Lam de Onschuld wordt aangeduid, welke in zich beschouwd de liefde tot den Heer is, wordt derhalve met het Lam in den hoogsten zin de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, want de Heer was ten aanzien van Hetzelve de Onschuld zelf; zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De afeising heeft Hij verdragen, en Hij is verdrukt geweest; toch heeft Hij Zijn mond niet opengedaan, zoals een Lam werd Hij ter slachting geleid”*, liii: 7; bij denzelfde: *“Zendt het Lam van den Heerser der aarde, van de rots naar de woestijn, tot den berg der dochter van Zion”*, xvi: 1. Bij Johannes: *“Johannes zag Jezus komende tot hem, en hij zeide: Zie, het Lam*

Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt; en daarna zag hij Jezus wandelende, en hij zeide: Zie, het Lam Gods", i: 29, 36. In de Apocalyps: "*Het Lam in het midden van den Troon*"¹⁾ zal hen leiden, en Het zal hen heenleiden tot levende bronnen der wateren", vii: 17. En elders: "*Zij hebben overwonnen door het bloed des Lams en het Woord der Getuigenis*", xii: ii; behalve ook elders in de Apocalyps, zoals in Hfdst. xiii: 8; Hfdst. xiv: i, 4; Hfdst. xvii: 14; Hfdst. xix: 7, 9; Hfdst. xxi: 22, 23; Hfdst. xxii: i, 3. Aangezien de Brandoffers en de Slachtoffers betekenden den gehelen uitbeeldenden eredienst vanuit het goede der liefde en vanuit de ware dingen daaruit, de brandoffers vanuit het goede der liefde en de slachtoffers in het bijzonder vanuit de ware dingen daaruit, daarom *geschiedde iederen dag, des avonds en des morgens, een brandoffer uit lammeren*, Exod. xxix: 38 tot 43; Num. xxviii: i tot 9; *iederer Sabbath uit twee lammeren, behalve het gedurig brandoffer uit dezelve*, Num. xxviii: 9, 10; *in de aanbeginnen der maanden uit zeven lammeren*, Num. xxviii: ii tot 15; *eender op den dag der eerstelingen*, Num. xxviii: 26 tot het einde; *eender op de zevende maand, wanneer er een heilige samenroeping was*, Num. xxix: i tot 7: *eender, namelijk uit zeven lammeren, op de afzonderlijke dagen van Pasen, behalve uit twee kalveren, één ram, en één bok*, Num. xxviii: 16 tot 24; dat het er een was uit zeven lammeren, was ter oorzaak hiervan dat met zeven wordt aangeduid het al en het volle; en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het heilige, en dat met de brandoffers in het gemeen de eredienst des Heren vanuit het goede der liefde werd aangeduid, en het goede der liefde tot den Heer uit den Heer is het goede zelf der onschuld, en met het Lam in den hoogsten zin werd aangeduid de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke: dat de Brandoffers den gehelen eredienst vanuit het goede der liefde uit den Heer tot den Heer hebben aangeduid, zie men in n. 923, 6905, 8680, 8936, 10042. *Vanwege die uitbeelding was ook ingesteld het Paas-Avondmaal uit Lammeren of Geitebokken*, Exod. xii: i tot 29; door het Paasfeest immers werd de Verheerlijking van het Menselijke des Heren uitgebeeld; men zie n. 10655. Omdat met de kleine kinderen de onschuld werd aangeduid, was het derhalve ook geboden *dat zij na de baring op den dag der zuivering zouden offeren een lam, een duivenjong, of een tortelduif; of in plaats van een lam twee duivenjongen of twee tortelduiven*, Levit. xii: 6, 8; met de duivenjongen en met de tortelduiven wordt iets eenders aangeduid als met de lammeren, namelijk de Onschuld.

1 Het Handschrift heeft *terrae*, aarde.

315. Evenals [*tanquam*] gedood; dat dit betekent door weinigen nog erkend, staat vast uit de betekenis van gedood worden, wanneer het den Heer betreft, zijnde dat Hij niet is erkend, hier dat het door weinigen is erkend dat Zijn Menselijke Goddelijk is; want er wordt gezegd Een Lam staande *evenals* gedood; en met het Lam wordt de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, zoals vlak boven, n. 314 is getoond: dit is eender aan dat wat over den Heer is gezegd boven in Hfdst. I, Vers 18: *En Ik ben dood geweest*; waarmede wordt aangeduid dat Hij was verworpen, waarover men zie boven, n. 83. Onder gedood worden wordt in den geestelijken of inwendigen zin niet verstaan gedood worden ten aanzien van het lichaam, maar ten aanzien van de ziel; en de mens wordt gedood ten aanzien van de ziel, wanneer hij niet langer in enig goede des geloofs is; dan immers heeft hij geen geestelijk leven, maar in de plaats ervan den dood, welke de geestelijke dood wordt genoemd; doch wanneer van den Heer wordt gezegd gedood, wordt niet dat aangeduid, omdat de Heer het Leven zelf is, en een ieder het geestelijk leven geeft; maar er wordt aangeduid dat Hij òf verworpen is, òf dat Hij niet erkend is; Hij is immers als het ware geen bij hen die niet erkennen, en te meer bij hen die ontkennen. De Heer Zelf wordt weliswaar erkend in de Kerk, en eveneens het Goddelijke van Hem, maar ten aanzien van het Menselijke als alleen mens, en niet als God; vandaar is het, dat Zijn Goddelijk Menselijke niet wordt erkend; dit dus is het, wat er wordt verstaan onder het Lam staande zoals [*sicut*] gedood: maar dat de Heer ook ten aanzien van het Menselijke God is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA, n. 280 tot 310, en het zal worden gezien aan het einde van dit Werk²), waar dit klaarblijkend zal worden aangetoond. Zij die vanuit den zin der letter des Woords alleen denken, en niet tegelijk vanuit de Leer van het echte ware, weten niet anders, dan dat onder gedood worden in het Woord wordt verstaan gedood worden ten aanzien van het lichaam; maar dat wordt verstaan gedood worden ten aanzien van de ziel, zal vaststaan uit de plaatsen die daaruit straks zullen worden aangevoerd; het is immers een uitgemaakte zaak dat het Woord in zijn schoot geestelijk is, hoewel het in den zin der letter natuurlijk is; en geestelijk gedood worden is vergaan ten aanzien van de ziel, hetgeen geschiedt bij hen die het leven des Hemels niet opnemen, hetwelk het eeuwige leven wordt genoemd, en eveneens eenvoudigweg het leven, en die zo in de plaats ervan den dood hebben, welke de verdoemenis is; en omdat dit een

2 Hier wordt gezegd “aan het einde van dit Werk”; het breekt echter af bij Hfdst. XIX, Vers II. Aldus in 1759; daarna volgt, in 1766, de APOCALYPS ONTHULD.

uitgemaakte zaak is, volgt dat onder gedood worden in het Woord wordt verstaan vergaan vanwege de valse en de boze dingen: van den Heer echter wordt geestelijk gezegd dat Hij gedood is, wanneer het ware wordt ontkend en het goede verworpen welke uit Hem zijn; bij dezen wordt Hij ook niet erkend, want wie de dingen ontkent en verwerpt die uit Hem zijn, ontkent en verwerpt Hem; de Heer immers is bij den mens in Zijn ware en goede dingen. Maar hier wordt gehandeld over het Goddelijk Menselijke van Hem; dat Dit nog niet wordt erkend, is bekend; ik zal de oorzaken zeggen: de ene is deze dat de Pauselijke Natie alle Goddelijke Mogendheid welke de Heer heeft ook ten aanzien van het Menselijke, heeft overgedragen op haar Primaat, niet willende horen dat het Goddelijk was, omdat zij haar vanuit Zijn Menselijke hebben overgedragen; de andere oorzaak is deze, dat degenen die niet van deze natie zijn, het geloof-alleen hebben gemaakt tot het enige middel des heils, en het leven der naastenliefde tot geen; en zij die dit doen, kunnen het Menselijke des Heren niet anders doorvatten dan als het menselijke van een ander mens; weswege ook zij blind blijven in de leer der Drieuldigheid uit het geloof van Athanasius, en ook niet verlicht kunnen worden. Dat gedood worden in het Woord betekent geestelijk gedood worden, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Gij zijt zoals een gruwelijke scheut, een bekleedsel der gedoden, doorboord met het zwaard; want gij hebt uw land verdorven, uw volk gedood; bereidt voor zijn zonen de slachting”*, XIV: 19, 20, 21; deze dingen aangaande Babel, waarmede wordt aangeduid de ontwijding van het goede en het ware, en vandaar de vernietiging van de Kerk; zij wordt vergeleken met het bekleedsel der gedoden die doorboord zijn met het zwaard, omdat het bekleedsel der gedoden betekent het te verafschuwen valse dat de dingen die der Kerk zijn, bevuilt en vernietigt; en deze worden derhalve met het zwaard doorboord geheten, omdat het zwaard betekent het valse dat het ware vernietigt; vandaar wordt gezegd: Uw land hebt gij verdorven, uw volk gedood; onder het land wordt de Kerk verstaan, en onder het volk degenen daar die in de ware dingen zijn, en dezen doden is vernietigen door de valse dingen; bereidt voor zijn zonen de slachting, betekent dat hun valse dingen moeten worden verdorven; zijn zonen zijn de valse dingen. Bij Jeremia: *“De doorboorden van Jehovah zullen te dien dage zijn van het einde der aarde tot het einde der aarde”*, XXV: 33; met de doorboorden van Jehovah van het einde der aarde tot het einde der aarde, worden degenen aangeduid bij wie alle ware dingen der Kerk zijn vernietigd door de valse dingen; de doorboorden van Jehovah betekenen hen bij wie zij vernietigd zijn, en van het einde der aarde tot het einde der aarde, betekent alle dingen der Kerk. Bij denzelfde: *“Geef*

deswege hun zonen den honger over, en doe hen wegvloeien over de hand des zwaards, opdat de mensen zeldzaam worden, gedood met den dood, hun jongemannen geslagen met het zwaard in den oorlog”, XVIII: 21; de zonen aan den honger overgeven, en hen doen wegvloeien over de hand des zwaards, betekent de ware dingen der Kerk uitblussen door het gebrek aan erkentnissen van het ware, en door de valse dingen; de zonen zijn de ware dingen, de honger is het gebrek aan erkentnissen, en het zwaard is het valse dat het ware vernietigt; opdat de mensen zeldzaam worden, gedood met den dood, betekent dat de aandoening van het ware en daaruit de wijsheid er gene zal zijn; de mensen betekenen de aandoening van het ware en daaruit de wijsheid; men zie boven n. 280; hun jongemannen geslagen met het zwaard in den oorlog, betekent omdat de ware dingen zijn vernietigd door de aanvallen van het valse; de jongemannen zijn de ware dingen; het zwaard is het vernietigende valse, en de oorlog is de aanval ervan. Bij Ezechiël: *“Gaat door, door Hierosolyma, en slaat; ook spare uw oog niet; den oude, den jongeman, en de maagd, en het kleine kind, doodt hen tot verdervens toe; maar genaakt niet tegen enig man op wien het teken is”*, IX: 5, 6; deze dingen werden gezegd door den met linnen bekleeden man, of door een Engel tot andere Engelen, en ze werden gehoord door den Profeet; onder welke dingen niet werd verstaan dat zij zouden doorgaan door Jeruzalem en zouden slaan en doden de ouden, de jongemannen, de maagden en de kleine kinderen, tot verdervens toe; maar onder Jeruzalem wordt verstaan de Kerk ten aanzien van de leer, en dat zij volslagen verwoest is ten aanzien van alle goede en ware dingen die haar maken; onder den oude wordt de wijsheid verstaan, welke van het goede is; onder den jongeman het inzicht, hetwelk van het ware is; onder de maagd de aandoening van die; en onder het kleine kind elk geboren wordende goede en ware, in het bijzonder het goede der onschuld, door hetwelk alle dingen der Kerk bij den mens worden geboren; met den man op wien het teken is, tot wien zij niet zouden naderen, wordt het ware vanuit het goede aangeduid. Bij denzelfde: *“Opdat zij hen stenigen met den steen, hen vaneenscheuren met de zwaarden, hun zonen en hun dochteren doden, en hun huizen met vuur verbranden”*, XXIII: 47; deze dingen zijn gezegd aangaande Samaria en aangaande Jeruzalem, welke daar Ohola en Oholiba worden genoemd, onder wie de beide Kerken worden verstaan, namelijk de geestelijke en de hemelse; hier die Kerken verwoest zijnde door de valse en de boze dingen; stenigen met den steen, en vaneenscheuren met de zwaarden, betekent de vernietiging van het ware door de valse dingen; de steniging immers betekende de straf en den dood vanwege het geweld het Goddelijk Ware aangedaan, eender de

vaneenscheuring door de zwaarden; de zonen en de dochteren doden, betekent alle ware en goede dingen vernietigen; de zonen zijn de ware dingen, en de dochteren de goede dingen; en de huizen met vuur verbranden, betekent alle dingen die der liefde en der naastenliefde zijn, vernietigen door de boze dingen der liefde van zich en van de wereld; de huizen zijn de innerlijke dingen van den mens, aldus de dingen die van zijn liefde zijn; hier dat zij vernietigd zijn; het vuur is de liefde in den enen en den anderen zin. Bij Jeremia: *“Zij liggen neder op de aarde, in de straten, de knaap en de oude; mijn maagden en mijn jongemannen zijn gevallen door het zwaard; Gij hebt gedood in den dag Uws toorns, Gij hebt niet verschoond”*, Klaagl. II: 21; ook daar wordt gehandeld over de verwoeste Kerk; nederliggen op de aarde, in de straten, betekent door de boze en de valse dingen vernietigd; de knaap en de oude, de maagden en de jongemannen zijn gevallen door het zwaard, betekent, hier als boven, alle goede en ware dingen met het inzicht en de wijsheid; de uitblussing ervan wordt aangeduid met: Gij hebt gedood in den dag Uws toorns, Gij hebt niet verschoond; de dag des toorns betekent den laatsten staat der Kerk, wanneer het Gericht daar is; het wordt aan Jehovah toegeschreven dat Hij heeft gedood, dat is, die dingen heeft uitgeblust, maar het is de mens zelf; de zin der letter is zodanig dat aan Jehovah wordt toegeschreven wat van den mens zelf is; men zie n. 2447, 5798, 6071, 6991, 6997, 7533, 7632, 7643, 7877, 7679, 7710, 7926, 8227, 8282, 8483, 8632, 9010, 9128, 9306, 10431. Bij Amos: *“Ik zal uitroeien den rechter uit het midden van Moab, en al haar vorsten zal Ik met hem doden”*, II: 3; onder Moab worden in het Woord degenen verstaan die de goede dingen der Kerk echtbreken; met den rechter die zal worden uitgeroeid, en met de vorsten die zullen worden gedood, wordt het goede aangeduid dat wordt geschonden, en de ware dingen die vandaar worden vervalst; de rechter is het goede, en de vorst is het ware. Bij Zacharia: *“Een stem des gehuils der herders dat hun grootheid is verwoest; zo zeide Jehovah mijn God: Weidt de schapen der doding, welke hun bezitters doden; Ik heb geweid de schapen der doding terwille van u, o ellendigen der kudde”*, XI: 3, 4, 5, 7; met de schapen der doding welke hun bezitters doden, worden degenen aangeduid die in het goede zijn en door de valse dingen der leer worden verleid; schapen worden degenen geheten die in het goede der naastenliefde zijn; de herders zijn zij die de ware dingen leren en door die leiden tot het goede. Bij David: *“Wij zijn gedood elken dag, wij zijn geacht zoals een kudde der slachting; waak op, Heer, verlaat ons niet voor altijd”*, Psalm XLIV: 23, 24; wij zijn gedood elken dag, betekent dat wij altijd vanuit onszelf verglijden in valse dingen en door dezelve worden verleid, vooral in den tijd wanneer de valse dingen regeren;

daaruit blijkt wat betekent de kudde der slachting; dat wij vanuit dezelve mogen worden opgeheven door den Heer, wordt aangeduid met: Waak op, Heer, verlaat ons niet voor altijd. Bij Ezechiël: *“Zij zullen de zwaarden uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid, en zij zullen uw glans ontwijden; zij zullen u nederlaten in den kuil, en gij zult den dood der doorboorden sterven”*, xxviii: 7, 8; deze dingen aangaande den vorst van Tyrus, met wien het inzicht wordt aangeduid, hetwelk is vanuit de erkentissen van het ware, hier hetzelfde uitgeblust door de valse dingen; het zwaard uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid, betekent de uitblussing ervan door de valse dingen; nederlaten in den kuil, betekent de onderdompeling in dezelve; en den dood der doorboorden sterven, betekent den ondergang en de verdoemenis; de doorboorden betekenen hen bij wie al het ware is uitgeblust; men zie n. 4503, 9262; en de dood betekent de verdoemenis. Bij Jesaja: *“Heeft hij naar de plaag van den hem slaande, hem geslagen; is hij naar de slachting van zijn gedoden, gedood”*, xxvii: 7; deze dingen aangaande Jakob en Israël, met wie de Kerk wordt aangeduid, met Jakob de uitwendige Kerk, en met Israël de inwendige; de verzoeking van hen die van de Kerk zijn, worden aldus beschreven, en deze worden aangeduid met: Heeft hij naar de plaag van den hem slaande, hem geslagen? En dat zij in de verzoeking niet bezweken en zo vergingen, wordt aangeduid met: Is hij naar de slachting der gedoden gedood? De slachting der gedoden betekent het verderf door de valse dingen; de slachting betekent het verderf en de verdoemenis ook elders bij denzelfde: *“In den dag der grote slachting zullen de torens vallen”*, xxx: 25; de dag der grote slachting betekent het Laatste Gericht, wanneer de goddelozen worden verdoemd en vergaan; de torens betekenen de leren van het valse. Bij denzelfde: *“Met den honger zal Ik uw wortel doden, en uw overigen zal hij doden”*, xiv: 30; deze dingen over Filistea, waarmede het ware zonder het goede wordt aangeduid, of het geloof zonder de naastenliefde; met den honger den wortel doden, betekent geheel en al vergaan vanwege het niet-goede; de wortel is het al vanuit hetwelk men leeft; en daarom ook wordt gezegd: Uw overigen zal hij doden; met de overigen worden alle overblijfselen der Kerk aangeduid. Bij Jeremia: *“Ik heb gehoord de stem van de dochter Zions; zij zucht en breidt de handen uit, omdat mijn ziel vermoeid is van de doodslagers”*, iv: 31; aldus wordt de smart beschreven van de Kerk die van de ware dingen in de valse dingen verglijdt; de dochter Zions is de Kerk; zij zucht en breidt de handen uit, betekent de smart; omdat mijn ziel vermoeid is van de doodslagers, betekent van de valse dingen die het geestelijk leven uitblussen; de doders zijn die valse dingen. Bij Jesaja: *“Zie, Jehovah is uitgaande van Zijn plaats om de*

ongerechtigheid der aarde te bezoeken; dan zal de aarde haar bloeden onthullen, en niet langer haar gedoden verhelen”, xxvi: 21; deze dingen aangaande den dag der bezoeking of van het Gericht, wanneer de ongerechtigheden van allen zullen worden opgedekt, hetgeen wordt verstaan onder: Dan zal de aarde haar bloeden onthullen, en niet langer haar gedoden verhelen; de aarde betekent de Kerk, hier de bozen daar; de bloeden zijn de boze dingen die haar goede dingen hebben vernietigd; en de gedoden zijn de valse dingen die haar ware dingen hebben vernietigd; of gij zegt dat de gedoden de valse dingen betekenen, dan wel hen die in de valse dingen zijn, is om het even, aangezien zij in de valse dingen zijn en de valse dingen in hen zijn, en de valse dingen in hen vernietigen. Iets eenders wordt met de gedoden aangeduid elders bij Jesaja: *“Wat zult gijlieden doen ten dage der bezoeking en der verwoesting; beneden de gedoden zullen zij vallen”*, x: 3, 4. Voorts in de Apocalyps: *“Het bloed der profeten en der heiligen is gevonden in Babylon, en van allen die gedood zijn op de aarde”*, xviii: 24; wat met deze dingen wordt aangeduid, zal men zien in hetgeen volgt. Bij Jesaja: *“Ik zal over het wereldrond de boosheid bezoeken; al wie gevonden wordt, zal doorboord worden, en al wie vergaderd wordt, zal vallen door het zwaard”*, xiii: 11, 15; ook deze dingen aangaande Babylon; dat al wie gevonden wordt, zal worden doorboord, betekent dat zij zullen vergaan vanwege het boze; en dat al wie vergaderd wordt, zal vallen door het zwaard, betekent dat zij zullen vergaan vanwege het valse. Bij Mattheus: *“In de voleinding der eeuw zullen zij u overleveren in verdrukking, en zij zullen u doden”*, xxiv: 9. Bij Johannes: *“Zij zullen u verstoten van de synagogen; ja, de ure komt dat een elk die u zal hebben gedood, zal menen Gode een gewijden eredienst te brengen”*, xvi: 2; deze dingen werden tot de discipelen gezegd, en onder de discipelen worden in den uitbeeldenden geestelijken zin alle ware en goede dingen der Kerk verstaan; daaruit blijkt wat daaronder in dien zin wordt verstaan dat zij hen zullen doden, namelijk dat zij dan de ware en de goede dingen der Kerk zullen vernietigen. Bij Markus: *“In de voleinding der eeuw zal de broeder den broeder overleveren tot den dood, de vader de kinderen; de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zij zullen hen doden”*, xiii: 12; de voleinding der eeuw is de laatste tijd der Kerk, wanneer de valse dingen de ware dingen zullen vernietigen, en de boze dingen de goede dingen zullen vernietigen; onder den broeder, den vader en de kinderen, worden daar niet verstaan broeder, vader en kinderen, maar het valse en het ware, en het goede en het boze; dat de broeder den broeder zal overleveren tot den dood, betekent dat het valse het goede zal vernietigen, in het bijzonder het geloof alleen de naastenliefde, want het geloof wordt in het Woord de broeder der

naastenliefde genoemd; dat de vader de kinderen tot den dood zal overleveren, betekent dat het goede der Kerk zal vergaan door de valse dingen van het boze; de vader is het goede der Kerk, en de kinderen zijn de valse dingen van het boze; dat de kinderen zullen opstaan tegen de ouders en hen zullen doden, betekent dat de valse dingen van het boze de goede en de ware dingen der Kerk zullen aanvallen en dezelve zullen vernietigen. Bij Lukas: *“De mens die een wijngaard had geplant, zond een dienstknecht opdat zij hem van de vrucht des wijngaards zouden geven, maar de landlieden sloegen hem en zonden hem ledig heen; en hij ging voort een ander te zenden, maar ook deze geslagen hebbende, zonden zij hem ledig heen; hij ging voort een derde te zenden, en deze verwond hebbende, wierpen zij hem uit: toen zeide de Heer van den wijngaard: Wat zal ik doen; Ik zal mijn beminden zoon zenden; maar zij zeiden: Deze is de Erfgenaam; komt, laat ons Hem doden; en Hem uitwerpende buiten den wijngaard, doodden zij Hem”*, xx: 10 tot 16; Markus xii: 2 tot 9; deze dingen zijn gezegd aangaande de bij de Joden ingestelde Kerk; en met die dingen wordt beschreven de verdraaiing en de vervalsing van al het ware dat zij vanuit het Woord hadden, door de overleveringen en door de toepassingen op henzelf; de afzonderlijke dingen daar bevatten een geestelijken zin, want al wat de Heer sprak, sprak Hij ook geestelijk, omdat Hij vanuit het Goddelijke sprak; met den wijngaard dien de mens had geplant, wordt de Kerk aangeduid die in de ware dingen is; onder de dienstknechten die hij driemaal zond, wordt het Woord verstaan, hun door Mozes en de Profeten gegeven; gezegd wordt driemaal, omdat drie het volle en het volledige betekent; dat zij hen sloegen, verwondden, en ledig heenzonden buiten den wijngaard, betekent dat zij de ware dingen die daar waren, hebben vervalst en verdraaid; ledig heenzonden buiten den wijngaard, betekent dat zij het Woord hebben beroofd van zijn goede en ware dingen; onder den beminden [*dilectus*] Zoon wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, Die vandaar ook eveneens Woord wordt genoemd; dat zij Hem buiten den wijngaard uitwierpen en doodden betekent dat zij het niet slechts Hemzelf aandeden, maar ook al het Goddelijk Ware dat uit Hem is; men zie ook boven n. 83. Bij Daniël: *“Na twee en zestig weken zal de Messias worden uitgehouwen, maar niet voor Hemzelf”*, ix: 26; onder den Messias wordt ook de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; men zie n. 3008, 3009. Dat Hij zal worden uitgehouwen, betekent dat niet alleen Hijzelf, maar ook al het Goddelijk Ware bij dat volk het zal worden; maar niet voor Hemzelf, betekent dat Het zal herleven bij hen die in de nieuwe Kerk zijn, iets eenders zijnde als boven in het Eerste

Hoofdstuk der Apocalyps: “*En Die Levend ben, en Ik ben dood geweest; en zie, Levend ben Ik tot in de eeuwen der eeuwen*”, Vers 18.

316. Hebbende zeven hoornen; dat dit betekent en Hetwelk de Almacht heeft, staat vast uit de betekenis van den hoorn, zijnde de macht van het ware tegen het valse, doch wanneer het den Heer betreft, alle macht of de Almacht; dat gezien werd dat het Lam hoornen ten getale van zeven had, was omdat met zeven alle dingen worden aangeduid, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het heilige; men zie boven n. 257: dat de hoorn en de hoornen de macht betekenen, is omdat de macht van de gehoornde dieren, zoals van ossen, rammen, bokken, en andere, in de hoornen bestaat. Dat de hoorn of de hoornen de macht van het ware tegen het valse betekenen, en in den hoogsten zin, waar het den Heer betreft, de Almacht, en in den tegengestelden zin de macht van het valse tegen het ware, staat vast uit verscheidene plaatsen in het Woord; en omdat daaruit blijkt, wat de hoornen in het Woord betekenen, waarvan zo vaak melding wordt gemaakt bij Daniël, en eveneens in de Apocalyps, en omdat zij nog in gebruik zijn bij de kroning van Koningen, zou ik die in het midden willen aanvoeren; bij Ezechiël; “*Te dien dage zal Ik den hoorn voor het huis Israëls doen groeien, en Ik zal u geven de opening des monds in het midden van hen, opdat zij bekennen dat Ik Jehovah ben*”, xxix: 21; Ik zal den hoorn voor het huis Israëls doen groeien, betekent het ware in overvloed; het huis Israëls is de Kerk; omdat dit wordt aangeduid met den hoorn en den groei ervan, wordt derhalve ook gezegd: En Ik zal u geven de opening des monds, waaronder wordt verstaan de prediking van het ware. In het Eerste Boek van Samuël: “*De hoorn heeft zich verhoogd in Jehovah; mijn mond is wijd opengedaan tegen mijn vijanden, omdat ik verblijd ben in Uw heil. Hij zal Zijn Koning sterkte geven, en den hoorn van Zijn Gezalfde zal Hij verhogen*”, ii: 1, 10; dit is de profetische uitspraak van Channah; met de hoorn heeft zich verhoogd in Jehovah, wordt aangeduid dat het Goddelijk Ware haar heeft vervuld en machtig gemaakt tegen de valse dingen; en omdat dit wordt aangeduid, wordt er derhalve gezegd: Mijn mond is wijd opengedaan tegen mijn vijanden; het wijd opendoen van den mond is de prediking van het ware met macht; en de vijanden [*inimici*, letterlijk *onvrienden*] zijn de valse dingen die het Goddelijk Ware verstrooien; met Hij zal Zijn Koning sterkte geven, en den hoorn van Zijn Gezalfde zal Hij verhogen, wordt aangeduid de Almacht des Heren vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, want sterkte wordt in het Woord gezegd van de macht van het goede, en hoorn van de macht van het ware; en de Gezalfde van Jehovah is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, Hetwelk de Almacht heeft; men zie n. 3008,

3009, 9954. Bij David: *“Jehovah heeft verhoogd den hoorn Zijns volks, den lof voor al Zijn heiligen, voor de zonen Israëls, voor het volk Hem nabij”*, Psalm CXLVIII: 14; met Hij heeft verhoogd den hoorn Zijns volks, wordt aangeduid dat Hij heeft vervuld met Goddelijke ware dingen; en daarom wordt gezegd den lof voor Zijn heiligen, voor de zonen Israëls, en voor het volk Hem nabij; heiligen immers worden degenen geheten die in de Goddelijke ware dingen zijn, aangezien het het Goddelijk Ware is dat het heilige wordt genoemd; men zie boven n. 204; Israël is de Kerk die in de ware dingen is; zijn zonen zijn de ware dingen, en van het volk wordt gesproken met betrekking tot hen die in de ware dingen zijn; en nabij wordt hij geheten die door dezelve met den Heer verbonden is. Bij denzelfde: *“Jehovah God Zebaoth, het sieraad hunner sterkte zijt Gij, en door Uw welbehagen zult Gij onzen hoorn verhogen”*, Psalm LXXXIX: 18; den hoorn verhogen betekent ook hier vervullen met het Goddelijk Ware en door hetzelfde met macht optreden tegen de valse dingen; en daarom wordt gezegd Jehovah God Zebaoth, het sieraad hunner sterkte zijt Gij; sieraad wordt ook in het Woord gezegd van de Kerk en van de leer van het ware daar. Bij denzelfde: *“Goed is de man die zich ontfermt en uitleent; zijn gerechtigheid staat voor altijd, zijn hoorn zal verhoogd worden met heerlijkheid”*, Psalm CXII: 5, 9; dat de hoorn het Goddelijk Ware betekent, blijkt hieruit, dat gezegd wordt Zijn gerechtigheid staat voor altijd, en zijn hoorn zal verhoogd worden met heerlijkheid; gerechtigheid wordt in het Woord gezegd van het goede, en daarom hoorn van het ware; want in de afzonderlijke dingen des Woords is het huwelijk van het goede en het ware; ook de heerlijkheid betekent het Goddelijk Ware. Bij Habakuk: *“De glans van Jehovah God zal zijn zoals het licht, Hij heeft hoornen vanuit Zijn hand, en daar is de verberging van Zijn sterkte”*, III: 4; omdat de hoornen het Goddelijk Ware met macht betekenen, wordt derhalve gezegd de glans van Jehovah God zoals het licht, en in de hoornen de verberging van Zijn sterkte; met den glans van Jehovah en het licht wordt het Goddelijk Ware aangeduid; en met de verberging van Zijn sterkte in de hoornen, wordt aangeduid de Almacht van het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, want alle macht van het goede is door het ware, en in het Goddelijk Ware schuilt de Almacht, welke is van het Goddelijk Goede. Bij David: *“Ik heb David Mijn knecht gevonden; met de olie der heiligheid heb Ik hem gezalfd, met wien Mijn hand vast zal zijn, en Mijn arm zal hem versterken: Mijn waarheid en Mijn barmhartigheid zullen met hem zijn; en in Mijn Naam zal zijn hoorn verhoogd worden”*, Psalm LXXXIX: 21, 22, 25; onder David wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; men zie boven n. 205; en onder Zijn hoorn zal

verhoogd worden, wordt verstaan Zijn Goddelijke Macht, welke Hij heeft door het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; en daarom wordt gezegd Mijn Waarheid en Mijn Barmhartigheid zullen met Hem zijn; de Barmhartigheid in het Woord, wanneer het Jehovah of den Heer betreft, betekent het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde: omdat onder David de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit Zijn Goddelijk Menselijke, wordt derhalve gezegd David Mijn knecht; onder den knecht in het Woord wordt niet een knecht in den gewonen zin verstaan, maar al wat van dienst is, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het Ware, omdat dit het goede van dienst is tot nut, hier tot de macht. Bij denzelfde: *“Ik zal David een hoorn doen uitspruiten, Ik zal voor Mijn Gezalfde een luchter roerichten”*, Psalm CXXXII: 17; ook hier wordt onder David de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, en eveneens onder den Gezalfde; met voor Hem een hoorn doen uitspruiten, wordt aangeduid de vermenigvuldiging van het Goddelijk Ware in de Hemelen en op Aarde uit Hem; weswege ook wordt gezegd Ik zal voor Mijn Gezalfde een luchter toerichten; waaronder iets eenders wordt verstaan; dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit Zijn Goddelijk Goede, een Luchter wordt geheten, zie men boven, n. 62. Bij denzelfde: *“Jehovah, mijn Sterkte, mijn Rots, mijn Burg; God, mijn Steenrots, op Welken ik betrouw mijn schild, en de Hoorn mijns heils”*, Psalm XVIII: 2, 3; II Sam. XXII: 3; de sterkte en de rots, wanneer het Jehovah of den Heer betreft, zoals hier, betekenen de Almacht; de burg en de steenrots waarop hij vertrouwt, betekenen de bescherming; het schild en de hoorn des heils betekenen de zaliging deswege; van sterkte, burg, en schild in het Woord wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Goede; van rots, steenrots, en hoorn wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Ware; vandaar wordt met die dingen aangeduid de Almacht, de bescherming, en de zaliging, welke het Goddelijk Goede heeft door het Goddelijk Ware. Bij Lukas: *“Gezegend zijd de Heer, de God Israëls, dat Hij heeft bezocht en verlost Zijn volk, en heeft opgericht een hoorn des heils in het huis van David, om ons te redden van onze vijanden”*, I: 68, 69, 71; dit is een profetische uitspraak van Zachariah aangaande den Heer en Zijn Komst; de hoorn des heils in het huis van David betekent de Almacht van te zaligen door het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; de hoorn is die Almacht, het huis van David is de Kerk des Heren; de vijanden [*inimici*] van wie Hij zal redden, zijn de valse dingen van het boze; deze zijn immers de vijanden van wie de Heer degenen redt die Hem opnemen; dat er geen andere vijanden waren van wie de Heer degenen heeft gered die daar worden verstaan

onder Zijn volk, is bekend. Bij Micha: *“Sta op en dors, o dochter Zions, omdat Ik uw hoorn ijzer zal maken, en uw nagelen zal Ik brons maken, opdat gij vele volken verbrijzelt”*, IV: 13; sta op en dors, o dochter Zions, betekent de verstrooiing van het boze bij hen die van de Kerk zijn; dorsen is verstrooien, en de dochter Zions is de Kerk die in de aandoening van het goede is; uw hoorn zal Ik ijzer maken, betekent het Goddelijk Ware krachtig en machtig; uw nagelen zal Ik brons maken, betekent iets eenders; de nagelen zijn de ware dingen in laatsten; opdat gij vele volken verbrijzelt, betekent opdat gij de valse dingen verstroot; van de volken immers wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en in den tegengestelden zin met betrekking tot de valse dingen. Bij Zacharia: *“Ik zag, en zie, vier hoornen, welke hebben verstrooid Jehudah, Israël, en Hierosolyma; Hij toonde mij vier smeden, en Hij zeide: Die hoornen welke Jehudah hebben verstrooid, dermate dat een man niet zijn hoofd opheft; deze zijn gekomen om hen te verschrikken, om neder te werpen de hoornen der natiën, verheffende den hoorn tegen het land van Jehudah, om dat te verstrooien”*, II: 1, 2, 3, 4; met die dingen wordt de verwoesting van de Kerk beschreven, en daarop de herstelling ervan; met Jehudah, Israël en Hierosolyma, wordt de Kerk en haar leer aangeduid; de hoornen die hen hebben verstrooid, betekenen de valse dingen van het boze welke de Kerk hebben verwoest; de smeden betekenen eendere dingen als het ijzer, namelijk het ware in laatsten, hetwelk krachtig en machtig is; aldus eendere dingen als de ijzeren hoorn; en daarom wordt van hen gezegd: Dezen zijn gekomen om neder te werpen de hoornen der natiën, verheffende den hoorn tegen het land van Jehudah; de hoornen der natiën zijn de valse dingen van het boze welke de Kerk hebben verwoest, en deze moeten worden verstrooid opdat zij hersteld worde. In de Klaagliederen: *“De Heer heeft in Zijn ontsteking vernietigd de bolwerken der dochter van Jehudah; Hij heeft nedergeworpen ter aarde; Hij heeft ontwijfd het koninkrijk en de vorsten ervan; Hij heeft in de ontsteking des toorns afgesneden den gehelen hoorn Israëls”*, II: 2, 3; daar wordt gehandeld over de totale verwoesting van de Kerk; de laatste tijd, wanneer zij verwoest is, wordt aangeduid met de ontsteking des toorn van den Heer; en haar totale verwoesting wordt daarmede beschreven, dat Hij heeft vernietigd de bolwerken der dochter van Jehudah, ter aarde nedergeworpen, ontwijfd het koninkrijk en de vorsten ervan; de dochter van Jehudah is de Kerk; haar bolwerken zijn de ware dingen vanuit het goede; het koninkrijk en de vorsten zijn de ware dingen van haar leer; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met Hij heeft afgesneden den gehelen hoorn Israëls, namelijk alle macht van het ware der Kerk om de valse dingen van het boze te wederstaan. Bij Daniël:

“Daniel zag in een droom vier beesten opklimmen uit de zee; het vierde was zeer sterk; het had tanden van ijzer; het at en verbrijzelde; en het had tien hoornen: en ik nam acht, en zie, een andere kleine hoorn klom op tussen dezelve, en drie van de vorige hoornen werden onworteld vóór denzelve; ogen zoals ogen eens mensen waren in dezen hoorn, en een mond sprekende grote dingen: ik zag dat deze hoorn oorlog voerde tegen de heiligen, en dat hij die overmocht, en dat hij woorden tegen den Allerhoogste sprak: belangende de tien hoornen, zij zijn tien koningen, en hij zal drie koningen vernederen”, VII: 3, 7, 8, 20, 21, 23, 24; dat hier onder de hoornen de valse dingen worden verstaan die de ware dingen der Kerk vernietigen, of de macht van de valse dingen tegen de ware dingen, is duidelijk; met het beest opklimmende uit de zee, wordt de liefde van zich aangeduid, vanuit welke alle boze dingen zijn; hier de liefde van heersen over den Hemel en de aarde, waaraan de heilige dingen als middelen van dienst zijn, zodanig als de liefde is die wordt verstaan onder Babylon in de Apocalyps; dat het beest werd gezien opklimmende uit de zee, is omdat met de zee wordt aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken; deze immers is dan zodanig, dat hij niets méér begeert dan over allen te heersen, en de heerschappij te bevestigen vanuit den zin der letter des Woords; de tien hoornen betekenen de valse dingen van elk geslacht, want tien is alle dingen; en daarom wordt er ook gezegd dat de tien hoornen tien koningen zijn; de koningen immers betekenen de ware dingen, en in den tegengestelden zin, zoals hier, de valse dingen; de kleine hoorn die opklom tussen dezelve, voor denwelke drie van de vorige hoornen werden onworteld, betekent de volledige verdraaiing van het Woord door de aanplooiing van den zin der letter ervan om de liefde van de heerschappij te bevestigen; deze hoorn wordt klein geheten, omdat het niet verschijnt dat zij het Woord verdraaide; en dat wat niet verschijnt vóór het gezicht van des mensen geest, of vóór diens verstand, dit wordt aangemerkt òf als niets, òf als iets kleins; in de geestelijke wereld is er zulk een aanschijn van dingen die niet bevattelijk zijn dan voor weinigen; de drie hoornen die vóór denzelve werden onworteld, zijn de ware dingen des Woords daar, welke zo door de vervalsingen werden vernietigd; die ware dingen worden ook aangeduid door de drie koningen die hij heeft vernederd; met drie wordt niet aangeduid drie, maar het volledige, aldus dat de ware dingen volslagen zijn vernietigd; omdat die hoorn de verdraaiing van het Woord ten aanzien van den zin der letter ervan betekent, en deze zin voor de ogen der mensen verschijnt als zo en niet anders te verstaan, aldus door niemand tegen te spreken, wordt derhalve van dezen hoorn gezegd, dat er ogen zoals ogen eens mensen waren in hem, en een mond sprekende grote

dingen; de ogen betekenen het verstand, en de ogen zoals eens mensen ogen een verstand als van het ware; en de mond betekent daaruit de denking en de spraak: uit deze dingen nu kan men zien, wat onder alle en de afzonderlijke dingen daar wordt verstaan, zoals wat daaronder dat het uit de zee opklimmende beest, hetwelk tien hoornen en tanden van ijzer had, at en verbrijzelde; daaronder dat de kleine hoorn opklom onder dezelve, vóór denwelke drie van de hoornen werden ontworteld, in dewelke ogen zoals eens mensen ogen waren, en een mond sprekende grote dingen; en daaronder dat hij oorlog voerde tegen de heiligen en die overmocht, en dat hij woorden sprak tegen den Allerhoogste, en dat de hoornen evenzovele koningen waren. Bij denzelfde: *“Ik zag in een gezicht één ram die twee hoornen had, en de hoornen waren hoog; de ene evenwel hoger dan de andere, maar de hogere klom achteraan op; hij stiet naar het westen, het noorden en het zuiden. Toen zie, er kwam een geitebok uit het westen over de aangezichten der gehele aarde; deze had een hoorn van aanzien tussen zijn ogen: deze rende toe op den ram in de woede zijner sterkte, en hij brak diens twee hoornen, en hij wierp hem ter aarde, en hij vertrad hem: maar de grote hoorn van den bok werd gebroken, en er klommen er vier op in zijn plaats, naar de vier winden der Hemelen; terstond ging van een van die één hoorn uit, van kleins aan; en hij groeide zeer naar het zuiden, en naar de opkomst en naar het sierlijke; en hij groeide tot aan het heir der Hemelen, en hij wierp ter aarde neder van het heir; en hij vertrad dezelve; ja zelfs tot aan den Vorst des heirs verhief hij zich; en nedergeworpen werd het Habitakel Zijns heilighdoms, omdat hij de waarheid ter aarde nederwierp”*, VIII: 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 21, 25; hier wordt het andere beschreven dat de Kerk verwoest, namelijk het geloof-alleen; met den Ram wordt het goede der naastenliefde en daaruit het geloof aangeduid, en met den Bok het geloof gescheiden van de naastenliefde, of het geloof-alleen, of, wat hetzelfde is, zij die daarin zijn; met hun hoornen worden aangeduid de ware dingen vanuit het goede en de valse dingen vanuit het boze, strijdende; de ware dingen vanuit het goede met de hoornen van den ram, en de valse dingen vanuit het boze met de hoornen van den bok; daarmede dat de ram twee hoge hoornen had, de ene hoger dan de andere, en de hogere achteraan opklimmende, wordt het ware des geloofs vanuit het goede der naastenliefde aangeduid; en dit werd gezien volgens den invloed van het goede en het ware bij den mens en den geest; elk goede immers wordt opgenomen achteraan, en elk ware vooraan, aangezien het cerebellum is gevormd om op te nemen het goede, hetwelk des wils is, en het cerebrum om op te nemen het ware, hetwelk des verstands is; met het westen, het noorden en het zuiden, waarnaar hij stiet, worden aangeduid de goede en

de ware dingen welke diegenen opnemen die in de naastenliefde en daaruit in het geloof zijn, door welke zij de boze en de valse dingen verstrooien: met den geitebok, namelijk dat hij kwam uit het westen over de aangezichten der gehele aarde, wordt aangeduid het geloof gescheiden van de naastenliefde, opkomende uit het boze des levens; de geitebok is dat geloof, het westen is het boze des levens, en de aarde is de Kerk; dat hij een hoorn van aanzien tussen de ogen had, betekent dat het was vanuit het eigen inzicht; dat hij toerende op den ram in de woede zijner sterkte, en diens twee hoornen brak, en hem nederwierp ter aarde en hem vertrad, betekent dat het geheel en al de naastenliefde en het geloof daaruit vernietigde; wanneer immers de naastenliefde is vernietigd, zo wordt ook het geloof vernietigd, aangezien het laatstgenoemde vanuit het eerstgenoemde is; dat de grote hoorn van den bok werd gebroken, en dat er vier opklommen in zijn plaats, naar de vier winden der Hemelen, betekent alle valse dingen verbonden met de boze dingen daaruit; de hoornen betekenen de valse dingen van het boze; vier de verbinding ervan, en de vier winden der Hemelen alle, zowel de valse als de boze dingen; dat van een van die één hoorn uitging van kleins af, betekent de rechtvaardigmaking door dat geloof; deze immers wordt geboren uit het beginsel aangaande het geloof-alleen; van kleins af, wordt gezegd, omdat dit beginsel niet als een valse verschijnt; dat deze hoorn zeer groeide naar het zuiden, en naar de opkomst, en naar het sierlijke, en groeide tot aan het heir der Hemelen, en van het heir ter aarde nederwierp, en dezelve vertrad, betekent dat het alle ware en goede dingen der Kerk vernietigde; het zuiden is waar het ware is in het licht, de opkomst en het sierlijke is waar het goede is in het klare door het ware; het heir der Hemelen zijn alle ware en goede dingen des Hemels en der Kerk; het heir ter aarde nederwerpen en dezelve vertreden, betekent geheel en al vernietigen; dat hij zich verhief tot aan den Vorst des heirs, en dat het habitakel Zijns heiligdoms werd nedergeworpen, betekent de ontkenning van het Goddelijk Menselijke des Heren, en vandaar de verwoesting van de Kerk; de Vorst des heirs is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, omdat vanuit Dit alle ware en goede dingen voortgaan die de Kerk maken; het habitakel des heiligdoms is de Kerk waar die dingen zijn; dat het de ware dingen zijn welke worden verstaan, vernietigd zijnde door de valse dingen, is duidelijk, want gezegd wordt: hij wierp de waarheid ter aarde neder. Dat zulke dingen worden aangeduid met den Ram en den Bok, en met hun hoornen, blijkt duidelijk uit de schijnen in de geestelijke wereld; want wanneer daar dezulken die zich hebben bevestigd in de leer aangaande het Geloof-alleen en aangaande de Rechtvaardigmaking door

hetzelve, redetwisten met hen die in de leer aangaande Naastenliefde en het geloof daaruit zijn, dan verschijnen aan de anderen die veraf staan, Bokken of een Bok met eendere hoornen, en met een eenderen aanval en een eendere woede tegen Rammen of een Ram, en eveneens verschijnt het dat hij sterren onder zijn voeten vertreedt; deze dingen zijn eveneens gezien door mij, en tevens door omstanders, die daarvandaan werden bevestigd, dat zulke dingen worden verstaan bij Daniël; en eveneens dat eendere dingen worden verstaan onder de Schapen aan de rechterzijden en onder de Bokken aan de linker, Matth. xxv: 32 tot het einde; namelijk onder de Schapen zij die in het goede der naastenliefde zijn, en onder de Bokken zij die in het geloof-alleen zijn. Uit deze dingen die uit Daniël zijn aangevoerd, kan enigermate vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid in de Apocalyps *dat gezien werd dat de draak tien hoornen had*, XII: 3; *dat gezien werd dat het beest opklimmende uit de zee eveneens tien hoornen had*, XIII: 1; en *dat gezien werd de vrouw zittende op het scharlaken beest hebbende zeven hoofden en tien hoornen, waarvan de Engel zeide: De tien hoornen die gij gezien hebt, zijn tien koningen*, XVII: 3, 7, 12; maar over deze dingen in de ontvouwing ervan in hetgeen volgt. Dat de macht van het valse tegen het ware wordt aangeduid met een hoorn en hoornen, blijkt ook uit deze volgende plaatsen; bij Jeremia: *Afgehouden is de hoorn van Moab; en zijn arm is gebroken*, XLVIII: 25. Met Moab worden degenen aangeduid die in onechte goede dingen en daaruit in vervalste ware dingen zijn, welke in zich valse dingen zijn; de vernietiging van deze valse dingen wordt aangeduid met *Afgehouden is de hoorn van Moab*; en de vernietiging van die boze dingen met *Zijn arm is gebroken*. In de Klaagliederen: *Jehovah heeft den vijand over u verblijd doen zijn; Hij heeft den hoorn uwer onvrienden verhoogd*, II: 17. Onder den vijand [*hostis*] wordt het boze verstaan, en onder de onvrienden [*inimici*] de valse dingen van het boze; den hoorn der onvrienden verhogen, is deswege dat de valse dingen de ware dingen overmogen en dezelve vernietigen. Bij Ezechiël: *Met de zijde en de schouder duwt gij, en met uw hoornen stoot gij alle verzwakte schapen, totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt*, XXXIV: 21; met de zijde en den schouder duwen, is met alle kracht en streven; met de hoornen de verzwakte schapen stoten totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt, betekent door de valse dingen de rechtschapenen vernietigen die nog niet in de ware dingen vanuit het goede zijn, doch nochtans verlangen het te zijn. Bij Amos: *Ten dage als Ik zal bezoeken de overtredingen Israëls over hem, zal Ik bezoeking doen over de altaren van Bethel, opdat de hoornen des altaars worden afgehouden, en ter aarde vallen*, III: 14; met de altaren van Bethel wordt de eredienst vanuit

het boze aangeduid, en met de hoornen des altaars worden deszelfs valse dingen van het boze aangeduid; en dat deze moeten worden vernietigd, wordt daarmede aangeduid dat de hoornen zullen worden afgehouden, en ter aarde zullen vallen. Bij denzelfde: *“Die verblijd worden over een ding van niets; die zeggen: Hebben wij ons niet door onze sterkte hoornen genomen”*, vi: 13; door onze sterkte hoornen nemen, betekent door de krachten van het eigen inzicht valse dingen aannemen waardoor de ware dingen zullen worden vernietigd. Bij David: *“Ik zeide tot de pochers: Pocht niet; en tot de goddelozen: Verheft den hoorn niet, verheft niet in de hoogte uw hoorn, spreekt niet met een harden nek; alle hoornen der goddelozen zal Ik afzetten; de hoornen van den gerechte zullen verhoogd worden”*, Psalm LXXV: 5, 6, II; met den hoorn in de hoogte verheffen, wordt aangeduid sterk het valse tegen het ware verdedigen; en daarom wordt ook gezegd: Spreekt niet met een harden nek; met hun hoornen afzetten, wordt aangeduid hun valse dingen vernietigen; en met de hoornen van den gerechte verhogen, wordt aangeduid de ware dingen van het goede machtig en stevig maken. Omdat met de hoornen hoog maken en verhogen wordt aangeduid met ware dingen vervullen en ze machtig en stevig maken tegen de valse dingen, werden derhalve ook die ware dingen de hoornen van den eenhoorn genoemd, ter oorzaak hiervan dat deze hoog zijn, zoals bij Mozes: *“De eerstgeborene van zijn os, hij heeft eer; en hoornen des eenhoorns zijn zijn hoornen; met deze zal hij de volken tezamen stoten tot de einden der aarde; en dezen zijn de tienduizenden van Efraïm en de duizenden van Menaschēh”*, Deut. xxxiii: 17; deze dingen aangaande Jozef, door wien in den hoogsten zin de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, of ten aanzien van het Goddelijk Ware in den Hemel; vandaar worden met Jozef ook degenen aangeduid die in het geestelijk Rijk des Heren zijn; men zie n. 3969, 3971, 4669, 6417; de eerstgeborene van den os, hij heeft eer, betekent het goede der geestelijke liefde; de Hoornen des eenhoorns zijn hoornen, betekent de ware dingen in hun volheid en in hun macht daaruit; de volken stoten tot de einden der aarde, betekent met ware dingen onderrichten allen die van de Kerk zijn, en door dezelve de valse dingen verstrooien; met de tienduizenden van Efraïm en de duizenden van Menaschēh wordt aangeduid de voorraad en de overvloed [*copia et abundantia*] van het ware en van de wijsheid daaruit, en de voorraad en de overvloed van het goede en van de liefde daaruit; Efraïm in het Woord betekent het verstandelijke der Kerk, hetwelk van het ware is; en Menaschēh betekent het willijke der Kerk, hetwelk van het goede is; men zie n. 3969, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267, 6296; en met tienduizenden en duizenden worden zeer veel dingen aangeduid, aldus de

voorraad en de overvloed. Bij David: *“Red mij uit den mond des leeuws, en vanuit de hoornen der eenhoornen verhoor mij”*, Psalm xxii: 22; met den leeuw wordt het valse aangeduid dat sterk het ware vernietigt; en met de hoornen der eenhoornen worden de ware dingen aangeduid die vermogen tegen de valse dingen. Bij dezelfde: *“Zoals des eenhoorns is mijn hoorn”*, Psalm cxii: 11; zoals des eenhoorns de hoorn, betekent het ware ten aanzien van de volheid en de macht. In de Apocalyps: *“En de zesde Engel bazuinde, en ik hoorde een stem vanuit de vier hoornen des gouden altaars, hetwelk is in den aanblik Gods”*, ix: 13; het reukaltaar, hetwelk ook het gouden altaar wordt genoemd, was uitbeeldend voor het horen en de opneming van alle dingen van den eredienst, welke zijn vanuit de liefde en de naastenliefde uit den Heer, aldus uitbeeldend voor zulke dingen van den eredienst die door den Heer worden verheven; de hoornen des altaars beeldden de ware dingen uit die voortgaan vanuit het goede der liefde; daarvandaan is het duidelijk, waarom een stem werd gehoord vanuit de vier hoornen des altaars; het zijn immers de ware dingen door welke het goede handelt en spreekt. Aangezien de altaren den eredienst des Heren vanuit het goede der liefde uitbeeldden, en alle eredienst die waarlijk eredienst is, geschiedt vanuit het goede der liefde door de ware dingen, hadden derhalve de altaren hoornen; dat het reukaltaar ze had, staat vast bij Mozes: *“Gij zult vier hoornen maken op het reukaltaar, vanuit hetzelfde zullen zij zijn; en gij zult die met goud overtrekken”*, Exod. xxx: 2, 3, 10; Hfdst. xxxvii: 25, 26: en dat het brandofferaltaar ze had, elders bij dezelfde: *“Gij zult hoornen maken op de vier hoeken van het brandofferaltaar; vanuit hetzelfde zullen zijn hoornen zijn”*, Exod. xxvii: 2; Hfdst. xxviii: 2; dat de hoornen zouden zijn vanuit het altaar zelf, betekende dat de ware dingen welke de hoornen uitbeeldden, voortgaan vanuit het goede der liefde hetwelk het altaar zelf uitbeelde; al het ware immers is vanuit het goede; dat het er vier waren en in de afzonderlijke hoeken, betekende dat zij zouden zijn voor de vier windstreken in den Hemel, met welke alle dingen van het ware vanuit het goede worden aangeduid. Aangezien alle verzoeningen en zuiveringen geschieden door de ware dingen vanuit het goede, werd derhalve verzoening gedaan over de hoornen der altaren; *op de hoornen van het reukaltaar*, Exod. xxx: 10; Levit. iv: 7; en *op de hoornen van het brandofferaltaar*, Levit. iv: 25, 30, 34; Hfdst. viii: 15; Hfdst. ix: 9; Hfdst. xvi: 18. En omdat alle Goddelijke Bescherming is door de ware dingen vanuit het goede, *grepen derhalve ook zij die boze dingen hadden gedaan, en den dood vreesden, de hoornen des altaars vast, en zij waren gered*, i Kon. i: 50, 51, 53; *maar zij die bij voorbedachten rade en vanuit den wil het boze hadden gedaan, waren niet gered*, i Kon. ii: 28 tot 31. Verder, omdat de

hoornen de ware dingen vanuit het goede betekenden, geschiedde, wanneer Koningen werden gezalfd, zulks door olie vanuit een hoorn; *dat aldus David is gezalfd*, zie men in 1 Sam. xvi: 1, 13; en *dat aldus Salomo het werd*, 1 Kon. 1: 39; de olie betekende het goede der liefde. Vanuit deze betekenis van de hoornen, welke de Ouden gekend hebben, is het een gebruik geworden om uitspruitende en welriekende hoornen te maken; vandaar de uitdrukking: hoorn des overvloeds.

317. En zeven ogen; dat dit betekent, en Hetwelk de Alwetendheid heeft, staat vast uit de betekenis van zeven ogen, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Alwetendheid; met de ogen immers wordt, wanneer het den mens betreft, het verstand aangeduid; en daarom wordt, wanneer het den Heer betreft, de Alwetendheid aangeduid; dat de ogen, wanneer het den mens betreft, het verstand betekenen, en wanneer het den Heer betreft, de Voorzienigheid, alsmede de Goddelijke Wijsheid en het Goddelijk Inzicht, zijnde de Alwetendheid, zie men boven, n. 152: zeven ogen wordt gezegd, omdat zeven betekent alle dingen, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het heilige, zoals boven.

318. Zijnde de zeven geesten Gods, uitgezonden tot de gehele aarde; dat dit betekent daaruit alle wijsheid en inzicht in den Hemel en in de Kerk, staat vast uit de betekenis van de zeven geesten Gods, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; waarover boven n. 183; en omdat zij betekenen het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, betekenen zij ook de Goddelijke Wijsheid of de Alwetendheid; en uit de betekenis van uitgezonden tot de gehele aarde, zijnde waarvandaan alle wijsheid en inzicht in den Hemel en in de Kerk is; met uitgezonden worden wordt aangeduid vergemeenschap worden; en met de gehele aarde wordt de Kerk aangeduid zowel in de Hemelen als op aarde; men zie boven, n. 304: vandaar is het duidelijk waarom gezegd wordt dat de zeven ogen des Lams waren de zeven geesten Gods, uitgezonden tot de gehele Aarde; met de zeven ogen immers wordt aangeduid de Alwetendheid, welke de Heer heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware. Dat daaruit is alle wijsheid en inzicht, is omdat de mens niet het ware kan verstaan en het goede smaken [*sapere*] uit zich, maar uit den Heer, en alle wijsheid en inzicht is van het ware vanuit het goede; indien de wijsheid en het inzicht niet vanuit dat is gevormd, is het de wijsheid en het inzicht niet, maar is het dwaasheid en waanzin, welke voor de onwetenden en voor de bozen als wijsheid en inzicht verschijnen, uit hoofde hiervan dat zij vanuit het geheugen kunnen spreken en redeneren; het eigene des mensen immers is niets anders dan het boze en het valse; zijn willijk eigene is het

boze, en zijn verstandelijk eigene daaruit is het valse; deswege is al wat vanuit het eigene is, tegen de wijsheid en het inzicht, en wat tegen de wijsheid is, is dwaasheid, en wat tegen het inzicht is, is waanzin: daaruit kan het vaststaan, dat de mens, indien hij niet door den Heer wordt opgeheven uit zijn eigene, hetgeen geschiedt wanneer hij het Goddelijk Ware opneemt niet alleen met het geheugen, maar ook met het leven, in het geheel niet kan wijs zijn [*sapere*] en verstaan; maar die opheffing uit het eigene door den Heer verschijnt niet aan den mens, noch wordt zij door hem doorvat zolang hij in de wereld is, maar dan eerst wanneer hij in zijn geest komt, hetgeen geschiedt nadat het stoffelijk lichaam van dien geest is gescheiden; doch dan door hen alleen die in den Hemel komen. Dat gezegd wordt wijsheid en inzicht, is omdat de wijsheid is van het ware vanuit het goede; dan immers smaakt [*sapit*] de mens in het ware het goede; doch het inzicht is van het ware door hetwelk het goede is, dan immers smaakt de mens nog niet in het ware het goede, maar wordt hij door het ware aangedaan omdat het het ware is; in de wijsheid zijn zij die in het hemels Rijk des Heren zijn, omdat zij in de ware dingen vanuit het goede zijn; in het inzicht echter zij die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, aangezien dezen zijn in de ware dingen door welke het goede is: maar over hen die in de ware dingen zijn door welke het goede is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 23; en over hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, n. 24 daar; en over het hemels Rijk en over het geestelijk Rijk, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28.

319. En Het kwam en nam aan het boek vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat; dat dit betekent dat vanuit Zijn Goddelijk Menselijke die dingen zijn, staat vast uit de betekenis van het Lam, Hetwelk het boek aannam vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover boven, n. 314; dat onder de rechter Desgenen Die op den Troon zat, de Heer wordt verstaan ten aanzien van de Almacht en de Alwetendheid, zie men ook boven, n. 297, 298; vandaar is het, dat met Het kwam en nam aan het boek vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat, wordt aangeduid dat vanuit het Goddelijk Menselijke die dingen zijn; dat het is de Almacht en de Alwetendheid, is eveneens omdat daarover wordt gehandeld, zoals blijkt uit de dingen die voorafgaan, waar gezegd wordt dat het Lam zeven hoornen en zeven ogen had; met de zeven hoornen wordt de Almacht aangeduid, en met de zeven ogen de Alwetendheid; men zie vlak boven n. 316, 317; en met het Lam het Goddelijk Menselijke, n. 314: dat het Goddelijk Menselijke des Heren de Almacht en de Alwetendheid heeft, kan vaststaan uit de dingen die boven, n. 10, 26, 32, 49,

52, 63, 77, 82, 97, 113, 114, 135, 137, 151, 178, 200, 205 einde, 209, 254, 297, 309, zijn gezegd en getoond.

320. Vers 8, 9, 10. *En toen Hetzelve het boek had aangenomen, vielen de vier Dieren en de vierentwintig Ouderen neder voor het Lam, hebbende een ieder citers en gouden fiolen vol reukwerken, welke zijn de gebeden der heiligen. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Waardig zijt Gij om het boek aan te nemen, en zijn zegelen te openen, omdat Gij gedood zijt, en ons Gode hebt verlost in Uw bloed, vanuit allen stam en tong, en volk en natie: en Gij hebt ons onzen Gode gemaakt koningen en priesteren, en wij zullen regeren op de aarde.* En toen Hetzelve het Boek had aangenomen, betekent na de erkenning dat het Menselijke des Heren Goddelijk is, en Hetzelve de Almacht en de Alwetendheid heeft: vielen de vier Dieren en de vierentwintig Ouderen neder voor het Lam, betekent de erkenning en daaruit de verheerlijking van den Heer door de Engelen der hogere Hemelen: hebbende een ieder citers, betekent de belijdenis vanuit de geestelijke ware dingen: en gouden fiolen vol reukwerken, betekent de belijdenis vanuit de geestelijke goede dingen: welke zijn de gebeden der heiligen, betekent vanuit welke de eredienst is: en zij zongen een nieuw lied, betekent de erkenning en de belijdenis vanuit de vreugde des harten: zeggende: waardig zijt Gij om het boek te openen en zijn zegelen los te maken, betekent dat de Heer vanuit het Goddelijk Menselijke de Almacht en de Alwetendheid heeft: omdat Gij gedood zijt, en ons Gode hebt verlost in Uw bloed, betekent aller afscheiding van het Goddelijke, en de verbinding met het Goddelijke door de erkenning van Hem en door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem: vanuit allen stam en tong, betekent door allen die in de ware dingen zijn ten aanzien van de leer en ten aanzien van het leven: en volk en natie, betekent die zijn van des Heren geestelijke Kerk en van Zijn hemelse Kerk: en Gij hebt ons onzen God gemaakt koningen en priesteren, betekent dat zij uit den Heer zijn in de ware en de goede dingen der Kerk en des Hemels: en wij zullen regeren op de aarde, betekent de Macht welke de Allene Heer heeft door het Goddelijke Ware verenigd met het Goddelijk Goede, en daaruit de macht en de wijsheid voor hen die vanuit des Heren geestelijk en hemels Rijk zijn.

321. En toen Hetzelve het boek had aangenomen; dat dit betekent, na de erkenning dat het Menselijke des Heren Goddelijk is, en Hetzelve de Almacht en de Alwetendheid heeft, staat vast uit de reeks in den inwendigen zin; in de vlak voorafgaande dingen immers is daarover gehandeld; men zie n. 316, 317, 318, 319; en in de nu volgende dingen wordt dit erkend, en deswege wordt de Heer gevierd en verheerlijkt; en omdat deze viering en verheerlijking de

levende erkenning is dat het Menselijke des Heren Goddelijk is en Hetzelve de Almacht en de Alwetendheid heeft, en die erkenning nu volgt, wordt derhalve dit aangeduid met: Toen Hetzelve het boek had aangenomen; de verheerlijking van den Heer in de nu volgende dingen geschiedt in deze orde: eerst door de Engelen van de hogere Hemelen; daarop door de Engelen der lagere Hemelen; en daarna door hen die onder de Hemelen zijn; de verheerlijking van den Heer door de Engelen der hogere Hemelen is vervat in de Verzen 8, 9, 10; de verheerlijking van den Heer door de Engelen der lagere Hemelen, in de Verzen 11, 12; en de verheerlijking door hen die onder de Hemelen zijn, in Vers 13; maar over dezen in het bijzonder in hetgeen volgt.

322. Vielen de vier Dieren en de vierentwintig Ouderen neder voor het Lam; dat dit betekent de erkenning en daaruit de verheerlijking van den Heer door de Engelen der hogere Hemelen, staat vast uit de betekenis van de vier Dieren en de vierentwintig Ouderen, zijnde in het algemeen de ganse Hemel, in het bijzonder echter de binnenste Hemelen, bijgevolg de Engelen der hogere Hemelen, waarover boven n. 313; hier in het bijzonder de Engelen dier Hemelen, omdat in hetgeen volgt een verheerlijking geschiedt door de Engelen der lagere Hemelen; en uit de betekenis van zij vielen neder voor het Lam, zijnde de erkenning vanuit een nederig hart; dat nedervallen de vernedering betekent, en dan de opneming en de erkenning met het hart, zie men boven, n. 290; dat verstaan wordt de erkenning van het Goddelijk Menselijke des Heren, is duidelijk, omdat Dit met het Lam wordt aangeduid; men zie boven, n. 314. In het kort zal hier ook worden gezegd, welke de hogere Hemelen zijn, en welke de lagere Hemelen; er zijn drie Hemelen, de Derde of Binnenste Hemel is waar de Engelen zijn die in de hemelse liefde zijn; de Tweede of Middelste Hemel is waar de Engelen zijn die in de geestelijke liefde zijn; de Eerste of Laatste Hemel is waar de Engelen zijn die in de geestelijk-natuurlijke liefde zijn: de Derde of Binnenste Hemel wordt verbonden met den Tweeden of Middelsten door bemiddelende Engelen, die hemels-geestelijke en geestelijk-hemelse Engelen worden genoemd; deze tezamen met de Engelen van den Derden of Binnensten Hemel stellen de hogere Hemelen samen; doch de overigen in den Tweeden of Middelsten Hemel tezamen met hen die in den Eersten of Laatste Hemel zijn, stellen de lagere Hemelen samen: de vier Dieren betekenen in het bijzonder den Derden of Binnensten Hemel, en de vierentwintig Ouderen den Tweeden of Middelsten, welke verbonden is met den Derden of Binnensten; aldus tezamen de hogere Hemelen. Over de bemiddelende Engelen, die de hemels-geestelijke en de geestelijk-hemelse worden genoemd, en over de verbinding van den Derden Hemel met den

Tweeden door dezelve, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1577, 1824, 2184, 4047, 4286, 4585, 4592, 4594, 6435, 6526, 8787, 8802, 9671.

323. Hebbende een ieder citers; dat dit de belijdenis vanuit de geestelijke ware dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de citer, zijnde de belijdenis vanuit de geestelijke ware dingen; dat met citers dit wordt aangeduid, is omdat de citer een snaarinstrument was, en met die instrumenten worden de geestelijke dingen aangeduid, of de dingen die van het ware zijn; doch met de blaasinstrumenten worden de hemelse dingen aangeduid, of de dingen die van het goede zijn: dat zulke dingen met muziekinstrumenten worden aangeduid, is vanwege de klanken, want de klank stemt overeen met de aandoeningen; ook worden in den Hemel de aandoeningen doorvat vanuit de klanken; en omdat de aandoeningen verschillend zijn, en verschillende klanken door de muziekinstrumenten worden voortgebracht, betekenen deze derhalve die aandoeningen vanwege de overeenstemming en de samenstemming dientengevolge; in het algemeen betekenen de snaarinstrumenten zulke dingen die van de aandoeningen van het ware zijn, en de blaasinstrumenten zulke dingen die van de aandoeningen van het goede zijn; of, wat hetzelfde is, sommige instrumenten behoren tot de geestelijke klasse, sommige echter tot de hemelse klasse; dat de klanken overeenstemmen met de aandoeningen, bleek mij uit veel ondervinding, en eveneens dat de muziek-klanken het doen, en dat de Engelen worden aangedaan volgens de klanken en de verscheidenheden ervan; maar het zou te ver voeren om al die ondervinding in het midden te brengen; ik zou dit slechts willen vermelden wat in het algemeen werd opgemerkt, namelijk dat de discrete klanken de aandoeningen van het ware opwekken, of dat door dezelve degenen worden aangedaan die in de aandoeningen van het ware zijn; en dat de continue klanken de aandoeningen van het goede opwekken, of dat door dezelve degenen worden aangedaan die in de aandoeningen van het goede zijn; of gij zegt de aandoeningen van het ware, dan wel de geestelijke dingen, het is hetzelfde; alsmede of gij zegt de aandoeningen van het goede, dan wel de hemelse dingen, het is ook hetzelfde; maar deze dingen kan men beter begrijpen uit hetgeen over de klanken en over de overeenstemming ervan met de aandoeningen uit ondervinding is medegedeeld in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 241. Uit deze dingen nu kan vaststaan, waarom in het Woord, en voornamelijk bij David, zovele geslachten van Muziekinstrumenten worden genoemd, zoals Nebels³), Citers, Fluiten,

3 *Nablium*, nebel, harpachtig snaarinstrument, van Phoenicischen oorsprong.

Cymbalen, Trommels, Bazuinen, Orgels, en andere, namelijk dat het is vanwege de overeenstemming met de aandoeningen en tegelijk met de articulaties, welke de woorden zijn die dingen bevatten en daaruit vloeien. Dat de citers vooral de aandoeningen van het ware betekenen, omdat zij die opwekken, bijgevolg ook de belijdenis, welke geschiedt vanuit de geestelijke ware dingen met een vrolijk hart, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De most zal treuren, de wijnstok zal verkwijnen, alle blijden van hart zullen zuchten, de vreugde der trommelen zal ophouden, het tumult der vrolijken zal ophouden, de vreugde der citer zal ophouden; met gezang zullen zij niet wijn drinken”*, xxiv: 7, 8, 9; daar wordt gehandeld over de verwoesting van de geestelijke Kerk, of van haar goede en ware; het geestelijk goede dat zal ophouden, wordt daarmee aangeduid dat de most zal treuren, en de vreugde der trommelen zal ophouden; en dat haar ware zal ophouden, wordt aangeduid met: De wijnstok zal verkwijnen en de vreugde der citer zal ophouden; met den most immers wordt het geestelijk goede aangeduid, de vreugde ervan met de trommel; en met den wijnstok wordt het geestelijk ware aangeduid, en de vreugde ervan met de citer; omdat het de aandoening van die dingen is welke zal ophouden, wordt derhalve gezegd: Alle blijden van hart zullen zuchten, en het tumult der vrolijken zal ophouden; met de blijdschappen en de vrolijkheden in het Woord worden de geestelijke blijdschappen en vrolijkheden aangeduid, welke alle vanuit de aandoeningen van het ware en het goede zijn; er wordt aan toegevoegd: Met gezang zullen zij niet wijn drinken, omdat met het gezang de betuiging van de blijdschap vanuit de aandoening van het ware wordt aangeduid, en met den wijn het ware wordt aangeduid. Bij David: *“Belijdt Jehovah op de citer, psalmzingt Hem op de tiensnarige nebel; zingt Hem een nieuw lied; geeft een voortreffelijken aanslag met geschal, omdat het woord van Jehovah recht is, en Zijn werk in de waarheid”*, Psalm xxxiii: 2, 3, 4, 5; omdat de citer de belijdenis vanuit de geestelijke ware dingen betekent, wordt derhalve gezegd: Belijdt Jehovah op de citer; de tiensnarige nebel betekent het overeenstemmend geestelijk goede, en daarom wordt gezegd: Op de tiensnarige nebel psalmzingt Hem; en derhalve wordt eveneens gezegd: Omdat recht is het Woord van Jehovah, en al Zijn werk in de waarheid; het ware van het goede wordt aangeduid met: Recht is het woord van Jehovah; en het goede van het ware met: Zijn werk in de waarheid; het ware van het goede is het ware dat voortgaat vanuit het goede, en het goede van het ware is het goede dat wordt voortgebracht door het ware. Bij denzelfde: *“Zend Uw licht en Uw waarheid; deze mogen mij leiden; zij mogen mij heenleiden tot den berg der heiligheid, en tot Uw habitakels; opdat Ik U belijde op de citer, o God, mijn*

God”, Psalm XLIII: 3, 4; dat de citer de belijdenis vanuit de geestelijke ware dingen betekent, is duidelijk, want er wordt gezegd: Opdat ik U belijde op de citer, o God, mijn God; en eveneens gaat eraan vooraf: Zend Uw licht en Uw waarheid; deze mogen mij leiden. Bij denzelfde: *“Ik zal U belijden met het instrument der nebel, Uw waarheid, mijn God; ik zal U zingen op de citer, Heilige Israëls”*, Psalm LXXI: 22; omdat met de nebel wordt aangeduid het geestelijk goede, of het goede van het ware, en met de citer het geestelijk ware, of het ware van het goede, en vanuit het ene en het andere de belijdenis geschiedt, wordt er derhalve gezegd: Ik zal U belijden met het instrument der nebel, en ik zal U zingen op de citer. Bij denzelfde: *“Ik zal u zingen en psalmzingen; wek mij op, mijn heerlijkheid, wek mij op, nebel en citer; ik zal U belijden onder de natiën, o Heer, ik zal U psalmzingen onder de volken”*, Psalm LVII: 8, 9, 10; Ps. CXVIII: 2, 3, 4; de belijdenis en de verheerlijking vanuit het goede van het ware, of vanuit het geestelijk goede, en vanuit het ware van het goede, of vanuit het geestelijk ware, worden uitgedrukt in de afzonderlijke dingen daar; het goede van het ware wordt uitgedrukt met zingen, opgewekt worden door de nebel, en belijden onder de natiën; en het ware van het goede met psalmzingen, opgewekt worden door de citer, en psalmzingen onder de volken; onder de natiën immers in het Woord worden verstaan zij die in het goede zijn, en onder de volken zij die in het ware zijn, hier in het geestelijk ware: dat het aldus wordt gezegd, is omdat waar in het Woord wordt gesproken van het goede, ook gesproken wordt over het ware, en dit terwille van het huwelijk van dezelve in de afzonderlijke dingen daar; waarover men zie boven, n. 238 einde, 288. Bij denzelfde: *“Antwoordt Jehovah met belijdenis; psalmzingt Gode op de citer”*, Psalm CXLVII: 7; ook hier wordt de belijdenis vanuit het geestelijk goede en vanuit het geestelijk ware uitgedrukt met: Antwoordt Jehovah met belijdenis, en psalmzingt onzen God op de citer; vanuit het geestelijk goede met Jehovah antwoorden, en vanuit het geestelijk ware met Gode psalmzingen op de citer; Jehovah wordt ook gezegd waar gehandeld wordt over het goede, en God, waar gehandeld wordt over het ware; men zie n. 709, 732, 2586, 2769, 2807, 2822, 392I, 4287, 4402, 7010, 9167. Bij Ezechiël: *“Ik zal doen ophouden het gedruis uwer liederen, en de stem uwer citers zal niet meer gehoord worden; Ik zal u geven tot de dorheid der rots”*, xxvi: 13, 14; deze dingen aangaande Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentnissen van het goede en het ware; haar verwoesting wordt met die woorden beschreven, de verwoesting ten aanzien van de erkentnissen van het goede met: Ik zal doen ophouden het gedruis uwer liederen, en de verwoesting ten aanzien van de erkentnissen van het

ware daarmede dat de stem der citers niet meer zal worden gehoord; de verlating van het ware met: Ik zal u geven tot de dorheid der rots; de rots betekent het ware, en de dorheid ervan de verlating. Bij David: *“Schalt voor Jehovah, gehele aarde, weerklinkt, jubelt, en zingt; zingt Jehovah met de citer, met de citer en met de stem des gezangs, met trompetten en met de stem der bazuin, schalt voor den Koning Jehovah”*, Psalm xcviij: 4, 5, 6; de verschillende geslachten der aandoeningen vanuit welke de belijdenis en de verheerlijking van den Heer is, worden hier uitgedrukt met verschillende geslachten van klanken en instrumenten; met verschillende geslachten van klanken door schallen, weerklinken, jubelen, en zingen; en met verschillende instrumenten door citers, trompetten, en bazuinen; maar het is hier niet ter plaatse om de betekenis der afzonderlijke dingen uiteen te zetten; alleen wat de citer betekent; zingt Jehovah met de citer, met de citer en met de stem des gezangs, betekent de belijdenis vanuit de aandoening van het geestelijk goede en ware; elke aandoening immers, omdat zij der liefde is, klinkt, wanneer zij in een klank valt, op een met haar overeenkomende wijze; weswege ook vanuit den klank die in de spraak en waarin de woorden der spraak als het ware vloeien, de aandoening van den ander wordt gehoord, welke ook daaruit wordt gekend door den medegenoot, en klaarblijkend in de geestelijke wereld, waar alle klanken der spraak de aandoeningen openbaren. Eender elders bij David, zoals in deze volgende dingen: *“Jubelt voor God, onze sterkte, juicht toe den God van Jakob; verheft het gezang, en geeft de trommel, de verkwikkelijke citer met de nebel, blaast tot de maand de bazuin”*, Psalm lxxxij: 2, 3, 4. *“Het is goed Jehovah te belijden, en te zingen voor Uw Naam, o Allerhoogste, op het Tiensnarig instrument, en op de Nebel, en op Higgajon met de Citer”*, Psalm cxij: 2, 3, 4. *“Dat de zonen Zions opspringen in hun Koning; dat zij Zijn Naam loven in de rei; dat zij met de Trommel en de Citer Hem psalmzingen”*, Psalm cxlix: 2, 3. *“Looft God met geklank der Bazuin; looft Hem op de Nebel en de Citer; looft Hem met de Trommel en de Rei; looft Hem met de Fluiten en het orgel; looft Hem met Cimbale des geklanks; looft Hem met Cimbale des geschals”*, Psalm cl: 3, 4, 5. Omdat de Muziekinstrumenten en eveneens de Reien de vreugden en de blijdschappen betekenden die ontspringen aan de aandoeningen, en eveneens de aandoeningen zelf des gemoeds welke hun klanken voortbrengen in het enkelvoudige en in het samengestelde, *speelden derhalve David en het algehele Huis van Israël voor Jehovah op houten instrumenten van elk geslacht, en op Citers en met Nebels, en met Trommelen, en met Hakkeborden en met Cimbale,* II Sam. vi: 5. Aangezien de citer de belijdenis betekent vanuit de geestelijke ware dingen, en het de geestelijke ware dingen zijn waardoor de Engelen

worden aangedaan die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, en welke de valse dingen van het boze verstrooien, en met die de geesten zelf die in dezelve zijn, *nam derhalve, wanneer de boze geest over Saul was, David de citer en speelde met zijn hand, en zo werd rust gegeven aan Saul, en week van hem de boze geest*, 1 Sam. xvi: 14, 15, 16, 23; dit is geschied omdat de Koningen den Heer uitbeeldden ten aanzien van het geestelijke Rijk, en vandaar betekenden zij de geestelijke ware dingen; men zie boven, n. 31; doch Saul toen de aan die ware dingen tegenovergestelde valse dingen, welke door den klank der citer werden verstrooid, omdat de citer de geestelijke aandoening van het ware betekende: maar toen geschiedde aldus, omdat bij de zonen Israëls alle dingen uitbeeldend, en vandaar aanduidend waren; heden ten dage geschiedt anders. Uit die plaatsen welke nu zijn aangevoerd, kan vaststaan wat de citer betekent, behalve ook in andere plaatsen, zoals in Jes. xxx: 31, 33; Psalm xlix: 4, 5; Psalm cxxxvii: 1, 2; 1 Sam. x: 5; Apoc. xiv: 2; Hfdst. xviii: 22; Job xxx: 31. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook tegengestelde dingen betekenen, doen het aldus ook de muziekinstrumenten, in welken zin de blijdschappen en de vreugden betekenen die welke ontspringen aan de aandoeningen van het valse en het boze; aldus eveneens de citer de belijdenis van het valse, en daarvandaan de uitbundigheid over de vernietiging van het ware; zoals bij Jesaja: *“Aan het einde van zeventig jaren zal het lied van Tyrus zijn naar het lied der loonhoer; neem de citer, wandel in de stad, gij aan de vergetelheid overgegeven loonhoer, speel sierlijk, vermenigvuldig het gezang”*, xxiii: 15, 16; met Tyrus wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van de erkenningen van het geestelijk ware en goede, zoals boven, hier de Kerk waarin dezelve vervalst zijn; de loonhoer betekent de vervalsing van het ware; men zie boven, n. 141; en met de citer nemen, in de stad wandelen, sierlijk spelen, en het gezang vermenigvuldigen, wordt het triomferen en het beroemen van het valse over de vernietiging van het ware aangeduid. En bij denzelfde: *“Wee hun die des morgens bij den dageraad opstaan om sterken drank na te jagen, hun die vertoeven tot de schemering opdat de wijn hem verhitte; en het is Citer en Nebel en Trommel en Fluit, en wijn op hun gastmalen; het werk echter van Jehovah beschouwen zij niet, en het maaksel Zijner handen zien zij niet”*, v: 11, 12; citer, nebel, trommel, fluit, en eveneens wijn, staan hier in den tegengestelden zin, waarin met die dingen de triomferingen en beroeringen vanuit de valse dingen van het boze worden aangeduid; dat zulke dingen worden aangeduid, is duidelijk, want er wordt gezegd: Wee hun, het werk van Jehovah beschouwen zij niet, en het maaksel Zijner handen zien zij niet.

324. En gouden fiolen vol reukwerken; dat dit betekent de belijdenis vanuit de geestelijke goede dingen, staat vast uit de betekenis van de gouden fiolen, welke ook wierookvaten en wierookkistjes worden genoemd, zijnde de ware dingen vanuit het goede; de fiolen immers beteken, evenals alle bevattende vaten, de ware dingen; en het goud waarvan zij zijn, betekent het goede; vandaar zijn de gouden fiolen de ware dingen vanuit het goede; dat de vaten de ware dingen beteken, aangezien zij het goede van dienst zijn als opnemende en samenvattende vaten, zie men in n. 3068, 3079, 3316, 3318; en eveneens de vaten van de altaren, van het brandoffer en van het reukwerk, n. 9723, 9724; en dat het goud het goede betekent, boven, n. 242; en uit de betekenis van de reukwerken, zijnde de dingen van den eredienst die geschieden vanuit het geestelijk goede, of vanuit het goede der naastenliefde, en vandaar met welgevallen worden doorvat; de oorzaak dat die dingen met het reukwerk worden aangeduid, is omdat alle dingen die bij de Israëlietische natie waren ingesteld, uitbeeldend waren voor de hemelse en de geestelijke dingen; vandaar eveneens de dingen die van den reuk waren; de dingen die van aangename geur waren, beeldden de aangename doorvatting uit, doch die welke van onaangename geur waren, de onaangename doorvatting; waarvandaan het was, dat het reukwerk was gemaakt uit welriekende specerijen, stacte, onyche, galbanum, en wierook: bovendien is er een overeenstemming van den reuk met de doorvatting; hetgeen hieruit kan vaststaan, dat in de geestelijke wereld, waar alle dingen die met de zinnen worden waargenomen, overeenstemmen, het perceptieve (doorvattelijke) van het goede en het ware wordt geroken zoals het welriekende vanuit aangename geuren, en omgekeerd; over welke zaak uit ondervinding men zie in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN*, n. 1514, 1517, 1518, 1519, 1631, 4626, 4628, 4630, 4631, 5711 tot 5717: vandaar is het, dat ruiken doorvatten betekent, ook in de gewone spreektaal bij de mensen; zulke dingen immers zijn in de spreektaal der mensen gekomen vanuit de overeenstemming, zoals vele andere dingen; de geest van den mens immers is daadwerkelijk in de geestelijke wereld, hoewel de mens dit niet weet; ook brengt het perceptieve, hetwelk bij den mens is, den zin van den reuk in zijn lichaam voort, en dit eveneens vanuit de overeenstemming; maar dit is een verborgenheid, die bezwaarlijk wordt geloofd, omdat het tot nog toe onbekend is. Men moet weten, dat het goede der liefde en der naastenliefde die zoetgeurendheid of welriekendheid voortbrengt, maar door het ware, niet echter vanuit zich zonder het ware, te minder het ware dat des geloofs wordt genoemd, zonder het goede; want het goede zonder het ware heeft niet enig perceptieve, noch het ware zonder het

goede. Dat het reukwerk betekent de dingen van den eredienst die geschieden vanuit het geestelijk goede, is omdat het geestelijk goede den oorsprong en het bestaan ontleent aan het hemels goede, en dit goede is het goede der liefde tot den Heer uit den Heer, en vandaar is het het goede zelf des Hemels; dit goede immers is onmiddellijk vanuit den Heer, en de Heer is in dat goede als in het Zijne bij de Engelen; en wel dermate dat of gij zegt dat de Heer is in hen en zij in den Heer, dan wel zegt dat de Heer is bij hen in dat goede, en zij in den Heer, wanneer zij in dat goede zijn, zulks hetzelfde is: het geestelijk goede, hetwelk den oorsprong en het bestaan ontleent aan het hemels goede, is het goede der naastenliefde jegens den naaste; de eredienst vanuit dit goede is het die wordt aangeduid met het reukwerk. Omdat alle eredienst des Heren geschiedt vanuit het goede, hoewel door de ware dingen, en er twee universele Goeden zijn welke de Hemelen maken en dezelve onderscheiden in twee Rijken, namelijk het hemels Goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer, en het geestelijk Goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, waren er derhalve twee Altaren bij de zonen Israëls, het ene voor de brandoffers, het andere voor de rokingen; en met het brandofferaltaar werd de eredienst vanuit het goede der hemelse liefde aangeduid, en met het reukaltaar de eredienst vanuit het goede der geestelijke liefde; daaruit blijkt, wat er met het reukwerk werd uitgebeeld. Dat het zo is, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zij worden vermeld: zoals bij Mozes: *“Gij zult een Altaar der roking van reukwerk maken, en gij zult het met zuiver goud overtrekken; en gij zult het stellen vóór den voorhang die is op de Ark der Getuigenis, vóór het Verzoendeksel: en daarop zal Aharon roken reukwerk van specerijen iederen morgen; bij het toerichten der luchters zal hij het doen roken; en bij het doen opkomen der luchters tussen de avonden zal hij het doen roken, een gedurig reukwerk vóór Jehovah in uw geslachten: ook zult gij op hetzelfde niet doen opkomen vreemd reukwerk en brandoffer en spijsoffer en drankoffer”*, Exod. xxx: 1 tot 10; dat met dit altaar en met de rokingen daarop werd aangeduid de eredienst die vanuit het geestelijk goede is, kan daaruit vaststaan, dat dit Altaar was gesteld in de Tent der Samenkomst buiten den voorhang, waar ook de luchters waren; en met de Tent werd het geestelijk Rijk des Heren aangeduid, doch met dat gedeelte der Tent hetwelk binnen den Voorhang was, werd het hemels Rijk des Heren aangeduid, zoals kan vaststaan uit hetgeen over de Tent, waar de Tafel was waarop de Broden der aangezichten, en waar het Reukaltaar en waar de Kandelaren waren, getoond is in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9457, 9481, 9485, en uit hetgeen is getoond over de Ark, waarin de Getuigenis lag, en waarop het Verzoendeksel

was, n. 9457, 9481, 9485, 10545; daaruit blijkt, dat met de dingen die in de Tent buiten den voorhang waren, welke de Kandelaar, het Reukaltaar en de Tafel voor de broden waren, zulke dingen werden aangeduid die van het geestelijk Rijk zijn, welke alle betrekking hebben op het geestelijk goede en op het ware ervan; met de Tafel, waarop de Broden der aangezichten lagen, werd de opneming van het hemels goede in het geestelijk goede aangeduid; men zie n. 9527; met den Kandelaar met de luchters werd het geestelijke zelf van dat Rijk aangeduid, n. 9548, 9551, 9556, 9561, 9572, 9783; en met het Reukaltaar werd de eredienst vanuit het geestelijk goede aangeduid; en omdat de eredienst vanuit het geestelijk goede met de roking op dat altaar werd aangeduid, en met den Kandelaar het geestelijke zelf, was het daarom bevolen dat Aharon iederen morgen en avond, wanneer hij de luchters toerichtte, ook op hetzelfde zou doen roken; maar deze dingen zijn vollediger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10176 tot 10213, waar over de afzonderlijke dingen is gehandeld. En omdat het geestelijk Goede zijn oorsprong en bestaan ontleent aan het hemels Goede, zoals boven is gezegd, was derhalve dat altaar niet slechts gesteld naast den voorhang die op de ark was, maar was het ook bevolen, dat Aharon wanneer hij verzoening zou doen voor zich en voor zijn huis, reukwerk zou indragen binnen den voorhang, waarmede wordt aangeduid de invloed, de vergemeenschapping en de verbinding van het hemels Goede en het geestelijk Goede; over welke zaak aldus bij Mozes: *“Wanneer Aharon verzoening zal doen voor zich en voor zijn huis, zo zal hij een var des zondoffers slachten, en hij zal nemen de volheid van een Wierookvat, kolen des vuurs van op het altaar vóór Jehovah, en de volheid zijner vuisten van reukwerk van specerijen, en indragen binnen den voorhang; aldus dat hij reukwerk geve op het vuur vóór Jehovah; en de wolk des reukwerkes bedekke het Verzoendeksel dat op de Getuigenis is, opdat hij niet sterve”*, Levit. XVI: 11, 12, 13; dat hij het vuur van op het brandofferaltaar zou nemen, waarop hij reukwerk zou leggen, betekende ook dat het geestelijk Goede, zijnde het goede der naastenliefde, ontstaat en voortgaat vanuit het hemels Goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer; dat het vuur des altaars dat goede heeft betekend, zie men in n. 4489, 6314, 6832, 9714, en elders; vandaar is het, dat het vuur voor de roking nergens anders vandaan werd genomen dan van het brandofferaltaar: dat Aharon, wanneer hij verzoening deed voor zich en voor zijn huis, zou doen roken binnen den voorhang, was ter oorzaak hiervan, dat Aharon als Hogepriester den Heer uitbeeldde ten aanzien van het goede der liefde, en door die functies beeldde hij de dingen uit die uit dat goede voortgaan, welke dingen alle betrekking hebben op het geestelijk goede; het

geestelijk goede is, indien het niet is vanuit het hemels goede, het goede niet, weswege de functie ervan ook niet vanuit het Goddelijke zou zijn geweest, of iets van het Goddelijke zou hebben uitgebeeld; deswege werd hem de dood aangekondigd indien hij niet aldus deed. Vandaar is het eveneens, dat Nadab en Abihu, de zonen van Aharon, door vuur vanuit den Hemel werden verteerd, omdat zij hadden doen roken vanuit een ander vuur dan vanuit het vuur van het brandofferaltaar; aldus hadden zij den eredienst gehouden vanuit een andere liefde dan vanuit de liefde tot den Heer; over welke zaak aldus bij Mozes: *“De zonen van Aharon, Nadab en Abihu, namen een ieder zijn wierookvat, en deden een vreemd vuur daarin, waarop zij het reukwerk deden; derhalve ging een vuur uit van vóór Jehovah, en verteerde hen, en zij stierven; en daarop werden zij weggedragen buiten het kamp”*, Levit. x: 1 tot 5; dat zij werden weggedragen buiten het kamp, betekende dat hun eredienst niet vanuit den Hemel was, omdat die niet was vanuit de liefde tot den Heer, want door het kamp der zonen Israëls werd de Hemel en de Kerk uitgebeeld; men zie n. 4236, 10038. Dat Korach, Dathan en Abiram met hun gemeente door de aarde werden verzwolgen, hoewel zij vuur vanuit het altaar hadden genomen en gerookt, was ter oorzaak hiervan, dat met hun murmureren tegen Mozes en Aharon de ontwijding van het goede der hemelse liefde werd aangeduid, door Mozes immers en Aharon werd de Heer uitgebeeld; want murmureren, dat is, rebelleren tegen den Heer, en de heilige dingen vervullen, is ontwijding; maar omdat zij vuur namen vanuit het altaar, werd dat vuur uitgeworpen, en hun wierookvaten werden gemaakt tot een bedekking van het Altaar; over welke zaak aldus bij Mozes: *“Mozes zesde tot hen dat zij vuur zouden nemen, en doen in hun wierookvaten; hetgeen ook werd gedaan, maar zij werden verzwolgen”*, Num. xvi: 1 tot einde; maar daarna werd het bevolen *dat zij de wierookkistjes zouden verzamelen, en het vuur hierheen strooien; en van de wierookkistjes, welke van brons waren, zouden zij uitbreidingen van platen maken, een bedekking van het altaar, omdat zij geheiligd waren*, Num. xvi: 37, 38; zij waren geheiligd door het vuur des altaars, hetwelk de Goddelijke hemelse liefde betekende. Aangezien het geestelijk Goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, zijn wezen en ziel ontleent aan het hemels Goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer, werd derhalve ook de wierook, waarmede het geestelijk Goede wordt aangeduid, gelegd op de Broden der aangezichten, waarmede het hemels Goede werd aangeduid; zoals kan vaststaan uit deze dingen bij Mozes: *“Wierook zal gelegd worden op de Broden der aangezichten, welke op de tafel in de Tent der samenkomst zijn, opdat het Brood zij tot een gedachtenis”*, Levit. xxiv: 7; opdat het brood zij tot een

gedachtenis, betekent, opdat het wordt opgenomen en gehoord door den Heer; alle eredienst des Heren immers die waarlijk eredienst is, geschiedt vanuit het hemels goede door het geestelijk goede; het geestelijk goede immers, zijnde de naastenliefde jegens den naaste, is de uitwerking van het hemels goede, want de naastenliefde jegens den naaste is nutten betrachten en een zedelijk leven leiden vanuit hemelsen oorsprong; over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 390, 484, 529, 530 tot 535; en in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 84 tot 107; dit dus is het geestelijk goede; en het hemels Goede is schouwen tot den Heer, en dat uit Hem al het goede en ware is, en dat uit den mens of uit diens eigene niets dan het boze is. Dat het reukwerk niet werd gerookt vanuit een ander vuur dan vanuit het vuur van het brandofferaltaar, waarmede het hemels goede werd aangeduid, zijnde het goede der liefde tot den Heer, staat ook vast uit andere plaatsen; zoals bij Mozes: *“Toen de gemeente murmureerde tegen Mozes en Aharon, en zij door de plaag waren aangedaan, toen nam Aharon vuur vanuit het altaar, en deed het in het wierookkistje, en legde daarin het reukwerk, en hij snelde tussen hen, en de plaag werd bedwongen”*, Num. XVI: 41, 46, 47, 48; en bovendien in de Apocalyps, Hfdst. VIII: 3, 4, 5. Dat het reukwerk en de wierook het geestelijk Goede betekenen, en de roking den eredienst vanuit dat goede, welgevallig zijnde, en derhalve de verhoring en de opneming door den Heer, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Een hoop kemelen zal U bedekken, de dromedarissen van Midian en Efa, zij alle zullen uit Scheba komen; goud en wierook zullen zij aanbrengen, en de lofprijzingen van Jehovah zullen zij verkondigen”*, LX: 6; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren; met de hoop kemelen en de dromedarissen van Midian en Efa worden de erkentnissen van het ware en het goede in overvloed aangeduid; dat zij alle uit Scheba zullen komen, betekent vanuit de erkentnissen van het echte ware en goede; dat Scheba dezelve betekent, zie men in n. 1171, 3240; met het goud en den wierook die zij zullen aanbrengen, wordt aangeduid de eredienst vanuit het geestelijk goede hetwelk vanuit het hemels goede is; het goud betekent het hemels goede, en de wierook het geestelijk goede; omdat de eredienst vanuit die wordt aangeduid, wordt ook gezegd: En zij zullen de lofprijzingen van Jehovah verkondigen; de lofprijzingen van Jehovah verkondigen betekent de Evangelisatie aangaande den Heer, en de eredienst van Hem. Bij Mattheus: *“De wijzen uit het oosten openden hun schatten, en zij brachten den pas geboren Heer Goud, Wierook, en Mirre”*, II: 11; met de wijzen uit het oosten worden ook degenen aangeduid die in de erkentnissen van het ware en het goede zijn; hun eredienst vanuit het hemels Goede, het geestelijk

Goede, en het natuurlijk Goede, wordt daarmee aangeduid dat zij goud, wierook, en mirre brachten; met het goud immers wordt het hemels goede aangeduid, met den wierook het geestelijk goede, en met de mirre het natuurlijk goede; dat zulke dingen worden aangeduid met die dingen, was nog aan verscheidenen in het oosten bekend, weswege zij ook de zonen van het oosten werden geheten, onder wie in het Woord degenen worden verstaan die in de erkenningen van het ware en het goede zijn; men zie n. 3249, 3762; de wetenschap der overeenstemmingen immers was nog bij hen achtergebleven; en daarom brachten zij, om de vreugde huns harten te betuigen, zulke dingen die al het goede van het eerste tot het laatste betekenden; en dit is het wat is voorzeggd bij Jesaja, namelijk dat zij uit Scheba zullen komen, en goud en wierook zullen aanbrengen, en de lofprijzingen van Jehovah zullen verkondigen; waarover vlak hierboven. Bij Malachia: *“Van den opgang der zon tot aan den ondergang zal Mijn Naam groot zijn onder de natiën, en in alle plaats zal Mijn Naam reukwerk toegebracht worden, en een rein spijsoffer”*, I: II; van den opgang der zon tot aan den ondergang zal Mijn Naam groot zijn onder de natiën, betekent dat de Kerk en de eredienst des Heren overal zal zijn bij hen die in het goede zijn; van den opgang der zon tot den ondergang, betekent overal waar het goede is; Mijn Naam, namelijk dat hij groot zal zijn, betekent de erkenning en den eredienst des Heren; en de natiën betekenen hen die in het goede zijn; reukwerk zal Mijn Naam toegebracht worden, en een rein spijsoffer, betekent den eredienst des Heren vanuit het geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, en vanuit het hemels goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer; de eredienst vanuit het geestelijk goede wordt aangeduid met het reukwerk, en vanuit het hemels goede met het spijsoffer [*minchah*]; dat het spijsoffer dat goede betekent, zie men in n. 4581, 10079, 10137. Met het reukwerk en met het spijsoffer wordt iets eenders aangeduid bij David: *“Leen het oor tot mijn stem, wanneer ik tot U roep; laten mijn gebeden zijn aangenomen, een reukwerk vóór U, de opheffing mijner handen een spijsoffer des avonds”*, Psalm CXXI: 1, 2. En bij Jesaja: *“Gij hebt Mij niet gebracht het vee uwer brandoffers, en met uw slachtoffers hebt gij Mij niet geëerd; Ik heb u niet doen dienen door spijsoffer, noch heb Ik u vermoeid door wierook”*, XLIII: 23; omdat alle eredienst des Heren geschiedt vanuit het geestelijk goede hetwelk vanuit het hemels goede is, wordt derhalve het ene en het andere, het spijsoffer en de wierook, in de letter afzonderlijk genoemd, en evenwel worden zij in den inwendigen of geestelijken zin samenverbonden verstaan, maar het ene uit het andere; eender bij Jeremia: *“Zij zullen komen uit de steden van Jehudah en uit de omtrekken van Hierosolyma, aanbrengende*

brandoffer en slachtoffer, en spijsoffer en wierook”, xvii: 26; onder Jehudah en Hierosolyma wordt hier niet Jehudah en Hierosolyma verstaan, maar de Kerk des Heren die is in het goede der liefde en daaruit in de leer der naastenliefde; de eredienst vanuit die wordt aangeduid met het brandoffer en het slachtoffer, voorts met het spijsoffer en den wierook. Aangezien het spijsoffer het goede der hemelse liefde betekende, en de wierook het goede der geestelijke liefde, werd derhalve op het spijsoffer uit meelbloem olie en wierook gegeven, zoals vaststaat bij Mozes: *“Wanneer een ziel zal willen offeren een gave van spijsoffer aan Jehovah, meelbloem zal zijn gave zijn, waarop hij olie zal uitgieten, en hij zal daarop wierook geven; en de priester zal de volheid ener vuist nemen van deszelfs meelbloem, en van deszelfs olie tezamen met al deszelfs wierook, en hij zal het aansteken tot een gedachtenis op het altaar”*, Levit. ii: 1, 2; dat dit spijsoffer was ingesteld, was omdat de meelbloem het echte ware betekende; men zie n. 9995; omdat dit vanuit het goede is, namelijk vanuit het hemels goede en daaruit vanuit het geestelijk goede, werd derhalve daarop olie en wierook gegeven; de olie betekent het goede der hemelse liefde, en de wierook het goede der geestelijke liefde, in den inwendigen zin het ene uit het andere: er waren ook andere soorten van spijsoffer, welke bereid werden met olie, met welke iets eenders werd uitgebeeld. Bij Ezechiël: *“Gij hebt klederen genomen van uw borduursel, en gij hebt mansbeelden bedekt met welke gij hebt gehoereerd, en Mijn olie en Mijn reukwerk hebt gij voor hen gesteld”*, xvi: 18, 19; deze dingen aangaande Jeruzalem, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de leer, hier ten aanzien van de volslagen verdraaide leer; de mansbeelden welke zij met de klederen van haar borduursel bedekte, en waarmede zij hoereerde, betekenen de valse dingen die zij door verdraaide uitleggingen als ware dingen lieten verschijnen, aldus de vervalste ware dingen; de klederen van borduursel zijn de erkentnissen van het ware vanuit het Woord, en hoereren is vervalsen; Mijn olie en Mijn wierook voor hen stellen, betekent zowel het goede der hemelse liefde als het goede der geestelijke liefde schenden, en deze worden geschonden wanneer het Woord wordt aangeplooid aan de liefden van zich en van de wereld. Bij Mozes: *“Zij zullen Jakob Uw gericht leren, en Israël Uw wet; zij zullen reukwerk tot Uw neus stellen, en brandoffer op Uw altaar”*, Deut. xxxiii: 10; dit is een profetische uitspraak van Mozes aangaande Levi, met wien het priesterschap wordt aangeduid; en omdat het priesterschap uitbeeldend was voor den Heer ten aanzien van het goede der liefde, zowel het hemelse als het geestelijke, wordt er derhalve gezegd: Zij zullen reukwerk stellen tot Uw neus, en brandoffer op Uw altaar; en met het reukwerk wordt de eredienst aangeduid vanuit het geestelijk goede, en met

het brandoffer op het altaar wordt aangeduid de eredienst vanuit het hemels goede; tot de neus, betekent tot de doorvatting. Bij David: *“Ik zal komen in Uw huis met brandoffers; ik zal U mijn geloften betalen; brandoffers van vettigheden zal ik U offeren, met reukwerk rammen”*, LXVI: 13, 15; brandoffers van vettigheden offeren, betekent den eredienst vanuit het goede der hemelse liefde; met reukwerk rammen offeren, betekent den eredienst vanuit het goede der geestelijke liefde; het reukwerk en eveneens het ram betekenen dat goede. In de Apocalyps: *“Een andere Engel kwam, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat, en hem werden vele reukwerken gegeven, opdat hij ze met de gebeden aller heiligen zou offeren op het gouden altaar, hetwelk vóór den Troon is; en de rook der reukwerken met de gebeden der heiligen klom op van de hand des Engels tot den aanblik Gods; daarom nam de Engel het wierookvat, en hij vulde dat van het vuur des altaars, en hij wierp het op de aarde”*, VIII: 3, 4, 5; wat deze dingen betekenen, zal worden gezegd in de ontvouwing van die woorden in hetgeen volgt; hier alleen dat de reukwerken betekenen den eredienst vanuit het geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste; die eredienst wordt ook aangeduid met de gebeden der heiligen; en daarom wordt gezegd dat hem vele reukwerken werden gegeven opdat hij ze zou offeren met de gebeden der heiligen; en daarop: De rook der reukwerken klom op met de gebeden der heiligen in den aanblik Gods; dat de gebeden der heiligen betekenen den eredienst vanuit het geestelijk goede, zal men zien in het terstond volgende Artikel, voorts ook dat wat er wordt verstaan onder den eredienst vanuit het geestelijk goede of vanuit het goede der naastenliefde. Bij Jesaja: *“Een volk, zij die tot toorn Mij tergen voor Mijn aangezichten bij voortduur, zij die slachtofferen in de tuinen, en roken op tichelstenen”*, LXV: 3; hier worden met slachtofferen en roken de tegengestelde dingen aangeduid, namelijk de eredienst vanuit de valse dingen van leer die vanuit het eigen inzicht is; de tuinen betekenen het inzicht, hier het eigen inzicht, en de tichelstenen betekenen de valse dingen daaruit; en slachtofferen en roken betekenen den eredienst: dat de Ouden den Goddelijken eredienst hebben gehouden in tuinen en bossen volgens de betekenissen der bomen daar, maar dat deze bij de Israëlietische natie verboden is geweest, opdat zij voor zich niet een eredienst vanuit het eigene zouden verzinnen, zie men in n. 2722, 4552. Bij Hoschea: *“Op de kruinen der bergen slachtofferen zij, en op de heuvelen roken zij, onder een eik en populier en steeneik, omdat derzelve schaduw goed is; deswege hoereren uw dochteren, en bedrijven uw schoondochteren overspel”*, IV: 13; met deze dingen wordt de eredienst beschreven vanuit de liefde van zich en vanuit de liefde van de wereld, en vandaar vanuit de valse dingen van

leer; de eredienst vanuit de liefde van zich met slachtofferen op de kruinen der bergen; de eredienst vanuit de liefde van de wereld met roken op de heuvelen; en de eredienst vanuit de valse dingen van leer met slachtofferen en roken onder een eik, een populier en een steeneik; de kruin der bergen betekent de hemelse liefde, hier de liefde van zich; de heuvelen betekenen de geestelijke liefde, hier de liefde van de wereld; want de liefde van zich is tegengesteld aan de hemelse liefde, en de liefde van de wereld is tegengesteld aan de geestelijke liefde; de eik, de populier en de steeneik, betekenen de laagste goede dingen van het ware en de laagste ware dingen van het goede van den natuurlijken mens, hier de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze van hem; omdat derzelve schaduw goed is, betekent het welbehagen; de vervalsingen van het geestelijk goede dientengevolge, worden daarmee aangeduid dat deswege uw dochteren hoereren; en de echtbrekingen van het hemels goede daarmee dat deswege uw schoondochteren overspel bedrijven. Bij Jeremia: *“Het getal uwer steden zijn uw goden geweest, o Jehudah, en naar het getal der straten van Jeruzalem hebt gijlieden altaren gesteld, altaren om Baäl te roken”*, XI: 13, 17; met de steden hier worden niet steden aangeduid, noch met de goden goden, en ook met de straten van Jeruzalem niet de straten daar; maar met de steden worden de leerstellige dingen van het valse aangeduid; met de goden de valse dingen zelf; en met de straten van Jeruzalem de valse dingen van de leer der Kerk; met altaren stellen, altaren om Baäl te roken, wordt aangeduid de eredienst vanuit de liefde van zich en vanuit de liefde van de wereld, zoals boven: die natie stelde altaren op, en rookte voor Baäl; maar omdat alle dingen van hun eredienst uitbeeldend waren, waren de dingen die geschieden volgens de inzettingen, uitbeeldend voor de hemelse en de geestelijke dingen; en daarom waren de dingen die geschieden tegen de inzettingen in, uitbeeldend voor de helse dingen; derhalve worden met de altaren opgesteld voor de goden, en met de aan Baäl gegeven reukwerken de tegengestelde dingen aangeduid. Bij denzelfde: *“Ik zal gericht spreken met hen over al hun boosheid, dat zij Mij hebben verlaten en anderen goden hebben gerookt, en zich hebben ingekromd voor de werken hunner handen”*, I: 16; aan andere goden roken en zich inkrommen [*incurvare*] voor het werk hunner handen, betekent den eredienst vanuit de valse dingen die zijn vanuit het eigen inzicht; de andere goden zijn de valse dingen, en de werken der handen zijn de dingen die vanuit het eigen inzicht zijn. Iets eenders wordt met *aan de goden roken* aangeduid bij Jeremia, Hfdst. XI: 12; Hfdst. XLIV: 3, 5, 8, 15, 18: iets eenders met *roken aan de gesneden beelden*, bij Hoschea, Hfdst. XI: 2: iets eenders met *roken aan de ijdelheid*, bij Jeremia, Hfdst. XVIII: 15: iets eenders

ook als boven met *aan Baäl roken* bij Jeremia, Hfdst. VII: 9, en bij Hoschea, Hfdst. II: 13; en iets eenders met *roken aan Melecheth of de koningin der Hemelen*, bij Jeremia, Hfdst. XLIV: 17, 18, 19, 21, 25; Melecheth der Hemelen betekent de valse dingen in de gehele samenvatting. Dat verder de roking de dingen van den eredienst betekent die als aangenaam worden doorvat, en dat het reukwerk het geestelijk goede betekent, is ter oorzaak hiervan, dat alle dingen die bij de Israëlietische natie ingesteld zijn geweest, uitbeeldend waren voor de hemelse en de geestelijke dingen; de Kerk immers bij hen was niet zoals de Kerk heden ten dage, welke Inwendig is, maar zij was Uitwendig, en de Uitwendige dingen beeldden uit en vandaar betekenden zij de Inwendige dingen der Kerk, zodanig als zij in het Woord van het Nieuwe Testament door den Heer werden opengedekt; vandaar werd de Kerk van hen een Uitbeeldende Kerk geheten; de uitwendige dingen dezer Kerk bestonden uit zulke dingen in de wereld der natuur die overeenstemden met de aandoeningen van het goede en het ware in de geestelijke wereld; vandaar was het, dat wanneer zij die van de Kerk waren, in de Uitwendige dingen ten aanzien van den eredienst waren, zij die in de geestelijke wereld waren, of in den Hemel, in de Inwendige dingen waren, en zich verbonden met hen die in de Uitwendige dingen waren; op deze wijze maakte te dien tijde de Hemel met de mensen der aarde één: uit deze dingen kan vaststaan waarom in de Tent der samenkomst een Tafel was voor de Broden, een Kandelaar met luchters, en een Reukaltaar; de Broden immers beeldden uit en betekenden vandaar het goede der liefde voortgaande uit den Heer, of het hemels Goede; de Kandelaar met de luchters beelddde uit en betekende vandaar het geestelijk Goede en Ware; en het Reukwerk beelddde uit en betekende vandaar den eredienst; en omdat alle Goddelijke eredienst die aangenaam wordt doorvat, is vanuit het geestelijk goede, werd derhalve met het reukwerk dat goede aangeduid; opdat het aangename zou worden uitgebeeld, werd het reukwerk gemaakt uit welriekendespecerijen, en dit eveneens vanuit de overeenstemming; de welriekende geuren immers stemmen overeen met de liefelikheden en de verrukkingen die aan de denkingen en de doorvattingen in zijn vanuit het verkwikkelijke der geestelijke liefde; bijgevolg stemde de wierook overeen met zulke dingen die door den Heer met welgevallen worden opgenomen, en die met welgevallen door de Engelen worden doorvat: dit aangename is enig en alleen vanuit het geestelijk goede of vanuit het goede der naastenliefde jegens den naaste; dit goede immers is het hemels goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer, in de uitwerking; want het hemels goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer, vertoont zich enig en alleen in de uitwerking door het

geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste; weswege in dit goede zijn en het betrachten, is den Heer liefhebben en vereren; wat de naastenliefde jegens den naaste is, en wat de betrachtning ervan, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 84 tot 107. Aangezien de olie waarmede de zalvingen geschieden, het hemels Goede of het goede der liefde tot den Heer betekende, en het reukwerk het geestelijk Goede of het goede der naastenliefde jegens den naaste betekende, en omdat dit is vanuit dat, zoals boven is gezegd, wordt derhalve in Exodus, Hfdst. xxx, eerst gehandeld over de bereiding van de olie der zalving, en vlak daarop over de bereiding van het reukwerk; over de bereiding van de olie der zalving van Vers 23 tot 33, en over de bereiding van het reukwerk van Vers 34 tot 38: en omdat over het reukwerk hier wordt gehandeld, zou ik hier willen aanvoeren wat over de bereiding van het reukwerk daar werd bevolen, namelijk: *“Neem tot u welriekende specerijen, stacte, onyche, en galbanum, welriekende dingen, en zuiveren wierook; zoveel voor zoveel zal er zijn; en gij zult dat tot een reukwerk maken, een zalf, het werk van een zalfbereider, gezouten, zuiver, heilig; en gij zult daarvan heel fijn stoten, en gij zult daarvan geven voor de Getuigenis in den Tabernakel der samenkomst, daar waar Ik zal samenkomen met u; het heilige der heiligen zal het ulieden zijn. En het reukwerk dat gij maakt in zijn hoedanigheid, niet zult gij het maken voor ulieden; heilig zal het u zijn voor Jehovah: de man die iets als dat zal hebben gemaakt om hem een geur te maken, zal uitgeroeid worden uit zijn volken”*, Exod. xxx: 34 tot 38; maar wat deze dingen afzonderlijk beteken, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, van n. 10289 tot 10310, waar zij in volgorde zijn ontvouwd; hier alleen zoveel, dat de wierook het primaire was, en de drie overige specerijen daaraan waren toegevoegd terwille van de geurigheid; en daarom wordt er van den wierook gezegd: Zoveel voor zoveel zal er zijn, of zoveel van het ene als van het andere; eender als met de olie der zalving, waarin de olijfolie het primaire was, en de overige dingen daarin aanduidend, Exod. xxx: 23 tot 33; daaruit blijkt, waarom de wierook iets eenders betekent als het reukwerk in het samengestelde, namelijk het geestelijk Goede. Aangezien de welriekende dingen, welke van den geur zijn, overeenstemmen met de geestelijke liefelijke dingen of met de liefelijke dingen opkomende vanuit het geestelijk Goede, wordt derhalve eveneens de aangenaamste opneming door den Heer genoemd de Reuk der rust, Exod. xxix: 18, 25, 41; Levit. i: 9, 13, 17; Hfdst. ii: 2, 9, 12; Hfdst. iii: 5; Hfdst. iv: 31; Hfdst. vi: 8, 14; Hfdst. viii: 28; Hfdst. xxiii: 8, 13, 18; Num. Hfdst. xxviii: 6, 8, 13; Hfdst. xv: 3; Hfdst. xxix: 2, 6, 8, 13, 36. En bij Ezechiël: *“Door den Reuk der rust zal Ik met ulieden verzoend worden”*, xx: 41; bij Mozes:

“Indien gij niet zult gewandeld hebben in Mijn inzettingen, maar zult gegaan zijn met Mij in tegenheid, zo zal Ik uw reuk der rust niet ruiken”, Levit. xxvi: 31. En bij Hoschea: *“Zijn takken zullen gaan, en hij zal zijn zoals de eer des olijfbooms, en hij zal een reuk hebben zoals van den Libanon”*, xiv: 7; deze dingen aangaande Israël; de eer des olijfbooms betekent het hemels goede, en de reuk van den Libanon het geestelijk goede, vanwege de aangenaamheid: dat eer wordt gezegd van het hemels goede, zie men boven, n. 288: dat de olijfboom ook dat goede betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9277, 10261: dat de reuk het perceptieve van het aangename volgens het hoedanige der liefde en des geloofs betekent, n. 1514 tot 1519, 3577, 4624 tot 4634, 4748, 5621, 10292; dat de reuk der rust het perceptieve van den vrede betekent, n. 925, 10054: wat het perceptieve van den vrede is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 284 tot 290.

325. Welke zijn de gebeden der heiligen; dat dit betekent vanuit welke de eredienst is, staat vast uit de betekenis van de gebeden der heiligen, zijnde de eredienst vanuit het geestelijk goede; onder de gebeden worden in den inwendigen zin alle dingen van den eredienst verstaan, en onder de heiligen de geestelijke dingen; heiligen immers worden in het Woord degenen geheten die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, gerechten echter zij die in Zijn hemels Rijk zijn; men zie boven n. 204; maar in den inwendigen zin des Woords worden onder de heiligen niet heiligen verstaan, maar de heilige dingen, want heiligen sluiten personen in, en in den inwendigen zin wordt het al van den persoon afgelegd, de dingen immers alleen maken dien zin, over welke zaak men zie boven n. 270; en dat de Engelen, omdat zij geestelijk zijn, los van personen denken, ook boven, n. 99, 100; hierin wordt de inwendige zin des Woords onderscheiden van deszelfs uitwendigen zin, welke de zin der letter is; en omdat zo onder de heiligen de heilige dingen worden verstaan, en onder het heilige in het Woord wordt verstaan het Goddelijk Ware dat voortgaat uit den Heer en Zijn geestelijk Rijk maakt, men zie boven n. 204, worden derhalve onder de heiligen de geestelijke dingen verstaan, en onder de gebeden der heiligen de eredienst vanuit het geestelijk goede: dat de eredienst vanuit dit goede wordt verstaan onder de gebeden der heiligen, staat hieruit vast, dat gezegd wordt dat zij gouden fiolen hadden vol reukwerken, welke zijn de gebeden der heiligen; en met de reukwerken worden alle dingen van den eredienst aangeduid die vanuit het geestelijk goede zijn, zoals in het vlak voorafgaande Artikel is getoond; daaruit volgt, dat met de gebeden der heiligen iets eenders wordt aangeduid; zoals eveneens bij David: *“Leen het oor tot mijn stem wanneer ik tot U roep; laten mijn gebeden zijn opgenomen, een*

reukwerk vóór U, de opheffing mijner handen een spijsoffer des avonds: behoed de deur mijner lippen, neig mijn hart niet tot het boze, om misdaden te doen in goddeloosheid, met mannen die de ongerechtigheid werken; omdat nog mijn gebeden in hun boze dingen zijn”, Psalm CXXI: 1, 2, 3, 4, 5; hier eveneens worden de gebeden reukwerk genoemd, en de opheffing der handen wordt spijsoffer genoemd, en dit omdat met de gebeden iets eenders wordt aangeduid als met het reukwerk, en met de opheffing der handen iets eenders als met het spijsoffer; met het reukwerk wordt het geestelijk goede aangeduid, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, en met het spijsoffer wordt het hemels goede aangeduid, zijnde het goede der liefde tot den Heer; aldus met het ene en het andere de eredienst; en omdat de gebeden niet zijn vanuit den mond, maar vanuit het hart door den mond, en alle eredienst die vanuit het hart is, is vanuit het goede der liefde en der naastenliefde, want het hart betekent dat, wordt derhalve ook gezegd: Behoed de deur mijner lippen, neig mijn hart niet tot het boze, om misdaden te doen in goddeloosheid; en omdat David weeklaagt dat de boze dingen nog tegen hem vermogen, zegt hij derhalve: Omdat nog mijn gebeden in hun boze dingen zijn. Dat de gebeden eendere dingen betekenen als de reukwerken, staat ook elders vast in de Apocalyps: “*Een andere Engel kwam, en stond bij het altaar, hebbende een gouden wierookvat, en hem werden vele reukwerken gegeven, met de gebeden aller heiligen, op het gouden altaar; en de rook der reukwerken met de gebeden der heiligen klom op tot den aanblik Gods*”, VIII: 3, 4; omdat hier eendere dingen worden aangeduid met de gebeden als met het reukwerk, namelijk de eredienst vanuit het geestelijk goede, wordt derhalve gezegd: Hem werden vele reukwerken gegeven opdat hij ze zou offeren met de gebeden der heiligen; voorts: De rook der reukwerken met de gebeden der heiligen klom op tot den aanblik Gods. Wat wordt verstaan onder den eredienst vanuit het geestelijk goede, zal eerst worden gezegd, daarna dat de gebeden dien eredienst betekenen: de eredienst bestaat niet in gebeden en in een uitwendige godvruchtigheid, maar in het leven der naastenliefde; de gebeden zijn slechts de uitwendige dingen ervan; zij gaan immers voort vanuit den mens door zijn mond; deswege, hoedanig de mens is ten aanzien van het leven, zodanig zijn de gebeden van hem; het doet er niets toe of hij zich nederig gedraagt, op de knieën ligt en zucht, wanneer hij bidt; deze dingen zijn uitwendig, en indien de uitwendige dingen niet voortgaan vanuit de inwendige dingen, zo zijn het slechts gebaren en klanken zonder leven; het is de aandoening in de afzonderlijke dingen, welke de mens spreekt; en ieder mens, geest, en Engel, is zijn aandoening, want hun aandoening is hun leven; het is de aandoening zelf die spreekt, en niet

de mens zonder dezelve; hoedanig deswege de aandoening is, zodanig is het bidden: het is de geestelijke aandoening welke de naastenliefde jegens den naaste wordt genoemd; in haar zijn is de ware eredienst; het bidden is het voortgaande; daaruit kan vaststaan, dat het wezenlijke van den eredienst het leven der naastenliefde is, en het instrumentale ervan het gebaar en het bidden is, of dat het primaire van den eredienst het leven der naastenliefde is, en het secundaire ervan het bidden is: waaruit blijkt, dat zij die den gehelen Goddelijken eredienst stellen in een vroomheid met den mond, en niet in de daadwerkelijke vroomheid, schromelijk dwalen; de daadwerkelijke vroomheid is in elk werk en in elke functie handelen vanuit het oprechte en het rechte, en vanuit het gerechte en het billijke, en dit omdat het geboden is door den Heer in het Woord; aldus immers schouwt de mens in al zijn werk tot den Hemel en tot den Heer, met Wien hij zo verbonden wordt: doch het oprechte en het rechte, het gerechte en het billijke betrachten alleen vanuit de vrees voor de wet, voor het verlies van den goeden naam, en van de eer en het gewin, en geenszins denken over de Goddelijke Wet, over de geboden des Woord, en over den Heer, en toch godsvruchtig bidden in de tempels is een uitwendige vroomheid, welke, hoezeer zij ook heilig verschijnt, nochtans de vroomheid niet is, maar òf huichelarij, òf een uit gewoonte aangenomen doen alsof, òf een zeker overredende vanuit het valse beginsel dat daarin alleen de Goddelijke eredienst bestaat; hij schouwt immers niet met het hart tot den Hemel en tot den Heer, maar slechts met de ogen; het hart schouwt tot zichzelf en tot de wereld, en de mond spreekt krachtens de gewoonte van het lichaam alleen en van deszelfs geheugen; door dit wordt die mens verbonden met de wereld en niet met den Hemel, en met zichzelf en niet met den Heer. Uit deze dingen kan vaststaan wat de vroomheid is, voorts wat de Goddelijke eredienst is, en dat de daadwerkelijke vroomheid de eredienst zelf is; over welke zaak men ook de dingen zie die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 222, 224, 358, 359, 360, 528, 529, 530 zijn gezegd, en de dingen die zijn gezegd in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 123 tot 129; waar ook deze dingen staan:

De vroomheid is vroom denken en spreken, zich veel overgeven aan gebeden, zich dan nederig gedragen, geregeld de Tempels bezoeken, en daar de predikingen met godsvrucht aanhoren, en vaak jaarlijks aan het Sacrament van het Avondmaal deelnemen, en eender aan de overige dingen van den eredienst volgens de inzetten der Kerk. Het leven der naastenliefde echter is goed willen en goed doen aan den naaste, in elk werk handelen vanuit het gerechte en het billijke,

vanuit het goede en het ware, eender in elke functie; in één woord, het leven der naastenliefde bestaat in het betrachten van nutten; in dit leven primair bestaat de Goddelijke eredienst, in eerstgenoemd leven echter secundair; weswege hij die het ene van het andere scheidt, namelijk die een leven van vroomheid leidt, en niet tevens het leven der naastenliefde, God niet vereert: want het leven der vroomheid is voor zoveel van kracht als daarmee het leven der naastenliefde is verbonden; dit immers is primair, en hoedanig dit is, zodanig is dat,

n. 124, 128. Dat de Hemel door den Heer wordt ingeboezemd aan de daadwerkelijke vroomheid van den mens, en niet aan de vroomheid met den mond of aan de uitwendige gescheiden van gene, is mij uit veel ondervinding bewezen; er werden immers velen gezien die in de vroomheid met den mond en de uitwendige vroomheid allen eredienst hadden gesteld, en verder in hun daadwerkelijke leven niets hadden gedacht over de geboden des Heren in het Woord, of dat men het oprechte en het rechte, het gerechte en het billijke, vanuit den godsdienst, aldus vanuit den geestelijken oorsprong, moet doen, maar alleen vanuit de burgerlijke wet, voorts vanuit de zedelijke wet, opdat zij als oprechten en gerechten zouden verschijnen terwille van den goeden naam, en dit terwille van de eer en het gewin, zo van geloof zijnde dat zij eerder in de Hemelen zouden komen dan de anderen; deswege werden zij volgens hun geloof tot den Hemel verheven; maar toen het door de Engelen werd doorvat, dat zij God vereerden alleen met den mond en niet met het hart, en dat hun uitwendige vroomheid niet voortging vanuit de daadwerkelijke vroomheid, welke des levens is, werden zij door hen nedergeworpen; en daarna werden zij vergezelschaft met hen die in een eender leven als zij waren geweest, en daar werden zij beroofd van hun vrome en heilige, aangezien dit innerlijk beoedeld was door de boze dingen des levens: daaruit bleek eveneens, dat de Goddelijke eredienst primair bestaat in het leven der naastenliefde, en secundair in de uitwendige vroomheid. Aangezien de Goddelijke eredienst primair bestaat in het leven, en niet in de gebeden, zeide de Heer derhalve dat zij het bij het bidden niet zouden zoeken in breedsprakigheid en omhaal, met deze woorden: *“Wanneer gij bidt, zijt niet breedsprakig, zoals de heidenen [ethnici], die menen dat zij vanwege de veelheid van woorden zullen verhoord worden; maakt u derhalve niet aan hen gelijk”*, Mattheus vi: 7, 8. Omdat nu de Goddelijke eredienst zelf primair in het leven der naastenliefde bestaat, en secundair in de gebeden, wordt derhalve onder de gebeden in den geestelijken zin des Woords de eredienst vanuit het geestelijk goede verstaan, dat is, vanuit

het leven der naastenliefde; dat wat immers primair is, wordt verstaan in den geestelijken zin; de zin der letter echter bestaat uit de secundaire dingen, welke de uitwerkingen zijn en overeenstemmen. In het Woord worden ook in vele plaatsen de gebeden genoemd; maar omdat de gebeden voortgaan vanuit het hart, en het hart des mensen zodanig is als zijn leven van liefde en naastenliefde, wordt derhalve onder de gebeden in den geestelijken zin dat leven verstaan, en de eredienst vanuit hetzelfde; zoals in deze volgende dingen; bij Lukas: *“Waakt te aller tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden, om de dingen te ontvlieden die geschieden zullen, en om te staan vóór den Zoon des mensen”*, xx: 36; Markus XIII: 33; met waken te aller tijd wordt aangeduid zich het geestelijk leven verwerven; men zie boven n. 187; en daarom wordt ook gezegd Biddende, omdat het bidden de uitwerking van dat leven is, of het uitwendige ervan, hetwelk voor even zoveel uitricht als het vanuit het leven voortgaat; zij zijn immers één zoals de ziel en het lichaam, of zoals het inwendige en het uitwendige. Bij Markus: *“Jezus zeide: Alle dingen die gij biddende vraagt, gelooft dat gij ze zult ontvangen, dan zullen zij u geworden; wanneer gij echter zult staan om te bidden, vergeeft indien gij iets hebt tegen iemand”*, xi: 24, 25; hier eveneens wordt onder smeken, vragen en bidden [*precari, petere et orare*] in den geestelijken zin het leven der liefde en der naastenliefde verstaan, want aan hen die in het leven der liefde en der naastenliefde zijn, wordt het door den Heer gegeven wat zij zullen vragen; en daarom vragen zij niet iets anders dan dat wat goed is, en dit gewordt hun; en omdat het geloof ook uit den Heer is, wordt derhalve gezegd: Gelooft dat gij zult ontvangen; en omdat de gebeden vanuit het leven der naastenliefde voortgaan, en volgens hetzelfde zijn, wordt derhalve, opdat geschiede volgens de gebeden, ook gezegd: Wanneer gij zult staan om te bidden, vergeeft indien gij iets hebt tegen iemand. Dat met: Wanneer gij zult staan om te bidden, wordt aangeduid, wanneer zij in den Goddelijken eredienst zijn, blijkt ook hieruit, dat iets eenders als daar wordt gezegd van de biddenden, ook wordt gezegd van hen die een gave offeren op het altaar, bij Mattheus: *“Indien gij een gave op het altaar zult offeren, en gedachtig wordt dat uw broeder iets tegen u heeft, laat dan de gave vóór het altaar, en verzoent u eerst met den broeder, en dan, komende, offert de gave”*, v: 23, 24; met de gave offeren op het altaar, wordt alle Goddelijke eredienst aangeduid, ter oorzake hiervan, dat de Goddelijke eredienst bij die natie voornamelijk bestond in het offeren van brandoffers en slachtoffers, door welke derhalve alle dingen van den eredienst werden aangeduid; men zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 214, 221; daaruit kan vaststaan, dat iets eenders wordt aangeduid met smeken of bidden, als

met een gave offeren op het altaar, namelijk de eredienst vanuit het goede der liefde en der naastenliefde. Bij denzelfde: *“Jezus zeide: Er is geschreven: Mijn Huis zal een Huis des gebeds worden genoemd; gij echter hebt dat tot een spelonk der rovers gemaakt”*, XXI: 13; Markus XI: 17; Lukas XIX: 46; met het Huis des Heren wordt de Kerk aangeduid, en met de gebeden de eredienst daar; en met de spelonk der rovers de ontwijding van de Kerk en van den eredienst; vanuit dit tegengestelde blijkt ook, dat de gebeden den eredienst betekenen vanuit het goede der liefde en der naastenliefde. Bij David: *“Tot God heb ik met mijn mond geroepen; indien ik de ongerechtigheid had geschouwd in mijn hart, de Heer zou niet horen; doch God heeft gehoord; Hij heeft gelet op de stem mijner gebeden”*, Psalm LXVI: 17, 18, 19; omdat de gebeden zodanig zijn als het hart des mensen is, en het derhalve geen gebeden zijn die van enigen eredienst zijn, indien het hart boos is, wordt er derhalve gezegd: Indien ik de ongerechtigheid had geschouwd in mijn hart, de Heer zou niet horen; waarmede wordt aangeduid dat Hij den eredienst niet zou aanvaarden; het hart des mensen is zijn liefde, en de liefde des mensen is zijn leven zelf; vandaar zijn de gebeden des mensen zodanig als zijn liefde is, of zodanig als zijn leven is; daaruit volgt dat de gebeden betekenen het leven van zijn liefde en naastenliefde, of dat dit leven onder de gebeden in den geestelijken zin wordt verstaan. Er kunnen meer plaatsen worden aangevoerd, maar omdat de mens niet weet dat zijn leven en gebeden één maken, en het vandaar niet anders doorvat dan dat de gebeden alleen worden verstaan waar zij in het Woord worden vermeld, worden zij derhalve achterwege gelaten. Bovendien bidt de mens aanhoudend, wanneer hij in het leven der naastenliefde is, hoewel niet met den mond, maar toch met het hart; want dat wat der liefde is, is bij voortduur in de denking, ook wanneer hij dit niet weet; volgens de dingen die in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 55, 56, 57, zijn gezegd; daaruit blijkt ook, dat het bidden in den geestelijken zin de eredienst vanuit de liefde is. Maar zij die de vroomheid in de gebeden en niet in het leven stellen, hebben voor deze dingen geen smaak, ja zelfs denken zij tegen hetzelve; dezen weten ook niet wat de daadwerkelijke Vroomheid is.

326. En zij zongen een nieuw lied; dat dit betekent de erkenning en de belijdenis vanuit de vreugde des harten, staat vast uit de betekenis van het lied, zijnde de erkenning en de belijdenis vanuit de vreugde des harten, hier de erkenning en de belijdenis dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke alle mogendheid heeft in de Hemelen en op aarde; dat aangaande dit de belijdenis is, is omdat daarover wordt gehandeld. Dat een lied zingen de belijdenis vanuit de vreugde des harten betekent, is omdat de vreugde des

harten zich uit door gezang, wanneer deze in haar volle is; de oorzaak dat het door het gezang geschiedt, is deze, dat wanneer het hart vol is van gezang, en vandaar eveneens de denking, het zich dan uitstort door het gezang; de vreugde zelf des harten door den klank van het gezang, en de vreugde der denking daaruit door het lied; het hoedanige van de vreugde der denking vertoont zich door de woorden van het lied, welke gelijkvormig zijn aan en overeenkomend zijn met de zaak die in de denking vanuit het hart is, en het hoedanige van de vreugde des harten door de harmonie, en de hoeveelheid der vreugde ervan door de vervoering van den klank en van de woorden daarin; al die dingen vloeien als het ware spontaan vanuit de vreugde zelf, en dit ter oorzake hiervan dat de ganse Hemel gevormd is volgens de aandoeningen van het goede en het ware, de hoogste Hemel volgens de aandoeningen van het goede, en de middelste Hemel volgens de aandoeningen van het ware; aldus is de ganse Hemel eveneens gevormd tot de vreugden, want alle vreugde is vanuit de aandoening of vanuit de liefde: vandaar is het, dat in alle engellijke spreken een zekere samenstemming is; maar deze dingen kan men beter weten en besluiten vanuit de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL zijn gezegd en getoond; namelijk, dat de denkingen en de aandoeningen der Engelen gaan volgens den vorm des Hemels, n. 200 tot 212, en 265 tot 275; en dat er vandaar een zekere samenstemming is in hun spreken, n. 242; voorts dat de klank van het spreken der Engelen overeenstemt met hun aandoeningen, en de articulaties van den klank, zijnde de woorden, overeenstemmen met de ideeën, welke vanuit de aandoening zijn, n. 236, 241; en bovendien in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1648, 1649, 2595, 2596, 3350, 5182, 8115; daaruit blijkt, dat het vanuit de geestelijke wereld is, en niet vanuit de natuurlijke, zoals men gelooft, dat het harmonische van het gezang, en eveneens dat de Muzikale Kunst de verschillende geslachten der aandoeningen kan uitdrukken, en aan de dingen kan worden aangeplooid, over welke zaak men ook zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 241. Vanuit deze oorzaak is het, dat verscheidene geslachten van muziekinstrumenten bij de Joodse en de Israëlitische natie in den heiligen eredienst werden gebezigd, waarvan een ieder was aangepast aan de aandoeningen van het hemels goede en aan de aandoeningen van het geestelijk goede, en vandaar aan de vreugden, aangaande welke er werd geëvangeliiseerd; de snaarinstrumenten waren aangepast aan de aandoeningen van het geestelijk goede, en de blaasinstrumenten aan de aandoeningen van het hemels goede; waaraan ook gezang met liederen was toegevoegd, door welke de overeenkomsten van de dingen met de klanken der aandoeningen werden

gevormd: alle psalmen van David waren zodanig; deswege werden zij Psalmen geheten, naar psallere [bij de citer zingen], en eveneens Liederen: uit deze dingen kan eveneens vaststaan, vanwaar het is dat gezegd wordt dat de vier Dieren en de vierentwintig Ouderen citers hadden en eveneens dit lied zongen. Dat het gezang en een lied zingen de erkenning en de belijdenis vanuit de vreugde des harten betekenen, staat vast uit deze volgende dingen; bij Jesaja: *“Gij zult zeggen te dien dage: Ik zal Jehovah belijden, o God mijns heils; ik zal vertrouwen, ik zal niet vrezen, omdat mijn sterkte en mijn lied is Jah, Jehovah; Hij is mij tot heil geweest; dan zult gij de wateren putten vanuit de bronnen des heils; en gijlieden zult zeggen te dien dage: Belijdt Jehovah, roept Zijn Naam aan; zing Jehovah, roep uit en jubel, gij bewoonster van Zion, omdat groot in het midden van u is de Heilige Israëls”*, XII: 1 tot 6; aldus wordt beschreven de belijdenis vanuit de vreugde des harten vanwege de Komst des Heren, en Zijn Goddelijke Macht van het menselijk geslacht te zaligen; dat het een belijdenis is, blijkt duidelijk, want eerst wordt gezegd: Ik zal Jehovah belijden; en eveneens daarna: Belijdt Jehovah; de belijdenis dat de Heer vanuit de Goddelijke Macht het menselijk geslacht zal zaligen, wordt beschreven met deze dingen: *“God mijns heils, ik zal vertrouwen, ik zal niet vrezen, omdat Hij mijn sterkte is; Hij is mij tot heil geweest; dan zult gij de wateren putten vanuit de bronnen des heils te dien dage; groot in het midden van u is de Heilige Israëls; te dien dage is wanneer de Heer zal komen; de Heilige Israëls is de Heer; de vreugde daaruit, zijnde de vreugde der belijdenis, wordt beschreven met: Zing, Jehovah, roep uit en jubel, gij bewoonster van Zion; bewoonster en dochter van Zion is de Kerk waar de Heer wordt vereerd; het lied Jah daar betekent de viering en de verheerlijking van den Heer. Bij denzelfde: *“Zingt Jehovah een nieuw lied, Zijn lof, gij uiteinde der aarde; laten zij de stem verheffen, de woestijn en de steden ervan; laten zij zingen, de bewoners der rots, laten zij vanuit het hoofd der bergen roepen”*, XLII: 10, 11; ook daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de restauratie van de Kerk bij hen die buiten de Kerk waren, of bij hen waar niet het Woord was, en de Heer tevoren niet bekend was; een nieuw lied zingen, betekent de belijdenis vanuit de vreugde des harten; den lof zingen, uiteinde der aarde, betekent de belijdenis van hen die van de Kerk verwijderd zijn; het uiteinde der aarde is waar dat wat der Kerk is, ophoudt te zijn; de aarde is de Kerk; de woestijn en de steden ervan, welke de stem zullen verheffen, betekent hen bij wie niet het goede is, omdat er niet het ware is, hetwelk zij evenwel verlangen; de bewoners der rots, betekenen het goede des geloofs voor hen; het hoofd der bergen, betekent het goede der liefde voor hen; zingen en roepen, betekent deswege*

de belijdenis vanuit de vreugde van den animus en van het hart. Bij denzelfde: *“Jehovah zal Zion troosten, troosten zal Hij al haar woestheden; en Hij zal haar woestijn stellen zoals Eden, haar verlatenheid zoals den tuin van Jehovah; blijdschap en vreugde zal in haar gevonden worden, belijdenis en een stem des gezangs”*, LI: 3; Hfdst. LII: 8, 9; ook deze dingen aangaande de Komst des Heren, en aangaande de instauratie van de Kerk die toen verwoest of teloorgegaan was; met Zion wordt aangeduid de Kerk waar de Heer moet worden vereerd; met haar woestheden wordt aangeduid het gebrek aan het ware en het goede vanwege geen erkentnissen; met de woestijn stellen zoals Eden, en de verlatenheid zoals den tuin van Jehovah, wordt aangeduid dat zij het ware en het goede in overvloed zullen hebben; woestijn wordt gezegd waar niet het goede is, en verlatenheid waar niet het ware is; Eden betekent het goede in overvloed, en de tuin van Jehovah betekent het ware in overvloed; omdat het gezang en het lied de belijdenis vanuit de vreugde de harten betekenen, wordt derhalve gezegd blijdschap en vreugde in haar, belijdenis en een stem des gezangs; de stem des gezangs is het lied. In de Klaagliederen: *“De ouderen hebben opgehouden van de poort, de jongemannen van het gezang; opgehouden heeft de vreugde onzes harten”*, v: 14, 15; de ouderen hebben opgehouden van de poort, betekent dat zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, of abstract genomen de ware dingen vanuit het goede, door welke er binnenlating in de Kerk is, er niet zijn; de jongemannen hebben opgehouden van het gezang, betekent dat de ware dingen zijn beroofd van hun geestelijke aandoening, en van hun vreugde daaruit; en omdat dit wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd: *Opgehouden heeft de vreugde onzes harten*. Bij Ezechiël: *“Ik zal het gedruis uwer liederen doen ophouden, en de stem der citers zal niet meer gehoord worden”*, xxvi: 13; het gedruis der liederen betekent de vreugden der belijdenissen; de stem der citers betekent de blijdschappen vanuit de geestelijke ware en goede dingen. Bij David: *“Jehovah is mijn sterkte, en ik ben geholpen; mijn hart springt op, en met mijn lied zal ik Hem belijden”*, Psalm xxviii: 7; omdat het lied de belijdenis vanuit de vreugde des harten betekent, wordt derhalve gezegd: *Mijn hart springt op, en met mijn lied zal ik Hem belijden*. Bij denzelfde: *“Zingt, gij gerechten, in Jehovah; belijdt Jehovah op de citer, op de tiensnarige nebel psalmzingt Hem, zingt Hem een nieuw lied; geeft een voortreffelijken aanslag met geschal”*, Psalm xxxiii: 1, 2, 3; aangezien de vreugde des harten is vanuit de hemelse liefde en vanuit de geestelijke liefde, wordt derhalve gezegd: *Zingt, gij gerechten, in Jehovah, belijdt Jehovah op de citer, op de tiensnarige nebel psalmzingt Hem; zingt, gij gerechten, wordt gezegd van hen die in de hemelse liefde zijn; belijdt op de citer, op de*

tiensnarige nebel psalmzingt, aangaande hen die in de geestelijke liefde zijn; dat diegenen gerechten worden geheten, die in de hemelse liefde zijn, zie men boven n. 204; en dat van citer en nebel wordt gesproken met betrekking tot hen die in de geestelijke liefde zijn, ook boven, n. 323; en omdat het lied de belijdenis is vanuit de vreugde oprijzende vanuit die liefden, wordt derhalve gezegd: Belijdt Jehovah, zingt Hem een nieuw lied; de verhoging der vreugde vanuit de volheid wordt aangeduid met: Geeft een voortreffelijken aanslag met geschal. Bij denzelfde: *“Ik zal den Naam Gods loven met een lied, en ik zal Hem groot maken met belijdenis”*, Psalm LXIX: 31: bij denzelfde: *“Wanneer ik zal zijn gegaan met hen tot het Huis Gods, met een stem des gezangs en der belijdenis, terwijl de menigte feest viert”*, Psalm XLII: 5: bij denzelfde: *“Belijdt Jehovah, roept Zijn Naam aan, zingt Hem, psalmzingt Hem”*, Psalm CV: 1, 2; Psalm CXLIX: 1: bij denzelfde: *“Ik zal Jehovah belijden naar Zijn gerechtigheid, en ik zal den Naam zingen van Jehovah, den Allerhoogste”*, Psalm VII: 18: bij denzelfde: *“Bereid is mijn hart, ik zal zingen enpsalmzingen; wek u op, mijn heerlijkheid, wek u op, citer en nebel; ik zal U belijden onder de natiën, Heer, ik zal U psalmzingen onder de volken”*, Psalm LVII: 8, 9, 10; omdat een lied zingen de belijdenis vanuit de vreugde des harten betekent, wordt derhalve in die plaatsen het ene en het andere gezegd, belijden en zingen, belijdenis en lied, stem des gezangs en der belijdenis. Waar gehandeld wordt over de Komst des Heren, wordt gezegd een nieuw lied, en dat de aarde, de zee, het veld, het woud, de bomen, de Libanon, de woestijn, en meer dingen zich zouden verheugen en opspringen, zoals in deze volgende plaatsen; bij David: *“Zingt Jehovah een nieuw lied; schalt voor Jehovah, gij gehele aarde; weerklinkt, jubelt en zingt, met de citer en met een stem des gezangs, met trompetten, en met de stem der bazuin; schalt voor den Koning Jehovah; laat de zee en de volheid ervan geruis geven, het wereldrond en degenen die daarop woen; laten de stromen met de hand klappen, laten de bergen tezamen jubelen”*, Psalm CXVIII: 1, 4, 5, 6, 7, 8: bij denzelfde: *“Zingt Jehovah een nieuw lied, zingt Jehovah, gij gehele aarde, zingt Jehovah, zegent Zijn Naam, evangeliseert van dag tot dag Zijn heil; de Hemelen zullen zich verblijden, en de aarde zal zich verheugen; de zee en al haar volheid zal beroerd worden, het veld zal opspringen, en al wat daarin is; dan zullen alle bomen des wouds zingen”*, Psalm XCVI: 1, 2, 11, 12: bij denzelfde: *“Zingt Jehovah een nieuw lied, Zijn lof in de gemeente der heiligen; Israël verblijde zich in zijn makers; de zonen Zions in hun Koning; laten zij Zijn Naam loven in de rei, laten zij met trommel en citer Hem psalmzingen”*, Psalm CXLIX: 1, 2, 3: bij Jesaja: *“Zingt Jehovah een nieuw lied, Zijn lof, gij uiteinde der aarde; laten zij de stem verheffen, de woestijn en de steden ervan”*,

XLII: 10, 11. Bij denzelfde: “Zingt, gij Hemelen, omdat Jehovah heeft gemaakt; jubelt, gij lagere dingen der aarde; weerklinkt, gij bergen, met gezang, gij woud en alle boom daarin, omdat Jehovah Jakob heeft verlost, en in Israël Zich heerlijk heeft vertoond”, XLIV: 23; Hfdst. XLIX: 13; in die plaatsen wordt gehandeld over den Heer, Zijn Komst, en over de zaliging door Hem; en omdat deze dingen zouden gaan gebeuren, wordt derhalve gezegd een nieuw lied; de vreugde deswege wordt niet slechts beschreven met zingen, psalmzingen, weerklinken, jubelen, handenklappen, maar ook met verschillende muziekinstrumenten, die in klank samenstemden; voorts ook daarmede dat de stromen, de zee, het veld, de wouden, de bomen daar, de Libanon, de woestijn, de bergen, en meer dingen, tegelijk zich zouden verheugen, opspringen, jubelen, en zingen, handenklappen, roepen; dat van die dingen eendere dingen worden gezegd, is omdat zij zulke dingen betekenen die der Kerk zijn, en derhalve zulke dingen die bij den mens der Kerk zijn; de stromen die welke van het inzicht zijn, de zee die welke der wetenschap zijn, samenstemmende met de ware en de goede dingen; het veld het goede der Kerk; de wouden de ware dingen van den natuurlijken mens; de bomen de erkentissen, de Libanon het geestelijk ware en goede; de woestijn het verlangen van het ware opdat daaruit het goede zij; de bergen de goede dingen der liefde; van al deze dingen wordt gezegd dat zij zingen, weerklinken, jubelen, roepen en handenklappen, wanneer dezelve vanuit den Hemel zijn; dan immers is de hemelse vreugde in dezelve, en door die in den mens; want de mens is niet in de hemelse vreugde, tenzij de dingen die bij hem zijn, zijnde de ware en de goede dingen, vanuit den Hemel zijn; vandaar de vreugde des harten, welke waarlijk vreugde is, en de vreugde van den mens bij wien die dingen zijn: daaruit kan vaststaan, vanwaar het is dat van die dingen iets eenders wordt gezegd als van den mens, namelijk omdat in die dingen de vreugde is en door dezelve bij den mens: zodanige vreugde is in elk geestelijk en hemels goede, en vandaar bij hen bij wie die goeden zijn; de Hemel immers vloeit met zijn vreugde, dat is, de Heer door den Hemel, in de goede dingen in en daaruit in de ware dingen die uit Hem bij den mens zijn, en door dezelve in den mens, en niet in den van die dingen verstoken of ledigen mens; die goede dingen en de ware dingen daaruit zijn het welke vanwege den invloed vanuit den Hemel opspringen, jubelen, weerklinken, zingen, psalmzingen, dat is, zich verheugen, en daarvandaan het hart des mensen. Aangezien er verschillende aandoeningen van het goede en ware zijn, en de afzonderlijke een met haar overeenkomenden klank uiten, worden derhalve in het Woord verschillende geslachten van instrumenten vermeld, vooral bij David, met welke eendere aandoeningen

worden aangeduid; wie den inwendigen zin des Woords kent, en tevens de klanken der daar genoemde instrumenten, die kan weten welke aandoening daar wordt aangeduid en beschreven; de Engelen weten dit uit de vermelding alleen al ervan en tevens uit de daar met haar eigen woorden beschreven zaak, wanneer de mens het Woord leest; zoals, bij voorbeeld, bij David: *“Al gij volken, klapt met de hand; zingt tezamen Gode met een stem des gezangs; God is opgeklommen met geschal, Jehovah met een stem der bazuin; zingt Gode, zingt onzen Koning; omdat God de Koning der gehele aarde is, zingt een maskil”*, Psalm XLVII: 2, 6, 7, 8, 9; bij denzelfde *“Zij hebben Uw schreden gezien, God, de schreden mijns Gods; de zangers schreden vooruit, de spelers achter, in het midden de trommelende maagden”*, Psalm LXVIII: 25, 26. Bij denzelfde: *“Jubelt Gode, onze Sterkte, juicht toe den God van Jakob, verheft het gezang, en geeft de trommel, de verkwikkelijke citer met de nebel, blaast voor de maand de bazuin”*, Psalm LXXXI: 2, 3, 4. Bij denzelfde: *“Looft God met geklank der bazuin, met de nebel en de citer, met de trommel en de rei, met de fluiten en het orgel, met cymbalen van klank, met cymbalen van geschal”*, Psalm CL: 1, 3, 4, 5. Alle daar genoemde instrumenten betekenen aandoeningen, een ieder de zijne, en dit vanwege de samenstemming van hun geluid; het zijn immers de aandoeningen die de verscheidenheden der klanken bij de mensen voortbrengen, weswege ook vanuit de klanken de aandoeningen worden erkend, zoals boven in dit Artikel is gezegd: ik zal aan deze dingen een verborgenheid toevoegen: De Engelen die in den Hemel het hemels Rijk des Heren uitmaken, putten den inwendigen zin des Woords vanuit de aandoening alleen van den mens wanneer hij het Woord leest, welke ook voortspruit uit den klank der woorden in de oorspronkelijke Taal; de Engelen echter die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, putten den inwendigen zin vanuit de ware dingen die de woorden bevatten; vandaar heeft de mens die in de geestelijke aandoening is, vanuit het hemels Rijk de vreugde des harten, en vanuit het geestelijk Rijk de belijdenis vanuit die vreugde; de klanken der muziekinstrumenten die daar genoemd zijn, verheffen de aandoening, en de ware dingen vormen haar: dat het aldus is, weten ook zij die in de muzikale kunst ervaren zijn: om die oorzaak worden de psalmen van David Psalmen geheten naar *psallere*, en eveneens gezangen naar zingen; zij werden immers gepsalmodiëerd en gezongen met daaraan toegevoegde klanken van verschillende instrumenten; dat zij door hemzelf PSALMEN worden geheten, is bekend, aangezien de meeste aldus zijn betiteld; die echter welke ook GEZANGEN (of liederen) worden geheten, zijn de volgende: Psalm XVIII: 1; Psalm XXXIII: 1, 3; Psalm XLV: 1; Psalm XLVI: 1; Psalm XLVIII: 1; Psalm LXV: 1; Psalm LXVI: 1;

Psalm LXVII: 1; Psalm LXVIII: 1; Psalm LXXV: 1; Psalm LXXVI: 1; Psalm LXXXVIII: 1; Psalm LXXXVII: 1; Psalm LXXXVIII: 1; Psalm XCII: 1; Psalm XCVI :1; Psalm XCVIII :1; Psalm CVIII: 1; Psalm CXX: 1; Psalm CXXI: 1; Psalm CXXII: 1; Psalm CXXIII: 1; Psalm CXXIV: 1; Psalm CXXV: 1; Psalm CXXVI: 1; Psalm CXXVII: 1; Psalm CXXVIII :1; Psalm CXXIX: 1; Psalm CXXX :1; Psalm CXXXI: 1; Psalm CXXXII: 1; Psalm CXXXIII: 1; Psalm CXXXIV: 1. Er zouden meer dingen over het gezang en over het lied vanuit het Woord kunnen worden aangehaald, en getoond dat zij de belijdenissen vanuit de vreugde des harten betekenen, maar het wordt achterwege gelaten vanwege de veelheid; die welke zijn aangevoerd, zijn voldoende.

327. Zeggende: Waardig zijt Gij om het boek te openen en zijn zegelen los te maken; dat dit betekent dat de Heer vanuit het Goddelijk Menselijke de Almacht en de Alwetendheid heeft, staat vast uit alle dingen die voorafgaan; tot hiertoe immers is daarover gehandeld dat de Heer vanuit het Goddelijk Menselijke de Almacht en de Alwetendheid heeft, en dat Hem vandaar het Gericht is; dat dit wordt verstaan onder: Waardig zijt Gij om het boek te openen en zijn zegelen los te maken, blijkt uit de reeks der dingen die ontvouwd zijn van den aanvang van dit Hoofdstuk tot hiertoe, welke ik in volgorde zou willen voordragen; namelijk dat met Ik zag in de rechter Desgenen Die op den Troon zat, de Heer wordt aangeduid ten aanzien van de Almacht en de Alwetendheid, n. 297: dat met het boek geschreven van binnen en van achteren, verzegeld met zeven zegelen, wordt aangeduid de staat des levens van allen in den Hemel en op aarde, volslagen verborgen zijnde, n. 299, 300: dat met Ik zag een sterken Engel predikende met een grote stem: Wie is waardig het Boek te openen en zijn zegelen los te maken, wordt aangeduid, of iemand zodanig is dat hij den staat des levens van allen weet en doorvat, n. 302, 303: dat met Niemand kon in den Hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, het boek openen, wordt aangeduid dat niemand in het minst het kon vanuit zich, n. 304: dat met Zie, overwonnen heeft de Leeuw Die is vanuit den stam van Jehudah, de Wortel Davids, om het boek te openen en zijn zeven zegelen los te maken, de Heer wordt aangeduid, namelijk dat Hij uit eigen macht de Hellen heeft onderjukt en alle dingen in de Hemelen in de orde heeft hersteld, en dit door het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware in Zijn Menselijke, n. 309, 310: dat met Ik zag een Lam staande, hebbende zeven hoornen en zeven ogen, de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, dat Hij vanuit Hetzelve de Almacht en de Alwetendheid heeft, n. 314, 316, 317: dat met Het kwam en nam aan het boek vanuit de rechter Desgenen Die op den Troon zat,

wordt aangeduid dat die dingen zijn vanuit Zijn Goddelijk Menselijke, n. 319: daaruit nu blijkt, dat hier met Waardig zijt Gij om het boek aan te nemen en zijn zegelen los te maken, wordt aangeduid dat de Heer vanuit het Goddelijk Menselijke de Almacht en de Alwetendheid heeft.

328. Omdat Gij gedood zijt, en ons Gode hebt verlost in Uw bloed; dat dit betekent aller afscheiding van het Goddelijke, en de verbinding met het Goddelijke door de erkenning van Hem en door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem, staat vast uit de betekenis van gedood, wanneer het den Heer betreft, zijnde aller afscheiding van het Goddelijke; met gedood worden immers wordt in het Woord aangeduid geestelijk gedood worden, dat is, vergaan vanwege de boze en de valse dingen, zoals men boven getoond zie, n. 315; en omdat de Heer ook bij hen niet is, Hij wordt immers ontkend, zo wordt derhalve met gedood, wanneer het den Heer betreft, aangeduid niet erkend, zoals boven, n. 315, en eveneens ontkend; en wanneer de Heer wordt ontkend, zo is Hij als het ware gedood bij hen, en zijn zij daardoor gescheiden van het Goddelijke; want zij die den Heer, dat is, Zijn Goddelijke, ontkennen, scheiden zich geheel en al van het Goddelijke; Hij immers is de God des heelals, en Hij is één met den Vader, en de Vader is in Hem, en Hij in den Vader, en niemand komt tot den Vader dan door Hem, zoals de Heer Zelf leert; weswege diegenen in de Kerk geheel en al van het Goddelijke zijn gescheiden die Zijn Goddelijke niet erkennen, en te meer zij die Hetzelve met het hart ontkennen; Hetzelve ontkennen wordt hier verstaan onder Hem bij zich doden; dit wordt ook in den inwendigen zin des Woords daaronder verstaan dat zij den Heer hebben gekruisigd; men zie boven n. 83, 195 einde; want de Joden, bij wie toen de Kerk was, hebben ontkend dat Hij de Christus was, en daardoor hebben zij zich van het Goddelijke gescheiden, en derhalve hebben zij Hem aan den dood overgeleverd of gekruisigd; ook heden ten dage doen degenen dit die Zijn Goddelijke ontkennen; weswege het een gewoon gezegde van predikers is dat zij die een boos leven leiden en Hem lasteren, Hem bij zich kruisigen; dit dus is het wat hier wordt aangeduid met Hij is gedood; en uit de betekenis van Gij hebt ons Gode verlost in Uw bloed, zijnde dat Hij ons heeft verbonden met het Goddelijke door de erkenning van Hem, en door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem; verlossen [*redimere*: loskopen] immers betekent bevrijden uit de Hel, en daardoor hen Zich toeëigenen en zo met het Goddelijke verbinden, zoals zal blijken uit de plaatsen in het Woord waar verlossen en verlossing wordt gezegd, welke beneden zullen worden aangevoerd; en het bloed des Heren betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem; en omdat de mens door de opneming

van het Goddelijk Ware uit den Heer wordt bevrijd van de Hel, en met Hem wordt verbonden, wordt derhalve met Gij hebt ons Gode verlost in Uw bloed, de verbinding met het Goddelijke aangeduid door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem. Dat deze zin in die woorden schuilt, kan niemand zien die in den allenen zin der letter blijft; want in dien zin kan men niet iets anders zien dan dat onder Gij zijt gedood, wordt verstaan gekruisigd, en onder Gij hebt ons verlost in Uw bloed, wordt verstaan, dat Hij ons met Zijn Vader heeft verzoend door het Kruislijden; en omdat die zin de zin der letter is, en het tot nu toe onbekend is geweest dat aan de afzonderlijke dingen des Woords een inwendige zin inis, welke geestelijk is, hebben zij derhalve vanuit dien zin, namelijk den zin der letter, die leer der Kerk gemaakt dat het Goddelijke Zelf, hetwelk zij den Vader noemen, het ganse menselijke geslacht van Zich heeft verstoten, en dat de Heer door het Kruislijden verzoening heeft gebracht, en dat zo degenen worden gezaligd voor wie Hij tussenbeide komt; wie die enig verlicht verstand heeft, kan niet zien dat dit leerstellige tegen het Goddelijke Zelf indruist? Het Goddelijke Zelf immers verstoot nooit enig mens van Zich; het heeft immers allen lief, en wil vandaar aller heil; en eveneens druist het tegen het Goddelijke Zelf in om verzoend te worden door het storten van bloed, en tot de barmhartigheid te worden teruggebracht door het aanzien van het Kruislijden hetwelk Zijn Zoon heeft verdragen, en dat Hij daarvandaan barmhartigheid heeft, en niet uit Zichzelf; en hoewel dit tegen het Goddelijke Wezen indruist, noemen zij nochtans dit te geloven het geloof zelf of het rechtvaardigmakende geloof. Wie kan ook vanuit de verlichte rede denken dat de zonden van de ganse wereld in den Heer zijn overgedragen geweest, en dat zij zijn afgewassen van een ieder die alleen dat geloof heeft? Maar het zij zo, dat deze leer is bij hen die niet verder dan den zin der letter denken, doch nochtans doorvatten de Engelen die bij de mensen zijn, die dingen niet volgens dien zin, maar volgens den geestelijken zin; zij zijn immers geestelijk en denken vandaar geestelijk, en niet natuurlijk; dezen doorvatten onder den mens verlossen in Zijn bloed den mens bevrijden van de Hel, en zo hem aan Zich toekennen en hem met Zich verbinden door de erkenning van Hem en door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem; dat het zo is, kan ook de Kerk weten; want zij kan weten dat niemand door bloed wordt verbonden met het Goddelijke, maar door de opneming van het Goddelijk Ware en door de toepassing ervan op het leven. Dat de Heer heeft bevrijd uit de Hel, is daardoor geschied dat Hij het Menselijke heeft aangenomen, en door Hetzelve de Hellen heeft onderjukt, en alle dingen in de Hemelen in de orde heeft hersteld, hetgeen geenszins had

kunnen geschieden dan vanuit het Menselijke; want het Goddelijke werkt uit Eersten door Laatsten, aldus uit Zich door de dingen die uit Hetzelve in laatsten zijn, welke in het Menselijke zijn; dit is de werking der Goddelijke Macht in den Hemel en in de wereld; maar over deze zaak zie men enige dingen boven, n. 41; voorts in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 315; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5879, 6239, 6451, 6465, 8603, 9215, 9216, 9824, 9828, 9836, 10044, 10099, 10329, 10335, 10548: dat de Heer uit de Hel heeft bevrijd, is ook daardoor geschied dat Hij Zijn Menselijke heeft verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt; zo immers, niet anders, kan Hij de Hellen tot in het eeuwige onderjukt houden: en omdat de onderjucking van de Hellen en de verheerlijking van Zijn Menselijke is geschied door in Zijn Menselijke toegelaten Verzoekingen, is Zijn Kruislijden de laatste Verzoeking en de volledige Overwinning geweest. Daarmede dat Hij de zonden van allen heeft gedragen, wordt aangeduid dat Hij in Zich alle Hellen heeft toegelaten toen Hij verzocht werd; daaruit immers klimmen alle zonden of boze dingen op, en treden zij binnen en zijn zij bij den mens; en daarom wordt daarmede dat Hij die heeft gedragen, aangeduid dat Hij in Zich de Hellen heeft toegelaten toen Hij verzocht werd; en daarmede dat Hij de zonden heeft weggenomen, wordt aangeduid dat Hij de Hellen heeft onderjukt, opdat daaruit de boze dingen niet langer kunnen oprijzen bij hen die den Heer erkennen en Hem opnemen, dat is, het uit Hem voortgaande Goddelijke Ware, met het geloof en het leven, en zo met den Heer verbonden zijn. Gezegd wordt dat met Gij hebt ons Gode verlost in Uw bloed, wordt aangeduid de verbinding met het Goddelijke door de erkenning van Hem en de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem; en omdat op dit de Kerk wordt gegrondvest, wil ik in het kort zeggen hoe de verbinding door die dingen geschiedt; het primaire is den Heer erkennen, Zijn Goddelijke in het Menselijke, en Zijn Almacht van het menselijk geslacht te zaligen; door die erkenning immers wordt de mens met het Goddelijke verbonden, aangezien het Goddelijke niet ergens anders is; daar immers is de Vader, want de Vader is in Hem en Hij in den Vader, zoals de Heer zelf leert; weswege zij die een ander Goddelijke naast Hem of aan de zijde beschouwen, zoals degenen plegen te doen die den Vader bidden dat Hij Zich terwille van den Zoon erbarme, van den weg afbuigen en een Goddelijke aanbidden ergens anders dan in Hem; en bovendien denken zij dan geenszins over het Goddelijke des Heren; maar alleen over het Menselijke; welke evenwel niet kunnen worden gescheiden; het Goddelijke en het Menselijke immers is niet twee maar één enige Persoon, verbonden zoals de ziel en het lichaam, volgens de leer die door de Kerken is

aanvaard uit de Athanasiaanse Geloofsbelijdenis; en daarom is het Goddelijke erkennen in het Menselijke des Heren of het Goddelijk Menselijke, het primaire der Kerk, waardoor de verbinding is; en omdat dit het primaire is, is het ook het eerste der Kerk; aangezien dit het eerste der Kerk is, zeide de Heer derhalve toen Hij in de wereld was, zo vaak tot hen die Hij genas: Geloofst gij dat Ik dit kan doen? En wanneer zij antwoordden dat zij geloofden, zo zeide Hij: Het geschiede volgens uw geloof; dit zeide Hij zo vaak opdat zij eerst zouden geloven dat Hij vanuit Zijn Goddelijk Menselijke de Goddelijke Almacht had; want zonder dat geloof kon de Kerk niet inzetten, en zonder dat geloof zouden zij niet verbonden zijn geweest met het Goddelijke, maar gescheiden van Hetzelve, en zo zouden zij niets van het goede uit Hem hebben kunnen opnemen. Daarna leerde de Heer hoe zij zouden worden gezaligd, namelijk dat zij het Goddelijk Ware uit Hem zouden opnemen, en dit wordt opgenomen wanneer het wordt toegepast op en ingeplant aan het leven door Hetzelve te doen; deswege zeide de Heer zo vaak dat zij Zijn woorden zouden doen: uit deze dingen kan vaststaan, dat die twee dingen, namelijk in den Heer geloven en Zijn woorden doen, één maken, en dat zij geenszins gescheiden kunnen worden; want wie niet de woorden des Heren doet, die gelooft niet in Hem; voorts, wie meent dat hij in Hem gelooft, en Zijn woorden niet doet, die gelooft ook niet in Hem; de Heer immers is in Zijn woorden, dat is, in Zijn ware dingen, en vanuit die geeft de Heer den mens het geloof. Uit deze weinige dingen kan men weten dat de verbinding met het Goddelijke geschiedt door de erkenning van den Heer en door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem: dit dus is het, wat daarmede wordt aangeduid dat het Lam ons Gode heeft verlost in Zijn bloed; dat met het Lam wordt aangeduid de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, zie men boven, n. 314: meer over deze dingen zie men in *DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA*, n. 293 tot 297; en vanuit *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN* daar n. 300 tot 306; alsmede aan het einde van dit Werk⁴), waar over den Heer in het bijzonder wordt gehandeld. Dat het bloed het Goddelijk Ware betekent voortgaande uit den Heer, en dat de zaliging door Zijn bloed betekent door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem, zal in het volgende Artikel worden gezegd. Dat echter verlossen betekent ontheffen en bevrijden, en, wanneer het den Heer betreft, opeisen en bevrijden uit de Hel, en zo aan Zich toekennen en met Zich verbinden, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Wie komt vanuit Edom, voorttrekkende in de veelheid Zijner sterkte? Ik*

4 Zie voetnoot pag. 651.

Die spreek in gerechtigheid, groot om te zaligen; want de dag der wraak is in Mijn hart, en het jaar Mijner VERLOSTEN is gekomen: in al hun benauwdheid had Hij benauwdheid, en de Engel Zijner aangezichten heeft hen behouden; om Zijn liefde en Zijn goedertierenheid HEEFT DEZE HEN VERLOST, en Hij heeft hen aangenomen, en Hij zal hen dragen al de dagen der eeuwigheid”, LXIII: 1, 4, 9; daar wordt gehandeld over den Heer en over de worstelingen Zijner verzoekingen, door welke Hij de Hellen heeft onderjukt; met Edom vanuit hetwelk Hij komt, wordt Zijn Menselijke aangeduid; eender met den Engel Zijner aangezichten; Zijn Goddelijke macht, vanuit welke Hij heeft gestreden, wordt aangeduid met voorttrekkende in de veelheid Zijner sterkte; de nederwerping tot de hel van hen die opstandig waren, en de verheffing van de goeden tot den Hemel, wordt verstaan onder de gerechtigheid, aldus onder deze woorden: Ik Die spreek in gerechtigheid, groot om te zaligen, want de dag der wraak is in Mijn hart, en het jaar Mijner Verlosten is gekomen; Zijn Goddelijke Liefde, vanuit welke Hij die dingen heeft gedaan, wordt beschreven met: In al hun benauwdheid had Hij benauwdheid, en de Engel Zijner aangezichten heeft hen behouden, om Zijn liefde en Zijn goedertierenheid heeft Deze hen verlost, en Hij heeft hen aangenomen, en Hij zal hen dragen al de dagen der eeuwigheid; daaruit blijkt dat met de Verlosten en met hen die Hij heeft verlost, degenen worden aangeduid die Hij heeft gevrijwaard van de woede dergenen die uit de Hel zijn, en die Hij heeft gezaligd. Bij denzelfde: *“Zo zeide Jehovah, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël, want Ik heb u Verlost, Ik heb u bij uw naam genoemd, Mijne zijt gij”*, XLIII: 1; dat met verlossen wordt aangeduid bevrijden uit de Hel, en hen aan Zich toekennen en met Zich verbinden opdat zij van Hem zijn, is duidelijk, want gezegd wordt: Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam genoemd, Mijne zijt gij; omdat dit geschiedt door de hervorming en de wederverwekking uit den Heer, wordt derhalve gezegd: Jehovah uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël; Schepper wordt Hij genoemd, omdat met scheppen in het Woord wederverwekken wordt aangeduid; men zie boven n. 294; Jakob en Israël betekenen hen die van de Kerk zijn, en in de ware dingen vanuit het goede zijn. Bij denzelfde: *“Zegt tot de dochter van Zion: Zie, uw heil komt; zie, Zijn loon met Hem, en de prijs van het werk vóór Hem; en zij zullen hen noemen: Volk der heiligheid, de Verlosten van Jehovah”*, LXII: 11, 12; ook hier wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de instauratie van de Kerk door Hem; de dochter van Zion betekent de Kerk die in de liefde tot den Heer is; Zijn komst wordt verstaan onder Zie, uw heil komt; zie, Zijn loon met Hem, en de prijs van het werk vóór Hem; de hervormden en de

wederverwekten door Hem worden verstaan onder de Verlosten van Jehovah; dat zij de Verlosten worden geheten, is omdat zij door de wederverwekking bevrijd zijn van de boze dingen, en toegekend aan en verbonden met den Heer. Bij denzelfde: *“Er zal geen leeuw zijn, en het roofzuchtige der wilde dieren zal daarin niet gevonden worden, maar DE VERLOSTEN zullen gaan; zo zullen DE VERLOSTEN van Jehovah wederkeren en komen tot Zion met gezang, de vreugde der eeuwigheid op hun hoofd”*, xxxv: 9, 10; ook daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de zaliging van hen die zich door den Heer laten wederverwekken; dat bij hen niet het valse zal zijn dat het ware vernietigt, en het boze dat het goede vernietigt, wordt daarmede aangeduid dat er geen leeuw zal zijn, en het roofzuchtige der wilde dieren daarin niet zal worden gevonden; dat zij gevrijwaard zijn van de boze dingen en bevrijd van de valse dingen, wordt aangeduid met: De verlosten zullen gaan; zo zullen de verlosten van Jehovah wederkeren; de eeuwige gelukzaligheid voor hen wordt aangeduid met: Zij zullen tot Zion komen met gezang, en de vreugde der eeuwigheid op hun hoofd; Zion is de Kerk; wat het gezang betekent, zie men vlak boven, n. 326: er zijn twee woorden in de Oorspronkelijke Taal waarmede verlossen wordt uitgedrukt; het ene betekent de vrijwaring van de boze dingen, het andere de bevrijding van de valse dingen; deze beide woorden staan daar, weswege er wordt gezegd: De verlosten zullen gaan, en: De verlosten van Jehovah zullen wederkeren; evenzo staan die beide woorden bij Hoschea, Hfdst. XIII: 14; bij David, Psalm LXIX: 19; en Psalm CVII: 2. Dat verlossen betekent vrijwaren van de boze dingen en bevrijden van de valse dingen, en eveneens vrijwaren van en bevrijden uit de Hel, is omdat vanuit de Hel alle boze en valse dingen bij den mens oprijzen; en omdat deze door de hervorming en de wederverwekking door den Heer worden verwijderd, wordt ook de hervorming en de wederverwekking met verlossen of met de verlossing aangeduid, zoals in deze volgende plaatsen; bij David: *“Sta op tot onze hulp, en verlos ons om Uw barmhartigheid”*, Psalm XLIV: 27; verlossen voor bevrijden en hervormen: bij denzelfde. *“God heeft mijn ziel verlost vanuit de hand der Hel, en Hij zal mij aannemen”*, Psalm XLIX: 16; verlossen vanuit de hand der Hel, voor bevrijden; mij aannemen, voor aan Zich toekennen en met Zich verbinden, of makers dat zij van Hem zijn, zoals verkochte en losgekochte dienstknechten. Bij Hoschea: *“Vanuit de hand der Hel zal Ik hen verlossen, vanuit den dood zal Ik hen verlossen”*, XIII: 14; verlossen voor vrijwaren en bevrijden van de verdoemenis. Bij David: *“Zegen, o mijn ziel, Jehovah, Die uit den kuil uw leven heeft verlost”*, Psalm CIII: 1, 4; verlossen uit den kuil, voor bevrijden van de verdoemenis; de kuil is de verdoemenis. Bij denzelfde:

“Nader tot mijn ziel, verlos haar; en om der vijanden wil verlos mij”, Psalm LXIX: 19; naderen tot de ziel, betekent haar met Zich verbinden; haar verlossen betekent vrijwaren van de boze dingen; om der vijanden wil verlos mij, betekent bevrijden van de valse dingen; de vijanden [*inimici*: onvrienden] zijn de valse dingen. Bij denzelfde: “Laten de verlost van Jehovah het zeggen, die Hij heeft verlost vanuit de hand der benauwende vijanden”, Psalm CVII: 2; de verlost van Jehovah voor hen die zijn ontheven aan de boze dingen; die Hij heeft verlost vanuit de hand der benauwende vijanden [*hostis*], staat voor hen die Hij heeft bevrijd van de valse dingen. Bij Jeremia: “Met u ben Ik om u te behouden en om u uit te redden; en Ik zal u ontrukken aan de hand der bozen, en Ik zal u verlossen vanuit de hand der geweldenaren”, XV: 20, 21; verlossen vanuit de hand der geweldenaren, voor bevrijden vanuit de valse dingen die het goede der naastenliefde geweld aandoen; de geweldenaren betekenen die valse dingen, bijgevolg ook hen die in dezelve zijn. Bij David: “Israël hope op Jehovah, omdat met Jehovah de barmhartigheid is, en in Hem zeer veel van verlossing; en Hij zal Israël verlossen vanuit al zijn ongerechtigheden”, Psalm CXXX: 7, 8; de verlossing voor de bevrijding, Israël voor de Kerk; hen die van de Kerk zijn hervormen en bevrijden van de valse dingen, wordt aangeduid met Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden. Bij denzelfde: “Dat de ongereptheid en de rechtheid my behoeden, omdat Ik u heb verwacht; verlos, o God, Israël vanuit al zijn benauwdheden”, Psalm XXV: 21, 22; Israël verlossen vanuit de benauwdheden, ook hier voor degenen bevrijden die van de Kerk zijn vanuit de valse dingen die benauwen. Bij Jesaja: “Is Mijn hand verkort, zodat er geen verlossing is; of is er in Mij geen deugd om uit te redden”, I: 2; dat de verlossing de bevrijding is, is duidelijk, want er wordt ook gezegd Is Mijn hand verkort, of is er in Mij geen deugd om uit te redden. Bij David: “God zal mijn stem verhoren; Hij zal met vrede mijn ziel verlossen”, Psalm LV: 18, 19; verlossen voor bevrijden. Bij denzelfde: “Ik zal U zingen met de citer, O Heilige Israëls, mijn lippen zullen loven, en mijn ziel welke Gij verlost hebt”, Psalm LXXI: 22, 23; de ziel verlossen voor bevrijden van de valse dingen; met de ziel immers in het Woord wordt het leven des geloofs aangeduid, en met het hart het leven der liefde; en daarom betekent de ziel verlossen bevrijden van de valse dingen, en het leven des geloofs geven. Bij denzelfde: “Verlos mij van des mensen verdrukking, opdat ik Uw bevelen beware”, Psalm CXIX: 134; verlossen van des mensen verdrukking betekent bevrijden van de valse dingen van het boze; de mens immers betekent de geestelijke aandoening van het ware en daaruit de wijsheid, en in den tegengestelden zin, zoals hier, de begeerte van het valse en daaruit den waanzin; diens verdrukking

betekent de vernietiging van het ware door de valse dingen. Bij denzelfde: *“In uw hand zal ik mijn geest bevelen; Gij had mij verlost, Jehovah, God der waarheid”*, Psalm xxxi: 6; verlossen voor bevrijden van de valse dingen en hervormen door de ware dingen; omdat dit met verlossen wordt aangeduid, wordt er derhalve ook gezegd: Jehovah, God der waarheid. Bij denzelfde: *“In der zondaren handen is de misdaad, en hun rechter is vol van geschenk; ik echter schrijd voort in mijn ongereptheid; verbs en ontferm U mijner”*, Psalm xxvi: 10, 11; verlossen voor bevrijden van de valse dingen en hervormen. Bij denzelfde: *“Van arglist en geweld zal Hij hun ziel verlossen, en kostbaar zal hun bloed zijn in Zijn ogen; en hij zal leven, en Hij zal hem geven van het goud van Scheba, en Hij zal bij voortduur voor hem bidden; elken dag zal Hij hem zegenen”*, Psalm lxxii: 14, 15; hier wordt gehandeld over de behoeftigen, met wie degenen worden aangeduid die de ware dingen verlangen vanuit de geestelijke aandoening; aangaande dezen wordt gezegd dat Hij van arglist en geweld hun ziel zal verlossen; waarmede wordt aangeduid de bevrijding van de boze en de valse dingen die de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs vernietigen; de opneming van het Goddelijk Ware door hen wordt aangeduid met: Kostbaar zal hun bloed zijn in Zijn ogen; de hervorming van hen wordt daarmede beschreven dat hij zal leven en dat Hij hem zal geven van het goud van Scheba, en bij voortduur voor hem zal bidden, elken dag hem zal zegenen; het goud van Scheba is het goede der naastenliefde; bij voortduur voor hem bidden, betekent dat zij aanhoudend zullen worden afgehouden van de valse dingen en gehouden in de ware dingen; en elken dag zal Hij hem zegenen, betekent dat zij aanhoudend zullen zijn in het goede der naastenliefde en des geloofs; dit immers is de Goddelijke zegen, en dat is bij voortduur voor hen bidden. Bij Jesaja: *“Zo zeide Jehovah: Om niet zijt gij verkocht, en niet door zilver zult gij gelost worden; in Egypte is Mijn volk nedergedaald om als vreemdeling daar te verkeren, maar Aschur heeft voor niets hem verdrukt”*, lii: 3, 4; hier wordt gehandeld over de verlating van het ware door de wetenschappelijke dingen, en door de redeneringen van den natuurlijken mens vanuit dezelve; want daarmede dat in Egypte Mijn volk is nedergedaald om daar als vreemdeling te verkeren, wordt aangeduid het onderricht van den natuurlijken mens door de wetenschappelijke dingen en door de erkenissen van het ware; Egypte betekent de wetenschappelijke dingen en eveneens de erkenissen, maar zodanig als zij zijn vanuit den zin der letter des Woords; en als vreemdeling verkeren, betekent onderricht worden; daarmede dat Aschur voor niets hen heeft verdrukt, wordt aangeduid de vervalsing van dezelve door de redeneringen van den natuurlijken mens;

Aschur betekent de redeneringen; en voor niets verdrukken, betekent de vervalsing; de valse dingen immers zijn niets, omdat niets van het ware in dezelve is, hetgeen het geval is wanneer de natuurlijke mens afgescheiden van den geestelijken, zijn conclusies maakt; vandaar is het, dat daaraan wordt voorafgezonden: Om niet zijt gij verkocht, en niet door zilver zult gij gelost worden; om niet verkocht worden betekent vanuit zichzelf of vanuit het eigene zich vervreemden en afstand doen van de valse dingen; en niet door zilver gelost worden, betekent dat zij niet door het ware kunnen worden ontheven (of gevrijwaard van) de valse dingen van het boze; het zilver betekent het ware, en gelost worden betekent ontheven worden van de valse dingen van het boze en hervormd worden. Bij Zacharia: *“Ik zal hen vergaderen, omdat Ik hen zal verlossen; dan zullen zij vermenigvuldigd worden, en Ik zal hen zaaien in de volken; en Ik zal hen terugleiden uit het land, en vanuit Assyrië zal Ik hen vergaderen; en tot het land van Gilead en tot den Libanon zal Ik hen leiden”*, x: 8, 9, 10; hier wordt gehandeld over de herstelling van de Kerk en de hervorming door de ware dingen vanuit het goede; en met: Ik zal hen vergaderen omdat Ik hen zal verlossen, wordt aangeduid de verstrooiing van de valse dingen, en de hervorming door de ware dingen; en daarom wordt gezegd: Zij zullen vermenigvuldigd worden en Ik zal hen zaaien in de volken, waarmede wordt aangeduid de vermenigvuldiging en de inzaaiing van het ware vanuit het goede; terugleiden uit het land van Egypte en vanuit Assyrië hen vergaderen, betekent weggeleid worden van de vervalsing van het ware welke zij hebben door de redeneringen vanuit de wetenschappelijke dingen, zoals boven; hen leiden tot het land van Gilead en tot den Libanon, betekent tot het goede der Kerk, zijnde het goede der naastenliefde, en tot het goede en het ware des geloofs; dit is de Libanon, en dat het land van Gilead. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede in den geestelijken zin wordt aangeduid dat Jehovah het volk uit Egypte heeft uitgeleid en hen heeft verlost. Zoals bij Mozes: *“Ik zal u bevrijden uit de dienstbaarheid, en Ik zal u verlossen met een uitgestrekte arm en met grote gerichten”*, Exod. vi: 6. *“Ik heb u uitgeleid uit Egypte met een uitgestrekte arm, en Ik heb u verlost uit het huis der knechten”*, Deut. ix: 26, 27, 28, 29; Hfdst. xiii: 6; Hfdst. xv: 15; Hfdst. xxiv: 18. *“Gij hebt in barmhartigheid Uw volk geleid dat Gij verlost hebt, en Gij hebt beengeleid in de sterkte Uwer hand tot het Habitakel Uwer heiligheid”*, Exod. xv: 13. En bij Micha: *“Ik heb u doen opklimmen uit het land van Egypte, en uit het huis der dienstbaarheid heb Ik u verlost”*, vi: 4; in den zin der letter wordt hier verstaan dat zij vanuit de Goddelijke macht werden uitgeleid uit Egypte, waar zij knechten waren geworden; doch in den inwendigen of geestelijken zin wordt

niet iets zodanigs verstaan, maar dat zij die van de Kerk zijn, zijnde zij die hervormd worden uit den Heer door de ware dingen en door het leven volgens die, zijn ontheven aan en bevrijd van de boze dingen en van de valse dingen daaruit; deze dingen immers zijn het die den mens tot een slaaf maken; dit is de geestelijke zin dier woorden, waarin de Engelen zijn wanneer de mens in den zin der letter is. De Engelen verstaan ook onder de Verlossing de ontheffing aan of vrijwaring van de boze dingen en de bevrijding van de valse dingen in deze plaatsen; bij Mozes: *“Ik zal een Verlossing stellen tussen Mijn volk en tussen het volk van Farad”*, Exod. VIII: 19; bij David: *“Hij heeft Verlossing gezonden aan Zijn volk; Hij heeft tot in het eeuwige Zijn verbond geboden; heilig en eerbiedwaardig is Zijn Naam”*, Psalm CXI: 9. Bij Mattheus: *“Wat baat het een mens indien hij de ganse wereld zal gewonnen hebben, maar het verlies van zijn ziel zal berokkend hebben; en wat zal de mens geven als een prijs genoeg voor de Lossing van zijn ziel”*, XVI: 26; Markus VIII: 36, 37; de (ver)lossing staat voor de bevrijding van de verdoemenis. Uit deze dingen kan vaststaan, wat het betekent dat de Heer het menselijk geslacht heeft verlost, namelijk dat Hij hen heeft ontheven aan en bevrijd van de Hel, en de boze en valse dingen die aanhoudend daaruit oprijzen, en den mens naar de verdoemenis trekken; en dat Hij aanhoudend hen ontheft en hen bevrijdt; dat Hij heeft ontheven en bevrijd, is daardoor geschied dat Hij de Hellen heeft onderjukt; en dat Hij aanhoudend ontheft (vrijwaart) en bevrijdt, daardoor dat Hij Zijn Menselijke heeft verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt; door dit immers houdt Hij de Hellen aanhoudend onderjukt: dit dus is het, wat daarmede wordt aangeduid dat Hij den mens heeft verlost, en daarmede dat Hij in het Woord de Verlosser wordt genoemd, zoals in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Vrees niet, gij worm Jakobs, gij stervenden Israëls; Ik help u, en uw Verlosser, de Heilige Israëls”*, XLI: 14. Bij denzelfde: *“Zo zeide Jehovah, de Verlosser Israëls, Zijn Heilige, terwille van Jehovah, Die getrouw is, de Heilige Israëls, Die u heeft gekozen”*, XLIX: 7. Bij denzelfde: *“Onze Verlosser is Jehovah Zebaoth; Zijn Naam is de Heilige Israëls”*, XLVII: 4; Bij denzelfde: *“Zo zeide Jehovah onze Verlosser, de Heilige Israëls”*, XLIII: 14; bij denzelfde: *“Opdat zij het weten, alle vlees, dat Ik Jehovah, uw Zaliger, en uw Verlosser, de Sterke Jakobs”*, XLIX: 26. Bij denzelfde: *“Opdat gij weet dat Ik Jehovah, uw Zaliger, en uw Verlosser, de Machtige Jakobs”*, LX: 16; onder den Heilige Israëls en onder den Sterke Jakobs, Die in die plaatsen de Verlosser wordt genoemd, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, en onder Jehovah Zijn Goddelijke Zelf. Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Heilige Israëls wordt genaamd, en de Sterke en de Machtige Jakobs, is omdat met Israël en Jakob

de Kerk wordt aangeduid, aldus zij die wederverwekt en hervormd, dat is, verlost zijn door den Heer; want dezen alleen zijn van de Kerk of maken de Kerk des Heren; dat het het Goddelijk Menselijke des Heren is hetwelk het Heilige wordt genoemd, blijkt bij Lukas: *“De Engel zeide tot Maria: De Heilige Geest zal over u komen, en de deugd [virtus] des Allerhoogsten zal u overschaduwē; deswege zal hetgeen uit u zal worden geboren, het Heilige, de Zoon Gods genoemd worden”*, 1: 35. En dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Sterke en de Machtige Jakobs is, bij denzelfde: *“De Engel zeide tot Maria: Zie, gij zult ontvangen in de baarmoeder, en gij zult een Zoon baren; Deze zal groot zijn, en Hij zal regeren in het huis Jakobs tot in het eeuwige, en Zijns Koninkrijks zal geen einde zijn”*, 1: 31, 32, 33; onder het huis Jakobs wordt de Kerk des Heren verstaan; dat het niet de Joodse natie is, is duidelijk. Aangezien het Menselijke des Heren evenzeer Goddelijk is geweest als Zijn Goddelijke Zelf, hetwelk het Menselijke heeft aangenomen, wordt derhalve ook Jehovah de Verlosser geheten in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zo zeide Jehovah uw Verlosser, de Heilige Israëls, Ik ben Jehovah uw God”*, XLVIII: 17; bij denzelfde: *“Jehovah Zebaoth is Zijn Naam, en uw Verlosser, de Heilige Israëls, de God der ganse aarde zal Hij worden genoemd”*, LIV: 5; bij David: *“Jehovah onze Rots en mijn Verlosser”*, Psalm XIX: 15. Bij Jeremia: *“Hun Verlosser is sterk; Jehovah Zebaoth Zijn Naam”*, I: 34; bij Jesaja: *“Gij, Jehovah, onze Vader, onze Verlosser, van de eeuw aan Zijn Naam”*, LXIII: 16. Uit deze dingen nu kan vaststaan, hoe het moet worden verstaan dat de Heer zeide: *“De Zoon des mensen is gekomen opdat Hij de ziel geve tot Verlossing voor velen”*, Matth. xx: 28; Markus x: 45; namelijk opdat zij zouden worden ontheven aan en bevrijd van de Hel; het Kruislijden immers was de laatste strijd en de volledige overwinning, waardoor Hij de hellen heeft onderjukt en waardoor Hij Zijn Menselijke heeft verheerlijkt; men zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 293 tot 297 en 300 tot 306.

329. Aangezien wordt gezegd: Gij hebt ons Gode verlost in Uw bloed, en dit binnen de Kerk geheel en al volgens den zin der letter wordt verstaan, en niet volgens enigen geestelijken zin, zou ik ook willen tonen dat onder het bloed niet bloed wordt verstaan, of het kruislijden van den Heer, maar het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en de opneming ervan door den mens; dus dat met: Gij hebt ons verlost in Uw bloed, is aangeduid dat Hij hen die Hem erkennen en het Goddelijk Ware uit Hem opnemen, heeft ontheven aan en bevrijd van de Hel, zoals boven, n. 328, is gezegd. Ter toelichting van deze zaak zou ik de volgende dingen willen aanvoeren: Aangezien in de Israëlietische Kerk alle dingen die bevolen waren, uitbeeldend waren voor de hemelse en de

geestelijke dingen, en er niet het minste bestond dat het niet was, werd het derhalve ook bevolen toen voor het eerst het Paasavondmaal werd ingesteld, *dat zij zouden nemen van het bloed en het strijken op de twee zijposten en op den bovendorpel, op de huizen in welke zij het stuk Paasvee zouden eten; "en her bloed zal ulieden zijn tot een teken op de huizen, waar gij zit; en wanneer Ik het bloed zal gezien hebben, zo zal Ik aan ulieden voorbijgaan, en ook zal er onder ulieden geen plaag zijn door den verderver, wanneer Ik het land van Egypte zal geslagen hebben"*. En verder: *"Neemt een bundeltje hysop, en doopt het in het bloed, hetwelk in een bekken zal wezen, en strijkt op den bovendorpel en de twee zijposten van het bloed dat in het bekken is: gij echter zult niet uitgaan, wie ook, buiten de deur van zijn huis tot aan den morgen; en Jehovah zal doorgaan om Egypte te slaan; en wanneer Hij her bloed zal gezien hebben op den bovendorpel en op de twee zijposten, zo zal Jehovah aan de deur voorbijgaan, en den verderver niet toelaten tot uw huizen te komen om te slaan"*, Exod. XII: 7, 13, 22, 23; wie niet weet dat er enige geestelijke zin in het Woord is, gelooft dat hier onder het bloed het bloed des Heren op het kruis wordt verstaan; maar dit wordt in het geheel niet verstaan in den Hemel; doch daar verstaan de Engelen onder het Paasavondmaal hier iets eenders als onder het Heilig Avondmaal hetwelk door den Heer is ingesteld, in hetwelk voor het stuk Paasvee in de plaats het Brood en de Wijn zijn; en toen zeide de Heer dat het Brood Zijn Vlees was, en de Wijn Zijn Bloed was; en een ieder weet, of kan weten, dat Brood en Wijn dingen zijn die het lichaam voeden, het Brood als spijs en de Wijn als drank; en dat in het Woord, hetwelk in zijn schoot geestelijk is, ook die dingen geestelijk moeten worden verstaan, aldus het Brood voor alle geestelijke spijs, en de Wijn voor allen geestelijken drank; de geestelijke Spijs is al het goede dat aan den mens door den Heer wordt vergemeenschap en gegeven, en de geestelijke Drank is al het ware dat aan den mens door den Heer wordt vergemeenschap en gegeven; deze twee, namelijk het Goede en het Ware, of de Liefde en het Geloof, maken den geestelijken mens; Gezegd wordt: of de liefde en het geloof, omdat al het goede is der liefde en al het ware is des geloofs; daaruit kan vaststaan, dat onder het Brood het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren wordt verstaan, en ten aanzien van den mens datzelve opgenomen door hem; en dat onder den Wijn wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren, en ten aanzien van den mens datzelve opgenomen door hem: omdat de Heer zegt dat Zijn Vlees het Brood is, en Zijn Bloed de Wijn is, kan het vaststaan, dat onder het Vlees des Heren wordt verstaan het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde, en onder hetzelfde eten wordt

verstaan hetzelfde opnemen, zich toeëigenen, en zo met den Heer verbonden worden; en dat onder het Bloed des Heren wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde, en onder hetzelfde drinken wordt verstaan hetzelfde opnemen, zich toeëigenen, en zo verbonden worden met den Heer: ook is de geestelijke Voeding vanuit het Goede en het Ware die voortgaan uit den Heer, zoals alle voeding van het lichaam is vanuit de spijs en den drank; daarvandaan ook is de overeenstemming ervan, welke zodanig is, dat waar in het Woord iets van spijs wordt genoemd en dat als spijs van dienst is, het Goede wordt verstaan, en waar iets van drank wordt genoemd en dat als drank van dienst is, het Ware wordt verstaan. Uit deze dingen kan vaststaan, dat onder het bloed van het stuk Paasvee waaromtrent het was bevolen dat de zonen Israëls het zouden strijken op de twee zijposten en op den bovendorpel van hun huizen, wordt verstaan het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware; dit ook, opgenomen zijnde met het geloof en het leven, beschermt den mens tegen de boze dingen die uit de Hel oprijzen; want de Heer in Zijn Goddelijk Ware is bij den mens; het is immers van den Heer Zelf bij hem, ja, het is Hijzelf bij hem: wie die vanuit de gezonde rede denkt, kan niet zien dat de Heer niet bij iemand is in Zijn bloed, maar in Zijn Goddelijke, zijnde het Goede der liefde en het Goede des geloofs, hetwelk wordt opgenomen door den mens? Wat echter de afzonderlijke dingen daar betekenen, namelijk wat de twee zijposten en de bovendorpel, wat de verderver en de slaander, en wat Egypte, en wat meer dingen in dat Hoofdstuk, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar die dingen zijn ontvouwd. Uit deze dingen nu staat zonder verdere ontvouwing vast, wat wordt aangeduid met des Heren woorden toen Hij het Heilig Avondmaal instelde: *“Als zij aten, nam Jezus het Brood, en Hij zegende, brak, en gaf aan de discipelen, en Hij zeide: Neemt, eet, dit is Mijn Lichaam, en Hij nam den Drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf Hij hun, zeggende: Drinkt allen daaruit; dit immers is Mijn Bloed van het Nieuwe Verbond, hetwelk voor velen vergoten wordt: Ik zeg u, dat Ik van nu aan niet zal drinken van dit gewas des wijnstoks tot op dien dag wanneer Ik met u dit zal drinken in het Koninkrijk Gods”*, Matth. xxvi: 26, 27, 28, 29; Markus xiv: 22, 23, 24, 25; Lukas xxii: 15, 16, 17, 18, 19, 20; omdat onder den wijn het Goddelijk Ware wordt verstaan hetwelk het geestelijk leven wordt, zegt de Heer derhalve tot hen: Ik zeg u dat Ik van nu aan niet zal drinken van dit gewas des wijnstoks tot op dien dag wanneer Ik met u dit nieuw zal drinken in het Koninkrijk Gods; daaruit blijkt, dat het geestelijke is hetwelk wordt verstaan; Hij zegt immers dat Hij met hen zal drinken, en in het Koninkrijk Gods of in den Hemel; en dat Hij ook met hen

zal eten van het Paasvee aldaar, Lukas XXII: 16. Uit de dingen die boven gezegd zijn, staat ook vast wat er wordt aangeduid met deze woorden des Heren: *“Het Brood dat Ik zal geven, is Mijn vlees; voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Tenzij dat gij het Vlees van den Zoon des mensen zult gegeten hebben, en Zijn bloed zult gedronken hebben, zo zult gij het leven niet in uzelf hebben; die Mijn Vlees eet en Mijn Bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven, en Ik zal hem wederopwekken ten uitersten dage; want Man Vlees is waarlijk Spas, en Mijn Bloed is waarlijk Drank: die Mijn Vlees eet en Mijn Bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem; dit is het Brood hetwelk vanuit den Hemel is nedergedaald”*, Joh. VI: 50 tot 58: dat het Vlees des Heren het Goddelijk Goede is, en het Bloed het Goddelijk Ware, het ene en het andere uit Hem, kan hieruit vaststaan dat die het zijn welke de ziel voeden; vandaar wordt gezegd: Mijn Vlees is waarlijk Spijs, en Mijn Bloed is waarlijk Drank; en omdat de mens door het Goddelijk Goede en Ware wordt verbonden met den Heer, wordt derhalve ook gezegd: Die Mijn Vlees eet en Mijn Bloed drinkt, zal het eeuwige leven hebben; en eveneens: Die blijft in Mij en Ik in hem. Dat de Heer aldus sprak, namelijk dat Hij zeide Zijn Vlees en Zijn Bloed, en niet Zijn Goddelijk Goede en Zijn Goddelijk Ware, is opdat de zin der letter des Woords zou zijn vanuit zulke dingen die overeenstemmen met de geestelijke dingen, waarin de Engelen zijn; vandaar de verbinding van de mensen der Kerk door het Woord met hen, welke er anders niet zou zijn; men zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 252, 258 tot 262; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 303 tot 310. Aangezien het bloed het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware betekent, en door de opneming ervan door den mens de verbinding geschiedt met den Heer, wordt derhalve het bloed het Bloed des Verbonds genoemd; het verbond immers betekent de verbinding: het bloed wordt het Bloed des Verbonds genoemd door den Heer toen Hij het Heilig Avondmaal instelde; Hij zeide immers: *“Drinkt allen daaruit; dit immers is Mijn Bloed van het Nieuwe Verbond of Testament”*, Matth. XXVI: 28; Markus XIV: 24; Lukas XXII: 20: het wordt ook het Bloed des Verbonds genoemd bij Mozes, waar deze dingen staan: *“Mozes kwam van den berg Sinai, en hij verhaalde het volk al de woorden van Jehovah, en al de gerichten: en Mozes schreef al de woorden van Jehovah, en hij stond des morgens op in den ochtend, en hij bouwde een altaar onderaan den berg; en hij zond de knapen der zonen Israëls, en zij offerden brandoffers en zij slachtofferden vredeslachtoffers aan Jehovah, varren; en Mozes nam de helft van het bloed, en hij stelde het in bekkens, en de helft van het bloed sprenge hij op het altaar, en hij nam HET BOEK DES VERBONDS, en hij las in de oren des volks; en zij zeiden: Alle dingen die Jehovah*

heeft gesproken, zullen wij doen en horen; en hij nam het bloed en sprengde op het volk, en hij zeide: Zie, HET BLOED DES VERBONDS, hetwelk Jehovah met ulieden heeft gesloten over al deze woorden. En zij zagen den God Israëls, en onder Zijn voeten als het ware een werk van saffiersteen, en als het ware de substantie des Hemels ten aanzien van de reinheid”, Exod. XXIV: 3 tot II; dat het bloed hier het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware betekent, en opgenomen door den mens, en vandaar de verbinding, is duidelijk, want de helft ervan werd gesprengd op het altaar, en de helft op het volk; met het altaar immers wordt alle eredienst aangeduid die vanuit het goede der liefde is, en met het volk zij die den eredienst verrichten, en het goede der liefde opnemen door de ware dingen; alle opneming immers van het Goddelijk Goede geschiedt door de ware dingen die des levens geworden zijn, en de verbinding deswege is door het goede in die ware dingen; dat er door het goede in die ware dingen of door de des levens geworden ware dingen verbinding is, en dat het bloed het uitbeeldende ervoor is geweest, staat klaarblijkend uit de woorden daar vast; dit immers is geschied toen Mozes nedergedaald was van den berg Sinai, van waar of de Wet was afgekondigd, en eveneens de inzettingen en de gerichten die zij zouden waarnemen; en gezegd wordt dat Mozes al die woorden van Jehovah schreef en ze las in de oren des volks, en dat dezen zeiden: *Alle dingen die Jehovah heeft gezegd, zullen wij doen en horen*, welke dingen zij tweemaal zeiden; men zie daar Vers 3 en 7; de woorden of de ware dingen worden door doen des levens; en omdat Mozes die woorden schreef, noemde hij dezelfde HET BOEK DES VERBONDS, waarmede wordt aangeduid, dat er door dezelve verbinding is: met de Wet, door Jehovah afgekondigd vanuit den berg Sinai, en met de inzettingen en de gerichten die toen ook werden bevolen, wordt at het Goddelijk Ware, of het Goddelijk Ware in de ganse samenvatting, aangeduid; vandaar is het, dat deze dingen worden genoemd HET BOEK DES VERBONDS, en de ark waarin dat Boek was, DE ARK DES VERBONDS; het verbond betekent de verbinding. Omdat het Goddelijk Ware, door hetwelk de verbinding is, voortgaat uit den Heer, werd derhalve de Heer ook door hen gezien onder de voeten als het ware een werk van saffiersteen; dat Hij zo gezien werd onder de voeten, betekent dat het Goddelijk Ware zodanig is in laatsten; het Goddelijk Ware in laatsten is het Goddelijk Ware in den zin der letter des Woords; een werk van saffiersteen betekent de doorschijnendheid ervan uit het Goddelijk Ware in den inwendigen of geestelijken zin; de God Israëls is de Heer: dat de saffiersteen de doorschijnendheid uit de inwendige ware dingen betekent, zie men in n. 9407; en dat de God Israëls de Heer is ten aanzien van het Goddelijk

Menselijke, zie men boven, n. 328. Daaruit nu blijkt, dat door het Goddelijk Ware het verbond of de verbinding is gemaakt, en dat het bloed gesprengd op het altaar en de helft ervan op het volk het uitbeeldende ervoor is geweest, aangezien het bloed betekent het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware, en opgenomen door den mens, zoals boven is gezegd. Dat het verbond de verbinding betekent, zie men in n. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 6804, 8767, 8778, 9396, 10632. Dat de Wet in den strikten zin de tien geboden van den Decaloog betekent, en in brede zin het ganse Woord, dus al het Goddelijk Ware, n. 2606, 3382, 6752, 7463, 9417: dat vandaar de Berg Sinai den Hemel betekent waarde Heer is, vanuit Wien het Goddelijk Ware is, of vanuit Wien de Wet in den strikten zin en in den brede zin is, n. 8399, 8753, 8793, 8805, 9420: en dat het Altaar het voornaamste uitbeeldende was voor den Heer en Zijn eredienst vanuit het goede der liefde, n. 921, 2777, 2811, 4489, 4541, 8935, 8940, 9388, 9389, 9714, 9963, 9964, 10123, 10151, 10242, 10245, 10642. Daar het bloed betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer en opgenomen door den mens, weswege er verbinding is, werden dus alle dingen die uitbeeldend waren voor de Goddelijke dingen voortgaande uit den Heer, die de hemelse en de geestelijke dingen worden genoemd, ingewijd door olie en bloed, en dan werden zij heilig geheten; dat zij werden ingewijd door olie en bloed opdat zij zouden uitbeelden, was deswege, dat met de olie het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde werd aangeduid, en met het bloed het Goddelijk Ware daaruit voortgaande; het ware immers gaat voort vanuit het goede: dat met de olie de inwijdingen en de heileringen werden gedaan, zie men in de volgende dingen in hun Artikel; hier moeten alleen die worden vermeld welke met bloed geschieden; zoals *dat toen Aharon en zijn zonen werden geheiligd, bloed werd gesprengd op de hoornen des Altaars, en rondom het Altaar; en op Aharon en zijn zonen, en op hun klederen*, Exod. xxix: 12, 16, 20, 21; Levit. viii: 24. *Dat zevenmaal bloed werd gesprengd vóór den voorhang die op de Ark was, en op de hoornen van het Reukaltaar*, Levit. iv: 6, 7, 17, 18. *Dat Aharon voordat hij binnentrad binnen den voorhang tot het Verzoendeksel, zou slachtofferen en roken, en met den vinger bloed zou sprengen tot het Verzoendeksel zevenmaal naar het oosten*, Levit. xvi: 12, 13, 14, 15. *Dat het bloed van het brandoffer en het slachtoffer zou worden gesprengd op het Altaar, rondom het Altaar, en aan het fundament van het Altaar*, Levit. i: 5, 11, 15; Hfdst. iii: 2, 8, 13; Hfdst. iv: 25, 30, 34; Hfdst. v: 9; Hfdst. viii: 15, 24; Hfdst. xviii: 6; Num. xviii :17; Deut. xii :27. *Dat bloed zou worden gesprengd op de hoornen van het Altaar, en zo voor het Altaar verzoening zou worden gedaan*, Exod. xxx: 10; Levit. xvi: 18, 19: Dat het bloed

van de brandoffers en de slachtoffers gesprengd en gegoten werd op het altaar, rondom het altaar, of aan het fundament ervan, was omdat het Altaar met de brandoffers en de slachtoffers daarop allen eredienst vanuit het goede der liefde en vanuit de ware dingen daaruit uitbeeldden en vandaar betekenden; en omdat de ware dingen voortgaan vanuit het goede, werd derhalve het bloed rondom het Altaar gesprengd en gegoten; rondom immers betekent voortgaande. Maar die dingen kunnen beter vaststaan uit hetgeen over de Brandoffers en de Slachtoffers in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN is getoond, zoals uit het volgende: Dat de Brandoffers en de Slachtoffers alle dingen van den eredienst vanuit het goede der liefde en vanuit de ware dingen daaruit hebben aangeduid, n. 923, 6905, 8680, 8936, 10042. Dat derhalve de Brandoffers en de Slachtoffers Brood werden geheten, n. 2165; ter oorzaak hiervan, dat het Brood al datgene betekent wat het geestelijk leven voedt, n. 2165, 3478, 4976, 5147, 5915, 6118, 8410, 8418, 9323, 10686. Dat de Brandoffers en de Slachtoffers de Goddelijke hemelse en geestelijke dingen hebben betekend, zijnde de inwendige dingen der Kerk, vanuit welke alle dingen van den eredienst zijn, n. 2180, 2805, 2807, 2830, 3519; met een variatie volgens de verschillende dingen van den eredienst, n. 2805, 6905, 8936: dat er derhalve verscheidene geslachten van brandoffers en slachtoffers zijn geweest, en daarin verschillende wijzen van behandeling, en eveneens verschillende beesten vanuit welke zij bestonden, n. 2830, 9391, 9990. Dat men de verschillende dingen die zij in het bijzonder betekenden, kan weten vanuit de afzonderlijke dingen der wijze van behandeling, ontwikkeld door den inwendigen zin, n. 10042. Dat in de rituele dingen en de dingen der behandelingswijze van de slachtoffers verborgenheden des Hemels zijn bevat, n. 10057: dat zij in het algemeen de verborgenheden bevatten van de verheerlijking van het Menselijke des Heren, en in den betrekkelijken zin de verborgenheden van de wederverwekking van den mens en van diens zuivering van de boze en de valse dingen, n. 9990, 10022, 10042, 10053, 10057. Wat er werd aangeduid met de spijsoffers, welke Broden en koeken waren, die ook werden geofferd, n. 10079. Wat met het Drankoffer, hetwelk wijn was, n. 4581, 10137. Wanneer deze dingen zijn verstaan, kan men weten dat met het bloed des slachtoffers ook elders in het Woord het Goddelijk Ware wordt aangeduid, zoals bij Ezechiël: *“Zeg tot den vogel van allen vleugel en tot het beest des velds: Vergadert u en komt, vergadert u van rondom over Mijn slachtoffer hetwelk Ik slachtoffer voor ulieden, een groot slachtoffer op de bergen Israëls, opdat gij vlees eet en bloed drinkt; het vlees der sterken zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde zult gij drinken; en gij zult het vet eten tot verzadiging toe, en gij zult bloed*

drinken tot aan dronkenschap toe, van Mijn slachtoffer hetwelk Ik slachtoffer voor ulieden; en gij zult verzadigd worden op Mijn tafel met paard, met wagen, met allen man des krijgs: zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën", xxxix: 17, 18, 19, 20, 21; daar wordt gehandeld over het herstel van de Kerk; en onder Israël en Jakob worden allen verstaan die van de Kerk zijn, aangaande wie derhalve deze dingen worden gezegd; Met het grote slachtoffer op de bergen Israëls worden alle dingen van hun eredienst aangeduid; met het vlees en met het vet wordt het goede der liefde aangeduid, en met het bloed het ware vanuit dat goede, vanuit welke dingen de eredienst is; de overvloed van het ene en het andere wordt daarmede beschreven dat zij vlees en vet zullen eten tot verzadiging toe, en dat zij bloed zullen drinken tot aan dronkenschap toe; en dit vanuit het slachtoffer; en daarom wordt ook gezegd, dat zij verzadigd zullen worden op Mijn tafel met paard, met wagen, en met allen man des krijgs; met het paard immers wordt het verstand van het ware aangeduid, met den wagen de leer, en met den man des krijgs het ware strijdende tegen het valse en hetzelfde vernietigende; wie kan niet zien dat onder het bloed hier niet bloed wordt verstaan, zoals dat zij het bloed van de vorsten der aarde zouden drinken, en dat zij bloed zouden drinken tot aan dronkenschap toe vanuit het slachtoffer? De vorsten der aarde betekenen de voornaamste ware dingen der Kerk; vandaar betekent hun bloed de geestelijke voeding vanuit die ware dingen: omdat zulke dingen worden aangeduid, wordt derhalve in dat Hoofdstuk aan het einde ook gezegd aangaande Israël, met wien de Kerk wordt aangeduid: "*Dan zal Ik niet langer Mijn aangezichten voor hen verbergen, omdat Ik Mijn geest zal uitgieten over Israël*", Vers 29: dat gezegd wordt: Zeg tot den vogel van allen vleugel en tot het beest des velds, is omdat met den vogel van allen vleugel het geestelijk ware in de gehele samenvatting wordt aangeduid, en met het beest des velds de aandoening van het goede; dat met de vogels in het Woord de geestelijke dingen worden aangeduid, zie men in n. 745, 776, 866, 988, 991, 3219, 5149, 7441: eender met de vleugels, n. 8764, 9514; dat met de beesten de aandoeningen worden aangeduid, en met de beesten des velds de aandoeningen van het goede, n. 2180, 3218, 3519, 5198, 9090, 9280, 10609: en dat vandaar zowel vogels als beesten bij de slachtoffers werden gebezigd, n. 1823, 3519, 7523, 9280; ter bevestiging dat het beest des velds en de vogel zulke dingen betekenen, zou ik hier slechts één plaats vanuit het Woord willen aanvoeren: "*Ik zal te dien dage een verbond voor hen maken met het beest des velds, en met den vogel der hemelen, en het kruipende dier der aarde; en den boog en het zwaard en den oorlog zal Ik verbreken van den aarde; en Ik zal u Mij ondertrouwen tot in het eeuwige, en Ik*

zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in barmhartigheid en in ontfermingen; en Ik zal u Mij ondertrouwen in de waarheid”, Hoschea II: 17, 18, 19; met een verbond maken met het beest des velds en met den vogel der hemelen, wordt aangeduid met de aandoeningen van het goede en met de geestelijke ware dingen; met deze dingen immers wordt de Heer met den mens verbonden; de Heer is immers in dezelve bij hem; en daarom wordt er gezegd met die een verbond; het verbond is de verbinding: dat de beesten de aandoeningen van het goede betekenen, en de vogels de geestelijke dingen, zal in de volgende dingen in hun Artikels ten volle worden getoond. Aangezien het vet in de slachtoffers het Goddelijk Goede betekende, en het bloed het Goddelijk Ware, het ene en het andere uit den Heer, en het ene en het andere door den mens opgenomen zijnde de verbinding maakte, was het derhalve den nakomelingen van Jakob, of den Joden en den Israëlieten, verboden enig vet en enig bloed te eten; men zie Levit. III: 17; Hfdst. VII: 23 tot 27; Hfdst. XVII: 11, 12, 13, 14; Deut. XII: 17, 23, 24, 25; Hfdst. XV: 23; de oorzaak hiervan was deze, dat die natie niet in enig goede der liefde, noch in enig ware van het goede was, maar in de valse dingen van het boze; en het vet en het bloed eten betekende bij hen de vermenging van het ware vanuit het goede met het valse vanuit het boze, hetgeen ontwijding is; daaruit kan eveneens vaststaan dat met het bloed het Goddelijk Ware wordt aangeduid; dat het vet of de vettigheid in het Woord het goede der liefde betekent, zie men in n. 353, 5943, 6409, 10033; en dat de Joden en de Israëlieten alleen in de uitwendige dingen en niet in de inwendige dingen waren, en vandaar niet in de geestelijke ware en goede dingen, maar in de valse dingen van het boze, en dat alle dingen van hun eredienst uitwendige dingen waren gescheiden van de inwendige dingen, en dat zij nochtans door de uitwendige dingen de inwendige dingen van den eredienst hebben kunnen uitbeelden, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248. Aangezien het bloed in de slachtoffers het Goddelijk Ware betekende, was het hun derhalve ook verboden *te offeren op het gedeseemde het bloed des slachtoffers*, Exod. XXIII: 18; Hfdst. XXXIV: 25; met den desem immers wordt het valse aangeduid, en met het gedeseemde het vervalste ware; men zie n. 2342, 7906, 8051, 9992. De oorzaak dat het Vlees des Heren het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde betekent, en dat Zijn Bloed betekent het Goddelijk Ware voortgaande vanuit dat Goede, is deze, dat het twee dingen zijn die voortgaan vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, namelijk het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware; vandaar is Dit Zijn Bloed en is Dat Zijn Vlees: dat wat voortgaat is het Goddelijk Hemelse en het Goddelijk Geestelijke, welke de

Hemelen maken in het gemeen en in het bijzonder: maar dit kan beter vaststaan uit hetgeen is getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL in de volgende Artikelen, namelijk: Dat het Goddelijke des Heren den Hemel maakt, n. 7 tot 12: dat het Goddelijke in den Hemel is de liefde tot Hem en de naastenliefde jegens den naaste, n. 13 tot 19: dat vandaar de ganse Hemel in het ganse en in het deel één Mens weergeeft, n. 59 tot 77: dat dit is vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 78 tot 87: en verder uit hetgeen is getoond over de Zon in den Hemel, en over het Licht en de Warmte daaruit; en dat de Warmte het Goddelijk Goede is, en het Licht het Goddelijk Ware, het ene en het andere voortgaande uit den Heer, n. 116 tot 140: uit al die dingen kan men enigermate begrijpen, vanwaar het is dat het Goddelijke voortgaande wordt verstaan onder het vlees en het bloed, namelijk het Goddelijk Goede onder het vlees, en het Goddelijk Ware onder het bloed. Het zijn ook twee dingen bij den mens welke zijn geestelijk leven maken, namelijk het goede der liefde en het ware des geloofs; de Wil is het receptakel van het goede der liefde bij hem, en het Verstand is het receptakel van het ware des geloofs bij hem; alle dingen die des gemoeds zijn, dat is, die des wils en des verstands zijn, hebben een overeenstemming met alle dingen die des lichaams zijn, weswege deze worden bewogen op den wenk van het gemoed; de overeenstemming van den wil is in het algemeen met het vlees, en de overeenstemming van het verstand is met het bloed; vandaar is het, dat het willijk eigene van den mens in het Woord wordt verstaan onder het vlees, en het verstandelijk eigene met het bloed, zoals bij Mattheus: *“Jezus zeide tot Simon: Gezegend zijt gij, omdat vlees en bloed het u niet heeft onthuld”*, xvi: 17; deze dingen zijn aangevoerd, opdat men wete dat in het Woord de willijke en de verstandelijke dingen, aldus de geestelijke dingen, worden verstaan onder het vlees en het bloed, waar het den mens betreft, en de Goddelijke dingen waar het den Heer betreft; maar deze dingen zijn voor hen wier gemoed kan worden verheven boven de natuurlijke ideeën en de oorzaken kan zien. Dit ook is het, wat wordt aangeduid met het Bloed en het Water dat uitging van de Borst des Heren, waarover aldus bij Johannes: *“Een van de krijgsknechten doorstak Zijn zijde, en terstond ging Bloed en Water uit: en die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is vast; hij weet dat hij ware dingen zegt, opdat ook gij moogt geloven”*, xix: 34, 35; deze dingen zijn geschied opdat zij de verbinding zouden aanduiden van den Heer met het menselijk geslacht door het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede Zijner Liefde; de Borst betekent de Goddelijke Liefde; het Bloed en het Water betekenen het Goddelijke Ware voortgaande; het Bloed het Goddelijke Ware dat voor den

geestelijken mens is, en het Water het Goddelijke Ware dat voor den natuurlijken mens is; alle dingen immers die over het Lijden des Heren in het Woord worden vermeld, duiden ook aan; men zie boven n. 83, 195 einde; en omdat die dingen Zijn Liefde betekenen, en de Zaliging van den mens door het Goddelijk Ware uit Hem voortgaande, zegt de Evangelist derhalve ook: Die het gezien heeft, die heeft getuigd, en zijn getuigenis is vast; hij weet dat hij ware dingen zegt, opdat ook gij moogt geloven. Aan de dingen die nu zijn aangevoerd, zou ik de volgende vanuit het Woord willen toevoegen; bij Zacharia: *“Spring uitermate op, gij dochter Zions, maak geschal, gij dochter van Hierosolyma; zie, uw Koning komt, en Hij zal den natiën vrede spreken; en Zijn heersen zal zijn van zee tot zee, en van den stroom tot aan de einden der aarde: ook u aangaande, door HET BLOED UWS VERBONDS zal Ik uw gebondenen uitlaten vanuit den kuil waarin geen water is”*, IX: 9, 10, 11; deze dingen betreffen den Heer, en de instauratie van de Kerk bij de natiën door Hem; onder het bloed des verbonds wordt hier verstaan het Goddelijk Ware, door hetwelk er verbinding is van den Heer met hen die van Zijn Kerk zullen zijn, zoals boven; en daarom wordt gezegd: Ik zal uw gebondenen uitlaten vanuit den kuil waarin geen water is; en met hen worden de natiën aangeduid die in valse dingen vanuit onwetendheid zijn; de kuil waarin geen water is, betekent waar het ware niet is; en hen uitlaten daaruit, betekent van dezelve bevrijden; dat met het water het ware der Kerk wordt aangeduid, zie men boven in n. 71; en dat met de gebondenen in den kuil degenen worden aangeduid die in valse dingen uit onwetendheid zijn, en toch in het verlangen van de ware dingen te weten, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4728, 4744, 5038, 6854, 7950. Bij David: *“God zal de zielen der behoeftigen redden; van arglist en geweld zal Hij hun ziel verlossen, en kostbaar zal hun bloed zijn in Zijn ogen; en hij zal leven, en Hij zal hem geven van het goud van Scheba, en Hij zal bij voortduur voor hem bidden; elken dag zal Hij hem zegenen; in het hoofd der bergen zal zijn vrucht worden geschud”*, Psalm LXXII: 13, 14, 15, 16; Hier wordt gehandeld over de behoeftigen, met wie degenen worden aangeduid die de ware dingen verlangen vanuit de geestelijke aandoening; van dezen wordt gezegd dat Hij hun ziel zal verlossen van arglist en geweld, waarmede wordt aangeduid de bevrijding uit de boze en de valse dingen die de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs vernietigen; de opneming van het Goddelijk Ware door hen, dat zij aanvaard en aangenaam zal zijn, wordt daarmede aangeduid dat hun bloed kostbaar zal zijn in Zijn ogen; het bloed daar is het opgenomen Goddelijk Ware; de hervorming van hen wordt daarmede beschreven dat hij zal leven en Hij hem zal geven van het goud van Scheba, en bij voortduur

voor hem zal bidden, hem elken dag zal zegenen; het goud van Scheba is het goede der naastenliefde; bij voortduur voor hen bidden, betekent dat zij aanhoudend zullen worden afgehouden van de valse dingen, en gehouden in de ware dingen; en Hij zal hem zegenen, betekent dat zij aanhoudend zullen zijn in het goede der naastenliefde en des geloofs; en daarom wordt ook gezegd: In het hoofd der bergen zal zijn vrucht geschud worden; het hoofd der bergen betekent den Hemel waarvandaan zij uit den Heer het goede der liefde hebben, hetwelk de vrucht is. Bij Mozes: *“De schepter zal van Jehudah niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Schiloh komt; Die zal binden aan den wijnstok Zijn ezelsveulen, en aan den edelen wijnstok den zoon Zijner ezelin, als Hij zal gewassen hebben in den wijn Zijn bekleedsel, en in HET BLOED DER DRUIVEN Zijn omhulsel”*, Gen. XLIX: 10, 11; in die profetische uitspraak wordt gehandeld over den Heer, van Wien wordt gezegd: Hij zal binden aan den wijnstok Zijn ezelsveulen, en aan den edelen wijnstok den zoon Zijner ezelin; en dat Hij zal wassen in den wijn Zijn bekleedsel, en in het bloed der druiven Zijn omhulsel; en met den wijnstok wordt de Kerk aangeduid, en met den wijn en het bloed der druiven wordt het Goddelijk Ware aangeduid; wat met de overige dingen wordt aangeduid, zie men in de ontvouwing over die woorden in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. Iets eenders wordt onder HET BLOED DER DRUIF verstaan in Deut. XXXII: 14, waar gehandeld wordt over de Oude Kerk hervormd door het Goddelijk Ware. Uit de dingen die in dit Artikel en in het voorafgaande zijn getoond, kan vaststaan voor hen die den geestelijken zin des Woords erkennen, dat Onder GIJ HEBT ONS GODE VERLOST IN UW BLOED wordt verstaan de verbinding met het Goddelijke door de erkenning van den Heer en door de opneming van het Goddelijke Ware uit Hem: en dat iets eenders onder het bloed wordt verstaan in dit Profetische Boek in Hoofdstuk XII, waar gezegd wordt *dat Michaël en zijn Engelen den draak hebben overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner Getuigenis*, Vers 11; het bloed des Lams en het woord der Getuigenis wordt gezegd, omdat het bloed des Lams de opneming van het Goddelijk Ware uit den Heer betekent, en het woord der Getuigenis de erkenning van Zijn Goddelijk Menselijke. Dat het bloed het Goddelijk Ware betekent, kan nog vaststaan uit den tegengestelden zin ervan, waarin het bloed betekent het aan het Goddelijk Ware aangedane geweld door de valse dingen van het boze, en door dezelve de vernietiging ervan; en omdat de tegengestelde dingen ook openbaren wat er wordt aangeduid in den echten zin, zou ik derhalve enige plaatsen willen aanvoeren, waarin het bloed en de bloeden dit betekenen: men moet weten, dat de meeste dingen in het

Woord ook een tegengestelden zin hebben, en dat men vanuit dien zin kan weten wat er wordt aangeduid in den echten zin: mogen dan deze dingen dienen ter toelichting; in de Apocalyps: *“De tweede Engel goot zijn fiool uit in de zee, en zij werd als het ware het bloed van een dode; en alle levende ziel in de zee stierf. En de derde Engel goot zijn fiool uit in de stromen en in de bronnen der wateren, en zij werden bloed”*, xvi: 3, 4; en aldus: *“De twee getuigen hebben mogendheid over de wateren, om dezelve te verkeren in bloed”*, Apoc. xi: 6; bij Jesaja: *“De wateren van Nimrim zullen verlatingen zijn, en de wateren van Dimon zijn vol van bloed”*, xv: 6, 9; bij David: *“Hij zond duisternis en Hij verduisterde; Hij keerde hun wateren in bloed, en doodde hun vis”*, Psalm cv: 28, 29; uit deze plaatsen verschijnt vanuit het tegengestelde wat het bloed betekent; het bloed immers in den echten zin betekent het Goddelijk Ware, en bij de opnemenden het ware vanuit het goede; vandaar betekent het in den tegengestelden zin het aan het Goddelijk Ware aangedane geweld, en bij hen die dit doen het valse vanuit het boze; dit tegenovergestelde verschijnt daarvandaan, dat gezegd wordt dat de wateren der zee, der stromen en der bronnen, werden verkeerd in bloed; met de wateren immers worden de ware dingen aangeduid, en daarom met het bloed daar de valse dingen die de ware dingen vernietigen; met het levende dier in de zee en met den vis worden de wetenschappelijke ware dingen aangeduid; aldus met dezelve gestorven en gedood vanwege het bloed, worden aangeduid die ware dingen ook vernietigd zijnde; dat met de wateren de ware dingen worden aangeduid, zie men boven, n. 71; en dat met de vissen worden aangeduid de wetenschappelijke ware dingen, welke van den natuurlijken mens zijn, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 40, 991. Verder in de Apocalyps: *“Ik aanschouwde toen Het het zesde zegel had geopend, en zie, er werd een grote aardbeving; en de zon werd zwart als een zak, en de ganse maan werd bloed”*, vi: 12. Bij Joël: *“Ik zal wondertekenen geven in de Hemelen en op de aarde, bloed, en vuur, en kolommen van rook; de Zon zal verkeerd worden in donkerheid; en de Maan in bloed, voordat komt de grote dag van Jehovah”*, ii: 30, 31; ook hier wordt vanuit het tegengestelde gekend dat het bloed betekent het aan het Goddelijk Ware aangedane geweld; met de Zon immers in het Woord wordt het Goddelijk Hemelse aangeduid, zijnde het Goddelijk Goede; en met de Maan wordt het Goddelijk Geestelijke aangeduid, zijnde het Goddelijk Ware; derhalve wordt gezegd dat de Maan in bloed zal worden verkeerd; dat de maan dit betekent, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 118, 119. Bij Jesaja: *“Wie wandelt in gerechtigheden, en rechtheden spreekt, zijn oor stopt opdat hij de bloeden niet hoort, en zijn ogen toesluit, opdat zij het boze niet zien”*, xxxiii: 15;

dat het oor stoppen om de bloeden niet te horen, is om de valse dingen vanuit het boze niet te horen, is duidelijk. Bij David: *“Verdoen zult gij de leugensprekers; van den man der bloeden en der arglist heeft Jehovah een gruwel”*, Psalm v: 7; de man der bloeden en der arglist voor hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn; en daarom wordt gezegd: Gij zult verdoen de leugensprekers; de leugens in het Woord betekenen de valse dingen. Bij Jesaja: *“Het zal geschieden dat de overgeblevene in Zion, en de overige in Hierosolyma, Hem heilig gebeten zal worden, een elk die geschreven is ten leven in Hierosolyma; wanneer de Heer zal hebben gewassen den drek der dochteren van Zion, en de bloeden van Hierosolyma zal hebben afgespoeld vanuit haar midden door den geest des gerichtts en door den geest der uitzuivering”*, iv: 3, 4; omdat met Hierosolyma de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de leer, wordt derhalve gezegd: Wanneer Hij de bloeden zal hebben afgespoeld vanuit haar midden; waarmede derhalve de valse dingen van het boze worden aangeduid; met den geest des gerichtts wordt het Goddelijk Ware aangeduid; en omdat dit zuivert, wordt gezegd: Door den geest der uitzuivering. Bij Ezechiël: *“Ten dage toen gij geboren waart, ging Ik aan u voorbij, en Ik zag u vertreden in uw bloeden; en Ik zeide tot u: In uw bloeden leef; en Ik zeide tot u: In uw bloeden leef. Ik wies u, en Ik spoelde af de bloeden van over u, en Ik zalfde u met olie”*, xvi: 5, 6, 9, 22, 36, 38; hier wordt ook gehandeld over Hierosolyma, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de leer van het ware; eerst hier over de valse dingen van het boze waarin zij was alvorens hervormd te zijn; en daarop over haar hervorming; de valse dingen van het boze worden daarmede aangeduid, dat zij gezien werd vertreden in de bloeden; en haar hervorming daarmede dat Hij de bloeden wies en afspoelde, en met olie zalfde; wassen betekent zuiveren door de ware dingen; de bloeden afspoelen betekent de valse dingen van het boze verwijderen; en met olie zalven, betekent begiftigen met het goede der liefde. In de Klaagliederen: *“Vanwege de zonden der profeten van Jeruzalem, de ongerechtigheden harer priesteren, uitgietende in het midden van haar het bloed der gerechten; zij dwaalden blind in de straten, zij waren bevekt met bloed, en de dingen die zij niet kunnen, raken zij met hun bekleedselen aan”*, iv: 13, 14; met de profeten van Jeruzalem worden degenen aangeduid die de ware dingen der leer zullen leren, en met de priesters zij die door de ware dingen tot het goede zullen leiden; hier in den tegengestelden zin, omdat gezegd wordt: Vanwege hun zonden: met het bloed der gerechten uitgieten, wordt aangeduid de ware dingen vervalsen en de goede dingen echtbreken; en daarom wordt gezegd: Zij dwaalden blind in de straten, zij waren bevekt met bloed, en de dingen die zij niet kunnen, raken zij met hun bekleedselen aan; blind dwalen

in de straten, betekent volstrekt niet de ware dingen zien; de straten zijn de ware dingen; met bloed bevekt, betekent geheel en al in de valse dingen; de dingen die zij niet kunnen, raken zij met de bekleedselen aan, betekent dat zij de dingen die zij niet kunnen verdraaien, nochtans vervalsen; de bekleedselen zijn de ware dingen die de innerlijke dingen bekleden, welke ware dingen de ware dingen zijn van den zin der letter des Woords. Bij Jesaja: *“De gehele schare zal verward worden met een aardbeving, en het kleed is bevekt met bloeden”*, IX: 4; de aardbeving betekent de verdraaiing der Kerk door de vervalsing van het ware; en het kleed bevekt met bloeden, betekent de vervalsing van den zin der letter des Woords. Bij Jeremia: *“Boosheden hebt gij geleerd, uw wegen; ook in uw vleugels zijn gevonden de bloeden der zielen der onschuldigen; niet in de doorboring heb Ik hen gevonden, maar in alle die”*, II: 33, 34; iets eenders wordt hier aangeduid met het bloed gevonden in de vleugels als boven met de dingen die zij niet kunnen, raken zij met hun bekleedselen aan; de vleugels zijn de bekleedselen; dat Hij niet in de doorboring hen heeft gevonden, maar in alle die, betekent dat zij het niet hebben aangedurfd de ware dingen zelf te vernietigen, maar dat zij de ware dingen van den letterzin hebben vervalst; de vleugels betekenen die ware dingen. Bij Jesaja: *“Uw handen zijn van bloeden vol”*, I: 15; bij denzelfde: *“Uw handen zijn bevekt met bloed, en uw vingers met ongerechtigheid; uw lippen hebben leugens gesproken, en uw tong heeft verdraaidheid overdacht; hun voeten lopen tot het boze, en zij haasten onomschuldig bloed te vergieten; hun denkingen zijn denkingen der ongerechtigheid”*, LIX: 3, 7; de handen bevekt met bloed en de vingers met ongerechtigheid, betekent dat in al hun dingen het valse en het boze van het valse is; de handen en de vingers betekenen de macht, en vandaar alle dingen bij hen die zij kunnen; omdat deze dingen worden aangeduid, wordt derhalve ook gezegd: Uw lippen hebben leugens gesproken, en uw tong heeft verdraaidheid overdacht; de leugens zijn de valse dingen, en de verdraaidheid is het boze van het valse; dat hun voeten haasten om onschuldig bloed te vergieten, betekent, om het goede der liefde en der naastenliefde te vernietigen; dit wordt aangeduid met onschuldig bloed vergieten; het is het goede der onschuld vanuit hetwelk al het goede en ware des Hemels en der Kerk is; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 276 tot 283. Uit deze dingen kan vaststaan, wat in den gemenen zin met de bloeden in het meervoud wordt aangeduid, namelijk het geweld, zowel den waren als den goeden dingen des Woords en der Kerk aangedaan. Aangezien met onschuldig bloed vergieten wordt aangeduid het goede der liefde en der naastenliefde vernietigen, was er derhalve op alle wijzen voorzorg genomen dat geen

onschuldig bloed zou worden vergoten, en indien het vergoten werd dat voor het land verzoening werd gedaan, Deut. XIX: 10, 13; Hfdst. XXI: 1 tot 9; het land immers betekent de Kerk. Bij Jesaja: *“Jehovah is uitgaande vanuit Zijn plaats om de ongerechtigheid der aarde te bezoeken; dan zal de aarde haar bloeden onthullen; en zij zal niet langer haar gedoden verbelen”*, XXVI: 21; met de bloeden die de aarde zal onthullen, worden alle valse en boze dingen aangeduid die de ware en de goede dingen der Kerk hebben vernietigd; de aarde is de Kerk waar die dingen zijn; met de gedoden worden degenen aangeduid die door dezelve vergaan; dat de gedoden degenen betekenen die door de valse en de boze dingen zijn vergaan, zie men boven, n. 315. In de Apocalyps: *“In Babylon is het bloed der profeten en der heiligen gevonden, en van allen die gedood zijn op de aarde”*, XVIII: 24; het bloed der profeten en der heiligen, voor de uitgebluste ware en goede dingen; en de gedoden voor hen die door de valse en de boze dingen zijn vergaan, zoals vlak boven. Iets eenders wordt verstaan onder *het bloed der Profeten dat vergoten is op de aarde, van het bloed des gerechten Abels af, tot op het bloed van Zacharia, den zoon van Barachia, dien zij hebben gedood tussen den Tempel en het Altaar*, Matth. XXIII: 30, 34, 35; Lukas XI: 50, 51; in den geestelijken zin worden onder Abel degenen verstaan die in het goede der naastenliefde zijn, en abstract van den persoon dat goede zelf; en onder Kaïn zij die het geloof-alleen maken tot het enige middel des heils, en het goede der naastenliefde tot iets van geen waarde, en vandaar hetzelfde verwerpen en doden; en onder Zacharia worden degenen verstaan die in de ware dingen der leer zijn, en abstract van den persoon het ware zelf der leer; vandaar wordt met het bloed van den een en van den ander aangeduid de uitblussing van al het goede en ware; daarmede dat zij hem hebben gedood tussen den Tempel en het Altaar, wordt in den geestelijken zin aangeduid de verwerping op elke wijze van den Heer, want de Tempel betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en het Altaar Hem ten aanzien van het Goddelijk Goede, en met daartussen wordt aangeduid het ene en het andere tegelijk. Dat Abel in den uitbeeldenden zin het goede der naastenliefde is, zie men in n. 342, 354, 1179, 3325; en dat Kaïn het geloof-alleen is, afgescheiden van de naastenliefde, n. 340, 347, 1179, 3325. Dat de Profeet de leer van het ware betekent, n. 2534, 7269. Dat de Tempel den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Ware, en het Altaar Hem ten aanzien van het Goddelijk Goede, en in den betrekkelijken zin het Rijk des Heren en de Kerk ten aanzien van die, n. 2777, 3720, 9714, 10642. Dat tussen het ene en het andere betekent waar het huwelijk is van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede, n. 10001, 10025. In het Woord leest men meermalen van ter

dood veroordeelden *dat hun bloeden over hen zouden zijn*; en daaronder wordt in den geestelijken zin verstaan, dat de verdoemenis over hen was vanwege de valse en de boze dingen door welke zij de ware en de goede dingen der Kerk hadden vernietigd; want met de bloeden in het algemeen worden alle valse dingen van leer, leven en eredienst aangeduid, door welke de boze dingen zijn die de Kerk vernietigen; deze boze dingen worden voor een deel opgesomd bij Ezechiël, Hfdst. XVIII: 10, 11, 12, 13; deze dingen worden ook aangeduid met de bloeden bij Johannes: “*Zovelen Hem hebben opgenomen, dien heeft Hij mogendheid gegeven zonen Gods te zijn, hun die geloven in Zijn Naam; die niet vanuit de bloeden, noch vanuit den wil des vlezes, noch vanuit den wil des mans, maar vanuit God geboren zijn*”, 1: 12, 13; onder den Naam des Heren worden alle ware en goede dingen verstaan door welke Hij moet worden vereerd; onder de bloeden worden alle valse en boze dingen verstaan die vernietigen; met den wil des vlezes en met den wil des mans worden aangeduid alle boze dingen der liefde en alle valse dingen des geloofs; het vlees immers betekent des mensen willijk eigene, vanuit hetwelk al het boze is, en de man betekent des mensen verstandelijk eigene, vanuit hetwelk al het valse is; de wil is waar die dingen zijn; uit God geboren worden is wederverwekt worden door de ware dingen des geloofs en door het leven volgens die.

330. Vanuit allen stam en tong; dat dit betekent door allen die in de ware dingen zijn ten aanzien van de leer en ten aanzien van het leven, staat vast uit de betekenis van den stam, zijnde alle ware en goede dingen in samenvatting, waarover boven, n. 39; die dingen immers worden met de twaalf Stammen aangeduid, en vandaar met iederen Stam iets van het ware en het goede; en daarom wordt met vanuit allen stam aangeduid vanuit allen die in enig geslacht van het ware en het goede zijn; en uit de betekenis van de tong, zijnde de leer des levens en des geloofs. Dat de Stammen alle ware en goede dingen in samenvatting betekenen, zal in zijn Artikel beneden vollediger worden getoond; desgelijks dat de tong betekent de leer des levens en des geloofs, aldus den godsdienst: hier zullen alleen de dingen worden aangevoerd die over de betekenis van de Stammen zijn getoond in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, namelijk, dat de twaalf Stammen Israëls alle ware en goede dingen in samenvatting hebben uitgebeeld en vandaar betekend, n. 3858, 3926, 4060, 6335; eendere dingen de twaalf Apostelen des Heren, n. 2129, 3354, 3488, 6397: de oorzaak dat het er twaalf waren, is deze dat twaalf alle dingen betekent, n. 577, 2089, 2129, 2130, 3272, 3858, 3913. Dat omdat de twaalf Stammen alle ware en goede dingen in samenvatting hebben uitgebeeld en vandaar betekend, zij vandaar den Hemel en de Kerk hebben uitgebeeld, n. 6337, 6637,

7836, 7891, 7996. Dat de twaalf Stammen verschillende dingen betekenen volgens de orde waarin zij genoemd worden, en aldus eveneens alle dingen des Hemels en der Kerk met verscheidenheid, n. 3862, 3926, 3939, 4603 e.v., 6337, 6640, 10335. Dat derhalve antwoorden konden worden gegeven en gegeven zijn door de Urim en Thummim, waar de namen der twaalf Stammen Israëls aan kostbare stenen waren ingesneden, n. 3858, 6335, 6640, 9863, 9865, 9873, 9874, 9905.

331. En volk en natie; dat dit betekent die zijn van des Heren geestelijke Kerk en van Zijn hemelse Kerk, staat vast uit de betekenis van het volk en van de natie in het Woord, namelijk dat met het volk degenen worden aangeduid die in het geestelijk goede zijn, en met de natie zij die in het hemels goede zijn, aldus zij die van des Heren geestelijke Kerk zijn, en die van Zijn hemelse Kerk zijn; dat er twee Rijken zijn waarin de Hemelen zijn onderscheiden, namelijk het hemels Rijk en het geestelijk Rijk, en dat in het hemels Rijk degenen zijn die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en in het geestelijk Rijk zij die in het goede der naastenliefde jegens den naaste zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28; doch die twee Rijken zijn niet alleen in de Hemelen, maar ook op de aarde, en op de aarde worden zij de hemelse Kerk en de geestelijke Kerk genoemd. Weinigen weten wat in het bijzonder met volk of volken, en wat in het bijzonder met natie of natiën in het Woord wordt aangeduid; derhalve zou ik enige plaatsen vanuit het Woord willen aanvoeren, waar zij tezamen worden genoemd, waaruit zal blijken dat er iets onderscheidens met volk en iets onderscheidens met natiën worden aangeduid; want indien niet iets onderscheidens werd aangeduid, zo zou het ene en het andere niet tezamen worden genoemd; zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zij zullen U eren, een machtig Volk, de stad der krachtige Natiën, zij zullen U vrezen; Jehovah zal op dezen berg verzwelgen de aangezichten des bewindsels, het bewindsel over alle Volken, en het omhulsel gespreid over alle Natiën”*, xxv: 3, 7, 8; hier wordt onderscheid gemaakt tussen volken en tussen natiën, omdat de volken degenen betekenen die vanuit het geestelijk Rijk des Heren zijn, en de natiën hen die vanuit Zijn hemels Rijk zijn; aldus hen die in het geestelijk Goede zijn en hen die in het hemels Goede zijn; het geestelijk Goede is het goede der naastenliefde jegens den naaste, en vandaar het goede des geloofs; en het hemels Goede is het goede der liefde tot den Heer, en vandaar het goede der wederzijdse liefde; het is het ware van dit goede hetwelk wordt verstaan onder de stad der krachtige [*robustarum*] natiën, want de stad betekent de leer van het ware of de ware dingen der leer; met het bewindsel over alle volken verzwelgen en het omhulsel gespreid over alle natiën, wordt

aangeduid dat de schaduw zal worden uiteengeslagen die het verstand overdekte zodat niet worden gezien de ware dingen en niet worden doorvat de goede dingen die der Kerk en des Hemels zijn. Bij denzelfde: *“Nadert, gij Natiën, om te horen, en gij Volken, luistert; de aarde en haar volheid hore”*, xxxiv: 1; omdat de natiën degenen betekenen die in het goede der liefde zijn, en de volken hen die in het goede der naastenliefde en daaruit in de ware dingen des geloofs zijn, wordt derhalve van de natiën gezegd dat zij zouden naderen, en van de volken dat zij zouden luisteren; naderen betekent verbonden worden door de liefde, en luisteren betekent gehoorzamen en onderricht worden; en derhalve wordt gezegd: De aarde en haar volheid hore; met de aarde wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede, en met haar volheid worden de ware dingen aangeduid. Bij denzelfde: *“Ik Jehovah heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal Uw hand grijpen; en Ik zal U geven tot een verbond den Volke, tot een licht der Natiën”*, xlii: 6; bij denzelfde: *“Leid uit het blinde Volk dat ogen heeft, en de doven die oren hebben; laten alle Natiën vergaderd worden, en de Volken samenkomen”*, xliii: 8, 9; bij denzelfde: *“Tot een Getuige heb Ik Hem den Volken gegeven, Vorst en Wetgever voor de Natiën”*, liv: 4, 5; bij denzelfde: *“Zo zeide de Heer Jehovah: Zie, Ik zal Mijn hand opheffen jegens de Natiën, en jegens de Volken zal Ik mijn banier opsteken”*, xlix: 22; bij denzelfde: *“De Volken wandelende in de duisternis hebben een groot licht gezien: Gij hebt de Natie vermenigvuldigd, voor dezelve hebt Gij de vreugde groot gemaakt”*, ix: 1, 2; En bij denzelfde: *“Te dien dage zal het geschieden dat de Natiën zullen zoeken den wortel van Jischaï, welke is staande tot een banier der Volken; en Hij zal een banier opheffen voor de Natiën, en Hij zal de uitgestotenen van Israël vergaderen”*, xi: 10, 12; deze dingen die in deze plaatsen staan, zijn gezegd aangaande den Heer, en onder de volken en de natiën worden allen verstaan die van Zijn Kerk zijn; want allen die van de Kerk des Heren zijn, zijn of vanuit Zijn hemels Rijk, of vanuit Zijn geestelijk Rijk; behalve hen die in die twee Rijken zijn, bestaan er geen die van de Kerk zijn; het zijn ook twee dingen die de Kerk maken, het Goede en het Ware; het ene en het andere uit den Heer; onder de Natiën worden degenen verstaan die in het goede zijn, en onder de Volken zij die in het ware zijn, en abstract van personen worden met de Natiën de Goede dingen der Kerk aangeduid, en met de Volken haar Ware dingen: dat met de Volken de ware dingen der Kerk worden aangeduid, is omdat het geestelijk Goede of het goede der naastenliefde jegens den naaste, waarin degenen zijn die onder de Volken worden verstaan, in zijn wezen het ware is; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 8042, 10296: de oorzaak dat het zo is, n. 863, 875, 895, 927, 1023, 1043, 1044, 1555, 2256, 4328,

4493, 5113, 9596: hoedanig vandaar het onderscheid is tussen hen die vanuit het hemels Rijk zijn, en hen die vanuit het geestelijk Rijk zijn, n. 2088, 2669, 2708, 2715, 3235, 3240, 4788, 7068, 8521, 9277, 10295. Bij denzelfde: *“Te dien tijd zal Jehovah Zebaoth een geschenk worden gebracht, een Volk uiteengetrokken en uitgeplunderd, en een Natie afgelijnd en vertreden, welker land de rivieren hebben beroofd, tot de plaats van den Naam van Jehovah, den berg Zions”*, xviii: 2, 7; daar wordt gehandeld over de uitnodiging van allen tot de Kerk, en daarom wordt ook volk en natie vermeld; de berg Zions betekent de Kerk tot welke zij worden uitgenodigd; met het volk uiteengetrokken en uitgeplunderd, worden degenen aangeduid bij wie de ware dingen door hen die in de valse dingen der leer zijn, waren weggenomen, veranderd of verdraaid; met de natie afgelijnd en vertreden, welker land de rivieren hebben beroofd, worden degenen aangeduid bij wie de goede dingen eender behandeld zijn; de rivieren zijn de valse dingen en de redeneringen vanuit dezelve. Bij Zacharia: *“Nog zullen de Volken komen, en de bewoners van grote steden, om te smeken de aangezichten van Jehovah; en zo zullen komen vele Volken en talrijke Natiën om te zoeken Jehovah Zebaoth in Hierosolyma”*, viii: 20, 21, 22; met de volken en met de natiën worden ook daar allen aangeduid die van de Kerk des Heren zijn, met de volken zij die van Zijn geestelijke Kerk zijn, en met de natiën zij die van Zijn hemelse Kerk zijn; Hierosolyma waarheen zij zullen komen, is de Kerk. Bij David: *“Gij zult Mij stellen tot het hoofd der Natiën; een Volk dat Ik niet kende, zij zullen Mij dienen”*, Psalm xviii: 44; bij denzelfde: *“Jehovah zal de Volken onder ons onderwerpen, en de Natiën onder onze voeten: God regeert over de Natiën; de vrijwilligen der Volken zijn vergaderd”*, Psalm xlvii: 4, 9, 10; bij denzelfde: *“Om te kennen op de aarde onder alle Natiën Uw heil; berden zullen U de Volken, o God, de Natiën zullen zich verblijden en jubelen, deswege dat Gij de Volken zult richten in rechtheid, en de Natiën op de aarde zult Gij leiden”*, Psalm lxvii: 3, 4, 5; bij denzelfde: *“Gedenk miner, o Jehovah, in het welbehagen voor Uw Volk, opdat ik mij verblijde in de vreugde Uwer Natiën”*, Psalm cvi: 4, 5; bij denzelfde: *“Ik zal U berden onder de Natiën, o Heer, ik zal Upsalmzingen onder de Volken”*, Psalm lvii: 8, 9, 10; Psalm cviii: 2, 3, 4; in deze plaatsen worden ook volken en natiën vermeld, waaronder allen worden verstaan die in de ware en de goede dingen zijn; de woorden zelf ook die worden gezegd betreffende de volken zijn woorden die betrekking hebben op de ware dingen; en die welke betreffende de natiën worden gezegd, zijn woorden die betrekking hebben op de goede dingen: dat geen anderen onder de natiën worden verstaan, blijkt ook hieruit dat die dingen zijn gezegd door David, die de vijand [*hostis*] was van de Kanaäneesche

natiën. Bij Lukas: *“Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, welke Gij hebt bereid vóór het aangezicht van alle Volken, een schijnsel tot onthulling der Natiën”*, II: 30, 31, 32. Bij Zefanja: *“De overblijfselen Mijns Volks zullen hen beroven, en de overschotten Mijner Natie zullen hen erven”*, II: 9. Bij Mozes: *“Toen de twee zonen in de baarmoeder samenstieten, ging Rebekka heen om Jehovah te vragen; tot wie Jehovah zeide: Twee Natiën zijn in uw baarmoeder, en twee Volken zullen vanuit uw ingewanden gescheiden worden”*, Gen. XXV: 22, 23; en bij denzelfde: *“Gedenk aan de dagen der eeuw, toen de Allerhoogste de erfenis gaf aan de Natiën, toen Hij de zonen des mensen scheidde, stelde Hij de grenzen der Volken vast naar het getal der zonen Israëls”*, Deut. XXXII: 7, 8; met de zonen des mensen wordt iets eenders aangeduid als met de volken, namelijk zij die in de geestelijke ware en goede dingen zijn; en daarom wordt er van hen gezegd: Toen Hij de zonen des mensen scheidde, stelde Hij de grenzen der volken vast naar het getal der zonen Israëls; met de zonen Israëls wordt de geestelijke Kerk aangeduid, en met het getal van hen of van de twaalf naar hen genoemde Stammen, worden alle ware en goede dingen daar aangeduid; men zie vlak boven n. 330; derhalve worden zij volken genoemd; die scheiden en hun grenzen vaststellen, betekent vervreemden van de valse dingen en met de ware dingen begiftigen; en aan de natiën de erfenis geven, betekent den Hemel en de verbinding met hen die in het goede der liefde zijn. Bij Daniel: *“Alle Volken, Natiën, en Tongen, zullen Hem vereren; Zijn Heerschappij een eeuwige Heerschappij, welke niet zal voorbijgaan, en Zijn Koninkrijk dat wat niet zal vergaan”*, VII: 14; deze dingen betreffen den Heer, en onder de volken en de natiën worden allen verstaan die in de ware en de goede dingen zijn; en onder alle tongen worden zij verstaan vanuit onverschillig welke leer of welken godsdienst; want de Kerk des Heren is universeel; zij is immers bij allen die in het goede des levens zijn, en vanuit hun leer schouwen tot den Hemel, en daardoor zich met den Heer verbinden; over dezen zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 318 tot 328; omdat de natiën degenen betekenen die in het goede der liefde zijn, en met de volken degenen worden aangeduid die in het goede der naastenliefde en daaruit in de ware dingen des geloofs zijn, wordt derhalve gezegd: Zijn Heerschappij een eeuwige Heerschappij, en Zijn Koninkrijk zal niet voorbijgaan; Heerschappij wordt in het Woord gezegd van het goede, en Koninkrijk van het ware; en daarom wordt de Heer Heer geheten krachtens het Goddelijk Goede, en Koning krachtens het Goddelijk Ware. Behalve deze plaatsen zijn er ook andere die zouden kunnen worden aangevoerd om te bevestigen dat de volken degenen betekenen die van de geestelijke Kerk zijn, en de natiën hen die van de hemelse Kerk zijn;

maar hier zijn alleen die aangehaald waarin zij samenverbonden volken en natiën worden genoemd; en aan deze zullen enige worden toegevoegd waarin alleen van natiën sprake is; bij Jesaja: *“Opent de poorten, opdat zij inschrijde, de gerechte Natie, bewarende de getrouwigheden; Gij hebt toegevoegd aan de Natie, Jehovah; Gij hebt toegevoegd aan de Natie; Gij zijt verheerlijkt; Gij hebt alle uiteinden der aarde verwijderd”*, xxvi: 2, 15. Bij David: *“Alle einden der aarde zullen bekeerd worden tot Jehovah, en alle familiën der Natiën zullen aanbidden vóór U; omdat van Jehovah is het Koninkrijk en Hij heersende onder de Natiën”*, Psalm xxii: 28, 29. Bij Jesaja: *“De Natiën zullen wandelen tot Uw licht, en Koningen tot den glans van Uw opgang; Uw hart zal zich verwijderen, omdat de menigte der zee tot U zal gekeerd worden; de heiren der Natiën zullen tot U komen”*, lx: 3, 5, 11. Bij denzelfde: *“Alle Natiën zullen Uw gerechtigheid zien, en alle Koningen Uw heerlijkheid”*, lxii: 2; in deze plaatsen wordt niet samenverbonden natiën en volken gezegd, maar nochtans in de beide laatste Natiën en Koningen, omdat met Koningen iets eenders wordt aangeduid als met Volken, namelijk zij die in de ware dingen zijn; men zie boven n. 31; en omdat met de natiën degenen worden aangeduid die in het goede zijn, en met de Koningen zij die in de ware dingen zijn, wordt derhalve van de Natiën gezegd dat zij Uw gerechtigheid zullen zien, en van de Koningen dat zij Uw heerlijkheid zullen zien; de gerechtigheid wordt in het Woord gezegd van het goede, en de heerlijkheid van het ware: dat de Gerechtigheid in het Woord wordt gezegd van het Goddelijk Goede, zie men in n. 2235, 9857; en de Heerlijkheid van het Goddelijk Ware, n. 4809, 5922, 8267, 8427, 9429. Uit den tegengestelden zin kan nog vaststaan, dat de Volken degenen betekenen die in de ware dingen zijn, en de Natiën hen die in het goede zijn; want in dien zin betekenen de Volken hen die in de valse dingen zijn, en de Natiën hen die in de boze dingen zijn; zoals in de volgende dingen; bij Jesaja: *“Aschur, de roede Mijns toorns, tegen een huichelachtige Natie zal Ik hem zenden, en tegen het Volk Mijner ontsteking zal Ik hem bevelen”*, x: 5, 6. Bij denzelfde: *“Een stem der menigte in de bergen; een stem van tumult van de koninkrijken der vergaderde Natiën; zij komen vanuit een land der verte, van het uiteinde der Hemelen, Jehovah met de vaten Zijns toorns, om het gehele land te verderven”*, xiii: 4, 5. Bij denzelfde: *“Jehovah slaande de Volken met een ongeneselijke plaag, heersende met toorn over de Natiën”*, xiv: 6. Bij denzelfde: *“Van de stem des tumults mogen de Volken heenzwerven, en vanwege Uw hoogheid mogen de Natiën verstrooid worden”*, xxxiii: 3. Bij Jeremia: *“Zie, een Volk komt vanuit het land van het noorden, en een grote Natie zal worden opgewekt vanuit de zijden der aarde; boog en spies zullen zij grijpen; zij is wreed; ook hebben zij geen erbarmen”*,

VI: 22, 23. Bij Ezechiël: *“Ik zal u niet langer doen horen den laster der Natiën, en den smaad der Volken zult gij niet langer dragen”*, xxxvi: 15. Bij David: *“Gij stelt ons tot een spreekwoord onder de Natiën, een hoofdschudding onder de Volken”*, Psalm XLIV: 15; en bij denzelfde: *“Jehovah verijdelt den raad der Natiën; Hij keert de denkingen der Volken om”*, Psalm xxxiii: 10; in deze plaatsen staan de Volken voor hen die tegen de ware dingen der geestelijke Kerk zijn, aldus die in de valse dingen zijn; en de Natiën voor hen die tegen de goede dingen der hemelse Kerk zijn, aldus die in de boze dingen zijn. Deze dingen worden eveneens aangeduid met de Volken en de Natiën die uit het land Kanaän werden verdreven. Aan deze dingen zij toegevoegd hetgeen boven in n. 175 is gezegd.

332. En Gij hebt ons onzen God gemaakt Koningen en Priesters; dat dit betekent dat zij uit den Heer zijn in de ware en de goede dingen der Kerk en des Hemels, kan vaststaan uit hetgeen boven in n. 31 is getoond, waar eendere woorden staan.

333. En wij zullen regeren op de aarde; dat dit betekent de macht welke de Allene Heer heeft door het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede, en daaruit de macht en de wijsheid voor hen die vanuit des Heren geestelijk en hemels Rijk zijn, staat vast uit de betekenis van regeren, zijnde in de ware en de goede dingen zijn, en vandaar uit den Heer in de macht van de boze en de valse dingen te wederstaan die uit de Hel zijn; en omdat de ware en de goede dingen uit den Allenen Heer zijn, en de ware dingen alle macht hebben vanuit het goede, daarom wordt met regeren aangeduid de macht die de Allene Heer heeft door het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede, en daaruit de macht voor hen die in des Heren geestelijk en hemels Rijk zijn: hij die niet het Woord in den geestelijken zin naar behoren verstaat, zal menen dat zij zoals koningen en priesters zullen zijn, en met den Heer zullen regeren, maar in den geestelijken zin worden onder de koningen de ware dingen verstaan, en onder de priesters de goede dingen abstract van personen, of in de personen uit den Heer; daaruit volgt, dat de ware dingen vanuit het goede zullen regeren, aldus de Allene Heer, uit Wien zij zijn; de Engelen zijn weliswaar in grote macht, maar nochtans geen uit zich; ja zelfs wordt hij die in den Hemel gelooft dat hij in de macht is uit zich, terstond daarvan beroofd, en dan vermag hij niets hoegenaamd: dat er in den zin der letter wordt gezegd dat zij zullen regeren, is omdat de zin der letter persoonlijk is; en daarom wordt, wanneer daarin wordt gezegd dat zij koningen en priesters zullen zijn, ook gezegd dat zij zullen regeren; doch in den geestelijken zin wordt het al van den persoon afgelegd, en vandaar

eveneens het al van de heerschappij die zij hebben, en overgelaten aan den Allenen Heer: het is met deze dingen eender gesteld als met de dingen die de Heer tot Zijn discipelen zeide, namelijk *dat zij zouden zitten op twaalf tronen, en de twaalf stammen Israëls richten*, Matth. XIX: 28; Lukas XXII: 30: voorts als met de dingen die de Heer zeide tot Petrus, namelijk *dat hij de sleutels van het Koninkrijk der Hemelen zou hebben*, Matth. XVI: 19, waaronder niet wordt verstaan dat de discipelen en dat Petrus die mogendheid zouden hebben, maar de Allene Heer, aangezien in den geestelijken zin onder de twaalf discipelen alle ware en goede dingen der Kerk worden verstaan die uit den Heer zijn; en onder Petrus wordt het Ware vanuit het goede verstaan dat uit den Heer is: dat onder de discipelen alle ware en goede dingen der Kerk worden verstaan die uit den Heer zijn, zie men boven, n. 100, 122. Dat Petrus betekent het ware vanuit het goede dat uit den Heer is, in het Werkje over HET LAATSTE GERICHT, n. 57, en boven n. 9, 206, 209. Dat het ware vanuit het goede dat uit den Heer is, aldus dat de Allene Heer, alle macht heeft, en dat de Engelen daarvandaan macht hebben, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 228 tot 233. Dat met wij zullen regeren ook wordt aangeduid dat zij wijsheid hebben uit den Heer, is omdat met de koningen en de priesters de ware en de goede dingen worden aangeduid, en alle wijsheid is vanuit de ware dingen die vanuit het goede uit den Heer is: gezegd wordt dat zij zullen regeren op de aarde, omdat onder de aarde wordt verstaan de Kerk des Heren in de Hemelen en op aarde; men zie boven, n. 304; dat ook de aarde daar niet de aarde betekent, is duidelijk, zoals ook dat zij niet koningen en priesters zullen zijn. Dat regeren betekent in de ware dingen vanuit het goede zijn, en daaruit in de macht en de wijsheid uit den Heer, is omdat het Koninkrijk den Hemel en de Kerk betekent ten aanzien van de ware dingen, en de Koning het ware vanuit het goede; dat het Koninkrijk in het Woord den Hemel en de Kerk betekent ten aanzien van de ware dingen, zie men boven, n. 48; en de Koning het ware vanuit het goede, ook boven, n. 31: iets eenders wordt met regeren aangeduid in de volgende dingen, Hfdst. XX: 4, 6; Hfdst. XXII: 5.

334. Vers II, 12. *En ik zag en ik hoorde een stem veler Engelen rondom den Troon en de Dieren en de Ouderen, en hun getal was tienduizenden van tienduizenden, en duizenden van duizenden; zeggende met een grote stem: Waardig is het gedode Lam om te ontvangen de mogendheid en de rijkdommen en de wijsheid, en de eer en de heerlijkheid enden zegen.* En ik hoorde een stem veler Engelen rondom den Troon, de Dieren en de Ouderen, betekent de erkenning en daaruit de verheerlijking van den Heer door de Engelen der lagere Hemelen: en hun getal was tienduizenden van tienduizenden, en duizenden van duizenden,

betekent de ontelbaren die in de ware dingen zijn, en de ontelbaren die in de goede dingen zijn: zeggende met een grote stem: Waardig is het gedode Lam, betekent de erkenning met het hart, dat al het Goddelijke is vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, niet erkend en door velen ontkend zijnde: om te ontvangen de mogendheid en de rijkdommen en de wijsheid, betekent dat Hij de Almacht, de Alwetendheid, en de Goddelijke Voorzienigheid heeft: en de eer en de heerlijkheid, betekent dat Hij het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware heeft: en den zegen, betekent de erkenning en de verheerlijking van den Heer deswege, en de dankzegging dat uit Hem is al het goede en ware, en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid voor hen die opnemen.

335. En ik hoorde een stem veler Engelen rondom den Troon, de Dieren en de Ouderen; dat dit betekent de erkenning en daaruit de verheerlijking van den Heer door de Engelen der lagere Hemelen, kan vaststaan uit de dingen die boven in n. 322 zijn gezegd, namelijk dat zij in deze orde den Heer hebben erkend en verheerlijkt, eerst de Engelen der hogere Hemelen, daarop de Engelen der lagere Hemelen, en ten slotte zij die beneden de Hemelen zijn; met de vier Dieren immers en de vierentwintig Ouderen, die eerst hebben verheerlijkt, worden de Engelen der hogere Hemelen aangeduid; men zie boven n. 322; onder dezen echter nu die rondom den Troon en rondom de Dieren en de Ouderen waren, worden de Engelen der lagere Hemelen verstaan; en onder al het Geschapene dat is in den Hemel en op de aarde, en onder de aarde en in de zee, waarover vlak beneden, Vers 13, worden degenen verstaan die beneden de Hemelen zijn. Dat het de Engelen der lagere Hemelen zijn die hier worden verstaan, blijkt ook hieruit, dat van hen wordt gezegd dat zij waren rondom den Troon, de Dieren en de Ouderen; en onder rondom wordt in het Woord verstaan dat wat in de verdergelegen grenzen is, aldus dat wat op afstand is; maar waar over den Hemel wordt gehandeld, wordt verstaan dat wat in graad verder afstaat van het inzicht en de wijsheid, aldus dat wat beneden is; de Hemelen immers zijn hogere en lagere onderling onderscheiden volgens de opneming van het Goddelijk Ware en Goede, aldus volgens de graden van inzicht en wijsheid; maar over de graden waarin de Hemelen van elkander afstaan, bijgevolg de Engelen die in dezelve zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 33, 34, 38, 39, 208, 209, 211, 425; wat beneden is volgens deze graden, is dat wat wordt aangeduid met rondom; iets eenders wordt ook elders in het Woord aangeduid met rondom, omtrek, uit de verte, afstaande, uiteinden, en eendere dingen.

336. En hun getal was tienduizenden van tienduizenden, en duizenden van duizenden; dat dit betekent de ontelbaren die in de ware dingen zijn, en de ontelbaren die in de goede dingen zijn, staat vast uit de betekenis van het getal, zijnde het hoevele en het hoedanige, het hoevele in den natuurlijken zin, en het hoedanige in den geestelijken zin; het toegevoegde getal bepaalt dezelve; maar nochtans wordt door alle getallen in het Woord iets van een zaak aangeduid, zoals met twee, drie, vier, vijf, zeven, tien, en twaalf, zoals te hunner plaats is getoond; iets eenders is het geval met tienduizend en duizend [*myriade et chiliade*], welke hier worden genoemd: tot voorbeeld diene het getal zeven; dit betekent niet zeven, maar alle dingen, het volle, en het ganse; men zie boven n. 257; wat echter tienduizenden en duizenden betekent, zal nu worden gezegd: tienduizenden betekenen ontelbare dingen, eender duizenden; maar tienduizenden wordt gezegd van de ware dingen, en duizenden van de goede dingen; vandaar is het, dat met tienduizenden van tienduizenden, en duizenden van duizenden, worden aangeduid de ontelbaren die in de ware dingen zijn en de ontelbaren die in de goede dingen zijn; zij die in de lagere Hemelen zijn, over wie deze dingen worden gezegd, zijn eender als zij die in de hogere zijn, over wie boven is gehandeld, vanuit twee Rijken, namelijk vanuit het geestelijk Rijk en vanuit het hemels Rijk; zij die vanuit het geestelijk Rijk zijn, worden verstaan onder hen die in de ware dingen zijn; zij echter die vanuit het hemels Rijk zijn, worden verstaan onder hen die in de goede dingen zijn; de ontelbaarheid van dezen wordt aangeduid met duizenden van duizenden, en de ontelbaarheid van genen wordt aangeduid met tienduizenden van tienduizenden; in den abstracten zin echter, welke de ware geestelijke zin is, worden de ontelbare ware dingen en de ontelbare goede dingen aangeduid. Dat tienduizenden en duizenden ontelbare dingen betekenen, is omdat tien vele dingen betekent, en vandaar eveneens honderd, duizend en tienduizend, want getallen met een eender getal vermenigvuldigd, betekenen iets eenders als de enkelvoudige waarmede zij vermenigvuldigd zijn; men zien. 5291, 5335, 5708, 7973; doch wanneer ontelbare dingen, zijnde oneindig vele dingen, moeten worden uitgedrukt, dan wordt er gezegd tienduizenden van tienduizenden en duizenden van duizenden: bovendien wordt, wanneer twee vermenigvuldigde getallen, het ene groter en het andere kleiner, die iets eenders betekenen, tezamen worden genoemd, zoals tien en honderd, of honderd en duizend, dan wordt van het kleinste gesproken met betrekking tot de goede dingen, en van het grootste met betrekking tot de ware dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat ieder goede bestaat vanuit verscheidene ware dingen; het goede immers wordt geformeerd vanuit de ware dingen, en

vandaar wordt het goede voortgebracht door de ware dingen; daarvandaan is het, dat van het grotere getal wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en van het kleinere met betrekking tot de goede dingen; eender hier tienduizenden van tienduizenden en duizenden van duizenden; dat het zo is, kan worden toegelicht met dit: één verkwikkelijke der aandoening kan worden voorgesteld door verscheidene ideeën der denking, en worden uitgedrukt door verschillende dingen in het spreken; het is het verkwikkelijke der aandoening dat het goede wordt genoemd; en het zijn de ideeën der denking en de verschillende dingen in het spreken, die vanuit dat verkwikkelijke of dat goede voortgaan, welke de ware dingen worden genoemd; eender is het gesteld met het ene ding van den wil ten opzichte van de vele dingen van het verstand ervan, en eveneens met het ene ding der liefde ten opzichte van de vele dingen die het uitdrukken; vandaar is het eveneens, dat van het vele en de veelheid in het Woord wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en van het grote en de grootheid met betrekking tot het goede; het grote immers bevat vele dingen in zich: maar deze dingen zijn gezegd voor hen die door voorbeelden kunnen worden verlicht opdat zij weten vanwaar het is dat duizenden evenzeer ontelbare dingen betekenen als tienduizenden, doch dat nochtans van tienduizenden wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en van duizenden met betrekking tot de goede dingen. Dat deze getallen zulke dingen betekenen, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Mozes: *“Hij heeft de eer in het eerstverwekte zijns osses, en zijn hoornen zijn de hoornen des eenhoorns; met deze zal hij de volken tezamen stoten tot de einden der aarde; en dezen zijn de tienduizenden van Efraïm, en dezen zijn de duizenden van Menascheh”*, Deut. xxxiii: 17; deze dingen zijn gezegd van Jozef, met wien in den uitbeeldenden zin de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, en ten aanzien van Zijn geestelijk Rijk; men zie n. 3969, 3971, 4669, 6417; met zijn twee zonen, Efraïm en Menascheh, worden de beide dingen van dat Rijk aangeduid, namelijk het Verstandelijk ware en het Willijk goede, met Efraïm het Verstandelijk Ware, en met Menascheh het Willijk Goede; vandaar is het, dat er wordt gezegd de tienduizenden van Efraïm en de duizenden van Menascheh; dat die dingen worden aangeduid met Efraïm en Menascheh, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3969, 5351, 5353, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267, 6269; wat met het eerstverwekte [*primogenitum*] des osses en met de hoornen des eenhoorns daar wordt aangeduid, zie men boven, n. 316. Bij David: *“De wagenen Gods zijn een tweetal tienduizenden, duizenden van Engelen des vredes, de Heer in hen, Sinai in het heiligdom”*, Psalm lxxviii: 18; met de wagenen

Gods worden de ware dingen der leer aangeduid, en met de Engelen des vredes worden de goede dingen ervan aangeduid; en daarom wordt met betrekking tot gene dingen tienduizenden gezegd, en met betrekking tot deze duizenden: dat de wagenen de ware dingen der leer betekenen, zie men in n. 2762, 5321, 8215; en dat de vrede het binnenste van het goede betekent, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 284 tot 290: en omdat de Heer wordt geheten Heer krachtens het Goede, en Sinaï den Hemel betekent waar en vanwaar het Goddelijk Ware is, wordt derhalve gezegd: De Heer in hen, Sinaï in het heiligdom; het heiligdom is de Hemel en de Kerk waar het Goddelijk Ware is; dat de Heer wordt geheten Heer krachtens het Goddelijk Goede, en God krachtens het Goddelijk Ware, zie men in n. 4973, 9167, 9194; en dat Sinaï den Hemel betekent waar de Heer is, vanuit Wien het Goddelijk Ware is, of vanuit Wien de Wet is in den strikten zin en in den breden zin, n. 8399, 8753, 8793, 8805, 9420. Bij denzelfde: *“Niet zult gij vrezen voor den schrik des nachts, voor den pijl die overdag vliegt, voor de pest die in de donkerheid kruipt, voor den dood die op den middag verwoest; aan uw zijde zullen er duizend vallen, en tienduizend aan uw rechter”*, Psalm CXI: 5, 6, 7; deze dingen zijn gezegd aangaande de valse en de boze dingen waarvan men niet weet dat zij vals en boos zijn, en aangaande de valse en de boze dingen waarvan men weet dat zij vals en boos zijn, en nochtans binnenkruipen in de denking en in den wil, en de mensen verderven; de valse dingen waarvan men weet dat zij vals zijn, worden verstaan onder den pijl die overdag vliegt; en de boze dingen waarvan men weet dat zij boos zijn, en toch binnentreden, worden verstaan onder den dood die verwoest op den middag; en de valse dingen waarvan men niet weet dat zij vals zijn, worden verstaan onder den schrik des nachts; en de boze dingen waarvan men niet weet dat zij boos zijn, onder de pest die in de donkerheid kruipt; de vernietiging van deze boze dingen wordt aangeduid met het duizendtal zal vallen aan zijn zijde; en de vernietiging van de valse dingen met het tienduizendtal dat zal vallen aan zijn rechter; ook wordt met de zijde waaraan zij zullen vallen, het goede aangeduid, en met de rechter het ware van het goede; dat duizend wordt gezegd met betrekking tot de boze dingen, en tienduizend met betrekking tot de valse dingen, is omdat de valse dingen zijn tegengesteld aan de ware dingen, en de boze dingen zijn tegengesteld aan de goede dingen, en de tegengestelden worden met eendere woorden en met eendere getallen in het Woord uitgedrukt. Bij denzelfde: *“Onze schuren zijn vol, uitgevende van spijs tot spijs; onze kudden van kleinvee duizenden, tienduizenden in onze straten”*, Psalm CXLIV: 13; met de schuren en met de spijs worden de goede en de ware dingen der Kerk aangeduid, want de

geestelijke spijzen zijn de erkentissen van het ware en het goede, door welke het inzicht is; eendere dingen, maar innerlijker, worden aangeduid met de kudden van kleinvee; en daarom worden de goede dingen der Kerk verstaan onder de duizenden, en de ware dingen onder de tienduizenden; en omdat de ware dingen worden verstaan onder de tienduizenden, wordt er derhalve gezegd: Tienduizenden in onze straten; met de straten der stad immers worden de ware dingen der leer aangeduid: dat de spijs zowel het goede als het ware betekent, zie men in n. 3114, 4459, 4792, 5147, 5293, 5340, 5342, 5410, 5426, 5576, 5582, 5588, 5655, 5915, 6277, 8418, 8562, 9003; vandaar eveneens de schuren, welke de voorraadkamers ervan zijn; dat met de kudden van kleinvee worden aangeduid de innerlijke goede en ware dingen, welke de geestelijke dingen worden genoemd, n. 1565, 2566, 3767, 3768, 3772, 3783, 3795, 5913, 6044, 6048, 8937, 10609. Bij Micha: *“Zal Jehovah verlustigd worden met duizenden van rammen, met tienduizenden van oliebekken”*, vi: 7; omdat met de rammen de geestelijke goede dingen worden aangeduid, en met de oliebekken worden aangeduid de ware dingen die vanuit het goede voortgaan, wordt derhalve met betrekking tot deze gezegd tienduizenden, en met betrekking tot gene duizenden; dat met de rammen de geestelijke goede dingen worden aangeduid, zie men in n. 2830, 4170; en omdat met de olie het goede der liefde wordt aangeduid, worden derhalve met de beken ervan de vanuit hetzelfde voortgaande dingen aangeduid, zijnde de ware dingen. Bij Daniël: *“Ik was ziende totdat de tronen werden nedergeworpen, en de Oude der dagen Zich zette; een stroom van vuur was uitvloeiende en uitgaande van vóór Hem; duizend van duizenden bedienden Hem, en tienduizend van tienduizenden stonden vóór Hem”*, vii: 9, 10; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en met de tronen die werden nedergeworpen, worden aangeduid de valse dingen der Kerk welke werden vernietigd; onder den Oude der dagen wordt de Heer uit het eeuwige verstaan; met den stroom van vuur uitvloeiende en uitgaande van vóór Hem, wordt aangeduid het Goddelijk Goede der Liefde en daaruit het Goddelijk Ware; met den stroom van vuur uitvloeiende het Goddelijk Goede der Liefde, en met denzelfde uitgaande het Goddelijk voortgaande; omdat het ene en het andere wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd: Duizend van duizenden bedienden Hem, en tienduizend van tienduizenden stonden voor Hem; duizend betreft het Goddelijk Goede, en tienduizend het Goddelijk Ware; van bedienen ook wordt gesproken met betrekking tot het goede, men zie boven n. 155; en van staan evenals van uitgaan wordt gesproken met betrekking tot het ware. Bij Mozes: *“Wanneer de Ark rustte, zeide Mozes: Kom weder, Jehovah, tot de tienduizenden der duizenden van Israël”*,

Num. x: 36; aangezien met de Ark het Goddelijk Hemelse voortgaande uit den Heer werd aangeduid, vanuit de Wet of de Getuigenis welke daarin was, en met Israël de Kerk werd aangeduid ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, wordt derhalve gezegd tienduizenden der duizenden van Israël, waarmede worden aangeduid de ware dingen vanuit het goede die in Israël of in de Kerk zijn. Wat echter *chilias* of duizend betekent als daaraan niet tienduizend of *myrias* wordt toegevoegd, zal men in het desbetreffende Artikel in hetgeen volgt zien; desgelijks wat het getal betekent.

337. Zeggende met een grote stem: Waardig is het gedode Lam; dat dit de erkenning met het hart betekent, dat al het Goddelijke is vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, niet erkend en door velen ontkend zijnde, staat vast uit de betekenis van zeggen met een grote stem, zijnde de erkenning met het hart, waarover aanstonds; uit de betekenis van waardig, wanneer het den Heer betreft, zijnde de verdienste en de gerechtigheid, waarover boven n. 293, 303; hier dus dat Hij al het Goddelijke Zich heeft verworven vanuit eigen macht, dus vanuit verdienste, en zo dat Hij vanuit de Gerechtigheid al het Goddelijke heeft; dat dit onder *Het is waardig* wordt verstaan, staat vast uit hetgeen terstond volgt, namelijk: Om te ontvangen de mogendheid en de rijkdommen en de wijsheid, en de eer en de heerlijkheid en den zegen; waarmede in samenvatting al het Goddelijke wordt aangeduid; uit de betekenis van het Lam, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover ook boven, n. 314; en uit de betekenis van gedood, zijnde niet erkend en door velen ontkend, waarover ook boven, n. 315, 328: uit deze dingen blijkt, dat met: Zeggende met een grote stem: Waardig is het gedode Lam, wordt aangeduid de erkenning met het hart dat al het Goddelijke is vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, niet erkend en door velen ontkend zijnde. Dat al het Goddelijke is in het Menselijke des Heren en vanuit Hetzelve in den Hemel en op aarde, is in verscheidene plaatsen getoond, en men zie dit bevestigd aan het einde van dit Werk. ⁵⁾ Dat zeggen met een grote stem de erkenning met het hart is, hier dat het aldus is zoals nu gezegd is, kan vaststaan uit de voorafgaande dingen en de volgende dingen in een reeks; bovendien betekent de stem al die dingen welke daarna worden gezegd, en de grote stem die dingen vanuit het hart; er zijn twee woorden die meermalen in het Woord voorkomen, namelijk groot en veel; en van groot wordt daar gesproken met betrekking tot het goede, en van veel met betrekking tot de

5 Zie voetnoot pag. 651.

ware dingen; vanwaar dit is, zie men vlak boven in n. 336; en omdat dat wat voortgaat vanuit het goede, voortgaat vanuit het hart, wordt derhalve hier met zeggen met een grote stem, de erkenning met het hart aangeduid; het hart betekent ook vanuit de overeenstemming het goede der liefde; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 95, 447; en boven n. 167.

338. Om te ontvangen de mogendheid en de rijkdommen en de wijsheid; dat dit betekent dat Hij de Almacht, de Alwetendheid, en de Goddelijke Voorzienigheid heeft, staat vast uit de betekenis van de mogendheid, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Almacht; uit de betekenis van de rijkdommen, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Alwetendheid; en uit de betekenis van de wijsheid, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Goddelijke Voorzienigheid; dat deze dingen worden aangeduid, is omdat er aangaande den Heer niet dan alleen dat gezegd kan worden wat boven alle dingen is; deswege wordt er, wanneer wordt gezegd dat Hij de mogendheid heeft, verstaan dat Hij alle mogendheid heeft, zijnde de Almacht; en wanneer gezegd wordt dat Hij de rijkdommen heeft, wordt verstaan dat Hij alle geestelijke rijkdommen heeft, waarmede het inzicht wordt aangeduid, bijgevolg de Alwetendheid; dat met de rijkdommen in het Woord de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid, en daaruit het inzicht, zie men boven, n. 236; en wanneer wordt gezegd dat Hij de wijsheid heeft, zo wordt verstaan dat Hij alle wijsheid heeft, zijnde de Goddelijke Voorzienigheid; de ware wijsheid immers is zien wat bevorderlijk is voor iemands leven tot in het eeuwige, en zich daartoe schikken, hetgeen geschiedt wanneer de mens niet slechts die dingen weet en met het verstand doorvat, maar ook wanneer hij ze wil en doet; de Goddelijke Wijsheid echter is in die dingen voorzien bij den mens, dus is zij de Goddelijke Voorzienigheid; wat verder de Goddelijke Voorzienigheid is, zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 267 tot 279.

339. En de eer en de heerlijkheid; dat dit betekent dat Hij het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware heeft, staat vast uit de betekenis van de eer en de heerlijkheid, wanneer het den Heer betreft, zijnde het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, waarover n. 288.

340. En den zegen; dat dit betekent de erkenning en de verheerlijking van den Heer deswege en de dankzegging dat uit Hem is al het goede en ware, en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid voor hen die opnemen, staat vast uit de betekenis van den zegen, wanneer het aangaande den Heer wordt gezegd, zijnde de erkenning, hier de erkenning dat Hij heeft de Almacht, de Alwetendheid, de Voorzienigheid, het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, welke worden aangeduid met: Waardig zijt Gij om te ontvangen de

mogendheid, de rijkdommen, de wijsheid, de eer en de heerlijkheid; en eveneens de verheerlijking deswege; bovendien betekent de Zegen, wanneer het den Heer betreft, de dankzegging dat uit Hem is al het goede der liefde en ware des geloofs, en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid voor hen die opnemen. Aangezien de erkenning en de verheerlijking deswege, en eveneens de dankzegging hier met den zegen wordt aangeduid, wordt het derhalve in de laatste plaats of als besluit gezegd door deze Engelen die den Heer verheerlijkten. Dat die dingen met den zegen, wanneer het den Heer betreft, worden aangeduid, is omdat niet iets anders een zegen is dan wat door den Heer wordt gegeven; dit immers enig en alleen is een Zegen, omdat het Goddelijk en eeuwig is, en in zich den Hemel en de eeuwige gelukzaligheid heeft; alle andere dingen die niet het Goddelijke en het eeuwige in zich hebben, zijn niet een zegen, hoewel zij zo worden genoemd; men zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 269, 270. Dat de Zegen waar deze in het Woord wordt genoemd, zulke dingen betekent, kan vaststaan uit de plaatsen daar, verstaan zijnde in den inwendigen zin. Doch eerst zullen enige plaatsen worden aangevoerd waar van Jehovah, dat is, van den Heer, wordt gezegd Gezegende en Zegen, en waar wordt gezegd God zegenen, opdat men zie dat daarmede wordt aangeduid de erkenning, de verheerlijking en de dankzegging dat uit Hem al het goede en ware is, en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid voor hen die opnemen. Bij Lukas: *“De mond van Zacharias werd geopend, en hij sprak Zegenende God; en hij zeide: Gezegend zij de Heer, de God Israëls, omdat Hij heeft bezocht en verlossing heeft gedaan voor Zijn volk”*, 1: 64, 68; dit zeide Zacharias, toen hij, vervuld zijnde van den Geest, profeteerde aangaande den Heer, en met God zegenende en met Gezegend zij de Heer, de God Israëls, wordt aangeduid de verheerlijking en de dankzegging dat Hij degenen bevrijdt uit en ontheft aan de Hel die Hem opnemen; en daarom wordt er gezegd: Omdat Hij heeft bezocht en verlossing gedaan voor Zijn volk Israël; met de verlossing wordt de bevrijding uit de Hel aangeduid, en met Zijn volk worden degenen aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aldus die opnemen; dat met de verlossing wordt aangeduid de bevrijding uit en de ontheffing aan de Hel, zie men boven, n. 328; en dat met het volk degenen worden aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede zijn, ook boven, n. 331. Bij denzelfde: *“Simeon nam het kleine kind Jezus in zijn armen, en hij zegende God; en hij zeide: Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, welke Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle volken”*, 11: 28, 30, 31; hier staat God zegenen klaarblijkend voor verheerlijken en dankzeggen, dat de Heer in de wereld is gekomen om allen te zaligen die Hem opnemen; en

daarom noemt hij den Heer de Zaligheid die zijn ogen zagen, welke Hij voor alle volken bereidt; Zijn volken worden degenen geheten die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aldus die door dezelve Hem opnemen, zoals boven. Bij David: *“Zij hebben Uw schreden gezien, o God; de zangers gingen voor, de speellieden achter, in het midden van de trommelende maagden; in de vergaderingen Zegent God, den Heer vanuit de bron des heils”*, Psalm LXVIII: 25, 26, 27; in de vergaderingen God zegenen, den Heer vanuit de bron des heils, betekent den Heer verheerlijken vanuit de geestelijke ware dingen, zijnde de ware dingen vanuit het goede; met de vergaderingen in het Woord wordt iets eenders aangeduid als met het volk, namelijk zij die in de geestelijke ware dingen zijn, en abstract genomen die ware dingen zelf; en met de bron des heils wordt het geestelijk goede aangeduid, aangezien door dit het heil is; het geestelijk goede is het goede der naastenliefde jegens den naaste, en het geestelijk ware is het ware des geloofs vanuit dat goede; dat in het Woord wordt gesproken van vergaderingen met betrekking tot de geestelijke ware dingen, zie men in n. 6355, 7843; omdat met zegenen in de vergaderingen wordt aangeduid de verheerlijking vanuit de geestelijke ware dingen, en met zegenen vanuit de bron des heils wordt aangeduid vanuit het geestelijk goede, wordt er derhalve God gezegd met betrekking tot gene dingen, en Heer met betrekking tot dit; God immers wordt in het Woord gezegd waar gehandeld wordt over de ware dingen, en Jehovah en de Heer waar gehandeld wordt over het goede; dat het de verheerlijking is die wordt verstaan onder zegenen, staat hieruit vast, dat dit onmiddellijk volgt na deze woorden: De zangers gingen voor, de speellieden achter, in het midden van de trommelende maagden; en dat daarmede de verheerlijking wordt aangeduid vanuit de geestelijke ware en goede dingen, zie men boven, n. 323, 326. Bij denzelfde: *“Zingt Jehovah een nieuw lied, zingt Jehovah, gij gehele aarde; Zegent Zijn Naam, evangeliseert van dag tot dag Zijn heil; somt onder de natiën Zijn heerlijkheid op”*, Psalm XCVI: 1, 2, 3; dat Jehovah zegenen hier is Hem verheerlijken en Hem dankzeggen, is duidelijk; en omdat alle verheerlijking van Hem is vanuit de geestelijke ware dingen en vanuit het geestelijk goede, wordt derhalve gezegd: Zegent Zijn Naam, evangeliseert van dag tot dat Zijn heil; ook wordt van naam gesproken met betrekking tot de ware dingen, en van heil met betrekking tot het goede; dat een lied zingen betekent verheerlijken vanuit die ware dingen en vanuit dat goede, zie men boven, n. 323, 326. Bij Mozes: *“Jehovah koos de zonen van Levi om Hem te bedienen, en om te zegenen in den Naam van Jehovah”*, Deut. x: 8; Hfdst. XXI: 5; omdat de zonen van Levi waren aangesteld over den Goddelijken eredienst, en alle Goddelijke eredienst geschiedt vanuit het

geestelijk Goede en vanuit de ware dingen daaruit, wordt er derhalve gezegd dat Jehovah hen koos om Hem te bedienen en om te zegenen in Zijn Naam; en met bedienen wordt de eredienst aangeduid vanuit het geestelijk goede, en met zegenen wordt de eredienst aangeduid vanuit de geestelijke ware dingen; dat bedienen wordt gezegd van den eredienst vanuit het goede, zie men boven, n. 155. Bij David: *“O, Jehovah, Gij zijt den Koning voorgekomen met Zegeningen van het goede; Gij hebt op Zijn hoofd een kroon van het beste goud gezet; eer en heerlijkheid zet Gij op Hem, aangezien Gij Hem stelt tot Zegeningen voor altoos,”* Psalm XXI: 4, 6, 7; onder den Koning wordt daar niet David verstaan, maar de Heer, Die Koning wordt genoemd krachtens het Goddelijk Geestelijke dat voortgaat vanuit Zijn Goddelijk Menselijke; en omdat de Zegen(ing) betekent de erkenning, de verheerlijking, en de dankzegging dat al het goede en ware, en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid zijn uit Hem, zo blijkt vandaar, wat er wordt aangeduid met: Gij zijt den Koning voorgekomen met zegeningen van het goede; en met: Gij stelt Hem tot zegeningen voor altoos; dezegeningen van het goede betekenen de ware dingen vanuit het goede; de kroon van het beste goud betekent het goede vanuit hetwelk die dingen zijn; eer en heerlijkheid betekenen het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware: dat onder David in het Woord de Heer wordt verstaan, zie men boven, n. 205; eender onder den Koning in de Psalmen, n. 31; dat met de kroon der Koningen het Goddelijk Goede wordt aangeduid, n. 272: eender met het goud, n. 242: en dat met de eer en de heerlijkheid het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware wordt aangeduid, n. 288. Uit deze dingen kan vaststaan, wat Gezegend betekent wanneer het den Heer betreft, zoals in deze volgende plaatsen: *“De discipelen riepen met grote stem: Gezegend zij de Koning Die komt in den Naam des Heren”*, Lukas XIX: 37, 38: *“De schare riep: Hosanna den Zoon Davids; Gezegend Hij Die komt in den Naam des Heren”*, Matth. XXI: 9; Markus XI: 9, 10; Joh. XII: 12, 13. *“Jezus zeide: Gij zult Mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: Gezegend de komende in den Naam des Heren”*, Matth. XXIII: 39; Lukas XIII: 35. *“De hogepriester vroeg aan Jezus: Zijt Gij dan Christus, de Zoon des Gezegenden?”*, Markus XIV: 61. Gezegend de komende in den Naam des Heren, betekent verheerlijkt, omdat uit Hem al het Goddelijk Ware en Goddelijk Goede is; de Naam des Heren betekent alles waardoor Hij wordt vereerd; en omdat dit alles betrekking heeft op het goede der liefde en op het ware des geloofs, worden derhalve deze met den Naam des Heren aangeduid; dat de Naam des Heren betekent alles waardoor Hij wordt vereerd, zie men boven, n. 102, 135, 148, 224; en dat de Heer wordt geheten Heer krachtens het Goddelijk Goede, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4973, 9167, 9194.

Bij Mozes: “*Melchizedech zegende Abram, en hij zeide: Gezegend Abram Gode, den Allerhoogste, den Bezitter des Hemels en der Aarde; en gezegend de Allerhoogste God, Die uw vijanden in uw hand heeft geleverd*”, Gen. xiv: 18, 19, 20; hier wordt gezegd: Gezegend de Allerhoogste God, Die uw vijanden [*hostes*] in uw hand heeft geleverd; en het betekent dat de verheerlijking en de dankzegging Hem deswege gewordt. Zij dus die het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware uit den Heer opnemen, worden *Gezegenden* genoemd, Psalm xxxvii: 22; Psalm cxv: 15; Matth. xxv: 34. Dat onder den Zegen, wanneer het den mens betreft, niet iets anders wordt verstaan dan de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede, ter oorzaak hiervan dat in hen de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid is, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij David: “*De reine van handen en de zuivere van hart zal den Zegen wegdragen van vóór Jehovah, en de gerechtigheid van den God onzes heils*”, Psalm xxiv: 4, 5; de reine van handen duidt hen aan die in de ware dingen vanuit het geloof zijn; en de zuivere van hart hen die in het goede vanuit de liefde zijn; van dezen wordt gezegd dat zij den zegen zullen wegdragen van vóór Jehovah, en de gerechtigheid van den God des heils; en met den zegen wegdragen wordt de opneming van het Goddelijk Ware aangeduid, en met de gerechtigheid wegdragen de opneming van het Goddelijk Goede; dat van gerechtigheid wordt gesproken met betrekking tot het goede, zie men boven, n. 204; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2235, 9857. Bij Mozes: “*Zo zult gij de zonen Israëls zegenen: Jehovah zegene u en behoede u; Jehovah doe Zijn aangezichten over u lichten, en ontferme Zich over u; Jehovah verheffe Zijn aangezichten over u, en stelle u vrede: aldus zullen zij Mijn Naam stellen op de zonen Israëls, en Ik, Ik zal hen zegenen*”, Num. vi: 23 tot 27; uit deze dingen, door den inwendigen zin ontrold, blijkt wat de Zegen samengevat in zich sluit, namelijk dat Jehovah, dat is, de Heer, vanuit de Goddelijke Liefde invloeit met het Goddelijk Ware en met het Goddelijk Goede bij hen die opnemen; de Goddelijke Liefde, vanuit welke de Heer invloeit, wordt verstaan onder de aangezichten van Jehovah; het Goddelijk Ware, met hetwelk de Heer invloeit, wordt verstaan onder: Jehovah doe Zijn aangezichten over u lichten; en het Goddelijk Goede, met hetwelk Hij invloeit, wordt verstaan onder: Jehovah verheffe Zijn aangezichten over u; de bescherming tegen de boze en de valse dingen, welke anders den invloed zouden wegnemen, wordt verstaan onder: Hij behoede u en ontferme zich over u; de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid, waarmede de Heer begiftigt door Zijn Goddelijk Ware en Zijn Goddelijk Goede, wordt verstaan onder: Hij stelle u vrede; de vergemeenschapping en de verbinding met hen die

opnemen, wordt verstaan onder: Aldus zullen zij Mijn Naam stellen op de zonen Israëls; met den Naam van Jehovah wordt het Goddelijke, voortgaande, aangeduid, hetwelk in het algemeen wordt genoemd het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; en met de zonen Israëls worden degenen aangeduid die van de Kerk zijn, aldus die opnemen; van hen derhalve wordt gezegd: En Ik, Ik zal hen zegenen; dat dit de inwendige of de geestelijke zin dier woorden is, kan ook hieruit vaststaan, dat met de aangezichten van Jehovah de Goddelijke Liefde wordt aangeduid; met dezelve doen lichten wordt de invloed van het Goddelijk Ware aangeduid, en met dezelve verheffen wordt de invloed van het Goddelijk Goede aangeduid; opdat men deze dingen beter versta, zal het worden gezegd vanwaar deze betekenissen zijn; de Heer verschijnt aan de Engelen in den Hemel als Zon; het is immers Zijn Goddelijke Liefde welke aldus verschijnt; deze dus wordt verstaan onder het aangezicht van Jehovah; het Licht dat daaruit voortgaat, is het Goddelijk Ware; dit dus is het wat wordt verstaan onder: Hij doe Zijn aangezichten lichten; de Warmte die ook daaruit voortgaat, is het Goddelijk Goede; dit dus is het wat wordt verstaan onder: Hij verheffe Zijn aangezichten; met verheffen immers wordt aangeduid Zich onthullen, hetgeen geschiedt vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware: dat de Heer aan de Engelen in den Hemel als Zon verschijnt, en dat deze schijn die is van Zijn Goddelijke Liefde, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125; en dat het Licht daaruit het Goddelijk Ware is, en dat de Warmte daaruit het Goddelijk Goede is, n. 126 tot 140 daar; dat de Vrede het hemels verkwikkelijke betekent, hetwelk het meest van binnen elk goede met gezegendheid aandoet, en dat deze vandaar den Hemel en de eeuwige gelukzaligheid betekent, zie men in hetzelfde Werk, n. 284 tot 290: en dat de zonen Israëls degenen betekenen die van de Kerk zijn, aldus de Kerk, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6426, 8805, 9340. Bij Ezechiël: *“Ik zal hen en de omtrekken van Mijn heuvel geven tot een Zegen, en Ik zal den regen nederlaten op zijn tijd, regens van Zegen zullen zij zijn; dan zal de boom zijn vrucht geven, de aarde zal haar inkomst geven”*, xxxiv: 26, 27; wie het Woord alleen in zijn natuurlijken zin ziet, die gelooft niet anders dan dat zulke dingen die in dien zin worden gezegd, worden verstaan onder den Zegen, namelijk dat regen zal worden gegeven om de tuinen en de velden vruchtbaar te maken, en dat zo de boom zijn vrucht en de aarde haar inkomst zal geven; maar het is de geestelijke Zegen die wordt verstaan; met den regen immers wordt al het Goddelijke aangeduid dat vanuit den Hemel uit den Heer invloeit bij den mens; dat de ware dingen het goede zullen voortbrengen, en dat het goede ware dingen zal voortbrengen, wordt daarmede aangeduid

dat de boom zijn vrucht zal geven, en de aarde haar inkomst; de aarde is de Kerk, en eveneens de tuin waar de bomen zijn; met deze en met de omtrekken van Mijn heuvel welke Hij zal geven tot een zegen, worden het inwendige en het uitwendige bij de mensen der Kerken aangeduid; de omtrek betekent dat wat buiten of beneden is, en de heuvel betekent dat wat binnen of boven is, in het bijzonder waar de naastenliefde is; deze immers is binnen; dat de heuvel betekent waar de naastenliefde is, zie men in n. 6435, 10438. Bij David: *“Gezegend is een elk die Jehovah vreest, en wandelt in Zijn wegen; den arbeid uwer handen zult gij eten; gezegend zijt gij, en het goede gewordt u; uw echtgenote zal zijn zoals een vruchtdragende wijnstok aan de zijden van uw huis; uw zonen zoals olijffplanten rondom uw tafels: zie, zo zal de man gezegend worden die Jehovah vreest: Jehovah zal u zegenen vanuit Zion, opdat gij ziet het goede van Hierosolyma al de dagen uws levens, vrede over Israël”*, Psalm CXXVIII: 1 tot 6; hier eveneens wordt onder gezegend worden niet verstaan natuurlijk gezegend worden, zoals dat men den arbeid zijner handen zal eten, dat de echtgenote vruchtbaar zal zijn, dat vele zonen rondom zijn tafels zullen zijn, en dat dit zal zijn in Zion en in Hierosolyma; maar verstaan wordt geestelijk gezegend worden; onder hen immers die Jehovah vrezen, worden degenen verstaan die het liefhebben Zijn geboden te doen; en daarom wordt gezegd: Gezegend hij die Jehovah vreest, die wandelt in de wegen van Hem; wandelen in de wegen van Hem betekent de geboden doen; met den arbeid der handen dien hij zal eten, wordt het ijverig streven van het leven volgens dezelve aangeduid; met de echtgenote aan de zijden van het huis wordt de geestelijke aandoening van het ware aangeduid in alle dingen die men denkt en doet; en daarom wordt ook gezegd: Zoals een vruchtdragende wijnstok; met den wijnstok immers wordt de geestelijke Kerk vanuit de aandoening van het ware aangeduid; met de zonen rondom de tafels worden de ware dingen van het goede daaruit aangeduid; de tafels zijn de onderrichtingen, en daarom wordt ook gezegd: Zoals olijffplanten; de planten betekenen de ware dingen, en de olijven de goede dingen; met Zion wordt de Hemel aangeduid vanwaar die dingen zijn; en met Hierosolyma de leer; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: Jehovah zal u zegenen vanuit Zion, opdat gij ziet het goede van Hierosolyma al de dagen uws levens; met den vrede over Israël wordt al het geestelijk goede aangeduid in het algemeen en in het bijzonder; Israël is de Kerk. Bij denzelfde: *“Zoals de dauw van Chermon, welke nederdaalt op de bergen van Zion; daar immers heeft Jehovah den Zegen des levens geboden tot in de eeuw”*, Psalm CXXXIII: 3; daar wordt gehandeld over het huwelijk van het goede en het ware, en over de vruchtmaking en de vermenigvuldiging ervan; deze en

gene worden aangeduid met den dauw van Chermon, die nederdaalt op de bergen van Zion; de bergen van Zion betekenen waar de goede dingen der hemelse liefde zijn; en daarom wordt ook gezegd: Daar heeft de Heer den zegen des levens geboden tot in de eeuw. Bij Mozes: *“Indien gij deze gerichten zult gehoord hebben, opdat gij dezelve bewaart en doet, zo zal Jehovah uw God u het verbonden de barmhartigheid bewaren, en Hij zal u liefhebben, en u zegenen; en Hij zal de vrucht uws buiks zegenen, en de vrucht uws lands, uw koren, en uw most, en uw olie, en het jong uwer ossen en der rammen van uw kudde; Gezegend zult gij zijn boven alle volken; niet zal er onder u zijn een onvruchtbare en ene onvruchtbare, en onder uw beest; en Jehovah zal van u verwijderen alle ziekte, en alle boze verkwijningen van Egypte, die gij gekend hebt, zal Hij niet op u leggen; maar Hij zal ze geven op al uw haters; en gij zult alle volken verteren die Jehovah uw God aan u zal overleveren; uw oog zal hen niet sparen”*, Deut. VII: 12, 13, 14, 15, 16; onder al deze dingen worden geestelijke dingen verstaan, aldus geestelijke zegeningen; de zin der letter, welke natuurlijk is, en voor hen die in de natuurlijke wereld en vandaar in de natuurlijke idee zijn, behelst en betekent die dingen; en daarom kan vanuit den geestelijken zin des Woords vaststaan, wat in het algemeen en in het bijzonder onder Gezegend worden wordt verstaan; onder de vrucht des buiks, en onder de vrucht des lands, onder het koren, den most, en de olie, onder het jong der ossen en der rammen van de kudde, worden de vermenigvuldigingen van het ware en de vruchtmakingen van het goede verstaan, aldus de geestelijke zegeningen; wat met de afzonderlijke dingen in het bijzonder wordt aangeduid, kan men zien in de verschillende plaatsen in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN en in de Ontvouwingen over dit Profetische Boek; niet zal er onder u zijn een onvruchtbare en ene onvruchtbare, en onder uw beest, betekent de vermenigvuldiging van het ware en de vruchtmaking van het goede in den Inwendigen en den Uitwendigen mens; en Jehovah zal verwijderen alle ziekte en alle boze verkwijningen van Egypte, betekent de verwijdering van alle boze en valse dingen; de boze verkwijningen van Egypte zijn de valse dingen opkomende vanuit de boze dingen in den natuurlijke mens; de haters op wie Jehovah dezelve zal geven, zijn zij die tegen de ware en de goede dingen der Kerk zijn; de verstrooiing van de boze en de valse dingen die tegen de ware en de goede dingen der Kerk zijn, wordt aangeduid met: Gij zult alle volken verteren die Jehovah God aan u zal overleveren; en de aanhoudende vermindering ervan met: Uw oog zal hen niet sparen: dat door deze dingen degenen worden gezegd die de geboden des Heren doen, wordt verstaan onder: Indien gij deze gerichten zult gehoord hebben opdat gij

dezelve bewaart en doet, zo zal Jehovah uw God u het verbond en de barmhartigheid bewaren, en Hij zal u liefhebben en u zegenen; het verbond en de barmhartigheid is de verbinding vanuit de liefde door die dingen; de verbinding door het goede wordt verstaan onder het verbond en onder: Hij zal liefhebben; en de verbinding door het ware daaruit wordt verstaan onder de barmhartigheid en onder: Hij zal u zegenen. Bij denzelfde. *“Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven, met zegeningen des afgronds liggende daaronder, met de zegeningen der borsten en der baarmoeder”*, Gen. XLIX: 25; deze dingen aangaande Jozef, met wien daar het geestelijk Rijk des Heren wordt aangeduid, en onder de zegeningen des Hemels van boven, worden verstaan de vermenigvuldigingen van het ware vanuit het goede in den Inwendigen of geestelijken mens; met de zegeningen des afgronds liggende daaronder, worden verstaan de vermenigvuldigingen van het ware vanuit het goede in den Uitwendigen of natuurlijke mens; en met de zegeningen der borsten en der baarmoeder, worden de geestelijke en de hemelse goede dingen aangeduid. Bij Joël: *“Wie weet, hij moge terugkeren en het zal Jehovah God berouwen, en Hij zal overlaten achter Zich zegen, spijsoffer en drankoffer uit Jehovah onzen God”*, II: 14; omdat met den zegen wordt aangeduid de geestelijke zegen, welke in het algemeen betrekking heeft op het goede en het ware dat voortgaat uit den Heer en aan den mens wordt gegeven, wordt er derhalve gezegd: Hij zal overlaten achter Zich zegen, spijsoffer en drankoffer uit onzen God; het spijsoffer, hetwelk brood was, betekent het goede, en het drankoffer, hetwelk wijn was, betekent het ware, het ene en het andere uit den Heer; want er wordt gezegd uit onzen God. Bij Jesaja: *“Te dien dage zal er een pad zijn vanuit Egypte tot Aschur, opdat Aschur kome tot Egypte, en Egypte tot Aschur, opdat de Egyptenaars dienen met Aschur; te dien dage zal Israël de derde zijn voor Egypte en Aschur, een zegen in het midden van het land, dat Jehovah zal zegenen door te zeggen: Gezegend zij Mijn volk Egypte, en het werk Mijner handen Aschur, en Mijn erfenis Israël”*, XIX: 23, 24, 25; met Israël, Aschur en Egypte, worden aangeduid de drie dingen die bij de mensen der Kerk zijn, namelijk het geestelijke, het redelijke en het wetenschappelijke; met Israël het geestelijke, met Aschur het redelijke, en met Egypte het wetenschappelijke; omdat al het redelijke van den mens wordt gevormd door de wetenschappelijke dingen, en het ene en het andere vanuit het geestelijke dat vanuit den Hemel uit den Heer is, alle inzicht immers van het ware en alle aanplooiing van de wetenschappen tot de ware dingen is daarvandaan, wordt derhalve gezegd dat er een pad zal zijn vanuit Egypte tot Aschur, opdat Aschur kome tot Egypte en Egypte tot Aschur, en opdat de

Egyptenaars dienen met Aschur; en daarop, dat Israël de derde zal zijn voor Egypte en Aschur, een zegen in het midden van het land; het midden betekent het binnenste, uit hetwelk de overige dingen zijn, of uit hetwelk het ganse is; men zie boven n. 313; en het land de Kerk waar die dingen zijn; en omdat het het geestelijke is door hetwelk het redelijke en het wetenschappelijke aan de echte ware dingen worden aangeplooid, wordt derhalve Israël genoemd de erfenis of de erfgenaam voor het huis die alle dingen bezit, en Aschur het werk Mijner handen, omdat daaruit het redelijke wordt gevormd; en Egypte wordt een gezegend volk genoemd, omdat in het wetenschappelijke als in hun laatste alle dingen tegelijk zijn; uit deze dingen blijkt ook, dat onder den Zegen in het Woord de geestelijke Zegen wordt verstaan. Bij Zacharia: *“Gelijkerwijs gij een vloed zijt geweest onder de natiën, o huis van Jehudah en huis van Israël, zo zal Ik u bevrijden, opdat gij een Zegen zijt”*, VIII: 13; deze dingen zijn gezegd aangaande de verwoeste Kerk en aangaande de Kerk die door den Heer moet worden geïnstaurerd; het huis van Jehudah en het huis van Israël betekenen de Kerk, hier in den enen en den anderen zin; de verwoeste Kerk wordt een vloek geheten, omdat daar het boze en het valse is; doch de te instaureren Kerk wordt een zegen geheten, omdat daar het goede en het ware is. Bij David: *“Van Jehovah het heil, over Uw volk Uw Zegen”*, Psalm III: 9; de zegen van Jehovah over Zijn volk, betekent den invloed en de opneming van het goede en het ware; volk van Jehovah worden degenen geheten die in het geestelijk goede zijn; men zie boven n. 331. Bij Mozes: *“Ik zal u maken tot een grote natie, en Ik zal u zegenen, opdat gij een zegen wordt; ook zal Ik zegenen die u zegenen, en die u vervloeken zal Ik vervloeken, en in u zullen alle familiën der aarde gezegend worden”*, Gen. XII: 2, 3; bij denzelfde: *“In hem zullen alle natiën der aarde gezegend worden”*, Gen. XVIII: 18; deze dingen zijn aangaande Abraham gezegd, en onder hem wordt in den hoogsten zin de Heer verstaan, en in den betrekkelijken zin des Heren hemels Rijk en de hemelse Kerk; vandaar is het duidelijk, wat betekent: Ik zal u tot een grote natie maken, en Ik zal u zegenen, opdat gij een zegen wordt, namelijk opdat daar het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware zij; grote natie wordt gezegd met betrekking tot het Goddelijk Goede, men zie boven n. 331; en zegen met betrekking tot het Goddelijk Ware; Ik zal zegenen die u zegenen, en die u vervloeken zal Ik vervloeken, betekent dat het Goddelijk Ware zal zijn voor hen die opnemen, en het valse van het boze voor hen die niet opnemen; in u zullen alle familiën der aarde gezegend worden, en In hem zullen alle natiën gezegend worden, betekent krachtens de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid voor hen; de

familiën der aarde betekenen hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; de familiën zijn de ware dingen, de natiën zijn de goede dingen; de zegen betekent dat zij daaruit den Hemel en de eeuwige gelukzaligheid hebben. Iets eenders wordt aangeduid met den zegen van Israëel en Jakob, bij denzelfde: *“Die u zegenen, hij zij gezegend, en die u vervloeken, hij zij vervloekt”*, Num. xxiv: 9; en bij denzelfde: *“Uw zaad zal zijn zoals het stof der aarde, en het zal zich uitbreiden naar het westen en naar het oosten en naar het noorden, en naar het zuiden; en in u zullen gezegend worden alle familiën der aarde, en in uw zaad”*, Gen. xxviii: 14; onder Israëel en Jakob wordt ook in den hoogsten zin de Heer verstaan, en in den betrekkelijken zin des Heren geestelijk Rijk en de geestelijke Kerk, onder Israëel die Kerk inwendig, onder Jakob uitwendig; met het zaad dat zal zijn zoals het stof der aarde, en dat zich zal uitbreiden naar het westen, oosten, noorden en zuiden, wordt aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer en opgenomen door hen die van die Kerk zijn; de vruchtmaking van het goede daaruit wordt daarmede aangeduid dat het zich zal uitbreiden naar het westen en het oosten, en de vermenigvuldiging van het ware daaruit wordt daarmede aangeduid dat het zich zal uitbreiden naar het noorden en het zuiden; dat die windstreken zulke dingen betekenen, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141 tot 153. *Dat de Heer het Brood, den Wijn, de Vissen heeft gezegend die Hij aan de discipelen en aan het volk gaf*, Matth. xiv: 15, 21, 22; Hfdst. xv: 32; Hfdst. xxvi: 26, 27; Markus vi: 41; Hfdst. viii: 6, 7; Hfdst. xiv: 22, 23; Lukas ix: 16; Hfdst. xxii: 19; Hfdst. xxiv: 30, betekende de vergemeenschapping van Zijn Goddelijke en zo de verbinding met hen door de goede en ware dingen, welke worden aangeduid met het brood en den wijn, en eveneens met de vissen; het brood en de wijn betekenen de goede en de ware dingen in den geestelijken mens, en de vissen de goede en de ware dingen in den natuurlijken. Bij Jesaja: *“Hij zal Zijn knechten met een anderen naam noemen; wie zich zegent in het land, die zal zich zegenen in den God der waarheid; en wie zweert in het land, die zal zweren in den God der waarheid, omdat de vorige benauwdheden aan de vergetelheid overgeleverd zullen worden”*, lxv: 15, 16; met zich zegenen wordt aangeduid zich onderrichten in de Goddelijke ware dingen en die toepassen op het leven; en met zweren wordt aangeduid zich onderrichten in de Goddelijke goede dingen en die toepassen op het leven; dat met zweren dit wordt aangeduid, is omdat de eed in den inwendigen zin betekent de bevestiging bij zich en de overtuiging dat het zo is, en dit geschiedt vanuit het goede door de ware dingen; ergens anders vandaan dan vanuit het goede worden de ware dingen bij den mens niet bevestigd en tot overtuiging; daar

wordt gehandeld over de nieuwe Kerk, en met noemen met een anderen naam wordt aangeduid het hoedanige ervan ten aanzien van het ware en het goede. Bij Jeremia: *“Zweer bij den levenden Jehovah, in waarheid, in gericht en in gerechtigheid; de natiën zullen zich in Hem zegenen, en in Hem zullen zij zich beroemen”*, IV: 2; hier wordt iets eenders aangeduid met zweren en zich zegenen; de natiën die zich in Jehovah zullen zegenen, betekenen hen die in het goede zijn. Met zegenen in den tegengestelden zin wordt aangeduid het boze en het valse liefhebben, en zich daarvan doordrenken; zoals bij Jesaja: *“Wie een os slacht, slaat een man; wie wierook offert, zegent de ijdelheid; ook hebben zij die dingen verkozen in hun wegen”*, LXVI: 3; slachten of een os slachtofferen en een man slaan, betekent in de uitwendige dingen God vereren en toch al het ware verwerpen; met een os slachtofferen wordt aangeduid de eredienst vanuit de dingen die het natuurlijk goede uitbeelden; de os immers is het natuurlijk goede; en met den man slaan wordt aangeduid het ware verwerpen en ontkennen; de man in het Woord is het ware; wierook offeren en de ijdelheid zegenen, betekent God vereren vanuit zulke dingen die het geestelijk goede uitbeelden, en toch het boze en het valse liefhebben en zich daarvan doordrenken; de offering van wierook is de eredienst vanuit het geestelijk goede, en de ijdelheid is het boze en het valse van het boze.

341. Vers 13. *En al het geschapene dat is in den Hemel en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn, en alle dingen die in dezelve zijn, hoorde ik zeggen: Hem Die op den Troon zit en het Lam, zij de zegen en de eer en de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen.* En al het geschapene dat is in den Hemel en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn, en alle dingen die in dezelve zijn, hoorde ik zeggen, betekent de erkenning en daaruit de verheerlijking van den Heer door de Engelen die in de laagste dingen des Hemels zijn: Hem Die op den Troon zit en het Lam, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware: de zegen, betekent de erkenning, de verheerlijking, en de dankzegging dat al het goede en ware en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid is voor hen die opnemen: en de eer en de heerlijkheid, betekent dat Hij Alleen heeft al het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware, en daaruit al het goede der liefde en ware des geloofs, vanuit welke alle wijsheid en inzicht is die de Engelen en de mensen hebben: en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen, betekent dat Hij Alleen de Almacht heeft, tot in het eeuwige.

342. En al het geschapene dat is in den Hemel en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn, en alle dingen die in dezelve zijn, hoorde ik zeggen; dat dit betekent de erkenning en daaruit de verheerlijking

van den Heer door de Engelen die in de laagste dingen des Hemels zijn, staat vast uit de betekenis van al het geschapene, zijnde allen die hervormd zijn; dat geschapen worden betekent hervormd en wederverwekt worden, zie men boven, n. 294; vandaar betekent het geschapene dat wat hervormd en wederverwekt is; maar met betrekking tot de Engelen, aangaande wie deze dingen worden gezegd, betekent het hen die in de wereld zijn hervormd, dat is, opnieuw geschapen; al die immers zijn in den Hemel: iets eenders als hier onder het geschapene wordt verstaan, wordt onder Kreatuur verstaan bij Markus: *“Jezus zeide tot de discipelen: Gaande in de algehele wereld predikt het Evangelie aan alle Kreatuur”*, xvi: 15; onder alle kreatuur daar worden allen verstaan die het Evangelie opnemen, en door dit hervormd kunnen worden; de overigen worden niet onder de kreaturen verstaan omdat zij niet opnemen, maar horen en verwerpen. Uit deze dingen kan vaststaan hoedanig het Woord is in den zin der letter, namelijk dat gezegd wordt kreatuur, en dat gezegd wordt al het geschapene dat is in den Hemel en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn en alle dingen die in dezelve zijn; wie niet weet dat de zin der letter is vanuit zulke dingen die voor de ogen verschijnen, en dat daaronder geestelijke dingen worden verstaan, die kan gemakkelijk ertoe worden geleid om te geloven dat onder al het geschapene dat is in den Hemel en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn en alle dingen die in dezelve zijn, worden verstaan de vogels die in den hemel vliegen, de beesten die op de aarde lopen, en de vissen die in de zee zijn; en dit des te meer, omdat in verscheidene plaatsen elders in het Woord eendere dingen worden gezegd over de vogelen des hemels, de beesten der aarde, voorts ook over de walvissen en de vissen, zoals in Ezech. xxxix: 17; Psalm cxlvi: 7; Job xii: 7, 8; Apocalyps xix: 17, en elders: maar nochtans doorvatten zij wier gemoed enigermate kan worden verheven boven den zin der letter, met het innerlijk gezicht terstond, dat onder die dingen worden verstaan de Engelen en de geesten die in den Hemel en onder den Hemel zijn, en dat die het zijn die door Johannes werden gehoord toen hij in den geest was, want men leest: *“Ik hoorde hen zeggen: Hem Die zit op den Troon en het Lam, zij de zegen en de eer en de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen”*, uit welke dingen kan vaststaan, dat het de Engelen in de laagste dingen des Hemels zijn, die onder al het geschapene in dezelve worden verstaan; dit volgt ook hieruit, dat in de Verzen die voorafgaan, is gehandeld over de Engelen der hogere Hemelen en over de Engelen der lagere Hemelen, namelijk dat die den Heer hebben erkend en verheerlijkt; men zie boven n. 322 en 335. Nu zal het worden gezegd, wie er worden verstaan onder hen in den Hemel, wie onder

hen op de aarde en onder de aarde, en wie onder hen in de zee; onder hen allen worden degenen verstaan die in de laatste dingen des Hemels zijn, de hogeren daar onder hen die in den Hemel zijn, de lageren daar onder hen die op de aarde en onder de aarde zijn, en de laagsten daar onder hen die in de zee zijn: er zijn drie Hemelen, en iedere Hemel is onderscheiden in drie graden, eender de Engelen die in dezelve zijn; weswege in iederen Hemel hogere, middelste, en lagere zijn; deze drie graden van den laatsten Hemel worden verstaan onder hen die in den Hemel, die op de aarde, en die in de zee zijn; over welk onderscheid van de Hemelen en van iederen Hemel men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 4938, 4939, 9992, 10005, 10017, 10068; en over den laatsten graad n. 3293, 3294, 3793, 4570, 5118, 5126, 5497, 5649, 9216: en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 29 tot 40. Men moet weten, dat er in de geestelijke wereld, waar de geesten en de Engelen zijn, een eender aanschijn is van alle dingen zodanig als het is in de natuurlijke wereld waar de mensen zijn, namelijk dat daar bergen zijn, heuvels zijn, landen zijn, en zeeën; men zie boven, n. 304; op de bergen wonen de Engelen die in den derden of binnensten Hemel zijn, op de heuvels daar zij die in den tweeden of middelsten Hemel zijn, en op de aarde en onder de aarde en in de zeeën zij die in den eersten of laatsten Hemel zijn; maar de zeeën waarin de laagsten van dezen Hemel wonen, zijn niet zoals de zeeën waarin de bozen wonen; zij verschillen van golven; de golven der zeeën waarin de rechtschapenen zijn die in den laagsten Hemel zijn, zijn teer en zuiver; maar de golven der zeeën waarin de bozen zijn, zijn grof en onzuiver; aldus geheel en al andere zeeën: het is mij ettelijke malen gegeven die zeeën te zien, en eveneens om met hen te spreken die in dezelve zijn; en het werd bevonden dat daar diegenen waren die louter zinlijk waren geweest in de wereld, maar nochtans rechtschapen; en omdat zij zinlijk waren, hebben zij niet kunnen verstaan wat het geestelijke was, maar alleen wat het natuurlijke was; noch hebben zij het Woord en de leer der Kerk vanuit het Woord kunnen doorvatten, dan alleen maar zinlijk: die allen verschijnen zoals in de zee; doch aan hen die daar zijn, schijnt het niet toe in de zee te zijn, maar als het ware in een eendere atmosfeer als waarin zij waren toen zij in de wereld leefden; dat zij in de zee zijn, verschijnt alleen voor hen die boven zijn: heden ten dage is daar een ontzaglijk aantal, ter oorzaak hiervan dat zo velen heden ten dage zinlijk zijn: dit laatste deel des Hemels stemt overeen met de voetzolen. Daarvandaan is het, dat zo vaak in het Woord de Zeeën worden vermeld, en eveneens daar de Vissen; en met de Zeeën worden daar de gemene dingen van het ware aangeduid, welke van den natuurlijke mens zijn, en met de Vissen de zinlijke wetenschappelijke

dingen, welke de laagste dingen van den natuurlijken mens zijn; bijgevolg worden diegenen aangeduid die zodanig zijn, of die in dezelve zijn: wat de zinlijke dingen en wat de zinlijken zijn, en dat het zowel goeden als bozen zijn, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 50. Uit deze dingen nu kan men weten, wat er wordt verstaan onder Al het geschapene dat is in den Hemel, en op de aarde en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn, en alle dingen in dezelve. Eendere dingen worden met de Zeeën en met de dingen die daar zijn, welke de vissen en walvissen worden genoemd, aangeduid in deze volgende plaatsen; bij David: *“Dat Jehovah loven de Hemel en de aarde, de Zeeën, en al het kruipende in dezelve, omdat God Zion zal zaligen, en de steden van Jehudah zal bouwen”*, Psalm LXIX: 35, 36; gezegd wordt ook al het kruipende in dezelve, en verstaan worden degenen die zinlijk zijn; onder Zion hetwelk God zal zaligen, en onder de steden van Jehudah welke Hij zal bouwen, wordt de hemelse Kerk en haar leer verstaan, onder Zion die Kerk, en onder de steden de leer. Eendere dingen onder deze bij David: *“Looft Jehovah vanuit de aarde, gij walvissen en alle afgronden”*, Psalm CXLVIII: 7; de zelfden worden verstaan onder de walvissen: vandaar ook is het, dat Egypte een walvis wordt geheten, Ezech. XXIX: 3; met Egypte immers wordt het wetenschappelijke aangeduid dat in den natuurlijken mens is, en met den walvis het wetenschappelijke in het gemeen. Eendere dingen ook worden daarmede elders aangeduid bij denzelfde: *“Gij hebt Hem doen heersen over de werken Uwer handen; alle dingen hebt Gij gesteld onder Zijn voeten, alle kudden van kleinvee en grootvee, en ook de beesten des velds, den vogel des hemels, en de vissen der zee”*, Psalm VIII: 7, 8, 9; gehandeld wordt daar over den Heer, en over Zijn Goddelijke mogendheid over den Hemel en de aarde; en onder de kudden van kleinvee en grootvee, de Beesten des velds, den vogel des hemels, en de vissen der zee worden verstaan de mensen, de geesten en de Engelen ten aanzien van hun geestelijke en natuurlijke dingen, en onder de vissen der zee zij die in de laatste dingen des Hemels zijn, zoals boven. Bij Job: *“Vraag, ik bid u, de beesten, en zij zullen u leren; of de vogelen des hemels, en zij zullen het u verkondigen; of den struik der aarde, en hij zal het u leren; en de vissen der zee zullen het u vertellen: wie kent niet vanuit al deze dingen, dat de hand van Jehovah dat heeft gedaan”*, XII: 7, 8, 9, 10. Bij Ezechiël: *“De Engel leidde mij terug tot den ingang van het Huis, waar, zie, wateren uitgingen van onder den drempel van het Huis naar het oosten: voorts zeide hij tot mij: Deze wateren zijn uitgaande tot de oostelijke grens, en zij dalen neder tot de vlakte, en zij komen naar de zee; in de zee zijn zij uitgezonden opdat de wateren gezond worden; weswege het geschiedt dat alle levende ziel die kruipt, overal waarheen de rivieren*

komen, zal leven; weswege het geschiedt dat er zeer veel vis is, omdat deze wateren daarheen komen, en zij worden gezond opdat alles leve waarheen de rivier zal gekomen zijn; naar zijn aard zal de vis zijn, zoals de vis van de grote Zee, zeer veel; de modderige plaatsen ervan en de moerassen ervan worden niet gezond; tot zout gaan zij heen”, XLVII: 1, 8, 9, 10, 11; met de wateren uitgaande van onder den drempel van het Huis naar het oosten, worden de ware dingen vanuit hemelsen oorsprong aangeduid; de wateren zijn de ware dingen; het oosten is het goede der hemelse liefde, en het Huis is de Hemel en de Kerk; de vlakke waarin de wateren nederdalen, en de Zee waarin zij komen, betekenen de laatste dingen des Hemels en der Kerk, bijgevolg hen die in de laatste dingen zijn, over wie boven, namelijk die in de allene erkentnissen van het ware zijn vanuit den laatsten zin des Woords, en dezelve natuurlijk en zinlijk vatten; dezen nemen, wanneer zij goede eenvoudigen zijn, den invloed vanuit de hogere Hemelen op, waarvandaan het is, dat zij ook het geestelijke opnemen in hun erkentnissen, en vandaar enig geestelijk leven; dit wordt daaronder verstaan “dat de wateren in de Zee zijn uitgezonden opdat de wateren gezond worden, weswege het geschiedt dat alle levende ziel die kruipt, overal waarheen de rivieren komen, zal leven”; voorts onder deze dingen: “Weswege het geschiedt dat er zeer veel vis is, omdat deze wateren daarheen komen, en zij worden gezond”; doch zij die zodanig zijn, en niet goed, worden verstaan onder deze dingen: “De modderige plaatsen ervan en de moerassen ervan, welke niet gezond worden, tot zout gaan zij heen”; tot zout heengaan, betekent niet het geestelijk leven opnemen, maar blijven in een louter natuurlijk leven, hetwelk, gescheiden zijnde van het geestelijk leven, bezoedeld is met valse en boze dingen, zijnde de modderige plaatsen en de moerassen. Eendere dingen worden met de Zee en de vissen der zee aangeduid bij Jesaja: “*Zie, door Mijn schelding droog Ik de Zee uit; Ik stel de rivieren tot een woestijn, de vis ervan zal verrotten deswege dat er geen water is, en zal van dorst sterven*”, L: 2; met de scheiding wordt de verlating van elk ware aangeduid; met de Zee wordt aangeduid waar het ware in zijn laatste is; met het water wordt het ware vanuit geestelijken oorsprong aangeduid; met sterven van dorst wordt aangeduid de verlating vanwege het gebrek aan dat ware; met de vissen der zeeën worden degenen aangeduid die in de laatsten van het ware zijn, en dezen hebben niet enig leven vanuit geestelijken oorsprong. Eendere dingen worden met de vissen der zeeën aangeduid bij Ezechiël: “*In Mijn ijver, in het vuur Mijner verontwaardiging zal Ik spreken, opdat zij voor Mij beven, de vissen der zee, en de vogelen der hemelen, en het beest des velds, en al het reptiel kruipende op de aarde*”, xxxviii: 19, 20. Bij Hoschea: “*Zij plegen struikroof, en*

bloeden raken bloeden aan; deswege zal het land rouwen, en verkwijnen zal een elk die daarin woont; ten aanzien van het beest des velds, en ten aanzien van den vogel der hemelen, en ook de vissen der zee zullen verzameld worden", IV: 2, 3; En bij Zefanja: "Al verterende zal Ik alle dingen verteren van over de aangezichten der aarde; Ik zal verteren den mens en het beest, Ik zal verteren den vogel der hemelen, en de vissen der zee", I: 2, 3; met den mens en het beest, wanneer zij tezamen worden genoemd, worden de innerlijke en de uiterlijke aandoeningen van het goede aangeduid; men zie n. 7424, 7523, 7872; en met de vogels der hemelen en de vissen der zee worden aangeduid de aandoeningen van het ware en de denkingen, de geestelijke en de natuurlijke, maar in de aangehaalde plaatsen dat zij zullen vergaan. Dat de Zee en de vissen zulke dingen betekenen, is vanuit den schijn in de geestelijke Wereld; alle gezelschappen die daar zijn, verschijnen omgeven met een atmosfeer overeenstemmende met hun aandoeningen en denkingen; die gezelschappen welke in den derden Hemel zijn, verschijnen in een atmosfeer zuiver zoals de aetheratmosfeer; die welke in den tweeden Hemel zijn, verschijnen in een minder zuivere atmosfeer, zodanig als de luchtatmosfeer is; de gezelschappen echter die in het laatste des Hemels zijn, verschijnen omgeven met een atmosfeer zoals van water: doch zij die in de hellen zijn, verschijnen omgeven met grove en onzuivere atmosferen, sommigen zoals in zwarte wateren, en anderen anders; het zijn de aandoeningen en daaruit de denkingen welke die dingen rondom hen voortbrengen; door allen immers worden sferen uitgedemd, en deze sferen worden in zulke schijnen verkeerd; over die sferen zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 2489, 4464, 5179, 7454, 8630. Dat echter zij die in de geestelijke aandoening en de denking daaruit zijn, worden aangeduid met de vogels des hemels, en zij die in de natuurlijke aandoening en de denking daaruit zijn, met de vissen, is eveneens vanuit den schijn in de geestelijke Wereld; er verschijnen immers daar zowel vogels als vissen; op de landen vogels, en in de zeeën vissen; het zijn de aandoeningen en daaruit de denkingen van hen die daar zijn, welke aldus verschijnen; dit weten allen die in die Wereld zijn; en eveneens zijn door mij meermalen zowel vogels als vissen gezien; die schijn is vanuit de overeenstemming. Uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat de Zeeën de gemene dingen van het ware betekenen, en de walvissen en de vissen de aandoeningen en de denkingen van hen die in de gemene dingen van het ware zijn: dat de Zeeën de gemene dingen van het ware betekenen, zie men boven getoond, n. 275. Hoedanig degenen zijn die in die wateratmosfeer, welke onder de zeeën worden verstaan, in de geestelijke Wereld wonen, zou ik met één enig voorbeeld willen toelichten; als dezulken deze dingen bij David

lezen: *“Alles wat Jehovah wil, dat doet Hij in den Hemel en op Aarde, in de Zeeën en alle afgronden”*, Psalm cxxxv: 6, zo weten zij niet anders dan dat onder den Hemel de voor ogen zichtbare hemel wordt verstaan, en onder de Aarde de bewoonbare aarde, en onder de Zeeën en de afgronden zeeën en afgronden; aldus dat Jehovah in dezelve doet al wat Hij wil; en zij kunnen niet ertoe gebracht worden om te geloven, dat onder den Hemel de engellijke Hemel wordt verstaan, onder de aarde daar zij die beneden zijn, en onder de Zeeën en onder de afgronden zij die daar in de laatste dingen zijn; omdat deze dingen geestelijk zijn, en boven den zin der letter, willen zij het niet aan en kunnen het bezwaarlijk doorvatten, ter oorzake hiervan dat zij alle dingen natuurlijk en zinlijk zien: vandaar eveneens is het, dat onder deze woorden in de Apocalyps: *“Ik zag een nieuwen Hemel en een nieuwe Aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde was heengegaan”*, xxi: 1, tot nu toe is verstaan geweest, dat de zichtbare hemel en de bewoonbare aarde zullen vergaan, en een nieuwe Hemel en een nieuwe Aarde zullen ontstaan; dat onder den Hemel daar wordt verstaan de Hemel waar de Engelen zijn, en onder de Aarde daar wordt verstaan de Kerk waar de mensen zijn, namelijk dat zij nieuw zullen zijn, dit willen zij die louter natuurlijk en zinlijk denken, niet aan en vandaar verstaan zij het niet; zij dulden het immers niet, dat hun gemoed vanuit het natuurlijk licht tot het geestelijk licht wordt verheven; dit immers is lastig voor hen, en wel dermate dat zij het nauwelijks verdragen dat er iets anders wordt verstaan dan wat de letter in haar zin dicteert, en wat de natuurlijke mens begrijpt; zij zijn niet ongelijk aan de vogels die in donkere plaatsen zien en zingen, en bij het daglicht met de ogen knipperen en slechts weinig zien; de goeden onder hen zijn aan die vogels eender, en eveneens aan de vliegende vissen; doch de bozen van dat geslacht zijn eender aan de nachtuilen en de oehoe's, welke geheel en al het daglicht schuwen, en zij zijn eender aan de vissen die niet in de lucht verheven kunnen worden of zij zieltogen: de oorzaak hiervan is deze, dat bij de goeden van dat geslacht de Inwendige geestelijke mens een tijd lang den geestelijken invloed vanuit den Hemel opneemt, en daaruit enige doorvatting dat het zo is, hoewel zij niet zien; bij de bozen echter van dat geslacht is de Inwendige geestelijke mens geheel en al toegesloten; ieder mens immers heeft een inwendigen en een uitwendigen mens, of een geestelijken en een natuurlijken mens; de inwendige of geestelijke mens ziet vanuit het licht des Hemels, doch de uitwendige of natuurlijke mens ziet vanuit het licht der wereld.

343. Hem Die op den Troon zit en het Lam; dat dit betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware,

staat vast uit de dingen die boven in n. 297 zijn gezegd en getoond, namelijk dat met den Troon de Hemel wordt aangeduid; met Hem Die op den Troon zit, het Goddelijk Goede, voortgaande en met het Lam het Goddelijk Ware, voortgaande, het ene en het andere vervullende de Hemelen en die makende: aangezien het Goddelijk Goede voortgaande uit den Heer als Zon, door de Engelen in Zijn hemels Rijk wordt opgenomen, en het Goddelijk Ware door de Engelen in het geestelijk Rijk, worden zij derhalve twee geheten, namelijk Hij Die op den Troon zit, en het Lam; doch in den inwendiger zin wordt onder den een en den ander verstaan het Goddelijke voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, zijnde het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, maar het wordt onderscheiden in twee in den zin der letter terwille van de opneming; het Goddelijke dat den Hemel maakt, en den Engelen en den mensen de liefde, het geloof, de wijsheid en het inzicht geeft, gaat niet onmiddellijk voort vanuit het Goddelijke Zelf des Heren, maar door Zijn Goddelijk Menselijke, en Dit Goddelijke hetwelk voortgaat, is de Heilige Geest; men zie boven, n. 183; aldus moet datgene worden verstaan wat de leer der Kerk leert, namelijk dat vanuit den Vader voortgaat de Zoon, en door den Zoon de Heilige Geest; voorts dat het Goddelijke des Heren en Zijn Menselijke niet zijn twee, maar één énige Persoon, of één Christus: het is immers het Goddelijke des Heren hetwelk het Menselijke heeft aangenomen, en hetwelk Hij derhalve Zijn Vader heeft genoemd; aldus heeft Hij niet Vader genoemd een ander Goddelijke, hetwelk in Zijn plaats heden ten dage als Zijn Vader wordt aanbeden; en het is het Goddelijke, voortgaande, hetwelk de Heilige Geest wordt genoemd, de Geest Gods, de Geest der waarheid, en de Parakleet; het is immers het heilige des Geestes, of het heilige Goddelijke, hetwelk de Geest spreekt, en niet een ander Goddelijke hetwelk wordt aanbeden als de derde Persoon der Godheid; dat het zo is, kunnen allen verstaan die in enig licht des Hemels zijn, hoewel het krachtens de leer der Drievuldigheid, welke door Athanasius gegeven is, door velen wordt gezegd dat de drie één zijn; laat een ieder bij zichzelf nagaan of hij, wanneer hij met den mond zegt dat God één is, niet drie denkt, terwijl er toch één God is, en de drie Namen van het Goddelijke zijn van één God; omdat Athanasius deze dingen niet heeft verstaan, heeft hij geloofd dat de drie namen drie Goden waren, maar ten aanzien van het wezen één; doch nochtans kan men niet zeggen dat zij één zijn ten aanzien van het wezen, als aan den een iets anders wordt toegekend dan aan den ander; zo immers wordt het wezen verdeeld; vandaar is aan ieder wezen de naam van een persoon opgelegd; doch zij zijn één wezen, wanneer de drie zijn van één Persoon, namelijk het Goddelijke

Zelf, hetwelk de Vader wordt genoemd, het Goddelijk Menselijke, hetwelk de Zoon wordt genoemd, en het Goddelijke, Voortgaande, hetwelk de Heilige Geest wordt genoemd; men zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 280 tot 310. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat onder Hem Die op den Troon zit en het Lam, niet worden verstaan twee, maar Eén, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijke, voortgaande.

344. De zegen; dat dit betekent de erkenning, de verheerlijking, en de dankzegging dat al het goede en ware en daaruit de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid is voor hen die opnemen, staat vast uit de dingen die boven in n. 340 gezegd en getoond zijn.

345. En de eer en de heerlijkheid; dat dit betekent dat Hij Alleen heeft al het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware, en daaruit al het goede der liefde en ware des geloofs welke de Engelen en de mensen hebben, staat vast uit de betekenis van de eer en de heerlijkheid, wanneer het den Heer betreft, zijnde het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, waarover ook boven, n. 288; en omdat met de eer en de heerlijkheid, wanneer het den Heer betreft, het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware wordt aangeduid, zo wordt vandaar, wanneer het den mens betreft, met de eer en de heerlijkheid aangeduid al het goede der liefde en ware des geloofs, vanuit welke de Engelen en de mensen alle wijsheid en inzicht hebben. Deze dingen zijn gezegd door hen die in de laatste dingen des Hemels zijn, die dit weten, hoewel zij het niet zien en doorvatten; allen immers die van de Kerk zijn, weten het, omdat het vanuit de leer is, dat al het goede en ware uit God is; en zij die een goed leven hebben geleid, houden dit vast en geloven het, zonder na te vorsen hoe dit geschiedt; vandaar is het, dat zij ook in den Hemel zijn, hoewel in het laatste ervan; doch zij die geestelijk zijn geworden, weten het niet slechts, maar zien ook en doorvatten dat het zo is; vandaar zijn dezen in de hogere Hemelen; wanneer dezen in de geestelijke wereld komen, zien zij de ware dingen en doorvatten die in het licht des Hemels; ook laten zij niet den stelregel toe die door velen in de wereld is aanvaard, dat het verstand onder een blinde gehoorzaamheid aan het geloof zal zijn; anders is het gesteld met hen die in de laatste dingen des Hemels zijn, omdat zij niet zien en doorvatten; zij blijven in dien stelregel; maar nochtans worden zij onderricht, en, onderricht zijnde, weten zij de ware dingen.

346. En de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen; dat dit betekent dat Hij Alleen de Almacht heeft, tot in het eeuwige, staat vast uit de betekenis van de sterkte, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Almacht: en omdat de Heer de Almacht heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware,

wordt derhalve gezegd de Eer en de Heerlijkheid en de Sterkte; met de eer immers en de heerlijkheid wordt het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware aangeduid; dat het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware alle Macht heeft, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 231, 232, 539, en boven n. 209, 333. De sterkte wordt hier het laatst genoemd, en door de Engelen van den laatsten Hemel, omdat van de Sterkte, wanneer het den Heer betreft, wordt gesproken met betrekking tot de Goddelijke Macht in haar Volle, en in haar Volle is zij in laatsten: dat het Goddelijke in laatsten in haar Volle is, aldus in haar sterkte, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5897, 6451, 8603, 9828, 9836, 10099, 10548; en eveneens in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 315.

347. *Vers 14. En de vier Dieren zeiden: Amen; en de vierentwintig Ouderen vielen neder en zij aanbaden Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen.* En de vier Dieren zeiden: Amen, betekent de bevestiging uit den Heer vanuit den binnensten Hemel: en de vierentwintig Ouderen vielen neder en zij aanbaden Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, betekent de vernedering en de erkenning vanuit het hart van al degenen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, dat de Heer Alleen leeft, en dat uit Hem Alleen het eeuwige leven is.

348. En de vier Dieren zeiden: Amen; dat dit de bevestiging betekent uit den Heer vanuit den binnensten Hemel, staat vast uit de betekenis van de vier Dieren of van de Cherubim, zijnde in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van de Voorzienigheid en de Bewaking dat niet wordt toegegaan dan door het goede der liefde, waarover boven n. 152 einde, n. 277; en in den betrekkelijken zin de binnenste of derden Hemel, n. 313, 322; en uit de betekenis van amen, zijnde de bevestiging uit het Goddelijke en de waarheid, waarover ook boven, n. 34, 238: uit deze dingen blijkt, dat met de vier Dieren zeiden: Amen, wordt aangeduid de bevestiging uit den Heer vanuit den binnensten Hemel. Dat de dingen die tot nu toe zijn gezegd door de Engelen der drie Hemelen, bevestigd werden uit den Heer, is omdat alle dingen die zij hebben gezegd, niet uit henzelf, maar uit den Heer waren; het was immers de erkenning van Zijn Goddelijke in het Menselijke, de verheerlijking deswege, en de dankzegging dat al het goede en ware, en daaruit alle wijsheid en inzicht is uit Hem; deze dingen hebben de Engelen niet kunnen zeggen uit zich, maar uit den Heer door een innerlijke inspraak of invloed; de Engelen immers, evenals de mensen, kunnen zelfs niet den Heer noemen uit zich, bijgevolg ook niet Hem erkennen en verheerlijken uit zich; vandaar is het, dat de dingen die door hen zijn gezegd, bevestigd werden uit den Heer door

Amen, waarmede wordt aangeduid de waarheid des geloofs, en het geloof zelf: het is ook volgens de Goddelijke Orde, dat de Heer de ware dingen bevestigt die de Engel en de mens spreekt zoals vanuit zich, hoewel niet vanuit zich, maar Hij bevestigt dezelve in diens hart door een affirmatieve niet klaarblijkend opklimmende in diens denking, maar door een volle bewilliging van den animus, voortgaande vanuit de inwendige aandoening, welke is vanuit den vrede en het verkwikkelijke ervan: het is deze bevestiging, welke onder deze klaarblijkende bevestiging, door Johannes gehoord, in den echten inwendigen zin wordt verstaan.

349. En de vierentwintig Ouderen vielen neder en zij aanbaden Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen; dat dit betekent de vernedering en de erkenning vanuit het hart van allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, dat de Heer Alleen leeft, en dat uit Hem Alleen het eeuwige leven is, staat vast uit de betekenis van de vierentwintig Ouderen, zijnde allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, waarover boven n. 270; uit de betekenis van nedervallen en aanbidden, zijnde de vernedering en de erkenning met het hart, dat al het goede en ware, die het leven in zich hebben, zijn uit den Heer, waarover ook boven, n. 290, 291; en uit de betekenis van Hem Die leeft, wanneer het den Heer betreft, zijnde dat Hij Alleen leeft, en dat vanuit Hem het eeuwige leven is, waarover ook boven, n. 82, 84, 186, 289, 291. Aangezien men heden ten dage in de Wereld gelooft, dat het leven hetwelk een ieder heeft, is gegeven en ingevoegd, en zo eigen, en dat het niet aanhoudend invloeit, zou ik iets daarover willen zeggen: dat men gelooft dat het leven is in den mens, dermate dat het is des mensen, is slechts een schijn oprijzende vanuit de voortdurende tegenwoordigheid des Heren, en vanuit Zijn Goddelijke Liefde, namelijk dat Hij wil verbonden worden met den mens, en in hem zijn, en hem Zijn leven geven; zodanig immers is de Goddelijke Liefde; en omdat dit voortdurend en aanhoudend is, meent de mens dat aan hem het leven inis als eigen; toch is het bekend, dat al het goede en al het ware niet is in den mens, maar dat het komt van boven, aldus dat het invloeit; eender de liefde en het geloof; want het al van des mensen liefde is vanuit het goede, en het al van diens geloof is vanuit het ware; dat immers wat de mens liefheeft, is voor hem het goede, en dat wat de mens gelooft, is voor hem het ware; daaruit blijkt voor het eerst, dat niet het goede en niet het ware, evenmin als de liefde en het geloof, zijn in den mens, maar dat zij invloeien uit den Heer; in het goede en het ware is het leven zelf, en niet elders: het receptakel van het goede der liefde bij den mens is de wil, en het receptakel van het ware des geloofs bij hem is het verstand, en het goede te willen is niet des mensen,

noch het ware te geloven; die beide vermogens zijn het, waarin het gehele leven van den mens is; buiten dezelve is er geen; daaruit blijkt ook, dat het leven van die vermogens, bijgevolg het leven van den gansen mens, niet is in den mens, maar invloeit: dat echter het boze en het valse, of de wil en de liefde van het boze, en het verstand en het geloof van het valse, zijn bij den mens, is eveneens vanuit invloed, maar deze invloed is vanuit de hel; de mens immers wordt gehouden in het vrije van te kiezen, dat is, van op te nemen hetgoede en het ware uit den Heer, òf van op te nemen het boze en het valse uit de hel; in dit wordt de mens gehouden terwille van de hervorming; hij wordt immers gehouden tussen den Hemel en de Hel, en vandaar in geestelijk evenwicht, hetwelk het vrije is; dit Vrije zelf is ook niet in den mens, maar het is samen met het leven dat invloeit; over het Vrije van den mens en den oorsprong ervan, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 293, 537, 540, 541, 546, 589 tot 596, 597 tot 603, en in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA. Zij die in de Hel zijn, leven ook vanuit den invloed des levens uit den Heer; bij hen immers vloeit eender het goede en het ware in; maar het goede verkeren zij in het boze, en het ware in het valse; en dit geschiedt omdat zij hun innerlijke opnemende vormen hebben omgekeerd door het leven van het boze; en alle invloed wordt gevariëerd volgens de vormen; eender als de denking en de wil van den mens, wanneer zij handelen in van geboorte aan verdraaide ledematen, of in gekwetste zinzetels; en eender als het licht des Hemels wanneer het invloeit in de objecten, die gevariëerd worden ten aanzien van de kleuren, en de warmte des Hemels in dezelfde objecten die gevariëerd worden ten aanzien van de geuren volgens de opnemende innerlijke vormen: doch men moet weten, dat niet het leven zelf wordt veranderd en gevariëerd, maar dat door hetzelfde zich de schijn vertoont van den opnemenden vorm, door welken vorm en vanuit welken vorm het leven overgaat; bijna zoals een ieder door het zelfde licht in een spiegel verschijnt zodanig als hij is. Bovendien zijn alle zinnen van den mens, namelijk het gezicht, het gehoor, de reuk, de smaak en de tast, niet in, den mens, maar zij worden opgewekt en voortgebracht vanuit den invloed; in den mens zijn slechts de organische vormen, welke de recipiënten zijn; deze zijn van geen zin, voordat het daaraan gelijkgestelde van buiten invloeit; iets eenders is het geval met de inwendige zinzetels, welke der denking en der aandoening zijn, en welke vanuit de geestelijke Wereld den invloed opnemen, zoals met de uitwendige zinzetels, welke vanuit de natuurlijke Wereld den invloed opnemen. Dat er een enige bron des levens is, en dat al het leven daaruit is, en aanhoudend invloeit, is overbekend in den Hemel, en het wordt door geen Engel in de hogere

Hemelen in twijfel getrokken; zij doervatten immers den invloed zelf. Dat alle levens als het ware beken vanuit één enige en eeuwigdurende bron des levens zijn, is mij ook door verscheidene ondervindingen overtuigend bewezen, en het werd in de geestelijke Wereld gezien bij hen die geloofden vanuit zich te leven, en niet wilden geloven dat zij uit den Heer leefden; wanneer hun voor een zeker deel de invloed in de denking was afgenomen, lagen zij als onbezield terneder, en zodra de invloed naderbijkwam, herleefden zij als het ware uit den dode; en dezelfden bekenden daarna, dat het leven niet is van hen in hen, maar aanhoudend in hen invloeit, en dat mensen, geesten, en Engelen slechts opnemende vormen van het leven zijn. De wijzen daar besluiten dat het zo is uit hoofde hiervan, dat niets kan ontstaan en blijven bestaan vanuit zich, maar uit iets dat eerder is dan hetzelve, en vandaar dat ook het eerdere het niet kan uit zich tenzij in opeenvolgende orde uit een Eerste, en dat zo het leven zelf in zich beschouwd niet is dan alleen uit Hem Die Alleen het Leven in Zich is; vandaar ook weten zij, en eveneens vanuit de geestelijke idee doervatten zij, dat alles zal zijn in een nexus met den Eerste opdat het iets zij, en dat het iets is naar gelang het in den nexus is. Uit deze dingen blijkt hoe dwaas degenen denken die den oorsprong des levens afleiden vanuit de natuur, en dat de mens leert denken door den invloed der innerlijke natuur en der orde ervan, en niet uit God, Die is het Zijn Zelf des levens, en vanuit Wien de gehele Orde is van de ene en de andere Wereld, zowel van de geestelijke als van de natuurlijke, volgens welke het leven invloeit, het eeuwige leven bij hen die kunnen worden geschikt om het leven volgens de Goddelijke Orde op te nemen, doch een tegengesteld leven, hetwelk de geestelijke dood wordt genoemd, bij hen die niet kunnen worden geschikt, aldus die leven tegen de Goddelijke Orde; het is het Goddelijk Goede dat voortgaat uit den Heer, vanuit hetwelk de Orde is, en de Goddelijke Ware dingen zijn de wetten der Orde; men zie in *DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA* n. 279. Men wachte zich daarvoor te geloven, dat het Goddelijke Leven bij iemand, zelfs bij de bozen en in de hel, wordt veranderd; want, zoals boven is gezegd, het leven zelf wordt niet veranderd of gevariëerd, maar door hetzelve vertoont zich de schijn van den opnemenden vorm door welken en vanuit welken het overgaat, bijna zoals een ieder in een spiegel verschijnt zodanig als hij is door het licht, hetwelk nochtans blijft in zijn staat, en slechts den vorm voortbrengt tot het gezicht, en zoals hetzelfde leven zich voelbaar vertoont volgens den vorm van het orgaan des lichaams, aldus anders in het oog, anders in het gehoor, en anders in den reuk, den smaak en den tast; indien men gelooft dat het leven wordt gevariëerd en veranderd, is het vanuit den schijn welke een begoocheling

is, eender aan de begoocheling vanuit den schijn dat er physische invloed is, terwijl toch de invloed geestelijk is: maar over deze zaak zie men meer dingen in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 9, waaraan mogen worden toegevoegd de dingen die zijn aangevoerd over den invloed des levens in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA vanuit DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 277, 278; en over den invloed des levens bij de dieren in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5850, 6211; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 39, 108, 110, 435, 567; voorts in het Werkje over HET LAATSTE GERICHT n. 25. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat er één enig leven is, en dat hoevelen het er ook mogen zijn, vanuit dat leven leven. Nu zal het worden getoond, dat de Heer dat Leven zelf is, of dat Hij Alleen leeft, aangezien dit wordt aangeduid met Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen. Dat er één enig Goddelijke is, en Dit niet onderscheiden in drie Personen, volgens het geloof van Athanasius, kan vaststaan uit de dingen die boven ettelijke malen zijn gezegd, en vooral uit de dingen die aan het einde van dit Werk⁶ in het bijzonder over die zaak zullen worden gezegd: en omdat het Goddelijke des Heren, hetwelk één enig Goddelijke is, het Menselijke heeft aangenomen, en Dit eveneens Goddelijk heeft gemaakt, is derhalve het ene en het andere het Leven, vanuit hetwelk allen leven: dat het zo is, kan men weten uit de woorden des Heren Zelf in deze plaatsen; bij Johannes: *“Gelijkerwijs de Vader de doden opwekt en levendmaakt, aldus ook maakt de Zoon levend die Hij wil; gelijkerwijs de Vader het Leven heeft in Zichzelf, aldus heeft Hij het den Zoon gegeven het Leven in Zichzelf te hebben”*, v: 21, 26; onder den Vader wordt hier het Goddelijke Zelf des Heren verstaan, hetwelk het Menselijke heeft aangenomen; dit Goddelijke immers was in Hem vanuit de ontvangenis; en omdat Hij vanuit Hetzelve ontvangen was, noemde Hij derhalve Dit de Vader, en niet iets anders; onder den Zoon wordt het Goddelijk Menselijke des Heren verstaan; dat Dit eender het Leven Zelf is, leert de Heer met klaarblijkende woorden, door te zeggen: Gelijkerwijs de Vader levend maakt, maakt ook de Zoon levend die Hij wil; en: Gelijkerwijs de Vader het Leven heeft in Zichzelf, aldus heeft Hij het den Zoon gegeven het Leven in Zichzelf te hebben; het Leven hebben in Zichzelf is het Leven Zelf zijn; de overigen echter zijn niet het Leven, maar hebben het leven daaruit. Bij denzelfde: *“Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot den Vader dan door Mij”*, xiv: 6; Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven, is gezegd aangaande het Menselijke des Heren; want Hij zegt ook: Niemand komt tot den Vader

6 Zie voetnoot onder aan pagina 651.

dan door Mij; de Vader immers van Hemzelf was het Goddelijke in Hem, hetwelk Zijn Goddelijke was; waarvandaan blijkt, dat de Heer ook ten aanzien van Zijn Menselijke het Leven is, bijgevolg dat Hetzelve eender Goddelijk is. Bij denzelfde: *“Jezus zeide: Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, ook al sterft hij, zal leven; een elk die leeft en gelooft in Mij, zal niet sterven tot in het eeuwige”*, XI: 25, 26; deze dingen eveneens heeft de Heer aangaande Zijn Menselijke gezegd; en omdat Hijzelf het Leven is, en allen vanuit Hem het leven hebben, en zij die geloven in Hem het eeuwige leven, zegt Hij derhalve dat Hij is de Opstanding en het Leven; en: Die gelooft in Mij, zal niet sterven tot in het eeuwige; met geloven in den Heer wordt aangeduid met Hem verbonden worden door de liefde en het geloof; en met niet sterven wordt aangeduid niet geestelijk sterven, dat is, verdoemd worden; want het leven der verdoemden wordt de dood genoemd. Bij denzelfde: *“In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; en Hetzelve was het leven, en het leven was het licht der mensen; en het Woord is Vlees geworden, en het heeft in ons gewoond”*, I: 1, 4, 14; dat onder het Woord de Heer wordt verstaan, is bekend; dat Zijn Menselijke het Woord is, is duidelijk, want er wordt gezegd: Het Woord is Vlees geworden, en het heeft in ons gewoond. En dat Zijn Menselijke evengelijk Goddelijk is geweest als Zijn Goddelijke dat het Menselijke heeft aangenomen, blijkt hieruit, dat er onderscheid wordt gemaakt tussen het ene en het andere, en dat het ene en het andere God wordt geheten; gezegd wordt immers: Het Woord was bij God, en God was het Woord; en: In Hetzelve was het leven; dat allen vanuit Hetzelve leven, wordt verstaan onder: Het leven was het licht der mensen; het licht des mensen is het leven der denking en des verstands van hen; het Goddelijke, voortgaande, immers, hetwelk in het bijzonder daar onder het Woord wordt verstaan, verschijnt in den Hemel zoals het Licht hetwelk den Engelen niet alleen geeft te zien, maar ook te denken en te verstaan, en volgens de opneming wijs te zijn; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140; dat licht voortgaande uit den Heer is het leven zelf, hetwelk niet slechts het verstand beschijnt [*illuminat*], zoals de zon der wereld het oog, maar ook hetzelve levend maakt volgens de opneming; en wanneer dat licht wordt opgenomen met het leven, dan wordt hetzelve het Licht des levens genoemd, bij denzelfde: *“Jezus zeide: Ik ben het Licht der wereld; die Mij volgt wandelt niet in de duisternis, maar hij zal het Licht des levens hebben”*, VIII: 12: en eveneens wordt het genoemd het Brood des levens, bij denzelfde: *“Het Brood Gods is Hij Die is nedergedaald vanuit den Hemel, en het leven geeft aan de wereld; Ik ben het Brood des levens”*, VI: 33, 35, 47, 48, 51;

het Brood Gods en het Brood des levens is dat vanuit hetwelk allen het leven hebben: aangezien het leven, hetwelk het inzicht en de wijsheid wordt genoemd, is uit den Heer, volgt ook dat het leven in het gemeen is uit Hem; want de afzonderlijke dingen des levens, welke de vervolmaking ervan maken, en aan den mens worden ingeboezemd volgens de opneming, zijn alle van het gemene leven; dit wordt voor evenzoveel vervolmaakt als vanuit hetzelfde de boze dingen worden verwijderd in welke de mens wordt geboren. Dat zij die door de liefde en het geloof met den Heer worden verbonden, het eeuwige leven ontvangen, dat is, het leven des Hemels, zijnde de zaliging, blijkt uit deze plaatsen; bij Johannes: *“Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, deze draagt veel vrucht, omdat gij zonder Mij niet wat ook kunt doen; indien iemand niet in Mij zal gebleven zijn, zo wordt hij buiten uitgeworpen, en zoals een rank verdort hij”*, xv: 5, 6; bij denzelfde: *“Een elk die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven”*, iii: 14, 15, 16; bij denzelfde: *“Wie gelooft in den Zoon, heeft het eeuwige leven; wie echter den Zoon niet gelooft, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem”*, iii: 36; Bij denzelfde: *“Een ieder die gelooft in den Zoon, heeft het eeuwige leven, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage”*, vi: 40, 47, 48; bij denzelfde: *“De schapen volgen Mij, en Ik geef hun het eeuwige leven; ook zullen zij niet vergaan tot in het eeuwige”*, x: 27, 28; en bij denzelfde: *“Onderzoekt de Schriften; die getuigen van Mij; maar gij wilt niet tot Mij komen om het leven te hebben”*, v: 39, 40; gezegd wordt in het Woord geloven in God, en de dingen geloven die uit God zijn; en geloven in God is het geloof dat zaligt, doch de dingen geloven die uit God zijn, is het historische geloof, hetwelk zonder het eerstgenoemde niet zaligt, en daarom is het niet het ware geloof; want geloven in God is weten, willen en doen; doch de dingen geloven die uit God zijn, is een weten dat bestaanbaar is zonder willen en doen: zij die waarlijk Christenen zijn, weten, willen en doen; doch zij die niet waarlijk Christenen zijn, weten slechts, maar dezen worden door den Heer dwazen genoemd, genen echter voorzichtigen, Matth. vii: 24, 26.

De Apocalyps

Zesde Hoofdstuk

1. En ik zag toen het Lam het eerste van de zegelen had geopend, en ik hoorde een uit de vier Dieren, zeggende evenals met de stem van een donderslag: Kom en zie toe.
2. En ik zag, en zie, een wit Paard; en die daarop zat hebbende een boog, en hem is een kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende en opdat hij overwonne.
3. En toen Het geopend had het tweede zegel, hoorde ik het tweede Dier zeggen: Kom en zie toe.
4. En een ander Paard ging uit, rossig; en hem die daarop zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde, opdat zij elkander zouden doden; en hem werd een grote degen gegeven.
5. En toen Het had geopend het derde zegel, hoorde ik het derde Dier zeggen: Kom en zie toe: en ik zag, en zie, een zwart Paard, en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand.
6. En ik hoorde een stem in het midden van de vier Dieren zeggen: Een maatje tarwe voor een penning, en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en den wijn niet.
7. En toen Het had geopend het vierde zegel, hoorde ik de stem van het vierde Dier zeggen: Kom en zie toe.
8. En ik zag, en zie, een vaal Paard, en die daarop zat, had den naam de dood, en de hel volgde met hem; en hun werd de mogendheid gegeven van af te maken over het vierde deel der aarde met het slagzwaard, en met den honger, en met den dood, en door de beesten der aarde.
9. En toen Het had geopend het vijfde zegel, zag ik onder het altaar de zielen dergenen die gedood waren om het Woord Gods, en om de getuigenis die zij hadden.
10. En zij riepen met een grote stem, zeggende: Hoelang, Heer, Die Heilig en Waar zijt, richt en wreekt Gij ons bloed niet van hen die op de aarde wonen.
11. En aan een ieder werden witte lange klederen gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten, totdat voltallig zouden zijn én hun medeknechten én hun broeders, die gedood zouden worden zoals ook zij.

12. En ik zag toen Het geopend had het zesde zegel, en zie, er werd een grote aardbeving, en de zon werd zwart evenals een haren zak, en de maan werd evenals bloed.
13. En de sterren des hemels vielen op de aarde, zoals een vijgeboom afwerpt zijn onrijpe vijgen, door een groten wind geschud.
14. En de Hemel is weggeweken evenals een boek dat is toegerold; en alle berg en eiland zijn bewogen vanuit hun plaatsen.
15. En de koningen der aarde, en de magnaten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle knecht, en alle vrije, verborgen zichzelf in de spelonken, en in de rotsen der bergen.
16. En zij zeiden tot de bergen en tot de rotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit, en van den toorn des Lams.
17. Omdat de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan.

De Ontvouwing.

350. *Vers 1, 2. En ik zag, toen het Lam het eerste van de zegelen had geopend, en ik hoorde een uit de vier Dieren, zeggende evenals met de stem van een donderslag: Kom en zie toe. En ik zag, en zie, een wit Paard, en die daarop zat hebbende een boog, en hem is een kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende en opdat hij overwonne.* En ik zag, betekent de openbaring van de staten van hen die van de Kerk zijn waar het Woord is: toen het Lam het eerste van de zegelen had geopend, betekent de eerste openbaring uit den Heer: en ik hoorde een uit de vier Dieren, zeggende evenals met de stem van een donderslag, betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer: Kom en zie toe, betekent de aandacht en de doorvatting: en ik zag, en zie, een wit Paard, betekent het verstand van het ware vanuit het Woord: en die daarop zat hebbende een boog, betekent de leer der naastenliefde en des geloofs, vanuit welke wordt gestreden tegen de boze en de valse dingen, en die verstrooid worden: en hem is een kroon gegeven, betekent het eeuwige leven, zijnde de prijs der overwinning: en hij ging uit overwinnende en opdat hij overwonne, betekent de verwijdering van de boze dingen en van de valse dingen daaruit aan het einde des levens, en daarna tot in het eeuwige.

351. En ik zag; dat dit betekent de openbaring van de staten van hen die van de Kerk zijn waar het Woord is, staat vast uit de door Johannes geziene dingen, waarover in dit Hoofdstuk en in de vlak daarop volgende, zijnde de openbaringen van den staat van hen die van de Kerk zijn waar het Woord is; er wordt immers gehandeld over de opening van de zegelen van het Boek dat in de hand des Heren was, en over de dingen die toen werden gezien, welke de vier Paarden waren, het ene wit, het tweede rossig, het derde zwart, en het vierde vaal, en daarna de zielen der gedoden om het Woord Gods, voorts de aardbeving, en ten slotte de zeven Engelen die zeven bazuinen hadden; en door al deze dingen worden aangeduid de openbaringen van den staat van hen die van de Kerk zijn, zoals kan vaststaan uit de afzonderlijke dingen, in den inwendigen zin beschouwd. Gezegd wordt de Kerk waar het Woord is, omdat des Heren Kerk is over het algehele wereldrond, maar in het bijzonder waar het Woord is, en door hetzelfde de Heer bekend is; over de staat van hen die van de Kerk zijn, wordt in dit Profetische Boek vooral gehandeld, hier in het algemeen, maar daarna in het bijzonder: dat over deze Kerk vooral wordt gehandeld, is ter oorzaak hiervan dat de tegenwoordigheid des Heren en vandaar van de Engelen des Hemels bij de mensen van dezen Aardbol is door het Woord; dit immers is geschreven door louter overeenstemmingen;

vandaar geschiedt het dat eveneens de tegenwoordigheid des Heren en der Engelen des Hemels is bij hen die rondom of buiten haar zijn, die de Natiën worden genoemd, zoals kan vaststaan uit de dingen die gezegd en getoond zijn in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL aangaande de verbinding van den Hemel met den mens der Kerk door het Woord, n. 114, 303 tot 310; en in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 244, 246, 255 tot 266. De Kerk immers over het algehele wereldrond is voor den Heer zoals één Mens; zij maakt immers één met den Engel-lijken Hemel; dat deze voor den Heer is zoals één Mens, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 102; in dezen Mens is de Kerk waar het Woord is en door hetzelfde de Heer bekend, zoals het Hart en de Long, de Kerk bij hen die in de hemelse liefde zijn zoals het Hart, en bij hen die in de geestelijke liefde zijn zoals de Long; en daarom, evenals alle leden, ingewanden en organen des lichaams leven vanuit het Hart en vanuit de Long, en vanuit hun invloed en tegenwoordigheid vandaar, aldus eveneens leven allen over het algehele wereldrond die de universele Kerk samenstellen, door de Kerk waar het Woord is; van daar immers vloeit de Heer in met de liefde en met het licht, en maakt Hij levend en verlicht Hij allen die in enige geestelijke aandoening van het ware zijn, waar zij ook zijn; het licht des Hemels, of het licht waarin de Engelen des Hemels zijn die van dezen Aardbol zijn, is uit den Heer, door het Woord; van daar wordt het licht voortgeplant als vanuit het midden tot de omtrekken naar alle kanten, aldus tot allen die daar zijn, die, zoals gezegd is, de natiën zijn die buiten onze Kerk zijn: maar deze voortplanting van het licht geschiedt in den Hemel uit den Heer; en dat wat geschiedt in den Hemel, vloeit eveneens in de gemoederen der mensen in, want de gemoederen der mensen maken één met de gemoederen der geesten en der Engelen. Dit nu is de oorzaak, dat in dit Profetische Boek vooral wordt gehandeld over hen die van de Kerk zijn waar het Woord is; gehandeld wordt dan ook over hen die van de Kerk zijn waar niet het Woord is, hoewel niet naastvolgend; de schikking immers van hen die rondom zijn, volgt naar die orde waarin degenen zijn die in het midden zijn.

352. Toen het Lam het eerste van de zegelen had geopend; dat dit betekent de eerste openbaring uit den Heer, staat vast uit de betekenis van het zegel openen, zijnde de verborgen dingen onthullen die van binnen geschreven zijn, want wanneer het zegel wordt geopend, worden de dingen gelezen die daarin zijn, hier de verborgen dingen die niemand kon weten dan de Allene Heer; het zijn immers de staten van allen in het gemeen en in het bijzonder; dat niemand die weet dan de Allene Heer, staat vast uit hetgeen over dat

Boek en over de opening van deszelfs zegelen boven, n. 199, 222, 299, 327, is ontvouwd; daaruit blijkt, dat met: Toen het Lam het eerste van de zegelen had geopend, de eerste openbaring uit den Heer wordt aangeduid.

353. En ik hoorde een uit de vier Dieren, zeggende evenals met de stem van een donderslag; dat dit betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer, staat vast uit de betekenis van de vier Dieren of Cherubim, zijnde in den hoogsten zin de Goddelijke Voorzienigheid des Heren en de bewaking dat niet worde toegegaan [*adeatur*] dan alleen door het goede der liefde, waarover boven n. 152, 277; en in den betrekkelijken zin de binnenste of derde Hemel, waarover ook boven n. 313, 322; en uit de betekenis van de stem van den donderslag, zijnde daaruit de openbaring; dat met de bliksemflitsen, donderslagen en stemmen in het Woord de verlichting, het verstand en de doorvatting worden aangeduid, zie men boven n. 273; vandaar eveneens de openbaring. Dat de donderslagen de openbaring vanuit den binnensten Hemel betekenen, is vanwege de overeenstemming; want de stemmen die vanuit dien Hemel neerglijden tot in het gehoor des mensen, worden niet anders gehoord; zij vervullen immers het ganse cerebrum, en planten zich van daar voort naar het gehoor, en daarworden zij met zulk een geluid waargenomen; anders is het gesteld met de woorden die nederglijden vanuit den middelsten Hemel; aangezien deze met verlichting inglijden, worden zij derhalve op een klankrijke wijze gehoord, zoals de woorden der spraak; de oorzaak hiervan is deze, dat de dingen die vanuit den binnensten of derden Hemel nederglijden, het willijke van den mens binnengaan, en het willijke presenteert zich door klanken; doch de dingen die vanuit den middelsten of tweeden Hemel nederglijden, gaan het verstandelijke van den mens binnen, en het verstandelijke presenteert zich door de articulaties van den klank; de klanken immers worden gevormd in het verstand en de gevormde klanken, welke de articulaties ervan worden genoemd, presenteren zich door ideeën in de denking, en door woorden in het gehoor: vandaar is het, dat de dingen die vanuit den binnensten of derden Hemel nederglijden, overeenstemmen met den donder, en dat de dingen die vanuit den middelsten of tweeden Hemel nederglijden, overeenstemmen met den bliksem; en vandaar is het eveneens, dat in het Woord met de bliksemflitsen en de donderslagen de verlichting, het verstand en de doorvatting worden aangeduid. Deze dingen hebben hierin een gelijkenis met de geluiden in de wereld, dat zij in omvang toenemen wanneer zij vanuit de hoogten nederdalen, zoals vanuit hoge bergen in de dalen, en eveneens als zij vanuit de wolken naar de aarde nederdalen, waarvandaan de donderslagen komen; aldus eveneens de stemmen vanuit

den derden of hoogsten Hemel, welke, wanneer zij naar de lagere gebieden worden afgewenteld, ten slotte in de laagste gebieden, in welke het menselijk gehoor is, worden gehoord zoals donderslagen, maar slechts bij hen die de innerlijke dingen geopend hebben, zoals nu Johannes.

354. Kom en zie toe; dat dit de aandacht en de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van komen, wanneer iets zich zichtbaar vertoont, zijnde aandacht geven, want onder komen wordt in den geestelijken zin verstaan naderen met het gezicht, aldus aandacht geven; ook is alle aandacht vanuit de aanwezigheid van het gezicht in het object; en uit de betekenis van toezien, zijnde de doorvatting, want met zien in het Woord wordt verstaan aangeduid; men zie boven n. 11, 260; hier doorvatten, omdat het vanuit den binnensten Hemel is; dat wat immers vanuit den binnensten Hemel komt, wordt doorvat; dat wat echter vanuit den middelsten Hemel komt, wordt verstaan; de oorzaak hiervan is deze, dat de binnenste Hemel is in het goede der liefde, doch dat de middelste Hemel is in de ware dingen daaruit, en alle doorvatting is vanuit het goede, en alle verstand is vanuit de ware dingen; over welke zaak men zie boven n. 307: wat de doorvatting is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 140.

355. En ik zag, en zie, een wit Paard; dat dit het verstand van het ware vanuit het Woord betekent, staat vast uit de betekenis van het Paard, zijnde het verstandelijke; en uit de betekenis van wit, namelijk dat het wordt gezegd van het ware; dat het Paard het verstandelijke betekent, kan vaststaan uit de dingen die zijn aangevoerd en getoond in het Werkje OVER HET WITTE PAARD; en dat van wit wordt gesproken met betrekking tot het ware, dit zie men boven n. 196. Gezegd wordt dat een wit Paard werd gezien toen de Engel het eerste zegel had geopend, en een rossig Paard toen Hetzelve het tweede zegel had geopend, een zwart Paard toen Hetzelve het derde zegel had geopend, en een vaal Paard toen Hetzelve het vierde zegel had geopend; en omdat met het Paard het verstandelijke wordt aangeduid, in het bijzonder ten aanzien van het Woord, kan vandaar vaststaan dat het verstand van het ware vanuit het Woord en het hoedanige ervan bij de mensen der Kerk, met Paarden hier wordt beschreven; of gij zegt dat dit wordt beschreven, dan wel zij die in hetzelfde zijn, is hetzelfde, want de mensen, de geesten en de Engelen zijn de subjecten waarin hetzelfde is. Vandaar kan men weten, wat in dit Hoofdstuk en in de naastvolgende in den inwendigen of geestelijken zin wordt beschreven, namelijk het Woord ten aanzien van het verstand; dit blijkt eveneens uit het negende Vers van dit Hoofdstuk, waar, nadat die vier Paarden waren gezien, en toen het vijfde zegel was geopend, wordt gezegd *dat*

hij zag de zielen der gedoden om het Woord Gods: en eveneens uit Hoofdstuk XIX van dit Boek, waar gezegd wordt *dat de Naam van Hem Die zat op het witte Paard, wordt genoemd het Woord Gods*, Vers 13. Dat het verstandelijke met het Paard wordt aangeduid, en het verstand van het ware vanuit het Woord met een wit Paard, zie men getoond in het boven aangehaalde Werkje OVER HET WITTE PAARD; maar omdat daar alleen weinige plaatsen vanuit het Woord zijn aangevoerd die bevestigen dat het Paard het verstandelijke betekent, zou ik er derhalve hier verscheidene willen aanvoeren, opdat de bevestiging volledig zij; en deze zijn de volgende; bij Ezechiël: *“Vergadert u van rondom over Mijn slachtoffer dat Ik slachtoffer voor u: gij zult verzadigd worden aan Mijn tafel met Paard en Wagen, met den sterke en allen man des krijgs: zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën”*, xxxix: 17, 20, 21; daar wordt gehandeld over de samenroeping van allen tot het Rijk des Heren, en in het bijzonder over de instauratie van de Kerk bij de natiën; er wordt immers gehandeld over de geestelijke gevangenschap, waarin de natiën zijn geweest, en over de bevrijding uit dezelve; met het slachtoffer dat geslachtterd zou worden, wordt aangeduid alle eredienst waarmede de Heer wordt vereerd; met verzadigd worden aan Mijn tafel, wordt aangeduid verzadigd worden met elke geestelijke spijs; en omdat deze is het verstand van het ware vanuit het Woord en vanuit de leer daaruit, wordt gezegd met paard en wagen; met het paard wordt het verstand van het ware vanuit het Woord aangeduid, en met den wagen wordt de leer aangeduid; en eveneens wordt gezegd: *Met den sterke en allen man des krijgs; en met den sterke wordt aangeduid het ware vanuit het goede dat het boze vernietigt, en met den man des krijgs wordt aangeduid het ware vanuit het goede dat het valse vernietigt; indien zulke dingen niet werden aangeduid, wat zou het in hebben dat zij zouden verzadigd worden met paard en wagen, met den sterke en allen man des krijgs? Eender in de Apocalyps: “Vergadert u tot het avondmaal des groten Gods, opdat gij eet de vlezen der koningen, en de vlezen der oversten over duizend, en de vlezen der sterken, en de vlezen der paarden en dergenen die daarop zitten”*, xix: 17, 18; daar wordt in de voorafgaande dingen gehandeld over het Woord en deszelfs geestelijken zin; hier nu worden zij uitgenodigd om de ware dingen te leren en om de goede dingen te doorvatten; en met het avondmaal des groten Gods wordt aangeduid het onderricht in de ware dingen en daaruit de doorvatting van het goede uit den Heer; en met de vlezen der koningen, der oversten over duizend, der sterken, der paarden, en dergenen die daarop zitten, worden aangeduid de ware dingen van elk geslacht die vanuit het goede zijn; het vlees betekent het goede, de koningen de Goddelijke ware dingen in het algemeen,

de oversten over duizend dezelfde dingen in het bijzonder; de sterken de natuurlijke ware dingen, de paarden de verstandelijke ware dingen, en zij die daarop zitten de geestelijke ware dingen; dat daar niet worden verstaan de vlezen van koningen, oversten over duizend, sterken, paarden, en dergenen die daarop zitten, is voor een ieder duidelijk. Bij Habakuk: *“Was Jehovah ontstoken tegen de rivieren, tegen de rivieren Uw toorn; was Uw ontsteking tegen de zee, dat Gij rijdt op Uw paarden; Uw wagens zijn heil; Gij betradt de zee met Uw paarden, het slijk veler wateren”*, III: 8, 15; wie ziet niet, dat onder de paarden hier niet paarden worden verstaan; gezegd wordt immers van Jehovah, dat Hij rijdt op Zijn paarden, en dat Hij de zee betreedt met Zijn paarden, en dat de wagens van Hem heil zijn; maar dit wordt gezegd, omdat met rijden op paarden wordt aangeduid dat Jehovah, dat is, de Heer, is in het verstand van Zijn Woord in den geestelijken zin ervan; en omdat daaruit de leer van het ware is, welke den weg des heils leert, wordt daaraan toegevoegd: Uw wagens zijn heil; de wagens betekenen de leer; en met de zee betreden met paarden, wordt aangeduid dat Jehovah, dat is, de Heer, is in het verstand van Zijn Woord in den natuurlijke zin; want de zee daar betekent dat, in het algemeen alle dingen die van den natuurlijke mens en voor den natuurlijke mens zijn; en omdat daar de Goddelijke ware dingen in hun laatste zijn, wordt derhalve daaraan toegevoegd: Het slijk van vele wateren; het slijk betekent het laatste vanuit hetwelk en in hetwelk zij zijn; en de wateren betekenen de ware dingen. Bij Zacharia: *“Ik zal den wagen vanuit Efraïm afhouwen, en het paard vanuit Jeruzalem; en de boog des krijgs zal afgehouden worden; daarentegen zal Hij den natiën vrede spreken”*, IX: 10; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de instauratie van de Kerk bij de natiën; dat er toen niets van de Kerk over was bij de Joden, wordt beschreven met: Ik zal den wagen vanuit Efraïm afhouwen, en het paard vanuit Jeruzalem; en de boog des krijgs zal afgehouden worden, waarmede wordt aangeduid dat er niet langer was het ware in de leer, noch het verstand van het ware, en vandaar geen strijd en weerstand tegen het valse; met Efraïm wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het verstand van het ware, en met Jeruzalem de Kerk ten aanzien van de leer van het ware; met den wagen de leer zelf, en met het paard het verstand zelf; en met den boog des krijgs de strijd en de weerstand tegen het valse; de instauratie van de Kerk bij de natiën wordt daarmede aangeduid dat Hij den natiën vrede zal spreken; met de natiën worden aangeduid allen die in het goede der liefde tot den Heer zijn; men zie boven n. 331; de vrede betekent dat goede, en daaruit alle dingen der Kerk: dat Efraïm de Kerk betekent ten aanzien van het verstand van het ware, zie men

in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3969, 5354, 6222, 6234, 6237, 6267, 6296; en dat Jeruzalem de Kerk betekent ten aanzien van de leer, in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 6, en boven n. 223. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal Ik alle Paard met verbijstering slaan, en den Ruiters met zinneloosheid; en over het huis van Jehudah zal Ik Mijn oog openen; alle Paard der volken echter zal Ik met blindheid slaan”*, XII: 4; daar wordt gehandeld over de verwoesting van de vorige Kerk, en over de instauratie van de nieuwe; de verwoesting van de vorige Kerk wordt beschreven met: *Te dien dage zal Ik alle paard met verbijstering slaan, en den ruiters met zinneloosheid, en alle paard der volken zal Ik met blindheid slaan; dat met het paard daar het verstand van het ware bij de mensen der Kerk wordt aangeduid, en met den ruiters de geestelijke aandoening van het ware, waarvandaan het verstand is, is duidelijk; wat zou het anders zijn, dat het paard zou geslagen worden met verbijstering, en het paard der volken met blindheid; verbijstering wordt gezegd met betrekking tot het verstand wanneer het geen doorvatting van het goede heeft, en blindheid met betrekking tot hetzelfde wanneer het geen ontwaring van het ware heeft; met het huis van Jehudah wordt de Kerk aangeduid bij hen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en daaruit in de leer van het ware vanuit het Woord; men zie boven n. 119, 211; en daarom wordt gezegd: Over hetzelfde zal Ik mijn oog openen, waarmede wordt aangeduid verlichten zodat zij de ware dingen zien. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal op de bellen der Paarden staan: Heiligheid voor Jehovah”*, XIV: 20; daar wordt ook gehandeld over de Komst des Heren, en over de uitnodiging van allen tot de Kerk; en met de bellen der paarden worden aangeduid de wetenschappelijke dingen en de erkentissen en daaruit de predikingen, zijnde vanuit het verstand van het ware; en omdat alle verstand van het ware is vanuit den Heer, en daaruit de erkentissen zelf en de predikingen, wordt er derhalve gezegd dat op de bellen der paarden zal staan: Heiligheid voor Jehovah: omdat de bellen zulke dingen betekenden, waren er derhalve ook bellen van goud op de franjes van den mantel van Aharon rondom, Exod. XXVIII: 34, 35. Bij Mozes: *“Dan zal een slang zijn op de weg, een pijladder op het pad, bijtende de verzenen des paards; en zijn ruiters zal achterover vallen; Uw heil verwacht ik, Jehovah”*, Gen. XLIX: 17, 18; het is een profetische uitspraak van Israël den vader over den Stam van Dan, met welken stam de laatste dingen der Kerk worden aangeduid, aldus zij die in de laatste dingen van het ware en het goede zijn, en dezen worden de zinlijken genoemd; er zijn er immers in de Kerk die geestelijk zijn, en die natuurlijk zijn; en de natuurlijke zijn innerlijken, middelsten, en laatsten; de laatste zijn de zinlijken; dezen verheffen zich niet*

buiten den zin der letter des Woords ten aanzien van de denking; dezen worden onder Dan verstaan; hoedanig zij zijn, wordt met die profetische uitspraak beschreven, namelijk dat Dan een slang is op den weg, een pijladder op het pad, bijtende de verzenen des paards, en zijn ruiters zal achterover vallen; met den slang op den weg en met de pijladder op het pad, wordt aangeduid het zinlijke ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede; met de verzenen [hielen] des paards worden de laatsten van het verstand van het ware en het goede aangeduid, en met den ruiters de redenering vanuit dezelve; en omdat het zinlijke in zich beschouwd de ware dingen niet ziet aangezien het de geestelijke dingen niet vat, en vandaar gemakkelijk in valse dingen vervalt, indien het niet door den Heer bij voortduur daarvan wordt afgehouden, wordt er derhalve gezegd: En zijn ruiters zal achterover vallen; Uw heil verwacht ik, Jehovah: dat met Dan de laatsten der Kerk worden aangeduid, zie men in n. 1710, 6396, 10335; dat met de slang wordt aangeduid het zinlijke, zijnde het laatste des verstands, n. 6398, 6949, 8624 einde, 10313, en boven n. 70: dat met den weg het ware wordt aangeduid, n. 627, 2333, 10422, en boven n. 97: en dat met den hiel het natuurlijk laatste of het lichamelijk natuurlijke wordt aangeduid, n. 259, 4938 en vervolg: wat het zinlijke is, en hoedanig de zinlijke mensen zijn in den enen en den anderen zin, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 50. Bij Zacharia: *“Ik hief mijn ogen op, en ik zag; toen zie, vier Wagens uitgaande van tussen twee bergen, en de bergen waren bergen van brons: aan den eersten Wagen rossige Paarden, aan den tweeden Wagen zwarte Paarden, aan den derden Wagen witte Paarden, en aan den vierten Wagen hagelvlekkige Paarden, robuste: de Engel zeide: Deze zijn de vier winden der Hemelen, uitgaande van te staan nabij den Heer der ganse aarde: waarin de zwarte paarden zijn uitgaande tot het land van het noorden; en de witte gingen uit na die, en de hagelvlekkige gingen uit tot het land van den zuidenwind; en de robuste gingen uit en zochten te gaan om het land te doortrekken: en hij zeide: Zie, de uitgaande tot het land van het noorden hebben mijn geest doen rusten in het land van het noorden: en de verre zijnden zullen komen, en zij zullen bouwen in den Tempel van Jehovah”*, VI: 1 tot 8, 15; deze profetische uitspraak wordt niet door iemand verstaan, tenzij men weet wat Wagens en Paarden beteken, wat rood, zwart, wit, hagelvlekkig en robuust, voorts wat het land van het noorden en het land van den zuidenwind; daar wordt gehandeld over de Kerk die moet worden voortgeplant bij hen die nog niet in enig licht van het ware waren, omdat zij het Woord niet hadden; onder het noorden wordt verstaan het duistere van het ware dat zij hebben; onder den zuidenwind [*austrum*] de klaarte van het ware; onder de Paarden wordt

het verstand van hen verstaan; onder het rode, het zwarte, het witte en het hagelvlekkige, wordt verstaan het hoedanige ervan in den aanvang, en het hoedanige ervan daarna; onder het rossige het hoedanige van hun verstand ten aanzien van het goede in den aanvang; onder het zwarte het hoedanige van hun verstand ten aanzien van het ware in den aanvang, en onder het witte het hoedanige van hun verstand daarna, en onder het hagelvlekkige het hoedanige ervan ten aanzien van het ware en het goede ten slotte; onder het robuuste wordt verstaan het hoedanige ervan ten aanzien van de macht om de boze en de valse dingen te wederstaan; uit deze dingen nu kan vaststaan wat daarmede wordt aangeduid dat de zwarte Paarden uitgingen naar het land van het noorden, en de witte uitgingen na die, en dat zij mijn geest hebben doen rusten in het land van het noorden, namelijk dat diegenen opnemen en verstaan die vanuit het goede des levens in de aandoening zijn van de ware dingen der Kerk te weten; ook worden geen anderen verlicht; de verlichting en de opneming door hen wordt verstaan onder Zij hebben mijn geest doen rusten in het land van het noorden: daarmede dat de hagelvlekkige uitgingen tot het land van den zuidenwind, en de robuuste om het land te doortrekken, wordt aangeduid dat zij die vanuit het goede des levens zijn in de aandoening van de ware dingen der Kerk te weten, in het licht komen, en dat zij de boze en de valse dingen wederstaan en de Kerk maken; vandaar is het, dat die vier Paarden worden geheten de vier winden der Hemelen, uitgaande van te staan nabij den Heer der ganse aarde; de vier winden betekenen alle Goddelijke ware dingen; en uitgaande van te staan nabij den Heer der ganse aarde, betekent dat zij uit Hem voortgaan; dat de winden alle Goddelijke ware dingen betekenen, zie men in n. 9642, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141 tot 153; en dat uitgaan betekent voortgaan, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5337, 7124, 9303: met de verre zijnden die zullen bouwen in den Tempel van Jehovah, worden aangeduid degenen die tevoren verwijderd waren geweest van de ware en de goede dingen der Kerk, namelijk dat zij zullen toetreden tot de Kerk; dat met de verre zijnden dezulken worden aangeduid, zie men in n. 4723, 8918; en dat met den Tempel van Jehovah de Kerk wordt aangeduid, n. 3720: dat verder met het noorden het duistere van het ware wordt aangeduid, en met den zuidenwind of het zuiden [of den middag] de klaarte van het ware, aldus eveneens zij die in het duistere en de klaarte van het ware zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 148, 149, 150, 151: wat met het rode en het zwarte in den enen en den anderen zin wordt aangeduid, zal men zien in de ontvouwingen tot de Verzen vier en vijf van dit Hoofdstuk; en wat met het

witte wordt aangeduid, zie men boven n. 196: met de bergen van brons tussen welke de wagens en de paarden uitgingen, wordt het goede der liefde in den natuurlijken mens aangeduid; dit wordt gezegd, omdat de natiën waarover hier wordt gehandeld, niet in het geestelijk goede maar in het natuurlijk goede waren geweest, voordat zij verlicht werden; dat met den berg het goede der liefde wordt aangeduid, zie men in n. 795, 4210, 6435, 8327, 8758, 10438; en met brons het natuurlijk goede, boven n. 70. Bij Job: *“God heeft haar de wijsheid doen vergeten, ook heeft Hij haar geen inzicht toebedeeld; op welken tijd zij zich in de hoogte verheft, belacht zij het Paard en zijn Ruiters”*, xxxix: 20, 21; deze dingen worden gezegd van een vogel, waarmede het inzicht vanuit het eigene wordt aangeduid, hetwelk in zich geen inzicht is; want de mens ziet vanuit het eigene niet dan valse dingen, en niet ware dingen; en vanuit de ware dingen is het inzicht, en niet vanuit de valse dingen; en daarom wordt daarover gezegd, dat God haar de wijsheid heeft doen vergeten, en Hij haar ook geen inzicht heeft toebedeeld, en wanneer zij zich in de hoogte verheft, belacht zij het paard en zijn ruiters, dat is, het verstand van het ware en den inzichtsvolle. Bij David: *“Een prooi zijn geworden de sterken van hart, zij hebben hun slaap gesluimerd; van Uw schelden, o God van Jakob, is ingeslapen en Wagen en Paard”*, Psalm lxxvi: 6, 7; met de sterken van hart worden degenen aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede zijn; daarmede dat zij een prooi zijn geworden, en hun slaap hebben gesluimerd, wordt aangeduid dat zij van de boze dingen tot de valse dingen zijn afgegleden; met het schelden van den God van Jakob wordt de omkering van hun staat uit henzelf aangeduid; en met Ingeslapen is en wagen en paard, wordt aangeduid dat hun verstandelijke in slaap is gevallen, omdat het louter natuurlijk is geworden; dat met waken wordt aangeduid zich het geestelijk leven verwerven, en met slapen een natuurlijk leven zonder het geestelijk leven hebben, zie men boven n. 187. Bij Ezechiël: *“Javan, Thubal en Meschech hebben met de ziel des mensen en met vaten van brons uw handel gedreven: vanuit Bethogarma hebben zij Paarden, Ruiters, en Muil dieren gegeven voor uw koop handels”*, xxvii: 13, 14; daar wordt gehandeld over Tyrus, waarmede worden aangeduid de erkentissen van het ware en het goede die van de uitwendige en de inwendige Kerk zijn; met Javan, Thubal en Meschech worden aangeduid degenen die in den uitwendigen eredienst zijn, en met hen die vanuit Bethogarma zijn, zij die in den inwendigen eredienst zijn; en daarom wordt er gezegd dat dezen voor de koop handels van Tyrus hebben gegeven paarden, ruiters en muil dieren, en dat genen met de ziel des mensen en vaten van brons handel hebben gedreven; en met de ziel des mensen wordt aangeduid het

ware des geloofs ten aanzien van de erkenenis, en met de vaten van brons worden aangeduid de ware dingen van het natuurlijk goede; en met de paarden, de ruiters en de muildieren wordt het verstand van het ware en het goede aangeduid, met de paarden het verstand van het ware, met de ruiters het inzicht, en met de muildieren het redelijke; dat met het muildier het redelijke wordt aangeduid, zie men in n. 2781, 5741, 9212: een ieder kan zien, dat onder de koophandels van Tyrus welke in dat Hoofdstuk en elders worden opgesomd, geen koophandels met zulke dingen worden verstaan, zoals met vaten van brons, paarden, en muildieren, en met verscheidene andere dingen, maar dat geestelijke koophandels worden verstaan, welke geschieden door de erkenenissen van het ware en het goede; het Woord immers is Goddelijk, en handelt over Goddelijke dingen, en niet over aardse dingen; en daarom bevat het geestelijke dingen, welke des Hemels en der Kerk zijn, en deze worden in den laatsten zin, zijnde de zin der letter, uitgedrukt door natuurlijke dingen die daarmede overeenstemmen: dat handeldrijven en zaken doen in het Woord betekent erkenenissen van het ware en het goede verwerven en vergemeenschappen, zie men in n. 2967, 4453; en dat het iets eenders is met kopen en verkopen, n. 2967, 4397, 4453, 5371, 5374, 5406, 5410, 5426, 5886, 6143, 7999, 9039. Bij Jesaja: *“Die hen leidde door de afgronden, zoals een Paard in de woestijn struikelden zij niet, zoals een beest in het dal nederdaalt, leidde de geest van Jehovah hem”*, LXIII: 13, 14; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over den Heer, en over Zijn strijd met de hellen en de onderjukking ervan; hier echter over de zaliging van hen die in de liefde tot en het geloof in Hem zijn; dezen worden vergeleken met een paard in de woestijn, en met een beest in het dal, omdat met het paard het verstand van het ware wordt aangeduid, en met het beest de aandoening van het goede; alle vergelijkingen immers in het Woord zijn vanuit overeenstemmingen. In de Apocalyps: *“Ik zag den Hemel geopend, en zie, een wit Paard, en Die op hetzelfde zat, werd genoemd het Woord Gods: en de Heirlegers die in den Hemel zijn, volgden Hem op witte Paarden”*, XIX: 11 tot 16; dat met het witte Paard het verstand van het Woord wordt aangeduid, eender met de witte Paarden waarop degenen zaten die volgden, staat vast; want Hij Die op het witte Paard zat, was de Heer ten aanzien van het Woord; gezegd wordt immers: En Hij Die op hetzelfde zat, werd het Woord Gods genoemd; en in Vers 16 daar: Hij had op Zijn bekleedsel en op Zijn dij een Naam geschreven: Heer der heren, en Koning der koningen; de Heer wordt het Woord genoemd, daar het Woord betekent het Goddelijk Ware, voortgaande uit Hem: maar deze dingen in de Apocalyps zie men vollediger ontvouwd in het Werkje OVER HET WITTE PAARD, n. 1; en vanwaar

het is dat de Heer het Woord wordt geheten, n. 14 daar. Aangezien de Wagens en de Paarden de leer vanuit het Woord en het verstand ervan beteken, en alle leer van het ware en alle verstand ervan is vanuit den Hemel uit den Heer, wordt derhalve van Hem gezegd dat Hij (Paard)-rijdt ⁷ op het Woord, op de wolken, op den Hemel, op den Cherub, en dat Hij doet rijden, zoals in deze volgende plaatsen; bij David: “*Gord Uw zwaard aan op de dij, o Machtige in Uw sierlijkheid, en in Uw eer klim op; en Rijd op het Woord der waarheid en der zachtmoedigheid der gerechtigheid*”, Psalm XLV: 4, 5; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer. Bij denzelfde: “*Zingt Gode, looft Zijn Naam, verheft Hem Die Rijdt op de wolken*”, Psalm LXVIII: 5. Bij Jesaja: “*Zie, Jehovah Rijdende op een wolk, en Hij komt in Egypte, en de afgoden van Egypte zullen vóór Hem beroerd worden*”, XIX: 1, 2. Bij David: “*Psalmzingt den Heer, Rijdende op den Hemel des Hemels der oudheid*”, Psalm LXVIII: 33, 34. “*God Reed op een Cherub, Hij vloog, en werd gedragen op de vleugelen des winds*”, Psalm XVIII: 11. Bij Habakuk: “*Jehovah, Gij Rijdt op uw Paarden, Uw Wagens zijn heil; Gij hebt de zee betreden met Uw Paarden*”, III: 8, 15. Bij Jesaja: “*Dan zult gij u verlustigen in Jehovah, en Ik zal u doen Rijden in de hoogten der aarde*”, LVIII: 14. Bij Mozes: “*Jehovah alleen heeft hem geleid, en Hij heeft hem doen Rijden op de hoogten der aarde*”, Deut. XXXII: 12, 13. En bij Hosea: “*Ik zal Efraïm doen Rijden*”, X: 11; in die plaatsen wordt met Rijden aangeduid inzicht en wijsheid geven, omdat met den wagen de leer van het ware wordt aangeduid, en met de paarden het verstand ervan. Bij Jesaja: “*Dan zullen zij al zijn broeders vanuit alle natiën tot een gave aanbrenge voor Jehovah, op Paarden en op den wagen, en op gewelfde koetsen, op muildieren, en op snelle lopers, tot den berg Mijner heiligheid Hierosolyma*”, LXVI: 20; daar wordt gehandeld over de instauratie van de Nieuwe Kerk uit den Heer; en daarom wordt niet verstaan dat zij al hun broeders op paarden, op den wagen, op gewelfde koetsen [*rhedis cameratis*, te onzent *huifkarren*], op muildieren, en op snelle lopers zullen aanbrenge tot Hierosolyma, maar verstaan wordt dat allen die in het goede zijn, moeten worden onderricht in de Goddelijke Ware dingen, en dat zij, door dezelve inzichtsvol en wijs geworden zijnde, in de Kerk moeten worden binnengeleid; met de broeders immers worden allen aangeduid die in het goede zijn; met de paarden wordt het verstand van het ware aangeduid, met den wagen de leer van het ware; met de gewelfde koetsen de erkentissen van het ware; met de muildieren het inwendig redelijke, hetwelk geestelijk is; en

7 Rijden in latijn is *equitare*, met *equus* (paard) als stam. Vandaar in deze en volgende aanhalingen staat in het Manuscript *rijden* met een hoofdletter, letterlijk Paardrijden.

met de snelle lopers het uitwendig redelijke, hetwelk natuurlijk is; en met Hierosolyma wordt aangeduid de Kerk waar de leer van het Goddelijk Ware is, welke de berg der heiligheid wordt geheten vanwege de liefde van het ware. Uit de betekenis van de wagens en de paarden kan het vaststaan vanwaar het is *dat Elias en Elisa werden gebeten Wagen Israëls en zijn Ruiters, en dat door den knaap van Elisa de berg werd gezien vol van vurige Paarden en Wagens rondom Elisa*, II Kon. II: 11, 12; Hfdst. VI: 17; Hfdst. XIII: 14. De oorzaak hiervan is deze, dat de een en de ander, zowel Elias als Elisa, den Heer uitbeeldden ten aanzien van het Woord, en met de Wagens wordt de leer vanuit het Woord aangeduid, en met de Ruiters het inzicht: dat Elias en Elisa den Heer ten aanzien van het Woord hebben uitgebeeld, zie men in n. 7643, 8029, 9372. Dat de Wagens en de Paarden de leer en het verstand ervan betekenen, kan nog vaststaan uit hun tegengestelden zin, waarin de wagens en de paarden de leren van het valse en de valse wetenschappelijke dingen vanuit het verdraaide verstandelijke betekenen: de meeste dingen immers in het Woord hebben een tegengestelden zin, waaruit men kan zien wat dezelfde dingen in den echten zin betekenen. Dat de Wagens en de Paarden in dien zin zulke dingen betekenen, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Zie, Ik zal aanbrengen tegen Tyrus den koning van Babel uit het noorden, met Paard en met Wagen, en met Ruiters; uw dochters in het veld zal hij met het zwaard doden; vanwege den overvloed zijner Paarden zal derzelver stof u bedekken; vanwege de stem van den Ruiter, en van het wiel, en van den Wagen, zullen uw muren beroerd worden; met de hoeven zijner Paarden zal hij al uw straten vertreden; het volk zal hij met het zwaard doden”*, xxvi: 7, 8, 10, 11; met Tyrus wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de erkentnissen van het ware, en met den koning van Babel de vernietiging van het ware door de valse dingen en de ontwijding; met het noorden waaruit hij zal komen, wordt aangeduid waarvandaan al het valse is, in het bijzonder de hel vanuit welke het oprijst; met den wagen, de paarden en de ruiters, worden aangeduid de leer van het valse en de redeneringen vanuit dezelve; met de dochters die hij in het veld met het zwaard zal doden, worden aangeduid de aandoeningen van het ware, welke zij door de valse dingen zal uitblussen; de dochters immers zijn de aandoeningen van het ware, het veld is de Kerk waar die zijn, het zwaard is de strijd van het valse tegen het ware, en doden is uitblussen; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met Vanwege den overvloed zijner Paarden zal derzelver stof u bedekken; het stof is het boze van het valse; met de muren die vanwege de stem van den ruiter, van het wiel, en van den wagen, zullen beroerd worden, worden aangeduid de beschermende ware dingen,

welke in het algemeen zijn dat God is, en dat het Woord Goddelijk is, en dat het eeuwige leven is; van deze muren of van deze ware dingen wordt gezegd dat zij worden beroerd vanwege de stem van den ruiters, van het wiel en van den wagen, wanneer zij in twijfel worden getrokken door de valse dingen der leer en door de redeneringen vanuit dezelve; met de hoeven der paarden waarmede hij alle straten zal vertreden, worden de uiterste dingen van den natuurlijke mens aangeduid, welke de zinlijke dingen worden genoemd, vanuit welke alle valsheden zijn; de straten die hij daarmede zal vertreden, zijn de ware dingen van de leer der Kerk, welke zij geheel en al zal vernietigen; met het volk dat met het zwaard zal vallen, worden allen aangeduid die in de ware dingen zijn, en abstract genomen alle ware dingen. Bij Jeremia: “O zwaard, tegen de leugenaars opdat zij verdwazen, o zwaard, tegen de sterken opdat zij verbijsterd worden; o zwaard, tegen haar paarden en tegen haar wagens; o zwaard, tegen haar schatten, opdat zij geplunderd worden; droogte over de wateren, opdat zij uitdrogen, omdat het een land van gesneden beelden is”, L: 36, 37, 38; met het zwaard wordt aangeduid de strijd van het ware tegen het valse, en van het valse tegen het ware, en daarvandaan de verwoesting; hier de verwoesting; met de leugenaars en met de sterken worden de valse dingen en de redeneringen vanuit dezelve aangeduid; eendere dingen met de paarden en de wagens; met de schatten die zullen worden geplunderd, worden alle dingen der leer aangeduid; met de droogte over de wateren opdat zij uitdrogen, wordt de verlating van het ware aangeduid; de droogte is de verlating, en de wateren zijn de ware dingen; en omdat alle valse dingen vanuit het eigen inzicht zijn, wordt derhalve gezegd “Omdat het een land van gesneden beelden is”; het land daar betekent de ketterij, en de gesneden beelden betekenen de dingen die vanuit het eigen inzicht zijn; dat deze dingen worden aangeduid met de gesneden beelden, de gegoten beelden en de afgoden, zie men in n. 8869, 8941, 10406, 10503. Bij denzelfde: “Zie, zoals de wolk zal hij opklimmen, en zoals een wervelwind zijn wagens; sneller dan de arenden zijn paarden; wee ons, omdat wij verwoest zijn; was af van de boosheid uw hart, opdat gij behouden wordt; hoe lang zullen in het midden van u de denkingen der ongerechtigheid verblijven. Woestheid zal het ganse land zijn; vanwege de stem des Ruiters en der boogschutters vlucht de ganse stad; zij zijn de wolken binnengegaan, en in de rotsen zijn zij opgeklommen; de ganse stad is verlaten”, IV: 13, 14, 27, 29; hier wordt de verwoesting der Kerk door de valse dingen van het boze beschreven; de valse dingen worden aangeduid met de wolk, en de lust van te redeneren vanuit de valse dingen tegen de ware dingen met de paarden die sneller zijn dan de arenden, en de leerstellige dingen van het valse met de wagens die zijn

zoals de wervelwind; dat daarvandaan het al der Kerk en het al van haar leer vergaat, wordt daarmee aangeduid dat woestheid het ganse land zal zijn, en vanwege de stem des ruiters en der boogschutters de ganse stad vlucht; het land is de Kerk, en de stad is haar leer; de stem des ruiters en der boogschutters is de redenering vanuit dezelve en de aanval; en vluchten is vergaan; dat daarna louter het valse en het geloof van het valse zullen regeren, wordt aangeduid met: Zij zijn de wolken binnengegaan, en in de rotsen zijn zij opgeklommen; de wolken zijn de valse dingen, en de rotsen zijn hun geloof; dat de verwoesting van de Kerk en van haar leer aldus wordt beschreven, is duidelijk, want er wordt gezegd: Wee ons, omdat wij verwoest zijn; hoe lang zullen in het midden van u de denkingen der ongerechtigheid verblijven; woestheid zal het ganse land zijn; de ganse stad is verlaten. Bij denzelfde: *“Zie, een volk is komende vanuit het land van het noorden, en een grote natie zal worden opgewekt van de zijde der aarde; hun stem weerklinkt zoals de zee, en op Paarden rijden zij”*, vi: 22, 23; Hfdst. L: 41, 42; hier wordt de verwoesting van de Kerk door de valse dingen van het boze eender beschreven; het land van het noorden en de zijden der aarde zijn vanwaar die dingen zijn, het land van het noorden vanwaar de valse dingen zijn, en de zijden der aarde vanwaar de boze dingen zijn; met het noorden wordt immers datgene aangeduid wat verwijderd is van de ware dingen, en met de zijden der aarde dat wat verwijderd is van de goede dingen; en daarom wordt gezegd natie aangaande deze dingen, en volk van gene dingen, want onder de natie worden degenen verstaan die in de boze dingen zijn, en onder het volk zij die in de valse dingen zijn; men zie boven n. 331; de redenering van hen wordt daarmee aangeduid dat hun stem weerklinkt zoals de zee, en dat zij op paarden rijden. Bij Ezechiël: *“Gij zult komen vanuit uw plaats vanuit de zijden van het noorden, gij en vele volken met u, allen rijdende op paarden; en gij zult opklimmen tegen Mijn volk Israël, zoals wolken, om het land te bedekken”*, xxxviii: 15, 16; deze dingen betreffen Gog, met wien de uitwendige eredienst zonder enigen inwendigen eredienst wordt aangeduid; de zijden van het noorden betekenen, hier als boven, verwijderd van de goede en de ware dingen, en zo waarvandaan de valse dingen van het boze zijn; en omdat zij daaruit redeneren en de ware dingen der Kerk aanvallen en die uitblussen, wordt er gezegd: Allen rijdende op paarden, en gij zult opklimmen tegen Mijn volk Israël, zoals wolken, om het land te bedekken; rijdende op paarden, zijn de redeneringen; opklimmen tegen het volk Israël, en het land bedekken, betekent de ware dingen der Kerk aanvallen en dezelve uitblussen; de wolken zijn de valse dingen van het boze. Bij Daniël: *“In den tijd van het einde zal de koning van het zuiden samenstoten*

met den koning van het noorden; derhalve zal de koning van het noorden als een wervelwind op hem aanstormen, met den wagen en met paarden, en met vele schepen, en hij zal in de landen komen, en hij zal overstromen en doordringen”, xi: 40; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over den strijd van den koning van het noorden met den koning van het zuiden, en onder den koning van het noorden wordt het valse vanuit het boze verstaan, en onder den koning van het zuiden het ware vanuit het goede; en daarom blijkt, dat de dingen die in dat Hoofdstuk worden gezegd, niet zijn gezegd over enigen toekomstigen oorlog tussen twee koningen, maar over de gevechten van het valse vanuit het boze tegen het ware vanuit het goede; de wagens en de ruiters waarmede de koning van het noorden zal aanstormen, zijn de bestrijdingen van het ware vanuit de valse dingen van het boze; de vele schepen waarmede hij ook zal aanstormen, zijn de wetenschappelijke en de leerstellige dingen van het valse; de vernietiging van de Kerk door dezelve, wordt aangeduid met: Hij zal in de landen komen, en hij zal overstromen en doordringen; dat de schepen de wetenschappelijke en de leerstellige dingen in den enen en den anderen zin betekenen, zie men in n. 1977, 6385; en dat overstromen de onderdompeling in de valse en de boze dingen betekent, n. 660, 705, 739, 756, 790, 5725, 6835. Bij Jeremia: *“Ik zal door u de natiën verstrooien, en Ik zal door u de koninkrijken verderven, en Ik zal door u het Paard en zijn Ruiter verstrooien, en Ik zal door u den wagen en hem die daarin gereden wordt verstrooien*”, li: 20, 21; en bij Haggai: *“Ik zal den troon der koninkrijken omkeren, en Ik zal verderven de sterkte van de koninkrijken der natiën; en Ik zal den wagen omkeren, en die daarin rijden; en de Paarden en hun Ruiters zullen nederdalen, de man door het zwaard zijns broeders*”, ii: 22; deze dingen zijn gezegd aangaande de vernietiging van het valse en het boze, en niet aangaande de vernietiging van enige natie en enig koninkrijk; want met de natiën worden de boze dingen aangeduid, en met de koninkrijken eender als met de volken de valse dingen; het is ook een profetische uitspraak en niet een historisch feit; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met het paard en den ruiter, en met den wagen en hem die daarin wordt gereden, namelijk met het paard en den ruiter het verdraaide verstandelijke en de redenering daaruit, en met den wagen en hem die daarin wordt gereden de leer van het valse of de ketterij, en zij die daarin zijn. Bij Nahum: *“Wee der stad der bloeden, gans vol van leugen en roof; de stem der zweep en de stem van het gedreun van het wiel, en het paard hinnekende en de wagen springende, de ruiter doende opklimmen, en de glans van het zwaard, en de bliksem van de spies, en de veelheid der doorboorden, en de hoop van het lijk, vanwege de veelheid der hoererijen der hoer, verkopende de natiën door haar*

hoererijen, en de familiën door haar toverijen”, III: 1, 2, 3, 4; daar wordt gehandeld over het geweld, het Goddelijk Ware aangedaan, en over de vernietiging ervan door de valse dingen van het boze; dit immers wordt aangeduid met de stad der bloeden, waarover de volgende dingen worden gezegd; men zie boven n. 329; en daarom wordt ook gezegd: Gans vol van leugen en roof; de leugen is het valse, en de roof is het geweld door hetzelfde aangedaan; en omdat de oorlogen de geestelijke gevechten betekenen, zijnde die van het ware tegen het valse, en van het valse tegen het ware, betekenen derhalve alle dingen die des oorlogs zijn, zoals de zweep, het paard, de wagen, het zwaard, en de spies, de verschillende dingen die van dien oorlog zijn; wat echter de afzonderlijke dingen in het bijzonder betekenen, daarvoor is het hier niet de plaats om dat uiteen te zetten; slechts wat het Paard, de Ruiter en de Wagen betekent; de stem van het gedreun van het wiel, betekent de redenering vanuit de valse en de boze dingen; het paard hinnekende en de wagen springende, betekent de begeerte van de ware dingen te vernietigen; het paard is het verdraaide verstandelijke vanuit hetwelk het geschiedt; en de wagen is de leer van het valse vanuit welke het geschiedt; hinneken en springen is daartoe gedreven worden door den lust en het verkwikkelijke; en de ruiter doende opklimmen, is de aanval; vandaar wordt gezegd: De veelheid der doorboorden, en de hoop van het lijk; doorboorden worden degenen geheten die vergingen vanwege de valse dingen, en lijken zij die vergingen vanwege de boze dingen; en vandaar wordt eveneens gezegd: Vanwege de veelheid van de hoererijen der hoer, verkopende de natiën door de hoererijen, en de familiën door de toverijen; met de hoererijen worden de vervalsingen van het ware aangeduid, met de hoer de ketterij; met de natiën verkopen wordt aangeduid de goede dingen vervreemden, en met de familiën door toverijen verkopen, wordt aangeduid de ware dingen vervreemden; de natiën zijn de goede dingen, de familiën de ware dingen daaruit, en de toverijen zijn de valse dingen van het boze door welke het geschiedt. Bij Habakuk: *“Ik ben opwekkende de Chaldeërs, een bittere en overhaastige natie, voorttrekkende in de breedten des lands, welker paarden lichter zijn dan de luipaarden, en scherper dan de avondwolven, zodat haar ruiters zich verspreiden; weswege haar ruiters van verre zullen komen; zij zullen aanvliegen zoals de arend zich haastende om te eten; zij zal gans tot geweld komen; zij zal de koningen beschimpen, en de heersers zullen haar een belaching zijn”*, I: 6, 8, 9, 10; onder de Chaldeërs worden degenen verstaan die de ware dingen ontwijden, en zo de Kerk verwoesten; en daarom wordt het een bittere en overhaastige natie genoemd, voorttrekkende in de breedte des lands; de breedten des lands zijn de ware

dingen der Kerk; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 197; hun begeerte en geslepenheid in het verdraaien van de ware dingen en dezelve te vernietigen door redeneringen vanuit de valse dingen die geheel en al van de ware dingen verwijderd zijn, worden aangeduid met: Welker paarden lichter zijn dan de luipaarden, en scherper dan de avondwolven, zodat haar ruiters zich verspreiden, weswege haar ruiters van verre zullen komen; zij zullen aanvliegen zoals de arend zich haastende om te eten; de begeerte wordt daarmede aangeduid dat haar paarden lichter zijn dan de luipaarden, en de geslepenheid daarmede dat de paarden scherper zijn dan de avondwolven; en het ene en het andere daarmede dat zij zullen aanvliegen zoals de arend; omdat het een begeerte en een geslepenheid is ter vernietiging van de ware dingen, wordt derhalve gezegd: Zij zal gans tot geweld komen; dat zij de ware en de goede dingen belachen, wordt daarmede aangeduid dat zij de koningen zal beschimpen en de heersers haar een belaching zullen zijn; de koningen betekenen de ware dingen, en de heren en heersers de goede dingen. Bij David: *“Dezen in den wagen, genen in paarden, wij echter zullen ons beroemen in den Naam onzes Gods”*, Psalm xx: 8, 9. Bij denzelfde: *“Een koning wordt niet behouden door de veelheid van het heir, de leugen een Paard, ten aanzien van het heil”*, Psalm xxxiii: 16, 17. Bij denzelfde: *“Jehovah heeft geen lust aan de sterkte des Paards, Hij heeft geen welbehagen in de dijnen des mans”*, Psalm cxlvii: 10; met zich beroemen in den wagen en in paarden, en daarmede dat Jehovah geen lust heeft aan de sterkte des paards, worden alle dingen aangeduid die vanuit het eigen inzicht zijn, vanuit hetwelk louter valse dingen komen; en met de dijnen des mans worden de dingen aangeduid die vanuit den eigen wil zijn, vanuit welken louter boze dingen komen. Bij Amos: *“Die den boog houdt, zal niet stand houden, noch zal de vlugge met de voeten zich uitreddend; en ook zal hij die te paard rijdt, niet zijn ziel uitreddend, maar de sterke in zijn hart zal naakt vluchten te dien dage”*, II: 15, 16; ook hier wordt het eigen inzicht beschreven, en het vertrouwen vanwege het vermogen van te spreken en te redeneren vanuit de valse dingen; met *“hij die den boog houdt, zal niet stand houden”*, en met *“de vlugge van voeten zal zich niet uitreddend”*, wordt aangeduid dat hij die fel weet te redeneren vanuit de leer van het valse, en vanuit de wetenschap en het geheugen van den natuurlijken mens, niet deswege behouden zal worden; iets eenders wordt aangeduid met *“hij die te paard rijdt, zal zijn ziel niet uitreddend”*; met den sterke van hart die naakt zal vluchten te dien dage, wordt aangeduid dat hij die vertrouwt op zijn valse dingen, zonder elk ware zal zijn; onder den sterke van hart wordt degene verstaan die op zijn valse dingen vertrouwt, en onder den naakte wordt

degene verstaan die zonder elk verstand van het ware is; men zie boven n. 240. Bij Jesaja: *“De Heer Jehovih, de Heilige Israëls, zeide: Door te rusten en in het vertrouwen zal uw deugd zijn; maar gij hebt niet gewild, en gij hebt gezegd: Neen, maar op het paard zullen wij vlieden; en derhalve zult gij vlieden; en op het snelle zullen wij rijden, en derhalve zullen de u achtervolgenden snel worden gemaakt”*, xxx: 15, 16; hier wordt gehandeld over het vertrouwen in den Heer, en over het vertrouwen op zichzelf; over het vertrouwen in den Heer met deze woorden: *“De Heer Jehovih, de Heilige Israëls, zeide: Door te rusten en in het vertrouwen zal uw deugd zijn”*; en over het vertrouwen op zichzelf, met deze dingen: *“En gij hebt gezegd: Neen, maar op het paard zullen wij vlieden, en op het snelle zullen wij rijden”*; met vlieden op het paard, en met rijden op het snelle, wordt aangeduid de dingen begeren en liefhebben die van het eigen verstand zijn en van de denking en de redenering daaruit; dat dan de valse dingen zullen binnenvallen en beslagleggen, wordt aangeduid met: *“Derhalve zult gij vlieden; en derhalve zullen de u achtervolgenden snel worden gemaakt”*; het snelle en het haastige betekent dat het geschiedt vanuit de begeerte of vanuit de liefde. Bij Zacharia: *“Jehovah zal Jehudah stellen zoals het Paard van Zijn heerlijkheid in den oorlog; vanuit hem zal de hoek zijn, vanuit hem de nagel, en vanuit hem de boog des krijgs; en zij zullen zijn zoals de machtigen, vertredende het slijk der straten; en zij zullen slag leveren, omdat Jehovah met hen is; en zij zullen hen beschamen die op paarden rijden”*, x: 3, 4, 5; met het huis van Jehudah wordt het hemels Rijk des Heren aangeduid, of de Hemel en de Kerk die in de liefde tot den Heer zijn; van dit huis wordt gezegd, dat het zal zijn zoals het Paard der heerlijkheid in den oorlog, waarmede wordt aangeduid het verstand van het Goddelijk Ware strijdende tegen de boze en de valse dingen, welke het zal vernietigen; met het paard wordt het verstand aangeduid, met de heerlijkheid het Goddelijk Ware, en met den oorlog de strijd tegen de valse en de boze dingen, en de vernietiging ervan; met den hoek, den nagel en den boog des krijgs, welke vanuit Jehudah zijn, worden de ware dingen aangeduid; met den hoek het beschermende ware, met den nagel het vastmakende ware, en met den boog des krijgs het vanuit de leer strijdende ware; daarmede dat zij zullen zijn zoals de machtigen vertredende het slijk der straten, wordt aangeduid de macht van de valse dingen te verstrooien en te vernietigen; het slijk der straten betekent de valse dingen; daarmede dat zij hen die op paarden rijden zullen beschamen, wordt aangeduid de tenietdoening van de redeneringen, van de argumenteringen en van de bevestigingen die vanuit het eigen verstand zijn; dat dit zal geschieden uit den Heer en niet uit hen, wordt verstaan onder: *Zij zullen slag leveren,*

omdat Jehovah met hen is. Bij Hoschea: *“Asschur zal ons niet behouden, op het Paard zullen wij niet rijden; wij zullen niet meer zeggen: Onze God, tot het werk onzer handen”*, XIV: 4; gehandeld wordt ook hier over het inzicht vanuit het eigene, en dat dit niet zaligt; met Asschur wordt het redelijke aangeduid, hier dat wat vanuit het eigene is; met rijden op het paard, wordt de redenering vanuit het eigen verstand aangeduid; en met het werk der handen wordt het eigene zelf aangeduid. Bij Ezechiël: *“Gehoereerd heeft Ohola, en zij heeft haar liefhebbers bemind, de Assyriërs die nabij waren, bekleed met hemelsblauw, ruiters rijdende op paarden”*, XXIII: 5, 6, 12, 23; Ohola, die daar Samaria is, betekent de Kerk waar de ware dingen vervalst zijn; haar hoerereien, waarover in dit Hoofdstuk wordt gehandeld, betekenen de vervalsingen; met de Assyriërs worden de redeneringen aangeduid door welke zij geschieden; en omdat met op paarden rijden wordt aangeduid redeneren vanuit de valse dingen die vanuit het eigen inzicht zijn, wordt derhalve gezegd: Zij heeft de Assyriërs bemind, ruiters rijdende op paarden; met het hemelsblauw waarmede zij bekleed waren, wordt aangeduid het valse verschijnende als het ware, hetgeen vooral geschiedt door de aanplooiing van den zin der letter des Woords aan de beginselen van het valse. Bij Jeremia: *“Van Dan af werd gehoord het gebries zijner paarden; van de stem der hinnikingen van zijn robuuste heeft het ganse land gebeefd, en zij zijn gekomen, en zij hebben verteerd het land en de volheid ervan, en hen die daarin wonen”*, VIII: 16; wat onder Dan wordt verstaan, is boven in dit artikel gezegd, namelijk het ware in zijn laatste; dit ware in de Kerk is dat wat is vervat in den zin der letter des Woords; zij die in dezen zin alleen blijven, en het Woord niet lezen vanuit de leer van het echte Ware, welke leide en verlichte, kunnen in dwalingen van elk geslacht worden weggesleurd; dezen die worden weggesleurd in dwalingen of valse dingen, worden hier verstaan onder Dan, de bevestiging van de valse dingen daaruit onder het gebries zijner paarden, en de vervalsingen van het ware onder de stem der hinnikingen zijner robuuste; robuuste worden zij geheten vanwege het vertrouwen, omdat het vanuit den zin der letter des Woords is, dat het valse het ware is; dat vandaar de Kerk ten aanzien van haar ware en goede dingen wordt verwoest, wordt aangeduid met: *“Het ganse land heeft gebeefd, en zij zijn gekomen, en zij hebben verteerd het land en de volheid ervan, en hen die daarin wonen”*; het land is de Kerk, de volheid ervan zijn de ware dingen, en zij die daarin wonen, zijn de goede dingen. Bij Jesaja: *“Hij heeft een banier opgeheven voor de natiën van verre, en heeft gefloten tot hem van het uiterste der aarde, en zie, snel zal de vlugge aankomen, wiens pijlen scherp zijn, en al zijn bogen zijn gespannen; de hoeven zijner paarden worden zoals steenrotsen*

geacht, en zijn wielen zoals een wervelwind”, v: 26, 28; ook hier wordt gehandeld over hen die in de laatsten zijn ten aanzien van het verstand van het ware, en ten aanzien van de doorvatting van het goede; die laatsten worden de zinlijke dingen genoemd, zijnde de laatsten van den natuurlijken mens, waarover men zie in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 50; vanuit die, afgescheiden van den geestelijken mens, wellen alle boze en valse dingen op die in de Kerk en in haar leer zijn; de boze dingen daaruit worden aangeduid met de natiën die van verre zullen komen; en de valse dingen met hem die komt van het uiterste der aarde; de verte en het uiterste der aarde betekenen de dingen die verwijderd zijn van de ware en de goede dingen der Kerk; met de pijlen die scherp zijn, en met de bogen die gespannen zijn, worden aangeduid de valse dingen der leer, bereid om de ware dingen te vernietigen; en met de hoeven der paarden die zoals steenrotsen worden geacht, en met zijn wielen die zoals een wervelwind zijn, worden aangeduid de laatsten van het ware zodanig als die zijn welke in den zin der letter des Woords zijn, en de argumenteringen en de bevestigingen van het valse door dezelve; de hoeven der paarden zijn de laatsten van het verstand, hier van het verdraaide verstand, omdat die gescheiden zijn van het verstand van den geestelijken mens, en omdat deze zijn vanuit den zin der letter des Woords, wordt gezegd dat zij zoals steenrotsen worden geacht; en de wielen zijn de argumenteringen en de bevestigingen door dezelve; en omdat deze veel vermogend schijnen, wordt gezegd dat zij zijn zoals een wervelwind. In het Boek der Richteren: *“Mijn hart tot de wetgevers van Israël; gij die rijdt op witte ezinnen, en zit op middin, en die wandelt op den weg, overdenkt: de sterren hebben van hun wegen gestreden met Sisera; toen zijn de voetplanten der paarden verpletterd, de trappelingen zijner robuuste samengeslagen”*, v: 9, 10, 20, 22; deze dingen staan in het gezang van Deborah en Barak, waarin wordt gehandeld over den strijd van het ware tegen het valse, en over de overwinning ervan; met de wetgevers van Israël worden de ware dingen der Kerk aangeduid; met rijden op witte ezinnen en zitten op middin, wordt aangeduid de doorvatting van het goede en het verstand van het ware; de witte ezinnen betekenen het redelijke ten aanzien van het goede, en middin het redelijke ten aanzien van het ware; en wandelen op den weg en overdenken, betekenen het leven van het ware; de sterren hebben van hun wegen gestreden met Sisera, betekenen de erkentnissen van het ware, en den strijd vanuit die tegen de valse dingen van het boze; de voetplanten der paarden die verpletterd zijn, en de trappelingen der paarden die zijn samengeslagen, betekenen dat de valse dingen die zijn vanuit het laatste natuurlijke of het zinlijke, en de argumenteringen daaruit, zijn

vernietigd. Bij Amos: *“Rennen de Paarden op de steenrots; zal men ploegen met ossen; omdat gij in gal hebt verkeerd het gericht, en de vrucht der gerechtigheid in alsem”*, vi: 12; rennen de paarden op de steenrots, betekent of er enig verstand van het ware is; zal men ploegen met ossen, betekent of er enige doorvatting van het goede is; dat deze dingen worden aangeduid, is duidelijk, want er volgt: *Omdat gij in gal hebt verkeerd het gericht, en de vrucht der gerechtigheid in alsem; in gal het gericht verkeren, betekent in het valse het ware verkeren; en de vrucht der gerechtigheid in alsem verkeren, betekent het goede in het boze.* Bij David: *“Gij hebt de verdrukking op onze lenden gelegd, Gij hebt den mens doen rijden in ons hoofd; wij zijn binnengegaan in het vuur en de wateren; Gij evenwel hebt ons uitgeleid in de breedte”*, Psalm LXVI: II, 12; aldus wordt beschreven de geestelijke gevangenschap, en de bevrijding daaruit; er isgeestelijke gevangenschap wanneer het gemoed wordt toegesloten opdat het niet het goede doorvat en het ware verstaat; de bevrijding daaruit is er wanneer het gemoed wordt geopend; met de verdrukking op de lenden wordt aangeduid dat er geen doorvatting van het goede der liefde is; de lenden immers en de dijen betekenen het goede der liefde; met den mens doen rijden in ons hoofd, wordt aangeduid dat er geen verstand van het ware is; met den mens hier wordt het inzicht vanuit het eigene aangeduid, hetwelk geen inzicht is, en iets eenders met het hoofd; omdat deze dingen worden aangeduid, wordt er derhalve gezegd: *Wij zijn binnengegaan in het vuur en de wateren; in het vuur is in de boze dingen die vanuit de liefde van zich zijn; en in de wateren is in de valse dingen; de bevrijding daaruit wordt verstaan onder: Gij evenwel hebt ons uitgeleid in de breedte; de breedte betekent het ware, zoals boven.* Bij Jesaja: *“Wee hun die afdalen tot Egypte om hulp, en op paarden steunen, en vertrouwen op den wagen, maar niet omzien tot den Heilige Israëls en Jehovah zoeken; want Egypte is een mens en niet God, en zijn paarden vlees en niet geest”*, xxxi: I, 3; met Egypte wordt in het Woord het wetenschappelijke aangeduid, hetwelk in den natuurlijke mens is, en vandaar eveneens de natuurlijke mens; en omdat de natuurlijke mens met het wetenschappelijke dat in hem is, niet enig verstand heeft, maar slechts een dekking vanuit het geheugen, welke een soort van verbeelding is vanuit de objecten van het gezicht en het gehoor, en omdat deze beneden den geestelijken mens is, in wien toch alle goede en ware dingen des Hemels en der Kerk zetelen, wordt vandaar met Egypte in de meeste plaatsen het valse wetenschappelijke aangeduid, want wanneer de geestelijke mens niet invloeit, worden de wetenschappelijke dingen van den natuurlijke mens in louter valse dingen verkeerd, en zijn denkingen in bevestigingen van het valse en in redeneringen

vanuit dezelve tegen de ware dingen; daaruit kan vaststaan wat er wordt aangeduid met de Paarden van Egypte en met zijn Wagens, namelijk met de paarden de valse wetenschappelijke dingen, en met de wagens de leerstellige dingen vanuit welke de redeneringen tegen de ware dingen zijn; zij dus die zodanig zijn, zoeken de ware dingen nergens anders vandaan dan vanuit zich; het eigene immers van een ieder zetelt in den natuurlijken mens, en het niet-eigene in den geestelijken mens; weswege zij voor de ware dingen in de plaats de valse dingen aangrijpen, en voor de goede dingen in de plaats de boze dingen; en deze heten zij goede dingen, en gene heten zij ware dingen; en zij vertrouwen op zichzelf, omdat zij op hun eigene vertrouwen; deze dingen worden aangeduid met: Wee hun die afdalen tot Egypte, en op paarden steunen, en vertrouwen op den wagen, omdat er vele zijn, en op de ruiters, omdat zij zeer veel vermogend zijn; de paarden daar zijn de valse wetenschappelijke dingen, en de wagens zijn de leerstellige dingen daaruit, en de ruiters zijn de redeneringen vanuit dezelve tegen de ware dingen; en daarom wordt er ook gezegd: Egypte is een mens, en niet God; en zijn paarden vlees, en niet geest; waarmede wordt aangeduid, dat in hen het louter natuurlijke en niet het geestelijke is, vandaar ook niet iets van leven; de mens betekent den natuurlijken mens, en het vlees diens eigene; God en geest betekent den Goddelijk geestelijken mens en vandaar het leven; en aangezien zij op zichzelf vertrouwen, en niet op den Heer, wordt gezegd: niet zien zij om tot den Heilige Israëls en zoeken Jehovah. Uit deze dingen nu kan men zien, wat er wordt aangeduid met de paarden, de wagens, en de heirlegers van Farao, bij Mozes: *“Ik zal heerlijk worden gemaakt in Farao en in zijn Leger, en in zijn Ruiters. En de Egyptenaars vervolgden de zonen Israëls, en achter hen kwamen de Paarden van Farao, zijn Wagens, en zijn Ruiters, in het midden van de zee; en Jehovah verwijderde het rad van zijn wagens, zodat zij met moeite voortleidden: en toen Mozes de hand uitstrekte over de zee, keerden de wateren weder, en zij bedekten de Wagens en de Ruiters, met het algehele Heir van Farao”*, Exod. xiv: 17, 18, 23, 25, 27, 28: en bij denzelfde: *“Mozes zong, en de zonen Israëls, dit lied voor Jehovah: Al zingende zal ik zingen voor Jehovah, omdat Hij al verhogende Zich verhoogd heeft; het Paard en zijn Ruiters heeft Hij in de zee geworpen, en zijn Wagens en zijn leger”*, Exod. xv: 1, 4, 19, 21; wat met de paarden en de wagens van Farao of van Egypte wordt aangeduid, is boven gezegd; met zijn leger worden alle valse dingen in het algemeen en in het bijzonder aangeduid; en met de zee wordt aangeduid de verdoemenis en de hel, waar allen zijn in het eigene, omdat zij zijn in den natuurlijken mens afgescheiden van den geestelijken, en vandaar in boze en valse dingen van elk

geslacht. Iets eenders wordt met de Paarden van Egypte aangeduid in deze dingen bij Mozes: *“Indien gij zult zeggen: Ik zal een Koning over mij stellen, al stellende zult gij over u stellen een Koning dien Jehovah uw God verkozen zal hebben; slechts zal hij niet voor zich de Paarden vermenigvuldigen, noch zal hij het volk terugleiden tot Egypte om de Paarden te vermenigvuldigen”*, Deut. xvii: 14, 15, 16; deze dingen zijn gezegd aangaande den Koning, omdat door de Koningen de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en met de Koningen vandaar de ware dingen vanuit het goede uit den Heer worden aangeduid; men zie boven n. 31; en omdat de ware dingen vanuit het goede zetelen in den geestelijken mens, zoals boven is gezegd, en de wetenschappelijke dingen, welke van den natuurlijken mens zijn, hem van dienst zullen zijn zoals de knechten aan hun heer, wordt vandaar gezegd: Slechts zal hij niet voor zich paarden vermenigvuldigen, noch zal hij het volk terugleiden tot Egypte om de paarden te vermenigvuldigen; waarmede wordt aangeduid: Slechts dat hij niet van een geestelijk mens een natuurlijk mens worde, en zichzelf leide, en op zijn eigene vertrouwe, en niet op den Heer; aldus dat niet de ware dingen, welke van den geestelijken mens zijn, den natuurlijken mens dienen, in plaats van dat de wetenschappelijke dingen, welke van den natuurlijken mens zijn, den geestelijken mens dienen; dit immers is volgens de orde, het eerstgenoemde echter is tegen de orde. Eendere dingen worden met de Paarden van Egypte elders in het Woord aangeduid, zoals in Jerem. xlvi: 4, 9; Ezech. xvii: 15; Hfdst. xxiii: 20.

356. En die daarop zat hebbende een boog; dat dit betekent daaruit de leer der naastenliefde en des geloofs, vanuit welke wordt gestreden tegen de boze en de valse dingen, en die verstrooid worden, staat vast uit de betekenis van hem die op het witte paard zat, zijnde het Woord, waarover vlak boven; en uit de betekenis van den boog, zijnde de leer der naastenliefde en des geloofs, vanuit welke wordt gestreden tegen de boze en de valse dingen, en die verstrooid worden; dat met den boog die leer wordt aangeduid, zal men zien in hetgeen volgt; hier zal eerst iets over de leer worden gezegd: i. Dat niemand het Woord kan verstaan zonder leer. ii. Dat niemand kan strijden tegen de boze en de valse dingen, en die verstrooien, zonder leer vanuit het Woord. iii. Dat niemand zonder leer vanuit het Woord binnen de Kerk waar het Woord is, geestelijk kan worden. iv. Dat nergens anders vandaan dan vanuit het Woord leer kan worden verworven, en niet door anderen dan die in verlichting zijn uit den Heer. v. Dat alle dingen der leer moeten worden bevestigd door den zin der letter des Woords. Wat HET EERSTE aangaat, namelijk dat niemand het Woord kan verstaan zonder Leer; dit kan hieruit vaststaan, dat de zin der

letter ervan is vanuit louter overeenstemmingen, welke in zich de geestelijke dingen bevatten, aldus vanuit zulke dingen die zijn in de wereld en haar natuur; vandaar is het, dat de zin der letter natuurlijk en niet geestelijk is, aangepast evenwel aan de bevatting der eenvoudigen, die hun ideeën niet verheffen boven zulke dingen die zij voor ogen zien; vandaar is het, dat hij ook zulke dingen bevat, die niet geestelijk schijnen, hoewel het ganse Woord van binnen in zich zuiver geestelijk is, omdat het Goddelijk is; weswege er verscheidene dingen in den zin der letter zijn, die niet van dienst kunnen zijn voor enige leer der Kerk heden ten dage, en verscheidene dingen die kunnen worden aangepast aan verschillende en uiteenlopende beginselen, waarvandaan de ketterijen zijn; maar nochtans zijn er verscheidene dingen tussendoorgemengd, vanuit welke leer kan worden verzameld en gevormd, vooral de leer des levens, zijnde de leer der naastenliefde en daaruit des geloofs: doch wie het Woord leest vanuit de leer, die ziet daar alle dingen die bevestigen, en eveneens verscheidene dingen die verscholen liggen voor de ogen der anderen; ook laat hij zich niet tot vreemde dingen aftrekken door dingen daar die niet schijnen samen te stemmen en die hij niet verstaat, want voor hem zijn alle dingen der leer die hij daar ziet, in de klaarte, en de overige dingen zijn voor hem in het duister; deswege is de leer, welke bestaat vanuit echte ware dingen, voor hen die het Woord lezen zoals een lichter; en omgekeerd is het Woord voor hen die zonder leer hetzelfde lezen, zoals een kandelaar zonder schijnsel, gesteld in een duistere plaats, door welken daar niets kan worden gezien, geweten, gezocht en gevonden wat voor het heil bevorderlijk is, behalve nog dit dat zij kunnen worden afgeleid tot alle mogelijke dwalingen, waartoe het gemoed vanuit de ene of andere liefde neigt, of waarheen het vanuit het ene of andere beginsel wordt getrokken; daaruit kan vaststaan, dat niemand het Woord kan verstaan zonder leer. TEN TWEEDE: dat niemand kan strijden tegen de boze en de valse dingen, en die verstrooien, zonder leer vanuit het Woord; dit kan hieruit vaststaan, dat vanuit de leer de ware dingen kunnen worden gezien in hun licht en in hun orde, niet echter vanuit het Woord zonder leer, hetgeen blijkt uit de vlak voorafgaande dingen; en indien de ware dingen niet kunnen worden gezien, kunnen ook niet de valse en de boze dingen worden gezien; deze zijn immers tegengesteld aan gene; en toch is alle strijd tegen de boze en de valse dingen vanuit de ware dingen, dat is, door de ware dingen uit den Heer; deswege kan hij die het Woord zonder leer leest, gemakkelijk strijden voor het valse tegen het ware, en voor het boze tegen het goede, door dezelve te bevestigen door een averechtse uitlegging en aanplooiing van den zin der letter des Woords;

daaruit volgt, dat de mens niet wordt hervormd; hij wordt immers hervormd door de verstrooiing van de boze dingen en van de valse dingen daaruit door de aan het leven aangeploide ware dingen. Dit nu is het, wat daaronder wordt verstaan dat een wit Paard werd gezien, en dat hij die daarop zat, een boog had; met het witte Paard immers wordt het verstand van het ware vanuit het Woord aangeduid, en met den Boog wordt de leer der naastenliefde en des geloofs daaruit aangeduid, vanuit welke wordt gestreden tegen de boze en de valse dingen, en die verstrooid worden. TEN DERDE: dat niemand zonder leer vanuit het Woord binnen de Kerk waar het Woord is, geestelijk kan worden; dit kan vaststaan uit hetgeen nu is gezegd, namelijk dat het Woord zonder leer niet wordt verstaan, en dat zonder leer vanuit het Woord niet kan worden gestreden tegen de boze en de valse dingen; de mens immers wordt geestelijk door een leven volgens de Goddelijke Ware dingen, welke hij niet weet zonder leer, en door de verwijdering van de boze en de valse dingen, welke evenmin geschiedt zonder leer, zoals boven is gezegd; en zonder die twee wordt de mens niet hervormd, aldus wordt hij niet geestelijk, maar blijft hij natuurlijk, en bevestigt hij zijn natuurlijk leven door den zin der letter des Woords, welke natuurlijk is, door dien averechts uit te leggen en aan te plooiën. Binnen de Kerk waar het Woord is, wordt gezegd, omdat zij die buiten de Kerk zijn, het Woord niet hebben, en vandaar niets weten over den Heer, en niemand wordt geestelijk tenzij uit den Heer; maar nochtans worden allen die God erkennen en vereren onder een Menselijken vorm, en leven in naastenliefde volgens een met het Woord samenstemmend godsdienstige, uit den Heer voorbereid om het geestelijk leven op te nemen, hetwelk zij ook opnemen in het andere leven; over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 318 tot 328, en boven n. 107, 195. De mens wordt geestelijk door de Wederverwekking, en de Wederverwekking geschiedt door water en geest, dat is, door de ware dingen en door het leven volgens die; men zie in DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA n. 173 tot 186; dat de Doop in de Christelijke Wereld tot een teken en tot een gedachtenis ervan is, n. 202 tot 209 aldaar. TEN VIERDE: dat nergens anders vandaan dan vanuit het Woord leer kan worden verworven, en niet door anderen dan die in verlichting zijn uit den Heer; dit kan hieruit vaststaan, dat het Woord het Goddelijk Ware zelf is, en zodanig dat in hetzelfde de Heer is; de Heer immers is in Zijn Goddelijk Ware hetwelk uit Hem voortgaat; en daarom maken zij die de leer ergens anders vandaan maken dan vanuit het Woord, dezelve niet vanuit het Goddelijk Ware, ook niet vanuit den Heer. Bovendien is in de afzonderlijke dingen des Woords een geestelijke zin, in welken zin de Engelen des Hemels

zijn; en vandaar is er door het Woord verbinding van den Hemel met de Kerk; en daarom maken zij die leer maken ergens anders vandaan dan vanuit het Woord, dezelve niet in verbinding met den Hemel, waarvandaan toch de verlichting is; dat er verbinding van den Hemel met den mens is door het Woord, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 303 tot 310: daaruit blijkt, dat de leer nergens anders vandaan moet worden verworven dan vanuit het Woord, en niet door anderen dan die in verlichting zijn uit den Heer: in verlichting uit den Heer zijn zij die de ware dingen liefhebben omdat zij ware dingen zijn; omdat dezen dezelve doen, zijn zij in den Heer en is de Heer in hen. TEN VIJFDE: dat alle dingen der Leer moeten worden bevestigd door den zin der letter des Woords; dit kan hieruit vaststaan, dat het Goddelijk Ware in den zin der letter in zijn volle is; die is immers de laatste zin, en in dezelve is de geestelijke zin; en daarom is wanneer de leer daaruit bevestigd is, de leer der Kerk ook de leer des Hemels, en is er verbinding door de overeenstemmingen: dit zij toegelicht door dit alleen: dat wanneer de mens enig ware denkt en hetzelfde door den zin der letter bevestigt, hetzelfde in den Hemel wordt doorvat; niet echter indien hij het niet bevestigt; de zin der letter immers is de basis waarin de geestelijke ideeën, welke de Engelen hebben, stil houden, bijna zoals de woorden de basis zijn waarin de zin der denking valt en aan den ander wordt vergemeenschap: dat het aldus is, kan door veel ondervinding vanuit de geestelijke Wereld worden bevestigd, maar het is niet ter plaatse om die hier aan te voeren.

357. Dat de boog de strijdende leer betekent, of de leer vanuit welke wordt gestreden tegen de boze en de valse dingen, en dat de speren, werpspiezen en pijlen betekenen de ware dingen der leer die strijden, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Zacharia: *“Ik zal afhouden den Wagen vanuit Efraïm, en het Paard vanuit Jeruzalem, en de boog des krijg zal afgehouden worden; daarentegen zal Hij den Natiën vrede spreken. Keert weder tot de vesting, gij gebondenen van de hoop; en Ik zal mij Jehudah spannen, en met den boog zal Ik Efraïm vervullen, en Ik zal uw zonen opwekken, o Zion; want Jehovah zal over hen verschijnen, en zoals een bliksem zal Zijn pijl uitgaan, en de Heer Jehovih zal met de bazuin blazen, en Hij zal voorttreden in de wervelwinden van het zuiden”*, IX: 10, 12, 13, 14; daar wordt gehandeld over de verwoesting van de Joodse Kerk, en over de instauratie van de Kerk bij de natiën; de verwoesting van de Joodse Kerk wordt beschreven met *“Ik zal afhouden den wagen vanuit Efraïm, en het paard vanuit Jeruzalem, en de boog des krijgs zal worden afgehouden”*, waarmede wordt aangeduid dat er niet langer het ware in de leer is, noch het verstand van het ware, en vandaar geen strijd en weerstand

tegen het valse; met den wagen wordt de leer van het ware aangeduid, met het paard het verstand ervan, met den boog des krijgs de strijd tegen het valse vanuit de leer; de boog des krijg wordt gezegd, omdat de strijdende leer wordt verstaan; met Efraïm wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het verstand van het ware, en met Jeruzalem ten aanzien van de leer; en de instauratie van de Kerk bij de natiën wordt beschreven met deze dingen: “Daarentegen zal Hij den natiën vrede spreken; keert weder tot de vesting, gij gebondenen van de hoop, en Ik zal Mij Jehudah spannen, en met den boog zal Ik Efraïm vervullen, en Ik zal uw zonen opwekken, o Zion”, waarmede wordt aangeduid, dat de Kerk moet worden geïnstaurerd bij hen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en daaruit in de ware dingen; met den vrede wordt dat goede aangeduid, met Jehudah zij die in dat goede zijn; en met Efraïm zij die daaruit in het verstand van het ware zijn; en daarom wordt er van Efraïm gezegd, dat Hij hem zal vervullen met den boog, dat is, met de leer van het ware; de verlichting van hen in de ware dingen wordt beschreven met deze dingen: “Zoals een bliksem zal Zijn pijl uitgaan, en de Heer Jehovih zal met de bazuin blazen, en Hij zal voorttreden in de wervelwinden van het zuiden;” de pijl die zoals een bliksem zal uitgaan, betekent het verlichte ware, aldus het ware vanuit het goede der liefde; Hij zal met de bazuin blazen, betekent de klaarblijkende doorvatting van het goede; en de wervelwinden van het zuiden betekenen het klaarblijkende verstand van het ware; het zuiden is het licht van het ware; daar wordt gehandeld over den Heer, aldus dat die dingen uit den Heer zijn. Bij Mozes: “*De zoon ener vruchtbare Jozef, de zoon ener vruchtbare aan de bron; de dochters, zij loopt over den muur; zij zullen hem verbitteren, en zij zullen schieten; en de pijlschieters zullen hem haten; en hij zal zitten in het stevige van zijn boog; en de armen zijner handen zullen gesterkt worden door de handen van den Sterke Jakobs; vandaar de Herder, de Steen Israël*”, Gen. XLIX: 22, 23, 24, 25; met Jozef wordt in den hoogsten zin de Heer aangeduid ten aanzien van het geestelijk Rijk; er zijn twee Rijken des Hemels, het ene wordt het hemels Rijk genoemd, en het andere het geestelijk Rijk; het hemels Rijk wordt beschreven in die Profetische uitspraak aangaande Jehudah, en het geestelijk Rijk in deze aangaande Jozef; zij die in het hemels Rijk des Heren zijn, zijn in het goede der liefde tot Hem, hetwelk het hemels goede wordt genoemd; en zij die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, zijn in het goede der liefde jegens den naaste, en daaruit in de ware dingen; en omdat uit den Heer door het geestelijk Rijk alle ware dingen voortgaan, is het vandaar, dat Jozef wordt geheten de zoon ener vruchtbare, de zoon ener vruchtbare aan de bron; met de vruchtbare wordt het geestelijk goede

aangeduid, zijnde het goede der naastenliefde; met den zoon wordt het ware vanuit dat goede aangeduid; en met de bron wordt het Woord aangeduid; de strijd tegen de boze en de valse dingen wordt daarmee beschreven dat de dochters hem zullen verbitteren, zullen schieten, en de pijlschieters hem zullen haten; de dochters betekenen hen die in de boze dingen zijn, en door de valse dingen de goede dingen willen vernietigen; zij die door de boze dingen aanvallen, worden aangeduid met zij zullen schieten; en zij die door de valse dingen van het boze aanvallen, worden aangeduid met de pijlschieters die hem zullen haten; de overwinning over hen uit den Heer wordt beschreven met deze dingen: “En hij zal zitten in het stevige van zijn boog, en de armen zijner handen zullen gesterkt worden door de handen van den Sterke Jakobs; vandaar de Herder, de Steen Israëls”; met zitten in het stevige van den boog, wordt aangeduid in de leer van het echte ware; en met de armen zijner handen zullen gesterkt worden door de handen van den Sterke Jakobs, wordt aangeduid de macht voor hen uit den Heer; de armen der handen zijn de macht, en de Sterke Jakobs is de Heer, Die ook de Herder, de Steen Israëls wordt genoemd vanwege de leer der naastenliefde en des geloofs daaruit, welke uit Hem is: dat Jozef in den hoogsten zin den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, en in den inwendigen zin Zijn geestelijk Rijk, zie men in n. 3969, 3971, 4669, 6417; en wat verder, n. 4286, 5942, 4963, 5086, 5087, 5106, 5249, 5307, 5869, 5877, 6224, 6526. In Boek II van Samuël: “*David klaagde een weeklacht over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en hij schreef daarboven: Om den zonen van Jehudah den boog te leren*”, 1: 17, 18; in deze weeklacht wordt gehandeld over den strijd van het ware vanuit het goede tegen het valse vanuit het boze; met Saul immers als Koning wordt daar het ware vanuit het goede aangeduid, want dat ware wordt in het Woord onder den koning verstaan; men zie boven n. 31; en met Jonathan als de zoon des konings wordt het ware der leer aangeduid; en daarom schreef hij boven de weeklacht: Om den zonen van Jehudah den boog te leren, waarmee wordt aangeduid om hun te leren de leer van het ware hetwelk vanuit het goede is. De strijd van dat ware tegen de valse en de boze dingen wordt in die weeklacht beschreven met deze woorden: “*Zonder het bloed der doorboorden, zonder het vet der sterken, is de boog van Jonathan niet achterwaarts geweken, en het zwaard van Saul is niet ledig wedergekeerd*”, Vers 22 aldaar; het bloed der doorboorden betekent de valse dingen overwonnen en verstrooid; het vet der sterken, betekent de boze dingen eender; dat deze overwonnen en verstrooid zijn door de leer van het ware hetwelk vanuit het goede is, wordt daarmee aangeduid dat de boog van Jonathan niet achterwaarts is geweken, en het zwaard van

Saul niet ledig is wedergekeerd; de boog van Jonathan is de leer, en het zwaard van Saul is het ware vanuit het goede. Bij David: *“God leert aan mijn handen den oorlog, en Hij stelt een bronzen boog in mijn armen”*, Psalm XVIII: 35; met den oorlog wordt daar de oorlog in den geestelijken zin aangeduid, welke is tegen de boze en de valse dingen; dezen oorlog leert God; en met den bronzen boog wordt de leer der naastenliefde aangeduid; dezen stelt God in de armen, dat is, Hij geeft dat zij overdag. Bij Jesaja: *“Wie heeft uit het oosten opgewekt Hem Dien Hij in gerechtigheid heeft geroepen tot Zijn gevolg; Hij heeft voor Hem de natiën gegeven, en Hem doen heersen over de koningen; zoals stof heeft Hij hen gegeven voor Zijn zwaard, en zoals een voortgedreven stoppel voor Zijn boog”*, XLI: 2; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer en aangaande zijn heerschappij over de boze en de valse dingen; met de natiën die Hij voor Hem heeft gegeven, worden de boze dingen aangeduid, en met de koningen over wie Hij Hem heeft doen heersen, worden de valse dingen aangeduid; dat Hij deze en gene dingen door Zijn Goddelijk Ware en door de leer daaruit zoals iets van geen waarde verstroot, wordt aangeduid met: *“Hij heeft hen zoals stof gegeven voor Zijn zwaard, en zoals een voortgedreven stoppel voor Zijn boog”*; Zijn zwaard is het Goddelijk Ware, en Zijn boog is de leer; dat de boze en de valse dingen worden verstrooid zoals iets van geen waarde, wordt aangeduid met zoals stof, en zoals een voortgedreven stoppel: gezegd wordt dat de boze en de valse dingen aldus worden verstrooid, en verstaan wordt dat aldus diegenen het worden die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn in het andere leven. Bij Zachariah: *“Bezoeken zal Jehovah Zijn kudde, het huis van Jehudah, en Hij zal hen stellen zoals het paard Zijner heerlijkheid in den oorlog; vanuit hem de hoek, vanuit hem de nagel, vanuit hem de boog des krijgs”*, x: 3, 4; dit zie men ontvouwd in het vlak voorafgaande Artikel, waar wordt gehandeld over de betekenis van het paard; met den boog des krijgs wordt aangeduid het ware strijdende vanuit de leer. Bij Habakuk: *“Was Jehovah tegen de rivieren ontstoken; was tegen de rivieren Uw toorn; was tegen de zee Uw ontsteking, dat Gij rijdt op Uw paarden; Uw wagens zijn heil; met ontbloting zal Uw boog ontbloot worden”*, III: 8, 9; ook dit is ontvouwd in het voorafgaande Artikel; met Uw boog zal ontbloot worden, wordt aangeduid dat de leer van het ware zal geopend worden. Bij Jesaja: *“Vóór de zwaarden zullen zij zwerven, vóór het uitgetrokken zwaard en vóór den gespannen boog; en vanwege de zwarigheid des krijgs zal al de heerlijkheid van Kedar verteerd worden, en de overblijfselen van het getal van den boog der sterke zonen van Kedar zullen weinige zijn”*, XXI: 15, 16, 17; daar wordt in den geestelijken zin gehandeld over de erkenningen van het goede, namelijk dat zij zullen

vergaan, en dat er weinige zullen overblijven; met Kedar of Arabië worden degenen aangeduid die in de erkenissen van het goede zijn, en abstract genomen die erkenissen zelf; dat de erkenissen van het ware zullen vergaan door de valse dingen en door de leer van het valse, wordt daarmede aangeduid dat zij vóór de zwaarden zullen zwerven, vóór het uitgetrokken zwaard en vóór den gespannen boog; het zwaard is het strijdende en vernietigende valse, en de boog is de leer van het valse; dat de erkenissen van het goede zullen vergaan, wordt daarmede aangeduid dat vanwege de zwaarigheid des krijgs al de heerlijkheid van Kedar zal verteerd worden; de zwaarigheid des krijgs is de bestorming; en al de heerlijkheid van Kedar zal verteerd worden, is de verwoesting; en dat er weinige erkenissen zullen aanblijven, wordt daarmede beschreven dat de overblijfselen van het getal van den boog der sterke zonen van Kedar weinige zullen zijn; de boog der sterken is de leer van het ware vanuit de erkenissen welke vermogen tegen de valse dingen. Bij denzelfde: *“Hij heeft Mijn mond gesteld zoals een scherp zwaard, en Hij heeft Mij gesteld tot een uitgezuiverden pijl; in Zijn pijlkoker heeft Hij Mij verborgen”*, XLIX: 2; ook daar wordt over den Heer gehandeld; en met het scherpe zwaard wordt aangeduid het ware dat het valse verstroot; met den uitgezuiverden pijl wordt aangeduid het ware dat het boze verstroot; en met den pijlkoker wordt het Woord aangeduid; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: *“Hij heeft Mijn mond gesteld zoals een scherp zwaard, en Hij heeft Mij gesteld tot een uitgezuiverden pijl, en in Zijn pijlkoker heeft Hij Mij verborgen, namelijk dat in Hem en vanuit Hem het Goddelijk Ware is, waardoor de valse en de boze dingen worden verstroot, en dat in Hem en vanuit Hem het Woord is, waar en vanwaar die ware dingen zijn. Bij David: “Zie, de erfenis van Jehovah zijn de zonen, het loon de vruchten des buiks; zoals de pijlen in de hand van een machtige, zo zijn de zonen der knapenjaren: gezegend de mandie zijn pijlkoker met dezelve heeft gevuld; zij zullen niet beschaamd worden wanneer zij met de vijanden in de poort zullen spreken”*, Psalm CXXVII: 3, 4, 5; met de zonen die de erfenis van Jehovah zijn, worden de ware dingen aangeduid door welke het inzicht is; met de vruchten des buiks, die het loon zijn, worden de goede dingen aangeduid door welke de gelukzaligheid is; met de zonen der knapenjaren, die zijn zoals de pijlen in de hand van een machtige, worden de ware dingen van het goede der onschuld aangeduid: omdat aan die ware dingen niet enig boze en valse weerstand kan bieden, wordt derhalve gezegd dat zij zijn zoals de pijlen in de hand van een machtige; het goede der onschuld is het goede der liefde tot den Heer; omdat die ware dingen van zulk een macht zijn, wordt derhalve gezegd: *“Gezegend de man die den pijlkoker*

met dezelve heeft gevuld”; met den pijlkoker wordt hier iets eenders aangeduid als met den boog, namelijk de leer vanuit het Woord; zij zullen niet beschaamd worden wanneer zij met de vijanden in de poort zullen spreken, betekent dat er niets van vrees zal zijn voor de boze dingen vanuit de hellen; de vijanden zijn de boze dingen, en de poort is de hel; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 428, 429, 583, 584, 585. Bij denzelfde: “*De zonen van Efraïm, die gewapend waren, schutters van den boog, keerden zich af ten dage van den slag; zij hielden niet het verbond Gods*”, Psalm LXXVIII: 9, 10; met Efraïm wordt hier zoals boven het verstand van het ware aangeduid, en met zijn zonen de ware dingen zelf; en daarom worden zij ook schutters van den boog genoemd, dat is, strijders tegen de boze en de valse dingen; hier dat zij daaraan geen weerstand boden, omdat zij niet met den Heer verbonden waren; hetgeen daarmede wordt aangeduid dat zij zich afkeerden ten dage van den slag, omdat zij het verbond Gods niet hielden; het verbond is de verbinding, en hetzelfde niet houden, is niet leven volgens de ware en de goede dingen die verbinden. Uit de aangevoerde plaatsen kan nu vaststaan, dat met den boog wordt aangeduid de leer van het ware strijdende tegen de valse en de boze dingen, en dezelve verstrooiende; dat dit met den boog wordt aangeduid, kan nog vaststaan uit den tegengestelden zin ervan, waarin de boog betekent de leer van het valse strijdende tegen de ware en de goede dingen en dezelve vernietigende; en met de pijlen en spiezen worden de valse dingen zelf ervan aangeduid; in dezen zin wordt van den boog gesproken in deze volgende plaatsen; bij David: “*Zie, de goddelozen spannen den boog, zij schicken hun pijl op de pees, om in de duisternis te schieten naar de rechten van hart*”, Psalm XI: 2; dat de goddelozen den boog spannen, betekent dat zij een leer verzinnen; dat zij den pijl op de pees schicken, betekent dat zij daaraan valse dingen aanplooiën die zoals ware dingen verschijnen; om in de duisternis te schieten naar de rechten van hart, betekent om degenen te bedriegen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; de boog daar is de leer van het valse; de pijl is het valse zelf; schieten is bedriegen; en de duisternis(sen) zijn de schijn; zij redeneren immers vanuit de schijnbaarheden in de wereld, en vanuit de begoochelingen, door ook den zin der letter des Woords aan te plooiën. Bij denzelfde: “*De goddelozen ontbloten het zwaard, en zij spannen den boog om neder te werpen den ellendige en den behoeftige: hun zwaard zal binnengaan in hun hart, en hun bogen zullen verbroken worden*”, Psalm XXXVII: 14, 15; met het zwaard wordt het valse aangeduid strijdende tegen het ware, en met den boog wordt de leer van het valse aangeduid; om neder te werpen den ellendige en den behoeftige, betekent om degenen te verdraaien die in de

onwetendheid omtrent het ware en het goede zijn; hun zwaard zal binnengaan in hun hart, betekent dat zij zullen vergaan vanwege hun eigen valse; en hun boog zal verbroken worden, betekent dat hun leer van het valse zal verstrooid worden, hetgeen ook geschiedt na hun verscheiden uit de wereld; dan verderven de valse dingen hen, en de leer wordt verstrooid voor zoveel als het de ware dingen betreft die aan de valse dingen zijn aangeplóoid. Bij denzelfde: *“Die hun tong scherpen zoals een zwaard; zij spannen hun pijl met een bitter woord, om in de schuilhoeken naar den ongerepte te schieten”*, Psalm LXIV: 4, 5; omdat het zwaard betekent het valse strijdende tegen het ware, wordt derhalve gezegd: *“Zij scherpen hun tong zoals een zwaard”*; en omdat de pijl het valse der leer betekent, wordt derhalve gezegd: *“Zij spannen hun pijl met een bitter woord”*; schieten in de schuilhoeken naar den ongerepte, betekent iets eenders als boven schieten in de duisternis naar de rechten van hart, namelijk degenen bedriegen die in de ware dingen vanuit het goede zijn. Bij Jeremia: *“Allen boelerenden, een samenkomst van trouwelozen, die hun tong spannen; hun boog is leugen; en ook hebben zij niet in de waarheid overmocht op de aarde, omdat zij van het boze tot het boze uitgaan; ook hebben zij Mij niet gekend”*, IX: 2, 3; onder de boelerenden, een samenkomst van trouwelozen, worden verstaan degenen die de erkentnissen van het ware en het goede vervalsen; de boelerenden zijn zij die de erkentnissen van het ware vervalsen, en de trouwelozen zij die de erkentnissen van het goede vervalsen; van dezen wordt gezegd dat zij de tong spannen, en dat hun boog leugen is; de boog is de leer waarvandaan de beginselen van het valse zijn, en de leugen is het valse; en vandaar wordt eveneens gezegd: *“Zij hebben niet in de waarheid overmocht op de aarde”*, dat is, in de Kerk waar de echte ware dingen zijn; dat zodanig degenen zijn die in het leven van het boze zijn, en den Heer niet erkennen, wordt aangeduid met: *“Omdat zij van het boze tot het boze uitgaan; ook hebben zij Mij niet gekend. Bij Jeremia: “Zie, Ik doende opklimmen tegen Babel een vergadering van grote natiën vanuit het land van het noorden; haar pijlen zijn zoals van een sterke; niet enige zal ledig wederkeren: schikt u tegen Babel rondom, gij allen die den boog spant, schiet tegen haar, spaart ook de pijlen niet: doet tegen Babel de schutters horen, gij allen die den boog spant, legt u tegen haar rondom, opdat er voor haar geen ontkomen zij”*, L: 9, 14, 29, 42; Hfdst. LI: 3; met deze dingen wordt beschreven de totale verwoesting van het ware bij hen die onder Babel worden verstaan, zijnde zij die zich de Goddelijke mogendheid [*potestas*] aanmatigten, en weliswaar den Heer erkennen, maar Hem beroven van alle macht [*potentia*] om te zaligen, en die vandaar de Goddelijke ware dingen ontwijden; en omdat er door den Heer de grootste voorziening in wordt

getroffen dat de echte ware dingen niet worden ontwijd, worden derhalve dezelve van hen afgenomen, en in de plaats ervan worden zij doordrenkt van louter valse dingen; met de vergadering van grote natiën vanuit het land van het noorden, worden aangeduid de afgrijselijke boze dingen die vanuit de hel oprijzen; de grote natiën zijn de afgrijselijke boze dingen, en het land van het noorden is de hel waar niets dan het valse is; met haar pijlen zoals van een sterke, niet enige zal ledig wederkeren, wordt aangeduid dat zij vandaar zullen worden doordrenkt van louter valse dingen; met schikt u tegen Babel rondom, gij allen die den boog spant, schiet tegen haar, spaart ook de pijlen niet, wordt aangeduid dat eender zal geschieden ten aanzien van alle leerstellige dingen; de totale verwoesting van het ware bij hen, wordt aangeduid met: “Allen die den boog spannen, legt u tegen haar rondom, opdat er voor haar geen ontkomen zij”. Bij Jesaja: *“Ik opwekkende tegen hen de Meden, die het zilver niet zullen achten, en met het goud niet zullen worden verlustigd, wier bogen de jongemannen zullen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks: zo zal Babel zijn, zoals de omkering Gods, Sodom en Gomorrha”*, XIII: 17, 18, 19; ook deze dingen aangaande Babel, en aangaande de verwoesting van alle dingen der Kerk bij hen die onder Babel worden verstaan, over wie vlak boven; met de Meden worden degenen aangeduid die de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk voor niets achten; en daarom wordt er van hen gezegd: “Die het zilver niet zullen achten, en met het goud niet zullen worden verlustigd; het zilver betekent het ware; en het goud het goede, het ene en het andere der Kerk; met hun bogen die de jongemannen zullen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks, worden de leerstellige dingen aangeduid die al het ware en al het goede daaruit zullen vernietigen; de jongemannen betekenen de ware dingen, en de vrucht des buiks de goede dingen; en omdat zij al het boze hebben vanuit de liefde van zich, en al het valse hebben vanuit dat boze, en omdat dat boze en daaruit dat valse tot de hel is verdoemd, wordt derhalve gezegd: “Zo zal Babel zijn, zoals de omkering Gods, Sodom en Gomorrha”; de omkering Gods betekent de verdoemenis tot de hel, en Sodom en Gomorrha betekenen de boze dingen vanuit de liefde van zich en daaruit de valse dingen; dat deze dingen worden aangeduid met Sodom en Gomorrha, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2220, 2246, 2322. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal elke plaats waarin duizend wijnstokken zijn geweest voor duizend van zilver, tot doorn en distel zijn; met pijl en met boog zal hij derwaarts komen, omdat het ganse land doorn en distel zal zijn”*, VII: 23, 24; de ten aanzien van al het ware en goede verwoeste Kerk wordt aldus beschreven; de Kerk zodanig als zij eerst

was geweest, namelijk dat daar echte ware dingen, zijnde de ware dingen vanuit het goede, in overvloed waren geweest, wordt daarmee beschreven dat daarin duizend wijnstokken zijn geweest voor duizend van zilver; duizend wijnstokken zijn de ware dingen vanuit het goede in overvloed; duizend van zilver zijn de meest gewaardeerde, omdat zij echt zijn; het zilver is het ware, en duizend zijn vele, aldus in overvloed; hoedanig echter de Kerk is geworden toen zij verwoest was ten aanzien van al het ware en goede, wordt met deze dingen beschreven: “Met pijl en met boog zal hij derwaarts komen, omdat het ganse land doorn en distel zal zijn”; de pijl is het valse dat het ware vernietigt, en de boog is de leer van het valse; de doorn betekent het valse vanuit het boze, en de distel het boze vanuit het valse; het land is de Kerk. Bij Jeremia: “*Zie, een volk komende vanuit het land van het noorden, en een grote natie zal worden opgewekt uit de zijden der aarde; boog en spies grijpen zij; een wrede zij; zij ontfermen zich niet; hun stem weerklinkt zoals de zee, en zij rijden op paarden, toegerust als een man ten oorlog, tegen u, o dochter van Zion*”, VI: 22, 23; ook hier wordt de verwoesting van de Kerk door de valse dingen van het boze beschreven; wat het volk vanuit het land van het noorden en de grote natie uit de zijden der aarde betekent, voorts wat het betekent dat hun stem weerklinkt zoals de zee, en dat zij op paarden rijden, is ontvouwd in het vlak voorafgaande Artikel; dat zij boog en spies grijpen, betekent dat zij strijden vanuit de leer van het valse; de boog betekent het valse der leer dat het ware vernietigt, en de spies het valse van het boze dat het goede vernietigt; de dochter van Zion is de Kerk. Bij denzelfde: “*Woestheid het ganse land; van de stem des ruiters en der boogschutters vlucht de ganse stad; zij zijn de wolken binnengegaan, in de rotsen zijn zij geklommen; de ganse stad is verlaten; ook geen wonende in dezelve*”, IV: 27, 29; ook dit zie men ontvouwd in het vlak voorafgaande Artikel; de stem des ruiters en der boogschutters betekent de redeneringen vanuit de valse dingen en de aanvallen tegen het ware; de boogschutters of zij die den boog houden, zijn zij die de ware dingen aanvallen vanuit de valse dingen der leer; vandaar wordt gezegd: “De ganse stad vlucht, en de ganse stad is verlaten”; de stad betekent de leer der Kerk. Bij Jesaja: “*Jehovah heeft een banier opgeheven voor de natiën van verre, en zie, snel zal de vlugge komen, wiens pijlen scherp zijn, en al zijn bogen zijn gespannen; de hoeven zijner paarden worden zoals steenrotsen geacht, en zijn wielen zoals een wervelwind*”, V: 26, 28; met zijn scherpe pijlen en zijn gespannen bogen worden de valse dingen der leer aangeduid, bereid om de ware dingen te vernietigen: wat er wordt aangeduid met de natiën van verre, met de hoeven der paarden, welke zoals steenrotsen worden geacht, en met de wielen zoals

een wervelwind, zie men in vlak bovenstaand Artikel, waar zij zijn ontvouwd. Bij Amos: *“Die den boog houdt, zal niet stand houden, noch zal de vlugge met zijn voeten zich uitredder; en ook zal hij die te paard rijdt, niet zijn ziel uitredder, maar de sterke in zijn hart tussen de helden zal naakt vluchten te dien dage”*, II: 14, 15, 16; hier wordt het eigen inzicht beschreven, en daaruit het vertrouwen uit hoofde hiervan dat hij kan redeneren vanuit de valse dingen tegen de ware dingen; met *“die den boog houdt, zal niet stand houden, en de vlugge met de voeten zich niet uitredder”*, wordt aangeduid dat hij die strijdlustig en bedreven weet te redeneren vanuit de leer en vanuit het geheugen dat van den natuurlijken mens is, niets kan bijdragen tot zijn heil en stand houden op den dag van het gericht; iets eenders wordt aangeduid met: *“Hij die te paard rijdt, zal zijn ziel niet uitredder”*; met den sterke van hart die naakt zal vluchten te dien dage, wordt aangeduid dat hij die op zichzelf vertrouwt uit hoofde hiervan dat hij kan redeneren vanuit de valse dingen, dan beroofd zal zijn van elk ware; onder de sterke van hart wordt degene verstaan die uit hoofde daarvan op zichzelf vertrouwt, en met naakt wordt aangeduid beroofd van elk ware. Bij David: *“God is een gerecht Rechter, God, toornende den gansen dag; indien de boze niet zal teruggekeerd zijn geweest, zo heeft Hij Zijn zwaard gescherpt, Zijn boog gespannen, en dien gericht, en Hij heeft voor hem vaten des doods bereid; Hij maakt Zijn pijlen brandend”*, Psalm VII: 12, 13, 14; hier wordt het aan God toegeschreven dat Hij toornt tegen den boze, dat Hij Zijn zwaard scherpt, Zijn boog spant en richt, vaten des doods bereidt, en Zijn pijlen brandend maakt; maar in den geestelijken zin wordt verstaan dat de mens aldus tegen zichzelf doet; die dingen worden aan God toegeschreven in den zin der letter, omdat die zin natuurlijk is, en voor den natuurlijken mens, die gelooft dat God deswege moet worden gevreesd, en de vrees bij hem werkt datgene wat de liefde daarna werkt wanneer hij geestelijk wordt; daaruit blijkt wat hier met die woorden wordt aangeduid, namelijk dat de boze toornt tegen God, voor zich het zwaard scherpt, den boog spant en hem richt, vaten des doods bereidt, en zijn pijlen brandend maakt; daarmede dat hij het zwaard scherpt, wordt aangeduid dat hij voor zich het valse verwerft waarmede hij kan strijden tegen de ware dingen; daarmede dat hij den boog spant en hem richt, wordt aangeduid dat hij vanuit de valse dingen voor zich een leer maakt tegen de ware dingen; en daarmede dat hij vaten des doods bereidt en zijn pijlen brandend maakt, wordt aangeduid dat hij vanuit de helse liefde beginselen van het valse voor zich maakt waarmede hij het goede en de ware dingen ervan vernietigt. In de Klaagliederen: *“De Heer heeft Zijn boog gespannen zoals een vijand, Hij heeft*

zich opgesteld met Zijn rechterhand zoals een onvriend, Hij heeft alle verlangenswaardige dingen der ogen gedood", II: 4; hier eveneens worden aan den Heer eendere dingen toegeschreven vanuit een eendere oorzaak waarover nu boven is gehandeld; dat Hij Zijn boog spant zoals een vijand [*hostis*], en Zich opstelt met Zijn rechterhand zoals een onvriend [*inimicus*], betekent dat de boze mens dit zichzelf doet, namelijk dat hij het boze verdedigt tegen het goede, en het valse tegen het ware ervan, vanuit de leer die hij voor zichzelf heeft uitgedacht vanuit het eigen inzicht, en die hij heeft bevestigd door den zin der letter des Woords; want in de Klaagliederen wordt gehandeld over de verwoesting van al het goede en van al het ware bij de Joodse natie ter oorzaak van de toepassing van den zin der letter des Woords ten gunste van hun liefden; de boog daar is de leer van het valse daaruit, de vijand is het boze, en de onvriend is het valse; dat daarvandaan al het verstand van het ware en het goede is vergaan, wordt daarmede aangeduid dat de Heer alle verlangenswaardige dingen der ogen heeft gedood; de verlangenswaardige dingen der ogen zijn alle dingen die van het inzicht en van de wijsheid zijn. Bij Mozes: *"Een vuur is aangestoken in Mijn toorn, en het zal eten het land en zijn inkomst, en het zal de fundamenten der bergen in vlam zetten; Ik zal boze dingen over hen uitledigen, Ik zal Mijn spiezen in hen verteren"*, Deut. XXXII: 22, 23; deze dingen staan in het Gezang van Mozes, waarin wordt gehandeld over de Israëlitische en de Joodse natie, en er wordt beschreven hoedanig zij zijn in hun hart, namelijk dat er bij hen niets van de Kerk is, omdat er louter het valse vanuit het boze is; met het land en zijn inkomst die zullen worden gegeten, wordt de Kerk en al het ware en het goede ervan aangeduid, met het land de Kerk, en met de inkomst al het ware en het goede ervan; met de fundamenten der bergen die in vlam zullen worden gezet, worden de ware dingen aangeduid waarop de goede dingen der liefde worden gegrondvest, in het bijzonder de ware dingen van den zin der letter des Woords; aangezien die de fundamenten zijn; met de boze dingen die over hen zullen worden uitgeledigd, en met de spiezen die over hen zullen worden verteerd, wordt aangeduid dat zij zullen worden doordrenkt van alle boze en valse dingen: hoedanig die natie van den aanvang af is geweest, en eveneens heden ten dage is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248. In Boek I van Samuël: *"De bogen der sterken zijn verbroken; en zij die omvergestoten waren, hebben sterkte rondom aangegord"*, II: 4; dit is een profetische uitspraak van Channah, de moeder van Samuël, waarin wordt gehandeld over de beroving van het ware bij hen die van de Kerk zijn, omdat zij in geen geestelijke aandoening van het ware zijn, en over de opneming en de verlichting van hen

die buiten de Kerk zijn, omdat zij in de geestelijke aandoening van het ware zijn; dat de leren der valse dingen die degenen hebben die van de Kerk zijn, van geen waarde zijn, wordt daarmee aangeduid dat de bogen der sterken zijn verbroken; en de opneming en de verlichting van hen die buiten de Kerk zijn, wordt aangeduid met: “Zij die omvergestoten waren, hebben sterkte rondom aangegord”; omvergestoten worden degenen geheten die door de valse dingen der onwetendheid worden gedrukt, en sterkte wordt gezegd van de macht en den overvloed van het ware vanuit het goede. Bij Jeremia: “*Zie, Ik verbrekende den boog van Elam, het beginsel zijner macht*”, XLIX: 35; onder Elam wordt verstaan de wetenschap, die van den natuurlijken mens is, en het vertrouwen daaruit; met zijn boog wordt de wetenschap aangeduid vanuit welke hij als vanuit leer strijdt; en met het beginsel zijner macht wordt het vertrouwen aangeduid; de wetenschap immers vermag niets indien zij niet den redelijken en geestelijken mens van dienst is: dat onder Elam wordt verstaan de wetenschap, die van den natuurlijken mens is, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar hij wordt genoemd, zoals in Gen. x: 22; Jes. XXI: 2; Jerem. XXV: 24, 25, 26; Hfdst. XLIX: 34 tot 39; Ezech. XXII: 24, 25. Bij David: “*Jehovah doet de oorlogen ophouden tot aan het uiteinde der aarde; Hij verbreekt den boog, en Hij kapt de spies; Hij verbrandt de wagens met vuur*”, Psalm XLVI: 10; omdat met de oorlogen worden aangeduid de geestelijke worstelingen, welke hier die zijn van het valse tegen het ware en tegen het goede die der Kerk zijn, blijkt vandaar, wat daarmee wordt aangeduid dat Jehovah de oorlogen doet ophouden tot aan het uiteinde der aarde, namelijk allen strijd en alle onenigheid van de eersten tot de laatsten van het ware der Kerk; het uiteinde der aarde betekent de laatsten ervan; dat er geen strijd zal zijn van leer tegen leer, wordt daarmee aangeduid dat Hij den boog verbreekt; dat er geen strijd zal zijn vanuit enig valse van het boze, wordt daarmee aangeduid dat Hij de spies zal kappen; en dat het al der leer van het valse zal worden vernietigd, daarmee dat Hij de wagens met vuur zal verbranden. Bij denzelfde: “*In Schalem is de tabernakel van Jehovah, en Zijn habitakel in Zion; daar heeft Hij verbroken de pezen van den boog, het schild en het zwaard en den oorlog*”, Psalm LXXVI: 3, 4; eender wordt hier gehandeld over het ophouden van elken strijd en van alle onenigheid in het Rijk des Heren; met Schalem, waar de tabernakel van Jehovah is, en met Zion, waar Zijn habitakel is, wordt Zijn geestelijk Rijk en Zijn hemels Rijk aangeduid; met Schalem het geestelijk Rijk, waar het echte ware is, en met Zion het hemels Rijk, waar het echte goede is; en daarmee dat Hij zal verbreken de pezen van den boog, het schild, het zwaard en den oorlog, wordt aangeduid de verstrooing van allen

strijd van de valse dingen der leer tegen het goede en het ware; de pezen van den boog zijn de voornaamste dingen der leer. Bij Hoschea: *“Ik zal voor hen een verbond maken te dien dage met het beest des velds, en met den vogel der hemelen, en met het kruipende dier der aarde; en den boog en het zwaard en den oorlog zal Ik verbreken van de aarde, en Ik zal hen zeker doen nederliggen”*, II: 17; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de verbinding dan van Hem met allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; met het verbond met het beest des velds, met den vogel der hemelen en met het kruipend dier der aarde, wordt aangeduid de verbinding met hun aandoening van het goede, met hun aandoening van het ware, en met hun aandoening van de erkentissen van het ware en het goede die der Kerk zijn; het beest des velds immers betekent de aandoening van het goede, de vogel der hemelen de aandoening van het ware, en het kruipende dier der aarde de aandoening van de erkentissen van het ware en het goede; dat niet enig beest en vogel en kruipend dier der aarde hier wordt verstaan, ziet een ieder; zou er enig verbond met die kunnen worden gesloten? Dat er vanwege de verbinding met den Heer niet enige strijd zal ontstaan van het valse tegen het ware, wordt aangeduid met: *“Den boog en het zwaard en den oorlog zal Ik verbreken van de aarde”*; de boog is daar de leer, het zwaard is het valse, en de oorlog is de strijd. Bij Ezechiël: *“Dit is de dag waarvan Ik heb gesproken; dan zullen de bewoners der steden van Israël uitgaan, en zij zullen aansteken en verbranden de wapens, en het schild, en de rondas, met den boog, en met de pijlen, en met den stok der hand, en met de spies, en zij zullen daarmee een vuur stoken zeven jaren”*, xxxix: 8, 9; daar wordt gehandeld over Gog, onder wien degenen worden verstaan die in den uitwendigen eredienst zijn en in geen inwendigen; omdat dezen tegen de geestelijke aandoening van het ware zijn, welke is de ware dingen liefhebben omdat zij ware dingen zijn, en vandaar in de valse dingen zijn ten aanzien van de leer, en in de boze dingen ten aanzien van het leven – niemand immers kan worden hervormd, dat is, zowel van de valse als van de boze dingen worden afgeleid dan alleen door de ware dingen – is het daarvandaan dat er wordt gezegd: *“De bewoners der steden van Israël zullen uitgaan, en zij zullen verbranden de wapens en het schild en de rondas met den boog en met de pijlen en met den stok der hand en met de spies; onder de bewoners der steden van Israël worden degenen verstaan die in de aandoening van het ware vanuit het goede zijn, dat is, in de geestelijke aandoening van het ware, en daaruit in de leer van het echte ware; met de wapens verbranden wordt aangeduid de valse dingen van elk geslacht uitroeien; met het schild het valse dat het goede vernietigt; met de rondas het valse dat het ware*

vernietigt; met den boog en met de pijlen de leer met haar valse dingen; met den stok der hand en de spies wordt de eigen macht en het eigen vertrouwen aangeduid, zodanig als degenen hebben die in den uitwendigen eredienst het al der Kerk en vandaar des heils stellen; dat zij daarmede een vuur zullen stoken zeven jaren, betekent dat die valse en boze dingen geheel en al zullen worden uitgeblust; zeven jaren betekenen alle dingen, het volle en geheel en al; men zie boven n. 257, 300.

358. En hem is een kroon gegeven; dat dit het eeuwige leven betekent, zijnde de prijs der overwinning, staat vast uit de betekenis van de kroon, wanneer over den geestelijken strijd wordt gehandeld, zoals hier, zijnde het eeuwige leven, hetwelk de prijs der overwinning is; dat hier wordt gehandeld over den geestelijken strijd, staat vast uit de voorafgaande en de volgende dingen; in de voorafgaande dingen wordt gezegd dat hij die op het witte Paard zat, een boog had, en met den boog wordt aangeduid de leer der naastenliefde en des geloofs, vanuit welke wordt gestreden tegen de boze en de valse dingen, welke verstrooid worden; en eveneens vanuit de volgende dingen, waarin wordt gezegd: “En hij ging uit, overwinnende en opdat hij overwonne”, waarmede de overwinning op dezelve wordt aangeduid; vandaar wordt met de kroon hier aangeduid het eeuwige leven, zijnde de prijs der overwinning. Iets eenders wordt aangeduid met de Kroon waar wordt gehandeld over de verzoeken, aangezien de verzoeken geestelijke gevechten zijn, zoals in het tweede Hoofdstuk van dit Boek, waar deze dingen staan: “*Zie, het zal zijn dat de duivel er vanuit u in de bewaring zal werpen, opdat gij verzocht wordt, en gij zult een verdrukking hebben tien dagen; zijt getrouw tot den dood toe, en Ik zal u geven den kroon des levens*”, Vers 10; dat daar met de kroon de wijsheid en de eeuwige gelukzaligheid wordt aangeduid, zie men boven n. 126; de wijsheid en de eeuwige gelukzaligheid zijn samen genomen het eeuwige leven, want in de wijsheid en in de eeuwige gelukzaligheid is het leven zelf des Hemels. Iets eenders wordt aangeduid met de kroon der martelaren, aangezien die in de verdrukking zijn geweest, en getrouw tot aan den dood, en eveneens in verzoeken, en hebben overwonnen; ook werden hun na den dood kronen gegeven, maar opdat zij zich de eer deswege niet zouden aanmatigen, en zo den trots naar zich toehalen, wierpen zij die van hun hoofd af. Omdat met de oorlogen in het Woord worden aangeduid de oorlogen in den geestelijken zin, zijnde de gevechten tegen de boze en de valse dingen, en met de Koningen worden aangeduid de ware dingen vanuit het goede die tegen dezelve strijden, hadden vandaar in de oude tijden, toen zij in de wetenschap der overeenstemmingen en der uitbeeldingen waren,

de Koningen in de veldslagen een kroon op het hoofd en een armring aan den arm, zoals kan vaststaan uit Boek II van Samuël: *“De knaap, zoon van een Amalekiet, die aan David boodschapte dat hij dood was, Saul en Jonathan, zeide: Ik kwam op den berg Gilboa, toen, zie, Saul leunde op zijn spies, en de wagens en de leiders achtervolgden hem; en hij zeide tot mij: Kom en dood mij; en ik stond tegen hem en ik doodde hem; en ik nam de kroon die op zijn hoofd was, en den armring die aan zijn arm was; en ik breng ze tot u”*, I: 6, 8, 9, 10; de kroon in de veldslagen was toen het onderscheidingsteken van den strijd, en de armring aan den arm het onderscheidingsteken van de macht, het ene en het andere tegen de boze en de valse dingen; deze gevechten worden ook met de veldslagen overal in het Woord, ook in het Historische, aangeduid: dat de armring aan den arm de macht van het ware vanuit het goede betekent, zie men in n. 3105. Wat verder de kronen der koningen en de kronen in het algemeen betekenen, zie men boven in n. 272.

359. En hij ging uit, overwinnende en opdat hij overwonne; dat dit betekent de verwijdering van de boze dingen en van de valse dingen daaruit aan het einde des levens, en daarna tot in het eeuwige, staat vast uit de betekenis van overwinnen in het Woord, zijnde geestelijk overwinnen, hetgeen is de boze en de valse dingen onderjukkan; maar omdat deze niet anders worden overwonnen dan daardoor dat zij worden verwijderd door den Heer, wordt vandaar met overwinnen de verwijdering van de boze en de valse dingen aangeduid: dat de boze en de valse dingen worden verwijderd en niet afgewist, of dat de mens wordt afgehouden van dezelve en in het goede en het ware wordt gehouden door den Heer, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 166; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 865, 868, 887, 894, 929, 1581, 2116, 2406, 4564, 8206, 8393, 8988, 9014, 9333 tot 9338, 9446 tot 9448, 9451, 10057, 10060; gezegd wordt: *“Hij ging uit, overwinnende en opdat hij overwonne”*, en met hij ging uit overwinnende, wordt de verwijdering aangeduid van de boze dingen en van de valse dingen daaruit tot het einde des levens; en met opdat hij overwonne, wordt aangeduid en daarna tot in het eeuwige; want hij die tegen de boze en de valse dingen strijdt, en dezelve overwint tot aan het einde des levens, die overwint dezelve tot in het eeuwige; hoedanig immers de mens is vanuit het volbrachte leven aan het einde zijns levens, zodanig blijft hij tot in het eeuwige. Dat overwinnen betekent geestelijk overwinnen, is omdat het Woord in zijn schoot geestelijk is, of in zijn schoot handelt over de geestelijke dingen, en niet over de aardse dingen; de aardse dingen, welke in den zin der letter ervan zijn, zijn slechts van dienst voor den geestelijken zin ervan als basis waarin de geestelijke dingen stillhouden, en waarin zij zijn: iets eenders wordt

met overwinnen aangeduid in deze volgende plaatsen; in de Apocalyps: “Die overwint, Ik zal hem geven te eten van den boon des levens die in het midden van het paradijs Gods is”, II: 7: “Die overwint zal niet beschadigd worden door den tweeden dood”, II: 11: “Die overwint en Mijn werken bewaart tot aan het einde, Ik zal hem mogendheid over de natiën geven”, II: 26: “Die overwint, Ik zal hem een pilaar maken in den Tempel Gods”, III: 12: “Die overwint, Ik zal hem geven te zitten met Mij in Mijn Troon”, III: 21: “Zij hebben den draak overwonnen door het bloed des Lams, en door het Woord der getuigenis”, XII: 11: “Die overwint zal alle dingen bezitten, en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn”, XXI: 7: en bij Johannes: “Jezus tot de discipelen: Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt; in de wereld zult gij verdrukking hebben, maar vertrouwt, Ik heb de wereld overwonnen”, XVI: 33; daaronder dat de Heer de wereld heeft overwonnen, wordt verstaan dat Hij alle hellen heeft onderjukt, want de wereld betekent daar alle boze en valse dingen die uit de hel zijn, zoals eveneens bij Johannes, Hfdst. VIII: 23; Hfdst. XII: 31; Hfdst. XIV: 17, 19, 30; Hfdst. XV: 18, 19; Hfdst. XVI: 8, 11; Hfdst. XVII: 9, 14, 16. Iets eenders wordt met overwinnen, waar het den Heer betreft, aangeduid bij Jesaja: “Wie is Deze Die komt vanuit Edom, Die de klederen vanuit Bozrah heeft besprenkeld: de pers heb Ik alleen getreden, en van de volken niet een man met Mij: deswege heb Ik hen getreden in Mijn toorn, en Ik heb hen vertrapt in Mijn ontsteking; weswege hun overwinning is gesprengd op Mijn klederen, en Ik heb al Mijn bekleedsel bezoedeld: doch Ik heb hun overwinning ter aarde doen nederdalen”, LXIII: 1, 3, 6; daar wordt over den Heer gehandeld en over Zijn gevechten tegen de hellen, en over de onderjukking ervan; Hijzelf ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke wordt daar verstaan onder Edom, die de klederen vanuit Bozrah heeft besprenkeld, en met Zijn klederen wordt het Woord in de letter aangeduid; de klederen immers betekenen de bekleedende ware dingen, en wanneer het den Heer betreft, betekenen zij de Goddelijke Ware dingen, bijgevolg het Woord, aangezien daar alle Goddelijke Ware dingen zijn; men zie boven n. 195; het Woord in den zin der letter wordt hier ook verstaan onder de klederen, omdat daar de bekleedende ware dingen zijn; de zin der letter immers is als kleed van dienst voor den geestelijken zin: en omdat het Woord ten aanzien van dien zin door het Joodse volk is uiteengetrokken en daardoor het Goddelijk Ware is verechtbreukt, wordt gezegd: “Hij heeft de klederen vanuit Bozrah besprenkeld; hun overwinning is op Mijn klederen gesprengd, en Ik heb al Mijn bekleedsel bezoedeld”; de klederen vanuit Bozrah betekenen het laatste des Woords, zijnde de zin der letter ervan; hun overwinning op Mijn klederen, betekent de averechtse

uitlegging en aanplooiing van het Woord door hen die den zin der letter overhalen om hun liefden en de daaruit opgevatte beginselen te begunstigen, zoals het is geschied door de Joden, en eveneens heden ten dage geschiedt door verscheidenen; dit wordt verstaan onder hun overwinning op Mijn klederen; dat de Heer alleen heeft gestreden, wordt aangeduid met: “De pers heb Ik alleen gestreden, en van de volken niet een man met Mij”; de pers betekent den strijd vanuit de Goddelijke ware dingen tegen de valse dingen, omdat in de persen de wijn wordt uitgedrukt vanuit de druiven, en met den wijn wordt het Goddelijk Ware aangeduid; vandaar betekent die alleen treden, en van de volken niet een man met Mij, dat Hij Alleen het deed zonder enige hulp van iemand; dat de Heer de hellen heeft onderjukt, wordt aangeduid met: “Ik heb hen getreden in Mijn toorn, en Ik heb hen vertrappt in Mijn ontsteking”. Ik heb getreden en Ik heb vertrappt, wordt gezegd, omdat over de pers wordt gehandeld, en het betekent dat Hij heeft vernietigd; toorn en ontsteking wordt gezegd, omdat zij werden vernietigd, en het wordt in den zin der letter toegeschreven aan den Heer, terwijl Hij toch niets van toorn en ontsteking heeft, maar degenen het hebben die tegen Hem zijn; vanwege den schijn wordt het hier aldus gezegd en zeer veel malen elders; dat zij onderjukt en tot de hel verdoemd zijn, wordt aangeduid met: “Ik heb hun overwinning ter aarde doen nederdalen”; ter aarde is tot de verdoemenis, aldus tot de hel; dat met de aarde ook de verdoemenis wordt aangeduid, zie men boven in n. 304.

360. Vers 3, 4. *En toen Het geopend had het tweede zegel, hoorde ik het tweede Dier zeggen: Kom en zie toe. En een ander Paard ging uit, rossig; en hem die daarop zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde, opdat zij elkander zouden doden; en hem werd een grote degen gegeven.* En toen Het geopend had het tweede zegel, betekent de openbaring van den volgenden staat van hen die zijn van de Kerk waar het Woord is: hoorde ik het tweede Dier zeggen, betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer: Kom en zie toe, betekent de aandacht en de doorvatting: en een ander Paard ging uit, rossig, betekent het verstand van het Woord teloorgegaan ten aanzien van het goede: en hem die daarop zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde, betekent het Woord vandaar niet verstaan, waarvandaan de onenigheden in de Kerk: opdat zij elkander zouden doden, betekent de vervalsing en de uitblussing van de waarheden: en hem werd een grote degen gegeven, betekent door de valse dingen.

361. En toen Het geopend had het tweede zegel; dat dit de openbaring betekent van den volgenden staat van hen die zijn van de Kerk waar het

Woord is, staat vast uit de dingen die boven, n. 351, 352, zijn gezegd, namelijk dat met het zegel openen wordt aangeduid de openbaring van den staat van hen die van de Kerk zijn; en omdat het zeven zegelen zijn, en die zevenmaal werden geopend, worden vandaar hun opeenvolgende staten aangeduid. Maar deze opeenvolgende staten der Kerk, welke hier worden beschreven, verschijnen niet aan iemand in de wereld; zij zijn immers de opeenvolgende staten ten aanzien van het verstand van het ware vanuit het Woord; deze ziet niemand dan de Allene Heer: en omdat allen die in de Hemelen zijn, daar geordend zijn volgens de aandoeningen van het goede en het ware, en vandaar ten aanzien van de doorvatting en het verstand van het Woord, en in dit Profetische Boek mededeling wordt gedaan aangaande het Laatste Gericht over hen die in den vorigen Hemel waren, en aangaande de ordening van hen die in den nieuwen Hemel zijn, wordt derhalve over die staten hier gehandeld; daarvan hangen immers de volgende dingen af.

362. Hoorde ik het tweede Dier zeggen; dat dit betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer, staat vast uit de dingen die boven in n. 353 zijn gezegd; onder de Dieren immers worden de Cherubim verstaan, en met de Cherubim wordt in den hoogsten zin de Heer verstaan ten aanzien van de Voorzienigheid en ten aanzien van de bescherming opdat niet wordt toegegaan dan door het goede der liefde, en in den betrekkelijken zin de binnenste Hemel; men zie boven n. 152, 277, 313, 322; dat de Cherubim ook den binnensten Hemel betekenen, is omdat deze Hemel in het goede der liefde tot den Heer is, en de Heer kan niet worden toegegaan dan door de Hemelen, en in den binnensten of derden Hemel wordt niet iets toegelaten dat niet smaakt naar het goede van dien Hemel. Dat het vier Dieren of Cherubim waren, is omdat vier de verbinding tot één betekent, en een zodanige verbinding hebben zij die daar zijn; de Heer immers verbindt aldus hen door de liefde in Hem uit Hem; vandaar dat er vier werden gezien. Uit deze dingen blijkt ook dat hier iets eenders wordt verstaan onder het tweede Dier als onder het eerste, en iets eenders onder het derde en onder het vierde in hetgeen volgt: dat vier de verbinding betekent, zie men in n. 1686, 8877, 9601, 9674.

363. Kom, en zie toe; dat dit de aandacht en de doorvatting betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 354 is ontvouwd, waar eendere woorden staan.

364. En een ander Paard ging uit, rossig; dat dit betekent het verstand van het Woord teloorgegaan ten aanzien van het goede, staat vast uit de betekenis van het Paard, zijnde het verstandelijke, waarover boven n. 355; hier wordt, omdat er wordt gehandeld over de staten van hen die zijn van de Kerk waar het Woord is, met het Paard het verstandelijke aangeduid van de mensen der

Kerk ten aanzien van het Woord; en uit de betekenis van rood of rossig, zijnde het hoedanige der zaak ten aanzien van het goede, hier dus het hoedanige van het verstand van het Woord ten aanzien van het goede; dat rossig hier betekent hetzelfde teloorgegaan ten aanzien van het goede, kan vaststaan uit de terstond volgende dingen in dit Vers; gezegd wordt immers: “Hem die daarop zat werd gegeven, den vrede te nemen van de aarde, opdat zij elkander zouden doden, en hem werd een grote degen gegeven”; waarmede wordt aangeduid dat daarvandaan de uitblussing van al het ware was. Aangezien de Paarden die door Johannes werden gezien, door de kleuren worden onderscheiden, het eerste immers verscheen wit, het tweede rossig, het derde zwart, en het vierde vaal, en de kleuren het hoedanige der zaak betekenen, zal hier derhalve eerst iets over de kleuren worden gezegd: er verschijnen in de Hemelen kleuren van elk geslacht, en zij ontlenen den oorsprong aan het licht daar; en omdat dit Licht in schittering en glans het licht der wereld onmetelijk overtreft, doen aldus de kleuren het eveneens daar; en omdat het Licht daar is vanuit de Zon des Hemels, welke de Heer is, en het Goddelijke, voortgaande, is, en vandaar dat Licht geestelijk is, betekenen daarom ook alle kleuren geestelijke dingen: en omdat het Goddelijke, voortgaande, is het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, en het Goddelijk Goede in den Hemel zich vertoont door een vlamig Licht, en het Goddelijk Ware door een blank Licht, zijn er derhalve twee kleuren die daar de fundamentele van alle zijn, namelijk de rode kleur en de witte kleur; de rode kleur ontleent den oorsprong aan het vlamig Licht, hetwelk is vanuit het Goddelijk Goede, en de witte kleur aan het blanke Licht, hetwelk is vanuit het Goddelijk Ware; weswege de kleuren voor zoveel als zij aan het rode ontlenen, het goede betekenen, en voor zoveel als zij aan het blanke ontlenen, het ware betekenen: maar deze dingen kunnen beter vaststaan uit de dingen die over de kleuren uit ondervinding in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zijn aangevoerd; namelijk dat de schoonste kleuren verschijnen in de Hemelen, n. 1053, 1624; dat de kleuren in de Hemelen zijn vanuit het Licht daar, en dat zij de modificaties en de schakeringen ervan zijn, n. 1042, 1043, 1053, 1624, 3993, 4530, 4922, 4742; aldus dat zij aanschijnen van het ware en het goede zijn, en zulke dingen betekenen die van het inzicht en van de wijsheid zijn, n. 4530, 4922, 4677, 9466: dat derhalve de kostbare Stenen, welke van verschillende kleuren zijn, in den Borstlap van den Efod, of in de Urim en Thummim, alle dingen van het Ware vanuit het Goede in den Hemel en in de Kerk hebben betekend, en vandaar dat die Borstlap in het algemeen het Goddelijk Ware heeft betekend voortlichtende vanuit het Goddelijk Goede, n. 9832, 9865, 9868, 9905; en dat

daaruit Antwoorden werden gegeven door de schakeringen en de uitschitteringen des Lichts, en tegelijk door een zwijgende doorvatting, of door een levende stem vanuit den Hemel, n. 3862: dat de kleuren voor zoveel zij aan het rode ontlenen, het goede betekenen, en voorzoveel aan het blanke, het ware, n. 9467: over het Licht des Hemels, vanwaar en wat het is, zie men in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140, 275. Bovendien moet men weten, dat de rode kleur nu eens het hoedanige der zaak ten aanzien van het goede betekent, dan weer het hoedanige der zaak ten aanzien van het boze; die kleur immers ontstaat vanuit het vlammig Licht, welk Licht is vanuit de Zon des Hemels daar, zoals boven is gezegd, en eveneens ontstaat zij vanuit het vlamig in de hel, hetwelk is vanuit het vuur daar, welk vuur eender is aan een kolenvuur; vandaar is het rode in den Hemel een volslagen ander rode dan het rode in de hel; het rode in den Hemel is glanzend en levend, het rode echter in de hel is lelijk donker en dood; ook maakt het rode des Hemels levend, doch het rode der hel maakt dood: de oorzaak hiervan is deze, dat het vuur, vanuit hetwelk het rode is, in zijn oorsprong de liefde is; het hemelse vuur is vanuit de hemelse liefde, en het helse vuur is vanuit de helse liefde; vandaar is het, dat het vuur in het Woord de liefde in den enen en den anderen zin betekent; men zie n. 4906, 5071, 5215, 6314, 6832, 7575, 10747; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 134, 566 tot 575; deswege betekent het daaruit ontstaande rode het hoedanige der liefde in den enen en den anderen zin: ook wordt dit rossige, of het rossige van dit Paard, in de oorspronkelijke Griekse Taal zo geheten naar het woord vuur: uit deze dingen en tevens uit de beschrijving van dit Paard in dit Vers, blijkt vanwaar het is, dat het rossige Paard het verstand van het Woord betekent teloor gegaan ten aanzien van het goede. Dat het Paard iets van een zaak betekent, kan klaarblijkend hieruit vaststaan dat de Paarden werden gezien toen de zegelen werden geopend, en er wordt gezegd dat zij uitgingen; zij konden immers niet van het Boek uitgaan, maar de dingen konden worden geopend die met de paarden worden aangeduid: dat het Paard het verstandelijke betekent, en de kleur het hoedanige ervan, is mij door ondervinding ten zeerste bekend gemaakt; er werd immers door mij ettelijke malen gezien dat geesten die over de ene of andere zaak vanuit het verstand in overdenking waren, op paarden reden; en toen ik hun vroeg of zij reden, zeiden zij dat zij niet reden, maar dat zij in overdenking stonden verzonken aangaande de ene of andere zaak; daaruit bleek dat het rijden op een paard een schijn was, uitbeeldende de werking van hun verstand: er is eveneens een plaats die de samenkomst der inzichtsvollen en der wijzen wordt genoemd,

waar zeer velen gaan ter overdenking; en wanneer iemand daar komt, verschijnen hem paarden in verschillende kleur, en verschillend opgetuigd, en eveneens wagens, en sommigen paardrijdend, en sommigen zittend in een wagen; toen het hun werd gevraagd of zij op paarden rijden of in wagens werden gereden, zeiden ook zij dat het niet zo was, maar dat zij al overdenkende liepen; daaruit bleek ook, wat met paarden en met wagens wordt aangeduid: maar over deze zaak zie men meer dingen in het Werkje OVER HET WITTE PAARD: uit deze dingen nu kan vaststaan, vanwaar het is dat door Johannes Paarden werden gezien toen de zegelen van het Boek werden geopend, en eveneens wat zij betekenen: dat er Paarden door hem werden gezien, is omdat alle geestelijke dingen des Woords in den zin der letter ervan zich vertonen door zulke dingen die overeenstemmen of die uitbeelden, en vandaar aanduiden; en dit ter oorzaak hiervan dat het Goddelijke daar in laatsten zij en vandaar ten volle, zoals boven ettelijke malen is gezegd. Dat het rossige of het rode het hoedanige der zaak ten aanzien van het goede betekent, kan ook vaststaan uit deze volgende dingen; bij Mozes: *“Die in den wijn zijn bekleedsel wast, en in het bloed der druiven zijn omhulsel: rood van ogen vanwege den wijn, en wit van tanden vanwege de melk”*, Gen. XLIX: II, 12; deze dingen staan in de profetische uitspraak van Israël, den vader, aangaande Jehudah, en onder Jehudah wordt daar de Heer verstaan ten aanzien van het goede der liefde, en in den betrekkelijken zin het hemels Rijk des Heren; wat met de afzonderlijke dingen daar in den geestelijken zin wordt aangeduid, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar zij zijn ontvouwd; de Goddelijke Wijsheid, welke vanuit het Goddelijk Goede is, wordt aangeduid met rood van ogen vanwege den wijn; en het Goddelijk Inzicht, hetwelk vanuit het Goddelijk Ware is, met wit van tanden vanwege de melk. In de Klaagliederen: *“De Nazireërs waren witter dan sneeuw, blanker waren zij dan melk; de beenderen waren roder dan paarden”*, IV: 7; door de Nazireërs werd de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; men zie boven n. 66, 196 einde; en daarom ook werd met hen in den betrekkelijken zin het goede der hemelse liefde aangeduid, omdat dit goede uit het Goddelijk Menselijke des Heren onmiddellijk voortgaat; het uitbeeldende ervan in de Kerk wordt aldus beschreven; het ware van dat goede wordt aangeduid met: Zij waren witter dan sneeuw, en blanker dan melk; en het goede van het ware met: De beenderen waren roder dan paarden; de beenderen immers betekenen de ware dingen in hun laatste, aldus de ware dingen in de gehele samenvatting, want in de laatsten zijn alle dingen tegelijk en ten volle; dat die dingen vanuit het goede zijn, en eveneens goede dingen, wordt aangeduid met: Zij waren rood.

Bij Zacharia: “*Zie, vier wagens uitgaande tussen bergen van brons, aan den eersten wagen rossige paarden, aan den tweeden wagen zwarte paarden, aan den derden witte paarden, aan den vierden hagel vlekkege paarden, robuuste*”, VI: 1, 2, 3; dat met de rossige paarden hier eveneens het hoedanige van het verstand ten aanzien van het goede in den aanvang wordt aangeduid, met de zwarte paarden het hoedanige van het verstand ten aanzien van het ware in den aanvang, met de witte paarden het hoedanige van het verstand ten aanzien van het ware daarna, met de hagelvlekkege paarden het hoedanige van het verstand ten aanzien van het ware en het goede daarna, en met de robuuste het hoedanige ervan vandaar ten aanzien van de macht om de valse en de boze dingen te weerstaan, zie men boven in n. 355, waar is gehandeld over de betekenis van het paard. Bijna iets eenders wordt bij denzelfde verstaan onder *het rossige Paard waarop de man reed staande tussen de mirten*, I: 8. Aangezien met het rode of het rossige het hoedanige der zaak ten aanzien van het goede wordt aangeduid, waren derhalve *als bedekking op de Tent vellen van rossige rammen*, Exod. xxv: 5; Hfdst. xxvi: 14; Hfdst. xxxv: 7; en om dezelfde reden was derhalve eveneens *het water der afzondering, waardoor zij werden gereinigd, gemaakt van een verbrande rossige koe*, Num. xix: 1 tot 10; met de rossige koe wordt het goede van den natuurlijken mens aangeduid, en met het water der afzondering, gemaakt van die koe, verbrand zijnde, wordt het ware van den natuurlijken mens aangeduid; en omdat alle reiniging geschiedt door de ware dingen, werd dit derhalve bevolen; ook de afzonderlijke dingen van het proces bij de slachting ervan en bij de bereiding van het water voor de reiniging daaruit, behelzen geestelijke dingen. Omdat het Rode het hoedanige der zaak ten aanzien van het goede betekent, betekenen derhalve eveneens de Namen en de Dingen die naar hetzelfde woord in de oorspronkelijke Taal worden genoemd, het goede vanuit hetwelk zij zijn; Rood in de oorspronkelijke taal heet ADAM; daarvandaan is de naam Adam, en eveneens de naam Edom, en vandaar eveneens wordt de Mens genoemd Adam, de Aardbodem [*Humus*] Adama, en de Robijn Odam; aldus zijn die namen en die dingen naar het rode genoemd; met Adam wordt de Oudste Kerk aangeduid, welke de Kerk is geweest die in het goede der liefde was; iets eenders wordt met den Mens, en iets eenders met den Aardbodem in den geestelijken zin aangeduid waar er wordt gehandeld over het hemels goede; dat Edom is geheten naar het rode, zie men in Gen. xxv: 30; en vandaar wordt met hem aangeduid het ware van het goede van den natuurlijken mens; dat de Robijn ook naar het rode wordt geheten, zie men in Exod. xxviii: 17; Hfdst. xxxix 10; Ezech. xxviii: 13; vandaar is het, dat met den robijn wordt aangeduid het ware van het hemels

goede. Dat Adam de Oudste Kerk betekent, welke de hemelse Kerk is geweest, of de Kerk die in het goede der liefde tot den Heer was, zie men in n. 478, 479; dat de Mens de Kerk betekent ten aanzien van het goede, n. 4287, 7424, 7523; dat de Aardbodem ook iets eenders betekent, n. 566, 10570: dat Edom, omdat hij naar het rode is geheten, het ware van het goede van den natuurlijken mens betekent, n. 3300, 3322: en dat de Robijn het ware van het hemels goede betekent, n. 9865. Omdat het Rode het hoedanige der zaak ten aanzien van het goede betekent, betekent het derhalve in den tegengestelden zin het hoedanige der zaak ten aanzien van het boze dat tegenovergesteld is aan het goede, en vandaar het teloor gegane goede; in dezen zin wordt het rode gezegd in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Indien uw zonden zullen geweest zijn zoals scharlaken, zoals sneeuw zullen zij wit worden; indien zij rood zullen geweest zijn zoals purper, zoals wol zullen zij zijn”*, i: 18: en bij Nahum: *“Het schild zijner sterken is roodachtig gemaakt, de mannen der sterkte zijn gepurperd; in het vuur der fakkelen zijn zijn wagens, in de straten raasden de wagens, zij snelden heen en weder in de wijken, hun aanblik was zoals die van fakkelen”*, ii: 4, 5. In dien zin wordt de *Draak* ook *rossig* geheten, Apoc. xii: 3, waarover in hetgeen volgt.

365. En hem die daarop zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde; dat dit betekent het Woord vandaar niet verstaan, waarvandaan de onenigheden in de Kerk, staat vast uit de betekenis van hem die op het rossige Paard zat, zijnde het Woord niet verstaan ten aanzien van het goede; met hem die op het paard zat wordt immers het Woord aangeduid, zoals boven in n. 355, 356; met het paard wordt het verstand ervan aangeduid, n. 355; en met het rossige paard het verstand teloor gegaan ten aanzien van het goede, n. 364; en daarom wordt met hem die op het rossige paard zat, het vandaar niet verstande Woord aangeduid; uit de betekenis van den vrede nemen, zijnde daarvandaan de onenigheden, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de aarde, zijnde de Kerk; dat de aarde de Kerk betekent, zie men boven in n. 29, 304. Voordat het wordt ontvouwd wat de Vrede betekent, zal iets worden gezegd daarover dat er, wanneer het verstand van het Woord is teloor gegaan, onenigheden in de Kerk opkomen; onder het goede wordt verstaan het goede der liefde tot den Heer, en het goede der liefde jegens den naaste, aangezien al het goede is der liefde; wanneer deze goeden er bij den mens der Kerk niet zijn, dan wordt het Woord niet verstaan; de verbinding immers van den Heer en de verbinding van den Hemel met den mens der Kerk is door het goede; en daarom kan er, indien het goede niet bij hem is, niet enige verlichting worden gegeven; alle verlichting immers wanneer men het Woord leest, is

vanuit den Hemel door den Heer; en wanneer er geen verlichting is, dan zijn de ware dingen die in het Woord zijn, in het duister; vandaar de onenigheden: dat het Woord niet wordt verstaan indien de mens niet in het goede is, kan ook hieruit vaststaan dat in de afzonderlijke dingen des Woords het hemels huwelijk is, dat is, de verbinding van het goede en het ware; en daarom, indien het goede niet aanwezig is bij den mens die het Woord leest, verschijnt ook het ware niet; het ware immers verschijnt vanuit het goede, en het goede door de ware dingen; dat er in de afzonderlijke dingen des Woords een verbinding is van het goede en het ware, zie men boven in n. 238 einde, 288. Het is immers aldus daarmede gesteld: voor zoveel als de mens in het goede is, vloeit de Heer in, en geeft Hij de aandoening van het ware en daaruit het verstand; want het innerlijk menselijk gemoed is geheel en al gevormd tot het beeld des Hemels, en de ganse Hemel is gevormd volgens de aandoeningen van het goede en van het ware vanuit het goede; en daarom kan, indien het goede niet bij den mens is, dat gemoed niet worden geopend, te minder gevormd tot den Hemel; het wordt gevormd door de verbinding van het goede en het ware; daaruit kan ook vaststaan, dat de ware dingen, indien de mens niet in het goede is, geen aardbodem hebben waarin zij kunnen worden opgenomen, noch warmte vanuit dewelke zij kunnen groeien; de ware dingen immers bij den mens die in het goede is, zijn zoals de zaden in den aardbodem in lentetijd; doch de ware dingen bij den mens die niet in het goede is, zijn zoals zaden in den aardbodem ineengekrompen door de vorst in wintertijd, wanneer er noch gras, noch bloem, noch boom, te minder vrucht is. In het Woord zijn alle ware dingen des Hemels en der Kerk, ja zelfs alle verborgenheden der wijsheid die de Engelen des Hemels hebben, maar niemand ziet die dan alleen hij die in het goede der liefde tot den Heer en in het goede der liefde jegens den naaste is; zij die het niet zijn, zien hier en daar ware dingen, maar zij verstaan ze niet; zij hebben aangaande dezelve een gans andere doorvatting en een gans andere idee dan die welke de ware dingen zelf in zich hebben; vandaar zijn, hoewel zij de ware dingen zien of weten, de ware dingen nochtans niet ware dingen bij hen, maar valse dingen; want de ware dingen zijn niet ware dingen vanuit den klank en vanuit het uitspreken ervan, maar vanuit de idee en de doorvatting aangaande dezelve; anders is het gesteld wanneer de ware dingen zijn ingeplant aan het goede; dan verschijnen de ware dingen in hun vorm, want het ware is de vorm van het goede. Daaruit kan men opmaken, hoedanig het verstand van het Woord is bij hen die het geloof-alleen maken tot het enige heilsmiddel, en het goede des levens of het goede der naastenliefde achter den rug werpen; het werd bevonden dat zij die

zich daarin hebben bevestigd zowel met de leer als met het leven, zelfs niet één juiste idee van het ware hebben; hetgeen ook de oorzaak is, dat zij evenmin weten wat het goede is, wat de naastenliefde en de liefde, wat de naaste, wat de Hemel en de hel, dat zij leven na den dood als mensen, ja zelfs ook niet wat de wederverwekking is, wat de doop, en andere dingen meer; ja zelfs zijn zij in zulk een blindheid aangaande God zelf, dat zij er drie vereren in de denking, en niet één tenzij alleen met den mond; en niet weten dat de Vader des Heren het Goddelijke in Hem is, en de Heilige Geest het Goddelijke uit Hem is. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, dat er geen verstand van het Woord is, waar niet het goede is. Dat hier wordt gezegd dat aan hem die op het rossige paard zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde, is omdat de Vrede betekent het vredige van het gemoed en de kalmte van den animus vanwege de verbinding van het goede en het ware; vandaar betekent den vrede nemen het onvredige en het onkalmte vanwege de ontbinding ervan, tengevolge waarvan er insteeds onenigheden zijn; wanneer immers het goede is gescheiden van het ware, dan volgt in de plaats ervan het boze op; en dit heeft niet het ware lief, maar heeft het valse lief; want al het valse is van het boze, zoals al het ware is van het goede; en daarom, wanneer hij een ware ziet in het Woord, of een ware hoort van een ander, zo verzet het boze dat van zijn liefde en daaruit van zijn wil is, zich daartegen, en dan of verwerpt hij dat, of verdraait hij dat, of door ideeën vanuit het boze verduistert hij dat zó dat hijzelf tenslotte niets van het ware in het ware ziet, hoezeer het ook als een ware mag klinken wanneer hij het uitspreekt; daarvandaan is de oorsprong van alle onenigheden, redetwisten, en ketterijen in de Kerk: vanuit deze dingen kan vaststaan wat er met den vrede van de aarde nemen hier wordt aangeduid. Wat echter de Vrede in zijn eersten oorsprong is, is uitvoerig getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, waar is gehandeld over den staat des vredes in den Hemel, n. 284 tot 290; namelijk dat deze in zijn eersten oorsprong is vanuit den Heer, in Hem vanuit de vereniging van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, en uit Hem vanuit de verbinding van Hem met den Hemel en de Kerk, en in het bijzonder vanuit de verbinding van het goede en het ware bij een ieder; vandaar is het, dat met den Vrede in den hoogsten zin de Heer wordt aangeduid, in den betrekkelijken zin de Hemel en de Kerk in het gemeen, en eveneens de Hemel en de Kerk in het bijzonder bij een ieder: dat deze dingen met den Vrede in het Woord worden aangeduid, kan vaststaan uit verscheidene plaatsen daar, waarvan ik de volgende ter bevestiging wil aanvoeren; bij Johannes: *“Jesus zeide: Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u; niet zoals de wereld geeft, geef Ik u; uw hart worde niet*

beroerd, noch ontstelle het”, xiv: 27; daar wordt gehandeld over het één-zijn van den Heer met den Vader, dat is, over het één-zijn van Zijn Goddelijk Menselijke met het Goddelijke Zelf dat in Hem vanuit de ontvangenis was; en daaruit over de verbinding van den Heer met hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; vandaar wordt onder den vrede het kalme des gemoeds vanuit die verbinding verstaan; en omdat zij door denzelve beschermd zijn tegen de boze en de valse dingen die uit de hel zijn, de Heer immers beschermt hen die met Hem zijn verbonden, zegt Hij derhalve: Uw hart worde niet beroerd, noch ontstelle het; deze Goddelijke vrede is in den mens; en omdat de Hemel met denzelve is, wordt onder den Vrede daar ook de Hemel verstaan, en in den hoogsten zin de Heer; de vrede echter der wereld is vanuit de successen daar, aldus vanuit de verbinding met de wereld; en omdat deze slechts uitwendig is, en niet de Heer en vandaar niet de Hemel in denzelve is, vergaat deze met het leven van den mens in de wereld, en wordt verkeerd in onvrede; derhalve zegt de Heer: “Mijn vrede geef Ik u; niet zoals de wereld geeft, geef Ik u”. Bij denzelfde: *“Jezus zeide: Deze dingen heb Ik tot u gesproken opdat gij in Mij vrede hebt; in de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt vertrouwen, Ik heb de wereld overwonnen”*, xvi: 33; ook hier wordt onder den vrede verstaan het inwendig verkwikkelijke vanuit de verbinding met den Heer, waarvandaan de Hemel en de eeuwige vreugde is; hier wordt de vrede tegenovergesteld aan de verdrukking, omdat met de verdrukking wordt aangeduid de bestoking door de boze en de valse dingen, welke degenen hebben die in den Goddelijken vrede zijn zolang zij in de wereld leven; het vlees immers hetwelk zij dan met zich ronddragen, begeert de dingen die der wereld zijn; daarvandaan is de verdrukking; en daarom zegt de Heer: “Opdat gij in Mij vrede hebt; in de wereld zult gij verdrukking hebben”; en omdat de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke Zich de macht over de hellen heeft verworven, aldus over de boze en de valse dingen die daaruit bij een ieder oprijzen in het vlees en bestoken, zegt Hij derhalve: “Hebt vertrouwen, Ik heb de wereld overwonnen”. Bij Lukas: *“Jezus zeide tot de zeventig die Hij uitzond: In wat huis gij zult zijn ingegaan, zegt eerst: Vrede zij dezen huize; en indien daar een zoon des vredes zal geweest zijn, zo zal op hem uw vrede rusten; indien echter niet, zo zal hij op u wederkeren”*, x: 5, 6; en bij Mattheus: *“Binnenschrijdende in het huis, groet hetzelve; en indien het huis waardig zal zijn geweest, zo kome uw vrede over hetzelve; indien het echter niet waardig zal zijn geweest, zo kere uw vrede weder tot u; en zo iemand u niet zal hebben ontvangen, noch uw woorden zal hebben gehoord, uitgaande uit dat huis of uit dezelve stad, schudt het stof uwer voeten af”*, x: 12, 13, 14; dat zij zouden zeggen: Vrede zij dezen

huize, betekent opdat zij zouden leren kennen of zij die daar zijn, den Heer zouden opnemen; zij evangeliseerden aangaande den Heer, en vandaar aangaande den Hemel, de hemelse vreugde, en het eeuwige leven; want al die dingen worden met den vrede aangeduid; en zij die opnamen, worden verstaan onder de zonen des vredes, op wie de vrede zou rusten; dat echter indien zij den Heer niet zouden erkennen, en vandaar niet de dingen zouden opnemen die des Heren of die des vredes zijn, dezelve van hen zou worden weggenomen, wordt aangeduid daarmede dat indien het huis of de stad niet waardig zou zijn, de vrede op hen zou wederkeren; opdat zij dan niet gekwetst zouden worden door de boze en de valse dingen die in dat huis of in die stad waren, werd het bevolen dat zij uitgaande het stof hunner voeten zouden afschudden, waarmede wordt aangeduid opdat niet het verdoemde daaruit zou aankleven; met het stof der voeten immers wordt het verdoemde aangeduid; want het laatste bij den mens, zijnde het zinlijk natuurlijke, stemt overeen met de voetzolen; en omdat daaraan het boze kleeft, schudden derhalve zij die in de uitbeeldende dingen der Kerk waren, zoals de meesten te dien tijde waren, het stof der voeten af wanneer de ware dingen der leer niet werden opgenomen; wanneer immers in de geestelijke wereld een goede komt tot de bozen, vloeit uit dezen het boze in, en verstoort enigermate; maar dit verstoort alleen de laatsten welke overeenstemmen met de voetzolen; vandaar verschijnt het wanneer zij zich omkeren en heengaan, alsof zij het stof hunner voeten achterwaarts afschudden, hetgeen een aanwijzing is dat zij bevrijd zijn, en dat het boze dengenen aankleeft die in het boze zijn: dat de voetzolen overeenstemmen met de laagste natuurlijke dingen, en dat zij vandaar in het Woord dezelve betekenen, zie men in n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952: en dat het stof dat zij zouden afschudden, het verdoemde betekent, n. 249, 7418, 7522. Bij Lukas: *“Jezus weende over de stad, zeggende: Indien gij kendet, en zelfs in dezen dag, de dingen die tot uw Vrede zijn; maar nu is het verborgen voor uw ogen”*, XIX: 41, 42; zij die over deze woorden en de vlak daarop volgende alleen denken vanuit den zin der letter, geloven, omdat zij niet iets anders zien, dat door den Heer die dingen zijn gezegd over de vernietiging van Jeruzalem; maar alle dingen die de Heer sprak, beschouwden, omdat zij uit het Goddelijk zijn, niet de wereldlijke en de tijdelijke dingen, maar de hemelse en de eeuwige dingen; en daarom wordt met Jeruzalem, waarover de Heer weende, hier als elders, de Kerk aangeduid, welke toen volslagen verwoest was, zodat er niet langer het ware en vandaar niet het goede was, en dat zij zo voor eeuwig zouden vergaan; en daarom zegt Hij: *“Indien gij kendet, en zelfs in dezen dag, de dingen die tot uw vrede zijn, dat*

is, tot het leven en de eeuwige gelukzaligheid, welke uit den Allenen Heer zijn; want onder den vrede wordt, als gezegd is, de Hemel en de hemelse vreugde door de verbinding met den Heer verstaan. Bij denzelfde: “*Zacharias, profeterende, zeide: De opgang uit den hoge is verschenen aan hen die gezeten zijn in de duisternis en de schaduw des doods, om onze voeten te richten in den weg des vredes*”, i: 78, 79; deze dingen aangaande den Heer Die in de wereld zou komen, en aangaande de verlichting alsdan van hen die buiten de Kerk waren, en in de onwetendheid omtrent het Goddelijk Ware, omdat zij het Woord niet hadden; de Heer wordt verstaan onder den opgang uit den hoge die verschijnt; en zij die buiten de Kerk zijn, worden verstaan onder hen die in de duisternis en de schaduw des doods zijn gezeten; en de verlichting van hen in de Goddelijke ware dingen door de openming van den Heer en de verbinding met Hem, waarvandaan de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid is, wordt verstaan onder den weg des vredes; met onze voeten in denzelve richten, wordt het onderricht aangeduid. Bij denzelfde: “*De discipelen loofden God, zeggende: Gezegend de Koning Die komt in den Naam des Heren; vrede in den Hemel en heerlijkheid in de hoogste dingen*”, xix: 38; deze dingen werden door de discipelen gezegd, toen de Heer naar Jeruzalem ging om daar door het lijden des kruises, hetwelk Zijn laatste verzoeking was, ten volle Zijn Menselijke met Zijn Goddelijke te verenigen en eveneens de hellen geheel en al te onderjucken; en omdat dan uit Hem al het Goddelijk Goede en Ware zou voortgaan, zeiden zij: “Gezegend de Koning Die komt in den Naam des Heren”, waarmede werd aangeduid de erkenning, de verheerlijking, en de dankzegging dat uit Hem die dingen zijn; men zie boven n. 340; met den vrede in den Hemel en met de heerlijkheid in de hoogste dingen, wordt aangeduid dat de dingen die met den vrede worden aangeduid, zijn vanuit het één-zijn van het Goddelijke Zelf en het Goddelijke Menselijke, en vandaar voor de Engelen en de mensen vanuit de verbinding met den Heer: want toen door den Heer de hellen waren onderjukt, is het vrede geworden in den Hemel, en toen hadden zij die daar waren, het Goddelijk Ware uit den Heer, hetgeen de heerlijkheid in de hoogste dingen is; dat de heerlijkheid het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware is, zie men boven in n. 33, 288, 345. Omdat de Vrede in den inwendigen zin des Woords den Heer betekent, en vandaar den Hemel en het eeuwige leven, in het bijzonder het verkwikkelijke des Hemels opkomende vanuit de verbinding met den Heer, zeide derhalve de Heer na de wederopstanding, wanneer Hij aan de discipelen verscheen, tot hen: “*Vrede zij ulieden*”, Lukas xxiv: 36, 37; Joh. xx: 19, 21, 26. Verder; bij Mozes: “*Jehovah zegene u, en behoede u; Jehovah doe Zijn aangezichten over u*

lichten, en erbarme Zich uwer; en Jehovah verheffe Zijn aangezichten over u, en stelle u vrede”, Num. vi: 24, 25, 26; het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk alle inzicht en wijsheid is, met hetwelk de Heer invloeit, wordt verstaan onder: Jehovah doe Zijn aangezichten over u lichten; en door hetzelfde de bescherming tegen de valse dingen, wordt verstaan onder: Hij erbarme Zich uwer; en het Goddelijk Goede, vanuit hetwelke alle liefde en naastenliefde is, met hetwelk de Heer invloeit, wordt verstaan onder: Jehovah verheffe Zijn aangezichten over u; en door hetzelfde de bescherming tegen de boze dingen, en vandaar de Hemel en de eeuwige gelukzaligheid, wordt verstaan onder: Hij stelle [*ponat*] u vrede; want wanneer de boze en de valse dingen zijn verwijderd en niet langer bestoken, dan vloeit de Heer in met vrede, in denwelke en vanuit denwelke de Hemel is, en het verkwikkelijke dat de innerlijke dingen des gemoeds met gezegendheid vervult, aldus de hemelse vreugde; deze Zegen zie men ook boven ontvouwd in n. 340. Iets eenders wordt met den Vrede aangeduid bij David: “*Jehovah zal Zijn volk zegenen in vrede*”, Psalm xxix: 11; en bij denzelfde: “*Wie zal ons het goede tonen; verhef Gij over ons het licht Uwer aangezichten, o Jehovah; Gij geeft de vreugde in mijn hart, meer dan ter tijd als hun koren en hun most worden vermenigvuldigd; in vrede tegelijk lig ik neder en slaap ik; want Gij, o Jehovah, Alleen doet mij zeker wonen*”, Psalm iv: 7, 8, 9; hier wordt de Vrede beschreven dien degenen hebben die in de verbinding met den Heer zijn door de opneming van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware uit Hem, en dat het de Vrede is in denwelke en vanuit denwelke de hemelse vreugde is; het Goddelijk Goede wordt verstaan onder: “*Wie zal ons het goede tonen*”; en het Goddelijk Ware onder: “*Verhef Gij over ons het licht Uwer aangezichten*”; het Licht van des Heren aangezichten is het Goddelijk Licht voortgaande uit Hem als Zon in den Engellijken Hemel, hetwelk in zijn wezen het Goddelijk Ware is, zoals men zie getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140; de hemelse vreugde daaruit wordt verstaan onder: “*Gij geeft de vreugde in het hart*”; de vermenigvuldiging van het goede en het ware wordt verstaan onder: “*Hun koren en hun most worden vermenigvuldigd*,” het koren betekent het goede, en de most het ware; omdat de vrede is in dezelve en vanuit dezelve, wordt derhalve gezegd: “*In vrede tegelijk lig ik neder en slaap ik; want Gij, o Jehovah, doet mij zeker wonen*”; met den vrede wordt het inwendig verkwikkelijke des Hemels aangeduid, met de zekerheid het uitwendig verkwikkelijke; en met nederliggen en slapen, en met wonen wordt leven aangeduid. Bij Mozes: “*Indien gij in Mijn inzettingen zult hebben gewandeld, en Mijn geboden zult hebben gehouden, en dezelve zult hebben gedaan, zo zal ik*

vrede geven in het land, aldus dat gij zeker zult nederliggen, en niemand zal u verschrikken; en Ik zal het boze wilde dier doen ophouden van het land, en het zwaard zal door het land niet doorgaan”, Levit. xxvi: 3, 6; waarvandaan de vrede, dat is, waarvandaan de Hemel en de hemelse vreugde is, wordt hier beschreven; de vrede in zich beschouwd is niet de Hemel en de hemelse vreugde, maar deze zijn in den vrede en vanuit den vrede; de Vrede immers is zoals de morgenstond of zoals de Lente in de wereld, welke de menselijke gemoederen in de gesteldheid brengen om met het hart de verkwikkelijke en de liefelijke dingen op te nemen vanuit de dingen die voor de ogen verschijnen, want het is dit wat verkwikt en bekoort; en omdat vanuit den Goddelijken Vrede eender alle dingen des Hemels en der vreugde ervan zijn, worden vandaar deze ook onder den Vrede verstaan; aangezien de mens den Hemel heeft vanuit het leven volgens de geboden, daarvandaan immers heeft hij de verbinding met den Heer, wordt derhalve gezegd: “Indien gij in Mijn inzettingen zult hebben gewandeld, en Mijn geboden zult hebben gehouden, en dezelve zult hebben gedaan, zo zal Ik vrede geven in het land”; dat zij dan niet bestookt zullen zijn door de boze en de valse dingen, wordt daaronder verstaan dat zij zeker zullen nederliggen, en niemand hen zal verschrikken; en daarmee dat Jehovah het boze wilde dier zal doen ophouden van het land; en dat het zwaard niet door hetzelfde zal doorgaan; met het boze wilde dier worden de boze begeerten aangeduid, en met het zwaard worden de valsheden daaruit aangeduid; deze en gene vernietigen het goede en het ware vanuit welke de Vrede is; en met het land wordt de Kerk aangeduid; dat het boze wilde dier de boze begeerten betekent, en de vernietiging van het goede door dezelve, zie men in n. 4729, 7102, 9335; dat het zwaard de valsheden betekent, en de vernietiging van het ware door dezelve, boven in n. 131; en dat het land de Kerk betekent, ook boven, n. 29, 304. Hij die niet wordt verheven boven den zin der letter des Woords, ziet niet iets anders dan dat hij die leeft volgens de inzettingen en de geboden, in vrede zal leven, dat is, dat hij geen vijanden en onvrienden [*hostes et inimici*] zal hebben, en dat hij zo zeker zal nederliggen; voorts dat niet enig boos wild dier schade zal berokkenen, en dat hij niet door het zwaard zal vergaan; maar dit is niet het geestelijke des Woords; het Woord is nochtans in de afzonderlijke dingen geestelijk, en dit schuilt in den zin der letter ervan, die natuurlijk is; het geestelijke ervan is dat wat nu boven is ontvouwd. Bij David: “*De ellendigen zullen de aarde bezitten, en zij zullen worden verlustigd over de veelheid des vredes: neem het ongerepte waar, en zie het rechte, want het laatste voor den man is vrede*”, Psalm xxxvii: II, 37; onder de ellendigen worden hier degenen verstaan die in de verzoekingën zijn in de

wereld; met de veelheid des vredes waarmede zij worden verlustigd, worden aangeduid de verkwikkelijke dingen die er na de verzoeken zijn, want na de verzoeken worden verkwikkelijke dingen gegeven door den Heer vanuit de verbinding van het goede en het ware alsdan, en vandaar vanuit de verbinding met den Heer; dat de mens vanuit de verbinding van het goede en het ware het verkwikkelijke des vredes heeft, wordt verstaan onder: “Neem het ongerepte waar en zie het rechte, want het laatste voor den man is vrede”; het ongerepte dat moet worden waargenomen, wordt in het Woord gezegd van het goede; en het rechte dat moet worden gezien, wordt gezegd van het ware; het laatste is het einde, wanneer de vrede er is. Bij denzelfde: *“De bergen zullen den volke Vrede dragen, en de heuvelen in gerechtigheid; in Zijn dagen zal de gerechte bloeien, en veel vrede totdat de maan niet zij”*, Psalm LXXII: 3, 7; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren en over Zijn Rijk; met de bergen die den volke vrede zullen dragen, wordt de liefde tot den Heer aangeduid; en met de heuvelen die in gerechtigheid zullen zijn, wordt de naastenliefde jegens den naaste aangeduid; dat deze dingen met de bergen in het Woord worden aangeduid, zie men in n. 795, 6435, 10438, ter oorzaak hiervan dat zij die in de liefde tot den Heer zijn, in den Hemel op bergen wonen, en zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, op heuvelen daar wonen, n. 10438, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 188; daaruit blijkt, dat onder den vrede de hemelse vreugde wordt verstaan, welke is vanuit de verbinding met den Heer door de liefde; met “in Zijn dagen zal de gerechte bloeien”, wordt degenen aangeduid die in het goede der liefde is; vandaar wordt er gezegd: “En veel vrede”; nergens anders vandaan immers dan vanuit den Heer, en vanuit Zijn verbinding met hen die in het goede der liefde zijn, is de vrede, zoals boven is gezegd; “Totdat de maan niet zij”, wordt gezegd, waarmede wordt aangeduid dat het ware niet zal gescheiden zijn van het goede, maar aldus verbonden dat zij één zijn, dat is, dat het ware ook het goede zij; al het ware immers is van het goede omdat het vanuit het goede is, en vandaar in zijn wezen het goede is; zodanig is het ware bij hen die in het goede der liefde tot den Heer uit den Heer zijn; en dezen worden hier verstaan onder den gerechte: dat de zon het goede der liefde betekent, en de maan het ware daaruit, zie men in n. 1521 tot 1531, 2495, 4060, 4696, 7083. Bij Jesaja: *“Een Knaap is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, op Wiens schouder het oppergezag is; men zal Zijn Naam noemen Wonderlijk, Raad, God, Held, Vader der eeuwigheid, Vorst des vredes: van het vermenigvuldigen van het oppergezag en van den vrede zal geen einde zijn”*, IX: 5, 6; deze dingen betreffen de Komst des Heren, van Wien wordt gezegd dat een Knaap ons is geboren en een Zoon

ons is gegeven, omdat met den knaap in het Woord het goede wordt aangeduid, daar het Goddelijk Goede, en met den zoon het ware, daar het Goddelijk Ware; het wordt aldus gezegd terwille van het huwelijk van het goede en het ware, hetwelk in de afzonderlijke dingen des Woords is; en omdat uit Hem het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware is, wordt Hij derhalve Vorst des vredes genoemd en wordt gezegd: “Van het vermenigvuldigen van het oppergezag en van den vrede zal geen einde zijn; het oppergezag wordt gezegd vanwege het Goddelijk Ware, en vrede vanwege het Goddelijk Goede, verbonden met het Goddelijk Ware; vandaar wordt Hij Vorst des vredes genoemd; dat vorst wordt gezegd met betrekking tot de ware dingen, en dat hij het voornaamste ware betekent, zie men in n. 1482, 2089, 5044; en boven n. 29; en vrede met betrekking tot de verbinding van het goede en het ware, boven in dit Artikel. Maar omdat in zeer veel plaatsen in het Woord Vrede wordt gezegd, en de ontvouwing zal zijn aangepast aan de zaak waarvan het wordt gezegd, of aan het subject met betrekking waartoe ervan wordt gesproken, en vandaar de betekenis ervan verschillend verschijnt, zou ik derhalve kort samengevat willen aangeven wat de Vrede betekent, opdat het gemoed niet naar alle kanten heen wordt getrokken:

De vrede is het gezegende des harten en der ziel, opkomende vanuit de verbinding van den Heer met den Hemel en met de Kerk, en deze vanuit de verbinding van het goede en het ware bij hen die daar zijn; vandaar is er niet langer de strijd van het boze en het valse tegen het goede en het ware, of geen onenigheid of oorlog in den geestelijken zin; vandaar is er Vrede, waarin alle vruchtmaking van het goede en vermenigvuldiging van het ware plaats vindt, bijgevolg alle wijsheid en inzicht; en omdat die Vrede uit den Allenen Heer is, en uit Hem bij de Engelen in den Hemel en bij de mensen in de Kerk, wordt derhalve onder den Vrede in den hoogsten zin de Heer verstaan, en in den betrekkelijken zin de Hemel en de Kerk, bijgevolg het goede verbonden met het ware bij hen die daar zijn.

Vanuit deze dingen kan men een idee hebben aangaande de betekenis van den vrede in de volgende plaatsen; bij David: “*Wijk af van het boze en doe het goede; zoek den Vrede en jaag dien na*”, Psalm xxxiv: 15; de vrede voor alle dingen die des Hemels en der Kerk zijn, waarvandaan de gelukzaligheid des eeuwigen levens is; en omdat alleen zij die in het goede zijn deze hebben, wordt derhalve gezegd: “*Wijk af van het boze en doe het goede; zoek den vrede en jaag dien na*”. Bij denzelfde: “*Veel Vrede hebben zij die Uw wet liefhebben; ook hebben zij geen aanstoot; ik heb uw heil verwacht, o Jehovah, en*

Uw geboden heb ik gedaan”, Psalm CXIX: 165, 166; de vrede voor het hemels gezegende, gelukzalige en verkwikkelijke, en omdat deze alleen worden gegeven bij hen die het liefhebben de geboden des Heren te doen, wordt derhalve gezegd: “Veel vrede hebben zij die Uw wet liefhebben; ik heb Uw heil verwacht, o Jehovah, en Uw geboden heb ik gedaan”; het heil staat voor het eeuwige leven; dat er voor hen geen bestoking is door de boze en de valse dingen, wordt daarmee aangeduid dat zij geen aanstoot hebben. Bij Jesaja: “*Jehovah, beschik Vrede voor ons, want al onze werken hebt Gij voor ons gewerkt*”, xxvi: 12; omdat de vrede alleen uit Jehovah, dat is, uit den Heer is, en gelegen is in het doen van het goede uit Hem, wordt derhalve gezegd: “Jehovah, beschik vrede voor ons, want al onze werken hebt Gij voor ons gewerkt”. Bij denzelfde: “*De Engelen des vredes wenen bitter; verwoest zijn de paden; die door den weg gaat, heeft opgehouden*”, xxxiii: 7, 8; omdat de vrede uit den Heer is, en in den Hemel uit Hem, heten derhalve de Engelen daar Engelen des vredes; en omdat zij die op de aarde in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, geen vrede hebben, wordt derhalve gezegd “dat zij bitter wenen, omdat de paden verwoest zijn; die door den weg gaat, heeft opgehouden”; de paden en de weg betekenen de goede dingen des levens en de ware dingen des geloofs; en daarom betekenen de verwoeste paden dat er niet langer de goede dingen des levens zijn; en die door den weg gaat, heeft opgehouden, betekent, noch langer de ware dingen des geloofs. Bij denzelfde: “*Och, of gij hadt geluisterd naar Mijn geboden, en uw vrede zou geweest zijn zoals een rivier, en uw gerechtigheid zoals de golven der zee: geen vrede, zegt Jehovah, hebben de goddelozen*”, xlvi: 18, 22; omdat degenen vrede hebben die leven volgens de geboden des Heren, en niet zij die niet dienvolgens leven, wordt derhalve gezegd: “Och, of gij hadt geluisterd naar Mijn geboden, en uw vrede zou geweest zijn zoals een rivier; geen vrede hebben de goddelozen”; de vrede zoals een rivier, betekent in overvloed; de gerechtigheid die zou zijn zoals de golven der zee; betekent de vruchtmaking van het goede door de ware dingen; gerechtigheid wordt in het Woord gezegd van het goede, en de zee van de ware dingen. Bij denzelfde: “*De bergen zullen wijken, en de heuvelen zullen worden verwijderd, maar Mijn barmhartigheid zal van met u niet wijken; het verbond Mijns vredes zal niet worden verwijderd; al uw zonen geleerd van Jehovah, en veelde vrede uwer zonen*”, liv: 10, 13; daar wordt gehandeld over den nieuwen Hemel en over de nieuwe Kerk; de vorige Hemel en de vorige Kerk, welke zullen vergaan, wordt verstaan onder: “De bergen zullen wijken, en de heuvelen zullen worden verwijderd”; dat zij die in den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk zijn, in het goede uit den Heer zullen zijn, en de hemelse

vreugde tot in het eeuwige zullen hebben door de verbinding met den Heer, wordt aangeduid met: “Mijn barmhartigheid zal van met u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet worden verwijderd”; de barmhartigheid betekent het goede uit den Heer, en het verbond des vredes betekent de hemelse vreugde vanuit de verbinding met den Heer; het verbond is de verbinding; onder de zonen die van Jehovah geleerd zijn, en die veel vrede hebben, wordt verstaan dat zij die, in den nieuwen Hemel en in de nieuwe Kerk, in de ware dingen vanuit het goede zullen zijn uit den Heer, de gezegendheid en de eeuwige gelukzaligheid hebben; met de zonen in het Woord worden degenen aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede zijn; daarmee dat zij van Jehovah geleerd zijn, wordt aangeduid dat zij in de ware dingen vanuit het goede zijn uit den Heer; en met veel vrede wordt aangeduid de gezegendheid en de eeuwige gelukzaligheid. Bij Ezechiël: *“David zal hun een vorst zijn tot in het eeuwige; en Ik zal een verbond des vredes met hen sluiten; een verbond der eeuwigheid zal het met hen zijn, en Ik zal hen geven en hen vermenigvuldigen, en Ik zal Mijn heiligdom in het midden van hen stellen tot in het eeuwige”*, xxxvii: 25, 26; daar wordt gehandeld over den Heer, over de schepping van den nieuwen Hemel en van de nieuwe Kerk door Hem; onder David die hun een vorst zal zijn tot in het eeuwige, wordt de Heer verstaan; met een verbond des vredes met hen sluiten, wordt aangeduid de hemelse vreugde en het eeuwige leven voor hen die met den Heer zijn verbonden; het verbond des vredes is hier zoals boven de hemelse vreugde en het eeuwige leven vanuit de verbinding met den Heer; de vruchtmaking van het goede en de vermenigvuldiging van het ware daaruit, wordt aangeduid met: “Ik zal hen geven en hen vermenigvuldigen”; en omdat daaruit de Hemel en de Kerk is, wordt eraan toegevoegd: “En Ik zal Mijn heiligdom in het midden van hen stellen tot in het eeuwige”; het heiligdom is de Hemel en de Kerk. Bij Malachia: *“Opdat Mijn verbond met Levi zij; Mijn verbond met hem was des levens en des vredes; de wet der waarheid was in zijn mond, en verdraaidheid werd niet gevonden in zijn lippen; in den vrede en in de rechtheid heeft hij met Mij gewandeld”*, ii: 4, 5, 6; met Levi worden allen aangeduid die in het goede der naastenliefde jegens den naaste zijn, en in den hoogsten zin de Heer Zelf, omdat uit Hem dat goede is; hier de Heer Zelf; het verbond des levens en des vredes, betekent het één-zijn [*unio*] van het Goddelijke Zelf met Zijn Goddelijk Menselijke, vanuit welk één-zijn alle leven en vrede is; dat het Goddelijk Ware uit Hem is, wordt daarmee aangeduid “dat de wet der waarheid was in den mond van Hem, en verdraaidheid niet werd gevonden in de lippen van Hem”; de vereniging [*unitio*] zelf, welke in de wereld is geschied,

wordt verstaan onder: “In den vrede en in de rechtheid heeft hij met Mij gewandeld”; dat met Levi in het Woord de geestelijke liefde of de naastenliefde wordt aangeduid, zie men in n. 4497, 4502, 4503; en dat onder hem in den hoogsten zin de Heer wordt verstaan, n. 3875, 3877. Bij Ezechiël: *“Dan zal Ik een verbond des vredes met hen sluiten, en zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, opdat zij zeker wonen in de woestijn, en slapen in de wouden: dan zal de boom des velds zijn vrucht geven, en het land zal zijn inkomst geven, wanneer Ik de riemen huns juks zal hebben verbroken, en hen zal hebben bevrijd uit de hand dergenen die hen deden dienen”*, xxxiv: 25, 27; ook daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de instauratie van de nieuwe Kerk door Hem; de verbinding van hen die van de Kerk zijn, met den Heer, wordt aangeduid met het verbond des vredes dat Hij dan met hen zal sluiten; daarvandaan de bescherming en de zekerheid tegen de boze en de valse dingen, wordt aangeduid met: “Ik zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, opdat zij zeker wonen in de woestijn, en slapen in de wouden”; het boze wilde dier betekent de boze dingen van elk geslacht; de woestijn waar zij zeker zullen wonen, betekent de begeerten van het boze, namelijk dat zij niet zullen bestoken; en de wouden waarin zij zullen slapen, betekenen de valse dingen daaruit, welke ook niet zullen bestoken; de vruchtmaking van het goede door de ware dingen, en de vermenigvuldiging van het ware vanuit het goede, worden aangeduid met: “Dan zal de boom zijn vrucht geven, en het land zal zijn inkomst geven”; de boom des velds betekent de erkentissen van het ware, de vrucht betekent het goede daaruit, het land betekent de Kerk ten aanzien van het goede, aldus eveneens het goede der Kerk; en zijn inkomst betekent daaruit de vermenigvuldiging van het ware; dat deze dingen hun zullen worden nadat de Heer de boze en de valse dingen heeft verwijderd die zij hebben, wordt aangeduid met: “Wanneer Ik de riemen huns juks zal hebben verbroken, en hen zal hebben bevrijd uit de hand dergenen die hen deden dienen”; de riemen des juks zijn de verkwikkelijke dingen van het boze vanuit de liefde van zich en van de wereld, welke hen gebonden houden; en zij die hen deden dienen, zijn de valse dingen, omdat deze maken dat zij die boze dingen moeten dienen. Bij Zacharia: *“Een zaad des vredes zullen zij zijn; de wijnstok zal zijn vrucht geven, en de aarde zal haar inkomst geven; en de hemelen zullen hun dauw geven: spreekt de waarheid, de man met zijn genoot; oordeelt de waarheid en het gericht des vredes in uw poorten; hebt slechts de waarheid en den vrede lief”*, viii: 12, 16, 19; een zaad des vredes worden degenen geheten bij wie de verbinding van het goede en het ware is; en omdat die onder het zaad des vredes worden verstaan, wordt derhalve gezegd dat de

wijnstok zijn vrucht zal geven, en de aarde haar inkomst; daarmee dat de wijnstok zijn vrucht zal geven, wordt aangeduid dat het ware het goede zal voortbrengen; en daarmee dat de aarde haar inkomst zal geven, wordt aangeduid dat het goede ware dingen zal voortbrengen; de wijnstok immers betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen, of de ware dingen der Kerk; en de aarde betekent de Kerk ten aanzien van het goede, of het goede der Kerk; en de inkomst betekent de voortbrenging van het ware; met de hemelen die hun dauw zullen geven, wordt de vruchtmaking van het goede en de vermenigvuldiging van het ware aangeduid; de verbinding van het ware en het goede wordt verder beschreven met: “Spreekt de waarheid, de man met zijn genoot; oordeelt de waarheid en het gericht des vredes in uw poorten; hebt slechts de waarheid en den vrede lief”; met de waarheid wordt het ware aangeduid; met het gericht des vredes en met den vrede wordt de verbinding ervan met het goede aangeduid. Bij David: *“Jehovah zal vrede spreken tot Zijn volk en tot Zijn heiligen, opdat zij niet wederkeren tot de dwaasheid: de barmhartigheid en de gerechtigheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en de vrede zullen elkander kussen”*, Psalm LXXXV: 9, II; dat Jehovah vrede zal spreken tot Zijn volk en tot Zijn heiligen, betekent dat Hij de verbinding met Zich zal leren en geven door de verbinding van het goede en het ware bij hen; met den vrede wordt die ene en andere verbinding aangeduid; met het volk worden degenen aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en met de heiligen zij die in het goede door de ware dingen zijn; dat zij daarna niet het boze vanuit het valse en het valse vanuit het boze hebben, wordt aangeduid met: “Opdat zij niet wederkeren tot de dwaasheid”; die ene en andere verbinding wordt verder daarmee beschreven dat de barmhartigheid en de gerechtigheid elkander zullen ontmoeten, en de gerechtigheid en de vrede elkander zullen kussen; de barmhartigheid betekent daar de verwijdering van de valse dingen, weswege zij de ware dingen hebben; en de gerechtigheid betekent de verwijdering van de boze dingen, weswege zij de goede dingen hebben; daaruit blijkt wat betekent: “De gerechtigheid en de vrede zullen elkander kussen”. Bij Jesaja: *“Hoe verkwikkelijk zijn op de bergen de voeten van hem die evangeliseert, die den vrede doet horen, die het goede evangeliseert, die het heil doet horen, die zegt tot Zion: Uw Koning regeert”*, LII: 7; deze dingen aangaande den Heer; en met den Vrede daar wordt de Heer Zelf aangeduid, en vandaar de Hemel voor hen die met Hem zijn verbonden; evangeliseren betekent die dingen prediken; en omdat die verbinding geschiedt door de liefde, wordt derhalve gezegd: Evangeliseren op de bergen, en zeggen tot Zion; de bergen betekenen hier zoals boven het goede der liefde tot den Heer,

en Zion betekent de Kerk die in dat goede is; en de Heer wordt verstaan onder uw Koning die regeert; omdat de verbinding van het ware en het goede door de verbinding met den Heer wordt aangeduid met den vrede, wordt derhalve gezegd: “Van hem die den vrede doet horen, die het goede evangeliseert, die het heil doet horen”; het goede evangeliseren betekent de verbinding met Hem door het goede; en het heil doen horen, betekent de verbinding met Hem door de ware dingen en door het leven volgens die; door dit immers is het heil. Bij denzelfde: *“Dock Hij is doorboord om onze overtredingen, verbrijzeld om onze ongerechtigheden; de kastijding van onzen vrede was op Hem, en door Zijn wond is ons gezondheid gegeven”*, LIII: 5; deze dingen aangaande den Heer, over Wien in dat Hoofdstuk klaarblijkend wordt gehandeld; en met die woorden worden beschreven de verzoeken die Hij in de wereld heeft ondergaan om de hellen te onderjukkan en alle dingen daar en in de Hemelen in de orde terug te brengen; die wrede verzoeken worden daaronder verstaan dat Hij is doorboord om onze overtredingen, en verbrijzeld om onze ongerechtigheden, en dat de kastijding van onzen vrede op Hem was; de zaliging daardoor wordt aangeduid met: “Door Zijn wond is ons gezondheid gegeven”; met den vrede wordt dus daar aangeduid de Hemel en het eeuwige leven voor hen die met Hem zijn verbonden; het menselijk geslacht immers had geenszins kunnen worden gezaligd indien niet de Heer alle dingen in de hellen en in de Hemelen in de orde had teruggebracht, en tevens Zijn Menselijke had verheerlijkt, welke dingen zijn geschied door de in Zijn Menselijke toegelaten Verzoeken. Bij Jeremia: *“Zie, Ik zal op hen doen opkomen de gezondheid en de verpleging; en Ik zal hen genezen, en Ik zal hun onthullen overvloed van vrede en waarheid; al de natiën der aarde, die zullen horen al het goede dat Ik hun zal doen, dat zij vrezen en beroerd worden over al het goede en over al den vrede dien Ik voor hen zal doen”*, xxxiii: 6, 9; ook deze dingen aangaande den Heer, namelijk dat Hij hen die in de verbinding met Hem zijn, zal bevrijden van de boze en de valse dingen; de bevrijding van de boze en de valse dingen wordt aangeduid met: “Ik zal op hen doen opkomen de gezondheid en de verpleging, en Ik zal hen genezen”; geestelijk genezen worden immers is bevrijd worden van de boze en de valse dingen; en omdat dit geschiedt uit den Heer door de ware dingen, wordt gezegd: “En Ik zal hun onthullen overvloed van vrede en waarheid”; met de natiën der aarde worden degenen aangeduid die in de boze en de valse dingen zijn, en van dezen wordt gezegd dat zij zullen vrezen en beroerd worden over al het goede en over at den vrede dien Ik voor hen zal doen. Bij David: *“Hij zal in vrede mijn ziel verlossen, opdat zij mij niet naderen”*, Psalm LV: 19; met in vrede mijn ziel

verlossen, wordt aangeduid de zaliging door de verbinding met den Heer; en met opdat zij mij niet naderen, wordt aangeduid de verwijdering vandaar van de boze en de valse dingen. Bij Haggai: *“De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter zijn dan die van het vorige, want in deze plaats zal Ik den vrede geven”*, II: 10; met het huis Gods wordt de Kerk aangeduid; met het vorige huis de Kerk die er vóór de Komst des Heren was; en met het laatste huis de Kerk die er is na Zijn Komst; met de heerlijkheid wordt aangeduid het Goddelijk Ware dat in deze en gene was; en onder den vrede dien Hij zal geven in deze plaats, of in de Kerk, worden al die dingen verstaan welke worden aangeduid met den Vrede, waarover boven, welke dingen men zie. Bij David: *“Bidt om den vrede van Hierosolyma; laten zij rustig zijn die U liefhebben: vrede zij in uw voormuur, rust in uw paleizen; om mijner broederen en mijner genoten wil zal ik spreken; heb vrede in u; terwille van het huis van Jehovah, onzen God zal ik het goede voor u zoeken”*, Psalm CXXII: 6, 7, 8, 9; onder Hierosolyma wordt niet Hierosolyma verstaan, maar de Kerk ten aanzien van de leer en den eredienst; onder den vrede wordt het al van de leer en van den eredienst verstaan, want wanneer deze vanuit hemelsen oorsprong zijn, dat is, vanuit den Hemel uit den Heer, dan zijn zij uit den vrede en in den vrede; daaruit staat vast, wat er wordt verstaan onder: *“Bidt om den vrede van Hierosolyma”*; en omdat zij die in dien vrede zijn, rustigen worden genoemd, wordt ook gezegd: *“Laten zij rustig zijn die U liefhebben”*, namelijk zij die de leer der Kerk en den eredienst liefhebben; met *“Vrede zij in uw voormuur, en rust in uw paleizen”*, wordt aangeduid in den uiterlijken mens en in den innerlijken; de uiterlijke mens immers met de dingen die daar zijn, zijnde de wetenschappelijke dingen en de natuurlijke verkwikkelijke dingen, zijn gelijk als een voormuur of een vesting voor den innerlijken mens, omdat hij buiten en vóór dezen is, en hem beschermt; en de innerlijke mens met de dingen die daar zijn, zijnde de geestelijke ware en goede dingen, is gelijk als een paleis of een huis, omdat hij binnen den uiterlijken is; vandaar worden de uiterlijke dingen van den mens met een voormuur aangeduid, en zijn innerlijke dingen met paleizen; eender eveneens elders in het Woord; *“om mijner broederen en mijner genoten wil”*, betekent terwille van hen die in de goede dingen en daaruit in de ware dingen zijn; en los van personen betekent het de goede en de ware dingen; dat deze dingen worden verstaan onder de broeders en de genoten in het Woord, zie men in n. 10490, en boven in n. 47; met het huis van Jehovah, onzen God, wordt de Kerk aangeduid waarin die dingen zijn. Bij denzelfde: *“Loof, o Hierosolyma, Jehovah; vier, o Zion, Uw Naam; Hij Die uw grens vrede stelt, met het vet der tarwe verzadigt Hij u”*, Psalm CXLVII: 12, 14; onder Hierosolyma en

onder Zion wordt de Kerk verstaan, onder Hierosolyma de Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer, en onder Zion de Kerk ten aanzien van de goede dingen der liefde; met den Naam van Jehovah welken Zion zal vieren, wordt het at van den eredienst vanuit het goede der liefde aangeduid; “Hij Die uw grens vrede stelt”; betekent alle dingen des Hemels en der Kerk, want de grens betekent alle dingen ervan, aangezien in de grens of in het laatste alle dingen in de samenvatting zijn; men zie n. 634, 5897, 6239, 6451, 6465, 8603, 9215, 9216, 9824, 9828, 9836, 9905, 10044, 10099, 10329, 10335, 10548; “met het vet der tarwe verzadigt Hij u”, betekent met al het goede der liefde en der wijsheid; het vet immers betekent het goede der liefde; men zie n. 5943, 6409, 10033; en de tarwe betekent alle dingen die vanuit het goede der liefde zijn, in het bijzonder de ware dingen des Hemels, en daaruit de wijsheid, n. 3941, 7605. Bij denzelfde: “*Jehovah zal u zegenen vanuit Zion, opdat gij het goede van Hierosolyma zie al de dagen uws levens, opdat gij zie de zonen uwer zonen, den vrede over Israël*”, Psalm CXXVIII: 5, 6; met Zion en met Hierosolyma wordt hier als boven aangeduid de Kerk ten aanzien van de goede dingen der liefde en ten aanzien van de ware dingen der leer; dat gezegd wordt: “Jehovah zegene u vanuit Zion”, is opdat zij moge zijn vanuit het goede der liefde, want Zion betekent de Kerk ten aanzien van het goede der liefde; en omdat vanuit dat goede at het goede en ware der leer voortgaat en ontstaat, wordt vandaar gezegd: “Opdat gij het goede van Hierosolyma zie, en de zonen uwer zonen”; de zonen der zonen betekenen de ware dingen der leer en de vermenigvuldiging ervan tot in het eeuwige; omdat at deze dingen zijn vanuit den Heer, en door den vrede die uit Hem is, wordt het derhalve besloten met: “Opdat gij den vrede zie over Israël”; Israël zijn zij bij wie de Kerk is. Bij denzelfde: “*In Schalem is de Tabernakel Gods, en Zijn Habitakel in Zion; daar heft verbroken de vonken van den boog, het schild, het zwaard en den oorlog*”, Psalm LXXVI: 3, 4; hier wordt Hierosolyma Schalem genoemd, omdat met Schalem de Vrede wordt aangeduid, waarnaar ook Hierosolyma is genaamd; dat zij aldus is genaamd, komt omdat de Vrede at die dingen betekent welke boven in hoofdtrekken zijn gezegd, welke men zie; met het habitakel Gods hetwelk daar is, wordt de Kerk vanuit die dingen aangeduid; en met Zijn habitakel in Zion wordt het goede der liefde aangeduid, aangezien in hetzelfde de Heer woont, en daaruit de ware dingen geeft, en dezelve vruchtbaar maakt en vermenigvuldigt; en omdat met den vrede ook wordt aangeduid dat er niet langer gevechten van het boze en het valse tegen het goede en het ware zijn, of geen onenigheid of oorlog in den geestelijken zin, wordt er derhalve gezegd: “Daar heeft Hij verbroken de vonken van den boog, het schild en het zwaard

en den oorlog”, waarmede wordt aangeduid de verstrooiing van allen strijd van de valse dingen der leer tegen het goede en het ware, en in het algemeen de verstrooiing van alle onenigheid. Naar den vrede werd ook *Hierosolyma* geheten *Schelomim*, Jerem. XIII: 19; en *derhalve was Melchizedech, die Priester des Allerhoogsten Gods was, Koning van Schalem*, Gen. XIV: 18; en door hem werd de Heer uitgebeeld, zoals blijkt bij David: “*Gij zijt Priester tot in het eeuwige naar de wijze van Melchizedech*”, Psalm CX: 4. Bij Jesaja: “*Verblijdt u met Hierosolyma, en springt op in haar, alle gij die haar liefhebt; opdat gij moogt zuigen en verzadigd worden van de mam harer vertroosting, en gij moogt uitdrukken en verlustigd worden vanuit den glans harer heerlijkheid; zie, Ik uitbreidende over haar zoals een rivier den vrede, en zoals een overstromenden stroom de heerlijkheid der natiën, opdat gij moogt zuigen; aan de zijde zult gij worden opgenomen, en op de knieën zult gij worden verlustigd*”, LXVI: 10, 11, 12; daar wordt onder Hierosolyma, als boven, de Kerk ten aanzien van de leer verstaan, of, wat hetzelfde is, de leer der Kerk; van deze wordt gezegd: “*Verblijdt u met Hierosolyma, en springt op in haar, alle gij die haar liefhebt*”; en van de leer wordt ook gezegd: “*Opdat gij moogt zuigen en verzadigd worden van de mam harer vertroosting, en gij moogt uitdrukken en verlustigd worden vanuit den glans harer heerlijkheid*”; met de mam [*uber*] der vertroosting wordt het Goddelijk Goede aangeduid, en met den glans der heerlijkheid wordt aangeduid het Goddelijk Ware vanuit welke de leer is; dat al die dingen er in overvloed zullen zijn vanuit de verbinding met den Heer, wordt aangeduid met: “*Zie, Ik uitbreidende over haar zoals een rivier den vrede, en zoals een overstromenden stroom de heerlijkheid der natiën, opdat gij moogt zuigen*”; met den vrede wordt de verbinding met den Heer aangeduid, met de heerlijkheid der natiën de verbinding van het goede en het ware daaruit, met zuigen de invloed uit den Heer, en met zoals een rivier en zoals een overstromenden stroom de overvloed; dat daaruit de geestelijke liefde en de hemelse liefde is, door welke de verbinding met den Heer geschiedt, wordt aangeduid met: “*Aan de zijde zult gij worden opgenomen, en op de knieën zult gij worden verlustigd*”; met de zijde wordt de geestelijke liefde aangeduid, en met de knieën de hemelse liefde, en met opgenomen en verlustigd worden wordt aangeduid vanuit de verbinding de eeuwige gelukzaligheid; dat de mam de geestelijke liefde betekent, en dat eveneens de zijde of de borst die betekent, zie men boven in n. 65: dat de knieën de echtelijke liefde betekenen, en vandaar de hemelse liefde, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 302I, 4280, 5050 tot 5062: dat de heerlijkheid betekent het Goddelijk Ware en daaruit het inzicht en de wijsheid, zie men boven,

n. 33, 288, 345; en dat de natiën degenen betekenen die in het goede der liefde zijn, en los van personen de goede dingen der liefde, ook boven, n. 175, 331; vandaar betekent de heerlijkheid der natiën het echte ware, hetwelk vanuit het goede der liefde is, aldus de verbinding ervan. Bij denzelfde: *“Het werk van Jehovah Vrede, en de arbeid der gerechtigheid rust, en zekerheid tot in het eeuwige; opdat Mijn volk wone in het habitakel des Vredes, en in de tenten der zekerheden, en in kalme rusten”*, xxxii: 17, 18; vrede wordt het werk van Jehovah geheten, omdat deze enig en alleen uit den Heer is; en al wat vanuit den vrede uit den Heer ontstaat bij hen die in de verbinding met den Heer zijn, wordt het werk van Jehovah genoemd; vandaar wordt gezegd: *“Het werk van Jehovah vrede”*; de arbeid der gerechtigheid betekent het goede verbonden met het ware, waarin de vrede is; van arbeid immers in het Woord wordt gesproken met betrekking tot het ware, van gerechtigheid met betrekking tot het goede, en van rust met betrekking tot den vrede daarin: de zekerheid tot in het eeuwige betekent dat er zo geen bestoking van en vrees voor de boze en de valse dingen is; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met: *“Opdat Mijn volk wone in het habitakel des vredes, en in de tenten der zekerheden, en in kalme rusten”*; namelijk, opdat zij zijn in den Hemel, waar de Heer is, en vandaar in het goede der liefde en van den eredienst, zonder de bestoking door de hellen, en zo in de verkwikkelijke dingen van het goede en de liefelijke dingen van het ware; het habitakel des vredes is de Hemel waar de Heer is; de tenten der zekerheden zijn daaruit de goede dingen der liefde en van den eredienst zonder de bestoking door de boze en de valse dingen die uit de hel zijn; en de kalme rusten zijn de verkwikkelijke dingen van het goede en de liefelijke dingen van het ware; dat de tenten de goede dingen der liefde en van den eredienst betekenen, zie men in n. 414, 1102, 2145, 2152, 3312, 4391, 10545. Bij denzelfde: *“Voor brons zal Ik goud brengen, en voor ijzer zal Ik zilver brengen, en voor stenen ijzer; en Ik zal uw oppertoezicht vrede stellen, en uw invorderaars gerechtigheid; geweld zal niet meer worden gehoord in uw land, verwoesting en verbreking in uw grenzen”*, lx: 17, 18; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over den Nieuwen Hemel en de Nieuwe Kerk alsdan; en onder die woorden wordt verstaan, dat zij geestelijk zullen zijn, en niet natuurlijk zoals tevoren; namelijk, dat zij die met den Heer zijn verbonden door het goede der liefde; en dat er niet langer tweespalt zal zijn tussen den inwendigen of geestelijken mens en den uitwendigen of natuurlijken; dat zij geestelijk zullen zijn, en niet natuurlijk zoals tevoren, wordt aangeduid met: Voor brons zal Ik goud brengen, voor ijzer zilver, en voor stenen ijzer; brons, ijzer en stenen betekenen de natuurlijke dingen; en

goud, zilver en ijzer, welke in de plaats ervan zullen zijn, betekenen de geestelijke dingen, goud het geestelijk goede, zilver het ware van dat goede, en ijzer het geestelijk natuurlijk ware; dat door het goede der liefde de Heer zal regeren, wordt aangeduid met: “Ik zal uw oppertoezicht vrede stellen, en de invorderaars gerechtigheid;” het oppertoezicht betekent het koninkrijk, de vrede den Heer, en de gerechtigheid het goede uit Hem; dat er niet langer tweespalt zal zijn tussen den geestelijken mens en tussen den natuurlijken, wordt aangeduid met: “Geweld zal niet meer worden gehoord in uw land, verwoesting en verbreking in uw grenzen”; met het geweld wordt de tweespalt aangeduid, met het land de inwendige geestelijke mens, omdat daar de Kerk is, welke in het algemeen met het land wordt aangeduid; met de verwoesting en de verbreking, welke niet meer zullen zijn, wordt aangeduid dat de boze en de valse dingen er niet meer zullen zijn; en met in de grenzen wordt aangeduid in den natuurlijken mens, want in de dingen die daar zijn, vinden de geestelijke dingen hun grens; dat met de verwoesting en de verbreking de boze en de valse dingen worden aangeduid, is omdat de boze dingen den natuurlijken mens verwoesten, en de valse dingen hem verbreken. Aangezien de Vrede is bij hen die in de verbinding van het goede en het ware zijn uit den Heer, en omdat het boze het goede vernietigt, en het valse het ware, vernietigen zij aldus eveneens den vrede; daaruit volgt, dat er geen vrede is bij hen die in de boze en de valse dingen zijn; het schijnt weliswaar alsof er vrede is bij hen wanneer zij in de wereld welslagen, en eveneens schijnt het hunzelf toe alsof zij van een tevreden animus zijn; maar die schijnbare vrede is alleen in hun buitenste dingen; innerlijk evenwel is de vrede niet; zij denken immers over eer en gewin zonder einde, en zij koesteren in den animus geslepenheden, arglisten, vijandschappen, haatgevoelens, wraaknemingen, en eendere dingen meer; welke, zonder dat zij het weten, de innerlijke dingen van hun gemoed verscheuren en verslinden, en vandaar eveneens de innerlijke dingen van het lichaam; dat dit zo is, verschijnt zonneklaar bij dezulken na den dood, wanneer zij in hun innerlijke dingen komen; dan worden die verkwikkelijke dingen van hun animus verkeerd in het tegendeel, zoals kan vaststaan uit de dingen die zijn getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 485 tot 490. Dat diegenen Vrede hebben, die in het goede en daaruit in de ware dingen zijn, en diegenen geen vrede hebben die in het boze en daaruit in de valse dingen zijn, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “*De goddelozen zijn zoals een voortgedreven zee, wanneer zij niet kan rusten, maar haar wateren werpen slijk en modder op*”, LVII: 20, 21: bij denzelfde: “*Hun voeten lopen tot het boze, en zij haasten om onschuldig bloed te vergieten; hun*

denkingen zijn denkingen der ongerechtigheid, verwoesting en verbreking is in hun paden; den weg des vredes weten zij niet, noch is het gericht in hun rondgangen; hun paden hebben zij voor zich verdraaid, al wie dezelve vertreedt, kent den vrede niet”, LIX: 7, 8; bij David: “Te lang heeft mijn ziel voor zich gewoond met den hater van den vrede; ik ben voor den vrede, maar wanneer ik spreek, zijn zij aan den oorlog”, Psalm CXX: 6, 7; bij Ezechiël: “De profeten verleiden Mijn volk, door te zeggen: Vrede, wanneer er geen vrede is; en wanneer deze een lemen wand bouwt, zie, zo pleisteren genen hem met loze kalk: de profeten Israëls zien een visioen van vrede, wanneer er geen vrede is”, XIII: 10, 16; bij Jeremia: “Van den kleinste tot den grootste leggen allen zich toe op woeker; van den profet aan tot den priester toe doet een ieder de leugen, en zij genezen de breuk van de dochter Mijns volks door een woord van geen gewicht, door te zeggen: Vrede, vrede, wanneer er geen vrede is”, VIII: 10, 11; bij denzelfde: “Een stem des geroeps der herderen, en een gehuil der machtigen van de kudde, omdat verwoestende is Jehovah hun weide, weswege de schaapskooien des vredes zijn verwoest vanwege den gloed des toorns van Jehovah”, XXV: 36, 37; bij David: “Er is geen ongereptheid in mijn vlees vanwege Uw verontwaardiging, geen vrede in mijn beenderen vanwege mijn zonde”, Psalm XXXVIII: 4; in de Klaagliederen: “Hij heeft mij verzadigd met bitterheden, Hij heeft mij dronken gemaakt met alsem; en verwijderd is van den vrede mijn ziel; ik heb het goede vergeten”, III: 15, 17; behalve elders. Aangezien de Vrede in zijn eersten oorsprong is vanuit het één-zijn van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke in den Heer, en vandaar uit den Heer in de verbinding van Hem met den Hemel en met de Kerk, en bij een ieder daar in de verbinding van het goede en het ware, is derhalve de SABBATH, welke het heiligste uitbeeldende der Kerk was, geheten naar de rust of den vrede; en werden derhalve eveneens de SLACHTOFFERS die VREDEOFFERS [*Pacifica*] werden geheten, bevolen, waarover men zie Exod. XXIV: 5; Hfdst. XXXII: 6; Levit. III: 3; Hfdst. IV: 20, 26, 31, 35; Hfdst. VI: 5; Hfdst. VII: 11; Hfdst. XIV: 20, 21, 33; Hfdst. XVII: 5; Hfdst. XIX: 5; Num. VI: 17; Ezech. XLV: 15; Amos V: 22; en elders: en derhalve wordt van Jehovah gezegd dat Hij vanuit de brandoffers rook DEN REUK DER RUST, Exod. XXIX: 18, 25, 41; Levit. I: 9, 13, 17; Hfdst. II: 2, 9; Hfdst. VI: 8, 14; Hfdst. XXIII: 12, 13, 18; Num. XV: 3, 7, 13; Hfdst. XXVIII: 6, 8, 13; Hfdst. XXIX: 2, 6, 8, 13, 36; met den reuk der rust wordt de doorvatting van den vrede aangeduid.

366. Opdat zij elkander zouden doden; dat dit de vervalsing of de uitblussing van de waarheden betekent, staat vast uit de betekenis van doden, zijnde de ware dingen uitblussen, want met doden wordt in het Woord aangeduid geestelijk doden, of het geestelijke van den mens ofwel diens ziel doden,

hetgeen is de ware dingen uitblussen; dat het ook is vervalsen, is omdat de ware dingen wanneer zij worden vervalst, ook worden uitgeblust; door de vervalsing immers wordt het verstand ervan anders, en het ware is het ware voor een ieder volgens het verstand dienaangaande; de liefde immers en het beginsel, die in den mens regeren, trekken alle dingen tot zich, en plooiën die aan zich aan, ook de ware dingen zelf; en daarom worden, wanneer de liefde boos of het beginsel vals is, de ware dingen dan aangestoken door het boze der liefde of het valse van het beginsel, en zo worden zij uitgeblust: dit dus is het, wat hier wordt aangeduid daarmede dat zij elkander zouden doden: dat dit geschiedt wanneer het goede niet is bij den mens, en te meer wanneer het goede niet is in de leer zijner Kerk, staat vast uit de voorafgaande dingen, waar wordt gezegd: “Toen Het had geopend het tweede zegel, ging een rossig paard uit, en hem die daarop zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde”, met welke dingen de tweede staat der Kerk wordt aangeduid, welke er is wanneer het verstand van het Woord is teloor gegaan ten aanzien van het goede, waarvandaan de onenigheden in de Kerk zijn, waarover men zie boven n. 361, 364, 365. Dat het verstand van het Woord, of, wat hetzelfde is, het verstand van het ware, is teloor gegaan, wanneer bij den mens niet is het goede, dat is, wanneer er niet is de liefde tot den Heer en de naastenliefde jegens den naaste, zie men boven in n. 365; het goede immers bij den mens, of, wat hetzelfde is, de liefde bij hem, is het vuur des levens van hem; en het ware bij hem, of het geloof van het ware, is het licht daaruit; deswege, hoedanig het goede is, zodanig is de liefde bij hem, zodanig is het ware, of zodanig is het geloof van het ware bij hem; daaruit kan vaststaan, dat indien het boze bij hem is, of een boze liefde, niet het ware is bij hem, of dat niet het geloof van het ware is bij hem; het licht immers dat vanuit dat vuur uitgaat, is zodanig als het licht is voor hen die in de hel zijn, hetwelk een dwaallicht [*lux fatua*] is zoals het licht vanuit vurige kolen, welk licht bij het invloeden van het licht vanuit den Hemel wordt verkeerd in louter donkerheid: zodanig is ook het licht dat wordt genoemd het natuurlijk schijnsel bij de bozen, wanneer zij redeneren tegen de dingen der Kerk. Dat zij de ware dingen zouden vervalsen, en daardoor dezelve zouden uitblussen, wordt ook verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: “Jezus zeide tot de discipelen: De broeder zal den broeder overleveren, de vader den zoon; de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen aan den dood overgeven”, “Van den kleinste tot den grootste leggen allen zich toe op woeker; van den profeet aan tot den priester toe doet een ieder de leugen, en zij genezen de breuk van de dochter Mijns volks door een woord van geen gewicht, door te zeggen: Vrede, vrede, wanneer er geen

vrede is”, VIII: 10, 11; bij denzelfde: “*Een stem des geroeps der herderen, en een gebuil der machtigen van de kudde, omdat verwoestende is Jehovah hun weide, weswege de schaapskooien des vredes zijn verwoest vanwege den gloed des toorns van Jehovah*”, XXV: 36, 37; bij David: “*Er is geen ongereptheid in mijn vlees vanwege Uw verontwaardiging, geen vrede in mijn beenderen vanwege mijn zonde*”, Psalm XXXVIII: 4; in de Klaagliederen: “*Hij heeft mij verzadigd met bitterheden, Hij heeft mij dronken gemaakt met alsem; en verwijderd is van den vrede mijn ziel; ik heb het goede vergeten*”, III: 15, 17; behalve elders. Aangezien de Vrede in zijn eersten oorsprong is vanuit het één-zijn van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke in den Heer, en vandaar uit den Heer in de verbinding van Hem met den Hemel en met de Kerk, en bij een ieder daar in de verbinding van het goede en het ware, is derhalve de SABBATH, welke het heiligste uitbeeldende der Kerk was, geheten naar de rust of den vrede; en werden derhalve eveneens de SLACHTOFFERS die VREDEOFFERS [*Pacifica*] werden geheten, bevolen, waarover men zie Exod. XXIV: 5; Hfdst. XXXII: 6; Levit. III: 3; Hfdst. IV: 20, 26, 31, 35; Hfdst. VI: 5; Hfdst. VII: II; Hfdst. XIV: 20, 21, 33; Hfdst. XVII: 5; Hfdst. XIX: 5; Num. VI: 17; Ezech. XLV: 15; Amos V: 22; en elders: en derhalve wordt van Jehovah gezegd dat Hij vanuit de brandoffers rook DEN REUK DER RUST, Exod. XXIX: 18, 25, 41; Levit. I: 9, 13, 17; Hfdst. II: 2, 9; Hfdst. VI: 8, 14; Hfdst. XXIII: 12, 13, 18; Num. XV: 3, 7, 13; Hfdst. XXVIII: 6, 8, 13; Hfdst. XXIX: 2, 6, 8, 13, 36; met den reuk der rust wordt de doorvatting van den vrede aangeduid.

366. Opdat zij elkander zouden doden; dat dit de vervalsing of de uitblussing van de waarheden betekent, staat vast uit de betekenis van doden, zijnde de ware dingen uitblussen, want met doden wordt in het Woord aangeduid geestelijk doden, of het geestelijke van den mens ofwel diens ziel doden, hetgeen is de ware dingen uitblussen; dat het ook is vervalsen, is omdat de ware dingen wanneer zij worden vervalst, ook worden uitgeblust; door de vervalsing immers wordt het verstand ervan anders, en het ware is het ware voor een ieder volgens het verstand dienaangaande; de liefde immers en het beginsel, die in den mens regeren, trekken alle dingen tot zich, en plooiën die aan zich aan, ook de ware dingen zelf; en daarom worden, wanneer de liefde boos of het beginsel vals is, de ware dingen dan aangestoken door het boze der liefde of het valse van het beginsel, en zo worden zij uitgeblust: dit dus is het, wat hier wordt aangeduid daarmede dat zij elkander zouden doden: dat dit geschiedt wanneer het goede niet is bij den mens, en te meer wanneer het goede niet is in de leer zijner Kerk, staat vast uit de voorafgaande dingen, waar wordt gezegd: “Toen Het had geopend het tweede zegel, ging een rossig

paard uit, en hem die daarop zat, werd gegeven den vrede te nemen van de aarde”, met welke dingen de tweede staat der Kerk wordt aangeduid, welke er is wanneer het verstand van het Woord is teloor gegaan ten aanzien van het goede, waarvandaan de onenigheden in de Kerk zijn, waarover men zie boven n. 361, 364, 365. Dat het verstand van het Woord, of, wat hetzelfde is, het verstand van het ware, is teloor gegaan, wanneer bij den mens niet is het goede, dat is, wanneer er niet is de liefde tot den Heer en de naastenliefde jegens den naaste, zie men boven in n. 365; het goede immers bij den mens, of, wat hetzelfde is, de liefde bij hem, is het vuur des levens van hem; en het ware bij hem, of het geloof van het ware, is het licht daaruit; deswege, hoedanig het goede is, zodanig is de liefde bij hem, zodanig is het ware, of zodanig is het geloof van het ware bij hem; daaruit kan vaststaan, dat indien het boze bij hem is, of een boze liefde, niet het ware is bij hem, of dat niet het geloof van het ware is bij hem; het licht immers dat vanuit dat vuur uitgaat, is zodanig als het licht is voor hen die in de hel zijn, hetwelk een dwaallicht [*lux fatua*] is zoals het licht vanuit vurige kolen, welk licht bij het invloeden van het licht vanuit den Hemel wordt verkeerd in louter donkerheid: zodanig is ook het licht dat wordt genoemd het natuurlijk schijnsel bij de bozen, wanneer zij redeneren tegen de dingen der Kerk. Dat zij de ware dingen zouden vervalsen, en daardoor dezelve zouden uitblussen, wordt ook verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: *“Jezus zeide tot de discipelen: De broeder zal den broeder overleveren, de vader den zoon; de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen aan den dood overgeven”*, x: 21; en bij Lukas: *“Gij zult worden overgeleverd door ouders, en broeders, en verwanten, en vrienden, en zij zullen er vanuit u aan den dood overgeven”*, XXI: 16; onder de ouders, broeders, kinderen, verwanten, en vrienden, worden daar niet ouders, broeders, kinderen, verwanten, vrienden verstaan, noch worden onder de discipelen discipelen verstaan, maar de goede en de ware dingen der Kerk, en de boze en de valse dingen, en dat de boze dingen de goede dingen zullen uitblussen, en de valse dingen de ware dingen. Dat die dingen met die namen worden aangeduid, zie men in de HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10490.

367. En hem werd een grote degen gegeven; dat dit betekent door de valse dingen, staat vast uit de betekenis van de degen of het zwaard, zijnde het ware strijdende tegen het valse, en in den tegengestelden zin het valse strijdende tegen het ware, en de vernietiging ervan, waarover boven, n. 131; hier het valse strijdende tegen het ware en dat vernietigende, want er gaat aan vooraf: *Opdat zij elkander zouden doden*, waarmee de vervalsing en de uitblussing van de waarheden wordt aangeduid. Er wordt in het Woord gezegd zwaard,

degen en slagzwaard, en met het zwaard wordt in het algemeen die strijd aangeduid, met de degen de strijd van het ware vanuit het goede, en van het valse vanuit het boze, en met het slagzwaard de strijd van het ware vanuit de leer tegen het valse, en van het valse vanuit de leer tegen het ware; de degen immers is van den arm, en van het slagzwaard wordt gezegd dat het van den mond uitgaat, zoals in Apoc. I: 16; Hfdst. II: 12, 16; Hfdst. XIX: 15, 21.

368. Vers 5, 6. *En toen Het geopend had het derde zegel, hoorde ik het derde Dier zeggen: Kom en zie toe; en ik zag, en zie, een zwart Paard, en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand. En ik hoorde een stem in het midden van de vier Dieren zeggen: Een maatje tarwe voor een penning, en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en den wijn niet.* En toen Het geopend had het derde zegel, betekent de voorzegging over een nog verder volgende staat bij hen die van de Kerk zijn waar het Woord is: hoorde ik het derde Dier zeggen, betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer: Kom en zie toe, betekent de aandacht en de doorvatting; en zie, een zwart Paard, betekent het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het ware: en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand, betekent de waardering van het Ware vanuit het Woord in dien staat der Kerk: een maatje tarwe voor een penning, en drie maatjes gerst voor een penning, betekent dat het echte goede der Kerk voor hen van geen waarde is, en eveneens het echte ware der Kerk: en beschadig de olie en den wijn niet, betekent dat daarin is voorzien dat geen schade wordt berokkend aan den inwendigen of geestelijken zin des Woords, noch ten aanzien van het goede, noch ten aanzien van het ware.

369. En toen Het geopend had het derde zegel; dat dit de voorzegging betekent over een nog verder volgende staat bij hen die van de Kerk zijn waar het Woord is, staat vast uit de dingen die boven in n. 351, 352, 361 zijn gezegd: in dit en in het volgende Hoofdstuk immers wordt gehandeld over den staat der Christelijke Kerk of der Kerk waar het Woord is, van den aanvang tot het einde, of van den tijd des Heren tot aan het Laatste Gericht; de nieuwe Kerk immers, welke de Christelijke wordt genoemd, werd ingezet door den Heer toen Hij in de Wereld was, en nadat zij was voortgeplant, nam zij geleidelijk of tot aan dezen tijd toe, welke de laatste van haar is, waarop het Gericht plaats grijpt: de voorzeggingen aangaande deze achtereenvolgende staten der Kerk worden hier geopenbaard als vanuit een Boek door verschillende uitbeeldende dingen; maar men moet weten, dat zulke voorzeggingen niet werden gezien en gelezen in een Boek nadat de zegelen ervan waren geopend, maar dat zij werden geopenbaard door de Hemelen uit den Heer vóór de Engelen van den binnensten Hemel, en deze werden in den laatsten des Hemels uitgebeeld door

zulke dingen als in dit Hoofdstuk worden vermeld, namelijk door de Paarden van verschillende kleur, en daarna door aardbevingen, verduisteringen van zon en maan, en door den val der sterren op de aarde; maar deze dingen waren schijnen vóór de Engelen van den laatsten Hemel, en zij betekenen de dingen die werden gezien en doorvat in den binnensten Hemel, waar niet zulke schijnen waren; want al wat in den binnensten Hemel wordt gehoord, gedacht en doorvat uit den Heer, wordt wanneer dit door den middelsten tot den laatsten Hemel nederdaalt, in zulke schijnen verkeerd; aldus worden vóór de Engelen van den laatsten Hemel de verborgenheden der Goddelijke Wijsheid openlijk bekend gemaakt; zij die daar inzichtsvol zijn, doorvatten die verborgenheden vanuit de overeenstemmingen; doch de laagsten van hen doorvatten ze niet, maar zij weten slechts dat daarin verborgenheden zijn, en verder doen zij ook geen onderzoek: met dezen was Johannes toen hij in den geest of in het visioen was. Deze dingen zijn gezegd, opdat met wete hoe het Woord geschreven is, namelijk dat het is geschreven vanuit zulke dingen die zijn gezien en gehoord in de laatste dingen des Hemels, aldus vanuit louter Overeenstemmingen en Uitbeeldende dingen, in elk waarvan afzonderlijk ontelbare en onuitsprekelijke verborgenheden der Goddelijke wijsheid schuilen.

370. Hoorde ik het derde Dier zeggen; dat dit betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer, staat vast uit de dingen die boven in n. 353 en 362 zijn gezegd, waar eendere dingen staan. Dat de vier Dieren of de vier Cherubim, de een na den ander spraken, is omdat de dingen die zij zeiden, overeenstemmen vanuit het tegengestelde; de eerste Cherub immers was een Leeuw gelijk, de tweede een Kalf gelijk, de derde naar het aangezicht zoals een Mens, en de vierde een vliegende Arend gelijk; en met den Leeuw wordt de macht aangeduid; men zie boven n. 278; met het Kalf wordt het goede aangeduid, n. 279; met den Mens de wijsheid, n. 280; en met den Arend het inzicht, n. 281; en daarom wordt, toen het eerste Dier sprak, hetwelk een Leeuw gelijk was, de eerste staat beschreven van hen die van de Kerk zijn, namelijk dat daar toen de strijd vanuit het Goddelijk Ware was; men zie boven n. 355 tot 359; want met den Leeuw wordt aangeduid de macht die het Goddelijk Ware heeft: toen het tweede Dier sprak, hetwelk een Kalf gelijk was, wordt de tweede staat beschreven van hen die van de Kerk zijn, namelijk dat het goede is teloor gegaan; men zie n. 361 tot 367; met het kalf immers wordt het goede der Kerk aangeduid: toen het derde Dier sprak, hetwelk naar het aangezicht zoals een mens was, wordt de derde staat beschreven van hen die van de Kerk zijn, welke deze was dat er niet langer het ware was omdat er

niet het goede was, bijgevolg niet langer enige wijsheid, want alle wijsheid is van het ware vanuit het goede; met den mens immers wordt de wijsheid aangeduid: en toen het vierde Dier sprak, hetwelk een vliegende Arend gelijk was, wordt de vierde staat beschreven van hen die van de Kerk zijn, namelijk dat zij in de boze dingen en daaruit in de valse dingen waren, aldus niet in enig inzicht; met den Arend immers wordt het inzicht aangeduid: uit deze dingen blijkt, dat de vier Dieren in volgorde hebben gesproken volgens de overeenstemmingen vanuit het tegengestelde.

371. Kom en zie toe; dat dit de aandacht en de doorvatting betekent, staat ook vast uit de dingen die boven in n. 354 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

372. En zie, een zwart Paard; dat dit betekent het verstand van het Woord, teloor gegaan ten aanzien van het ware, staat vast uit de betekenis van het Paard, zijnde het verstand, waarover boven n. 355; en uit de betekenis van zwart, zijnde het niet-ware; aldus wordt met het zwarte Paard aangeduid het ten aanzien van het ware teloor gegane verstand; dat het zwarte het met-ware betekent, is omdat het witte het ware betekent; dat van het witte wordt gesproken met betrekking tot het ware, en dat het dit betekent, zie men boven in n. 196: dat van het witte wordt gesproken met betrekking tot het ware en dat het dit betekent, is omdat het witte den oorsprong ontleent aan de blankheid van het licht, en het licht betekent het ware; en dat van het zwarte wordt gesproken met betrekking tot het niet-ware, en dat het dit betekent, is omdat het zwarte den oorsprong ontleent aan de duisternis of aan de ontbering van het licht, en de duisternis betekent, omdat zij ontstaat vanwege de ontbering van het licht, de onwetendheid omtrent het ware. Dat het zwarte Paard hier betekent het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het ware, blijkt ook uit de betekenis van het rossige Paard, waarover boven, zijnde het verstand teloor gegaan ten aanzien van het goede; in de Kerk vergaat ook in den loop des tijds eerst het goede, en daarna het ware, en ten slotte volgt in de plaats van het goede het boze op, en in de plaats van het ware het valse: deze laatste staat der Kerk wordt verstaan onder het vale Paard, waarover in hetgeen volgt. Dat het zwarte het niet-ware betekent, staat eveneens vast uit andere plaatsen in het Woord, waar daarvan wordt gesproken, zoals bij Micha: *“De nacht zal ulieden zijn voor een visioen, en de duisternis zal uliedeu opkomen voor een waarzegging; en de zon zal ondergaan over de profeten, en over hen zal de dag zwart worden”*, III: 6; met de Profeten, over wie hier wordt gehandeld, worden degenen aangeduid die in de ware dingen der leer zijn, en los van personen de ware dingen der leer; dat zij die

onder de profeten worden verstaan, boze dingen zullen zien en valse dingen zullen voorspellen, wordt aangeduid met: “De nacht zal ulieden zijn voor een visieon, en de duisternis zal ulieden opkomen voor een waarzegging”; dat zij niet het goede zullen weten, noch het ware, wordt aangeduid met: “De zon zal ondergaan over de profeten, en over hen zal de dag zwart worden”; de zon betekent het goede der liefde, en de dag het ware des geloofs; en zwart worden betekent dat het niet wordt gezien en geweten. Bij Ezechiël: *“Ja, Ik zal, wanneer Ik u zal hebben uitgeblust, de hemelen bedekken, en hun sterren zwart maken; de zon zal Ik met een wolk bedekken, en de maan zal haar schijnsel niet laten lichten”*, xxxii: 7; deze dingen aangaande Farao, den koning van Egypte, door wien het wetenschappelijke wordt aangeduid dat aan de valse dingen is aangeplooid, hetgeen geschiedt wanneer de natuurlijke mens vanuit de wetenschappen binnentreedt in de geestelijke dingen, en niet andersom; omdat dit tegen de orde is, worden de valse dingen voor ware dingen aangegrepen en bevestigd; dat dan niets vanuit den Hemel invloeit, wordt aangeduid met: “Ik zal de hemelen bedekken”; dan geen erkentissen van het ware, met: “Ik zal hun sterren zwart maken”; de sterren zijn de erkentissen van van het ware; dater vandaar niet het goede der liefde en ware des geloofs is, wordt aangeduid met: “De zon zal Ik met een wolk bedekken, en de maan zal haar schijnsel niet laten lichten”; met de zon wordt het goede der liefde aangeduid, en met de maan het ware des geloofs; dat met de zon en de maan dezelve worden aangeduid, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125. Eendere dingen worden met de zon, de maan en de sterren aangeduid bij Joël: *“Vóór hem was de aarde beroerd, de hemelen beefden; de zon en de maan werden zwart, en de sterren trokken haar glans in”*, ii: 10; Hfdst. iii: 15; en eendere dingen in de Apocalyps: *“De zon werd zwart evenals een haren zak, en de maan werd evenals bloed”*, vi: 12; wat met deze dingen in het bijzonder wordt aangeduid, zal men zien in hetgeen volgt. Bij Ezechiël: *“Ten dage als hij ter helle zal nederdalen, zal Ik den afgrond over hem bedekken, en Ik zal de stromen ervan afweren, opdat de grote wateren worden toegesloten; en Ik zal den Libanon over hem zwart maken, en alle bomen des velds zullen over hem verkwijnen”*, xxxi: 15; daar wordt gehandeld over Aschur, dat daar met een ceder wordt vergeleken; en met Aschur wordt daar de redenering aangeduid over de ware dingen der Kerk vanuit het eigen inzicht, en met den ceder het ware der geestelijke Kerk; dat zo alle erkentissen van het ware zullen vergaan, en met dezelve alle ware dingen die naar het goede smaken en daaruit hun wezen hebben, wordt met al die woorden aangeduid; de afgrond die over hem zal worden bedekt, en de stromen die zullen worden afgeweerd,

zijn de erkentissen van het ware en het inzicht daaruit; de afgrond of de zee betekent het wetenschappelijke en het cognitieve in het gemeen, hetwelk in den natuurlijken mens is; en de stromen betekenen de dingen die van het inzicht zijn; de grote wateren die zullen worden toegesloten, betekenen de ware dingen die naar het goede smaken en daaruit het wezen trekken; de wateren zijn de ware dingen, en van het grote wordt in het Woord gesproken met betrekking tot het goede; de Libanon die over hem zal worden zwart gemaakt, en de bomen die over hem zullen verkwijnen, betekent dat de ware dingen der Kerk er voortaan gene zullen zijn, en dat de erkentissen zonder de doorvatting van het ware zullen zijn; de Libanon immers betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen, aldus eveneens de ware dingen der Kerk, iets eenders als de ceder; en de bomen des velds betekenen de Kerk ten aanzien van de erkentissen van het ware, aldus eveneens de erkentissen van het ware der Kerk, de bomen zelf de erkentissen, en het veld de Kerk; daaruit blijkt dat den Libanon zwart maken, betekent dat er niet langer ware dingen der Kerk zijn. In de Klaagliederen: *“De Nazireërs waren witter dan sneeuw, blanker waren zij dan melk; hun vorm is verduisterd van zwartigheid, zij worden niet gekend in de straten”*, iv: 7, 8. Wat deze dingen betekenen kan niemand weten tenzij hij weet wat de Nazireërs uitbeeldden; de Nazireërs beeldden den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk hemelse; en omdat alle inzetten der Kerk toen zulke dingen uitbeeldden die des Hemels en der Kerk zijn, aldus die des Heren zijn, want uit den Heer zijn alle dingen des Hemels en der Kerk, en omdat het voornaamste uitbeeldende van den Heer het Naziraat was, wordt vandaar met die woorden aangeduid dat al het uitbeeldende van den Heer was vergaan; het echte uitbeeldende van den Heer wordt beschreven met: *“De Nazireërs waren witter dan sneeuw, blanker waren zij dan melk”*, waarmede het uitbeeldende van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede in hun volmaaktheid wordt aangeduid; van het witte immers wordt gesproken met betrekking tot het ware, eender van sneeuw; en van het blanke met betrekking tot het goede van het ware, eender van melk; dat al het uitbeeldende van het Goddelijk Ware is teloor gegaan, wordt aangeduid met: *“Hun vorm is verduisterd van zwartigheid, zij worden niet gekend in de straten”*; de vorm betekent het hoedanige van het ware, de zwartigheid betekent niet langer verschijnende; de straten betekenen de ware dingen der leer; en in dezelve niet gekend worden, betekent niet herkend worden door de echte ware dingen: wat verder met de Nazireërs wordt aangeduid, zal elders worden gezegd. Bij Jeremia: *“Woestheid zal de ganse aarde zijn; voleinding evenwel zal Ik niet maken; hierom zal de ganse aarde rouwen, en de hemelen van boven zullen*

zwart gemaakt worden”, iv: 27, 28; woestheid zal de ganse aarde zijn, betekent dat het goede en het ware in de Kerk zal vergaan; de aarde is de Kerk; voleinding evenwel zal Ik niet maken, betekent dat nochtans iets van het goede en het ware zal achterblijven; hierom zal de aarde rouwen, betekent de zwakheid der Kerk vandaar; de hemelen van boven zullen zwart gemaakt worden, betekent niet enige invloed van het goede en het ware uit den Heer door den Hemel; de hemelen immers worden zwart gemaakt geheten, wanneer niet uit den Heer door den Hemel enige aandoening en doorvatting van het ware invloeit: aangezien de rouw in de Kerken vóór de Komst des Heren, welke uitbeeldende Kerken waren, de geestelijke smart des gemoeds uitbeelde vanwege het ontbreken van het ware en het goede – de rouw immers was vanwege de verdrukking door den vijand, vanwege den dood van een vader of een moeder, en vanwege eendere dingen, en met de verdrukking door den vijand werd de verdrukking door de boze dingen die uit de hel zijn aangeduid, en met den vader en de moeder werd de Kerk ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware aangeduid – gingen zij, omdat deze dingen werden aangeduid met den rouw bij hen, derhalve toen in het zwart; zoals bij David: *“Ik zeg tot God, mijn Rots: Waarom hebt gij mij vergeten; waarom zal ik in het zwart gaan vanwege des vijands onderdrukking”*, Psalm XLII: 10; Psalm XLIII: 2; bij denzelfde: *“Als in rouw overeën moeder boog ik mij neder in het zwart”*, Psalm xxxv: 14; bij denzelfde: *“Ik ben omgeworpen, ik ben zeer nedergebogen, den gansen dag ben ik in het zwart gegaan”*, Psalm xxxviii: 7. Bij Malachia: *“Gij hebt gezegd: Wat gewin is het indien wij in het zwart zouden wandelen voor Jehovah”*, III: 14; bij Jeremia: *“Over de breuk van de dochter mijns volks ben ik gebroken; ik ben zwart gemaakt”*, VIII: 21; de dochter des volks betekent de Kerk. Bij Jeremia: *“Jehudah heeft gerouwd, en haar poorten zijn kwijnend geworden; zij zijn zwart gemaakt tot aan de aarde toe: en het geroep van Jeruzalem is opgeklommen; want hun groten hebben hun kleineren gezonden om water; zij zijn tot de kuilen gekomen, en zij hebben geen wateren gevonden; hun vaten zijn ledig wedergekeerd”*, XIV: 2, 3; dat zwart gemaakt de geestelijke smart des gemoeds betekent vanwege de ontbering van het ware in de Kerk, blijkt uit de afzonderlijke dingen daar in den inwendigen zin; met Jehudah immers wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van de aandoening van het goede, en met Jeruzalem de Kerk ten aanzien van de leer van het ware; met de poorten wordt de toegang tot dezelve aangeduid; dat er niet langer ware dingen zijn, wordt daarmede beschreven *“dat de groten hun kleineren hebben gezonden om water; zij zijn tot de kuilen gekomen, en zij hebben geen wateren gevonden; hun vaten zijn ledig wedergekeerd”*; de

wateren betekenen de ware dingen, de kuilen betekenen de dingen die zij bevatten, zijnde de leerstellige dingen vanuit het Woord en het Woord zelf, waarin zij niet langer de ware dingen zien. Uit deze dingen kan vaststaan, dat het zwarte en het sombere [*nigrum et atrum*] in het Woord het nietware betekent, eender als de duisternis, de wolken, de donkerheid, en meer dingen vanuit welke de zwartheid is; zoals bij Joël: “*Een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolk en dikke duisternis*”, II: 2; en elders.

373. En die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand; dat dit de waardering van het ware vanuit het Woord in dien staat der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van hem die op het Paard zat, zijnde het Woord, zoals boven n. 355, 356, 365; en uit de betekenis van de weegschaal in de hand, zijnde de waardering van het ware daaruit; alle maten immers en alle wegingen die in het Woord worden vermeld, betekenen de waardering van de zaak waarover wordt gehandeld, ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware; de daaraan toegevoegde getallen bepalen de waardering ten aanzien van het hoedanige en het hoevele ervan, zoals hier: “Een maatje tarwe voor een penning, en drie maatjes gerst voor een penning”; waarover aanstonds: de maten in de uitbeeldende Kerk waren er verscheidene, zoals de Omer, de Chomer, de Ephah, de Bath, de Hin, over welke men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10262; en bovendien waren er weegschalen, balansen of schalen, waarmede de wegingen en afwegingen geschiedden, en met deze worden in het bijzonder de waarderingen van een zaak ten aanzien van het ware aangeduid; en daarom ook waren de schaalgewichten stenen of van een steen; met de stenen immers in het Woord worden de ware dingen aangeduid; dat de gewichten stenen of van steen zijn geweest, staat vast uit Levit. XIX: 36; Deut. XXV: 13; II Sam. XIV: 26; Jes. XXXIV: 11; Zach. IV: 10; dat de stenen in het Woord de ware dingen betekenen, zie men in n. 643, 3720, 6426, 8609, 10376; deswege wordt hier met de weegschaal in de hand van hen die op het zwarte Paard zat, de waardering van het ware vanuit het Woord aangeduid. Dat hij die op het Paard zat, zowel op het witte Paard als op het rossige, het zwarte en het vale, het Woord betekent, en met de Paarden volgens hun kleuren het verstand ervan wordt aangeduid, met het rossige Paard het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het goede, en met het zwarte Paard het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het ware, is boven getoond; maar omdat het bezwaarlijk kan worden gevat, dat hij die op het Paard zat, het Woord betekent, omdat met de Paarden, het rossige en het zwarte, wordt aangeduid het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware, zo zal het derhalve worden

gezegd hoe het hiermede is gesteld; het Woord in zich is het Goddelijk Ware zelf, maar het verstand ervan is volgens den staat van den mens die het leest; de mens die niet in het goede is, ontwaart niets van het goede daar; en de mens die niet in de ware dingen is, ziet niets van het ware daar; en daarom is de oorzaak niet in het Woord, maar in hem die het leest; daaruit blijkt dat nochtans hij die op het paard zat, het Woord betekent, hoewel de paarden betekenen het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware; dat hij die op het witte Paard zat, het Woord betekent, staat klaarblijkend vast in de Apocalyps, Hfdst. XIX: 13, waar wordt gezegd: “*De Naam van Hem Die op dat Paard zat, wordt genoemd HET WOORD GODS*”. Dat met de weegschaal of de balansschalen de waardering wordt aangeduid, en eveneens de juiste ordening, welke geschiedt door de ware dingen, staat vast bij Daniël: “*Er verscheen een schrift op den wand vóór Belthschazar, den koning van Babel, toen hij dronk uit de vaten van goud en zilver van de Jeruzalemsen Tempel: Mene Mene, Thekel, en Perezin, dit is: Geteld Geteld, Gewogen, Verdeeld. Dit is de uitlegging dier woorden: Mene, God heeft uw koninkrijk geteld en dat voleind; Thekel, gij zijt gewogen in de weegschalen en gij zijt in gebreke bevonden; Perez, uw koninkrijk is verdeeld, en aan den Meed en den Pers gegeven*”, v: 25, 26, 27, 28; met dit historische wordt in den uitwendigen zin beschreven de ontwijding van het goede en het ware, welke wordt aangeduid met Babel; Belthschazar immers was koning in Babel, en met den koning wordt in het Woord iets eenders aangeduid als met de natie zelf of met het koninkrijk zelf waarover hij het bewind voert; de ontwijding van het goede en het ware der Kerk wordt daarmede aangeduid dat hij dronk uit de vaten van goud en zilver van den Jeruzalemsen Tempel, en tegelijk loofde de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout en steen, Vers 4 aldaar; met de gouden en zilveren vaten van den Jeruzalemsen Tempel wordt het goede en het ware des Hemels en der Kerk aangeduid, met het goud het goede, en met het zilver het ware; en met de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout en steen loven, wordt aangeduid de afgodische eredienst van elk geslacht, aldus de uitwendige eredienst zonder enigen inwendigen, zodanig als die is bij hen die onder Babel worden verstaan; dat er in het geheel geen Kerk bij hen is, omdat daar niets van het goede en niets van het ware der Kerk is, wordt aangeduid met het schrift vanuit den Hemel; want met geteld geteld wordt aangeduid de uitvorsing ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware; met gewogen in de weegschalen wordt aangeduid de waardering volgens hun hoedanige en het gericht; en met verdeeld wordt aangeduid de verstrooiing, de verbanning, en de afscheiding van het goede en het ware der

Kerk; en met het koninkrijk wordt de Kerk aangeduid; daaruit blijkt, dat met gewogen in de balans of de weegschaal de waardering wordt aangeduid volgens het hoedanige ervan; dat verdelen betekent verstrooien, verbannen en afscheiden van het goede en het ware, zie men in n. 4424, 6360, 6361, 9093; dat het Koninkrijk de Kerk is, is omdat het Rijk des Heren is waar de Kerk is; weswege zij die van de Kerk zijn, zonen des Koninkrijks worden genoemd, Matth. VIII: 12; Hfdst. XIII: 38. Bij Jesaja: “*Wie heeft de wateren met zijn vuist gemeten, en van de hemelen met de span de maat genomen, en heeft met een drieling het stof der aarde begrepen, en de bergen gewogen in een waag, en de heuvelen in balansschalen*”, XL: 12; met de maten wordt hier de juiste ordening en waardering van alle dingen in den Hemel en in de Kerk beschreven volgens het hoedanige van het goede en het ware; de maten zijn hier de vuist, de span, de drieling, de waag, en de balansschalen; met de wateren worden de ware dingen aangeduid, met de hemelen de innerlijke of de geestelijke ware en goede dingen; met het stof der aarde de uiterlijke of de natuurlijke ware en goede dingen, de ene en de andere van den Hemel en van de Kerk; met de bergen de goede dingen der liefde; met de heuvelen de goede dingen der naastenliefde; en met wegen waarderen en ordenen volgens het hoedanige ervan: dat deze dingen met die woorden worden aangeduid, kan niemand zien dan alleen vanuit de wetenschap der overeenstemmingen. Aangezien de juiste waardering en uitvorsing van het goede en het ware met maten in het Woord wordt aangeduid, was het derhalve geboden dat de maten juist [*justa*] zouden zijn, en er geen bedrog aan dezelve zou zijn, bij Mozes: “*Gij zult geen verdraaidheid doen in het gericht, in de maat, in het gewicht, en in de afmeting; gij zult rechte weegschalen hebben, rechte stenen, een rechte ephah, en een rechte hin*”, Levit. XIX: 35, 36: en derhalve wordt eveneens de gerechtigheid, waar onder haar wordt verstaan de waardering en de uitvorsing van de mensen volgens het hoedanige van het goede en het ware bij hen, hier en daar in het Woord uitgedrukt met schalen, weegschalen, wagen, balansen, en met efa’s, omers, chomers, sea’s⁸⁾, hins, zoals bij Job, Hfdst. VI: 2; Hfdst. XXXI: 6; en de ongerechtigheid met weegschalen en balansen met bedrog en arglist, zoals in Hoschea XII: 8; Amos VIII: 5; Micha VI :II.

374. Een maatje tarwe voor een penning, en drie maatjes gerst voor een penning; dat dit betekent dat het echte goede der Kerk voor hen van geen waarde is, en eveneens het echte ware der Kerk, staat vast uit de betekenis van het maatje [*choenix*], hetwelk de maat [*mensura*] voor tarwe en gerst bij de

8 Hebreeuws *seah*, ook een korenmaat als bijv. een schepel of een mud.

Grieken was, zijnde het hoedanige der waardering; want in het Woord wordt met de maten, zoals in het Artikel boven is gezegd, het hoedanige der zaak aangeduid ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware; uit de betekenis van de tarwe, zijnde het goede der Kerk in het gemeen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de gerst, zijnde het ware van dat goede, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van den penning, welke de prijs der waardering is, zijnde evenals van geen waarde; omdat dit munststuk het kleinste van alle was, wordt daarmee de kleinste prijs aangeduid, hier echter evenals van geen waarde; de oorzaak hiervan is deze, dat met het rossige Paard, waarover boven, wordt aangeduid het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het goede, en met het zwarte Paard het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het ware, boven n. 364 en 372; en wanneer het verstand van het Woord ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware is teloor gegaan, dan wordt het echte goede en het echte ware der Kerk evenals van geen waarde geacht; dat het hier voor een penning wordt geacht, is omdat enig munstuk moest worden genomen om iets van prijs te kunnen zeggen in den zin der letter, omdat er wordt gezegd dat er een weegschaal was in de hand van hem die op het paard zat, en dat de tarwe en de gerst zouden worden gemeten; derhalve werd dat munstuk, hetwelk het kleinste van alle was, genomen voor den prijs der waardering; en omdat het verstand van het Woord ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware er niet langer is, wordt derhalve met den penning hier in den geestelijken zin aangeduid: evenals van geen waarde. Dat gezegd wordt een maatje tarwe en drie maatjes gerst, is omdat van één wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van drie met betrekking tot de ware dingen, en met één wordt, wanneer het het goede betreft, het volmaakte aangeduid, aldus eveneens het echte, en met drie wordt, wanneer het de ware dingen betreft, het volle aangeduid, aldus eveneens het echte; vandaar is het, dat met een maatje tarwe en drie maatjes gerst, het echte goede en het echte ware der Kerk wordt aangeduid. Dat de tarwe het goede betekent, en de gerst het ware ervan, is omdat alle dingen die van het veld (den akker) zijn, de dingen die der Kerk zijn betekenen; en de dingen die van het veld zijn, zoals de gewassen van verschillend geslacht, het voedsel van dienst zijn; en de dingen die tot voedsel strekken en het lichaam voeden, betekenen in den geestelijken zin zulke dingen die de ziel of het gemoed voeden, en deze dingen hebben alle betrekking op het goede der liefde en op het ware des geloofs; vandaar vooral de tarwe en de gerst, omdat daaruit het brood is: dat de spijzen van elk geslacht de geestelijke prijs betekenen, aldus de dingen die zijn van de

wetenschap, van het inzicht en van de wijsheid, bijgevolg het goede en het ware vanuit welke die zijn, zie men in n. 3114, 4459, 5147, 5293, 5340, 5342, 5410, 5426, 5576, 5582, 5588, 5655, 5915, 8408, 8562, 9003; in het algemeen het Brood, in het Werkje over NOVA HIEROSOLYMA, n. 218; dat het veld de Kerk betekent, n. 2971, 3766, 9139. Dat de Tarwe en de Gerst zulke dingen betekenen, is vanwege de overeenstemming, zoals kan vaststaan uit de dingen die in de geestelijke Wereld verschijnen, waar alle aanschijnen overeenstemmingen zijn; er verschijnen daar Velden, Akkers, Gewassen van verschillend geslacht, en eveneens Broden, waarvandaan het wordt geweten dat zij overeenstemmen, en bijgevolg dat zij volgens de overeenstemmingen aanduiden. Dat de Tarwe en de Gerst het goede en het ware der Kerk aanduiden, de tarwe het goede ervan en de gerst het ware ervan, kan ook vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zij worden genoemd, zoals uit de volgende; bij Jeremia: *“Jehovah, Die Israël heeft verstrooid, zal hem vergaderen, en Hij zal hem behoeden zoals een Herder zijn kudde; omdat Jehovah Jakob heeft verlost, en hem heeft bevrijd uit de hand van een sterkere dan hij: deswege zullen zij komen en zingen in de hoogte van Zion, en samenvloeien tot het goede van Jehovah, tot de Tarwe, tot den Most, en tot de Olie, en tot de zonen van het kleinvee en van het grootvee; en hun ziel zal worden zoals een gewaterde tuin”*, xxxi: 10, 11, 12; daar wordt gehandeld over de instauratie van de nieuwe Kerk; met Israël en met Jakob wordt die Kerk aangeduid; met Israël de inwendige geestelijke Kerk, en met Jakob de uitwendige; want elke Kerk is inwendig en uitwendig; de instauratie ervan wordt daarmee beschreven dat Jehovah hem zal vergaderen, hem zal behoeden zoals een Herder zijn kudde, omdat Hij Jakob heeft verlost, en bevrijd uit de hand van een sterkere dan hij; met verlossen wordt hervormen aangeduid; men zie boven n. 328; met de hand van een sterkere dan hij, wordt aangeduid vanuit het boze en het valse, die hem tevoren in beslag hadden genomen: de inwendige vreugde of de vreugde des harten van hen, opkomende vanuit het hemels goede en vanuit de ware dingen daaruit, wordt aangeduid met: *“Deswege zullen zij komen en zingen in de hoogte van Zion, en samenvloeien tot het goede van Jehovah, tot de tarwe, tot den most, en tot de olie, en tot de zonen van het kleinvee en van het grootvee; zingen in de hoogte van Zion, betekent de hemelse inwendige vreugde of zodanig als zij is in het hemels Rijk des Heren; zingen is die vreugde; men zie boven n. 326; de hoogte het inwendige, en Zion het hemels Rijk; de tarwe betekent het goede van den natuurlijke mens; de most het ware ervan; de olie het goede van den geestelijken mens; de zonen van het kleinvee de geestelijke ware dingen, en de zonen van het grootvee de*

natuurlijke ware dingen; omdat deze dingen worden aangeduid, worden zij het goede van Jehovah genoemd; dat zij daarvandaan het inzicht en de wijsheid zullen hebben, wordt aangeduid met: “Hun ziel zal worden zoals een gewaterde tuin”; met den tuin immers wordt in het Woord het inzicht aangeduid, en met gewaterd aanhoudend groeiende; dat daar niet worden verstaan tarwe, most, olie, zonen van kleinvee en grootvee, is duidelijk, want er wordt gezegd dat Jehovah Jakob heeft verlost, en dat hun ziel zal worden zoals een gewaterde tuin. Bij Joël: *“Het veld is verwoest, het land rouwt, omdat het koren is verwoest, de most is verdroogd, de olie kwint; de akkerlieden waren beschaamd, de wijngaardeniers huilden, over de tarwe en over de gerst, deswege dat de oogst des velds is vergaan”*, I: 10, 11, 12; deze dingen zijn niet gezegd aangaande een veld en de onvruchtbaarheid ervan, maar aangaande de Kerk en de verwoesting ervan; en daarom worden onder het veld, het land, het koren, den most en de olie niet die dingen verstaan, maar onder het veld en onder het land de Kerk; onder het veld de Kerk ten aanzien van de opneming en de voortschepping van het ware en het goede, en onder het land de Kerk ten aanzien van de natie daar; onder het koren het goede van elk geslacht in den uitwendigen mens, onder den most het ware ook daar; onder de olie het goede in den inwendigen mens; met de akkerlieden die beschaamd waren, en met de wijngaardeniers die huilden over de tarwe en over de gerst, worden zij die van de Kerk zijn aangeduid; en met de tarwe en met de gerst wordt haar goede en haar ware aangeduid; en met den oogst des velds die vandaar is vergaan, wordt alle eredienst vanuit dezelve aangeduid. Bij Jeremia: *“Over alle heuvelen in de woestijn zijn verwoesters gekomen, omdat het zwaard van Jehovah is verslindende van het einde des lands tot aan het einde des lands: geen vrede voor enig vlees; zij hebben tarwe gezaaid, en doornen gemaaid”*, XII: 12, 13; ook deze dingen zijn gezegd aangaande de Kerk en haar verwoesting; met de heuvelen in de woestijn waarover de verwoesters zijn gekomen, wordt aangeduid dat al het goede der naastenliefde is vergaan door de boze en valse dingen; de heuvelen in het Woord betekenen waar het goede der naastenliefde is, en in den abstracten zin dat goede zelf; de woestijn betekent waar dat niet is omdat er het ware niet is; en de verwoesters betekenen de boze en valse dingen waardoor het goede en ware vergaan; het zwaard van Jehovah verslindende van het einde des lands tot aan het einde des lands, betekent het valse dat alle dingen der Kerk vernietigt; het verslindende zwaard het vernietigende valse; en met het einde des lands tot aan het einde des lands worden alle dingen der Kerk aangeduid; met geen vrede voor enig vlees, wordt aangeduid dat er niet langer inwendige rust is vanwege de heerschappij van het boze en het valse;

met zij hebben tarwe gezaaid, en doornen gemaaid, wordt aangeduid dat er in plaats van de goede dingen van het ware de boze dingen van het valse zijn; de tarwe zijn de goede dingen van het ware, en de doornen zijn de boze dingen van het valse. Bij denzelfde: *“Ismaël, die van het zaad des koninkrijks was, doodde Gedaliah, dien de koning van Babel tot bevelhebber in het land had gemaakt, en al de Joden die met hem waren, en de Chaldeën, voorts de mannen uit Sichem, uit Schilo en uit Samaria: tien mannen evenwel werden onder hen gevonden die tot Isamël zeiden: Dood ons niet, omdat wij verborgen dingen hebben in het veld, tarwe en gerst, en olie en honing; derhalve liet hij van hen af en doodde ze ook niet”*, xli: 1 tot 8. Met deze Historische dingen wordt in den inwendigen zin de verdoemenis beschreven van hen die de heilige dingen ontwijden; onder Gedaliah immers, dien de koning van Babel tot bevelhebber in het land had gemaakt, en onder de Joden die met hem waren, en onder de Chaldeën, de mannen uit Sichem, uit Schilo en Samaria, worden degenen verstaan die ontwijden, en in den abstracten zin de ontwijdingen van elk geslacht; want de koning van Babel betekent de ontwijding van het goede en het ware; de verdoemenis van hen wordt daarmede aangeduid dat zij gedood werden; met gedood worden wordt immers aangeduid geestelijk gedood worden; men zie n. 315; onder de tien mannen echter die tot Ismaël zeiden: Dood ons niet, omdat wij verborgen dingen hebben in het veld, tarwe en gerst en olie en honing, worden degenen verstaan die de heilige dingen der Kerk niet hebben ontwijd, omdat zij het goede en het ware van binnen hebben; zij immers die ontwijden, hebben niets van het goede en het ware van binnen, maar slechts van buiten wanneer zij spreken en prediken; doch zij die niet ontwijden, hebben het goede en het ware van binnen; dit wordt daaronder verstaan dat zij zeiden verborgen dingen te hebben in het veld, tarwe, gerst, olie en honing; met de tarwe en de gerst worden de goede en de ware dingen van den uitwendigen mens aangeduid; met de olie wordt het goede van den inwendigen mens aangeduid, en met den honing het verkwikkelijke ervan; met de tien mannen worden allen aangeduid die zodanig zijn, want tien betekent allen en alle dingen; daarmede dat hij van hen affiet en hen niet doodde, wordt aangeduid dat zij niet profaan waren, aldus niet verdoemd; door Ismaël worden degenen uitgebeeld die in de echte ware dingen der Kerk zijn, hetgeen ook wordt aangeduid met het zaad des koninkrijks vanuit hetwelk hij was; zulke dingen behelzen deze Historische dingen, want de Historische dingen in het Woord hebben evenzeer een inwendigen zin als de Profetische dingen. Bij Mozes: *“Jehovah uw God is u heenleidende tot een goed land, een land van rivieren des waters, van bronnen en van afgronden uitgaande*

van het dal en van den berg, een land van tarwe en gerst, en van wanstok en vijgeboom, en van granaatappel, een land van olijfolie en honing”, Deut. VIII: 7, 8; aldus wordt het land Kanaän beschreven in den zin der letter, doch in den geestelijken zin wordt de Kerk des Heren beschreven, aangezien deze met het land Kanaän in dezen zin wordt aangeduid; en alle geslachten van het goede en het ware die der Kerk zijn, worden opgesomd; dat zij een land van rivieren des waters wordt geheten, is omdat de rivieren des waters de leerstellige dingen van het ware betekenen; met de bronnen en de afgronden uitgaande van het dal en van den berg, worden de innerlijke en de uiterlijke ware dingen vanuit het Woord aangeduid, met de bronnen de innerlijke ware dingen daaruit, en met de afgronden de uiterlijke ware dingen; van deze wordt gezegd dat zij van het dal uitgaan, omdat het dal de lagere en de uiterlijke dingen betekent waar zulke dingen zijn, en van gene wordt gezegd dat zij van den berg uitgaan, omdat de berg de hogere en de innerlijke dingen betekent, waar zulke dingen zijn; met het land van tarwe en gerst, en van wijnstok en vijgeboom, en van granaatappel, wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede en het ware van elk geslacht; de tarwe en de gerst betekenen het goede en het ware vanuit hemelsen oorsprong, de wijnstok en de vijgeboom het goede en het ware vanuit geestelijken oorsprong, en de granaatappel de erkentnissen van het goede en het ware; en met het land van olijfolie en honing wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede der liefde en het verkwikkelijke ervan: wie den geestelijken zin des Woords niet weet, gelooft niet anders dan dat alleen het land Kanaän met die woorden wordt beschreven; weswege het Woord slechts natuurlijk en niet geestelijk zou zijn; en toch is het Woord overal in zijn schoot geestelijk, en het is geestelijk wanneer onder die woorden de geestelijke dingen worden verstaan die worden aangeduid, namelijk de goede en de ware dingen van elk geslacht: wat er echter in het bijzonder wordt aangeduid met de rivieren, bronnen, afgronden, het dal, den berg, den wijnstok, den vijgeboom, den granaatappel, den olijfbroom, de olie en den honing, is getoond in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, en het zou te ver voeren om al deze dingen aan te voeren; de meeste ervan evenwel zijn getoond en zullen worden getoond in deze Ontvouwing over de Apocalyps, welke men raadplege te hunner plaatse. Bij Job: “Indien ik de kracht van het land heb gegeten zonder zilver, en de ziel ervan heb doen uitblazen, dat voor tarwe de distel uitga, en voor gerst de wilde wingerd”, XXXI: 39, 40; de kracht van het land eten zonder zilver, betekent zich het goede der Kerk toeëigenen zonder het ware; het land is de Kerk, en het zilver is het ware; de ziel ervan doen uitblazen, betekent zo het geestelijk leven uitledigen; dat voor tarwe de distel

uitga, en voor gerst de wilde wingerd, betekent dat voor het goede het boze wordt gehouden, en voor het ware het valse; de tarwe is het goede, de distel het boze, de gerst het ware, en de wilde wingerd [*labrusca*] het valse; het goede immers kan niet worden verworven dan door de ware dingen. Bij Jesaja: *“Voleinding en beslissing heb ik gehoord van met den Heer Jehovih Zebaoth over de algehele aarde; zal de ploeger den gansen dag ploegen om te zaaïen; zal hij zijn land openen en eggen; wanneer hij de aangezichten ervan effen heeft gemaakt, strooit hij dan niet wikken, en werpt hij niet de gemeten tarwe in, en de aangewezen gerst, en de aangewezen spelt; aldus ontbolstert hij tot het oordeel, zijn God leert hem”*, xxviii: 22, 24, 25, 26; met deze dingen wordt in den geestelijken zin beschreven dat de Kerk bij de Joodse en de Israëlietische natie geheel en al is vernietigd, en dat het niets uitmaakt of zij het Woord leren en weten, maar opdat het goede en het ware ervan tot nut des levens worde aangewend; daarvandaan en niet ergens anders vandaan is het inzicht uit den Heer; dat de Kerk bij die natie geheel en al is vernietigd, wordt verstaan onder: *“Voleinding en beslissing heb ik gehoord van den Heer Jehovih Zebaoth over de algehele aarde”*; de voleinding en de beslissing is de volslagen vernietiging, en de algehele aarde is de ganse Kerk, dat is, het al ervan; dat het niets uitmaakt of zij het Woord leren en weten, wordt aangeduid met: *“Zal de ploeger den gansen dag ploegen om te zaaïen, zal hij zijn land openen en eggen”*; ploegen om te zaaïen is leren, en het land eggen is wegleggen in het geheugen; dat het goede en het ware des Woords tot nut des levens moet worden aangewend, wordt aangeduid met: *“Wanneer hij de aangezichten ervan effen heeft gemaakt, strooit hij dan niet wikken, en werpt hij niet de gemeten tarwe in, en de aangewezen gerst, en de aangewezen spelt”*; wanneer hij de aangezichten des lands effen heeft gemaakt, strooit hij dan niet wikken, betekent wanneer hij heeft voorbereid door het Woord; de gemeten tarwe en de aangewezen gerst, en de aangewezen spelt, betekenen het goede en het ware aanwenden tot nut des levens; de tarwe is het goede, de gerst is het ware, en de spelt zijn de erkennenissen; dat daarvandaan en niet ergens anders vandaan het inzicht uit den Heer is, wordt aangeduid met: *“Aldus ontbolstert hij tot het oordeel, zijn God leert hem”*; het oordeel betekent het inzicht; zijn God leert hem, betekent dat het uitden Heer is. Bij Mozes: *“Jehovah deed hem rijden op de verheven dingen der aarde, en Hij spijzigde hem met de inkomst der velden; Hij deed hem honing zuigen uit de steenrots, en olie uit den kei der rots; boter van grootvee en melk van kleinvee, met het vet der lammeren en der rammen, der zonen van Baschan en der bokken, met het vet der nieren der tarwe, en het bloed der druiven drinkt gii onvermengd”*, Deut. xxxii: 13, 14; deze

dingen zijn gezegd aangaande de Oude Kerk, na den vloed door den Heer geïnstauréerd, welke in het inzicht en de wijsheid was, omdat zij in het goede der naastenliefde en daaruit in het geloof was; hun inzicht en wijsheid uit den Heer wordt daarmede aangeduid dat Jehovah hem deed rijden op de verheven dingen der aarde, en hem spijzigde met de inkomst der velden; de hemelse en de geestelijke goede dingen die zij hadden door de ware dingen, worden daarmede beschreven “dat Hij hem honing deed zuigen uit de steenrots, en olie uit den kei der rots, boter van grootvee en melk van kleinvee, met het vet der lammeren en der rammen, der zonen van Baschan, en der bokken, met het vet der nieren der tarwe, en het bloed der druiven drinkt gij onvermengd”; de tarwe betekent daar in het algemeen elk goede; en het bloed der druiven en de onvermengde wijn al het ware daaruit. Bij David: “*Och, dat Mijn volk Mij had gehoorzaamd; en Israël, dat zij in Mijn wegen hadden gewandeld; Ik zou hen gespijzigd hebben met het vette der tarwe, en Ik zou hen vanuit de rots met honing verzadigd hebben*”, Psalm LXXXI: 14, 17; met het vet der tarwe, en met den honing vanuit de rots, waarmede zij zouden worden gespijzigd en verzadigd, wordt het goede van elk geslacht vanuit het hemels goede, en het verkwikkelijke ervan uit den Heer aangeduid; met het vet immers wordt het hemels goede aangeduid, met de tarwe het goede van lke geslacht, met den honing het verkwikkelijke van het goede, en met de rots de Heer; dat zij deze dingen hebben indien zij leven volgens de geboden des Heren, wordt verstaan onder: “*Och, dat Mijn volk Mij had gehoorzaamd; en Israël, dat zij in Mijn wegen hadden gewandeld*”; de wegen in het Woord betekenen de ware dingen en eveneens de geboden, en wandelen betekent leven. Bij denzelfde: “*Loof, o Hierosolyma, Jehovah; prijs, o Zion, uw God; want Hij maakt vast de grendelen uwer poorten; Hij zegent uw zonen in het midden van u; Die uw grens vrede stelt, met het vette der tarwe u verzadigt*”, Psalm CXLVII: 12, 13, 14; onder Hierosolyma en Zion wordt de Kerk verstaan, onder Hierosolyma de Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer, en onder Zion de Kerk ten aanzien van de goede dingen der liefde; Die uw grens vrede stelt, betekent alle dingen des Hemels en der Kerk, want de grens betekent al die dingen; met het vet der tarwe verzadigt Hij u, betekent met al het goede der liefde en met wijsheid; het vet immers betekent het goede der liefde, en de tarwe alle dingen die vanuit hetzelfde zijn, welke dingen, omdat zij vanuit het goede zijn, ook goede dingen zijn; omdat deze worden aangeduid, wordt er derhalve gezegd het vet der tarwe. Bij Hoschea: “*Jehovah zeide tot den Profeet: Ga opnieuw heen, heb een vrouw lief, geliefd van den genoot en echtbrekend, naar de liefde van Jehovah jegens de zonen Israëls, en dezen zijn omziende tot andere goden, en liefhebbende*

de flessen der druiven: en ik verwierf haar mij voor vijftien zilverlingen, en een homer gerst, en een halven homer gerst", III: 1, 2; door dit werd de Joodse en de Israëlietische Kerk uitgebeeld zodanig als zij was ten aanzien van de leer en den eredienst, namelijk dat zij door ijdele overleveringen alle dingen des Woords had vervalst, hoewel zij dit als heilig vereerden; de vrouw geliefd van den genoot en echtbrekend, die de profeet zou liefhebben, betekent een zodanige Kerk, de vrouw de Kerk, van den genoot geliefd en echtbrekend de vervalsing van het ware en de echtbreking van het goede; naar de liefde van Jehovah jegens de zonen Israëls, en dezen zijn omziende tot andere goden, betekent de valse dingen der leer en de boze dingen van den eredienst; deze dingen worden aangeduid met omzien tot andere goden; liefhebbende de flessen der druiven, betekent het Woord in den allenen zin der letter; want de wijn betekent de ware dingen der leer vanuit het Woord, de druiven de goede dingen ervan, vanuit welke de ware dingen zijn, en de fles dat wat bevat, aldus den laatsten zin des Woords, zijnde de zin der letter, dien zij aanplooiën aan hun valse en boze dingen; dat hij haar voor zich verwierf voor vijftien zilverlingen, betekent voor geringen prijs; vijftien betekent het geringe; een homer [*corus*] gerst en een halve homer gerst betekent zó weinig van het goede en het ware, dat het nauwelijks iets is. Bij Mattheus: *"Johannes aangaande Jezus: Die zal u dopen met den heiligen geest en met vuur; Wiens wan in Zijn hand is, en Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren, en Hij zal de tarwe in de schuur verzamelen, het kaf echter zal Hij met onuitblusselijk vuur verbranden"*, III: 11, 12. Met dopen met den heiligen geest en met vuur, wordt aangeduid de Kerk hervormen en den mens der Kerk wederverwekken door het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; dopen betekent hervormen en wederverwekken; de heilige geest het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem, en het vuur het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde; met de tarwe die Hij in de schuur zal verzamelen, en met het kaf dat Hij met onuitblusselijk vuur zal verbranden, wordt aangeduid dat Hij het goede van elk geslacht dat vanuit hemelsen oorsprong is, tot in het eeuwige zal bewaren, aldus hen die in hetzelfde zijn; en dat Hij het valse van elk geslacht dat vanuit helsen oorsprong is, zal vernietigen, aldus hen die in hetzelfde zijn; en omdat gezegd wordt tarwe schuur en kaf, wordt ook gezegd wan en dorsvloer, en met de wan wordt de afscheiding aangeduid, en met den dorsvloer waar de afscheiding geschiedt. Bij denzelfde: *"Jezus zeide: Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een mens die goed zaaide in zijn akker; maar toen de mensen sliepen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid, en ging heen: toen echter het kruid was opgeschoten, en vrucht maakte, toen verscheen ook het onkruid: toekomstige echter zeiden de dienstknechten van*

*den heer des huizes tot hem: Heer, hebt gij niet goed zaad in uw akker gezaaid; vanwaar heeft hij dan onkruid; deze dan zeide tot hen: Een vijand mens heeft dit gedaan: De dienstknechten echter zeiden: Wilt gij dan dat wij uitgaande hetzelfde verzamelen; hijzelf echter zeide: Neen, opdat gij, het onkruid verzamelende, niet misschien tegelijk met hetzelfde de tarwe uittrekt; laat ze, het ene en het andere, samen opwassen tot aan den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen: Verzamelt eerst het onkruid, en bindt het samen in busselen om hetzelfde te verbranden; vergadert echter de tarwe in mijn schuur”, XIII: 24 tot 30; wat deze dingen behelzen, blijkt duidelijk uit den geestelijken zin, want de afzonderlijke dingen daar zijn overeenstemmingen; de Heer immers heeft, toen Hij in de wereld was, door louter overeenstemmingen gesproken, omdat Hij vanuit het Goddelijke sprak; daar wordt gehandeld over het Laatste Gericht, wanneer de goeden moeten worden gescheiden van de bozen, en de goeden in den Hemel zullen komen, en de bozen in de hel; het goede zaad in den akker dat een mens zaaide, betekent de ware dingen der Kerk die vanuit het goede zijn; de akker betekent de Kerk waar dezelve zijn; en zaaïen betekent invloeien en opnemen, aldus eveneens onderrichten; de mens die zaaide, is de Heer door het Woord, waar alle ware dingen der Kerk zijn; toen de mensen sliepen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid, en ging heen, betekent dat bij de natuurlijke mensen de valse dingen van het boze uit de hel invloeien en worden opgenomen; slapen immers betekent het natuurlijke leven zonder het geestelijk leven; men zie n. 187; en de vijand [*inimicus*] betekent de hel, en het onkruid betekent de boze dingen van het valse; wat de overige dingen tot aan het einde toe betekenen, kan vaststaan uit de dingen die in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 70, zijn aangevoerd; zij behelzen immers de verborgenheden die daar zijn uiteengezet; hier alleen dat met de Tarwe het goede van het ware wordt aangeduid, en vandaar zij die in het goede door de ware dingen zijn; en met het onkruid het boze van het valse, en vandaar zij die in het boze door de valse dingen zijn: dat die dingen zijn gezegd aangaande het laatste gericht, staat vast uit de volgende dingen in dat Hoofdstuk, waar wordt gezegd: “Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen; de akker is de Wereld, het zaad zijn de zonen des Koninkrijks, het onkruid zijn de zonen des bozen, de vijand is de duivel, de oogst is de voleinding der eeuw”, Vers 37, 38, 39; de voleinding der eeuw is de laatste tijd der Kerk, wanneer het gericht plaats vindt. Uit deze vanuit het Woord aangevoerde plaatsen kan vaststaan, dat de Tarwe het goede der Kerk in het algemeen betekent, en de Gerst het ware ervan.*

375. En beschadig de olie en den wijn niet; dat dit betekent dat daarin is voorzien dat geen schade wordt berokkend aan den inwendiger of geestelijken zin des Woords, noch ten aanzien van het goede, noch ten aanzien van het ware, staat vast uit de betekenis van de olie, zijnde het goede der liefde, waarover aanstonds; uit de betekenis van den wijn, zijnde het ware van dat goede, want elk goede heeft zijn ware, of elk ware is van het goede; vandaar hoedanig goede, zodanig ware; en uit de betekenis van beschadigen, zijnde aan dezelve schade berokkenen; dat het de inwendige of de geestelijke zin des Woords ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware is, welke hier in het bijzonder met de olie en den wijn wordt aangeduid, staat hieruit vast, dat met de tarwe en de gerst evenzeer het goede en het ware wordt aangeduid als met de olie en den wijn; maar met de tarwe en de gerst het goede en het ware der Kerk in het algemeen, aldus die welke in den zin der letter des Woords zijn; want de goede en de ware dingen die in dien zin des Woords zijn, zijn de goede en de ware dingen in het algemeen; de zin der letter immers omsluit den geestelijken zin, en vandaar de geestelijke goede en ware dingen; en daarom betekenen de tarwe en de gerst de goede en ware dingen der Kerk in het algemeen, welke zijn van den zin der letter des Woords, doch de olie en de wijn de goede en de ware dingen van den inwendigen of geestelijken zin des Woords; deze zijn de innerlijke goede en ware dingen, gene echter de uiterlijke; dat er innerlijke en uiterlijke goede en ware dingen zijn, gene in den geestelijken of inwendigen mens, deze in den natuurlijken of uitwendigen, kan vaststaan uit de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL zijn gezegd en getoond, namelijk dat er drie Hemelen zijn, en dat de binnenste of de derde Hemel is in de binnenste goede en ware dingen of in die van den derden graad; en dat de middelste of de tweede Hemel is in de lagere goede en ware dingen of in die van den tweeden graad; en dat de laatste of de eerste Hemel is in de laatste goede en ware dingen of in die van den eersten graad; de laatste goede en ware dingen of die van den eersten graad zijn zodanige als zijn bevat in den zin der letter des Woords; weswege zij die in dien zin blijven en daaruit voor zich leer maken en volgens die leven, in de laatste goede en ware dingen zijn; aangezien zij de innerlijke dingen niet zien, ter oorzaak hiervan dat zij niet zuiver geestelijk zijn zoals de Engelen der hogere Hemelen, maar geestelijk natuurlijk, zijn zij nochtans in den Hemel, maar in den laatsten; want de goede en de ware dingen die zij hebben geput vanuit den zin der letter des Woords, en die bij hen zijn, hebben in zich de innerlijke goede en ware dingen die van den geestelijken zin des Woords zijn; zij stemmen immers overeen en maken één door de overeenstemming: tot voorbeeld diene

hij die vanuit den zin der letter des Woord geloofd dat God toorn, verdoemt en in de hel werpt hen die boos leven; hoewel dit in zich niet waar is, aangezien de Heer nooit toorn, noch den mens verdoemt en in de hel werpt, wordt dit nochtans bij hen die goed leven en aldus geloven omdat het Woord in de letter het zo zegt, door den Heer als een ware aangenomen, aangezien het ware van binnen daarin schuilt, hetwelk ook openligt vóór de innerlijke Engelen, hoewel zijzelf dat niet zien: tot voorbeeld diene ook hij die geloofd dat hij een lang leven zal hebben indien hij vader en moeder liefheeft volgens het gebod van den Dekaloog; indien hij hen deswege liefheeft, en goed leeft, zo wordt hij eender aangenomen alsof hij het ware zelf had geloofd; hij weet immers niet dat onder vader en moeder in den hoogsten zin de Heer en Zijn Rijk wordt verstaan, onder den vader de Heer, en onder de moeder Zijn Rijk; en dat onder de dagen verlengd worden of hoogbejaard worden wordt aangeduid gelukkig tot in het eeuwige; eender in duizend andere dingen: deze dingen zijn gezegd opdat men wete, wat er wordt verstaan onder de uiterlijke goede en ware dingen, en onder de innerlijke goede en ware dingen des Woords, omdat met de tarwe en de gerst de uiterlijke goede en ware dingen worden aangeduid, dat is, die welke van den zin der letter des Woords zijn, doch met de olie en den wijn de innerlijke goede en ware dingen worden aangeduid, dat is, die welke van den geestelijken zin des Woords zijn. Dat met de tarwe en de gerst de uiterlijke goede en ware dingen worden aangeduid, of de goede en de ware dingen van den zin der letter des Woords, is omdat zij van den oogst des velds zijn, en niet als voedsel van dienst zijn voordat zij broden worden, en met de broden worden in het Woord de innerlijke goede dingen aangeduid; aldus worden met de tarwe en de gerst zulke dingen aangeduid vanuit welke die goede dingen zijn; zodanig zijn ook de goede en de ware dingen van den zin der letter des Woord: dat echter met de olie en den wijn de innerlijke goede dingen worden aangeduid, welke die van den inwendigen of geestelijken zin des Woords zijn, kan vaststaan uit de betekenis ervan in het Woord, zoals uit de volgende dingen zal blijken: dat aan deze geen schade mag worden berokkend, is ter oorzaak hiervan, dat zij niet mogen worden ontwijd; want indien zij geweten en geloofd, en daarna ontkend worden, of eveneens indien wordt geleefd tegen dezelve, zo worden zij ontwijd; en de innerlijke goede en ware dingen ontwijden is zich verbinden met den Hemel en tegelijk met de hel, hetgeen is gans en al het geestelijk leven verderven; want de goede en de ware dingen die men gelooft, blijven aan, en eveneens de boze en de valse dingen welke door de ontkenning of door het leven strijdig daarmede, in de plaats ervan opvolgen; vandaar de verbinding

van het goede en het ware die des Hemels zijn, met de boze en de valse dingen die der hel zijn, en deze kunnen niet worden gescheiden, maar vaneen gescheurd, en wanneer zij worden vaneengescheurd, zo wordt alles van het geestelijk leven vernietigd; vandaar is het, dat de ontwijders na den dood niet geesten in menselijken vorm zijn, zoals de anderen, maar louter fantasieën, en dat het hunzelf toeschijnt hierheen en daarheen te vliegen zonder enige denking; en ten slotte worden zij gescheiden van de anderen en in een hel die de laagste van alle is, nedergeworpen; en omdat zij niet in een menselijken vorm verschijnen zoals de andere geesten, wordt er derhalve niet langer aangaande hen gezegd hij of zij, maar het, dat is, geen mens: maar meer dingen aangaande de ontwijding van het goede en het ware zie men in *DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA*, n. 169, 172. Aangezien een zodanig lot dengenen wacht die de innerlijke goede en ware dingen des Hemels en der Kerk ontwijden, is derhalve de inwendige of geestelijke zin des Woords, waarin die dingen zijn bevat, niet geopend geweest voor de Joden, omdat zij, indien deze geopend was geweest, hem zouden hebben ontwijjd; en derhalve is hij ook niet geopend geweest voor de Christenen, aangezien ook dezen, indien hij geopend was geweest, hem zouden hebben ontwijjd; derhalve is het ook voor dezen evenals voor genen verheeld geweest dat er enige inwendige of geestelijke zin in was [*inset*] aan den zin der letter des Woords, zijnde de natuurlijke zin; en opdat zij in de onwetendheid dienaangaande zouden zijn, is daarin voorzien dat de wetenschap der overeenstemmingen, welke de primaire wetenschap voor de Ouden was, teloor is gegaan, aldus opdat het ook volslagen onbekend zij wat overeenstemming is, en vandaar wat de geestelijke zin des Woords is; het Woord is immers in louter overeenstemmingen geschreven, en daarom kon het zonder de wetenschap ervan ook niet worden geweten wat de inwendige zin is: daarin is uit den Heer voorzien, opdat de echte goede en ware dingen zelf, waarin de hogere Hemelen zijn, niet zouden worden ontwijjd. Dat echter de inwendige of geestelijke zin des Woords heden is geopend, is omdat het Laatste Gericht voltrokken is, en vandaar alle dingen in de Hemelen en in de hellen in de orde zijn teruggebracht, en zo uit den Heer daarin kan worden voorzien dat geen ontwijdingen gebeuren; dat de inwendige of de geestelijke zin zou worden geopend nadat het Laatste Gericht was voltrokken, is door den Heer voorzeggd in de Apocalyps, over welke zaak men zie in het Werkje over *HET WITTE PAARD*. Dat geen schade zou worden berokkend aan den inwendigen of geestelijken zin des Woords, wordt ook daarmede aangeduid, dat de klederen des Heren door de krijgsknechten werden verdeeld, en niet de rok, welke zonder naad was, van boven af geheel

en al geweven, Joh. XIX: 23, 24; met de klederen des Heren immers wordt het Woord aangeduid, met de klederen die werden verdeeld, het Woord in de letter, met den rok het Woord in den inwendigen zin, en met de krijgsknechten zij die krijg voerden voor de ware en de goede dingen der Kerk; dat de krijgsknechten die betekenen, zie men boven in n. 64 einde; en dat de klederen in het Woord de ware dingen betekenen die het goede bekleden, en dat de klederen des Heren het Goddelijk Ware betekenen, aldus het Woord, ook boven, n. 64, 195. Dat de olie het goede der liefde betekent, kan vooral vaststaan uit de zalvingen bij de zonen Israëls, of in de Kerk van hen, welke met olie geschiedden; alle dingen der Kerk immers werden daarmede ingewijd, en wanneer zij waren ingewijd, werden zij heilig genoemd, zoals het Altaar en de vaten ervan, de Tent der samenkomst en alle dingen die daarin waren, voorts zij die de functies van het priesterschap vervulden en hun klederen, en bovendien de Profeten, en tenslotte de Koningen: een ieder kan zien, dat de olie zelf niet heiligt, maar dat wat met de olie wordt aangeduid, zijnde het goede der liefde tot den Heer uit den Heer; dit wordt met de olie aangeduid, weswege de dingen of de personen wanneer zij gezalfd waren, van dat ogenblik aan uitbeeldden, want de olie bracht de uitbeelding van den Heer en van het goede der liefde uit Hem over dezelve; het goede der liefde tot den Heer uit den Heer immers is het heilige zelf des Hemels en der Kerk, want al het Goddelijke vloeit door hetzelfde in; en daarom zijn de dingen die des Hemels en der Kerk zijn, welke de geestelijke dingen worden genoemd, voor zoveel heilig als zij van hetzelfde bevatten. De oorzaak der uitbeelding van het heilige door de olie is deze: De Allene Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke is DE GEZALFDE VAN JEHOVAH, want in Hem was vanuit de ontvangenis het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en vanuit Hetzelfde was Zijn Menselijke het Goddelijk Ware Zelf toen Hij in de wereld was, en daarna door het één-zijn met het Goddelijke Zelf in Zich maakte Hij dat eveneens het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde; en omdat alle dingen die der Kerk waren, de Goddelijke dingen uitbeeldden die uit den Heer zijn, en in den hoogsten zin den Heer Zelf – de Kerk immers die bij de zonen Israëls was ingesteld, was een uitbeeldende Kerk – werd derhalve de olie, waarmede het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde werd aangeduid, gebezigd om de uitbeeldingen aan te brengen; en nadat de dingen of de personen gezalfd waren, werden zij als heilige dingen of heilige personen beschouwd; niet dat zij daardoor enige heiligheid inhadden, maar omdat de heiligheid in den Hemel daardoor werd uitgebeeld wanneer zij in den eredienst waren. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat de olie het

goede der liefde betekent; maar opdat dit beter blijke, zou ik de dingen in volgorde elk afzonderlijk willen uiteenzetten, namelijk: *Dat zij in de oude tijden de tot tekens opgerichte stenen met olie zalfden: voorts de oorlogswapenen, zoals beukelaars en schilden: en daarna het altaar en alle vaten ervan, en de Tent der samenkomst en alle dingen die daarin waren: en bovendien hen die de functies van het priesterschap zouden vervullen, en hun klederen: en eveneens de profeten: en tenslotte de koningen, die vandaar gezalfden werden geheten: dat het ook voor een gewoon gebruik was aanvaard om zichzelf en anderen te zalven, om de blijdschap van den animus en de welwillendheid te betuigen: en dat daaruit blijkt, dat de olie in het Woord het goede betekent, de olie der heiligheid, welke was bereid om de dingen te zalven die van dienst zouden zijn voor den eredienst in de Kerk, het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde; en de olie in het algemeen het goede en het verkwikkelijke ervan.* Wat het EERSTE betreft, dat zij de tot tekenen opgerichte stenen zalfden, dit staat vast in het Boek Genesis: “*Des morgens stond Jakob in de vroegte op, en hij nam den Steen dien hij tot zijn hoofdondersteunsels gelegd had, en stelde hem tot een opgericht teken, en hij goot olie op het hoofd ervan; en hij noemde den naam dier plaats Bethel; en hij zeide: Indien ik zal zijn wedergekeerd in vrede tot het huis mijns vaders, zo zal deze Steen dien ik tot een opgericht teken heb gesteld, het huis Gods zijn*”, xxviii: 18, 19, 22; de oorzaak dat zij aldus stenen zalfden, was deze dat met de stenen de ware dingen werden aangeduid, en ware dingen zonder het goede hebben niet het geestelijk leven, dat is, het leven uit het Goddelijke; wanneer echter de stenen met olie waren gezalfd, alsdan beeldden zij de ware dingen vanuit het goede uit, en in den hoogsten zin het Goddelijk Ware voortgaande uit het Goddelijk Goede des Heren, Die vandaar de Steen Israëls werd geheten: de opgerichte stenen zelf werden statuën of standbeelden [*statua*] geheten, en zij werden heilig gehouden; vandaar het gebruik van statuën bij de Ouden, en daarna in hun Tempels: omdat toen die door Jakob uitbeeldenderwijs opgerichte Steen geheiligd was, noemde derhalve Jakob den naam der plaats Bethel, en zeide dat die Steen was het huis Gods; Bethel betekent het huis Gods, en het huis Gods betekent de Kerk ten aanzien van het goede, en in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke, Joh. II: 19, 20, 21, 22; de overige dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN; bovendien ook daar, dat de statuën door de Ouden werden opgericht tot een teken, tot een getuigenis, en tot den eredienst, n. 3727. Dat zij in het eerst heilige grenzen waren geweest, n. 3727. Dat zij daarop tot den eredienst waren geweest, n. 4580. Wat zij betekenden, n. 4580, 10643. Dat de stenen de ware dingen betekenen, en de Steen Israëls

den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, n. 643, 1298, 3720, 6426, 8609, 9388, 9389, 10376. Dat zij olie goten over het hoofd van het opgerichte teken, of hetzelfde zalfden, hetgeen werd gedaan opdat het uitbeeldende van het ware vanuit het goede daarover zou worden aangebracht, en zo tot den eredienst zou worden aangewend, n. 3728, 4090. TEN TWEEDE, dat zij de oorlogswapenen zalfden, zoals beukelaars en schilden; dit staat vast bij Jesaja: “*Staat op, vorsten, zalft het schild*”, XXI: 5; en in Boek II van Samuël: “*Bezoedeld is het schild der helden, het schild van Saul is niet gezalfd met olie*”, I: 21; dat de oorlogswapenen werden gezalfd, was ter oorzaak hiervan dat zij de tegen de valse dingen strijdende ware dingen betekenden, en het zijn de ware dingen vanuit het goede die tegen dezelve vermogen, niet echter de ware dingen zonder het goede; deswege beeldden de oorlogswapenen de ware dingen uit door welke de Heer Zelf strijdt bij den mens tegen de valse dingen vanuit het boze, welke zijn vanuit de hel; dat de oorlogswapenen de tegen de valse dingen strijdende ware dingen betekenen, zie men in n. 1788, 2686, en boven in n. 131, 357; en dat de oorlogen in het algemeen de geestelijke gevechten betekenen, n. 1664, 2686, 8273, 8295; en de vijanden [*kostes*] de boze en de valse dingen, in het algemeen de hellen, n. 2851, 8289, 9314. TEN DERDE, dat zij het altaar zalfden en alle vaten ervan, voorts de Tent der samenkomst, en alle dingen die daarin waren; dit staat vast bij Mozes: “*Jehovah zeide tot Mozes: Gij zult het Altaar zalven en hetzelfde heiligen*”, Exod. XXIX: 36; bij denzelfde: “*Gij zult maken een olie der zalving der heiligheid, waarmede gij zult zalven de Tent der samenkomst, en de Ark der Getuigenis, en de Tafel, en al haar vaten, en den Kandelaar en al zijn vaten, en het Reukaltaar, en het Altaar des brandoffers, en al zijn vaten, en het Wasvat, en het Voetstuk: aldus zult gij dezelve heiligen, opdat zij het heilige der heiligen zijn; een elk die dezelve zal hebben aangeraakt, zal zich heiligen*”, Exod. XXX: 25 tot 29; Hfdst. XL: 9, 10, 11; Levit. VIII: 10, 11, 12; Num. VII: 1. De oorzaak dat de Altaren en de Tent der samenkomst met alle dingen die daarin waren werden gezalfd, was opdat zij de Goddelijke en de heilige dingen des Hemels en der Kerk, bijgevolg de heilige dingen van den eredienst zouden uitbeelden; en zij zouden die ook niet hebben kunnen uitbeelden, indien zij niet geinaugureerd waren geweest door iets zodanigs dat het goede der liefde betekende, want het Goddelijke treedt door het goede der liefde binnen, en is door hetzelfde aanwezig, bijgevolg ook in den eredienst, en zonder hetzelfde treedt het Goddelijke niet binnen, noch is het aanwezig; dat het Altaar het voornaamste uitbeeldende van den Heer was, en vandaar van den eredienst vanuit het goede der liefde, zie men in n. 2777, 2811, 4489, 4541, 8935, 8940, 9388, 9389, 9714; en dat de Tent met de Ark het voornaamste uitbeeldende

was van den Hemel waar de Heer is, n. 9457, 9481, 9485, 9594, 9632, 9596, 9784. TEN VIERDE, dat zij degenen zalfden die de functies van het priesterschap zouden vervullen, en hun klederen; dat staat vast bij Mozes: “*Neem de olie der zalving en giet die uit over het hoofd van Aharon, en gij zult hem zalven*”, Exod. XXIX: 7; Hfdst. XXX: 30; bij denzelfde: “*Trek Aharon de klederen der heiligheid aan, en gij zult hem zalven, en hem heiligen, opdat hij Mij het priesterambt bediene; en zijn zonen zult gij zalven gelijk als gij den vader zult gezalfd hebben; en het zal zijn dat hun de zalving zij tot een priesterschap der eeuw in hun geslachten*”, Exod. XL: 13, 14, 15; bij denzelfde: “*Moscheh goot vande olie uit op het hoofd van Aharon, en hij zalfde hem om hem te heiligen: en daarop nam hij van de olie der zalving, en van het bloed dat op het altaar was, en spregde het op Aharon, op zijn klederen, op zijn zonen, en op de klederen zijner zonen met hem, en hij heiligde Aharon, zijn klederen, en zijn zonen, en de klederen zijner zonen met hem*”, Levit. VIII: 12, 30; de oorzaak dat Aharon werd gezalfd, en dat zijn zonen werden gezalfd, en hun klederen zelf, was deze, dat de Heer zou worden uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede, en ten aanzien van het Goddelijk Ware daaruit, Aharon den Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en zijn zonen ten aanzien van het Goddelijk Ware daaruit; en in het algemeen opdat het Priesterschap den Heer zou uitbeelden ten aanzien van Zijn werk der zaliging; dat zij in de klederen werden gezalfd, Exod. XXIX: 29, was omdat de klederen de bekleedende geestelijke dingen uitbeeldden: dat Aharon den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede, zie men in n. 9806; dat zijn zonen den Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede, n. 9807: dat het Priesterschap in het algemeen den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van Zijn werk der zaliging, n. 9809; dat de klederen van Aharon en van zijn zonen de geestelijke dingen hebben uitgebeeld, n. 9814, 9942, 9952. Omdat de inwijding tot het uitbeelden geschiedde door de zalving, en door Aharon en zijn zonen de Heer werd uitgebeeld en dat wat uit Hem is, werden derhalve aan Aharon en diens zonen de heilige dingen der zonen Israëls gegeven, welke de aan Jehovah gegeven gaven waren, en de heoffers [*sublationes*] werden genoemd; en er wordt gezegd dat die de zalving of voor de zalving zijn, dat is, dat zij zijn de uitbeelding of voor de uitbeelding van den Heer en van de Goddelijke dingen die uit Hem zijn; zoals vaststaat uit deze dingen bij Mozes: “*De borst der wiegeling [motitationis] en den schenkel der opheffing heb Ik aangenomen van met de zonen Israëls; deze is de zalving van Aharon en de zalving van zijn zonen, van de vuuroffers van Jehovah, welke Hij heeft geboden hun te geven ten dage als*

Hij hen zalfde van met de zonen Israëls”, Levit. VII: 34, 35, 36; en elders bij denzelfde: “*Gesproken heeft Jehovah tot Aharon: Zie, Ik heb u gegeven de wacht Mijner hefoffers ten aanzien van alle heilige dingen der zonen Israëls; u heb Ik ze gegeven voor de zalving en voor uw zonen, tot een inzetting der eeuw; al hun giften ten aanzien van al hun spijsoffer, ten aanzien van alle zondoffer en schuldoffer, alle schudding [agitationem] der zonen Israëls, alle vet der zuivere olie en al het vet van most en van koren, hun eerstelingen welke zij aan Jehovah zullen geven, u heb Ik ze gegeven; voorts al het verbannene in Israël, alle opening van de baarmoeder, aldus alle opheffing der heilige dingen. In hun land zult gij geen erfenis hebben, noch zal een deel voor u zijn in het midden van hen; Ik uw deel en uw erfenis in het midden van de zonen Israëls*”, Num. XVIII: 8 tot 20; uit deze dingen staat vast dat de zalving een uitbeelding is, aangezien zij door de zalving werden geïnaugureerd om uit te beelden; en dat daarmede werd aangeduid dat alle inauguratie in het heilige des Hemels en der Kerk is door het goede der liefde hetwelk uit den Heer is, en dat het goede der liefde de Heer bij hen is; omdat het zo is, wordt gezegd dat Jehovah het deel en de erfenis van hem is. TEN VIJFDE, dat zij ook de Profeten zalfden; dit staat vast uit Boek I der Koningen: “*Jehovah zeide tot Elia: Zalf Chasaël tot Koning over de Syriërs, en zalf Jehu tot Koning over Israël, en zalf Elischa tot Profeet voor u in de plaats*”, XIX: 15, 16; en bij Jesaja: “*De geest van den Heer Jehovah over mij; derhalve heeft Jehovah mij gezalfd om den armen te evangeliseren*”, LXI: 1; dat de Profeten werden gezalfd, was ter oorzaak hiervan dat de Profeten den Heer uitbeeldden ten aanzien van de leer van het Goddelijk Ware, bijgevolg ten aanzien van het Woord, want het Woord is de leer van het Goddelijk Ware; dat de Profeten de leer vanuit het Woord hebben uitgebeeld en vandaar aangeduid, zie men in n. 2534, 7269; in het bijzonder Elias en Elischah, n. 2762; 5247 einde, 9372: dat het de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke is Die wordt uitgebeeld, aldus door hem dien Jehovah heeft gezalfd, leert de Heer Zelf bij Lukas, Hfdst. IV: 18, 19, 20, 21. TEN ZESDE, dat zij daarna de Koningen zalfden, en dat die de Gezalfden van Jehovah werden geheten, dit staat vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, zoals I Sam. X: 1; Hfdst. XV: 1; Hfdst. XVI: 3, 6, 12; Hfdst. XXIV: 7, 11; Hfdst. XXVI: 9, 11, 16, 23; II Sam. Hfdst. I: 16; Hfdst. II: 4, 7; Hfdst. V: 3; Hfdst. XIX: 22; I Kon. I: 34, 35; Hfdst. XIX: 15, 16; II Kon. IX: 3; Hfdst. XI: 12; Hfdst. XXIII: 30; Klaagl. IV: 20; Hab. III: 13; Psalm II: 2, 6; Ps. XX: 7; Ps. XXVIII: 8; Ps. XLV: 8; Ps. LXXXIV: 10; Ps. LXXXIX: 21, 39, 52; Ps. CXXXII: 17; en elders. De oorzaak dat zij de Koningen zalfden, was deze dat zij den Heer zouden uitbeelden ten aanzien van het gericht vanuit het Goddelijk Ware, weswege in het Woord met de Koningen

de Goddelijke Ware dingen worden aangeduid; men zie boven n. 31. Dat de Koningen de Gezalfden van Jehovah werden geheten, en dat het derhalve heiligschennis was hen te krenken, was ter oorzake hiervan dat onder den Gezalfde van Jehovah de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, hoewel het naar den zin der letter wordt toegepast op den Koning die met olie was gezalfd; de Heer immers was, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware Zelf ten aanzien van het Menselijke, en Hij was het Goddelijk Goede Zelf der Goddelijke Liefde ten aanzien van het ZIJN zelf Zijns Levens, hetwelk bij den mens de ziel vanuit den vader wordt genoemd; Hij was immers ontvangen vanuit Jehovah; Jehovah in het Woord is het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, hetwelk is het ZIJN van alle dingen des levens; vandaar is het, dat de Allene Heer de Gezalfde van Jehovah is geweest naar het wezen zelf en naar de daad zelf, aangezien het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde was in Hem, en het Goddelijk Ware voortgaande vanuit dat Goede Zelf in Zijn Menselijke was toen Hij in de wereld was; men zie boven n. 63, 200, 228, 328; en in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 293, 294, 295, 303, 304, 305: de Koningen der aarde echter waren geen gezalfden van Jehovah, maar zij werden aldus geheten, omdat zij den Heer uitbeeldden, Die Alleen de Gezalfde van Jehovah was; derhalve was het heiligschennis om de Koningen der aarde te kwetsen vanwege de zalving; doch de zalving van de koningen der aarde geschiedde door olie, de zalving echter van den Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke is geschied door het Goddelijk Goede Zelf der Goddelijke Liefde, hetwelk de olie betekende en de zalving uitbeelddde: vandaar is het, dat de Heer werd geheten Messias en Christus; Messias in de Hebreeuwse Taal betekent de Gezalfde, eender Chirstus in de Griekse Taal, Joh. 1: 42; Hfdst. IV: 25: uit deze dingen kan vaststaan, dat waar in het Woord wordt gezegd de Gezalfde van Jehovah, in den uitbeelddenden zin de Heer wordt verstaan; zoals bij Jesaja: *“De geest van den Heer Jehovah is op Mij; derhalve heeft Jehovah Mij gezalfd om den armen te evangeliseren; Hij heeft Mij gezonden om de gebrokenen van hart te verbinden, om den gevangenen de vrijheid te prediken”*, LXI: 1; dat het de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke is Dien Jehovah zalfde, staat vast bij Lukas, waar de Heer het openlijk zegt met deze woorden: *“Jezus werd gegeven het boek van den Profeet Jesaja; en Hij ontrolde het boek, en Hij vond de plaats waar geschreven was: De Geest des Heren is op Mij, deswege dat Hij Mij heeft gezalfd, om den armen te evangeliseren heeft Hij Mij gezonden, om te genezen de gebrokenen van hart, om den gebondenen vrijlating te evangeliseren, en den blinden het gezicht, om de verwonden heen te zenden met vrijlating, om te prediken het aangename jaar des*

Heren; daarna het boek samenrollende, gaf Hij hetzelfde aan den dienaar, en Hij zat neder; de ogen echter van allen in de synagoge waren op Hem geslagen; Hij begon tot hen te zeggen: Heden is deze schrift in uw oren vervuld", IV: 17, 18, 19, 20, 21. Bij Daniël: *"Weet derhalve en doorvat: van den uitgang des Woords tot aan het herstel en tot den bouw van Hierosolyma, tot aan Messias den Vorst zeven weken"*, IX: 25; Hierosolyma bouwen is de Kerk instaureren; Hierosolyma is de Kerk; Messias de Vorst of de Gezalfde, is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke. Bij denzelfde: *"Zeventig weken zijn besloten om het gezicht en den profeet te verzegelen, en om het Heilige der heiligen te zalven"*, IX: 24; het gezicht en den profeet verzegelen is de dingen af te sluiten die in het Woord over den Heer zijn gezegd, en dezelve volledig te maken; het Heilige der heiligen zalven, is het Goddelijk Menselijke des Heren, in hetwelk het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde of Jehovah was. Onder den Gezalfde van Jehovah wordt in de volgende plaatsen ook de Heer verstaan; bij David: *"De Koningen der aarde stelden zich op, en de heersers beraadslaagden samen tegen Jehovah en tegen Zijn Gezalfde; Ik heb Mijn Koning gezalfd over Zion, den berg Mijner heiligheid"*, Psalm II: 2, 6; de koningen der aarde zijn de valse dingen, en de heersers zijn de boze dingen die uit de hellen zijn, waartegen de Heer toen Hij in de wereld was, heeft gestreden, en die Hij heeft overwonnen en onderjukt; de Gezalfde van Jehovah is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, vanuit hetwelk Hij heeft gestreden; Zion, de berg der heiligheid, over hetwelk Hij wordt gezegd tot Koning te zijn gezalfd, is het hemels Rijk, hetwelk in het goede der liefde is; dit Rijk is het binnenste des Hemels, en het binnenste der Kerk. Bij denzelfde: *"Ik heb David, Mijn knecht, gevonden; met de olie der heiligheid heb Ik hem gezalfd"*, Psalm LXXXIX: 21; onder David wordt daar de Heer verstaan, zoals eveneens elders; men zie boven n. 205; de olie der heiligheid waarmede Jehovah hem heeft gezalfd, is het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde; dat het de Heer is Die onder David daar wordt verstaan, blijkt uit de dingen die daar voorafgaan en die daar volgen; er wordt immers gezegd: *"Gij hebt in een gezicht gesproken van Uw Heilige: Ik zal in de zee Zijn hand stellen, en in de rivieren Zijn rechterhand: Hij zal Mij noemen Mijn Vader; ook zal Ik Hem ten Eerstverwekte geven, hoger dan de Koningen der aarde; Ik zal tot in het eeuwige Zijn zaad stellen, en Zijn troon zoals de dagen der hemelen"*, Vers 20, 26, 27, 28, 29, 30; behalve meer dingen. Eender elders bij denzelfde: *"In Zion zal Ik David een hoorn doen uitspruiten; Ik zal een luchter beschikken voor Mijn Gezalfde; Zijn vijanden zal Ik met schaamte bekleden, en op Hem zal Zijn kroon bloeien"*, Psalm CXXXII: 17, 18; dat ook daar de Heer onder David wordt

verstaan, blijkt uit de dingen die daar voorafgaan, waar wordt gezegd: “Wij hebben van Hem gehoord in Efratha, wij hebben Hem gevonden in de velden des wouds; wij zullen binnegaan in Zijn habitakels; wij zullen ons inkrommen [*incurvare*] voor den voetbank Zijner voeten: Uw priesters zullen worden bekleed met gerechtigheid, en Uw heiligen zullen jubelen; terwille van David Uw knecht, keer de aangezichten van Uw Gezalfde niet af”, Vers 6, 7, 8, 9, e.v.; vanuit welke dingen kan vaststaan dat de Heer ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke daar wordt verstaan onder David, den Gezalfde van Jehovah. Bij Jeremia: “*Op de bergen hebben zij ons vervolgd, in de woestijn hebben zij ons lagen gelegd, de geest van onze neusvleugels, de Gezalfde van Jehovah, is gevangen in hun kuilen, van Wien wij hadden gezegd: In Zijn schaduw zullen wij leven onder de natiën*”, Klaagl. iv: 19, 20; ook daar wordt onder den Gezalfde van Jehovah de Heer verstaan; daar wordt immers gehandeld over de bevechting van het Goddelijk Ware door de valse en de boze dingen, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat zij op de bergen hebben vervolgd, en in de woestijn lagen hebben gelegd; de geest der neusvleugels is het hemels leven zelf hetwelk uit den Heer is, n. 9818. Uit deze dingen nu kan men weten, waarom het zulk een grote heiligschennis was den Gezalfde van Jehovah te krenken, zoals ook blijkt uit het Woord, als in Boek I van Samuël: “*David zeide: Dat late Jehovah verre van mij zijn dat ik dit woord zou doen aan mijn Heer, den Gezalfde van Jehovah, en mijn hand tegen hem uitsteken, omdat hij de Gezalfde van Jehovah is*”, xxiv: 7, 11; en elders: “*David zeide tot Abischai: Verderf hem niet, want wie zal de hand uitgestoken hebben tegen den Gezalfde van Jehovah, en onschuldig zijn*”, xxvi: 9; in Boek II van Samuël: “*David zeide tot hem die zeide Saul gedood te hebben: Uw bloed zij op uw hoofd, omdat gij hebt gezegd: Gedood heb ik den Gezalfde van Jehovah*”, i: 16; en elders: “*Abischai zeide: Zal niet deswege Schimeï worden gedood dat hij den Gezalfde van Jehovah heeft vervloekt*”, xix: 21; dat Schimeï derhalve op bevel van Salomo werd afgemaakt, zie men in I Kon. ii: 36 tot het einde. TEN ZEVENDE, dat het voor een gewoon gebruik was aanvaard om zichzelf en anderen te zalven om de blijdschap van den animus en de welwillendheid te betuigen; dit staat vast uit deze volgende plaatsen; bij Amos: “*Die drinken vanuit wijnschalen, en vanuit de eerstelingen der oliën zich zalven, maar over de verbreking van Jozef worden zij niet met smart aangedaan*”, vi: 6. Bij Micha: “*Gij zult de olijf treden, maar u met olie niet zalven*”, vi: 15, voor: gij zult niet verblijd worden. Bij Mozes: “*Olijfbomen zult gij hebben in uw gehele grens, maar met olie zult gij u niet zalven*”, Deut. xxviii: 40, eender. Bij Jesaja: “*Om hun een tulband te geven voor as, de olie der vreugde voor rouw*”, lxi: 3. Bij David: “*Uw God heeft u*

gezalfd met de olie der blijdschap, boven uw genoten”, Psalm XLV: 8. Bij denzelfde: “Gij zult mijn hoorn verhogen zoals eens eenhoorns, ik zal oud worden in verse olie”, Psalm CXII: 11. Bij denzelfde: “De wijn verblijdt het hart des mensen, om de aangezichten op te vrolijken met olie”, Psalm CIV: 15. Bij Lukas: “Jezus zeide tot Simon: Ik ben binnengetreden in uw huis, en met olie hebt gij Mijn hoofd niet gezalfd; deze echter heeft met zalf Mijn voeten gezalfd”, VII: 44, 46. Bij Mattheus: “Gij, wanneer gij vast, zalf uw hoofd, en was uw aangezicht, opdat het voor de mensen niet verschijnt dat gij vast”, VI: 17, 18; vasten betekent rouwen, aangezien zij in den rouw vastten, en omdat zij zich dan onthielden van de betuiging der blijdschap; derhalve plachten zij zich dan ook niet met olie te zalven; zoals bij Daniël: “Ik, Daniël, was rouwende drie weken; het brood der verlangens at ik niet, en vlees en wijn kwam niet tot mijn mond, en al zalvende werd ik niet gezalfd, totdat de drie weken der dagen waren vervuld”, X: 2, 3. Uit deze dingen blijkt, dat het voor een gebruik was aanvaard zichzelf en anderen met olie te zalven; niet met de olie der heiligheid, waarmede de Priesters, de Koningen, het Altaar, en den Tabernakel werden gezalfd, maar met gewone olie, ter oorzake hiervan dat deze olie het blijde en het heilrijke betekende hetwelk van het goede der liefde is; de olie echter der heiligheid betekende het Goddelijk Goede, waarover er wordt gezegd: “Op het vlees van den mens zal zij niet worden gegoten, en in de hoedanigheid ervan zult gij niet maken zoals die; heilig zal zij u zijn: wie zal hebben bereid zoals die, of wie daarvan zal hebben gegeven op iets vreemds, die zal worden uitgehouwen van zijn volken”, Exod. XXX: 32, 33, 38. TEN ACHTSTE, dat daaruit blijkt dat de olie in het Woord betekent het Goede, de olie der heiligheid, welke bereid was om de dingen te zalven die van dienst zouden zijn voor den eredienst in de Kerk, het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en de olie in het algemeen het Goede en het verkwikkelijke ervan; dit kan ook vaststaan uit de andere plaatsen in het Woord, waar de olie wordt genoemd, zoals uit deze volgende; bij David: “Zie, hoe goed en hoe verkwikkelijk is het dat broeders samenwonen; zoals de goede olie op het hoofd van Aharon, nederdalende in den baard, in den baard van Aharon, welke nederdaalt op den mond zijner klederen, zoals de dauw van Chermon die nederdaalt op de bergen van Zion; daar heeft Jehovah den zegen des levens geboden tot in het eeuwige”, Psalm CXXXIII: 1, 2, 3; wat deze dingen betekenen, kan niemand weten dan alleen hij die weet wat betekenen de broeders, wat de olie op het hoofd van Aharon, wat zijn baard, en de mond zijner klederen, en wat de dauw van Chermon, en de bergen van Zion; met de broeders daar wordt het goede en het ware aangeduid, want die worden broeders in het Woord geheten; en daarom wordt met: “Zie, hoe goed en hoe

verkwikkelijk is het dat broeders samenwonen”, aangeduid dat in de verbinding van het goede en het ware al het hemels goede en verkwikkelijke is, want al het hemels goede en verkwikkelijke is vanuit de verbinding van het goede en het ware; met de olie op het hoofd nederdalende in den baard, den baard van Aharon, welke nederdaalt op den mond zijner klederen, wordt aangeduid dat daaruit al het goede en verkwikkelijke des Hemels van de binnenste dingen tot de laatste dingen is; met het hoofd immers wordt het binnenste aangeduid, met den baard het laatste; met nederdalen op den mond [os]⁹ der klederen wordt de invloed en de verbinding aangeduid van het hemels goede en het geestelijk goede; dat in het Woord het goede en het ware broeders worden geheten, zie men in n. 367, 3160, 9806; dat het hoofd het binnenste betekent, n. 4938, 4939, 9656, 9913, 9914; dat de baard het laatste betekent, n. 9960; dat de mond der klederen den invloed en de verbinding van het hemels goede en het geestelijk goede betekent, aldus van het goede en het ware, n. 9913, 9914; en gezegd wordt Aharon, omdat door hem de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede; al het goede immers en alle verbinding van het goede en het ware is uit Hem, n. 9806, 9946, 10017; met den dauw van Chermon wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met de bergen van Zion wordt het Goddelijk Goede aangeduid; vandaar wordt met: “Zoals de dauw van Chermon die nederdaalt op de bergen van Zion”, de verbinding van het ware en het goede aangeduid, waarover daar wordt gehandeld: en omdat vanuit die verbinding de Engelen en de mensen al het geestelijk leven hebben, wordt er ook gezegd: “Daar heeft Jehovah den zegen des levens geboden tot in het eeuwige”; dat de dauw het Goddelijk Ware betekent, zie men in n. 3579, 8455; dat de bergen het Goddelijk Goede betekenen, en waarvandaan dit is, n. 795, 4210, 6435, 8327, 8758, 10438, 10608; en dat Zion de Kerk betekent waar het goede der liefde is, n. 2362, 9055 einde; daaruit blijkt hoedanig het Woord is in zijn geestelijke, hoewel het aldus klinkt in de letter. Bij Ezechiël: “*Ik ging een verbond met u aan, opdat gij Mijne zoudt zijn; en Ik waste u met wateren, en Ik spoelde uw bloeden af van over u, en zalfde u met olie, en Ik bekleedde u met borduursel, en Ik schoeide u met das; meelbloem, honing en olie at gij; deswege werdt gij zeer schoon, en gedijdet gij tot aan een koninkrijk toe*”, xvi: 8, 9, 10, 13; deze dingen aangaande Hierosolyma, waarmede de Kerk wordt aangeduid; en daarom betekenen deze afzonderlijke dingen de geestelijke dingen die der Kerk zijn; dat deze dingen niet zijn

9 Mond (os) der klederen, niet zoom (*limbus*); zie h.v. 9913, alwaar zelfs wordt gesproken van “de mond des hoofds van den Mantel”.

gezegd aangaande de bewoners van Jeruzalem, namelijk dat Jehovah hen net wateren waste, hun bloeden afspoelde, met borduursel bekleedde, en met das schoeide, is duidelijk; maar met wassen met wateren wordt aangeduid met ware dingen hervormen en zuiveren; met de bloeden afspoelen wordt aangeduid de valse dingen van het boze verwijderen; met zalven met olie wordt aangeduid met het goede der liefde begiftigen; met bekleden met borduursel en schoeien met das, wordt aangeduid onderrichten met de erkenningen van het ware en het goede vanuit den zin der letter of den laatsten zin des Woords; met meelbloem, honing en olie eten wordt aangeduid het ware en het goede toeëigenen; daarmede dat zij vandaar zeer schoon werd, wordt aangeduid inzichtsvol, en met gedijen tot aan een koninkrijk toe, wordt aangeduid dat zij zo een Kerk is geworden; het koninkrijk is de Kerk. Bij Jeremia: *“Jehovah heeft Jakob vrijgekocht; dies zullen zij komen en zingen op den berg van Zion, en samenvloeien tot het goede van Jehovah, tot de tarwe, en tot den most en tot de olie; en tot de zonen van het kleinvee en van het grootvee; en hun ziel zal worden zoals een gewaterde tuin”*, xxxi: 11, 12; met den most en de olie wordt het ware en het goede aangeduid; wat met de overige dingen wordt aangeduid, zie men vlak boven, n. 374. Bij Joël: *“Zonen van Zion, verheugt u, en verblijdt u in Jehovah, mijn God, omdat Hij u den regen te gelegener tijd in gerechtigheid heeft gegeven, zodat de dorsvloeren vol zijn van zuiver koren, de perskuipen overlopen van most en olie”*, 1: 23, 24; ook daar wordt met den most en de olie het ware en het goede der Kerk aangeduid, want met de zonen van Zion, tot wie deze dingen worden gezegd, worden degenen aangeduid die van de Kerk zijn; met den regen te gelegener tijd in gerechtigheid, wordt aangeduid het Goddelijk Ware invloeiende in het goede, waarvandaan hun verbinding, vruchtmaking en vermenigvuldiging is; en met de dorsvloeren vol zuiver koren, wordt de volheid daarvandaan aangeduid. Bij denzelfde: *“Het veld is verwoest, het land rouwt, omdat het koren is verwoest, de most verdroogt, de olie kwijnt”*, 1: 10; met deze dingen wordt aangeduid, dat alle dingen der Kerk, welke in het algemeen betrekking hebben op het goede der liefde en het ware des geloofs, zijn verwoest; het veld is de Kerk, en eveneens het land; het veld [of de akker, *ager*] is de Kerk vanuit de opneming van het ware, en het land is de Kerk vanuit de doorvatting van het goede; het koren is het al ervan; de most is het ware, en de olie het goede. Bij Jesaja: *“Ik zal aan mijn beminde een lied van mijn vriend zingen; mijn beminde had een wijngaard in den hoorn van den zoon der olie, dien hij omheinde en van stenen zuiverde; en hij beplante hem met een edelen wijnstok; en hij verwachtte dat hij druiven zou maken, maar hij maakte wilde druiven”*, v: 1, 2; met den wijngaard dien de beminde had in den

hoorn van den zoon der olie, wordt de geestelijke Kerk aangeduid, welke de ware dingen vanuit het goede der liefde heeft, aldus de voortreffelijkste; de wijngaard immers betekent de geestelijke Kerk, of de Kerk die in de ware dingen vanuit het goede is; de inwijding [*inauguratio*] van haar wordt verstaan onder de olie vanuit den hoorn, want de inwijdingen geschieden door olie vanuit een hoorn, en de zoon der olie is het ware vanuit het goede; onder den beminde wordt de Heer verstaan, omdat Hijzelf de Kerken instauereert, van Wien derhalve wordt gezegd dat Hij hem omheinde, en van stenen zuiverde, en beplante met een edele wijnstok; de edele wijnstok is het geestelijk ware vanuit het hemelse, of het ware vanuit het goede der liefde; met de druiven die Hij verwachtte dat hij zou maken, worden de goede dingen der naastenliefde aangeduid, zijnde de goede dingen des levens; en met de wilde druiven [*labruscas*] die hij maakte worden de aan de goede dingen der naastenliefde tegenovergestelde boze dingen, of de boze dingen des levens aangeduid. Bij Hoschea: *“Te dien dage zal Ik de Hemelen verhoren, en deze zullen de aarde verhoren; en de aarde zal het koren en den most en de olie verhoren, en deze zullen Jizreël verhoren; en Ik zal ze Mij in de aarde zaaien”*, II: 21, 22, 23; deze dingen zijn gezegd aangaande de door den Heer te instaureren Nieuwe Kerk; en onder verhoren wordt verstaan gehoorzamen en opnemen; de volgende en in orde opeenvolgende gehoorzaamheid en opneming wordt aldus beschreven; dat de Hemelen zullen opnemen uit den Heer, wordt verstaan onder: “Ik zal de Hemelen verhoren”; dat de Kerk zal opnemen vanuit de Hemelen, aldus door de Hemelen uit den Heer, wordt verstaan onder: “De Hemelen zullen de aarde verhoren”; dat het goede en het ware zal opnemen uit de Kerk, wordt daaronder verstaan dat de aarde het koren en den most en de olie zal verhoren; de most is het ware, en de olie is het goede; en dat diegenen van de Kerk bij wie het goede en het ware is, daaruit zullen opnemen, wordt daaronder verstaan dat deze Jizreël zullen verhoren; dat niet de aarde, het koren, de most en de olie ervan wordt verstaan, maar de Kerk met haar goede en ware dingen, is duidelijk, want er wordt gezegd: “Ik zal Mij Jizreël in de aarde zaaien. Bij Jesaja: *“Ik zal in de woestijn geven den ceder van Schittah, en den mirteboom, en den boom der olie; Ik zal in de verlatenheid stellen den denneboom, den pijnboom, en den busboom”*, XLI: 19; deze dingen zijn gezegd aangaande de instauratie van de Kerk door den Heer bij de natiën; en met de woestijn en de verlatenheid wordt aangeduid waar tevoren niet het goede was omdat er niet het ware was; met den ceder van Schittah, den mirteboom en den boom der olie, wordt het geestelijk en het hemels goede aangeduid; en met den denneboom, den pijnboom en den busboom wordt het goede en het ware daaruit in het

natuurlijke aangeduid; met iederen boom immers wordt iets van het goede en het ware der Kerk in het Woord aangeduid, en die dingen der Kerk welke zijn in den geestelijken of inwendigen mens, worden aangeduid met den ceder van Schittah, den mirteboom en den boom der olie; en de dingen die zijn in den natuurlijken of uitwendigen mens, met den denneboom, den pijnboom en den busboom. Bij David: *“Mijn Herder; mij zal niet ontbreken; in graasweiden des kruids zal Hij mij doen nederliggen, tot wateren der rusten zal Hij mij heenleiden; Gij zult een tafel vóór mij toerichten tegenover mijn onvrienden [inimicus]; Gij zult mijn hoofd vet maken met olie, mijn beker zal overvloeien”*, Psalm XXIII: 1, 2, 5; onder deze dingen wordt in den inwendigen zin verstaan dat hij die op den Heer vertrouwt, wordt geleid in alle goede en ware dingen des Hemels en overvloed heeft van de verkwikkelijke dingen ervan; onder mijn Herder wordt de Heer verstaan; met de graasweiden des kruids worden de erkentissen van het ware en het goede aangeduid; met de wateren der rusten de ware dingen des Hemels daaruit; met de tafel wordt de geestelijke voeding aangeduid; met het hoofd vet maken met olie wordt aangeduid de wijsheid die vanuit het goede is; met mijn beker zal overvloeien, wordt het inzicht aangeduid hetwelk vanuit de ware dingen is; met den beker immers wordt iets eenders aangeduid als met den wijn; gezegd wordt graasweiden des kruids en wateren der rusten, alsof het vergelijkingen waren, ter oorzaak hiervan dat de Heer een Herder wordt genoemd; en de kudde van den herder in graasweiden des kruids en tot heldere wateren wordt geleid; maarnochtans zijn het overeenstemmingen. Bij Ezechiël: *“Jehudah en het land van Israël waren uw kooplieden, in tarwe van minnith en pannag, en in honing en olie en balsem”*, xxvii: 17; deze dingen zijn gezegd aangaande Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, en aldus worden met Tyrus de erkentissen van het ware en het goede der Kerk aangeduid; en met Jehudah en het land van Israël, die de kooplieden zijn, wordt de Kerk aangeduid, met Jehudah de Kerk ten aanzien van het goede, en met het land van Israël de Kerk ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede; en met handel drijven wordt aangeduid zich verwerven en vergemeenschappen met de anderen; met de tarwe van minnith en pannag, worden de goede en de ware dingen in het algemeen aangeduid; en met den honing, de olie, den balsem, de goede en de ware dingen in het bijzonder, met den honing en de olie de goede dingen, en met den balsem de ware dingen die vanwege het goede aangenaam zijn, want alle ware dingen die vanuit het goede zijn, worden in den Hemel als welriekend en vandaar als aangenaam doorvat; hetgeen ook de oorzaak was, dat de olie der zalving uit

verschillende welriekende dingen werd vervaardigd, waarover in Exod. xxx: 22 tot 33; en eveneens de olie der luchters, waarover in Exod. xxvii: 20, 21. Bij Mozes: *“Jehovah spijzigde hem met de inkomst der velden; Hij deed hem honing zuigen uit de steenrots, en olie uit den kei der rots”*, Deut. xxxii: 13; deze dingen aangaande de Oude Kerk; olie zuigen uit den kei der rots, voor doordrenkt worden met het goede door de ware dingen des geloofs; de honing is het natuurlijk goede en verkwikkelijke; de olie is het geestelijk goede en verkwikkelijke; en de steenrots en de kei der rots is het ware des geloofs uit den Heer; indien niet geestelijke dingen onder deze dingen werden verstaan, wat zou het inhebben dat hij honing zoog uit de steenrots, en olie uit den kei der rots? Bij Habakuk: *“De vijgeboom zal niet bloeien, noch de inkomst uit de wijnstokken; het werk van den oloom zal liegen, en de velden zullen geen spijs dragen”*, iii: 17; hier worden geen vijgeboom, noch wijnstok, noch olijfboom, noch velden verstaan, maar de hemelse dingen waarmede zij overeenstemmen; de vijgeboom stemt overeen met het natuurlijk goede, en betekent dat vandaar; de wijnstok stemt overeen met het geestelijk goede, hetwelk in zijn wezen het ware is; de olijf als vrucht waaruit de olie is, stemt overeen met het goede der liefde met de daad; en de velden stemmen overeen met alle dingen der Kerk; de inkomst en de spijs daaruit betekenen alle dingen die van de geestelijke voeding zijn; daaruit blijkt wat die dingen in volgorde betekenen. Bij Hoschea: *“Efraïm weidende den wind; zij sluiten een verbond met Assyrië, en de olie wordt naar Egypte afgevoerd”*, xii: 2; deze dingen worden geenszins verstaan indien men niet weet wat Efraïm is, wat Assyrië en wat Egypte is; daar wordt beschreven het verstandelijk eigene van den mens, hetwelk door redeneringen vanuit de wetenschappelijke dingen de goede dingen der Kerk verdraait en echtbreekt; Efraïm is het verstandelijke, Assyrië de redenering, en Egypte het wetenschappelijke; vandaar is de olie afvoeren naar Egypte, de goede dingen der Kerk verdraaien door redeneringen vanuit de wetenschappelijke dingen. Bij Zacharia: *“Ik zag een kandelaar van goud; twee olijfbomen daarnevens, één aan de rechterzijde van het kruikje, en één aan de linkerzijde ervan; deze zijn de twee zonen der olie staande naast den Heer der ganse aarde”*, iv: 2, 3, 14; de twee olijfbomen en de twee zonen der olie zijn het goede der liefde tot den Heer, en het goede der naastenliefde jegens den naaste, het laatstgenoemde aan Zijn linkerzijde, het eerstgenoemde aan Zijn rechterzijde. Eender in de Apocalyps: *“De twee Getuigen zullen profeteren duizend tweehonderd zes en zestig dagen; dezen zijn de twee olijfbomen, en de twee kandelaren vóór den God der aarde staande”*, xi: 3, 4; de twee olijfbomen en de twee kandelaren zijn die zelfde goeden, welke, omdat zij uit den Heer

zijn, de twee getuigen worden genoemd; maar over deze dingen zal meer worden gezegd in de ontvouwing ervan. Aangezien de olie het goede der liefde tot den Heer en het goede der naastenliefde jegens den naaste betekende, *vergeleek derhalve de Heer het Koninkrijk der Hemelen bij tien Maagden, van wie er vijf olie hadden in haar lampen, en vijf er geen hadden; en daarom worden deze dwaas genoemd, en gene voorzichtig*, Matth. xxv: 1 tot 11; met de tien maagden worden allen die van de Kerk zijn aangeduid; en met vijf worden enigen of een deel van hen aangeduid, want deze dingen worden aangeduid met de getallen tien en vijf in het Woord; en met de maagd of de dochter wordt de Kerk aangeduid; met de olie wordt het goede der liefde tot den Heer en het goede der naastenliefde jegens den naaste aangeduid; en met de lampen worden de ware dingen aangeduid die des geloofs worden genoemd; daaruit kan vaststaan, wat onder die dingen in den geestelijken zin wordt verstaan, namelijk dat zij die de ware dingen vanuit het Woord of vanuit de leer der Kerk weten, en niet in het goede der liefde en der naastenliefde zien, dat is, niet volgens die leven, de maagden zijn die geen olie in haar lampen hebben, en die derhalve niet in den Hemel worden toegelaten; maar dat zij die in het goede der liefde en der naastenliefde zijn, en daaruit in de ware dingen vanuit het Woord of vanuit de leer der Kerk, de maagden zijn die olie in haar lampen hebben, en in den Hemel worden opgenomen; daaruit blijkt, vanwaar het is dat deze maagden voorzichtig worden genoemd, doch gene dwaas. Aangezien de olie het goede der liefde en der naastenliefde betekende, en de wijn het ware betekende, *zeide derhalve de Heer aangaande den Samaritaan, die, een reis makende, onderweg een door rovers gewonde zag, dat hij olie en wijn in diens wonden ingoot, en hem daarna tilde op zijn eigen lastdier, tot een herberg leidde, en zeide dat men zorg voor hem zou hebben*, Lukas x: 33, 34, 35; deze dingen worden in den geestelijken zin aldus doorvat: Onder den Samaritaan worden de natiën verstaan die in het goede der naastenliefde jegens den naaste waren; onder den door rovers gewonde worden degenen verstaan die worden bestookt door hen die uit de hel zijn; die immers zijn de rovers, omdat zij het geestelijk leven van den mens kwetsen en doden; onder de olie en den wijn welke hij in diens wonden ingoot, worden de geestelijke dingen verstaan die den mens genezen; onder de olie het goede, onder den wijn het ware; daarmee dat hij hem op zijn eigen lastdier tilde, wordt aangeduid dat hij dit deed volgens zijn inzicht voor zoveel als hij het kon; het paard immers betekent het verstandelijke, desgelijks het lastdier; dat hij hem leidde tot een herberg, en zeide dat men zorg voor hem zou hebben, betekent tot hen die onderricht zijn in de leer der Kerk vanuit het Woord, die hem zouden kunnen genezen meer dan hij, die

nog in de onwetendheid is: aldus worden deze woorden verstaan in den Hemel; vanuit welke dingen ook blijkt, dat de Heer toen Hij in de wereld was, in louter overeenstemmingen heeft gesproken, aldus voor de wereld en voor den Hemel tegelijk. Aangezien de olie het goede der liefde en der naastenliefde betekende, en door hetzelfde diegenen worden genezen die geestelijk krank zijn, wordt er derhalve van de discipelen gezegd *dat zij velen met olie zalfden en gezond maakten*, Markus VI: 13. Wat bovendien met de olie bereid tot de luchters, en wat met de olie bereid tot de zalvingen, in het bijzonder wordt aangeduid, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9778 tot 9789, en n. 10250 tot 12088, waar het is ontvouwd. Uit deze dingen nu kan men zien, dat met de olie het hemels goede en het geestelijk goede wordt aangeduid, of het goede der liefde tot den Heer, en het goede der naastenliefde jegens den naaste, met de olie der zalving het goede der liefde tot den Heer uit den Heer, en met de olie der luchters het goede der naastenliefde uit den Heer jegens den naaste.

376. Tot nu toe is getoond dat de olie het hemels goede betekent, zijnde het goede der liefde tot den Heer; nu zal het ook worden getoond, dat de wijn het geestelijk goede betekent, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste en het goede des geloofs; en omdat dit goede in zijn wezen het ware is, is er derhalve in de gemene ontvouwing gezegd, dat “Beschadig de olie en den wijn niet”, betekent dat geen schade moet worden berokkend aan den inwendigen of geestelijken zin des Woords, noch ten aanzien van het goede, noch ten aanzien van het ware; of, wat hetzelfde is, dat geen schade moet worden berokkend aan de goede en de ware dingen die in den inwendigen of geestelijken zin des Woords zijn: dat het goede der naastenliefde en het goede des geloofs in hun wezen is het ware, is omdat dit goede wordt ingeplant uit den Heer aan het verstandelijk deel van den mens door de ware dingen die des geloofs worden genoemd; en wanneer de mens leeft volgens die, dan worden die ware dingen goede dingen, want door de ware dingen in dat deel wordt de nieuwe wil geformeerd, en al wat vanuit den wil voortgaat, wordt het goede genoemd: deze wil is ook hetzelfde als het geweten; en het geweten is het geweten van het ware, omdat het wordt geformeerd door ware dingen van elk geslacht, welke zijn vanuit de leer der Kerk en vanuit den zin der letter des Woords: maar over deze zaak zie men meer in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA n. 130 tot 138; en vanuit DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 139 tot 141; vandaar nu is het, dat met den wijn het ware wordt aangeduid. Bovendien zijn er inwendige en uitwendige goede en ware dingen; de inwendige goede en ware dingen worden aangeduid met de olie en den wijn,

welke niet moeten worden beschadigd; doch de uitwendige goede en ware dingen worden aangeduid met de tarwe en de gerst; de uitwendige goede en ware dingen zijn die welke in den zin der letter des Woords zijn, doch de inwendige goede en ware dingen zijn die welke in den inwendigen of geestelijken zin des Woords zijn; of, de uitwendige goede en ware dingen zijn zodanig als zij zijn in de lagere Hemelen bij de Engelen daar, namelijk in de laatsten des Hemels; doch de inwendige goede en ware dingen zijn zodanig als zij zijn in de hogere Hemelen bij de Engelen daar, namelijk in den derden en in den tweeden; deze goede en ware dingen zijn de echte goede en ware dingen zelf, doch gene zijn ware en goede dingen omdat zij overeenstemmen, aldus overeenstemmingen; eerstgenoemde hebben een onmiddellijke vergemeenschapping met de Engelen des Hemels, laatstgenoemde echter geen onmiddellijke, maar een middellijke door overeenstemmingen. Vandaar is het, dat de Joden, omdat zij alleen in den zin der letter waren, en niet in de erkenning aangaande de betekenis der dingen in den geestelijken zin, geen schade hebben kunnen berokkenen aan den geestelijken zin ervan, noch ten aanzien van het goede, noch ten aanzien van het ware, bijgevolg noch aan de echte goede en ware dingen: eender heeft ook de Christelijke Kerk heden ten dage geen schade kunnen berokkenen aan de echte goede en ware dingen die in den geestelijken zin des Woords zijn, want zij heeft dien zin niet gekend, en met denzelve heeft zij ook de echte goede en ware dingen niet gekend. Dat aan de Christenen de geestelijke zin des Woords niet is opengedekt geweest, is ter oorzaak hiervan dat de echte goede en ware dingen zodanig als zij in de hogere Hemelen zijn, in den geestelijken zin des Woords schuilen; en zolang als die goede en ware dingen niet doorvat en bekend waren, kon die zin ook niet worden geopend; zij konden immers niet worden gezien: dat de echte goede en ware dingen in de Christelijke Kerken niet doorvat en bekend zijn geweest, is ter oorzaak hiervan, die die Kerken verdeeld zijn geweest, in het algemeen in een Pauselijke en in een Evangelische; en in de Pauselijke zijn de ware dingen volslagen onbekend, omdat zij die in die Kerk zijn, niet afhangen van het Woord, aldus niet van den Heer, Die het Woord is, dat is, het Goddelijk Ware, maar van den Paus, uit wiens mond nauwelijks iets anders voortgaat dan dat wat is vanuit de liefde van overheersen, en deze liefde is vanuit de hel; en daarom bestaat er bij hen nauwelijks één ware dat der Kerk is; in de Evangelische Kerken echter is het geloof-alleen aangenomen als het wezenlijke heilsmiddel, en door dit is het goede der liefde en der naastenliefde verworpen als niet wezenlijk, en waar het goede is verworpen, daar kan ook niet enig ware zijn dat in zich het ware is; al het ware immers is vanuit het

goede, want de Heer vloeit in het goede van den mens in, en door het goede verlicht Hij hem, en geeft Hij het licht opdat hij de ware dingen doorvat; en daarom is zonder dat licht, hetwelk het geestelijk leven zelf van den mens is, het ware er niet, hoezeer het ook als een ware klinkt omdat het vanuit het Woord is; het is een ware dat vervalst is door de ideeën die men daaromtrent heeft; want vanuit het van de naastenliefde gescheiden geloof, of vanuit de ware dingen zonder het goede, spruit niet iets anders voort: vandaar nu is het, dat voor de Christelijke Kerken de geestelijke zin des Woords niet is kunnen worden opengesteld; want indien die was opengesteld, zo zouden zij hem hebben vervalst en verdraaid door ideeën vanuit de begoochelingen, en zo hebben ontwijfd: vandaar eveneens is het, dat nooit iemand, ook na dezen, in den geestelijken zin des Woords wordt toegelaten, tenzij hij in de echte ware dingen vanuit het goede is; en niemand kan in de echte ware dingen vanuit het goede zijn, tenzij hij met het hart den Allenen Heer als de God des Hemels en der aarde erkent; uit Hem immers is al het goede en het ware daaruit. Dat de geestelijke zin des Woords heden ten dage is opengesteld, en met denzelve ook de echte ware en goede dingen zijn opengedekt, is ter oorzaak hiervan, dat het Laatste Gericht door den Heer is voltrokken, en zo alle dingen in de Hemelen en in de hellen in orde zijn teruggebracht; en door hetzelfde kan er uit den Heer in worden voorzien dat aan de echte ware en goede dingen, welke in den geestelijken zin des Woords zijn, niet enige schade wordt berokkend, hetgeen tevoren niet kon; men zie in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 73. Dat de wijn het geestelijk goede betekent, of het goede der naastenliefde en het goede des geloofs, hetwelk in zijn wezen het ware is, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Jesaja: *“Alle gij dorstigen, gaat tot de wateren, en hij die geen zilver heeft, gaat, koopt, en eet; koopt zonder zilver en zonder prijs wijn en melk”*, LV: 1; dat hier niet wijn en melk, welke zij zonder zilver zouden kopen, worden verstaan, kan een ieder zien; en daarom worden onder den wijn en de melk geestelijke dingen verstaan, namelijk onder den wijn het geestelijk goede, hetwelk in zijn wezen het ware is, zoals boven is gezegd; onder de melk echter het goede van dat ware; dat die om niet worden gegeven uit den Heer aan hen die in de onwetendheid omtrent het ware en het goede zijn, en toch in het verlangen daarnaar, wordt aangeduid met: *“Hij die geen zilver heeft, gaat, koopt, en eet; koopt zonder zilver”*; kopen betekent zich verwerven, en eten zich toeëigenen, hetgeen geschiedt door de aanplooiing zoals vanuit zich; dat degenen worden verstaan die in de onwetendheid omtrent het ware en het goede zijn en nochtans in het verlangen daarnaar zijn, is duidelijk, want er wordt gezegd:

“Alle gij dorstigen, gaat tot de wateren”; dorsten betekent verlangen, en de wateren betekenen de ware dingen, hier het Woord, waar zij zijn. Bij Joël: *“Het zal te dien dage geschieden, de bergen zullen druipen van most, en de heuvelen zullen vloeien van melk; alle beken van Jehudah zullen vloeien van wateren”*, III: 18; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk uit Hem; dat toen niet in het land Kanaän of in Judea de bergen van most dropen, noch de heuvelen van melk vloeiden, en dat toen ook niet meer dan in den vorigen tijd de beken van Jehudah vloeiden van wateren, is bekend; en daarom worden onder die woorden andere dingen verstaan dan most, melk en wateren, voorts andere dingen dan bergen, heuvelen, beken; namelijk, onder: “De bergen zullen druipen van most”, of van wijn, wordt verstaan dat vanuit het goede der liefde tot den Heer al het echte ware is; daaronder dat de heuvelen zullen vloeien van melk, wordt verstaan dat vanuit het goede der naastenliefde jegens den naaste het geestelijk leven is; en daaronder dat alle beken van Jehudah zullen vloeien van wateren, wordt verstaan dat vanuit de afzonderlijke dingen des Woords de ware dingen zijn; met Jehudah immers wordt het hemels Rijk des Heren aangeduid, en eveneens het Woord; men zie n. 3881, 6363; vandaar worden met zijn beken de afzonderlijke dingen ervan aangeduid: dat met de bergen het goede der liefde tot den Heer wordt aangeduid, n. 795, 4210, 6435, 8327, 8758, 10438, 10608: en met de heuvelen het goede der naastenliefde jegens den naaste, n. 6435, 10438; ter oorzaak hiervan dat in den Hemel op de bergen degenen wonen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en op de heuvelen zij die in het goede der naastenliefde jegens den naaste zijn, n. 10438, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 188. Bij Amos: *“Zie de dagen komende, de ploeger zal den maaier bereiken, en de druiventreder den zaaduitstrooier, en de bergen zullen druipen van most, en alle heuvelen zullen vervloeien: Ik zal de gevangenschap van Mijn volk Israël terugbrengen, en zij zullen de verwoeste steden bouwen; en zij zullen zitten en wijngaarden planten, en zij zullen den wijn ervan drinken, en zij zullen tuinen maken, en de vrucht ervan eten; dan zal Ik hen planten op hun land”*, IX: 13, 14, 15; in dat Hoofdstuk wordt eerst gehandeld over de verwoesting van de Kerk, en daarna over de herstelling ervan uit den Heer; en onder het volk Israël wordt niet dat volk verstaan, maar zij bij wie de Kerk moest worden geïnstaurerd; en met: “De ploeger zal den maaier bereiken, en de druiventreder den zaaduitstrooier”, wordt aangeduid dat hij die het goede en het ware opneemt, ook nut of vrucht zal maken, aldus dat zij er tegelijk zullen zijn bij den mens der Kerk; daarmede dat de bergen van most zullen druipen, en alle heuvelen zullen vervloeien,

wordt, zoals vlak boven, aangeduid dat vanuit het goede der liefde tot den Heer en vanuit het goede der naastenliefde jegens den naaste ware dingen in overvloed zullen zijn; de most daar, of de wijn, is het ware; met de gevangenschap van het volk Israëls, welke zal worden teruggebracht, wordt de herstelling van de Kerk bij de natiën aangeduid; want onder de gevangenschap wordt de geestelijke gevangenschap verstaan, welke er is bij hen die verwijderd zijn van de goede en de ware dingen, en nochtans in het verlangen daarnaar; men zie n. 9164; met de verwoeste steden die zij zullen bouwen, worden aangeduid de leerstellige dingen van het ware en het goede vanuit het Woord, die tot nu toe waren teloor gegaan en dan moeten worden hersteld; met de wijngaarden die zij zullen planten en waarvan zij den wijn zullen drinken, worden alle dingen der Kerk aangeduid waaruit het inzicht is; met den wijngaard wordt de geestelijke Kerk aangeduid, en vandaar worden met de wijngaarden alle dingen der Kerk aangeduid; met den wijn wordt in het algemeen haar ware aangeduid, en met dien drinken wordt aangeduid onderricht en inzichtsvol worden, aldus het inzicht; en met de tuinen die zij zullen maken en waarvan zij de vrucht zullen eten, wordt de wijsheid aangeduid, met de tuinen alle dingen die van het inzicht zijn, en met de vrucht ervan worden aangeduid de goede dingen des levens, aldus met de vrucht ervan eten wordt de toeëigening van het goede aangeduid, aldus de wijsheid, want de wijsheid komt in wording wanneer de ware dingen aan het leven worden toevertrouwd [*mandantur*]; en omdat deze dingen worden verstaan, wordt er derhalve van Israël gezegd: “Ik zal hen planten op hun land”. Bij Mozes: *“Hij bindt aan den wijnstok zijn ezelsveulen, en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin; hij wast in den wijn zijn bekleedsel, en in het bloed der druiven zijn omhulsel; rood van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk”*, Gen. XLIX: 11, 12; deze dingen staan in de Profetische uitspraak van Israël den vader over Jehudah, onder wien daar niet Jehudah wordt verstaan, maar de Heer ten aanzien van het hemels Rijk; en onder den wijn en onder het bloed der druiven wordt het Goddelijk Ware verstaan; wat de overige dingen betekenen, en dat de wijn het Goddelijk Ware betekent, omdat het den Heer betreft, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6375 tot 6381. Bij denzelfde: *“Jakob bracht aan Izak zijn vader van zijn jacht, en hij at; en hij bracht hem wijn, en hij dronk; en Izak zegende hem, zeggende: God zal u geven van den dauw des hemels, en van de vetigheden der aarde, en menigte van koren en most”*, Gen. XXVII: 25, 27, 28, 37; zij die niet weten dat het Woord in de afzonderlijke dingen geestelijk is, kunnen geloven dat onder Izak hier Izak wordt verstaan, en onder Jakob

Jakob, en vandaar dat onder de vettigheden der aarde, en onder het koren en den most, geen andere dingen worden verstaan welke hoger zijn; maar door Izak daar werd de Heer uitgebeeld, en door Jakob de Kerk; vandaar door de vettigheden der aarde de hemelse dingen, welke van het goede der liefde zijn, en door het koren en den most al het goede en ware der Kerk; maar ook deze dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3570, 3579, 3580. Bij denzelfde: *“Indien gij Mijn geboden zult gehoord hebben, zo zal Ik den regen uws lands geven te zijner tijd, den vroegen en den spaden; en gij zult verzamelen uw koren en uw most, en uw olie”*, Deut. XI: 13, 14; deze zegeningen der aarde werden beloofd aan de zonen Israëls, indien zij de geboden van Jehovah zouden hebben gehoord en gedaan, welke zij ook verkregen, ter oorzaak hiervan dat bij hen de uitbeeldende Kerk was, en de dingen door Jehovah gezegd en bevolen, stemden overeen met de geestelijke dingen, aldus deze zegeningen der aarde met die des Hemels; de zegeningen des Hemels waarmede de zegeningen der aarde overeenstemmen, hebben alle betrekking op de dingen die van het goede der liefde en van het ware des geloofs zijn; en daarom worden met den vroegen en den spaden regen deze zegeningen aangeduid; want met den regen wordt in het bijzonder aangeduid het Goddelijk Ware invloeiende vanuit den Hemel, vanuit hetwelk alle dingen der Kerk en des Hemels bij den mens worden geboren, groeien, en worden voortgebracht; en daarom worden met het koren, den most en de olie, welke zij zullen verzamelen, al het goede en ware van den uitwendigen en inwendigen mens aangeduid. Bij denzelfde: *“Aldus woonde Israël zeker, eenzaam aan de bron van Jakob, in een land van koren en most; ook dropen zijn hemelen van dauw”*, Deut. XXXIII: 28; dit was het besluit van de zegeningen van de zonen Israëls door Mozes, waar alle dingen profetisch zijn, en met iederen zoon of met iederen Stam Israëls wordt iets van de Kerk aangeduid, eender als in Gen. Hfdst. XLIX; met Israël de Kerk zelf, met zeker wonen, eenzaam aan de bron van Jakob, leven zonder bestoking van boze en valse dingen, en geleid, worden uit den Allenen Heer door het Goddelijk Ware; de bron van Jakob is het Goddelijk Ware en het Woord; en met leven in een land van koren en most, wordt aangeduid in al het goede en ware der Kerk; en met: *“Ook zijn hemelen dropen van dauw”*, wordt de invloed vanuit den Hemel aangeduid. Bij denzelfde: *“Hij deed hem rijden op de verheven dingen der aarde, en Hij gaf boter van grootvee en melk van kleinvee, met het vet der lammeren en der rammen der zonen van Baschan en der bokken, met het vet der nieren van tarwe, en het bloed der druif drinkt gij onvermengd”*, Deut. XXXII: 13, 14; deze dingen zijn gezegd aangaande de Oude Kerk, welke ook de Kerk was vóór de Israëlietische,

en welke was in het goede der naastenliefde en in de ware dingen des geloofs; de goede dingen van elk geslacht waarin zij was, worden onder die dingen verstaan, namelijk onder de boter van grootvee, de melk van kleinvee, het vet der lammeren, het vet der rammen, het vet der bokken, het vet der nieren van tarwe; en de geestelijke ware dingen onder het bloed der druif, en den onvermengden wijn. Bij Jeremia: *“Zij zullen komen en zingen in de hoogte van Zion, en samenvloeien tot het goede van Jehovah, tot de tarwe en tot den most en tot de olie en tot de zonen van het kleinvee en van het grootvee”*, xxxi: 12; met de tarwe, den most, en de olie worden de goede en ware dingen van elk geslacht aangeduid; wat in het bijzonder zie men boven, n. 374. Bij Jesaja: *“Jehovah heeft gezworen bij Zijn rechterhand, en bij den arm Zijner sterkte: Indien Ik langer uw koren zal gegeven hebben tot spijs voor de vijanden, en indien de zonen van den vreemdeling uw most zullen gedronken hebben voor denwelke gij hebt gearbeid; maar die het verzamelen, zullen het eten, en zij zullen Jehovah loven, en die het vergaderen, zullen het drinken in de voorhoven der heiligheid”*, lxii: 8, 9; deze dingen betreffen Hierosolyma, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de leer; en daarom wordt met het koren dat niet langer zal worden gegeven tot spijs voor de vijanden, en met den most die de zonen van den vreemdeling niet zullen drinken, aangeduid in het algemeen het goede en het ware der Kerk welke niet langer zullen worden verteerd door de boze en de valse dingen; de vijanden [*hostes*] daar zijn de boze dingen, en de zonen van den vreemdeling de valse dingen; en eten of hun tot spijs gegeven worden, en drinken, is verteren; dat de goede en de ware dingen zullen blijven bij hen die dezelve opnemen en daaruit nut maken, wordt aangeduid met: *“Die het verzamelen, zullen het eten, en die het vergaderen, zullen het drinken”*; de eredienst vanuit dezelve wordt aangeduid met Jehovah loven, en drinken in de voorhoven der heiligheid. Bij denzelfde: *“Weggenomen is de vreugde en de opspringing van Carmel, en in de wijngaarden wordt niet gezongen, niet gejubeld; den wijn in den wijnbak treedt de treden niet; de hedad heb Ik doen ophouden”*, xvi: 10; aldus wordt beschreven dat het hemels verkwikkelijke vanuit het goede en de ware dingen daaruit is weggenomen, omdat het goede en het ware zelf het zijn; het goede der Kerk wordt verstaan onder Carmel, en de ware dingen daaruit onder de wijngaarden, en onder de treding van den wijn in de persbakken; dat de verkwikkelijke dingen ervan zijn weggenomen, onder *“de vreugde, de opspringing, het zingen, het jubelen, en de hedad”*; zij plachten immers te zingen in de wijngaarden en in de persbakken wanneer de druif tot wijn werd getreden, terwille van de uitbeelding van de verkwikkelijke dingen vanuit de ware dingen, welke

werden aangeduid met den wijn. Bij Jeremia: *“Boven het geween van Jaëzer zal Ik wenen om u, o wijnstok van Sibmah; uw scheuten zijn over zee gegaan, tot aan de zee van Jaëzer hebben zij gereikt; over uw herfstvruchten, en over uw wijnoogst is de verwoester gevallen; deswege is weggeraapt de blijdschap, en de vreugde vanuit Carmel, en vanuit het land van Moab; en den wijn in de bakken heb Ik doen ophouden; hij zal niet treden, de hedad, de hedad geen hedad”*, XLVIII: 32, 33; ook hier wordt gehandeld over het weggenomen hemels verkwikkelijke vanuit het goede der liefde en vanuit de ware dingen daaruit; al het hemels verkwikkelijke immers is in dezelve en vanuit dezelve; de weeklaging daarover wordt verstaan onder een geween wenen, de beroving ervan daarmede dat de blijdschap en de vreugde vanuit Carmel is weggeraapt, voorts daarmede dat de verwoester over dezelve is gevallen, dat de wijn heeft opgehouden, en dat de hedad geen hedad is; het goede dat het is weggenomen, weswege de weeklaging is, wordt verstaan onder de herfstvruchten, en de ware dingen dat zij zijn weggenomen, onder den wijnoogst en onder den wijn in de persbakken; dat de ware dingen waren verbannen en vergingen door de wetenschappelijke dingen, wordt verstaan onder den wijnstok van Sibmah, en onder de scheuten ervan dat zij over zee zijn gegaan tot aan de zee van Jaëzer; de zee betekent het wetenschappelijke. In de Klaagliederen: *“Het kleine kind en de zuigeling bezwijmt in de straten der stad; tot hun moeders zeggen zij: Waar is het koren en de wijn; wanneer zij bezwijmen zoals de doorboorden in de straten der stad, wanneer hun ziel wordt uitgestort op den schoot hunner moeders”*, II: 11, 12; deze woorden bevatten de weeklaging over de Joodse Kerk, dat al haar goede en ware is teloor gegaan; en de weeklaging wordt beschreven met het kleine kind en de zuigeling die bezwijmen in de straten der stad, en tot hun moeders zeggen: Waar is het koren en de wijn; met het kleine kind en de zuigeling worden degenen aangeduid die in het goede der onschuld zijn, en abstract genomen het goede zelf der onschuld; onder dit goede wordt al het goede der Kerk verstaan, omdat dit het wezenlijke is van al haar goede dingen; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 276 tot 283, 285, 288, 341, 382; met de straten der stad worden de ware dingen der leer aangeduid; met de moeders worden alle dingen der Kerk aangeduid, en met het koren en den wijn worden in het algemeen al haar goede en ware aangeduid; dat er wordt gezegd dat zij bezwijmen zoals de doorboorden in de straten der stad, wanneer hun ziel wordt uitgestort op den schoot hunner moeders, is omdat de doorboorde degenen betekent die geestelijk vergaan vanwege de ontbering van het ware, en met de ziel wordt het geestelijk leven aangeduid; dat de straten der stad waarin zij bezwijmen, de ware dingen der leer betekenen, zie

men in n. 2336: en dat de moeder in wier schoot de ziel wordt uitgestort, de Kerk betekent, n. 2691, 2717, 3703, 4257, 5581, 8897. Bij Zefanja: *“Hun schatten zullen ten roof zijn, en hun huizen tot verwoesting, zodat zij huizen zullen bouwen, maar niet bewonen, en zij zullen wijngaarden planten, maar niet derzelver wijn drinken”*, i: 13; met de schatten die ten roof zullen zijn, worden de geestelijke schatten aangeduid, zijnde de erkentissen van het goede en het ware; met de huizen die tot verwoesting zullen zijn, worden de dingen aangeduid die der Kerk zijn in den mens; en dat deze wanneer zij verwoest zijn, dan in het geheel niet baten en men in het geheel niet opneemt hoewel men die dingen hoort en ze in het Woord ziet, wordt aangeduid met bouwen en niet bewonen, en wijngaarden planten en derzelver wijn niet drinken; de huizen zijn de goede dingen der Kerk, en de wijngaarden met den wijn zijn de ware dingen ervan. Eendere dingen worden verstaan bij Micha: *“Gij zult zaaien, maar niet maaien; gij zult de olijf treden, maar u niet met olie zalven; en den most, maar niet wijn drinken”*, vi: 15. Bij Amos: *“Wijngaarden des verlangens zult gij planten, maar niet drinken derzelver wijn”*, v: 11; en bij Hoschea: *“De dorsvloer en de wijnpersbak zal hen niet voeden, en de most zal hun liegen; zij zullen Jehovah niet wijn plengen, en zij zullen Hem niet aangenaam zijn”*, ix: 2, 4; met den dorsvloer en den wijnpersbak worden eendere dingen aangeduid als met het koren en den wijn, omdat daar de verzameling ervan is; dat zij geen profijt zullen hebben van de gehoorde dingen wordt daarmee aangeduid dat die hen niet zullen voeden, en dat de most hun zal liegen; en dat vandaar hun erediens niet is aanvaard, wordt daarmee aangeduid dat zij Jehovah niet wijn zullen plengen, en dat zij, namelijk de drankoffers, Hem niet aangenaam zullen zijn. Bij Joël: *“Ontwaakt, gij dronkaards, en weent, en huilt, alle gij wijndrinkers, vanwege den most dat hij is afgesneden van uw mond; verwoest is het veld, het land rouwt, omdat het koren is verwoest, de most is verdroogd, de olie verkwijnt; de akkerlieden zijn beschaamd, de wijngaardeniers huilen”*, i: 5, 10, 11; wat met deze dingen in den geestelijken zin wordt aangeduid, zie men boven in n. 374, waar die dingen zijn ontvouwd; en dat onder den wijn en den most het ware der Kerk wordt verstaan, en onder de wijngaardeniers zij die in de ware dingen zijn en dezelve leren; daar wordt gehandeld over de verwoeste Kerk, waar de goede en de ware dingen zijn vergaan. Bij Ezechiël: *“Damascus was uw handelaarster door de veelheid uwer werken, door de veelheid van alle schatten, in wijn van Chesbon en wol van Zachar”*, xxvii: 18; deze dingen zijn gezegd aangaande Tyrus, waarmee de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het goede en het ware; en met Damaskus, welke een stad in Syrië was, wordt het

samenstemmende wetenschappelijke aangeduid; en met de koophandels, waarover in dat Hoofdstuk wordt gehandeld, worden de verwerving en de vergemeenschapping en het nut ervan aangeduid; omdat het samenstemmende wetenschappelijke met Damaskus wordt aangeduid, wordt er derhalve gezegd dat zij is de handelaarster in de veelheid van alle werken en schatten; en met de werken, vanuit welke de nutten geschieden, worden de erkentissen van het goede aangeduid, en met de schatten de erkentissen van het ware; en omdat de erkentissen van het ware en het goede in den natuurlijken mens zijn, in deze immers is al het doorvattelijk cognitieve en wetenschappelijke, wordt er derhalve gezegd: “In wijn van Chesbon en wol van Zachar”; de wijn van Chesbon betekent het natuurlijk ware, en de wol van Zachar het natuurlijk goede. Bij Jesaja: *“De vloek zal het land eten; de most zal rouwen, de wijnstok verkwijnen, alle blijden van hart zullen zuchten; zij zullen niet wijn met gezang drinken, bitter zal de sterke drank zijn voor hen die denzelve drinken; de stad der leegte zal verbroken worden; elk huis zal gesloten worden, zodat niemand binnentreedt”*, xxiv: 6, 7, 9, 10; de verdraaiing van de Kerk wordt met deze woorden beschreven, welke er is wanneer het valse regeert in de plaats van het ware, weswege er geen goede meer is, want door de ware dingen heeft de mens het goede; met het land dat de vloek zal eten, wordt de Kerk aangeduid; de vloek is de verdraaiing ervan; met den most die zal rouwen, en met den wijn die zal verkwijnen, wordt al het ware der Kerk aangeduid; rouwen en verkwijnen betekent de beroving ervan; dat er niet enig hemels verkwikkelijke en gezegende meer is, wordt daarmede aangeduid dat alle blijden van hart zullen zuchten, zij zullen niet wijn met gezang drinken; dat zij afkerig zullen zijn van alle dingen die met de ware dingen samenstemmen, wordt daarmede aangeduid dat de sterke drank bitter zal zijn voor hen die denzelve drinken; de sterke drank betekent de dingen die zijn vanuit de ware dingen en daarmede samenstemmen; maar dat de leer van het valse zal verwoest worden, wordt aangeduid met: “De stad der leegte zal verbroken worden”; de stad is de leer, en de leegte is het valse; en dat niet langer het goede en de wijsheid bij den mens zal zijn, wordt aangeduid met: “Elk huis zal gesloten worden, zodat niemand binnentreedt”; hetgeen geschiedt wanneer er niet het ware maar het valse is. Bij Amos: *“Die drinken uit wijnschalen, en met de eerstelingen der oliën zich zalven; maar over de verbreking van Jozef worden zij niet met smart aangedaan”*, vi: 6; met deze en de voorafgaande dingen in dat Hoofdstuk worden degenen beschreven die in den uitwendigen eredienst zonder den inwendigen zijn, zodanig als de Joden oudtijds zijn geweest en heden ten dage zijn; de wijnschalen waaruit zij drinken, zijn de uitwendige dingen van het

ware vanuit welke de eredienst is; en de eerstelingen der oliën waarmede zij zich zalven, zijn de uitwendige dingen van het goede vanuit welke ook de eredienst is; Jozef betekent het inwendige der Kerk of haar geestelijke; dat het niets aandoet dat dit vergaat, wordt aangeduid met: “Over de verbreking van hem worden zij niet met smart aangedaan”: dat de uitwendige eredienst zonder den inwendigen geen eredienst is, zie men in n. 1094, 1175, 7724; dat bij de Joden oudtijds een uitwendige eredienst zonder den inwendigen is geweest en heden ten dage is, n. 1200, 3147, 3479, 8871; dat Jozef de geestelijke Kerk betekent, en vandaar ook het geestelijke der Kerk, n. 3969, 3971, 4669, 6417. Bij Zacharias: *“Mchtig zal Ik maken het huis van Jehudah, en het huis van Jozef zal Ik behouden; vandaar zullen zij zijn zoals de machtige Efraïm, en hun hart zal verblijd worden als het ware met wijn”*, x: 6, 7; met het huis van Jehudah wordt de hemelse Kerk des Heren aangeduid, en met het huis van Jozef de geestelijke Kerk des Heren; en met hun huizen machtig maken wordt aangeduid de ware dingen vermenigvuldigen die vanuit het goede bij hen zijn, want het ware heeft alle macht vanuit het goede; vandaar wordt er gezegd: “Zij zullen zijn zoals de machtige Efraïm”; met Efraïm wordt het verstand van het ware vanuit het goede aangeduid; aldus wordt het machtig geheten vanwege de vermenigvuldiging ervan; het hemels verkwikkelijke daaruit wordt aangeduid met: “Hun hart zal verblijd worden als het ware met wijn”; de wijn is het ware vanuit het goede, vanuit hetwelk dat verkwikkelijke is: dat de ware dingen alle macht hebben vanuit het goede, zie men in het Werk OVER DE HEMEL EN DE HEL, n. 228 tot 233; en eveneens boven, n. 209, 333; dat Jehudah in het Woord het hemels Rijk des Heren betekent, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3881, 6363; en Efraïm het verstandelijke der Kerk, n. 3969, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267, 6269. Bij Daniël: *“Belthschazar, de koning van Babel, en zijn rijksgroten, en zijn vrouwen-echtgenoten, en zijn bijwijven, dronken wijn uit de vaten van den Hierosolymitaansen Tempel, en zij prezen de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout en steen: derhalve werd aan den wand geschreven: Geteld, Gewogen, en Verdeeld; en hij werd daarna van de zonen der mensen uitgestoten, en met de woudezelen was zijn woning”*, v: 2, 3, 4, 5, 21; met deze dingen wordt in den inwendigen zin beschreven de ontwijding van het goede en het ware, welke ook Babel of Babylon is; want met wijn drinken uit de vaten van den Hierosolymitaansen Tempel, wordt aangeduid de ware dingen der Kerk vanuit het Woord putten; wijn drinken immers is de ware dingen putten, en de vaten van den Hierosolymitaansen Tempel zijn de dingen die van de leer der Kerk vanuit het Woord zijn; en de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout en steen prijzen, betekent den eredienst vanuit de

liefde van zich en van de wereld; met die goden immers wordt aangeduid de afgodische eredienst van elk geslacht, en de ontwijding; dat derhalve aan den wand werd geschreven: Geteld, Gewogen, Verdeeld, betekent de afscheiding van alle dingen des Hemels en der Kerk; dat hij daarna van de zonen des mensen werd uitgestoten, en met de woudezelen zijn woning was, betekent dat hij werd afgescheiden van elk ware, en dat het lot zijns levens met de helsen was; de zonen des mensen immers zijn de ware dingen der Kerk, de woudezelen zijn zij die in afgrijselijke valse dingen zijn, zodanig als zij in de hellen zijn, en de woning is het lot des levens. Bij Joël: *“Over Mijn volk hebben zij het lot geworpen, omdat zij een knaap hebben gegeven voor een hoer, en een meisje hebben verkocht om den wijn dien zij hebben gedronken”*, III: 3; met het lot werpen over het volk, wordt aangeduid de ware dingen der Kerk verstrooien; het lot werpen betekent verstrooien, en het volk betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen, aldus eveneens de ware dingen der Kerk; met een knaap geven voor een hoer, wordt aangeduid het ware vervalsen; de knaap immers is het ware der Kerk; en de hoer is het valse; en met een meisje verkopen om den wijn dien zij hebben gedronken, wordt aangeduid het goede der Kerk verdraaien door het vervalste ware; het meisje immers is het goede der Kerk, en de wijn is het vervalste ware. Omdat de wijn betekende het ware der Kerk dat vanuit het goede is, was het derhalve bevolen dat zij op het altaar met de slachtoffers ook een Spijsoffer en een Drankoffer zouden offeren, en het Spijsoffer [*Minchah*] was brood, en het drankoffer [*Libamen*] wijn, waarmede werd aangeduid de eredienst des Heren vanuit het goede der liefde en vanuit de ware dingen daaruit, want alle eredienst is vanuit dezelve: aangaande de Drankoffers, hoeveel wijn daarin was voor de verschillende slachtoffers, zie men Exod. XXIX: 40, 41; Levit. XXIII: 13, 18; Num. VI: 1, 2, 3, 4, 15, 17; Hfdst. XV: 4, 5, 6, 7, 10, 24; Hfdst. XXVIII: 7, 8, 9, 10, 24, 31; Hfdst. XXIX: 6, 11, 16, 19, 22, 25, 27, 28, 31, 34, 38, 39; en bovendien Gen. XXXV: 14: daaruit blijkt wat er wordt aangeduid bij Joël: *“Afgesneden van het huis van Jehovah is het Spijsoffer en het Drankoffer; de priesters, de bedienaren van het Altaar rouwen”*, I: 9; namelijk dat de eredienst vanuit het goede der liefde en vanuit de ware dingen daaruit, is vergaan: wie kan niet zien dat het Spijsoffer en het Drankoffer, welke brood en wijn waren, Jehovah niet aangenaam zouden zijn geweest in den eredienst, indien zij niet zulke dingen hadden aangeduid die des Hemels en der Kerk zijn? Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat het Brood en de Wijn in het Heilig Avondmaal insluit, namelijk het Brood het goede der liefde uit den Heer tot den Heer, en de Wijn het goede des geloofs, hetwelk in zijn wezen het Ware is: maar over het Heilig

Avondmaal, en over het Brood en den Wijn daar, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 210 tot 222. En omdat de Wijn het goede des geloofs betekent, hetwelk in zijn wezen het Ware is, zeide derhalve de Heer toen Hij het Sacrament van het Avondmaal instelde: *“Ik zeg u dat Ik van nu aan niet zal drinken van dit gewas des wijnstoks, tot op dien dag wanneer Ik hetzelfde nieuw met u zal gedronken hebben in het Koninkrijk Mijns Vaders”*, Matth. xxvi: 29; *“Ik zeg u dat Ik niet zal drinken van het gewas des wijnstoks totdat het Koninkrijk Gods zal gekomen zijn”*, Lukas xxi: 18; onder het gewas des wijnstoks of den wijn dien de Heer met hen nieuw zou drinken in het Koninkrijk Zijns Vaders, of dan wanneer het Koninkrijk Gods zal komen, wordt verstaan dat uit het Goddelijk Menselijke van Hem dan al het Goddelijk Ware in den Hemel en in de Kerk zal zijn; en daarom noemt Hij dien nieuw, en eveneens noemt Hij dien het Nieuwe Testament in Zijn bloed, Vers 20; het bloed des Heren immers betekent iets eenders als de wijn, men zie boven n. 30, 328, 329: en aangezien nadat de Heer was opgestaan, al het Goddelijk Ware uit Hem voortgaat, zegt Hij derhalve dat Hij dien met hen zal drinken wanneer het Koninkrijk Gods zal komen, en het is gekomen toen Hij alle dingen in orde heeft hersteld in de Hemelen en in de hellen; dat het Koninkrijk Gods met den Heer is gekomen, en uit Hem, kan vaststaan bij Mattheus, Hfdst. iii: 2; Hfdst. iv: 8; Hfdst. x: 7; Hfdst. xii: 28; Hfdst. xvi: 28; bij Markus, Hfdst. i: 14, 14; Hfdst. v: 1; bij Lukas, Hfdst. i: 32, 33; Hfdst. ix: 11, 27, 60; Hfdst. x: 11; Hfdst. xvi: 16; Hfdst. xvii: 20, 21; Hfdst. xxiii: 42, 51; bij Johannes, Hfdst. xviii: 36. Aangezien nu het Brood het goede der liefde betekent, en de Wijn het goede des geloofs, hetwelk in zijn wezen het ware vanuit dat goede is, en in den hoogsten zin het Brood den Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en de Wijn den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en aangezien er een overeenstemming is tussen de geestelijke dingen en de natuurlijke dingen, en een zodanige overeenstemming, dat wanneer er in de denking des mensen het brood en de wijn is, in de denking der Engelen het goede der liefde en het goede des geloofs is, en aangezien alle dingen des Hemels en der Kerk betrekking hebben op het goede der liefde en op het goede des geloofs, is derhalve door den Heer het Heilig Avondmaal ingesteld, opdat er door hetzelfde verbinding is van de Engelen des Hemels met de mensen der Kerk. Omdat die dingen onder het Brood en den Wijn in den Hemel worden verstaan, *bracht derhalve Malchizedech, Koning van Schalem, uitgaande Abram tegemoet, Brood en Wijn voort: en deze was een priester voor den Allerhoogsten God; en hij zegende Abram*, Gen. xiv: 18, 19; door Malchizedech wordt daar de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk

Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware; door hem als priester het Goddelijk Goede, en door hem als koning het Goddelijk Ware; derhalve bracht hij brood en wijn voort, omdat met het brood het Goddelijk Goede wordt aangeduid, en met den wijn het Goddelijk Ware wordt aangeduid; of, toegepast op den mens, met het brood wordt het goede der liefde tot den Heer aangeduid, en met den wijn het goede des geloofs, hetwelk is vanuit de opneming van het Goddelijk Ware. Iets eenders wordt met den wijn aangeduid door den Heer in deze volgende dingen; bij Mattheus: *“Men doet niet nieuwen wijn in oude zakken, anders bersten de zakken en de wijn wordt uitgestort; maar men doet den nieuwen wijn in nieuwe zakken, en beide tezamen worden behouden. En niemand den ouden drinkende, wil terstond den nieuwen; hij zegt immers: De oude is beter”*, 1X: 17; Lukas v: 39; aangezien alle vergelijkingen in het Woord vanuit overeenstemmingen zijn, is het eveneens aldus gesteld met deze vergelijking, en met den wijn wordt het ware aangeduid, met den ouden wijn het ware der oude of Joodse Kerk, en met de zakken worden de dingen aangeduid die bevatten, met de oude zakken de inzettingen en de gerichten der Joodse Kerk, en met de nieuwe zakken de geboden en de bevelen des Heren; dat de inzettingen en de gerichten der Joodse Kerk, welke voornamelijk waren de slachtoffers en den uitbeeldenden erediens dienst betroffen, niet samenstemmen met de ware dingen der Christelijke Kerk, wordt verstaan onder: *“Men doet niet nieuwen wijn in oude zakken, anders bersten de zakken en de wijn wordt uitgestort, maar men doet den nieuwen wijn in nieuwe zakken, en beide tezamen worden behouden”*; dat zij die zijn geboren en opgevoed in de uitwendige dingen die van de Joodse Kerk waren, niet terstond kunnen worden voortgeleid in de inwendige dingen die van de Christelijke Kerk zijn, wordt aangeduid met: *“Niemand den ouden wijn drinkende, wil terstond den nieuwen; hij zegt immers: De oude is beter [utilius; letterlijk: nuttiger, dienstiger, geschikter]”*. Iets eenders wordt aangeduid met het in wijn verkeerde water in Kana van Galilea, waarover aldus bij Johannes: *“Op de bruiloft in Kana van Galilea, toen de wijn ontbrak, waren daar zes stenen watervaten gesteld naar de reiniging der Joden: Jezus zeide: Vult de watervaten; en zij vulden deze tot boven toe; toen zeide Hij tot hen: Schept nu, en draagt het tot den hofmeester; en zij droegen het; toen de hofmeester het tot wijn geworden water had geproefd, riep hij den bruidegom, en hij zeide tot hem: Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer zij genoeg hebben gehad, den minderen; gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard”*, 11: 1 tot 10; men moet weten dat alle door den Heer gedane Wonderen, zoals alle door Hem gedane Wonderen waarover in het Oude Testament, zulke dingen

hebben betekend die des Hemels en der Kerk zijn, dat is, dat zij van binnen die dingen hebben bevat, en dat vandaar Zijn Wonderen Goddelijk zijn geweest; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 7337, 8364, 9051; eender dit Wonder; en met de bruiloft daar wordt de Kerk aangeduid, zoals hier en daar elders in het Woord, in Kana van Galilea, betekent bij de natiën; en met het water wordt het ware der uitwendige Kerk aangeduid, zodanig als het ware der Joodse Kerk vanuit den zin der letter des Woords is geweest, en met den wijn wordt het ware der inwendige Kerk aangeduid, zodanig als het ware der Christelijke Kerk is; vandaar betekent dat de Heer het water tot wijn maakte, dat Hij de ware dingen der uitwendige Kerk tot de ware dingen der inwendige Kerk maakte, door de inwendige dingen te openen die daarin lagen verscholen; met de zes stenen watervaten gesteld naar de reiniging der Joden, worden aangeduid al die dingen in het Woord en daaruit in de Joodse Kerk en haar eredienst welke alle uitbeeldend en aanduidend waren voor de Goddelijke dingen in den Heer en uit den Heer, welke de inwendige dingen bevatten; en daarom ook waren het er zes uit steen gesteld tot de reiniging der Joden; het getal zes betekent alle dingen en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen; de steen betekent het ware, en de reiniging der Joden betekent de zuivering van zonden, aldus alle dingen der Joodse Kerk; want de Kerk beschouwt de zuivering van de zonden als haar al; voorzoveel immers als iemand van dezelve wordt gezuiverd, is hij een Kerk; onder den hofmeester worden degenen verstaan die in de erkentissen van het ware zijn; dat hij tot den bruidegom zeide: “Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer zij genoeg hebben gehad, den minderen; gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard”, betekent dat elke Kerk inzet uit de ware dingen vanuit het goede, maar uitloopt in ware dingen niet van het goede, en dat nochtans nu aan het einde der Kerk het ware vanuit het goede of het echte ware wordt gegeven, namelijk uit den Heer. Aangezien de wijn het ware der Kerk betekent, en de olie het goede ervan, zegt derhalve de Heer in de Gelijkenis [*Parabola*] aangaande hem die door rovers was gewond, *dat de Samaritaan olie en wijn aan diens wonden ingoot*, Lukas x: 33, 34, alwaar onder den door rovers gewonde degenen worden verstaan die worden bestookt en ten aanzien van het geweten gekwetst door de boze mensen, zijnde de rovers; en onder den Samaritaan worden de natiën verstaan die in het goede der naastenliefde zijn; vandaar worden daarmede dat hij olie en wijn aan diens wonden ingoot, aangeduid de geestelijke dingen die den aldus gekwetsten mens genezen; de olie is het goede der liefde, en de wijn het goede des geloofs of het ware; wat de overige dingen betekenen, namelijk dat hij hem tilde op zijn eigen lastdier

en naar de herberg leidde, en tot hen daar zeide dat zij zorg voor hem zouden dragen, zie men boven in n. 375, waar die dingen zijn ontvouwd. Dat de Wijn het ware der Kerk betekent, kan niet slechts uit de aangevoerde plaatsen vaststaan, maar ook uit andere in het Woord, zoals in Jes. I: 21, 22; Hfdst. xxv: 6; Hfdst. xxxvi: 17; Hosea vii: 4, 5, 14; Hfdst. xiv: 6, 7, 8; Amos ii: 8; Zach. ix: 15, 17; Psalm civ: 14, 15, 16. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, heeft aldus eveneens de wijn het, en in dien betekent deze het vervalste ware, en eveneens het valse, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Wee de kroon der hovaardigheid, den dronkenen van Efraïm, de bloem van de afgevalle heerlijkheid zijns sieraads, welke is op het hoofd des dals der vetten, verward door den wijn: met de voeten zullen worden vertreden de kroon der hovaardigheid, de dronkenen van Efraïm; dezen dwalen door den wijn, en door den sterken wijn dwalen zij af: de priester en de profeet dwalen door den sterken drank, zij worden verzwolgen van den wijn, zij dwalen af door den wijn, zij dwalen tussen de zienden, zij waggelen in het gericht”*, xxviii: 1, 3, 7; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die krankzinnig zijn in de geestelijke dingen, uit hoofde hiervan dat zij geloven vanuit zichzelf inzichtsvol te zijn, en zich deswege daarop beroemen; hun staat wordt hier met louter overeenstemmingen beschreven; zij die krankzinnig zijn in de geestelijke dingen of in de ware dingen, worden verstaan onder de dronkenen; en die zich deswege voor inzichtsvol houden, onder Efraïm; en het beroemen op het inzicht of op de geleerdheid daarvandaan onder de kroon der hovaardigheid; zij immers die in de valse dingen der leer zijn, en daarin zich hebben bevestigd, worden, als zij worden verlicht en de ware dingen zien, in het andere leven evenals dronkaards; zodanig worden de geleerden die zich in de valse dingen hebben bevestigd, en in de valse dingen zich bevestigen is vanuit zichzelf en niet uit den Heer; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: *“Wee de kroon der hovaardigheid, den dronkenen van Efraïm”*; met de bloem der afgevalle heerlijkheid welke is op het hoofd des dals der vetten, verward door den wijn, wordt het ware der Kerk aangeduid, in zijn geboorte te gronde gericht vanwege het beroemen op het eigen inzicht, hetwelk is van den natuurlijken mens afgescheiden van den geestelijken, die dan het valse ziet in de plaats van het ware; de bloem der heerlijkheid is het ware in zijn geboorte, vallende of te gronde gericht; het hoofd des dals der vetten, is het inzicht van den natuurlijken mens; verward door den wijn zijn zij die het valse zien in plaats van het ware; *“met de voeten zullen worden vertreden de kroon der hovaardigheid, de dronkenen van Efraïm”*, betekent dat dit inzicht geheel en al zal vergaan; dezen dwalen door den wijn, en door

den sterken drank dwalen zij af, betekent door de valse dingen en door de dingen die vanuit dezelve zijn; “de priester en de profeet dwalen door den sterken drank, zij worden verzwolgen van den wijn, zij dwalen af door den wijn”, betekent dat zij die in de leer van het goede en het ware moeten zijn, zodanig zijn, en los van personen, dat hun leer zelf zodanig is; “zij dwalen tussen de zienden, zij waggelen in het gericht”, betekent dat zij de ware dingen die van het inzicht zijn, niet zien; dat zulke dingen met die woorden worden aangeduid, kan niemand zien tenzij vanuit den geestelijken zin; zonder dien weet men niet dat de Kroon en het Hoofd het inzicht betekenen, dat de dronkenen degenen betekenen die krankzinnig zijn in de geestelijke dingen, dat Efraïm het verstand betekent, hier des mensen eigen verstand of vanuit zichzelf; dat het dal de lagere dingen des gemoeds betekent, zijnde de natuurlijke en de zinlijke dingen; en dat de priester en de profeet de leer van het goede en het ware betekenen. Bij denzelfde: “*Staat erbij stil, verwondert u, verbaast u, en geeft een schreeuw; dronken zijn zij, en niet van wijn, zij waggelen, en niet van sterken drank; want Jehovah heeft over ulieden uitgegoten een geest van diepen slaap, en Hij heeft uw ogen toegesloten, de profeten en uw hoofden, de zieners, heeft Hij bedekt*”, xxix: 9, 10. Deze dingen zijn gezegd aangaande hen die in het geheel niets van het ware kunnen zien, wanneer zij hetzelfde horen en vanuit het Woord lezen; zij die zodanig zijn, worden geheten dronken niet van wijn, en zij waggelen, en niet van sterken drank; de wijn betekent in het bijzonder het geestelijk ware en vandaar van den redelijken mens, en de sterke drank het ware van den natuurlijke mens daaruit; omdat dezulken worden verstaan, wordt er derhalve gezegd: “Jehovah heeft over ulieden uitgegoten een geest van diepen slaap, en Hij heeft uw ogen toegesloten”; een geest van diepen slaap is geen doorvatting, en de toegesloten ogen zijn geen verstand; de profeten en uw hoofden, de zieners, heeft Hij bedekt, betekent hen die in de leer van het ware en vandaar wijzen en inzichtsvollen moesten zijn; de profeten betekenen hen die in de leer van het ware zijn, en abstract genomen de leer zelf; de hoofden betekenen de wijzen, en abstract genomen de wijsheid; en de zieners betekenen de inzichtsvollen, en abstract genomen het inzicht; de verwondering over zulk een erge stompzinnigheid wordt beschreven met: “Staat erbij stil, verwondert u, verbaast u”; en de weeklacht daarover met: “Geeft een schreeuw”; zodanig zijn zij die in het leven van het boze zijn en tegelijk in de beginselen van het valse, voor hoe geleerd zij ook worden gehouden; door het leven van het boze immers wordt de doorvatting van het goede toegesloten, vanuit welke de denking het leven en het licht heeft; en door de beginselen van het valse

wordt het verstand van het ware toegesloten, weswege zij alleen vanuit den zinlijken mens, en niets vanuit den geestelijken zien. Bij denzelfde: “*Honden verstokt van ziel, zij weten van geen verzadigdheid; deze zelfden zijn herders, zij weten niet te verstaan; komt, ik zal wijn nemen, en wij zullen dronken worden van sterken drank*”, LVI: II, 12; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die zich om niets bekommeren dan om wereldlijke en aardse dingen, waardoor de inwendige geestelijke mens wordt gesloten; dezen worden vanwege de niet-doorvatting van het goede en het niet-verstand van het ware geheten honden verstokt van ziel, die van geen verzadigdheid weten, dat is, die het goede niet kunnen opnemen; weten hier betekent kunnen, en de verzadigdheid de opneming van het goede; van verzadigdheid immers wordt gesproken met betrekking tot de spijs, waarmede de geestelijke voeding wordt aangeduid; dat zij ook niet het verstand van het ware hebben, wordt verstaan onder: “Deze zelfen zijn herders, zij weten niet te verstaan”; herders worden degenen geheten die van zich geloven dat zij de anderen kunnen onderrichten, want weiden is onderrichten; en omdat dezulken de valse dingen en de vervalste dingen liefhebben, wordt er derhalve aan toegevoegd: Komt, ik zal wijn nemen, en wij zullen dronken worden van sterken drank. Bij Jeremia: “*Zo zeide Jehovah, de God Israëls: Alle zak zal met wijn worden gevuld; zie, Ik vervullende alle bewoners dezes lands, en de koningen zittende voor David op diens troon, en de priesters en de profeten, alle bewoners van Jeruzalem, met dronkenschap*”, XIII: 12, 13; met den wijn wordt hier eveneens het valse aangeduid, en met allen zak die gevuld zal worden met wijn, wordt aangeduid het gemoed des menschen, aangezien dat het recipiënt is van het ware of het valse, zoals de zak het is van den wijn; met de koningen zittende voor David op diens troon, worden degenen aangeduid die anders in de Goddelijke ware dingen zouden zijn; met de priesters zij die in de Goddelijke goede dingen zouden zijn; met de profeten zij die in de leer zouden zijn; met de bewoners van Jeruzalem allen die van de Kerk zijn; en met de dronkenschap waarmede zij zullen worden vervuld, wordt de verdwazing in de geestelijke dingen aangeduid. Bij denzelfde: “*Ik ben geworden zoals een dronkaard, en zoals een man dien de wijn heeft doordrongen, vanwege Jehovah, en vanwege het woord Zijner heiligheid, omdat het land vol van echtbreuken is*”, XXIII: 9, 10; dit is een weelacht over de echtbreking van het goede en de vervalsing van het ware in de Kerk; dit wordt aangeduid met: “Het land is vol van echtbreuken”, welke echtbrekingen en vervalsingen met de echtbreuken worden aangeduid, en de Kerk met het land; de verdwazing in de geestelijke dingen door de redeneringen vanuit de boze dingen tegen de Goddelijke goede dingen, en vanuit de valse

dingen tegen de Goddelijke ware dingen, wordt aangeduid met: “Ik ben geworden zoals een dronkaard, en zoals een man dien de wijn heeft doordrongen, vanwege Jehovah, en vanwege het woord Zijner heiligheid”; worden zoals een dronkaard en zoals een man dien de wijn heeft doordrongen, betekent de vertroebeling van het gemoed en de verdwazing door de redeneringen vanuit de boze en de valse dingen; vanwege Jehovah, betekent vanwege de Goddelijke goede dingen, en vanwege het woord Zijner heiligheid, betekent vanwege de Goddelijke ware dingen. Bij Jesaja: *“Hoort toch dit, gij verslagene en dronkene, maar niet van wijn”*, LI: 21; onder de dronkene, maar niet van wijn, worden hier degenen verstaan die in de valse dingen zijn vanwege de onwetendheid omtrent het ware. *Dat Noach van den wijn dronk en dronken was, en dat hij vandaar ontbloot nederlag in het midden van zijn tent*, Gen. IX: 21, daaronder wordt in den geestelijken iets geheel anders verstaan dan in den zin der letter: eender *daaronder dat Loth dronken werd gemaakt door zijn dochters, en deze toen met hem lagen*, Gen. XIX: 32, 33, 34; wat onder het dronken worden van Noach in den geestelijken zin wordt verstaan, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1070 tot 1081; en wat onder het dronken worden van Loth, n. 2465 aan het einde. Met de dronkenschap wordt ook elders in het Woord de waanzin in de geestelijke dingen en de val in dwalingen aangeduid, zoals in Jes. XIX: 11, 12, 14; Jerem. XXV: 27; Joël I: 5, 6, 7; Jerem. LI: 7; Levit. X: 8, 9. Dat met den wijn in den tegengestelden zin het valse wordt aangeduid, staat ook vast bij Jesaja: *“Wee hun die des ochtends in den morgenstond opstaan, sterken drank najagen, vertoevende tot in de schemering, de wijn verhit hen; het werk echter van Jehovah aanschouwen zijn niet, en het maaksel Zijner handen zien zij niet: wee den wijzen in hun eigen ogen, en den inzichtsvollen voor hun eigen aangezichten: wee den helden om wijn te drinken, en den mannen der sterkte om sterken drank te mengen”*, V: 11, 12, 21, 22; deze dingen worden gezegd aangaande hen die voor zich leerstellige dingen maken vanuit het eigen inzicht, en niet vanuit den Heer of vanuit het Woord uit Hem, weswege het louter valse dingen zijn; en daarom wordt met: *“Wee hun die des ochtends in den morgenstond opstaan, sterken drank najagen, vertoevende tot in de schemering, de wijn verhit hen; het werk echter van Jehovah aanschouwen zij niet, en het maaksel Zijner handen zien zij niet”*, aangeduid de verdraaide staat van hen die geloven verlicht te worden uit henzelf, waarvandaan de valse dingen van leer komen, en zich niet om het Woord bekommeren, waarvandaan zij de goede en de ware dingen des levens en der leer kunnen weten; opstaan des ochtends in den morgenstond, en vertoeven tot in de schemering, betekent verlicht

worden; en sterken drank najagen en verhit worden van den wijn, betekent leerstellige dingen uitbroeden vanuit zichzelf; het werk van Jehovah niet aanschouwen en het maaksel Zijner handen niet zien, betekent zich niet bekommeren om het Woord, en om de daar opengedekte goede dingen des levens en ware dingen der leer; het werk van Jehovah wordt gezegd van de goede dingen des levens, en het maaksel Zijner handen van de ware dingen der leer, het ene en het andere vanuit het Woord; omdat dezen worden verstaan, wordt derhalve gezegd: “Wee den wijzen in hun eigen ogen, en den inzichtsvollen voor hun eigen aangezichten”; en met de wijzen in hun eigen ogen worden degenen aangeduid die het zijn vanuit het eigen inzicht, en met de inzichtsvollen voor hun eigen aangezichten worden degenen aangeduid die het zijn vanuit de eigen aandoening; de ogen immers betekenen het verstand, en de aangezichten de aandoening; en met: “Wee den helden om wijn te drinken, en den mannen der sterkte om sterken drank te mengen”, wordt aangeduid: wee hun die naar grote dingen haken en vernuftig zijn in het bevestigen van de valse dingen die de liefden van zich en hun eigen beginselen begunstigen; helden zijn zij die naar grote dingen haken, mannen der sterkte zijn zij die vernuftig zijn en zichzelf inzichtsvol toeschijnen; wijn drinken is valse dingen putten, en sterken drank mengen is dezelve bevestigen: al degenen zijn zodanig die in de liefde van zich zijn en naar den roem der geleerdheid streven; zij zijn immers in het eigene en zij kunnen daaruit niet worden opgeheven; en daarom is hun denking in het zinlijk lichamelijke, waaraan niet enig ware verschijnt en hetwelk ook niet het geestelijk goede doorvat; doch zij die niet in de liefde van zich zijn en die naar het inzicht streven terwille van de nutten des levens, dezen worden uit het eigene opgeheven door den Heer in het licht des Hemels zonder dat zij het zelf weten, en zij worden verlicht. Bij Hoschea: *“Hoererijs en most heeft het hart in beslag genomen; Mijn volk ondervraagt het hout, en zijn stok antwoordt hetzelfde, omdat de geest der hoererijs heeft verleid, en zij hebben gehoereerd onder hun God; Efraim is vergezeld met de afgoden; hun wijn is geweken, door te hoereren hoereren zij”*, IV: 11, 12, 17, 18; hier wordt gehandeld over hen die de ware dingen vervalsen; de vervalsing van het ware wordt aangeduid met de hoererijs, en het valse daaruit met den most; daaruit blijkt wat daarmede wordt aangeduid “dat de hoererijs en de most het hart in beslag heeft genomen, dat de geest der hoererijs heeft verleid, zij hebben gehoereerd onder hun God, en de wijn is geweken, door te hoereren hoereren zij”, namelijk dat zij de Goddelijke ware dingen vervalsen, en dat zij vandaar niet enig ware hebben; hoereren onder hun God betekent de Goddelijke ware dingen vervalsen; en

de wijn is geweken, betekent dat zij vandaar niet enig ware hebben; met Efraïm die vergezeld is met de afgoden, worden degenen aangeduid die vanuit het eigen inzicht zijn, en met de afgodsbeelden waarmede hij vergezeld is, worden de valse dingen van godsdienst aangeduid; daarmede “dat Mijn volk het hout ondervraagt en zijn stok hetzelfde antwoordt”, wordt aangeduid dat zij de eigen liefde raadplegen en haar begunstigen vanuit het eigen inzicht; het hout immers of de afgod uit hout dien het ondervraagt, betekent de eigen liefde, en de stok die antwoordt, betekent de macht vanuit het eigene, aldus het inzicht. In de Apocalyps: “*Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, de grote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij heeft gedrenkt alle natiën: indien iemand het beest aanbidt, die zal drinken van den wijn des toorns Gods, gemengd met louteren in den beker des toorns Gods, en hij zal gemarteld worden met vuur en zwavel*”, XIV: 8, 9, 10; elders: “*Ik zal u tonen het gericht der grote loonhoer, zittende op vele wateren, met wie de koningen der aarde hebben gehoereerd; en de inwoners der aarde zijn dronken geworden van den wijn harer hoererij*”, XVII: 1, 2; en elders: “*Omdat zij uit den wijn der hoererij alle natiën heeft gedrenkt, en de koningen der aarde met haar hebben gehoereerd*”, XVIII: 3; met den wijn des toorns Gods wordt het valse van het boze aangeduid, en met den wijn der hoererij wordt het vervalste ware aangeduid; wat onder de overige dingen wordt verstaan, zal men in de ontvouwing ervan zien; voorts wat onder deze dingen in de Apocalyps: “*Babylon de grote is gedacht geworden vóór God, om haar te geven den drinkbeker van den wijn der woede des toorns Gods*”, XVI: 19: iets eenders als met den wijn des toorns Gods wordt ook aangeduid met den beker of den drinkbeker [*calix* seu *poculus*, eigenlijk kelk of bokaal] des toorns Gods: bij Jeremia: “*Een beker van goud, Babel, in de hand van Jehovah, dronken makende de algebele aarde; van haar wijn hebben de natiën gedronken; derhalve zijn de natiën waanzinnig*”, LI: 7: en bij David: “*Een beker is in de hand van Jehovah, en met wijn heeft Hij gemengd, Hij heeft gevuld met mengsel, en Hij heeft uitgestort; maar den droesem ervan zullen zij uitzuigen; alle goddelozen der aarde zullen drinken*”, Psalm LXXV: 9. Aangezien met het Spijsoffer en het Drankoffer, welke Brood en Wijn waren, de eredienst vanuit het goede der liefde en de ware dingen des geloofs wordt aangeduid, wordt vandaar in den tegengestelden zin met het spijsoffer en het drankoffer aangeduid de eredienst vanuit de boze dingen die van de liefde van het boze en vanuit de valse dingen des geloofs zijn; en deze dingen worden aangeduid met het spijsoffer en het drankoffer die werden geofferd aan de afgoden en de goden, Jes. LXV: 11; Hfdst. LVII: 6; Jerem. VII: 18; Hfdst. XLIV: 17, 18, 19; Ezech. XX: 28; Deut. XXXII: 38, en elders. Uit de betekenis van den Wijn kan

vaststaan wat in het Woord wordt aangeduid met den wijngaard, met den wijnstok, met de ranken ervan, en met de druiven, namelijk met den wijngaard de geestelijke Kerk, of de Kerk die is in de ware en de goede dingen der leer vanuit het Woord; met den wijnstok de leer zelf, met de ranken ervan de ware dingen vanuit welke de leer is; en met de druiven, zijnde de vruchten van den wijngaard en de wijnstokken, de goede dingen der naastenliefde en de goede dingen des geloofs: maar over deze dingen elders.

377. *Vers 7, 8. En toen Het geopend had het vierde zegel, hoorde ik de stem van het vierde Dier zeggen: Kom en zie toe: en ik zag, en zie, een vaal Paard; en die daarop zat had den naam de dood en de hel volgde met hem, en hun werd de mogendheid gegeven van af te maken over het vierde deel der aarde met het slagzwaard en met den honger en met den dood, en door de wilde dieren der aarde.* En toen Het geopend had het vierde zegel, betekent de nog verder geopenbaarde voorzegging: hoorde ik de stem van het vierde Dier zeggen, betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer: kom en zie toe, betekent de aandacht en de doorvatting: en ik zag, en zie, een vaal Paard, betekent geen verstand van het Woord vanwege de boze dingen des levens en de valse dingen daaruit alsdan: en die daarop zat, betekent het Woord: had den naam de dood en de hel volgde met hem, betekent de eeuwige verdoemenis: en hun werd de mogendheid gegeven van af te maken over het vierde deel der aarde, betekent de beroving van al het goede en het ware daaruit vanuit het Woord, en vandaar in de leer hunner Kerk vanuit het Woord: met het slagzwaard, betekent door het valse: en met den honger, betekent door de beroving van, het gebrek aan, en de onwetendheid omtrent de erkentnissen van het ware en het goede: en met den dood, betekent vandaar de uitblussing van het geestelijk leven: en door de wilde dieren der aarde, betekent de boze dingen des levens, of de begeerten en daaruit de valsheden opkomende uit de liefde van zich en van de wereld, welke alle dingen der Kerk bij den mens verwoesten.

378. En toen Het geopend had het vierde zegel; dat dit de nog verder geopenbaarde voorzegging betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 351, 352, 361 is gezegd en getoond.

379. Hoorde ik de stem van het vierde Dier zeggen; dat dit betekent vanuit den binnensten Hemel uit den Heer, staat ook vast uit hetgeen boven in n. 353, 362, 370 is gezegd en getoond.

380. Kom en zie toe; dit betekent de aandacht en de doorvatting, zoals boven n. 354, 371.

381. En ik zag, en zie, een vaal Paard; dit betekent geen verstand van het Woord vanwege de boze dingen des levens en de valse dingen daaruit alsdan;

in dit en in het volgende Hoofdstuk wordt gehandeld over de opeenvolgende staten der Kerk, dat is, van de mensen der Kerk ten aanzien van hun geestelijk leven; en de eerste staat van hen is beschreven met het witte Paard, de tweede met het rossige Paard, de derde met het zwarte paard, en de vierde met het vale Paard; dat met het witte Paard het verstand van het ware vanuit het Woord is aangeduid, zie men boven, n. 355; dat met het rossige Paard is aangeduid het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het goede, n. 364; dat met het zwarte Paard is aangeduid het verstand van het Woord teloor gegaan ten aanzien van het ware, n. 372; daaruit nu blijkt, dat met het vale Paard wordt aangeduid geen verstand van het Woord vanwege de boze dingen des levens en de valse dingen daaruit; wanneer immers het verstand van het Woord is teloor gegaan ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware, zo volgt dat het verstand van het Woord er geen is; en dat het er geen is, is omdat het boze des levens en het valse daaruit regeert; gezegd wordt het boze des levens en het valse daaruit, want waar het boze des levens is, daar is ook het valse; zij maken immers één in den geest van den mens; in den geest van den mens wordt gezegd, aangezien de boze mens evenzeer als de goede mens het goede kan doen en het ware spreken, maar dit geschiedt door den bozen mens alleen vanuit den natuurlijken mens en vandaar vanuit het lichaam; doch van binnen bij hem, dat is, in zijn geest, is niet de wil van het goede en vandaar ook niet het verstand van het ware, aldus niet het goede, noch het ware, hetgeen vooral blijkt uit de zelfden wanneer zij geesten worden; dan, omdat zij in den geest zijn, willen zij niet iets anders dan het boze, noch spreken zij iets anders dan het valse; dit nu wordt verstaan onder het vale Paard: dat het Paard het verstand betekent, zie men boven, n. 355; hier het verstand van het Woord, omdat met hem die op het Paard zat, het Woord wordt aangeduid, n. 373. Dat het vale het boze des levens en het valse daaruit betekent, aldus het vale Paard geen verstand van het Woord vanwege de boze dingen des levens en de valse dingen daaruit, is omdat de vaalheid aanwijst en vandaar betekent de afwezigheid van het leven of de beroving ervan; hier de afwezigheid en de beroving, van het geestelijk leven, welke er is wanneer er in de plaats van het goede des levens het boze des levens is, en er in de plaats van het ware des geloofs het valse des geloofs is; dan immers is het geestelijk leven er niet: onder het geestelijk leven wordt het leven des Hemels verstaan, hetwelk ook in het Woord eenvoudig het leven wordt genoemd; doch het niet-geestelijk leven is zodanig als degenen hebben die in de hel zijn, hetwelk ook in het Woord de dood wordt genoemd. Dat met het vale Paard de geestelijke dood wordt aangeduid, blijkt eveneens uit de volgende dingen

van dit Vers, want er wordt gezegd: *Hij die op dat Paard zat, had den naam de dood, en de hel volgde met hem.* Iets eenders wordt aangeduid met de vaalheid of met het vale bij Jeremia: “*Vraagt, ik bid u, en ziet, of een manlijke baart; waarom zie Ik elken man zijn handen op zijn lenden zoals van een barende; en alle aangezichten zijn verkeerd in vaalheid*”, xxx: 6; wat deze dingen behelzen, kan niemand weten tenzij men weet wat betekent baren, wat een man en de man [*mas et vir*], wat de handen op de lenden, en wat de aangezichten; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die zich vanuit het eigen inzicht de liefde en het geloof willen verwerven; zich die dingen verwerven, wordt aangeduid met baren; met den manlijke en den man wordt het inzicht aangeduid, hier het eigen inzicht; met de handen op de lenden wordt aangeduid die dingen uitbroeden; en met de aangezichten wordt de liefde en het geloof aangeduid; want hoedanig de liefde en het geloof is, zodanig aangezicht hebben de Engelen en de geesten; de aandoening immers van het goede, welke de liefde is, en de aandoening van het ware, welke het geloof is, openbaren zich geheel en al in hun aangezichten; vandaar wordt met: “Of een manlijke baart,” aangeduid of iemand vanuit het eigen inzicht zich het goede der liefde en het ware des geloofs verwerft; met: “Ik zie elken man zijn handen op zijn lenden zoals van een barende”, wordt aangeduid dat een ieder zich inspant om vanuit het eigene die dingen uit te broeden; en met: “Alle aangezichten zijn verkeerd in vaalheid”, wordt aangeduid dat daarvandaan niet het goede en het ware, maar het boze en het valse is, aldus niet het geestelijk leven maar de geestelijke dood; dit wordt aangeduid met de vaalheid van het aangezicht: dat de ontvangnissen, de baringen en de geboorten in het Woord betekenen geestelijke ontvangnissen, baringen en geboorten, zijnde der liefde en des geloofs, zie men in n. 3860, 3868, 3905, 3965, 3919, 9325; dat een man of de manlijke [*mas seu masculus*] het ware betekent, en vandaar het inzicht, n. 749, 2046, 4005, 7838; eender de man [*vir*], n. 749, 1007, 3134, 3309, 3459, 9007; dat het aangezicht de innerlijke dingen betekent die des gemoeds zijn, aldus die der liefde en des geloofs zijn, n. 1999, 2434, 3527, 4066, 4796, 5102, 9306, 9546; dat de aangezichten bij de Engelen de vormen hunner aandoeningen zijn, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 47, 457, 459, 481, 552, 553. Iets eenders wordt met vaal worden aangeduid bij Jesaja: “*Niet zal Jakob beschaamd worden, en niet zullen zijn aangezichten vaal worden*”, XXIX: 22. Onder Jakob worden degenen verstaan die van de Kerk zijn, en daaronder dat zijn aangezichten niet vaal zullen worden, dat zij niet in de boze en de valse dingen zullen zijn, maar in de goede en de ware dingen. Dat de vaalheid de afwezigheid en de ontbering van het geestelijk leven betekent, welke er is

wanneer er niet het goede en het ware is, maar het boze en het valse, is omdat de mens, wanneer hij wordt beroofd van de levenswarmte, dan vaal wordt, en een beeld des doods wordt, zoals geschiedt in de grootste verschrikkingen; desgelijks wanneer hij sterft; wanneer hij echter geestelijk sterft, dan wordt aijn aangezicht of rood zoals een kolenvuur, of vaal zoals een lijk; zodanig verschijnen de hellen in het licht des Hemels.

382. En die daarop zat; dat dit het Woord betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 373 is gezegd en getoond; dat gezegd wordt dat hij den naam de dood had, wil niet zeggen dat het Woord in zich dood is, maar voor hen die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn; die immers zien en doorvatten niets van het ware en het goede daarin, aldus niets van het geestelijk leven; en daarom wordt volgens den schijn en de doorvatting voor hen die zodanig zijn, de naam van hem die op het valse Paard zat, de dood genoemd; het Woord immers verschijnt aan een ieder volgens diens hoedanige, als het leven aan hen die in het goede en het ware zijn, doch als de dood aan hen die in de boze en de valse dingen zijn: iets eenders is het met den Heer Zelf, Die het Woord is; Hijzelf verschijnt ook aan een ieder volgens diens hoedanige, als een levendmakend en verkwikkend vuur en licht aan hen die in het goede en de ware dingen daaruit zijn, maar als een verterend vuur en als donkerheid aan hen die in het boze en de valse dingen daaruit zijn; men zie n. 934 einde, 1861 einde, 6832, 8814, 8819, 9434, 10551: deswege verschijnt ook de Heer aan hen die in het boze en de valse dingen daaruit zijn, alsof Hij toorn, straft, verdoemt, in de hel werpt, terwijl Hij toch nooit toorn, noch straft, verdoemt en in de hel werpt, maar zaligt voor zoveel als de mens zich aanpast; Hij is immers het Goede en het Ware zelf, Hij is de Liefde zelf en de Barmhartigheid zelf: iets eenders is het met dit, dat er wordt gezegd dat de naam van hem die op het valse Paard zat, de dood is. De overige dingen aangaande deze zaak zie men in de bovenaangehaalde plaats, n. 373.

383. Had den naam de dood, en de hel volgde met hem; dat dit de eeuwige verdoemenis betekent, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige der zaak, waarover boven n. 102, 148; hier het hoedanige des Woords bij hen die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn; uit de betekenis van den dood, zijnde de verdoemenis, waarover ook boven, n. 186; de geestelijke dood immers is niet iets anders; uit de betekenis van de hel, zijnde het boze en daaruit het valse, aangezien in dezelve en vanuit dezelve de hel is: en bovendien wordt met de hel iets eenders aangeduid als met den dood, namelijk de verdoemenis; maar omdat hier het ene en het andere wordt gezegd, en de hel zo wordt onderscheiden van den dood, wordt met de hel de

eeuwige verdoemenis aangeduid; want zij die in de hel komen, blijven daar tot in het eeuwige; en daarom wordt er ook gezegd: “En de hel volgde met hem”; want met volgen met hem wordt aangeduid blijven in dezelve, namelijk in de verdoemenis tot in het eeuwige. Uit deze dingen kan vaststaan dat met: “Had den naam de dood, en de hel volgde met hem”, de eeuwige verdoemenis wordt aangeduid.

384. En hun werd de mogendheid gegeven van af te maken over het vierde deel der aarde; dat dit de beroving betekent van al het goede en van al het ware daaruit vanuit het Woord, en vandaar in de leer hunner Kerk vanuit het Woord, staat vast uit de betekenis van de mogendheid [*potestas*], zijnde de uitwerking, want vermogen [*posse*] is uitwerken; uit de betekenis van afmaken of doden, zijnde beroven van het goede en het ware, waarover n. 366; uit de betekenis van het vierde deel, zijnde al het goede en daaruit het ware, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de aarde, zijnde de Kerk en het al ervan, waarover boven n. 29, 304; en omdat de Kerk een Kerk is vanuit de leer daar en vanuit het leven volgens haar, en omdat alle leer der Kerk zal zijn vanuit het Woord, wordt vandaar ook tegelijk de leer der Kerk vanuit het Woord aangeduid; uit deze dingen kan vaststaan, dat met: “Hem werd de mogendheid gegeven om af te maken over het vierde deel der aarde”, wordt aangeduid de beroving van al het goede en van het ware daaruit vanuit het Woord, en vandaar in de leer der Kerk vanuit het Woord; daaronder dat er wordt gezegd: “Hun werd de mogendheid gegeven”, wordt verstaan dat zij werd gegeven aan de boze dingen en de valse dingen daaruit, welke ook worden aangeduid met den dood en de hel. Dat zij die in de boze en de valse dingen zijn, zich beroven van alle doorvatting van het goede en van het verstand van het ware vanuit het Woord, en vandaar in de leer van hun Kerk vanuit het Woord, blijkt duidelijk uit hen die in de valse dingen der leer zijn vanuit de boze dingen des levens; hoewel zij het Woord lezen, zien zij nochtans de ware dingen niet die daar zijn, of wel zijvervalsen ze door dezelve aan te plooiën aan de valse dingen van hun beginsel, en aan de boze dingen van hun liefde; de zin der letter des Woords immers is zodanig, dat zij die in het goede zijn, daar de ware dingen zien, en zij die in het boze zijn, daar de valse dingen zien; want de zin der letter is volgens de bevassing der kleine kinderen, der knapen, en der eenvoudigen, en deswege volgens den schijn; maar nochtans schuilen in dien zin de ware dingen, welke geen anderen zien dan zij die in het goede zijn; doch zij die in het boze zijn, willen dezelve niet zien, maar trekken ze door averechtse uitleggingen tot de boze dingen hunner liefden en tot de valse dingen hunner beginselen; zoals klaarblijkend kan vaststaan uit de zo

talrijke ketterijen binnen de Kerk, vooral uit de schandelijke Babylonische ketterij, en eveneens uit de Joodse ketterij. Dat het vierde deel al het goede en het ware daaruit betekent, is omdat het getal vier de verbinding van het goede en het ware betekent, en vandaar betekent het vierde deel of het vierde het al der verbinding: in het Woord wordt meermalen gezegd het derde deel, en eveneens het vierde deel; en wie niet weet dat alle getallen dingen betekenen, kan geloven dat het derde deel ook het derde deel betekent, en het vierde deel het vierde deel, of dat zij iets betekenen; doch met het derde deel wordt al het ware aangeduid, en met het vierde deel al het goede; en omdat al het ware is vanuit het goede, wordt vandaar met het vierde deel al het goede en het ware daaruit aangeduid, hier de beroving ervan, omdat gezegd wordt: “Hun werd de mogendheid gegeven van af te maken over het vierde deel der aarde”: dat drie en vandaar het derde deel wordt gezegd van de ware dingen, zal men zien in hetgeen volgt, waar dat getal wordt genoemd: dat echter vier en vandaar het vierde deel wordt gezegd van de goede dingen en van de ware dingen daaruit, is ter oorzaak hiervan, dat zij de verbinding ervan betekenen; dat het aldus is, bleek mij door veel ondervinding uit de geestelijke wereld; wanneer immers daar de Engelen een gesprek hadden over de verbinding van het goede en het ware, of van de liefde en het geloof, en dat gesprek in getallen werd bepaald, dan ging het getal vier uit, somtijds ook het getal twee, of het getal acht, of het getal zestien, omdat deze getallen eendere dingen betekenen; want de met elkander vermenigvuldigde of in elkander gedeelde getallen betekenen eendere dingen als de getallen waarmede zij vermenigvuldigd of waarin zij gedeeld zijn; men zie n. 5291, 5335, 5708, 7973: dat het engellijk gesprek ook in getallen valt, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 263: dat vier de verbinding van het goede en het ware betekent, ontleent den oorsprong aan de vier Streken in den Hemel; in twee ervan, namelijk in het Oosten en het Westen, wonen zij die in het goede der liefde zijn; en in twee, namelijk het Zuiden en het Noorden, wonen zij die in de ware dingen daaruit zijn; men zie ook in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141 tot 153; vandaar wordt met de vier streken of met de vier winden al het goede en het ware daaruit aangeduid, en met vier de verbinding ervan. Dat het vierde deel het al der verbinding van het goede en het ware betekent, is omdat vier daar het al maakt, en vier is het aanduidende van de verbinding; vandaar wordt met het vierde deel afmaken het al der verbinding aangeduid, bijgevolg al het goede en ware; want waar niet de verbinding van hen is, daar zijn zij niet; het goede immers zonder het ware is er niet, noch het ware zonder het goede; zij zijn in hun wezen één, omdat het ware is van

het goede, en het goede is van het ware; zoals kan vaststaan uit hetgeen in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA over het Goede en het Ware in n. 11 tot 27 is gezegd en aangehaald, hetwelk men zie.

385. Met het slagzwaard; dat dit betekent door het valse, staat vast uit de betekenis van het slagzwaard, zijnde het ware strijdende tegen het valse en dat vernietigende, en in den tegengestelden zin het valse strijdende tegen het ware en dat vernietigende, waarover boven n. 131, 367.

386. En met den honger; dat dit betekent door de beroving van, het gebrek aan, en de onwetendheid omtrent de erkentissen van het ware en het goede, staat vast uit de betekenis van den honger, zijnde de beroving van de erkentissen van het ware en het goede, voorts het gebrek aan en de onwetendheid omtrent dezelve; deze dingen worden aangeduid met den honger in het Woord; dat deze dingen met den honger worden aangeduid, is omdat met spijs en drank worden aangeduid alle dingen die het geestelijk leven voeden en ondersteunen, zijnde in het algemeen de erkentissen van het ware en het goede: het geestelijk leven zelf behoeft evenzeer als het natuurlijk leven zijn voeding en ondersteuning; en daarom wordt van dat gezegd dat het in den honger is, wanneer de mens van dezelve wordt beroofd, of wanneer zij ontbreken, of wanneer men daaromtrent onwetend is en men ze nochtans verlangt; ook stemmen de natuurlijke spijzen overeen met de geestelijke spijzen, zoals het brood met het goede der liefde, de wijn met de ware dingen daaruit, en de overige spijzen en dranken in het bijzonder met hun goede en ware dingen, waarover hier en daar is gehandeld in de voorafgaande dingen, en gehandeld zal worden in de volgende dingen. Gezegd wordt dat de honger betekent de beroving van de erkentissen van het ware en het goede, voorts het gebrek daaraan, en de onwetendheid daaromtrent, omdat de beroving is bij hen die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn, het gebrek bij hen die dezelve niet kunnen weten omdat zij niet in de Kerk of in haar leer zijn, en de onwetendheid bij hen die weten dat zij er zijn en vandaar dezelve verlangen: deze drie dingen worden met den honger in het Woord aangeduid, zoals kan vaststaan uit de plaatsen waar de honger, de hongrigen, de dorst en de dorstigen worden genoemd. i. *Dat de honger de beroving betekent van de erkentissen van het ware en het goede, welke is bij hen die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn*, staat vast uit de volgende dingen; bij Jesaja: *“In de ontsteking van Jehovah Zebaoth is het land verduisterd, en het volk is een spijs des vuurs geworden; de man zal zijn broeder niet sparen; en indien hij ter rechterhand zal hebben afgesneden, zo zal hij toch hongeren, en indien hij ter linkerhand zal hebben gegeten, zo zullen zij*

niet verzadigd worden; zij zullen eten, de man, het vlees van hun arm, Menascheh Efraïm, en Efraïm Menascheh, tezamen zij tegen Jehovah”, IX: 18, 19, 20; deze dingen zal niemand verstaan tenzij vanuit den inwendigen zin, ja zelfs ook niet over welke zaak er wordt gehandeld; daar wordt gehandeld over de uitblussing van het goede door het valse, en van het ware door het boze; de verdraaiing van de Kerk door het valse wordt verstaan onder: “In de ontsteking van Jehovah Zebaoth is het land verduisterd”; en de verdraaiing van haar door het boze wordt verstaan onder: “Het volk is een spijs des vuurs geworden; het land verduisterd betekent de Kerk waar niet het ware maar het valse is, en de spijs des vuurs betekent de vertering ervan door de liefde van het boze; het vuur is de liefde van het boze; dat het valse het goede zal vernietigen, wordt verstaan onder: “De man zal zijn broeder niet sparen”; de man en de broeder betekent het ware en het goede, hier de man het valse en de broeder het goede, omdat gezegd wordt dat hij hem niet zal sparen; dat daarvandaan de beroving is van al het goede en van al het ware, hoezeer men het ook navorst, wordt verstaan onder: “Indien hij ter rechterhand zal hebben afgesneden, zo zal hij toch hongeren, en indien hij ter linkerhand zal hebben gegeten, zij zullen niet verzadigd worden”; de rechterhand betekent het goede vanuit hetwelk het ware is, en de linkerhand het ware vanuit het goede; afsnijden en eten ter rechter- en ter linkerhand, is navorsen; en hongeren en niet verzadigd worden betekent beroofd worden; dat het boze al het ware uitblust, en het valse al het goede, wordt verstaan onder: “Zij zullen eten, de man, het vlees van hun arm; het vlees van den arm is de macht van het goede door het ware; de man is het valse, en eten is uitblussen; dat vandaar alle wil van het goede en alle verstand van het ware vergaat, wordt verstaan onder: “Menascheh zal Efraïm eten, en Efraïm Menascheh; dat Menascheh de wil van het goede is, en Efraïm het verstand van het ware, zie men in n. 3969, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267, 6269; dat deze dingen voor degenen zijn die in de boze en de valse dingen zijn, wordt verstaan onder: “Tezamen zij tegen Jehovah”, want wanneer de wil in het goede is, en het verstand in het ware, dan zijn zij met Jehovah, omdat het ene en het andere uit Hem is; doch wanneer de wil in het boze is, en het verstand in het valse, dan zijn zij tegen Jehovah. Bij denzelfde: “*Verblijd u niet, gij gans Filistea, dat de roede die u sloeg, is gebroken, want uit den wortel der slang zal een basilisk uitgaan, welker vrucht een vliegende vurige draak zal zijn; Ik zal uw wortel doden met den honger, en uw overgelatenen zal hij doden*”, XIV: 29, 30; bijna eendere dingen worden onder deze dingen in den inwendigen zin verstaan, maar hier wordt gehandeld over hen die geloven dat alleen het innerlijk gezicht van den natuurlijken mens het geloof is, en dat zij

door dit geloof of door dat gezicht worden gerechtvaardigd en gezaligd, zo ontkennde dat het goede der naastenliefde iets uitwerkt; zij die zodanig zijn, worden verstaan onder de Filistijnen, en hun groep onder Filistea; men zie n. 3412, 3413, 8093, 8313; dat dit vals beginsel, zijnde het geloof-alleen, of het geloof afgescheiden van de naastenliefde, al het goede en ware der Kerk vernietigt, wordt verstaan onder: “Uit den wortel der slang zal een basilisk uitgaan”; de wortel der slang is dat valse beginsel, en de basilisk is de vernietiging van het goede en het ware der Kerk door hetzelfde; dat daaruit de redenering vanuit louter valse dingen opkomt, wordt verstaan onder: “Welker vrucht een vliegende vurige draak zal zijn”; de vliegende vurige draak is de redenering vanuit de valse dingen; de beroving van al het ware en vandaar van al het goede, wordt verstaan onder: “Ik zal uw wortel doden met den honger, en de honger zal uw overgelatenen doden”; de honger is de beroving van het ware en het goede, en de overgelatenen zijn alle dingen die vanuit dat beginsel worden uitbroeid: dat deze dingen worden aangeduid, is ook gebleken uit de ondervinding zelf; zij die zich in het beginsel aangaande het geloof-alleen hebben bevestigd in leer en leven, zijn in de geestelijke wereld gezien zoals basilisken, en hun redeneringen zoals vliegende vurige draken. Bij denzelfde: *“Wie formeert god, en giet een gegoten beeld, en het dient nergens toe; hij bewerkt het ijzer met de tang, en hij werkt met steenkool, en hij formeert het met gespiste hamers: zo bewerkt hij het met den arm zijner sterkte; ook hongert hij totdat er geen sterkte is, en ook drinkt hij niet totdat hij vermoeid wordt”*, XLIV: 10, 12; met deze dingen wordt beschreven de formering van leer vanuit het eigene, zowel met het verstand als met de liefde; met god formeren wordt aangeduid de leer vanuit het eigen verstand, en met een gegoten beeld gieten, vanuit de eigen liefde; met: “Hij bewerkt het ijzer met de tang en hij werkt met steenkool”, wordt het valse aangeduid dat hij het ware noemt, en het boze dat hij het goede noemt; het ijzer is het valse, en het kolenvuur is het boze van de eigen liefde; met: “Hij formeert het met gespiste hamers”, wordt aangeduid door spitsvondige redeneringen vanuit de valse dingen, opdat zij schijnen samen te hangen; met: “Zo bewerkt hij het met den arm zijner sterkte”, betekent vanuit het eigene; met: “Ook hongert hij totdat er geen sterkte is, en ook drinkt hij niet totdat hij vermoeid wordt”, wordt aangeduid dat er nooit iets van het goede, noch iets van het ware is; hongeren betekent de beroving van het goede, en niet drinken de beroving van het ware; en totdat er geen sterkte is en totdat hij vermoeid wordt, betekent totdat niets van het goede en niets van het ware blijft: wie die vanuit den allenen zin der letter het Woord ziet, weet anders dan dat hier de formering van een gegoten

beeld wordt beschreven? Maar nochtans kan men zien dat een zodanige beschrijving van de formering van een gegoten beeld niet enig geestelijke behelst, voorts dat het overbodig is om te zeggen dat hij ook hongert totdat er geen sterkte is, en dat hij ook niet drinkt totdat hij vermoeid wordt; doch in het Woord wordt niet alleen hier maar ook elders hier en daar de formering van een godsdienst en van een leer van het valse beschreven met afgoden, gesneden en gegoten beelden, en dat deze betekenen de valse dingen van godsdienst en van leer, opkomende vanuit het eigen verstand en vanuit de eigen liefde, zie men in n. 8869, 8932, 8941, 9424, 10406, 10503. Bij denzelfde: *“Deze twee dingen zijn u overkomen; wie zal u beklagen; verwoesting en verbreking, en honger en zwaard”*, LI: 19; hier wordt eveneens onder den honger de beroving van de erkentissen van het goede verstaan, totdat er geen goede meer is; en onder het zwaard de beroving van de erkentissen van het ware, totdat er geen ware meer is; en daarom wordt ook gezegd verwoesting en verbreking; de verwoesting betekent dat er geen goede meer is, en de verbreking dat er geen ware meer is. Bij denzelfde: *“Zo zeide de Heer Jehovih: Zie, Mijn knechten zullen eten, gij echter zult dorsten; zie, Mijn knechten zullen zich verblijden, gij echter zult beschaamd zijn”*, LXV: 13; onder hongeren en dorsten wordt hier eveneens verstaan beroofd worden van het goede der liefde en van de ware dingen des geloofs; onder hongeren beroofd worden van het goede der liefde, en onder dorsten beroofd worden van de ware dingen des geloofs; met eten en drinken wordt aangeduid het vergemeenschap en toegeëigend worden van de goede en de ware dingen, en met de knechten van den Heer Jehovih worden degenen aangeduid die de goede en de ware dingen opnemen uit den Heer; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: *“Zie, Mijn knechten zullen eten, gij echter zult hongeren, Mijn knechten zullen drinken, gij echter zult dorsten”*; dat genen de eeuwige gelukzaligheid zullen hebben, dezen echter de rampzaligheid, wordt aangeduid met: *“Zie, Mijn knechten zullen zich verblijden, gij echter zult beschaamd zijn”*. Bij Jeremia: *“Door het zwaard, door den honger, en door de pest ben Ik hen verterende: toch zeide ik: Ach, Heer Jehovih, zie, de profeten zeggen tot hen: Niet zult gij het zwaard zien, en gij zult geen honger hebben: en daarom, zo zeide Jehovah tegen de profeten profeterende in Mijn Naam, wanneer Ik hen niet heb gezonden, terwijl die toch zeggen: Het zwaard en de honger zal niet zijn in dit land; door het zwaard en door den honger zullen deze profeten worden verteerd; het volk, tot wie zij profeterende zijn, zij zullen weggevoerd zijn in de straten van Jeruzalem, en ook niemand om hen te begraven”*, XIV: 12, 13, 15, 16; met het zwaard, den honger en de pest, wordt aangeduid de beroving van het ware en het goede,

en vandaar van het geestelijk leven door de valse en de boze dingen; met het zwaard de beroving van het ware door de valse dingen, met den honger de beroving van het goede door de boze dingen, en met de pest de beroving van het geestelijk leven; onder de profeten worden degenen verstaan die de ware dingen der leer leren, en in den abstracten zin de leerstellige dingen van het ware; daaruit blijkt wat met al die dingen wordt aangeduid, namelijk dat zij die de leer van het valse en het boze leren, zullen vergaan door de dingen die worden aangeduid met het zwaard en met den honger; dat ook zij die deze leer opnemen uit hen, van elk ware der Kerk afgescheiden en verdoemd zijn, wordt daarmede aangeduid dat zij zullen weggeworpen zijn in de straten van Jeruzalem, en ook niemand om hen te begraven; de straten in Jeruzalem zijn de ware dingen der Kerk, en weggeworpen worden in dezelve is gescheiden worden van die ware dingen; en niet begraven worden is verdoemd worden. Eendere dingen worden met het zwaard, den honger en de pest aangeduid in deze volgende plaatsen, namelijk met het zwaard de beroving van het ware door de valse dingen, met den honger de beroving van het goede door de boze dingen, en met de pest de vertering en de beroving van het geestelijk leven deswege; bij Jeremia: *“Door het zwaard en door den honger zullen zij worden verteerd, zodat hun lijk zal zijn tot spijs voor de vogelen der hemelen en voor het beest der aarde”*, xvi: 4; het lijk tot spijs voor de vogelen der hemelen, betekent de verdoemenis door de valse dingen; en tot spijs voor het beest der aarde, de verdoemenis door de boze dingen. Bij denzelfde: *“Zij hebben Jehovah verloochend, toen zij zeiden: Niet Hij, en ook zal over ons niet het boze komen, en het zwaard en den honger zullen wij niet zien”*, v: 12. Bij denzelfde: *“Zie, Ik bezoeking doende over hen; de jongemannen zullen sterven door het zwaard, hun zonen en hun dochteren zullen sterven door den honger”*, xi: 22. Bij denzelfde: *“Geef hun zonen aan den honger, en doe hen wegvloeien over de handen van het zwaard, opdat de vrouwen-echtgenoten kinderloos en weduwen worden, en hun mensen met den dood gedood worden, hun jongemannen geslagen met het zwaard in den oorlog”*, xviii: 21. Bij denzelfde: *“Ik zal onder hen zenden het zwaard, den honger, en de pest, en Ik zal hen geven zoals afschuwelijke vijgen, die niet kunnen worden gegeten vanwege de boosheid, en Ik zal ze achterna jagen met het zwaard, den honger, en de pest”*, xxix: 17, 18. Bij denzelfde: *“Ik zal onder hen zenden het zwaard, den honger, en de pest, totdat zij zullen worden verteerd van over het land dat Ik hun en hun vaderen heb gegeven”*, xxiv: 10. Bij denzelfde: *“Ik roep voor u uit een vrijheid ten zwaarde, ter pest, en ten honger, en Ik zal u overgeven tot een beroering allen koninkrijken der aarde”*, xxxiv: 17. Bij de Evangelisten: *“Natie zal tegen natie worden opgewekt, en koninkrijk tegen*

koninkrijk; en er zullen zijn pestilenties en hongersnoden en aardbevingen in verschillende plaatsen”, Math. XXIV: 7, 8; Markus XIII: 8; Lukas XXI: 11. Bij Ezechiël: “Omdat gij Mijn heiligdom hebt verontreinigd, zo zullen zij, een derde deel van u, door de pest sterven, en door den honger zullen zij verteerd worden in het midden van u; en een derde deel, door het zwaard zullen zij vallen rondom u; en een derde deel zal Ik in allen wind verstrooien. Wanneer Ik de boze pijlen van den honger onder hen zal hebben gezonden, die ten verderve zullen zijn; als Ik ze zal hebben gezonden om u te verderven; ja zelfs zal Ik den honger over u toegevoegd hebben, totdat Ik u den stok des broods zal hebben gebroken. En Ik zal over u zenden den honger en het boze wilde dier; en Ik zal u kinderloos maken, en de pest en het bloed zal door u heengaan”, v: 11, 12, 16, 17. Bij denzelfde: “Het zwaard van buiten, en de pest en de honger van binnen; die in het veld is, zal door het zwaard sterven, die echter in de stad is, hem zullen de honger en de pest verteren”, VII: 15. Bij denzelfde: “Vanwege alle boze gruwelen zullen zij vallen door het zwaard, door den honger, en door de pest; die veraf is, zal door de pest sterven; die nabij is, zal door het zwaard vallen; en de overgelatene en de bewaarde zal door den honger sterven”, VI: 11, 12. Bij Jeremia: “Maar indien gij zult zeggen: Wij zullen niet wonen in dit land, opdat gij niet gehoorzaam zijt aan de stem van Jehovah uw God: door te zeggen Neen, maar in het land van Egypte zullen wij komen, waar wij den oorlog niet zullen zien, en de stem der bazuin niet zullen horen, en naar brood niet zullen hongeren, en daar zullen wij wonen; hoort het woord van Jehovah: Indien gij door te stellen uw aangezichten zult gesteld hebben om te komen in Egypte, en gij zult gekomen zijn om daar als vreemdelingen te verkeren, zo zal het geschieden dat het zwaard waarvoor gij vreest, u daar zal grijpen in het land van Egypte; en de honger waarvoor gij bezorgd zijt, zal u daar in Egypte achter aankleven, en daar zult gij sterven; en zij zullen daar sterven door het zwaard, den honger en de pest; ook zullen zij geen overgelatene hebben, vanwege het boze dat Ik aanvoerende ben over u; en gij zult zijn tot een vervloeking en tot een verbijstering en tot een smaadheid, en gij zult deze plaats niet meer zien: zo door te weten weet derhalve dat gij door het zwaard, den honger en de pest zult sterven in de plaats waar gij hebt willen komen om daar als vreemdelingen te verkeren”, XLII: 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22; Hfdst. XLIV: 12, 13, 27; met Egypte wordt hier het natuurlijke aangeduid, en met in Egypte komen en daar als vreemdeling verkeren wordt aangeduid natuurlijk worden: dat Egypte het wetenschappelijke is, zijnde van den natuurlijke mens, en dat het vandaar het natuurlijke is, en het land van Egypte het natuurlijk gemoed, zie men in n. 4967, 5079, 5080, 5095, 5276, 5278, 5280, 5288, 5301, 5160, 5799, 6015, 6147, 6252, 7353, 7648, 9340, 9391; en dat als vreemdeling verkeren is

onderricht worden en leven, n. 1463, 2025, 3672; uit deze dingen kan vaststaan wat in den geestelijken zin daarmede wordt aangeduid dat zij niet in Egypte zouden komen, en dat zij dan door het zwaard, den honger en de pest zouden sterven, namelijk dat zij, indien zij louter natuurlijk zouden worden, van al het ware, goede en geestelijk leven zouden worden beroofd; de natuurlijke mens immers gescheiden van den geestelijken is in valse en boze dingen, en vandaar in een hels leven; dat de van den geestelijken mens gescheiden natuurlijke mens zodanig is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 47, 48; derhalve wordt gezegd dat zij, indien zij daar kwamen, tot een vervloeking en tot een verbijstering en tot een smaadheid zouden zijn, en deze plaats niet zouden zien; onder de plaats die zij niet zouden zien, wordt de staat van den geestelijken mens verstaan, iets eenders als onder het land Kanaän. Zulke dingen worden ook aangeduid met de murmuringen van de zonen Israëls in de woestijn, namelijk dat zij zo vaak wilden terugkeren naar Egypte; en daarom ook werd hun manna gegeven, waarmede de geestelijke voeding wordt aangeduid, Exod. xvi: 2, 3, 7, 8, 9, 22. Bij Ezechiël: *“Wanneer Ik Mijn hand zal hebben uitgestrekt tegen het huis Israëls, opdat Ik hetzelve den stok des broods zal breken, en daarin den honger zenden, en daaruit den mens en het beest afsnijden; wanneer Ik het boze wilde dier door het land zal hebben doen heengaan, en hetzelve van kinderen zal hebben beroofd, zodat het een verlating worde: wanneer Ik Mijn vier boze gerichten, het zwaard en den honger en het boze wilde dier en de pest, zal gezonden hebben over Jeruzalem, om daaruit af te snijden den mens en het beest”*, xiv: 13, 15, 21; met deze dingen wordt de verwoesting van de Kerk beschreven; het huis Israëls en Jeruzalem is de Kerk; met den stok des broods breken wordt aangeduid al het hemelse en geestelijke vernietigen, waardoor het moet worden gevoed; het brood immers sluit het al des Hemels en der Kerk, of alle geestelijke voeding in; en met den mens en het beest afsnijden, wordt aangeduid alle geestelijke en natuurlijke aandoening afsnijden; en daarom wordt met het zwaard, den honger, het boze wilde dier en de pest, aangeduid de vernietiging van het ware door het valse, van het goede door het boze, van de aandoening van het ware en goede door begeerten opkomende vanuit boze liefden, en vandaar de uitblussing van het geestelijke leven: deze dingen worden de vier boze gerichten genoemd, welke ook worden verstaan onder het zwaard, den honger, den dood en het boze wilde dier in dit Vers van de Apocalyps; dat het de verwoesting van de Kerk is die aldus wordt beschreven, is duidelijk. De drie boze dingen die worden aangeduid met den honger, het zwaard en de pest, werden ook David aangekondigd door Gad den profeet, nadat hij het volk had geteld, II Sam. xxiv: 13; waarom die

dingen David werden aangekondigd deswege dat hij het volk had geteld, kan niemand weten tenzij hij weet, dat het volk Israëls de Kerk ten aanzien van al haar ware en goede dingen heeft uitgebeeld en vandaar betekend, en dat tellen betekent het hoedanige ervan weten en daarna volgens dat die dingen ordenen en schikken; omdat niemand dit weet en doet dan alleen de Heer, en omdat de mens die dit doet, zich berooft van al het goede en ware en van het geestelijk leven, werden derhalve aan David, omdat hij dit uitbeeldenderwijs had gedaan, die drie dingen voorgesteld waaruit hij er één zou kiezen; wie ziet niet, dat niets van het boze heeft gelegen in het tellen van het volk, en dat het boze weswege David en het volk werd gestraft, innerlijk was verscholen, namelijk in de uitbeeldende dingen waarin toen de Kerk was? In deze aangevoerde plaatsen betekent de honger de beroving van de erkentissen van het ware en het goede, en vandaar de beroving van al het ware en goede. Dat ook ii. *de honger het gebrek eraan betekent, hetwelk er is bij hen die dezelve niet kunnen weten, omdat zij niet in de Kerk of in haar leer zijn*, staat vast uit deze volgende plaatsen; bij Amos: “*Zie, de dagen zullen komen waarop Ik een honger in het land zal inzenden, niet een honger naar brood, noch een dorst naar wateren, maar om te horen de woorden van Jehovah: opdat zij zwerven van zee tot zee, van het noorden tot het oosten; zij zullen omlopen om het woord van Jehovah te zoeken; ook zullen zij niet vinden: te dien dage zullen de schone maagden en de jongemannen versmachten van dorst*”, VIII: 11, 12, 13, 14; hier wordt ontvouwd wat er wordt verstaan onder den honger en onder den dorst, namelijk dat er niet wordt verstaan honger naar brood, noch dorst naar wateren, maar om te horen het woord van Jehovah, aldus dat het is het gebrek aan erkentissen van het goede en het ware hetwelk wordt verstaan; en dat die erkentissen niet in de Kerk of in haar leer zijn, wordt daarmede beschreven, dat zij zullen komen van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten, om het woord van Jehovah te zoeken, ook zullen zij het niet vinden; van zee tot zee betekent naar alle kanten, want zoals zeeën verschijnen de laatste grenzen in de geestelijke Wereld, waar de ware en de goede dingen inzetten en hun grens vinden; en daarom betekenen de zeeën in het Woord de erkentissen van het ware en het goede, en de wetenschappelijke dingen in het gemeen; van het noorden tot het oosten, betekent ook naar alle kanten waar het ware en het goede is; het noorden is waar het ware in het duister is, en het oosten is waar het goede is: omdat het gebrek aan erkentissen van het goede en het ware wordt aangeduid met honger en dorst, wordt derhalve eveneens gezegd: “Te dien dage zullen de schone maagden en de jongemannen versmachten van dorst”; de schone maagden zijn de aandoeningen van het

ware vanuit het goede, en de jongemannen zijn de ware dingen zelf die vanuit het goede zijn; de dorst waardoor zij zullen versmachten, is het gebrek eraan; dat de maagden de aandoeningen van het goede en het ware zijn, zie men in n. 2362, 3963, 6729, 6775, 6788; en dat de jongemannen de ware dingen zelf en het inzicht zijn, n. 7668. Bij Jesaja: *“Daarom zal Mijn volk verbannen zijn vanwege geen wetenschap, en zijn heerlijkheid zijn mensen van honger, en zijn menigte is droog van dorst”*, v: 13; de verlating of de ondergang van de Kerk vanwege geen erkentissen van het goede en het ware, wordt aangeduid met: *“Mijn volk zal verbannen zijn vanwege geen wetenschap”*; het Goddelijk Ware, hetwelk de Kerk maakt, wordt aangeduid met de heerlijkheid; dat dit er niet is, en vandaar niet het goede, wordt daarmee aangeduid dat zijn heerlijkheid zijn mensen van honger; mensen van honger zijn zij die in geen doorvatting van het goede en in geen erkentissen van het ware zijn; en dat vandaar het ware er niet is, wordt daarmee aangeduid dat zijn menigte droog van dorst is; droog van dorst is het gebrek aan het ware, en van menigte wordt in het Woord gesproken met betrekking tot de ware dingen. Bij denzelfde: *“Het volk zal zijn God zoeken, de wet en de getuigenis; want het zal hetzelfde doorgaan verward en hongerig; en het zal geschieden wanneer het zal hebben gehongerd, zo zal het verontwaardigd zijn, en het zal zijn koning en zijn goden vervloeken, en het zal opzien omhoog; tot de aarde zal het ook schouwen, maar zie, benauwdheid en donkerheid”*, VIII: 19, 20, 21, 22; daar wordt gehandeld over hen die in de valse dingen zijn vanwege het gebrek aan erkentissen van het ware en het goede, en over hun verontwaardiging deswege; het gebrek wordt beschreven met: *“Het zal opzien omhoog, en tot de aarde zal het ook schouwen, maar zie, benauwdheid en donkerheid”*; opzien omhoog en schouwen tot de aarde, is naar alle kanten waar de goede en de ware dingen zijn; maar zie, benauwdheid en donkerheid, is dat die nergens zijn, maar louter valse dingen; de donkerheid is het dichte valse; hun verontwaardiging deswege wordt beschreven met: *“Het zal geschieden wanneer het zal hebben gehongerd, zo zal het verontwaardigd zijn, en het zal zijn koning en zijn goden vervloeken”*; hongeren is willen weten; de koning is het valse, de goden zijn de valse dingen van den eredienst daaruit; en vervloeken is verafschuwen. In de Klaagliederen: *“Hef tot den Heer uw handen op over de ziel uwer kleine kinderen, die bezwijmd zijn door den honger aan het hoofd van alle straten”*, II: 19; de weklacht over hen die moeten worden onderricht in de erkentissen van het goede en het ware, door welke zij het geestelijk leven hebben, wordt beschreven met: *“Hef tot den Heer uw handen op over de ziel uwer kleine kinderen”*; en het gebrek aan die erkentissen

wordt beschreven met: “Zij zijn bezwijmd door den honger aan het hoofd van alle straten”; de honger is het gebrek, de straten zijn de ware dingen der leer, bezwijmen aan het hoofd ervan, is dat zij er niet zijn; ook aldaar: “*De knechten hebben over ons geheerst, ook is er geen die bevrijdt uit hun hand; met gevaar onzer zielen halen wij ons brood vanwege het zwaard der woestijn; onze huiden zijn zwart geworden zoals een oven vanwege de stormen des hongers*”, v: 8, 9, 10; met de knechten die heersten, en ook geen die bevrijdt uit hun hand, worden de boze dingen des levens en de valse dingen der leer aangeduid, in het algemeen de liefden van het boze en de valse beginselen; met gevaar onzer zielen halen wij ons brood vanwege het zwaard der woestijn, betekent dat er niet het goede is vanuit hetwelk het geestelijk leven zelf is vanwege het overal regerende valse; het brood is het goede vanuit hetwelk het geestelijk leven is; het zwaard is het vernietigende valse; en de woestijn is waar het goede niet is omdat het ware er niet is; al het goede immers bij den mens wordt geformeerd door de ware dingen, en daarom is er het goede niet waar niet de ware dingen maar de valse dingen zijn; onze huiden zijn zwart geworden zoals een oven vanwege de stormen des hongers, betekent dat vanwege het gebrek aan erkentissen van het goede en het ware de natuurlijke mens in zijn boze liefde is; de huid betekent, vanwege de overeenstemming met den Grootsten Mens, of den Hemel, den natuurlijke mens; zwart worden zoals een oven, betekent in zijn boze vanuit de valse dingen zijn; en de stormen des hongers betekenen het opperste gebrek aan erkentissen van het goede en het ware. Bij Lukas: “*Wee u die gevuld zit, omdat gij zult hongeren*”, vi: 25. Onder de gevulden worden in het Woord degenen verstaan die het Woord hebben, waar alle erkentissen van het goede en het ware zijn; en onder hongeren wordt verstaan in het gebrek daaraan zijn, en eveneens van die beroofd worden. Bij Job: “*Gezegend den mens dien God heeft gekastijd; en verwerp niet de tucht van Schaddai; in den honger zal Hij u verlossen van den dood, en in den oorlog uit de handen des zwaards*”, v: 17, 20; deze dingen betreffen hen die in verzoeking zijn; de verzoeking wordt aangeduid met: “Dien God heeft gekastijd”; en met de tucht van Schaddai; met Schaddai worden ook de verzoeking aangeduid, de bevrijding daaruit, en de vertroosting na dezelve; men zie n. 1992, 3667, 4572, 5628, 6229; de honger in welke hij zal worden verlost, betekent de verzoeking ten aanzien van de doorvatting van het goede, in welke hij van het boze zal worden bevrijd; verlossen is bevrijden; en de hand des zwaards in den oorlog betekent de verzoeking ten aanzien van het verstand van het ware; de oorlog is ook de verzoeking, of de strijd tegen de valse dingen. iii. *Dat ook de honger in het Woord betekent de onwetendheid*

omtrent het ware en het goede, zodanig als zij is bij hen die weten dat zij er zijn, en vandaar dezelve verlangen, staat vast uit deze volgende plaatsen; bij Mattheus: “Gezegend zij die hongeren naar de gerechtigheid, omdat zij zullen worden verzadigd”, v: 6; naar de gerechtigheid hongeren, betekent het goede verlangen, want in het Woord wordt gerechtigheid gezegd met betrekking tot het goede. Bij Lukas: “God heeft de hongeringen met goederen vervuld, en de rijken heeft Hij ledig weggezonden”, 1: 53; de hongeringen staan voor hen die in de onwetendheid omtrent de erkenningen van het ware en het goede zijn, en nochtans in het verlangen; en de rijken staan voor hen die in den overvloed ervan zijn, en in geen verlangen; dat genen worden verrijkt, wordt aangeduid met: “God vervult hen met goederen”; en dat dezen worden beroofd, wordt aangeduid met: “God zendt de rijken ledig weg”. Bij David: “Zie, het oog van Jehovah over hen die Hem vrezen, om hun ziel aan den dood te ontrukken, en om hen levend te maken in den honger”, Psalm xxxiii: 18, 19; onder hen die Jehovah vrezen, worden degenen verstaan die het liefhebben Zijn geboden te doen; met de ziel aan den dood ontrukken, wordt aangeduid aan de boze en de valse dingen, en vandaar aan de verdoemenis; en met levend maken in den honger, wordt aangeduid volgens het verlangen het geestelijk leven geven; het verlangen tot de erkenningen van het ware en het goede is de aandoening van het geestelijk ware, welke er alleen is bij hen die in het goede des levens zijn, dat is, die de geboden des Heren doen, en dezen worden, zoals gezegd is, verstaan onder hen die Jehovah vrezen. Bij denzelfde: “Laten zij aan Jehovah Zijn barmhartigheid belijden dat Hij de smachtende ziel verzadigt, en de hongerige ziel met het goede vervult”, Psalm cvii: 8, 9; de smachtende ziel verzadigen, en met het goede de hongerige ziel vervullen, staat voor hen die de ware en de goede dingen verlangen; de smachtende ziel betekent hen die de ware dingen verlangen, en de hongerige ziel betekent hen die de goede dingen verlangen. Bij denzelfde: “Geen gebrek hebben zij die Jehovah vrezen; de jonge leeuwen zullen ontberen en hongeren, maar zij die Jehovah zoeken zullen niet enig goede ontberen”, Psalm xxxiv: 10, 11; met hen die Jehovah vrezen, van wie gezegd wordt dat zij geen gebrek hebben, worden ook hier aangeduid zij die het liefhebben de geboden des Heren te doen; en zij die Jehovah zoeken, die niet enig goede zullen ontberen, betekenen hen die derhalve door den Heer worden geliefd en van Hem de ware en de goede dingen ontvangen; de jonge leeuwen die zullen ontberen en hongeren, betekenen hen die uit zichzelf weten en wijs zijn; ontberen en hongeren is dat zij niet het ware noch het goede hebben; wat de leeuwen in den enen en den anderen zin zijn, zie men in n. 278. Bij denzelfde: “Jehovah Die voor de verdrukten het gericht doet, Die

den hongerigen spijs geeft, Jehovah Die de gebondenen losmaakt”, Psalm CXLVI: 7; onder de verdrukten worden hier degenen verstaan die in de valse dingen vanuit onwetendheid zijn; de verdrukking van hen is van de zijde der geesten die in de valse dingen zijn; derhalve wordt gezegd: “Jehovah doet voor hen het gericht, door hen vrij te maken van de verdrukkers”; onder de hongerigen worden degenen verstaan die de goede dingen verlangen, en omdat de Heer dezen voedt, wordt gezegd: “Jehovah geeft den hongerigen brood”; brood geven is voeden, en de geestelijke voeding is wetenschap, inzicht en wijsheid; en onder de gebondenen worden degenen verstaan die de ware dingen verlangen, maar van dezelve worden afgehouden door valse dingen van leer, of door de onwetendheid omdat zij het Woord niet hebben, en daarom is de gebondenen vrijmaken, bevrijden van dezelve; dat dezulken gebondenen worden geheten, zie men aangetoond in de nummers 5037, 5086, 5096. Eveneens bij denzelfde: “*Jehovah stelt de woestijn tot een poel der wateren, en het land der droogte tot een uitgang der wateren, en Hij doet daar de hongerigen wonen, opdat zij een stad der bewoning oprichten, en de velden bezaaien, en wijngaarden planten, en de vrucht der inkomst maken*”, Psalm CVII: 35, 36, 37; deze dingen moeten gans anders worden verstaan dan volgens den zin der letter, aldus namelijk dat zij die in de onwetendheid zijn omtrent de erkentissen van het ware, en toch in het verlangen van die te weten, zeer worden verrijkt en uitgebreid in bezit, want daarmede dat Jehovah de woestijn stelt tot een poel der wateren, wordt aangeduid dat daar waar onwetendheid omtrent het ware was, een overvloed zal zijn; de woestijn is waar de onwetendheid omtrent het ware is daar zal overvloed zijn; de woestijn is waar de onwetendheid van het ware is; de poel der wateren is de overvloed ervan; daarmede dat Hij het land der droogte stelt tot een uitgang der wateren, worden eendere dingen in den natuurlijken mens aangeduid; het land der droogte immers is waar de onwetendheid omtrent het ware is, de uitgang der wateren is de overvloed; de natuurlijke mens is de uitgang, en de wateren zijn de ware dingen; dat Hij daar de hongerigen doet wonen, betekent hen die in het verlangen van het ware zijn; wonen is leven, de hongerigen zijn zij die verlangen; opdat zij een stad der bewoning oprichten, betekent opdat zij voor zich een leer des levens maken; de stad is de leer, en de bewoning is het leven; opdat zij de velden bezaaien, wijngaarden planten, en vrucht der inkomst maken, betekent de ware dingen opnemen, dezelve verstaan, en ze doen; de velden bezaaien is onderricht worden en de ware dingen opnemen; wijngaarden planten is die opnemen met het verstand, dat is, met den geest; de wijngaarden immers zijn de geestelijke ware dingen; vandaar is dezelve planten geestelijk

die dingen opnemen, dat is, verstaan; vrucht der inkomst maken is die dingen doen en de goede dingen opnemen; de vruchten immers zijn de daden en de goede dingen der naastenliefde. Bij denzelfde: *“Jehovah kent de dagen der ongerepten; en Hij zal hun erfenis tot in het eeuwige zijn; zij zullen niet beschaamd worden in den tijd van het boze, en in de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden”*, Psalm xxxvii: 18, 19; de dagen der ongerepten betekenen de staten van hen die in het goede zijn en de ware dingen daaruit, of die in de naastenliefde zijn en het geloof daaruit; daarmede dat Jehovah hun erfenis tot in het eeuwige zal zijn, wordt aangeduid dat zij Hem eigen en in den Hemel; daarmede dat zij niet beschaamd zullen worden in den tijd van het boze, wordt aangeduid dat zij zullen overwinnen wanneer zij worden verzocht door de boze dingen; en daarmede dat zij in de dagen des hongers zullen worden verzadigd, wordt aangeduid dat zij zullen worden ondersteund door de ware dingen wanneer zij worden verzocht en bestookt door de valse dingen; de tijd van het boze en de dagen des hongers betekenen de staten der verzoekingen, en de verzoekingen zijn uit de boze en uit de valse dingen. In Boek I van Samuël: *“De boog der sterken is verbroken, en zij die zijn omvergestoten, hebben sterkte rondom aangegord; de verzadigden hebben zich voor brood verhuurd, en de hongerigen hebben opgehouden, totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, en zij die vele kinderen had, krachteloos is geworden”*, ii: 4, 5; met de verzadigden die zich voor brood hebben verhuurd, en met de hongerigen die hebben opgehouden, worden degenen aangeduid die de goede en de ware dingen willen en verlangen; de overige dingen zie men boven in n. 257 en 357 ontvouwd. Bij Jesaja: *“De dwaze spreekt dwaasheid, en zijn hart doet ongerechtigheid, om huichelarij te plegen, en om tegen Jehovah dwaling te spreken, om de hongerende ziel ledig te maken, en de drank des dorstende te doen ontbreken”*, xxxii: 16; dwaas wordt hier degene geheten die in de valse en de boze dingen is vanuit de liefde van zich, bijgevolg vanuit het eigen inzicht; de valse dingen worden verstaan onder de dwaasheid die hij spreekt; en de boze dingen onder de ongerechtigheid die zijn hart doet; de boze dingen die hij spreekt tegen de goede dingen, worden verstaan onder de huichelarij die hij pleegt, en de valse dingen die hij spreekt tegen de ware dingen, onder de dwaling die hij spreekt tegen Jehovah; dat dit is om te overreden en om degenen te verderven die de goede en de ware dingen verlangen, wordt verstaan onder: *“Om ledig te maken de hongerende ziel en de drank des dorstende te doen ontbreken; De hongerende ziel zijn zij die de goede dingen verlangen, en de naar drank dorstende zijn zij die de ware dingen verlangen.* Bij denzelfde: *“Indien gij uw ziel zult geuit hebben voor den hongerende, en gij*

de verslagen ziel zult verzadigd hebben, zo zal uw licht opgaan in de duisternis, en uw donkerheid zal zijn zoals de middag”, LVIII: 10; met deze dingen wordt de naastenliefde jegens den naaste beschreven, hier jegens hen die in de onwetendheid zijn en tevens in het verlangen de ware dingen te weten, en die in de smart zijn vanwege de valse dingen door welke zij in beslag worden genomen; en dat bij hen die in die naastenliefde zijn, de valse dingen worden uiteengeslagen en de ware dingen lichten en opflitsen; de naastenliefde jegens hen die in de onwetendheid zijn en tevens in het verlangen om de ware dingen te weten, wordt verstaan onder: “Indien gij de ziel zult geuit hebben voor den hongerende”; de hongerenden zijn zij die verlangen; de ziel is het onderrichtende inzicht van het ware; dat het is bij hen die in de smart zijn vanwege de valse dingen door welke zij in beslag worden genomen, wordt verstaan onder: “Indien gij de verslagen ziel zult verzadigd hebben”; dat bij hen die in de naastenliefde zijn, de onwetendheid wordt uiteengeslagen en de ware dingen lichten en opflitsen, wordt verstaan onder: “Uw licht zal opgaan in de duisternis, en uw donkerheid zal zijn zoals de middag; de duisternis betekent de onwetendheid van het geestelijk gemoed, en de donkerheid de onwetendheid van het natuurlijk gemoed, en het licht het ware in het licht, de middag eender; zodanige verlichting hebben zij die vanuit de naastenliefde of vanuit de geestelijke aandoening degenen onderrichten die in valse dingen vanuit onwetendheid zijn; die naastenliefde immers is het receptakel van den invloed des lichts of van het ware uit den Heer. Bij denzelfde: *“Is dit niet het vasten dat Ik verkies; uw brood te breken voor den hongerende, en de verslagen verbannen binnen te leiden in het huis; wanneer gij een naakte zult gezien hebben en hem zult bedekt hebben”*”, LVIII: 6, 7; eendere dingen worden onder deze woorden verstaan, want voor den hongerende het brood breken, betekent vanuit de naastenliefde vergemeenschappen met en onderricht geven aan hen die in de onwetendheid zijn en tevens in het verlangen van de ware dingen te weten; de verslagen [*afflictos*] verbannen in het huis binnenleiden, betekent hen die in de valse dingen zijn en vandaar in de smart, verbeteren en herstellen; de verslagen verbannen zijn zij die in de smart zijn vanwege de valse dingen, want zij die in de valse dingen zijn, staan buiten, doch zij die in de ware dingen zijn, zijn in het huis; het huis immers is het verstandelijk gemoed, in hetwelk niet dan alleen de ware dingen worden binnengelaten; dit wordt immers geopend door de ware dingen vanuit het goede; omdat deze dingen worden aangeduid, wordt er ook aan toegevoegd: “Wanneer gij een naakte zult gezien hebben en hem zult bedekt hebben”; met den naakte wordt degene aangeduid die zonder ware dingen is, en met bedekken wordt onderrichten

aangeduid; de bekleedselen immers in het Woord betekenen de bekleedende ware dingen; men zie boven n. 195. Bij denzelfde: *“Zij zullen niet hongeren, noch dorsten; noch zal hen de hitte of de zon steken, want hun Ontfermer leidt hen, aldus dat Hij hen ook over de springaders der wateren zal leiden”*, XLIX: 10; dat zij niet zullen hongeren, noch dorsten, betekent niet dat zij niet zullen hongeren en dorsten naar natuurlijke pijzen en dranken; en dat de hitte en de zon hen niet zal steken, betekent ook niet dat zij daarvan niet zullen worden verhit; desgelijks dat zij moeten worden geleid over de springaders der wateren; wie die den animus inspant, ziet niet dat daar andere dingen worden verstaan? En daarom wordt met hongeren en dorsten aangeduid hongeren en dorsten naar de dingen die van het eeuwige leven zijn, of die hetzelfde geven, en deze dingen betreffen in het algemeen het goede der liefde en het ware des geloofs, hongeren het goede der liefde, en dorsten het ware des geloofs; de hitte en de zon betekenen de verhitting uit de beginselen van het valse en de liefde van het boze; deze immers nemen al het geestelijk hongeren en dorsten weg; de springaders der wateren over welke de Heer hen zal leiden, betekenen de verlichting in elk ware; de springader [*scaturigo*] of de bron is het Woord en eveneens de leer vanuit het Woord; de wateren zijn de ware dingen, en leiden is, wanneer het den Heer betreft, verlichten. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met des Heren woorden bij Johannes: *“Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal niet hongeren, en die in Mij geloofd, zal nooit dorsten”*, VI: 35; dat hier hongeren is tot den Heer komen, en dat dorsten is in Hem geloven, is duidelijk; tot den Heer komen is Zijn geboden doen. Omdat deze dingen met hongeren en dorsten worden aangeduid, blijkt het ook wat er wordt aangeduid met des Heren woorden bij Mattheus: *“De Koning zeide tot hen aan de rechterzijden: Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd: en Hij zeide tot hen aan de linkerzijde dat Hij hongerig was geweest, en zij hebben Hem niet te eten gegeven, dat Hij dorstig was geweest, en zij hebben Hem niet te drinken gegeven, en dat Hij een vreemdeling was, en zij hebben Hem niet geherbergd”*, XXV: 34, 35, 37, 41, 42, 43, 44; met hongeren en dorsten wordt aangeduid in onwetendheid en geestelijke behoefte zijn; en met eten en te drinken geven wordt aangeduid vanuit de geestelijke aandoening of de naastenliefde onderrichten en verlichten; derhalve wordt ook gezegd: *“Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij niet geherbergd”*; want met de vreemdelingen worden degenen aangeduid die buiten de Kerk zijn, en willen onderricht worden en de leerstellige dingen der Kerk opnemen en volgens die leven; men zie n. 1463,

4444, 7908, 8007, 8013, 9196. Ook wordt in het Woord gelezen aangaande den Heer dat Hij heeft gehongerd en gedorst, en daaronder wordt verstaan dat Hij vanuit de Goddelijke Liefde het heil van het Menselijk Geslacht heeft gewild en verlangd: dat Hij heeft gehongerd, leest men bij Markus: *“Toen zij van Bethanië uitgingen, hongerde Jezus; en ziende een vijgeboom van verre, hebbende bladeren, kwam Hij of Hij bij geval iets op denzelve zou vinden; maar toen Hij tot denzelve kwam, vond Hij niets dan bladeren; het was immers niet de tijd der vijgen; derhalve zeide Hij tot denzelve: Niemand ete vrucht van u in der eeuwigheid; en des morgens voorbijgaande zagen de discipelen den vijgeboom verdord van de wortelen af”*, xi: 12, 13, 14, 20; Matth. xxi: 19, 20; wie niet weet dat alle dingen des Woords een geestelijken zin bevatten, kan geloven dat de Heer dit den vijgeboom aandeed uit verontwaardiging omdat Hem hongerde; maar onder den vijgeboom wordt hier niet een vijgeboom verstaan, maar de Kerk naar het natuurlijk goede, in het bijzonder de Joodse Kerk; dat daar niet enig natuurlijk goede was, omdat er niets geestelijks was, maar slechts enige ware dingen vanuit den zin der letter des Woords, wordt daarmede aangeduid dat Jezus, een vijgeboom ziende van verre, hebbende bladeren, kwam of Hij bij geval iets op denzelve zou vinden; maar toen Hij tot denzelve kwam, vond Hij niets dan bladeren; met de bladeren worden de ware dingen vanuit den zin der letter des Woords aangeduid; dat bij die natie nooit enig natuurlijk goede dat der Kerk is, zou ontstaan, omdat zij in dichte valse dingen en in boze liefden zijn, wordt daarmede aangeduid dat Jezus zeide: *“Niemand ete vrucht van u in der eeuwigheid”*; en daarmede dat de vijgeboom verdord was van de wortelen af; ook wordt gezegd: *“Het was niet de tijd der vijgen”*, en daaronder wordt verstaan dat de Kerk nog niet had ingezet; dat de inzet van de nieuwe Kerk wordt verstaan onder den vijgeboom, blijkt uit des Heren woorden bij Mattheus Hfdst. xxiv: 32, 33, bij Markus, Hfdst. xiii: 28, 29, en bij Lukas Hfdst. xxi: 28, 29, 30, 31; uit deze dingen kan vaststaan wat daar hongeren betekent: dat de Vijgeboom betekent het Natuurlijk goede dat der Kerk is, zie men in n. 217, 4231, 5113; en dat de bladeren de ware dingen van den natuurlijken mens betekenen, boven n. 109. Dat de Heer heeft gedorst, leest men bij Johannes: *“Jezus, wetende dat nu alle dingen waren volbracht opdat de Schrift zou vervuld worden, zeide: Mij dorst; en er was een vat gesteld vol van azijn: zij nu vulden een spons en omliedden ze met hysop, en brachten ze aan Zijn mond; en toen Jezus den azijn genomen had, zeide Hij: Het is volbracht”*, xix: 28, 29, 30. Zij die over deze dingen slechts natuurlijk en niet geestelijk denken, kunnen geloven dat deze dingen niets anders behelzen dan dat de Heer heeft gedorst, en dat Hem toen azijn werd gegeven; maar omdat toen

alle dingen waren volbracht die de Schrift aangaande Hem heeft gezegd, en de Heer in de wereld kwam om het menselijk geslacht te zaligen, zeide Hij derhalve: “Mij dorst”, waaronder wordt verstaan dat Hij vanuit de Goddelijke Liefde het heil van het menselijk geslacht wilde en verlangde; doch dat Hem azijn werd gegeven, betekent dat in de Kerk die komen zou, niet het echte ware zou zijn, maar het ware vermengd met valse dingen zodanig als het is bij hen die het geloof scheiden van de naastenliefde, of het ware van het goede; dit wordt met den azijn aangeduid; dat zij hysop rondomleidden, betekent een zekere zuivering ervan, want met de hysop wordt het uitwendige middel der zuivering aangeduid; men zie n. 7918: dat de afzonderlijke dingen die in het Woord worden vermeld aangaande het Lijden des Heren, hemelse en geestelijke Goddelijke dingen behelzen en betekenen, zie men boven in n. 83. Uit de boven aangevoerde plaatsen kan vaststaan, wat de honger in het Woord betekent; laat men ze onderzoeken en overwegen, en het zal door hen die in enige innerlijk denking zijn, worden gezien dat geenszins de natuurlijke hongersnood, honger [*fames, esuritio*] en dorst kan worden verstaan, maar de geestelijke.

387. En met den dood; dat dit betekent vandaar de uitblussing van het geestelijk leven, staat vast uit de betekenis van den dood, zijnde de uitblussing van het geestelijk leven, waarover boven n. 78, 186; dat dit hier met den dood wordt aangeduid, staat vast uit de reeks der dingen in den inwendigen zin; gezegd wordt immers dat hun de mogendheid werd gegeven van af te maken met het zwaard, den honger en den dood; en met het zwaard wordt het valse aangeduid vernietigende het ware, met den honger de beroving van de erkentissen van het ware en het goede; vandaar wordt met den dood de uitblussing van het geestelijk leven aangeduid; want waar het valse regeert, en waar geen erkentissen van het ware en het goede zijn, daar is niet enig geestelijk leven; dit immers wordt verworven door de erkentissen van het ware en het goede aangeplooid aan de nutten des levens; de mens immers wordt geboren in elk boze en het valse daaruit; en daarom wordt hij ook geboren in volslagen onwetendheid omtrent alle geestelijke erkentissen; opdat hij derhalve worde afgeleid van de boze dingen en de valse dingen daaruit waarin hij wordt geboren, en worde geleid in het leven des Hemels en gezaligd worde, is het nodig dat hij de erkentissen van het ware en het goede leert, door welke hij wordt binnengeleid, en geestelijk wordt. Uit deze reeks der dingen in den inwendigen zin blijkt, dat met den dood hier de uitblussing van het geestelijk leven wordt aangeduid; dit wordt eveneens met den geestelijken dood aangeduid.

388. En door de wilde dieren der aarde; dat dit betekent de boze dingen des levens, zijnde de begeerten en daaruit de valsheden opkomende uit de liefde van zich en van de wereld, welke alle dingen der Kerk bij den mens verwoesten, staat vast uit de betekenis van de wilde dieren, zijnde de begeerten en de valsheden opkomende uit de liefde van zich en van de wereld; en omdat die dingen de boze dingen zelf des levens zijn, want het boze leven is het leven der begeerten en der valsheden, worden derhalve met de wilde dieren der aarde die dingen verstaan; dat de wilde dieren zulke dingen betekenen, zal men zien in hetgeen volgt; en uit de betekenis van de aarde, zijnde de Kerk, waarover boven n. 29, 304; en omdat met de wilde dieren worden aangeduid de boze dingen des levens, en deze de Kerk bij den mens verwoesten, en met de aarde de Kerk wordt aangeduid, zo worden derhalve met de wilde dieren der aarde de boze dingen des levens aangeduid die de Kerk bij den mens verwoesten: gezegd wordt de Kerk bij den mens, aangezien de Kerk is in den mens; de Kerk immers is Kerk vanuit de naastenliefde en het geloof, en deze zijn in den mens, en indien zij daar niet zijn, is de Kerk niet bij hem; men gelooft dat de Kerk is waar het Woord is en waar de Heer bekend is, maar nochtans is de Kerk niet dan vanuit hen die van harte het Goddelijke des Herenerkennen, en die de ware dingen uit den Heer door het Woord leren, en dezelve doen; de overigen stellen niet de Kerk samen. Dat met de wilde dieren der aarde hier in het bijzonder de boze dingen des levens worden aangeduid, kan vaststaan uit de reeks der dingen in den inwendigen zin; er wordt gezegd dat hun de mogendheid werd gegeven van af te maken over het vierde deel der aarde, met het zwaard, den honger, den dood en de wilde dieren der aarde; met het zwaard wordt aangeduid het valse vernietigende het ware, met den honger de beroving van de erkentnissen van het ware en het goede, met den dood de uitblussing van het geestelijk leven; vandaar worden met de wilde dieren der aarde de boze dingen des levens aangeduid, aangezien deze regeren wanneer het geestelijk leven is uitgeblust; waar immers niet het geestelijk leven is, daar is het louter natuurlijk leven, en dit leven zonder dat leven is vol van begeerten vanuit de liefde van zich en van de wereld, aldus hels; en daarom is het dat leven hetwelk wordt verstaan onder het wilde dier. Wat verder het boze leven aangaat dat wordt aangeduid met het wilde dier: dit bestaat evenzeer bij hen die een goed zedelijk leven leiden, indien zij niet het geestelijk leven hebben; want zij doen het goede en spreken het ware, en zij beoefenen de oprechtheid en de gerechtigheid, maar slechts terwille van de faam, de eerbewijzen, het gewin en de wetten, aldus terwille van den schijn om met de geestelijken te wedijveren; van binnen echter willen zij niets van het goede, ook denken zij

niets van het ware, en om de oprechtheid en gerechtigheid lachen zij indien het niet is terwille van die oorzaken, weswege zij van binnen hels zijn; dit wordt ook bij hen geopenbaard wanneer zij geesten worden, hetgeen terstond na den dood geschiedt; dan storten zij zich, wanneer hun die uitwendige banden welke vermeld werden, worden afgenomen, zonder teugel in boze dingen van elk geslacht; anders echter zij die een zedelijk leven hebben geleid vanuit geestelijken oorsprong; maar over deze zaak zie men meer in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 484, 529, 530, 531, 534; en boven n. 182: deze dingen zijn gezegd, opdat men wete wat er wordt verstaan onder een boos leven, namelijk dat het niet is het uitwendige leven, hetwelk van het lichaam is, en voor de wereld, waar de mensen zijn, welke de natuurlijke wereld wordt genoemd, maar het inwendige leven, hetwelk van den geest is en hetwelk is voor de wereld waar de Engelen zijn, welke de geestelijke wereld wordt genoemd; de mens immers is ten aanzien van het lichaam, zijn gebaren en spraak, in de natuurlijke wereld; doch ten aanzien van den geest, namelijk ten aanzien van de denking en de aandoening, is hij in de geestelijke wereld; aangezien zoals het gezicht van het lichaam een uitbreiding heeft in de natuurlijke wereld en daar wordt rondgevoerd, aldus heeft het gezicht van den geest, zijnde de denking vanuit de aandoening, een uitbreiding in de geestelijke wereld, en wordt daar rondgevoerd: dat het aldus is weten weinigen, en vandaar meent men dat boos denken en boos willen niets doet, als men slechts niet boos doet en boos spreekt; maar nochtans doet elke denking en wil den geest van den mens aan en maakt diens leven na den dood. Dat de boze wilde dieren betekenen de begeerten en de valsheden daaruit, opkomende uit de liefde van zich en van de wereld, welke alle dingen der Kerk bij den mens verwoesten, en dat de wilde dieren eveneens in den tegengestelden zin de aandoeningen van het ware betekenen welke alle dingen der Kerk levend maken, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen in het Woord; bij Jeremia: *“Gaat, vergadert alle wilde dier des velds, komt om te eten; vele herders hebben Mijn wijngaard verdorven; zij hebben Mijn veld vertreden; zij hebben het veld van het verlangen teruggebracht tot een woestijn der verlatenheid”*, XII: 9, 10; hier wordt gehandeld over de verwoesting van de Kerk ten aanzien van haar ware dingen en ten aanzien van haar goede dingen; de verwoesting wordt daarmede beschreven dat de herders den wijngaard des Heren hebben verdorven, en Zijn veld hebben vertreden; onder de herders worden degenen verstaan die de ware dingen leren en door die leiden tot het goede des levens, hier zij die de valse dingen leren en door die leiden tot het boze des levens; onder den wijngaard wordt de Kerk ten aanzien van de ware dingen verstaan,

en onder het veld de Kerk ten aanzien van het goede; de verwoesting van haar wordt daaronder verstaan dat zij hebben verdorven en vertreden, voorts daarmede dat zij het veld hebben teruggebracht tot een woestijn der verlatenheid; en omdat de begeerten en de valsheden opkomende uit de liefde van zich en van de wereld haar verwoesten, wordt aldus gezegd: “Gaat, vergadert alle wilde dier des velds, komt om te eten”; alle wilde dier des velds betekent de valsheden en de begeerten die daaruit opkomen, en eten betekent verwoesten en voleinden; dat onder het wilde dier des velds niet het wilde dier des velds wordt verstaan, is duidelijk, want er wordt gezegd dat de herders den wijngaard hebben verdorven en het veld hebben vertreden, en onder de herders worden de herders der Kerk verstaan en niet de herders der kudde. Bij David: “*Waarom vertreedt het wilde zwijn uit het woud uw wijnstok, en weidt het wilde dier der velden hem af*”, Psalm LXXX: 14; met den wijnstok wordt hier iets eenders aangeduid als met den wijnstok boven, namelijk de Kerk ten aanzien van het ware, welke de geestelijke Kerk wordt genoemd; de verwoesting ervan door de begeerten en door de valsheden van den natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, wordt daaronder verstaan dat het wilde zwijn uit het woud hem vertreedt; het wilde zwijn uit het woud betekent de boze begeerten van den natuurlijke mens, en het wilde dier der velden de valsheden. Bij Hoschea: “*Ik zal verwoesten haar wijnstok en haar vijgeboom, en Ik zal haar stellen tot een woud, en het wilde dier des velds zal haar eten*”, II: 11; met den wijnstok en de vijgeboom wordt de Kerk aangeduid, met den wijnstok de inwendige Kerk, welke van den geestelijken mens is, en met den vijgeboom de uitwendige Kerk, welke van den natuurlijke mens is; de verwoesting van de ene en de andere wordt aangeduid met: “Ik zal ze verwoesten en Ik zal ze stellen tot een woud, en het wilde dier des velds zal ze eten”; het woud betekent den zinlijken mens, die in louter begoochelingen en vandaar in valse dingen is, en het wilde dier des velds betekent de valsheden daaruit en de boze begeerten; wanneer immers de Kerk bij den mens wordt verwoest, dat is, wanneer niet langer het ware der Kerk wordt geloofd, dan wordt de mens zinlijk, en deze gelooft geen andere dingen dan die welke hij met de ogen ziet en met de handen aanraakt, en zulk een mens geeft zich gans aan de liefde van zich en aan de liefde van de wereld, aldus aan de begeerten over: dat de Kerk daar onder den wijnstok en onder den vijgeboom wordt verstaan, blijkt uit het tweede Vers van dat Hoofdstuk, waar wordt gezegd dat zij zouden twisten met hun moeder “aangezien zij niet Mijn echtgenote is, en Ik niet haar Echtgenoot”; en met de moeder en de echtgenote wordt in het Woord de Kerk aangeduid. Bij Mozes: “*Allengs zal Ik de natiën uitstoten, opdat*

niet het land een verlatenheid worde, en het wilde dier des velds tegen u vermenigvuldigd worde”, Exod. XXIII: 29; Deut. VII: 22; wat deze dingen betekenen, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9333 tot 9338; namelijk dat met de natiën de boze dingen worden aangeduid die de mens heeft, ook vanuit het erfelijke, en dat die allengs bij den mens worden verwijderd, aangezien indien het overhaast geschiedde voordat het goede door de ware dingen is geformeerd bij hem, valsheden zouden binnentreden welke zouden vernietigen; de wilde dieren des velds betekenen de valsheden opkomende uit de verkikkelijke dingen der natuurlijke liefden. Bij denzelfde: *“Indien gij in Mijn inzettingen zult gewandeld hebben, en Mijn geboden zult in acht genomen hebben en die zult gedaan hebben, zo zal Ik vrede geven in het land, aldus dat gij zeker zult nederliggen, en niemand zal u verschrikken; en Ik zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, en het zwaard zal door uw land niet doorgaan: indien gij Mij echter niet zult gehoorzaamd hebben, en al Mijn geboden niet zult gedaan hebben, zo zal Ik onder u zenden het wilde dier des velds, hetwelk u kinderloos zal maken, en uw beest zal uitroeien, en u zal verminderen, zodat uw wegen verwoest worden”*, Levit. XXVI: 3, 6, 14, 22; hier wordt beschreven de staat des levens van hen die in de naastenliefde zijn en van hen die niet in de naastenliefde zijn; het leven der naastenliefde wordt verstaan onder wandelen in de inzettingen, de geboden houden en die doen; dit immers is de naastenliefde; de staat huns levens wordt beschreven met den vrede, daarmede dat zij zeker zullen nederliggen; en niemand die hen zal verschrikken, waarmede wordt aangeduid het gezegende des harten en der ziel opkomende uit de verbinding van het goede en het ware, weswege er geen strijd meer is van het boze en het valse tegen dezelve; voorts wordt het beschreven met: *“Ik zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, en het zwaard zal door hetzelfde niet doorgaan”*; waarmede wordt aangeduid dat er niet meer zullen zijn de begeerten en de valsheden opkomende uit de liefde van zich en van de wereld; het boze wilde dier betekent de begeerten die de goede aandoeningen vernietigen, en het zwaard betekent de valsheden die de waarheden vernietigen: dat zij die niet in de naastenliefde zijn een daaraan tegenovergestelden staat hebben, wordt beschreven met: *“Indien gij Mij niet zult gehoorzaamd hebben, en al Mijn geboden niet zult gedaan hebben, zo zal Ik onder u zenden het wilde dier des velds, hetwelk u kinderloos zal maken, en uw beest zal uitroeien, en u zal verminderen, zodat uw wegen verwoest worden”*; waarmede wordt aangeduid dat zij door de begeerten en de valsheden daaruit beroofd worden van elk goede en ware; de begeerten en de valsheden daaruit die zullen beroven, worden aangeduid met het wilde dier

des velds dat u kinderloos zal maken; de goede aandoeningen waarvan zij zullen worden beroofd, worden aangeduid met het beest dat zal worden uitgeroeid, en de ware dingen zelf daaruit daarmee dat hun wegen zullen worden verwoest; de wegen zijn de ware dingen die tot het goede leiden. Bij Ezechiël: *“Dan zal Ik met hen een verbond des vredes maken, en Ik zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, opdat zij vol vertrouwen wonen in de woestijn, en slapen in de wouden; niet langer zullen zij den natiën ter prooi zijn, en het wilde dier des velds zal hen niet verslinden, maar zij zullen vol vertrouwen wonen, en niemand die hen zal verschrikken”*, xxxiv: 25, 28; deze dingen betreffen de Komst des Heren en Zijn Koninkrijk alsdan; wat deze dingen in den inwendigen zin betekenen, kan vaststaan uit de nu boven ontvouwde dingen, omdat verscheidene hier eender zijn; met het boze wilde dier in het land worden de begeerten aangeduid, en met het wilde dier des velds de valsheden. Bij Hoshea: *“Ik zal hen tegemoet gaan zoals een van jongen beroofde beer, en Ik zal het slot huns harten verscheuren, en Ik zal hen eten zoals een geweldige leeuw; het wilde dier des velds zal hen verscheuren”*, xiii: 8; hier wordt gehandeld over de verwoesting van het goede door het valse; de van jongen beroofde beer betekent de macht van het boze vanuit het valse, en de geweldige leeuw de macht van het valse vanuit het boze, en het wilde dier des velds de begeerten en de valsheden; en dat deze hen verderven, wordt daarmee aangeduid, dat dit wilde dier hen zal verscheuren; de scheiding van het ware, weg van het goede, door het valse en het boze, wordt aangeduid met het slot huns harten verscheuren. Bij Jesaja: *“Er zal daar geen leeuw zijn, en het roofzuchtige der wilde dieren zal daarheen niet opklimmen”*, xxxv: 9; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de Komst des Heren en over den staat van hen die in Zijn Koninkrijk zijn; dat daar geen leeuw zal zijn, betekent dat er niet zal zijn het valse vernietigende het ware; dat het roofzuchtige der wilde dieren daarheen niet zal opklimmen, betekent dat er geen begeerte van te vernietigen zal zijn; omdat deze vanuit de hel is, wordt er gezegd: *“Het zal niet opklimmen daarheen”*. Bij Zefanja: *“Jehovah zal Zijn hand uitstrekken over het noorden, en Hij zal Aschur verdoen, opdat in het midden van haar de kudden rusten, alle wilde dier der natie, zowel de lepelaar als de eend, zij zullen in haar granaatappelen vernachten; zodanig is de stad, zeker wonende, door in haar hart te zeggen: Ik, en behalve mij is er geen meer; hoe is zij geworden tot woestheid, een ligplaats van het wilde dier”*, ii: 13, 14, 15; daar wordt gehandeld over het eigen inzicht, hetwelk de valse en de boze dingen bevestigt door redeneringen vanuit wetenschappelijke dingen, en door toepassingen vanuit den zin der letter des Woords; met het noorden wordt aangeduid de natuurlijke

en zinlijke mens en het wetenschappelijke dat daar is, en met Aschur wordt de redenering daaruit aangeduid; en daarmee dat zij in haar hart zegt: “Ik, en behalve mij is er geen meer”, wordt het eigen inzicht aangeduid; uit deze dingen blijkt wat de afzonderlijke dingen daar in de reeks behelzen; namelijk dat met: “Jehovah zal Zijn hand uitstrekken over het noorden, en Hij zal Aschur verdoen”, wordt aangeduid dat Hij den zodanigen natuurlijken mens en den verstandelijk ken of redenerenden mens daaruit zal beroven van alle doorvatting van het goede en verstand van het ware; daarmee dat in het midden van haar de kudden zullen rusten, alle wilde dier der natie, zowel de lepelaar als de eend, zullen in haar granaatappelen vernachten, wordt aangeduid dat overal daar valse dingen van het boze zullen zijn, en in de erkennissen vanuit het Woord valse dingen der denking en der doorvatting; het wilde dier der natie is het valse van het boze; de lepelaar en de eend is het valse der denking en der doorvatting, en de granaatappelen zijn de erkennissen vanuit het Woord; daarmee dat zulk een stad zeker woont, door in haar hart te zeggen: “Ik, en behalve mij is er geen meer”, wordt aangeduid dat zulk een inzicht op zichzelf vertrouwt, en uit het eigene neemt; de stad betekent de leer vanuit zulk een inzicht; met hoe is zij geworden tot woestheid, een ligplaats van het wilde dier, wordt aangeduid dat daar niets van het ware is, maar dat het vol is van valse dingen. Bij Ezechiël: *“Zeg tot Farao, den koning van Egypte, en tot zijn menigte: Aschur was een ceder in den Libanon; hoog was hij geworden meer dan alle bomen des velds: maar aangezien hij hovaardig is vanwege de hoogte, en zijn top stak tussen dooreenstrengelingen, derhalve zullen de vreemden hem uitroeien, de geweldigen der natiën, en zullen hem nederwerpen; op zijn ruïne zullen zij wonen, alle vogel der hemelen, en op zijn takken zullen zij zijn, alle wilde dier des velds”*, xxxi: 1, 2, 3, 5, 10, 12, 13; met deze dingen worden eendere dingen aangeduid als nu boven; met Farao, den koning van Egypte, iets eenders als boven met het noorden, namelijk de natuurlijke mens en het wetenschappelijke dat daar is; met Aschur de redenering daaruit; en daarmee dat hij hovaardig is vanwege de hoogte, en zijn top stak tussen de dooreenstrengelingen, wordt aangeduid de zelfverheerlijking vanuit het inzicht daaruit, aldus vanuit het eigen inzicht; vanuit dit gemeen begrip betreffende den inhoud, kan men zien wat de afzonderlijke dingen daar behelzen, namelijk dat: “Zeg tot Farao, den koning van Egypte, en tot zijn menigte”, betekent aangaande den natuurlijken mens en aangaande de wetenschappelijke dingen daar; Farao, de koning van Egypte, is de natuurlijke mens, en zijn menigte is het wetenschappelijke daar; dat de ceder in den Libanon hoog was geworden meer dan alle bomen des

velds, betekent het redelijke groeiende door de wetenschappelijke dingen; Aschur is het redelijke, en de ceder is het verstandelijke; hoog worden meer dan alle bomen des velds, betekent vanuit de erkentissen van het ware en het goede onmetelijk groeiende; maar aangezien hij hovaardig is vanwege de hoogte, en zijn top stak tussen de dooreenstrengelingen, betekent omdat hij zich beroemde op het inzicht, en op de wetenschap die van den natuurlijken mens is, welke zelfverheerlijking, zijnde de verhoovaardiging van den animus vanuit de liefde van zich, is vanuit het eigene; de natuurlijke mens immers, gescheiden van den geestelijken, verheft zich, omdat hij gescheiden zijnde van den geestelijken, in het eigene is, en alle dingen aan zich toekent en niets aan God; den top steken is zich verheffen, en de dooreenstrengelingen zijn de wetenschappelijke dingen, welke van den natuurlijken mens zijn; men zie n. 2831, 8133; dat de vreemden en de geweldigen der natiën hem zullen uitroeien en hem zullen nederwerpen, betekent dat de valse dingen en de boze dingen daaruit het redelijke zullen vernietigen; de vreemden zijn de valse dingen, en de geweldigen der natiën zijn de boze dingen daaruit; deswege zullen zij op zijn ruïne wonen, alle vogel der hemelen, en zullen zij op zijn takken zijn, alle wilde dier des velds, betekent dat er dan zullen zijn de valse dingen der denking en de boze dingen der aandoening: de vogels immers betekenen de denkingen zowel van het ware als van het valse; het wilde dier betekent de boze dingen der aandoening daaruit; en het veld betekent de Kerk, want er worden geen andere valse en boze dingen verstaan dan die welke in de Kerk zijn: dat de vogelen de denkingen, de ideeën en redeneringen in den enen en den anderen zin betekenen, met een verscheidenheid volgens haar geslachten en soorten, zie men in n. 776, 778, 866, 988, 991, 3219, 5149, 7441. Bij denzelfde: *“Ik zal u achterlaten in de woestijn, u en al den vis uwer rivieren; op de aangezichten des velds zult gij vallen, niet zult gij verzameld noch vergaderd worden; aan het wilde dier der aarde en aan den vogel des hemels heb Ik u ter spijs gegeven”*, xxix: 5; Hfdst. xxxii: 4; ook deze dingen zijn gezegd aangaande Farao en Egypte, waarmede wordt aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, en wanneer hij daarvan is gescheiden, zo is hij in louter valse en boze dingen; hij is dan immers zonder het licht des Hemels, hetwelk alle inzicht geeft; en daarom wordt met *“Ik zal u achterlaten in de woestijn”*, aangeduid zonder ware en goede dingen; met den vis zijner rivieren wordt het zinlijk wetenschappelijke aangeduid; men zie boven n. 342; met: *“Op de aangezichten des velds zult gij vallen”*, wordt aangeduid dat voor hem het al der Kerk zal vergaan; met: *“Niet zult gij verzameld noch vergaderd worden”*, wordt aangeduid dat het goede en

het ware niet zal worden gezien; de geestelijke mens immers ziet dezelve in den natuurlijken; hij immers verzamelt en vergadert de wetenschappelijke dingen en concludeert; daarmee dat Ik u aan het wilde dier des velds en aan den vogel des hemels ter spijs heb gegeven, wordt hier als boven aangeduid dat het zal vergaan door de valse dingen der denking en de boze dingen der aandoening daaruit. Aangezien de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, wordt gevoerd in valse dingen van elk geslacht en schaadt, wordt derhalve Egypte geheten *het wilde dier des riets*, Psalm LXVIII: 31. Bij Ezechiël: “Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij en al uw benden, en de volken die met u zijn; aan den vogel van het gevleugelde van elken vleugel en aan het wilde dier des velds heb Ik u ter spijs gegeven”, xxxix: 4; deze dingen zijn aangaande Gog, met wien wordt aangeduid de uitwendige eredienst gescheiden van den inwendigen, welke in zich geen eredienst is, want het is de eredienst van den natuurlijken mens gescheiden van den geestelijken; op de bergen Israëls zult gij vallen, betekent dat zij niet iets van het goede der naastenliefde hebben; de bergen Israëls betekenen de goede dingen der naastenliefde, en daar vallen betekent vergaan; gij en al uw benden, en het volk dat met u is, betekenen dat die eredienst met zijn leerstellige en valse dingen zal vergaan; aan den vogel van het gevleugelde van elken vleugel, en aan het wilde dier des velds heb Ik u ter spijs gegeven, betekent de uitblussing van het ware en het goede door de valse dingen van elk geslacht, en door de boze dingen; de boze dingen die met het boze dier des velds worden aangeduid, zijn de boze dingen des levens, zijnde de begeerten opkomende uit de liefde van zich en van de wereld. Bij David: “O God, de natiën zijn gekomen in Uw erfenis; zij hebben den Tempel Uwer heiligheid verontreinigd, zij hebben Hierosolyma tot steenhopen gesteld; zij hebben het lijk Uwer knechten tot spijs gegeven aan den vogel der hemelen, het vlees Uwer heiligen aan het wilde dier des velds”, Psalm LXXIX: 1, 2; onder de natiën worden hier niet natiën verstaan, maar de boze dingen des levens en de valse dingen van leer, want met de erfenis Gods wordt aangeduid de Kerk waar de Heer al het goede en ware is, omdat het uit Hem is; met den Tempel der heiligheid verontreinigen en Hierosolyma tot steenhopen stellen, wordt aangeduid den eredienst ontwijden en de leer der Kerk verdraaien; de tempel der heiligheid betekent den eredienst, omdat daar de eredienst is; en Hierosolyma betekent de Kerk ten aanzien van de leer, aldus eveneens de leer der Kerk; en met het lijk Uwer knechten geven tot spijs aan den vogel der hemelen, en het vlees Uwer heiligen aan het wilde dier des velds, wordt aangeduid alle ware dingen vernietigen door de valse dingen, en alle goede dingen door de boze dingen; de vogel der hemelen zijn eveneens hier de

denkingen van het valse, en het wilde dier des velds zijn de aandoeningen van het boze daaruit. Bij denzelfde: *“Geef niet de ziel van Uw tortelduif aan het wilde dier; vergeet niet het leven Uwer ellendigen voor altoos”*, Psalm LXXIV: 19; met de tortelduif wordt het geestelijk goede aangeduid, aldus eveneens zij die in dat goede zijn; en met het wilde dier wordt het valse van het boze aangeduid, begerende te vernietigen, aldus eveneens zij die in het valse van het boze zijn en begeren te vernietigen; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: *“Geef niet de ziel van Uw tortelduif aan het wilde dier”*; onder de ellendigen worden degenen verstaan die door de valse dingen worden bestookt, en vandaar in de benauwdheid zijn en de bevrijding verwachten. Bij Ezechiël: *“De schapen zijn verstrooid, zonder herder; en zij zijn tot spijs geworden al het wilde dier des velds, en zij zijn verstrooid”*, xxxiv: 5, 8; met deze dingen wordt aangeduid dat de goede dingen der naastenliefde door de valse dingen zijn vernietigd, en geheel en al verteerd door de boze dingen van elk geslacht daaruit; het wilde dier des velds zijn de boze dingen des levens, opkomende uit de valse dingen van leer; onder de schapen worden in het Woord degenen verstaan die in het goede der naastenliefde zijn, maar omdat de echte geestelijke zin los is van personen, worden met de schapen de goede dingen der naastenliefde aangeduid; met de herders worden degenen aangeduid die door de ware dingen leiden tot het goede, en abstract genomen de ware dingen door welke het goede is; derhalve betekent zonder herder niet het ware door hetwelk het goede is, aldus het valse; met tot spijs worden, wordt aangeduid verteerd worden, eender als door gegeten worden, wanneer het de wilde dieren betreft; met het wilde dier des velds worden de boze dingen vanuit de valse dingen aangeduid. Bij Job: *“Gezegend de mens dien God kastijdt; in den honger zal Hij u verlossen van den dood, en in den oorlog van de handen des zwaards; om de woestheid en den honger zult gij lachen, en voor het wilde dier der aarde zult gij niet vrezen”*, v: 17, 20, 22; deze dingen zijn aangaande de verzoeking; gezegend de mens dien God kastijdt, betekent die wordt verzocht; in den honger zal Hij u verlossen van den dood, betekent de bevrijding van de boze dingen wanneer hij wordt verzocht door het gebrek aan en de niet-doorvatting van het goede; in den oorlog van de handen des zwaards, betekent de bevrijding van de valse dingen wanneer hij wordt verzocht door het gebrek aan en het niet-verstand van het ware; de oorlog is de verzoeking; om de woestheid en den honger zult gij lachen, betekent dat er voor hem geen gebrek aan het goede is; en voor het wilde dier der aarde zult gij niet vrezen, betekent dat er voor hem niet het valse zal zijn. Bij Ezechiël: *“Zo zult gij tot hen zeggen: Zij die in de woestheden zijn, zullen door het zwaard sterven, en hij die op de*

aangezichten des velds is, aan het wilde dier zal Ik hem geven om te verslinden; en zij die in de vestingen en in de holen zijn, zullen door de pest sterven; Ik zal immers het land geven tot een verlating en een woestheid", xxxiii: 27, 28; hier wordt gehandeld over de verlating van elk ware en over de verwoesting van elk goede in de Kerk, zoals eveneens wordt gezegd: "Ik zal het land geven tot een verlating en een woestheid"; het land betekent de Kerk; zij die in de woestheden zijn, zullen door het zwaard sterven, betekent dat zij die in de wetenschappelijke dingen zijn, zullen vergaan door de valse dingen; de wetenschappelijke dingen immers van den natuurlijken mens zonder het licht vanuit den geestelijken, worden hier verstaan onder de woestheden; hij die op de aangezichten des velds is, aan het wilde dier zal Ik hem geven om te verslinden, betekent dat zij die in de erkenissen vanuit het Woord zijn, zullen vergaan door de boze dingen van het valse; de aangezichten des velds zijn de dingen die der Kerk zijn, hier de erkenissen vanuit het Woord; het wilde dier is het boze van het valse; zij die in de vestingen en in de holen zijn, zullen door de pest sterven, betekent dat zij die zich bevestigden in de valse en boze dingen vanuit het Woord, en die zich bevestigden vanuit de wetenschappelijke dingen, geheel vanuit de boze en valse dingen, zullen vergaan; de vestingen zijn de bevestigingen vanuit het Woord, de holen die vanuit de wetenschappelijke dingen: dat dit met die woorden wordt aangeduid, kan men niet zien dan alleen vanuit de reeks in den inwendigen zin; er wordt immers, zoals gezegd is, gehandeld over de totale verwoesting van de Kerk. Bij denzelfde: "Ik zal over u zenden honger en het boze wilde dier, en Ik zal u van kinderen beroven, en pest en bloed zal door u heengaan, vooral zal Ik het zwaard over u brengen", v: 17; bij denzelfde: "Wanneer Ik in het land honger zal hebben gezonden, en Ik zal uitroeien den mens en het beest; wanneer Ik het boze wilde dier zal hebben doen heengaan door het land en hetzelfde van kinderen zal hebben beroofd, opdat het een verlating worde, aldus dat niemand doorga vanwege het wilde dier, en wanneer Ik het zwaard zal hebben aangebracht en de pest zal hebben gezonden: aldus wanneer Ik Mijn vier boze gericht, het zwaard, den honger, het boze wilde dier en de pest, zal hebben gezonden over Jeruzalem, om daaruit uit te roeien den mens en het beest", xiv: 13, 15, 17, 19, 21; in den inwendigen zin wordt met den mens en het beest uitroeien, aangeduid beroven van elke zowel inwendige of geestelijke als uitwendige of natuurlijke aandoening van het goede en het ware; dat dit met den mens en het beest wordt aangeduid, zie men in n. 7424, 7523, 7872; met den honger wordt de beroving van het goede der liefde aangeduid, met het zwaard de beroving van het ware des geloofs, het ene en het andere door het valse; met het boze wilde

dier de beroving van het ene en het andere door de boze dingen der liefde van zich en van de wereld; en met de pest de beroving van het geestelijke leven daarvandaan: deze dingen worden daar de vier gerichten genoemd, omdat de mens volgens die dingen wordt gericht; uit de ontvouwing van deze en van de voorafgaande dingen kan vaststaan, wat onder de afzonderlijke dingen daar in de reeks wordt verstaan. Onder het boze wilde dier worden alle schadelijke beesten verstaan, die de goede dieren, zoals lammeren, schapen, varren, ossen en de overige, roven en verscheuren; en deze zijn de leeuwen, beren, tijgers, panters, wilde zwijnen, wolven, draken, slangen, en verscheidene andere; dat met die wilde dieren, en in het algemeen met het boze wilde dier, de begeerten worden aangeduid, opkomende uit de liefde van zich en van de wereld, vanuit welke alle boze dingen des levens en alle valse dingen van leer zijn, is vanuit de overeenstemming, zoals kan vaststaan uit de verschijningen in de geestelijke wereld; daar verschijnen alle begeerten van het boze en het valse zoals wilde dieren van verschillend geslacht; ook zijn zij vanuit wie zulke dingen verschijnen, aan de wilde dieren eender; hun hoogste verkwikkelijke immers is de goeden aan te vallen en te verderven; dit verkwikkelijke is het hels verkwikkelijke, en het is aan de liefden van zich en van de wereld in, in welke de hellen zijn; uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is, dat met het boze wilde dier in het algemeen de boze dingen des levens worden aangeduid, of de begeerten en daaruit de valsheden, opkomende uit de liefden van zich en van de wereld, welke alle dingen der Kerk bij den mens verwoesten. Tot hier toe is vanuit het Woord getoond dat de wilde dieren de boze begeerten en de valsheden betekenen, in het bijzonder de begeerten van de goede en de ware dingen, aldus het geestelijk leven van den mens, door de valse dingen te verderven en te vernietigen; nu zal het ook worden aangetoond dat de wilde dieren ook in het Woord de aandoeningen van het ware en het goede betekenen, welke zijn tegengesteld aan de aandoeningen van het valse vanuit het boze, welke de begeerten worden genoemd: de oorzaak dat de wilde dieren in het Woord ook de aandoeningen van het ware en het goede betekenen, is deze dat het woord waarvan zij de benaming hebben gekregen en waarnaar zij worden genoemd, in de oorspronkelijke Taal het leven betekent; het wilde dier [*fera*] immers in die Taal wordt Chajah genoemd, en chajah betekent het leven, en in de aandoening van het ware en van het goede is het leven zelf van den geestelijken mens; en deswege is het beter om het wilde dier [*fera*] als het in dezen goeden zin in het Woord wordt genoemd, te veranderen en te zeggen dier [*animal*], hetgeen betekent de levende ziel: doch wanneer in dezen zin wordt gezegd het wilde dier [*fera*], zo moet in elk geval

de idee die het woord *fera* in de Latijnse Taal aankleeft, worden afgelegd; want aan het woord *fera* in deze Taal kleeft de idee van het wilde en het wrede, aldus een ongunstige en boze idee; anders in de Hebreeuwse Taal, waar het wilde dier [*fera*] het leven betekent, en in het algemeen de levende ziel [*anima*] of het dier [*animal*]; in dezen zin kan chajah of het wilde dier [*fera*] niet beest [*bestia*] worden genoemd, aangezien er hier en daar in het Woord wordt gezegd het wilde dier en het beest, en met het wilde dier wordt daar de aandoening van het ware aangeduid, en met het beest de aandoening van het goede. Omdat het wilde dier of chajah in dezen tegengestelden zin de aandoening van het ware en het goede betekent, wordt derhalve Evah, de echtgenote van Adam, genoemd Chavah naar dat woord, zoals blijkt bij Mozes: *“En de Mens noemde den naam zijner echtgenote Chavah, omdat zij zou zijn de moeder van alle Chaj, dat is, van al het levende”*, Gen. III: 20: en eveneens worden de vier dieren, welke de Cherubim waren, naar het zelfde woord geheten chajah, in het meervoud; en omdat aan het woord wilde dier [*fera*] in de Latijnse spraak de idee van het wilde en wrede kleeft, zeiden derhalve de vertalers dieren [*animalia*]; dat de Cherubim, welke zoals dieren verschenen, naar dat woord worden geheten, zie men bij Ezechiël, Hfdst. I: Vers 5, 13, 14, 15, 22; Hfdst. X: 15; en elders. Eender worden de dieren die mogen worden gegeten, zoals lammeren, schapen, geiten, rammen, bokjes, bokken, varren, ossen, koeien, zoals eveneens de dieren die niet mogen worden gegeten, met een gemeen woord wilde dieren [*ferae*] geheten; en toch betekenen alle dieren die mogen worden gegeten, de goede aandoeningen; zij zijn immers zachtaardig en nuttig, bijgevolg niet wild en wrede; aldus bij Mozes: *“Dit is het wilde dier dat gij zult eten van alle beest, onder alle wilde dieren lopende op vier, om te onderscheiden tussen het wilde dier dat wordt gegeten en tussen het wilde dier dat niet wordt gegeten”*, Levit. XI: 2, 27, 47; en elders: *“Hij die jaagt een jacht van een wild dier of van een vogel die wordt gegeten”*, Levit. XVII: 13. Ook worden de dieren die werden geofferd, welke boven werden vermeld, wilde dieren geheten; zoals bij Jesaja: *“De Libanon is niet genoegzaam om te branden, en zijn wilde dier is niet genoegzaam ten brandoffer”*, XL: 16: en bij David: *“Ik zal uit uw huis niet nemen een var, bokken uit uw kooien (ten slachtoffer), omdat Mijne zijn alle wilde dier des wouds, de beesten op de bergen der duizenden; Ik ken allen vogel der bergen, en het wilde dier Mijner velden is met Mij; zo Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen, omdat Mijne het wereldronde is en zijn volheid; slachtoffert Gode een belijdenis”*, Psalm I: 9, 10, 11, 12, 13, 14. Dat het wilde dier de aandoening van het ware en het goede betekent, kan verder vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij

Mozes: *“Het zevende jaar, zijnde het sabbathjaar, zult gij het land met rust laten en hetzelfde achterlaten, opdat de armen uws volks het mogen eten, en het wilde dier des velds het overschot van hen moge eten”*, Exod. XXIII: 11; en elders: *“In het jaar van den sabbath zal alle inkomst die in uw land is, voor uw beest en het wilde dier zijn om te eten”*, Levit. XXV: 7; onder de beesten en het wilde dier worden daar verstaan lammeren, schapen, geiten, bokjes, rammen, bokken, varren, ossen, koeien, paarden en ezelen; niet echter leeuwen, beren, wilde zwijnen, wolven, en eendere roofzuchtige wilde dieren; en daarom worden onder de wilde dieren daar de huisdieren [*ferae domesticae*] verstaan, welke nuttig zijn, met welke de aandoeningen van het ware en het goede worden aangeduid. Bij David: *“Looft Jehovah vanuit de aarde, gij walvissen en afgronden, het wilde dier en alle beest, het kruipende en de vogel van elken vleugel, gij koningen der aarde en alle volken”*, Psalm CXLVIII: 7, 10, 11; met deze dingen worden aangeduid de goede en de ware dingen van elk geslacht die bij den mens zijn, vanuit welke de mens God vereert; en omdat de mens God vereert vanuit die dingen, en die dingen niet des mensen maar des Heren bij hem zijn, moet het derhalve worden verstaan dat die dingen God vereren; niemand immers kan naar behoren God vereren uit zich, maar uit God, dat is, uit de goede en de ware dingen die Gods zijn bij hem; dat niemand Jezus bij name kan noemen uit zich, maar uit Hemzelf, is aan enigen in de Kerk bekend, en het is ten zeerste bekend in den Hemel; met Jehovah loven wordt aangeduid Hem vereren; met de walvissen en de afgronden worden aangeduid de wetenschappelijke dingen en de erkentissen in het gemeen of in de gehele samenvatting; met het wilde dier en alle beest worden de aandoeningen van het ware en het goede aangeduid; met het kruipende en den vogel van elken vleugel wordt aangeduid het verkwikkelijke van het goede en het ware van den natuurlijken en den geestelijken mens; derhalve wordt ook gezegd: *“Looft Jehovah, gij koningen der aarde en alle volken”*, waarmede de ware dingen van het goede van elk geslacht worden aangeduid: dat zulke dingen met die woorden worden aangeduid, blijkt uit de betekenis ervan in den inwendigen zin, en vanuit het Woord in den Hemel, waar hetzelfde geestelijk is omdat het voor de Engelen is, die geestelijk zijn. Dat het Woord ook in de Hemelen is, en hetzelfde volgens den inwendigen zin, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 259, 260, 261. Bij denzelfde: *“Een regen van welwillendheden doet Gij druipen, o God, Uw zwoegende erfenis zult Gij bevestigen; Uw wilde dier, zij zullen daarin wonen”*, Psalm LXVIII: 10, 11; hier eveneens staat het wilde dier of het dier voor hen die in de aandoeningen van het ware en het goede zijn, of, abstract genomen, voor die aandoeningen zelf;

want met den regen der welwillendheden dien God doet druipen, wordt aangeduid het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; met de zwoegende erfenis die God zal bevestigen, wordt de Kerk aangeduid die in het Goddelijk Ware is ten aanzien van de leer en ten aanzien van het leven; de erfenis is de Kerk waar dezelve zijn, en deze wordt zwoegende geheten vanwege de inspanning van het goede te doen; dat de wilde dieren daarin zullen wonen, namelijk in de erfenis of de Kerk, betekent dat de aandoeningen van het ware en het goede het zullen doen; dat niet iets anders onder het wilde dier hier wordt verstaan, is duidelijk; niet immers kan het roofzuchtige wilde dier, dat is, de begeerte van het valse en het boze, wonen in de erfenis waarin God den regen der welwillendheden doet druipen. Bij Hoschea: *“Te dien dage zal Ik voor hen een verbond maken met het wilde dier des velds, en met den vogel der hemelen, en met het kruipende der aarde; en boog en zwaard en oorlog zal Ik van de aarde verbreken, en Ik zal hen zeker doen nederliggen, en Ik zal Mij u ondertrouwen tot in het eeuwige”*, II: 18, 19; deze dingen zijn gezegd aangaande de nieuwe Kerk uit den Heer; en met het wilde dier des velds, den vogel der hemelen en het kruipende der aarde, wordt iets eenders aangeduid als met die dingen boven bij David, Psalm CXLVIII: 7, 10, 11, welke dingen zijn ontvouwd; met het verbond wordt de verbinding aangeduid; aldus wordt met een verbond maken aangeduid verbonden worden; men zie n. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 6804, 8767, 8778, 9396, 10632; Jehovah immers kan geen verbond maken of verbonden worden met de aandoeningen van het boze en het valse, of met begeerten, welke worden aangeduid met de wilde dieren in den vorigen zin, en in het algemeen kan Hij geen verbond maken met het wilde dier, den vogel en het kruipende, maar met zulke dingen die daarmede worden aangeduid; maar men zie deze dingen boven in n. 357 vollediger ontvouwd. Bij Ezechiël: *“Zeg tot Farao, den Koning van Egypte: Zie, Aschur was een ceder in den Libanon, schoon van tak, en een schaduwrijk woud, en hoog van hoogte; de wateren deden hem groeien; deswege werd zijn hoogte boven alle bomen des velds; in zijn takken nestelden alle vogelen der hemelen, en onder de takken baarden zij, alle wilde dier des velds; en in zijn schaduw woonden alle grote natiën: alle boom in den tuin Gods was hem niet gelijk in schoonheid”*, XXXI: 2 tot 9; met Farao en Egypte wordt hier het wetenschappelijke aangeduid, hetwelk van den natuurlijken mens is; en met Aschur het redelijke, waaraan het wetenschappelijke van dienst is; de groei van dit door de wetenschappelijke ware dingen en de erkennissen, wordt beschreven met den ceder in den Libanon, waarmede ook het redelijke wordt aangeduid; met de wateren die hem deden groeien, worden de ware dingen aangeduid; en met

de takken wordt de uitbreiding aangeduid, zodanig als zij is van de denking van den redelijken mens; daaruit kan vaststaan wat daarmee wordt aangeduid, dat in zijn takken alle vogelen der hemelen nestelden, onder zijn takken alle wilde dier des velds baarden, en in zijn schaduw alle grote natiën woonden, namelijk de redelijke en de geestelijke ware dingen van elk geslacht, de aandoeningen van het ware, en de goede dingen; met de vogelen der hemelen immers worden de redelijke en de geestelijke ware dingen van elk geslacht aangeduid, met het wilde dier de aandoeningen van het ware; met baren wordt aangeduid vermenigvuldigen; vanuit de aandoeningen van het ware immers geschiedt alle geestelijke baring of vermenigvuldiging; en met de grote natiën worden de goede dingen aangeduid; dat de vogelen betekenen de denkingen, de redelijke dingen, de verstandelijke dingen en de geestelijke dingen, aldus de ware dingen, want alle dingen der denking zijn ofwel ware dingen ofwel valse dingen, zie men in n. 745, 776, 866, 988, 991, 3219, 5149, 7441; dat baren betekent de ware en de goede dingen vermenigvuldigen, en dat dit de geestelijke baring is, n. 3860, 3868, 9325: dat de natiën degenen betekenen die in de goede dingen zijn, en vandaar abstract genomen de goede dingen, n. 1059, 1159, 1258, 1260, 1416, 1849, 6005; en boven n. 175, 331: dat Farao en Egypte het wetenschappelijke betekenen in den enen en den anderen zin, den goeden en den bozen, zie men in n. 1164, 1165, 1186, 1462, 5700, 5702, 6015, 6651, 6679, 6683, 6692, 7296, 9340, 9391: en dat Aschur het redelijke in den enen en den anderen zin betekent, n. 119, 1186: dat Egypte het wetenschappelijk ware betekent, en Aschur het redelijke, en dat al het redelijke van den mens wordt geboren door de wetenschappelijke dingen, of dat deze het eerstgenoemde van dienst zijn, zoals boven is gezegd, kan vaststaan uit deze dingen bij Jesaja: *“Te dien dage zal er een pad zijn vanuit Egypte naar Aschur, opdat Aschur kome in Egypte, en Egypte in Aschur, en zij Jehovah dienen, de Egyptenaars met Aschur: te dien dage zal Israël de derde zijn voor Egypte en Aschur, een zegen in het midden des lands; wien Jehovah Zebaoth zal zegenenen, door te zeggen: Gezegend zij Mijn volk Egypte, het werk Mijner handen Aschur, en Mijn erfenis Israël”*, XIX: 23, 24, 25; daar betekent Egypte het wetenschappelijke, Aschur het redelijke, en Israël het geestelijke. Uit deze nu aangevoerde dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met den vogel en met het wilde dier des velds bij Ezechiël: *“Zo zeide de Heer Jehovah: Zeg tot den vogel van allen vleugel, en tot alle wilde dier des velds: Wordt vergaderd en komt, vergadert u van rondom over Mijn slachtoffer dat Ik slachtoffer voor u, een groot slachtoffer op de bergen Israëls, opdat gij vlees eet en bloed drinkt; het vlees der sterken zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde zult gij drinken; en gij*

zult vet eten tot verzadiging toe, en gij zult bloed drinken tot dronkenschap toe, van Mijn slachtoffer dat Ik zal slachtofferen voor u; en gij zult verzadigd worden op Mijn tafel, met paard en wagen, met den sterke en met allen man des krijgs: zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën”, xxxix: 17, 18, 19, 20, 21; dat deze dingen zijn gezegd aangaande de Kerk die door den Heer bij de natiën moet worden geïnstaurerd, blijkt uit de afzonderlijke dingen daar; en daarom worden met den vogel van allen vleugel, en met alle wilde dier des velds die moeten worden vergaderd en uitgenodigd tot het slachtoffer al degenen aangeduid die in de aandoening van het ware en het goede zijn; want met het vlees dat zij zullen eten, wordt het goede der liefde aangeduid, en met het bloed dat zij zullen drinken, wordt het ware vanuit dat goede aangeduid; en met het slachtoffer wordt de eredienst zelf vanuit die dingen aangeduid; maar dit zie men uitvoeriger ontvouwd boven in n. 329. Ettelijke malen wordt er in het Woord gezegd wild dier en beest, ettelijke malen alleen wild dier, en alleen beest, en ettelijke malen het wilde dier der aarde, of het wilde dier des velds; en wanneer er wordt gezegd het wilde dier en het beest, dan wordt aangeduid de aandoening of de liefde van het valse en het boze, met het wilde dier de aandoening of de liefde van het valse, en met het beest de aandoening of de liefde van het boze; ofwel in den tegengestelden zin met het wilde dier de aandoening of de liefde van het ware, en met het beest de aandoening of de liefde van het goede: doch wanneer er alleen wordt gezegd het wilde dier, en wanneer er alleen wordt gezegd het beest, dan wordt onder het wilde dier verstaan de aandoening zowel van het valse als van het boze, en in den tegengestelden zin de aandoening zowel van het ware als van het goede; onder het beest echter de aandoening van het boze en daaruit van het valse, en in den tegengestelden zin de aandoening van het goede en daaruit van het ware; maar over de betekenis van het beest zal men beneden zien te zijner plaatse; wanneer er echter wordt gezegd het wilde dier der aarde, zo wordt verstaan het wilde dier dat dieren en mensen verslindt; wanneer echter wordt gezegd het wilde dier des velds, zo wordt er het wilde dier verstaan dat het gezaaide verteert; aldus betekent het wilde dier der aarde de dingen die de goede dingen der Kerk vernietigen, en betekent het wilde dier des velds de dingen die de ware dingen der Kerk vernietigen; want met de aarde wordt de Kerk aangeduid, en eender met het veld; maar met de aarde (het land) wordt de Kerk aangeduid vanwege de natie en het volk daar, en met het veld (akker) de Kerk vanwege het gezaaide en vanwege de opneming van de zaden.

389. Vers 9, 10, 11. *En toen Het geopend had het vijfde zegel, zag ik onder het altaar de zielen dergenen die gedood waren om het Woord Gods, en om de Getuigenis*

die zij hadden. En zij riepen met een grote stem, zeggende: Hoelang, Heer, Die Heilig en Waar zijt, richt en wreekt Gij ons bloed niet van hen die op de aarde wonen. En aan een ieder werden witte lange klederen gegeven, en hun werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten, totdat voltallig zouden zijn en hun mededienstknechten en hun broeders, die afgemaakt zouden worden zoals ook zij. En toen Het geopend had het vijfde zegel, betekent een nog verdere voorzegging; zag ik onder het altaar, betekent die onder den Hemel werden bewaard: de zielen dergenen die gedood waren om het Woord Gods, en om de Getuigenis die zij hadden, betekent die verworpen waren en verborgen om het Goddelijk Ware en om de belijdenis des Heren: en zij riepen met grote stem, betekent de smart van hun animus: zeggende: Hoelang, Heer, Die Heilig en Waar zijt, richt en wreekt Gij ons bloed niet van hen die op de aarde wonen, betekent de zuchten tot den Heer, Die de Gerechtigheid is, aangaande het gericht en de verwijdering van hen die degenen vervolgen en bestoken die den Heer belijden en in het leven der naastenliefde zijn: en aan een ieder werden witte lange klederen gegeven, betekent het Goddelijk Ware uit den Heer bij hen, en de bescherming; en hun werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten, betekent nog enigen voortduur in dien staat: totdat voltallig zouden zijn en hun mededienstknechten en hun broeders, die afgemaakt zouden worden zoals zij, betekent totdat alle dingen voleindigd waren.

390. En toen Het geopend had het vijfde zegel; dat dit een nog verdere voorzegging betekent, staat vast uit de betekenis van de zegelen des boeks openen, zijnde de verborgen dingen onthullen en de toekomstige dingen voorzeggen, waarover boven n. 352, 361, 369, 378.

391. Zag ik onder het altaar; dat dit betekent die onder den Hemel werden bewaard, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde openbaar maken, zoals boven, n. 351; en uit de betekenis van het altaar, zijnde in den naastgelegen zin de eredienst vanuit het goede der liefde tot den Heer, in den innerlijken zin de Hemel en de Kerk die in die liefde zijn, en in den binnensten zin het Goddelijk Menselijke des Heren ten aanzien van het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde: dat met onder het altaar degenen worden aangeduid die onder den Hemel werden bewaard, is omdat er wordt gezegd dat hij onder het altaar zag de zielen dergenen die gedood waren om het Woord Gods en om de getuigenis die zij hadden; en onder hen worden degenen verstaan die onder den Hemel werden bewaard tot aan het Laatste Gericht; maar omdat dit in de wereld nog niet bekend is, wil ik zeggen hoe het hiermede is gesteld; in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT is het medegeedeeld, dat er vóór het

Laatste Gericht iets als een Hemel is geweest, hetwelk wordt verstaan onder den vorigen Hemel die is voorbijgegaan, Apoc. XXI: 1; en dat deze Hemel heeft bestaan uit hen die in een uitwendigen eredienst zonder den inwendigen waren geweest, en die vandaar een uitwendig zedelijk leven hadden geleid, hoewel zij louter natuurlijk en niet geestelijk waren; zij die dezen Hemel vóór het Laatste Gericht samenstelden, werden gezien boven de aarde, ook op bergen, heuvels en rotsen in de geestelijke wereld, en vandaar geloofden zij dat zij in den Hemel waren; maar omdat zij die dezen Hemel samenstelden, alleen in een uitwendig zedelijk leven waren geweest en niet tegelijk in een inwendig geestelijk leven, werden zij nedergeworpen, en toen die waren nedergeworpen, toen werden al degenen die door den Heer waren bewaard en hier en daar verborgen, merendeels in de lagere aarde, verheven en overgebracht naar dezelfde plaatsen, dat is, op de bergen, de heuvels en de rotsen waar de vorigen waren geweest; en vanuit dezen werd de nieuwe Hemel geformeerd: dezen die bewaard waren en toen verheven, waren vanuit degenen in de wereld die het leven der naastenliefde hadden geleefd en die in de geestelijke aandoening van het ware waren geweest; de verheffing van dezen in de plaats der vorigen, is meermalen door mij gezien; dezen zijn het die worden verstaan onder de zielen der gedoden gezien onder het altaar; en omdat zij door den Heer werden behoed in de lagere aarde, welke aarde onder den Hemel is, worden vandaar met: “Ik zag onder het altaar”, degenen aangeduid die onder den Hemel werden bewaard; maar over dezen wordt in het bijzonder gehandeld in de Apocalyps, Hfdst. XX: 4, 5, 12, 13; waar meer over hen moet worden gezegd ¹⁰): ondertussen zie men aangaande den vorigen Hemel, welke was voorbijgegaan, en aangaande den nieuwen Hemel, welke door den Heer na het Laatste Gericht werd geformeerd, in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 65 tot 72. Deze weinige dingen zijn voldoende voor enige verlichting om de dingen te verstaan die in de beide volgende Verzen worden gezegd, namelijk *dat zij die onder het altaar waren, met een grote stem riepen, zeggende: Hoelang, Heer, Die Heilig en Waar zijt, richt en wreekt Gij ons bloed niet van hen die op de aarde wonen; en aan hen werden witte lange klederen gegeven; en hun werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten, totdat voltallig zouden zijn èn hun mededienstknachten èn hun broeders, die afgemaakt zouden worden zoals zij.* Dat onder het altaar betekent onder den Hemel, is omdat het altaar in den hoogsten zin den Heer betekent, in den betrekkelijken

10 Intussen ging de *Apocalyps Ontvouwd* niet verder dan Hfdst. 19, Vers 4, en brak toen af, om in 1766, dus 7 jaar later, gevolgd te worden door de *Apocalyps Onthuld*.

zin den Hemel en de Kerk, omdat de Heer de Hemel en de Kerk is; het al des Hemels en der Kerk immers, of het al der liefde en des geloofs, welke die maken bij den Engel en den mens, is uit Hem en is vandaar van Hem; in den gemenen zin echter betekent het Altaar allen eredienst des Heren, in het bijzonder den uitbeeldenden eredienst, zodanig als die bij de zonen Israëls was; dat het altaar allen eredienst betekent is ter oorzaak hiervan, dat de eredienst in die Kerk voornamelijk bestond in te offeren brand- en slachtoffers; zij werden immers geofferd voor elke zonde en schuld, ook vanuit goedwillendheid om Jehovah te behagen, welke slachtoffers de dankoffers [*eucharistica*] of de vrijwillige offers werden genoemd; en eveneens voor de reinigingen van elk geslacht; door de brand- en slachtoffers geschieden ook de inwijdingen in elk heilige der Kerk, zoals vaststaat uit de slachtoffers om Aharon en zijn zonen in te wijden in het priesterschap, en om de Tent der samenkomst in te wijden, en daarna den Tempel: en omdat de eredienst van Jehovah, dat is, van den Heer, voornamelijk in brand- en slachtoffers bestond, werden zij derhalve ook dagelijks geofferd, namelijk elken morgen en avond, en deze werden met één woord Gedurig genoemd, behalve de offers in grote menigte op elk feest; vandaar betekent in het Woord Gedurig allen uitbeeldenden eredienst; hieruit kan vaststaan dat de eredienst, en in het bijzonder de uitbeeldende eredienst van die natie voornamelijk in Brand- en Slachtoffers bestond; vandaar is het, dat het altaar waarop zij geschieden, en dat het samenhoudende ervan was, in het Woord in het algemeen allen eredienst betekent. Onder den eredienst wordt niet alleen de uitwendige eredienst verstaan, maar ook de inwendige eredienst, en de inwendige eredienst vat het al der liefde en het al des geloofs samen, aldus al datgene wat de Kerk of den Hemel bij den mens maakt, in één woord wat maakt dat de Heer bij hem is. Dat de Hemel voor Johannes werd uitgebeeld door een Altaar, is ook ter oorzaak hiervan dat het ganse Woord in uitbeeldende dingen is geschreven, en in zulke uitbeeldende dingen als bij de zonen Israëls waren; en daarom, opdat het Woord aan zichzelf eender zou zijn in het ene en het andere Testament, zijn ook in dit Boek eendere dingen en werden door Johannes gezien, zoals eveneens elders; zoals dat het Reukaltaar werd gezien, en dat werden gezien de reukwerken zelf met de reukvaten, voorts dat werd gezien de Tabernakel, en gezien de Ark, en andere eendere dingen; doch heden ten dage verschijnen zulke dingen nooit aan enigen Engel, noch aan enig mens wiens gezicht is geopend in den Hemel: dat heden ten dage niet een altaar, een ark, en eendere dingen, in den Hemel verschijnen, is omdat de slachtoffers nooit bekend zijn geweest aan de Ouden, en omdat zij na de

Komst des Heren geheel en al zijn afgeschafft; zij werden immers aangevangen door Eber, en daarop voortgezet bij diens nakomelingen, die de Hebreërs werden genoemd, en geduld bij de zonen Israëls, die vanuit Eber waren, voornamelijk ter oorzaak hiervan dat een eenmaal aangevangen en aan den animus ingewortelde eredienst niet door den Heer wordt afgeschafft, maar gebogen om het heilige van den godsdienst te betekenen, over welke zaak men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1343, 2180, 2818, 10042. Dat het Altaar in den hoogsten zin het Goddelijk Menselijke des Heren betekent ten aanzien van het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en dat het in den betrekkelijken zin den Hemel en de Kerk betekent, en in het algemeen allen eredienst, en in het bijzonder den uitbeeldenden eredienst, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen in het Woord; bij David: *“Zend Uw licht en Uw waarheid; dat deze mij leiden, mij leiden tot den berg Uwer heiligheid, en tot Uw habitakels, opdat Ik inschrijde tot het Altaar Gods, tot God”*, Psalm XLIII: 3, 4; dat onder het Altaar Gods hier de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, blijkt duidelijk, want er wordt daar gehandeld over den weg tot den Hemel en tot den Heer daar; de weg tot den Hemel wordt verstaan onder: *“Zend Uw licht en Uw waarheid, dat deze mij leiden”*; het licht is de verlichting waarin de waarheden verschijnen; de Hemel waarheen men wordt geleid, wordt verstaan onder: *“Dat zij mij leiden tot den berg der heiligheid, en tot Uw habitakels”*; de berg der heiligheid is de Hemel waar het hemels Rijk des Heren is, in hetwelk het goede der liefde regeert; de habitakels worden die Hemelen geheten waar het geestelijk Rijk des Heren is, in hetwelk het ware vanuit dat goede regeert; en omdat het ene en het andere wordt verstaan, wordt er derhalve gezegd: *“Opdat ik inschrijde tot het Altaar Gods, tot God”*; en onder het altaar Gods wordt verstaan waar de Heer is in het goede der liefde; en onder God wordt verstaan waar de Heer is in het ware vanuit dat goede; want de Heer wordt God geheten krachtens het Goddelijk Ware, en Jehovah krachtens het Goddelijk Goede. In de Joodse Kerk waren het twee dingen die in den hoogsten zin Zijn Goddelijk Menselijke betekenden, namelijk het Altaar en de Tempel, het Altaar het Goddelijk Menselijke ten aanzien van het Goddelijk Goede, de Tempel ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit dat Goede; dat die twee den Heer hebben betekend ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke, was ter oorzaak hiervan, dat alle dingen van den Eredienst in die Kerk de Goddelijke dingen uitbeeldden die voortgaan uit den Heer, welke de hemelse en de geestelijke dingen worden genoemd, en de eredienst zelf werd voornamelijk volvoerd op het Altaar en in den Tempel, en daarom werd door die twee de Heer Zelf

uitgebeeld: dat de Tempel Zijn Goddelijk Menselijke heeft uitgebeeld, leert Hijzelf met openlijke woorden bij Johannes: *“De Joden zeiden: Wat teken toont Gij dat Gij deze dingen doet? Jezus antwoordde en zeide: Breekt dezen Tempel, in drie dagen evenwel zal Ik denzelve opwekken; maar Hijzelf sprak van den Tempel Zijns lichaams”*, II: 18 tot 23; voorts Mattheus xxvi: 61; en elders: dat de Heer zeide toen de discipelen Hem de gebouwen des Tempels toonden, *dat niet een steen op een steen zal worden gelaten die niet zal worden afgebroken*, Matth. xxiv: 2, 3, betekende, dat de Heer geheel en al zou worden ontkend bij hen; en daarom ook werd de Tempel tot den grond toe vernietigd. Dat ook het Altaar het Goddelijk Menselijke des Heren heeft aangeduid, kan worden opgemaakt uit des Heren woorden bij Mattheus: *“Wee u, gij blinde leiders, omdat gij zegt: Zo wie zal hebben gezworen bij den Tempel, dat is niets; zo wie echter zal hebben gezworen bij het goud des Tempels, die is schuldig; gij dwazen en blinden, wat is meerder, het goud, of de Tempel die het goud heiligt? Voorts, zo wie zal hebben gezworen bij het Altaar, dat is niets; zo wie echter zal hebben gezworen bij de gave die daarop is, die is schuldig; gij dwazen en blinden, wat is meerder, de gave, of het Altaar dat de gave heiligt? Wie immers zweert bij het Altaar, die zweert bij hetzelve en bij al wat daarop is; en wie zweert bij den Tempel, die zweert bij denzelve, en bij Hem Die daarin woont: en wie zweert bij den Hemel, die zweert bij den Troon Gods, en bij Hem Die daarop zit”*, xxiii: 16 tot 22; gezegd wordt dat de Tempel het goud heiligt dat daarin is, en dat het Altaar de gave heiligt die daarop is, en zo dat de Tempel en het Altaar allerheiligst waren, vanuit welke alle heiliging was; en daarom wordt met den Tempel en het Altaar de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; vanuit Dit immers gaat al het heilige des Hemels en der Kerk voort; kan een Tempel en een Altaar, indien dit niet wordt verstaan, iets heiligen? Ook kan de eredienst zelf het niet, maar de Heer Wiens de eredienst is, en uit Wien het goede en het ware van den eredienst is; en daarom wordt gezegd dat niet de gave heiligt, maar het Altaar; onder de gave worden verstaan de slachtoffers welke van den eredienst waren: en omdat de Joden dit niet verstonden, maar anders leerden, werden zij derhalve door den Heer dwazen en blinden geheten. Omdat dit werd aangeduid met het Altaar, werden derhalve allen geheiligd die hetzelve aanraakten, zoals vaststaat bij Mozes: *“Zeven dagen zult gij het Altaar heiligen, opdat het Altaar het heilige der heiligen zij; al wie het Altaar zal hebben aangeraakt, zal geheiligd worden”*, Exod. xxix: 37; met aanraken wordt aangeduid vergemeenschappen, overdragen en opnemen; men zie n. 10130; hier het Goddelijke dat voortgaat uit den Heer; en omdat dit werd aangeduid met aanraken, en zij die hadden

aangeraakt, werden geheiligd, zo volgt dat de Heer Zelf in den hoogsten zin wordt aangeduid met het Altaar; ergens anders vandaan immers is niet enig heilige; alle eredienst ook is de eredienst des Heren en uit den Heer; en daarom ook, omdat de eredienst in die Kerk voornamelijk bestond in Branden Slachtoffers, werd met het Altaar het Goddelijke Zelf aangeduid waaruit alle dingen zijn, en Dit Goddelijke is het Goddelijk Menselijke des Heren. Vandaar was het eveneens, dat er bevolen was *“dat het Vuur op het altaar gedurig zou branden en nooit zou worden uitgeblust”*, Levit. vi: 12, 13; en dat vanuit dat vuur de lampen zouden worden aangestoken in de Tent der samenkomst, en dat zij vanuit hetzelfde vuur zouden nemen in de wierookvaten en roken; want met het vuur werd de Goddelijke Liefde aangeduid, welke in den Allenen Heer is; men zie boven n. 68. Omdat het vuur van het altaar de Goddelijke Liefde betekent, werd derhalve de profeet Jesaja door hetzelfde geheiligd: *“Tot mij vloog een van de Serafim, in wiens hand een kool van vuur was, welke hij had genomen van op het altaar; en hij raakte mijn mond aan, en hij zeide: Deze heeft uw lippen aangeraakt; derhalve is uw ongerechtigheid geweken, en uw zonde is verzoend”*, vi: 6, 7; wat deze dingen in de reeks betekenen, kan men zien als men weet dat het Altaar den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, dat het vuur daarop het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde betekent, dat de mond en de lippen van den profeet de leer van het goede en het ware betekenen, dat aanraken betekent vergemeenschappen, de ongerechtigheid die is geweken, het valse, en de zonde het boze; want ongerechtigheid wordt gezegd van het leven van het valse of van het leven tegen de ware dingen, en zonde wordt gezegd van het leven van het boze of van het leven tegen het goede. Bij Jesaja: *“Alle stukken vee van Arabië zullen tot U worden vergaderd, de rammen van Nebajoth zullen U bedienen; zij zullen opklimmen tot Mijn welgevallig Altaar: aldus zal Ik het Huis Mijns sieraads versieren”*, lx: 7; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en deze dingen zijn gezegd over den Heer Zelf; met alle stukken vee van Arabië die zullen worden vergaderd, en met de rammen van Nebajoth die zullen bedienen, worden alle uitwendige en inwendige geestelijke goede dingen aangeduid; met de stukken vee worden de uitwendige goede dingen aangeduid, en met de rammen de inwendige goede dingen, en met Arabië en Nebajoth de geestelijke dingen; *“Zij zullen opklimmen tot Mijn welgevallig Altaar: aldus zal Ik het Huis Mijns sieraads versieren”*, betekent het Goddelijk Menselijke des Heren waarin zij zullen zijn; het Altaar betekent Zijn Goddelijk Menselijke ten aanzien van het Goddelijk Goede, en het Huis des sieraads hetzelfde ten aanzien van het Goddelijk Ware: dat de Heer ten aanzien van het

Goddelijk Menselijke hier wordt verstaan, staat vast uit de voorgaande dingen van dit Hoofdstuk, waar wordt gezegd dat over U Jehovah zal opkomen, en Zijn heerlijkheid over U zal worden gezien; en uit die welke volgen, waarmede wordt beschreven de Goddelijke Wijsheid waarmede de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke zal worden vervuld. Aangezien met het Altaar in den hoogsten zin het Goddelijk Menselijke des Heren wordt aangeduid, wordt derhalve ook met het Altaar de Hemel en de Kerk aangeduid; want de engellijke Hemel is in zich beschouwd vanuit het Goddelijke dat voortgaat vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren; vandaar is het dat de engellijke Hemel in de ganse samenvatting is zoals één Mens; en daarom ook wordt die Hemel de Grootste Mens genoemd, over welke zaak men zie hetgeen in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL in n. 59 tot 86 is getoond; eender de Kerk, n. 57 daar; en omdat alle eredienst is uit den Heer, want deze is het Goddelijke dat aan den mens door den Heer wordt vergemeenschap, in hetwelk de Heer Zelf is, wordt vandaar met het Altaar ook in het algemeen aangeduid alle eredienst die voortgaat vanuit het goede der liefde, en met den Tempel de eredienst die voortgaat vanuit de ware dingen uit dat goede; alle eredienst immers is ofwel vanuit de liefde, ofwel vanuit het geloof, of vanuit het goede ofwel vanuit het ware; de eredienst vanuit het goede der liefde is zodanig als deze is in het hemels Rijk des Heren; en de eredienst vanuit de ware dingen vanuit dat goede, welke ware dingen ook de ware dingen des geloofs worden genoemd, is zodanig als deze is in het geestelijk Rijk des Heren, waarover men ook zie in hetzelfde Werk, n. 20 tot 28. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat met het Altaar wordt aangeduid in deze volgende plaatsen; bij David: *“Hoe liefelijk zijn Uw habitakels, o Jehovah Zebaath; zij heeft verlangd, ja, zij is verteerd, mijn ziel, naar de voorhoven van Jehovah; mijn hart en vlees jubelen naar den levenden God; ook de vogel heeft een huis gevonden, en de zwaluw een nest voor zich, Uw Altaren, o Jehovah Zebaath, mijn Koning en mijn God; gezegend de bewoners van Uw huis”*, Psalm LXXXIV: 2, 3, 4, 5; onder de Altaren worden hier de Hemelen verstaan, want er wordt gezegd: *“Hoe liefelijk zijn Uw habitakels; zij heeft verlangd, ja, zij is verteerd, mijn ziel, naar de voorhoven van Jehovah”*; en daarna: *“Uw altaren, o Jehovah Zebaath”*; onder de habitakels worden de hogere Hemelen verstaan, en onder de voorhoven de lagere Hemelen, waar de ingang is; en deze worden ook altaren geheten vanwege den eredienst; en omdat alle eredienst is vanuit het goede der liefde door de ware dingen, wordt er derhalve gezegd: *“Uw Altaren, o Jehovah Zebaath, mijn Koning en Mijn God”*; de Heer wordt immers Jehovah geheten vanwege het Goddelijk Goede, en Koning en God vanwege

het Goddelijk Ware; en omdat de Hemelen worden verstaan, wordt ook gezegd: “Gezegend de bewoners van Uw huis”; het huis van Jehovah God is de Hemel in de gehele samenvatting; dat ook wordt gezegd: “Ook heeft de vogel een huis, en de zwaluw zijn nest gevonden”, is omdat de vogel het geestelijk ware betekent, en de zwaluw het natuurlijk ware, door welke de eredienst is; en omdat al het ware waardoor de eredienst is, vanuit het goede der liefde is, wordt derhalve daaraan voorafgezonden: “Mijn hart en mijn vlees jubelen naar den levenden God”; met het hart en met het vlees wordt het goede der liefde aangeduid, en met jubelen wordt de eredienst vanuit het verkwikkelijke van het goede aangeduid: de Hemel en de Kerk worden onder het Altaar verstaan ook in deze dingen in de Apocalyps: “*Mij werd een riet gegeven eender aan een stok; en de Engel stond nabij, en hij zeide: Sta op, en meet den Tempel Gods en het Altaar, en hen die daarin aanbidden*”, xi: 1; en daarna: “*Ik hoorde een anderen Engel vanuit het Altaar zeggen: Ja, Heer, Almachtige God, waar en gerecht zijn Uw gerichten*”, xvi: 7. Bij David: “*Ik was in onschuld mijn handen, en ik omgeef Uw Altaar, o Jehovah, opdat ik doe horen de stem der belijdenis*”, Psalm xxvi: 6, 7; de handen wassen in onschuld, betekent gezuiverd worden van de ooze en de valse dingen; Uw altaar omgeven, o Jehovah, betekent de verbinding met den Heer door den eredienst vanuit het goede der liefde; en omdat deze eredienst geschiedt door de ware dingen vanuit het goede, wordt derhalve daaraan toegevoegd: “Opdat ik de stem der belijdenis doe horen”; doen horen de stem der belijdenis, is de eredienst vanuit de ware dingen; dat Uw altaar omgeven, o Jehovah, betekent de verbinding des Heren door den eredienst vanuit het goede der liefde, is omdat Jehovah wordt gezegd van het Goede der liefde, en omgeven betekent met den eredienst omhelzen, aldus verbonden worden. Bij Jesaja: “*Te dien dage zullen er vijf steden zijn in het land van Egypte, sprekende met de lippen van Kanaän, en zwerende tot Jehovah Zebaoth; Ir Cheres zal elke worden geheten: te dien dage zal Jehovah een altaar hebben in het midden van het land van Egypte, en een opgericht teken bij de grens ervan voor Jehovah*”, xix: 18, 19; met Egypte wordt de natuurlijke mens en diens wetenschappelijke aangeduid; te dien dage betekent de Komst des Heren, en dan den staat van hen die in de wetenschappelijke ware dingen uit den Heer zijn; vijf steden in het land van Egypte sprekende met de lippen van Kanaän, betekent meerdere ware dingen der leer, welke de echte der Kerk zijn; vijf is meerdere, de steden zijn de ware dingen der leer; de lippen van Kanaän zijn de echte leerstellige dingen der Kerk; zwerende tot Jehovah Zebaoth, betekent den Heer belijdende; Jehovah Zebaoth wordt hier en op vele andere plaatsen in het Woord gezegd, en

verstaan wordt de Heer ten aanzien van al het goede en ware, want Zebaoth betekenen in de oorspronkelijke Taal Heirlegers, en de Heirlegers betekenen in den geestelijken zin alle goede en ware dingen des Hemel en der Kerk; men zie n. 3448, 7236, 7988, 8019; dit dus is Jehovah Zebaoth, of Jehovah der Heirlegers; Ir Cheres zal elke worden geheten, betekent de leer schitterende vanwege de geestelijke ware dingen in het natuurlijke; Ir immers is stad, en de stad betekent de leer; Cheres is schittering [*coruscatio*] zoals die van de zon; “Te dien dage zal Jehovah een altaar hebben in het midden van het land van Egypte”, betekent dat er dan zal zijn de eredienst des Heren vanuit het goede der liefde door de wetenschappelijke ware dingen die in den natuurlijke mens zijn; het altaar voor Jehovah betekent den eredienst des Heren vanuit het goede der liefde; in het midden van het land van Egypte, betekent door de wetenschappelijke ware dingen die in den natuurlijke mens zijn; de ware wetenschappelijke dingen zijn ook de erkentnissen vanuit den zin der letter des Woords; en een opgericht teken bij de grens ervan voor Jehovah, betekent den eredienst des Heren vanuit de ware dingen des geloofs; met het opgerichte teken wordt de eredienst vanuit de ware dingen des geloofs aangeduid, en met de grens van Egypte worden de uiterste dingen aangeduid; de uiterste dingen van den natuurlijke mens zijn de zinlijke dingen. Bij denzelfde: “*Wanner Hij alle stenen des altaars zal hebben gelegd zoals verstrooide kalkstenen; de bossen en de zonnebeelden zullen niet zijn wederopgestaan*”, xxvii: 9; deze dingen zijn aangaande Jakob en Israël, met wie de Kerk wordt aangeduid, hier die welke moet worden vernietigd; de vernietiging ervan ten aanzien van de ware dingen van den eredienst wordt beschreven met: “De stenen des altaars leggen zoals verstrooide kalkstenen”; de stenen des altaars zijn de ware dingen van den eredienst; zoals verstrooide kalkstenen, zijn zoals niet samenhangende valse dingen; “de bossen en de zonnebeelden zullen niet zijn wederopgestaan”, betekent dat er niet langer enige eredienst zij vanuit de geestelijke en de natuurlijke ware dingen; de bossen betekenen den eredienst vanuit de geestelijke ware dingen, en de zonnebeelden den eredienst vanuit de natuurlijke ware dingen. In de Klaagliederen: “*De Heer heeft Zijn altaar verlaten, Hij heeft Zijn Heiligdom verafschuwd; Hij heeft de muren harer paleizen besloten in de handen des vijands*”, ii: 7; dit is de weeklacht over alle verwoeste dingen der Kerk; dat de Kerk verwoest is ten aanzien van alle goede dingen, wordt aangeduid met: “De Heer heeft Zijn altaar verlaten”: dat zij verwoest is ten aanzien van alle ware dingen, wordt aangeduid met: “Hij heeft Zijn Heiligdom verafschuwd”; dat Heiligdom wordt gezegd van de Kerk ten aanzien van de ware dingen, zie men boven in n. 204; dat de valse

en de boze dingen zijn binnengegaan in alle dingen der Kerk, wordt aangeduid met: “Hij heeft de muren harer paleizen besloten in de handen des vijands; de vijand betekent het boze en het valse; besluiten in diens hand, betekent dat zij in beslag hebben genomen en zijn binnengegaan; de muren der paleizen betekenen alle beschermende ware dingen; de paleizen zijn de dingen die der leer zijn. Bij Jesaja: *“Al wie den sabbath houdt, en Mijn verbond waarneemt, hen zal Ik binnenleiden op den berg Mijner heiligheid, en Ik zal hen verheugen in het huis Mijns gebeds; hun brandoffers en hun slachtoffers tot een welbehagen op Mijn altaar”*, LVI: 6, 7; met den sabbath wordt aangeduid de verbinding van den Heer met den Hemel en de Kerk, aldus met hen die daar zijn; en daarom wordt met den sabbath houden, aangeduid in verbinding met den Heer zijn; en met Zijn verbond waarnemen, wordt aangeduid de verbinding door het leven volgens de geboden des Heren; het verbond is de verbinding, en het leven volgens de geboden verbindt; de geboden van den Dekaloog werden vandaar het verbond geheten; “Ik zal hen binnenleiden op den berg der heiligheid”, betekent dat Hij hen zal begiftigen met het goede der liefde; de berg der heiligheid is de Hemel waar het goede der liefde tot den Heer is, aldus eveneens het goede der liefde zodanig als het daar is; “Ik zal hen verheugen in het huis Mijns gebeds”, betekent dat Hij hen zal begiftigen met de geestelijke ware dingen; het huis des gebeds of de tempel is de Hemel waar de geestelijke ware dingen zijn, aldus eveneens de geestelijke ware dingen zodanig als zij daar zijn; “Hun brand-, en slachtoffers tot een welbehagen op Mijn altaar”, betekent den eredienst, aangenaam vanwege het goede der liefde door de geestelijke ware dingen; de brandoffers betekenen den eredienst vanuit het goede der liefde, en de slachtoffers den eredienst vanuit de ware dingen die vanuit dat goede zijn; de ware dingen vanuit het goede zijn die welke de geestelijke ware dingen worden genoemd; op het altaar, betekent in den Hemel en de Kerk. Bij David: *“Doe wel in Uw welbehagen aan Zion, bouw de muren van Hierosolyma; dan zult Gij verlustigd worden met de slachtoffers der gerechtigheid, en met het vuuroffer; dan zullen zij op Uw altaar varren doen opklimmen”*, Psalm LI: 20, 21; onder Zion wordt de Kerk verstaan die in het goede der liefde is, en onder Hierosolyma de Kerk die in de ware dingen der leer is; vandaar wordt met “Weldoen in het welbehagen aan Zion, en de muren van Hierosolyma bouwen”, aangeduid de Kerk herstellen door te leiden tot het goede der liefde en door te leren in de ware dingen der leer; de eredienst alsdan vanuit het goede der liefde wordt aangeduid met “Dan zult Gij verlustigd worden met de slachtoffers der gerechtigheid, en met het vuuroffer”; gerechtigheid wordt gezegd van het hemels goede, en het vuuroffer

betekent de liefde; en de eredienst alsdan vanuit het goede der naastenliefde, wordt aangeduid met “Dan zullen zij op Uw altaar varren doen opklimmen”; de varren betekenen het geestelijk natuurlijk goede, welk goede het goede der naastenliefde is. Bij denzelfde: “*God Jehovah Die ons beschijnt; bindt het feest met koorden tot aan de hoornen van het altaar, o mijn God*”, Psalm CXVIII: 27, 28. Met beschijnen [*illuminare*] wordt aangeduid verlichten [*illustrare*] in de ware dingen; met het feest binden met koorden tot de hoornen des altaars, wordt aangeduid alle dingen van den eredienst verbinden; met koorden vastbinden is verbinden; het feest tot de hoornen des altaars, zijn alle dingen van den eredienst; de hoornen zijn alle dingen, omdat zij laatsten zijn; en het feest en het altaar zijn de eredienst; alle dingen van den eredienst zijn verbonden, wanneer de uitwendige het zijn met de inwendige, en wanneer de goede dingen het zijn met de ware. Bij Lukas: “*Het bloed van alle Profeten dat vergoten is van de grondlegging der wereld af zal worden afgeëist van dit geslacht, van het bloed van Abel tot aan het bloed van Zacharia, die is afgemaakt tussen het Altaar en den Tempel*”, XI: 50, 51; onder deze dingen wordt niet verstaan dat van de Joodse natie zal worden afgeëist het bloed van alle profeten, van de grondlegging der wereld af, van het bloed van Abel; het bloed immers wordt niet afgeëist van iemand anders dan van hem die het heeft vergoten; maar onder die woorden wordt verstaan dat door die natie al het ware is vervalst, en al het goede is verechtreukt; het bloed immers van alle profeten dat vergoten is van de grondlegging der wereld af, betekent de vervalsing van al het ware dat ooit in de Kerk is geweest; het bloed is de vervalsing; de profeten zijn de ware der leer; en van de grondlegging der wereld af, is dat wat ooit in de Kerk is geweest; de grondlegging der wereld is de instauratie van de Kerk; van het bloed van Abel tot aan het bloed van Zacharia, die is afgemaakt [*interfecti*] tussen het Altaar en den Tempel, betekent de echtbreking van elk goede, en vandaar de uitblussing van den eredienst des Heren; het bloed van Abel tot aan Zacharia, is de echtbreking van al het goede; afmaken tussen het Altaar en den Tempel, is al het goede en al het ware in den eredienst uitblussen; het altaar immers betekent den eredienst vanuit het goede, en de tempel den eredienst vanuit het ware, zoals boven eveneens is gezegd; tussen het ene en het andere, is waar de verbinding is, en waar niet de verbinding is, daar is niet het goede noch het ware; het altaar was buiten de Tent der samenkomst en buiten den Tempel; dat wat dus geschiedde tussen het ene en het andere, betekende de vergemeenschapping en de verbinding; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1000I, 10025; en dat Abel het goede der naastenliefde betekent, n. 342, 374, 1179, 3325; dat niet Abel noch Zacharia hier in den

geestelijken zin wordt verstaan, staat hieruit vast, dat de namen in het Woord dingen betekenen. Bij Mattheus: *“Jezus zeide: Indien gij uw gave zult geofferd hebben op het altaar, en bij dit gedachtig zult zijn geweest dat uw broeder iets tegen u heeft, verlaat uw gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uw broeder, en dan komende offer uw gave”*, v: 23, 24; onder een gave offeren op het altaar, wordt in den geestelijken zin verstaan God vereren, en onder God vereren wordt verstaan de eredienst, zowel de inwendige als de uitwendige, namelijk die welke is der liefde en des geloofs, en daaruit des levens; dit wordt verstaan omdat de eredienst in de Joodse Kerk voornamelijk bestond in op het altaar te offeren slachtoffers of gaven, en het principale wordt voor het geheel genomen; uit deze dingen kan vaststaan wat er in den geestelijken zin wordt verstaan onder die woorden des Heren, namelijk dat de Goddelijke eredienst vooreerst bestaat in de naastenliefde jegens den naaste, en niet in een vroomheid zonder die; een gave offeren op het altaar is de eredienst vanuit de vroomheid, en verzoend worden met den broeder is de eredienst vanuit de naastenliefde, en dat deze waarlijk eredienst is, en hoedanig deze is, zodanig is gene; over welke zaak men zie DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA, n. 123 tot 129; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 222, 224, 358, 359, 360, 528, 529, 535; en boven n. 325; dat: *“Indien gij uw gave zult geofferd hebben op het altaar”*, betekent in elken eredienst, blijkt uit des Heren woorden bij Lukas, Hfdst. xvii: 4, waar wordt gezegd dat men te allen tijde den broeder of den naaste moet vergeven; zeventigmaal zeven daar betekent bij voortduur. Aangezien met het Altaar zulke dingen zijn aangeduid, werd derhalve het Altaar gemaakt òf uit hout, òf uit aarde, òf uit gehele stenen waarover geen ijzer was bewogen, en was het eveneens met brons omgeven: dat het uit hout was gemaakt, was ter oorzaak hiervan dat het hout het goede betekent; eender dat het uit aarde [*humus*] was gemaakt, want aarde betekent iets eenders; dat het uit gehele stenen was gemaakt, was ter oorzaak hiervan dat die stenen de ware dingen betekenden, geformeerd vanuit het goede, of het goede in den vorm; en opdat niet iets vanuit het eigen inzicht zou toetreden dat tegelijk hetzelfde zou formeren, was het verboden die stenen pasklaar te maken met een Kamer, bijl, of ijzer; dat het met brons werd omgeven, betekende dat het uitbeeldde het goede van alle kanten; het brons [*aes*] immers betekent het goede in de uitwendige dingen. Dat het Altaar uit hout was gemaakt, staat vast bij Mozes: *“Gij zult een altaar maken uit houten van Schittim, vijf ellen de lengte en de breedte; vierkant zal het zijn; en gij zult hetzelfde hoornen maken; en gij zult het een rooster maken, een netwerk van brons; holte van panelen zal het zijn”*, Exod. xxvii: 1 tot 8; en bij Ezechiël: *“Het*

altaar was uit hout, drie ellen de hoogte, en de lengte ervan twee ellen; het had hoeken; zijn lengte en zijn wanden waren van hout; toen sprak hij tot mij: Dit is de tafel die voor Jehovah is", xli: 22; dat het altaar uit hout was gemaakt en overtrokken met brons, was ook terwille van het gebruik, namelijk opdat het gedragen en overgebracht kon worden van plaats tot plaats in de woestijn, waar toen de zonen Israëls waren; voorts omdat het hout het goede betekent, en het hout van Schittim het goede der gerechtigheid of der verdienste des Heren; dat het hout het goede betekent, zie men in n. 643, 3720, 8354; en dat het hout van Schittim het goede der gerechtigheid of der verdienste betekent, hetwelk den Allenen Heer toebehoort, n. 9472, 9486, 9528, 9715, 10178. Dat echter het altaar uit aarde werd gebouwd, en indien uit stenen, dan uit gehele stenen en niet gehouwen met enig werktuig van ijzer, staat ook vast bij Mozes: *"Een Altaar van aarde zult gij Mij maken, opdat gij daarop slachtoffert uw brandoffers en uw dankoffers; maar indien gij Mij een altaar van stenen maakt, zo zult gij die niet gehouwen bouwen, omdat gij, indien gij daarover het houwijzer zult hebben bewogen, hetzelfde zult ontwijden"*, Exod. xx: 24, 25; en elders: *"Indien een altaar van stenen zal worden gebouwd, geen ijzer zal gedreven worden op de stenen"*, Deut. xxvii: 5, 6. Tot dusver is getoond wat met het Altaar is aangeduid in den echten zin; daaruit blijkt, wat met het altaar wordt aangeduid in den tegengestelden zin, namelijk de afgodische eredienst of de helse eredienst, welke er alleen is bij hen die weliswaar een godsdienst belijden, maar nochtans zich en de wereld boven alle dingen liefhebben, en zo vereren; en wanneer zij dit doen, hebben zij het boze en het valse lief; en daarom wordt met het altaar, wanneer het hen betreft, de eredienst vanuit het boze aangeduid, en met de opgerichte tekenen, welke zij ook hadden, de eredienst vanuit het valse, bijgevolg ook de hel: dat dit met het altaar in den tegengestelden zin wordt aangeduid, staat vast uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *"Te dien dage zal de mens heenzien naar zijn Maker, en zijn ogen zullen tot den Heilige Israëls schouwen; en hij zal niet heenzien naar de altaren, het werk zijner handen, en naar hetgeen zijn vingers hebben gemaakt zal hij niet schouwen, of tot de bossen, of tot de opgerichte tekenen in de open lucht"*, xvii: 7, 8; deze dingen betreffen de instauratie van de nieuwe Kerk door den Heer; dat zij dan zullen moeten worden geleid in de goede dingen des levens en ingelicht in de ware dingen der leer, wordt daaronder verstaan dat de mens te dien dage zal heenzien naar zijn Maker, en zijn ogen tot den Heilige Israëls zullen schouwen; de Heer wordt Maker geheten uit hoofde hiervan dat Hij leidt tot de goede dingen des levens, want deze maken den mens, en de Heilige Israëls wordt Hij geheten uit hoofde hiervan dat Hij de ware dingen der leer leert; en

daarom wordt er ook gezegd dat de mens zal heenzien en zijn ogen zullen schouwen; de mens wordt mens geheten vanwege het goede des levens, en er wordt ogen gezegd met betrekking tot het verstand van het ware, aldus met betrekking tot de ware dingen der leer; dat er dan geen eredienst is vanuit de eigen liefde, vanuit welke de boze dingen des levens zijn, noch vanuit het eigen inzicht, vanuit hetwelk de valse dingen der leer zijn, wordt daarmee aangeduid dat hij niet zal heenzien naar de altaren, het werk zijner handen, en naar hetgeen zijn vingers hebben gemaakt zal hij niet schouwen; onder de altaren, het werk zijner handen, wordt verstaan de eredienst vanuit de eigen liefde, vanuit welke de boze dingen des levens zijn; en onder dat wat zijn vingers hebben gemaakt, wordt de eredienst vanuit het eigen inzicht verstaan, vanuit hetwelk de valse dingen van leer zijn; met de bossen en de opgerichte tekenen in de open lucht [*per lucos et subdiales statuas*] wordt het godsdienstige vanuit de valse dingen en de boze dingen daaruit aangeduid; met de bossen het godsdienstige vanuit de valse dingen, en met de opgerichte tekenen in de open lucht dat godsdienstige vanuit de boze dingen van het valse. Bij Jeremia: *“De zonde van Jehudah is geschreven met een griffie van ijzer; met een beitel van diamant, gesneden op de tafel huns harten, en in de hoornen uwer altaren: zoals Ik hunner zonen gedenk, hunner altaren, en hunner bossen, met den groenen boom, op de hoge heuvelen”*, xvii: 1, 2; met deze dingen wordt beschreven dat de afgodische eredienst van de Joodse natie zo ingeworteld is geweest dat die niet kon worden weggenomen; dat die was ingeworteld zodat die niet kon worden weggenomen, wordt daarmee aangeduid dat de zonde van Jehudah is geschreven met een griffie van ijzer, met een beitel van diamant, gesneden op de tafel huns harten, en in de hoornen hunner altaren; het ingewortelde valse wordt verstaan onder geschreven met een griffie van ijzer en met een beitel van diamant, en het ingewortelde boze wordt verstaan onder gesneden op de tafel des harten en in de hoornen hunner altaren; op de hoornen der altaren wordt gezegd, omdat de afgodische eredienst wordt verstaan; met de zonen die Hij gedenkt, worden de valse dingen van het boze aangeduid, met de altaren die eredienst vanuit het boze; met de bossen met den groenen boom die eredienst vanuit de valse dingen; met op de hoge heuvelen wordt de echtbreking van het goede en de vervalsing van het ware aangeduid: te dien tijde immers, toen alle dingen van den eredienst uitbeeldend waren voor de hemelse en de geestelijke dingen, hadden zij den eredienst in bossen en op heuvelen, omdat de bomen waaruit de bossen waren, de erkennenissen en de doorvattingen van het ware en het goede betekenden, en dit volgens de soorten der bomen; en omdat de heuvelen de

goede dingen der naastenliefde betekenden waarin de geestelijke Engelen zijn, die in de geestelijke wereld op heuvelen wonen, was het daarvandaan dat de eredienst in de oude tijden werd gehouden op heuvelen; doch dit was voor de Joodse en de Israëlietische natie verboden, opdat zij niet de heilige dingen zouden ontwijden die werden uitgebeeld; die natie immers was alleen in uitwendige dingen ten aanzien van den eredienst; hun inwendige was louter afgodisch: dat de bomen de erkentissen en de doorvattingen van het ware en het goede betekenen volgens hun soorten, zie men in n. 2163, 2682, 2722, 2972, 7692: dat vandaar de Ouden den Goddelijken eredienst hadden in bossen onder de bomen volgens de betekenis ervan, n. 2722, 4552: dat dit verboden was voor de Joodse en de Israëlietische natie, ter oorzaak waarvan, n. 2722: dat de heuvelen de goede dingen der naastenliefde betekenen, ter oorzaak waarvan, n. 6435, 10438. Bij Hoschea: *“Een ledige wijnstok is Israël, hij maakt een vrucht die aan hem eender is; wanneer zijn vrucht veel is, vermenigvuldigt hij de altaren, wanneer het goed is met zijn land, maken zij de opgerichte tekenen goed: hun hart vleit hij, reeds zijn zij verlaten; Hij zal hun altaren omkeren, Hij zal hun opgerichte tekenen verwoesten”*, x: 1, 2; Israël hier betekent de Kerk, welke een ledige wijnstok wordt geheten wanneer er niet langer het ware is; de eredienst ervan vanuit de boze dingen wordt verstaan onder de altaren die hij vermenigvuldigt; en de eredienst vanuit de valse dingen wordt verstaan onder de opgerichte tekenen die hij goed maakt; dat zij dit doen voorzoveel als zij overvloed hebben, wordt aangeduid met *“Wanneer zijn vrucht veel is, en wanneer het goed is met zijn land”*; dat de eredienst vanuit de boze dingen en vanuit de valse dingen zal worden vernietigd, wordt daarmee aangeduid dat Hij hun altaren zal omkeren en hun opgerichte tekenen zal verwoesten: dat de opgerichte tekenen den eredienst vanuit de ware dingen hebben betekend, en in den tegengestelden zin den eredienst vanuit de valse dingen, aldus den afgodischen, zie men in n. 3727, 4580, 10643. Bij Ezechiël: *“Zo zeide de Heer Jehovih tot de bergen en de heuvelen, tot de beddingen en de dalen: Ik aanbrengende over u het zwaard, en Ik zal uw hoogten verderven, en uw altaren zullen vernietigd worden, uw zonnebeelden zullen verbroken worden, ja, Ik zal uw doorboorden doen vallen vóór uw afgoden”*, vi: 3, 4, 6, 13; de Heer Jehovih zeide tot de bergen, de heuvelen, de beddingen en de dalen, betekent niet tot allen die daar wonen, maar tot alle afgodendienaren, namelijk tot hen die op de bergen en de heuvelen en aan de beddingen en in de dalen een eredienst instelden, hetgeen zij deden terwille van derzelfer uitbeeldingen en van de aanduidingen daaruit; *“over u het zwaard aanbrengen, en de hoogten verderven, de altaren vernietigen, en de*

zonnebeelden verbreken”, betekent alle dingen van den afgodischen eredienst vernietigen door de valse en de boze dingen, want de afgodische eredienst vernietigt zichzelf door die dingen; het zwaard immers betekent de vernietigende valse dingen, de hoogten den afgodischen eredienst in het algemeen; de altaren den zelfden eredienst vanuit de boze liefden, en de zonnebeelden den zelfden eredienst vanuit de boze liefden, en de zonnebeelden den zelfden eredienst vanuit de valse dingen der leer; de doorboorden doen vallen vóór de afgoden, betekent de verdoemenis van hen die vergaan door de valse dingen; de doorboorden betekenen hen die vergaan door de valse dingen; de afgoden betekenen de valse dingen van den eredienst in het algemeen, en vallen betekent verdoemd worden. Bij Hoschea: *“Efraïm heeft de altaren vermenigvuldigd om te zondigen; zij hebben altaren gemaakt om te zondigen”*, VIII: II; met Efraïm wordt het verstandelijke der Kerk aangeduid, hier het verdraaide verstandelijke; de altaren vermenigvuldigen om te zondigen, betekent den eredienst verdraaien door valse dingen; en altaren maken om te zondigen, betekent den eredienst verdraaien door boze dingen; want in het Woord wordt vermenigvuldigen gezegd van de ware dingen, en in den tegengestelden zin van de valse dingen; en maken wordt gezegd van het goede, en in den tegengestelden zin van het boze; vandaar is het, dat die twee worden gezegd, en toch is het geen zinledige herhaling. Bij denzelfde: *“Afgehouwen is Samaria, haar koning zoals schuim op de aangezichten der wateren; en verdorven zullen worden de hoogten van Aven, de zonde van Israël; distel en doorn komt over hun altaren op”*, X: 7, 8; met Samaria werd de geestelijke Kerk aangeduid, of de Kerk in welke de naastenliefde en het geloof één maken; doch nadat zij verdraaid was geworden, werd met Samaria aangeduid de Kerk waarin de naastenliefde is gescheiden van het geloof, en dit nochtans voor het wezenlijke is verklaard; en daarom werd dan ook met haar aangeduid waar niet langer het ware is omdat er niet het goede is, maar in de plaats van het goede het boze des levens, en in de plaats van het ware het valse van leer; dit wordt hier daarmede aangeduid dat Samaria is afgehouwen; het valse van haar leer wordt aangeduid met haar koning die zoals schuim op de aangezichten der wateren is; de koning betekent het ware, en in den tegengestelden zin, zoals hier, het valse; het schuim op de aangezichten der wateren, betekent het ledige en gescheiden van de ware dingen; de wateren zijn de ware dingen; daarmede dat de hoogten van Aven zullen worden verdorven, wordt aangeduid dat vernietigd zullen worden de beginselen van het valse en daaruit de redeneringen die degenen hebben die in dien eredienst zijn, welke in zich beschouwd innerlijk afgodisch is, want zij die in het boze

des levens en in de valse dingen der leer zijn, vereren zich en de wereld; daarmede dat doorn en distel over hun altaren zal opkomen, wordt aangeduid het vervalste ware en het boze daaruit in hun gehele eredienst; de altaren zijn alle eredienst. Bij Amos: *“Te dien dage als Ik de overtredingen van Israël over hem zal bezoeken, zal Ik bezoeking doen over de altaren van Bethel, opdat de hoornen des altaars worden afgehouden en ter aarde vallen”*, III: 14; met de overtredingen van Israël over hem bezoeken, wordt hun laatste staat aangeduid, in den geestelijken zin de staat na den dood, wanneer zij moeten worden gericht; bezoeken wordt gezegd in plaats van richten, omdat de bezoeking altijd aan het gericht voorafgaat; met het altaar van Bethel wordt de eredienst vanuit het boze aangeduid; met de hoornen des altaars wordt de eredienst vanuit de valse dingen aangeduid; aldus worden met deze dingen alle dingen van den eredienst aangeduid; en dat deze moeten worden vernietigd, wordt daarmede aangeduid dat de hoornen zullen worden afgehouden en ter aarde zullen vallen. Gezegd wordt dat er bezoeking zal worden gedaan over de altaren van Bethel, omdat Jeroboam de Israëlieten afscheidde van de Joden, en twee altaren oprichtte, het ene in Bethel en het andere in Dan; en omdat met Bethel en Dan de laatste dingen in de Kerk worden aangeduid, en de laatsten in den mens der Kerk de natuurlijk zinlijke dingen worden genoemd, of de natuurlijk wereldlijke en lichamelijke dingen, worden derhalve deze met Bethel en Dan aangeduid, met Bethel het laatste van het goede, en met Dan het laatste van het ware; vandaar wordt met die beide altaren de eredienst in laatsten of in uitersten aangeduid, zodanig als de eredienst is bij hen die de naastenliefde afscheiden van het geloof, en dit alleen als het middel des heils erkennen; dezen denken vandaar over den godsdienst in het natuurlijk zinlijke, weswege zij alle dingen die zij zeggen te geloven, niet verstaan noch willen verstaan, door te zeggen dat het verstand zal zijn onder de gehoorzaamheid aan het geloof; en zij die zodanig zijn, werden uitgebeeld door de Israëlieten afgescheiden van de Joden, of door Samaria afgescheiden van Hierosolyma; en hun eredienst werd uitgebeeld door de altaren in Bethel en Dan; welke eredienst voor zover als die is gescheiden van de naastenliefde, geen eredienst is, want in dien spreekt de mond zonder het verstand en den wil, of zonder het gemoed; zonder het verstand omdat zij zeggen dat moet worden geloofd hoewel zij niet verstaan, en zonder den wil omdat zij de daden of de goede dingen der naastenliefde verwijderen; dat die eredienst geen eredienst is, wordt aangeduid met deze dingen in Boek I der Koningen: *“Toen Jeroboam stond over het altaar in Bethel, riep de man Gods tot hem, dat het Altaar zou worden gespleten en de as zou worden uitgestort; hetgeen*

ook is geschied”, XII: 26 tot het einde, en Hfdst. XIII: 1 tot 6: dat het in het geheel geen eredienst zou zijn, wordt daarmede aangeduid dat het altaar gespleten en de as uitgestort zou worden. Dat het van de naastenliefde gescheiden geloof toen met Samaria werd aangeduid, is omdat het Joodse Koninkrijk betekende de hemelse Kerk, of de Kerk die in het goede der liefde is, en het Israëlietische Koninkrijk betekende de geestelijke Kerk, welke is in de ware dingen vanuit dat goede; dit werd aangeduid met het Joodse en het Israëlietische koninkrijk, toen zij onder één Koning waren, of toen zij verbonden waren; toen zij echter gescheiden waren, werd met het Israëlietische Koninkrijk het van het goede gescheiden ware aangeduid, of, wat hetzelfde is, het van de naastenliefde gescheiden geloof. Bovendien wordt in zeer vele andere plaatsen, welke vanwege de menigte niet worden aangevord, de eredienst met het Altaar aangeduid, omdat die wordt aangeduid met de brand-, en de slachtoffers welke op hetzelfde werden geofferd; en omdat de afgodische eredienst met de altaren der natiën werd aangeduid, was het derhalve bevolen dat zij overal zouden worden vernietigd; men zie Deut. VII: 5; Hfdst. XII: 3; Richt. II: 2; en elders: waaruit blijkt, dat de altaren in gebruik zijn geweest bij het gehele nageslacht uit Eber, aldus bij allen die Hebreërs werden genoemd, die voor het merendeel waren geweest in het land Kanaän, en vlak daarom heen, voorts ook in Syrië, waarvandaan Abram was; dat zij in het land Kanaän en vlak daaromheen zijn geweest, staat vast uit de vermelde en vernietigde altaren die daar waren; dat zij in Syrië waren, staat vast uit de altaren gebouwd door Bileam, die uit Syrië was, Num. XXIII: 1; en uit het altaar in Damaskus, II Kon. XVI: 10 tot 15; en hieruit dat de Hebreërs den Egyptenaars een gruwel waren vanwege de slachtoffers, Exod. VIII: 22, en wel dermate dat zij niet het brood met hen wilden eten, Gen. XLIII: 32; de oorzaak hiervan was deze, dat de Oude Kerk, welke een uitbeeldende Kerk was geweest, en verspreid over een groot deel van de Aziatische wereld, niet wist van slachtoffers, en dezelve toen zij door Eber werden ingesteld, aanmerkte als te verafschuwen dingen, namelijk dat men God zou willen behagen door het afslachten van allerlei dieren, en zo door bloed: onder hen die van de Oude Kerk waren, behoorden ook de Egyptenaren; maar omdat dezen de uitbeeldende dingen op magische dingen hadden toegepast, was die Kerk bij hen uitgeblust: dat zij niet het brood met hen wilden eten, was ter oorzaak hiervan dat door de middag-, en de avondmalen te dien tijde werd uitgebeeld en vandaar aangeduid de geestelijke vergezelschapping zijnde de vergezelschapping en de verbinding door de dingen die der Kerk zijn, en met het brood wordt in het algemeen elke geestelijke spijs aangeduid, en vandaar

met het middag- en avondmaal elke verbinding. Dat de Oude Kerk over een groot deel van de Aziatische wereld was uitgestrekt, namelijk over Assyrië, Mesopotamië, Syrië, Ethiopië, Arabië, Lybië, Egypte, Filisthea tot aan Tyrus en Zidon, over het land Kanaän aan deze en gene zijde van den Jordaan, zie men in n. 1238, 2385: dat het een uitbeeldende Kerk is geweest, n. 519, 521, 2896: over de door Eber ingestelde Kerk, welke de Hebreeuwse Kerk werd genoemd, n. 1238, 1241, 1343, 4516, 4517: dat de slachtoffers het eerst door Eber werden aangevangen, en daarop in gebruik kwamen bij zijn nakomelingen, n. 1128, 1343, 2180, 10042: dat de slachtoffers niet waren bevolen, maar slechts toegelaten, aangetoond vanuit het Woord; de oorzaak dat zij bevolen worden geheten, n. 922, 2180, 2818: en dat omdat het Woord was geschreven bij die natie, en het Historische Woord die natie betreft, het niets anders heeft kunnen zijn dan dat altaren en slachtoffers werden vermeld, en dat de Goddelijke eredienst met dezelve werd aangeduid, n. 10453, 10461, 10603, 10604.

392. De zielen dergenen die gedood waren om het Woord Gods, en om de Getuigenis die zij hadden; dat dit betekent die verworpen waren en verborgen om het Goddelijk Ware en om de belijdenis des Heren, staat vast uit de betekenis van de gedoden, zijnde zij die verworpen zijn door de bozen, en verborgen door den Heer, waarover aanstonds; uit de betekenis van het Woord Gods, zijnde het Goddelijk Ware; het Woord Gods wordt datgene geheten wat de Heer spreekt, en dit is het Goddelijk Ware; het Woord of de Gewijde Schrift is niet iets anders, want al het Goddelijk Ware is daar bevat; maar het Ware zelf daar in zijn heerlijkheid verschijnt niet dan voor de Engelen, omdat de innerlijke dingen des Woord, zijnde de geestelijke en de hemelse dingen, tot hen reiken en eveneens hun wijsheid maken; en daarom wordt met het Woord Gods in den echten zin aangeduid het Goddelijk Ware, en in den hoogsten zin de Heer Zelf, Die het gesproken heeft, want Hij heeft gesproken uit Zich of uit Zijn Goddelijke, en dat wat uit Hemzelf voortgaat, is eveneens Hijzelf: dat het Goddelijke, voortgaande, Hijzelf is, zal worden toegelicht met dit: rondom iederen Engel is een sfeer, welke de sfeer zijns levens wordt genoemd; deze giet zich tot op een groten afstand van hem uit; deze sfeer vloeit uit of gaat voort vanuit het leven zijner aandoening of liefde, en daarom is zij de uitbreiding van het leven zodanig als het in hem is, buiten hem; die uitbreiding geschiedt door middel van een atmosfeer of geestelijke aura, welke de aura des Hemels is; door die sfeer wordt een Engel op een afstand door de anderen doorvat zodanig als hij is ten aanzien van de aandoening, hetgeen ook mij ettelijke malen gegeven is te doorvatten: doch

rondom den Heer is de Goddelijke sfeer, welke nabij Hem verschijnt als Zon, zijnde Zijn Goddelijke Liefde, vanuit welke die sfeer voortgaat in den algehelen Hemel, en dien vult, en het licht maakt dat daar is; deze sfeer is het Goddelijke, voortgaande vanuit den Heer, hetwelk in zijn wezen het Goddelijk Ware is: deze dingen zijn terwille van de toelichting in vergelijking met de Engelen gezegd, opdat men wete, dat het Goddelijke, voortgaande uit den Heer, de Heer Zelf is, omdat het is het voortgaande Zijner liefde, en het voortgaande is Hijzelf buiten Zich; en uit de betekenis van de Getuigenis, zijnde de belijdenis des Heren en de Heer Zelf, waarover aanstonds. Dat onder de gedoden hier degenen worden verstaan die verworpen waren door de boze geesten en verborgen door den Heer, of aan de ogen der anderen onttrokken, en bewaard tot den dag van het Laatste Gericht, kan vaststaan uit de dingen die in het bovenstaande Artikel zijn gezegd, en eveneens uit de dingen die volgen in het tweetal Verzen waarin enig en alleen over hen wordt gehandeld: in het bovenstaande Artikel is gezegd, dat de vorige Hemel die is voorbijgegaan, heeft bestaan uit hen die zedelijk hebben geleefd in de uitwendige dingen, maar nochtans niet geestelijk zijn geweest, doch louter natuurlijk, of die een als het ware geestelijk leven hebben geleid alleen vanuit de aandoening of de liefde van de faam, de eer, den roep, het gewin, aldus terwille van den schijn; dezen werden, hoewel zij innerlijk boos waren, nochtans geduld en stelden gezelschappen samen in de hoger gelegen plaatsen in de geestelijke wereld; deze gezelschappen tezamen genomen werden Hemel geheten, maar de vorige Hemel welke daarna is voorbijgegaan; vandaar geschiedde het, dat al degenen die geestelijk waren geweest, dat is, niet alleen uiterlijk maar ook innerlijk goed, niet samen konden zijn met genen, maar van hen terugtraden, ofwel uit eigen beweging, ofwel op de vlucht gejaagd, en waar zij gevonden werden, vervolgingen hadden te verduren, weswege zij door den Heer werden verborgen, en in hun plaatsen bewaard tot den dag des Gerichts, opdat zij den nieuwen Hemel zouden samenstellen: dezen dus zijn het, die worden verstaan onder de zielen der gedoden, gezien onder het altaar; daaruit blijkt, dat met de gedoden degenen worden aangeduid die verworpen en verborgen waren; zij waren immers gehaat door de overigen om het Goddelijk Ware en om de belijdenis des Heren; en zij die worden gehaat, worden gedoden geheten, want haten is geestelijk doden: dat die worden verstaan onder de zielen der gedoden, kan ook vaststaan uit hetgeen volgt in het tweetal Verzen waar aangaande dezen aldus wordt gezegd: *“En zij riepen met grote stem, zeggende: Hoelang, Heer, Die Heilig en Waar zit, richt en wreekt Gij ons bloed niet van hen die op de aarde wonen: en aan een ieder werden witte*

lange klederen gegeven; en hun werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten, totdat voltallig zouden zijn en hun mededienstknechten en hun broeders die afgemaakt zouden worden zoals zij”; dat zij over wie nu gesproken is, onder de gedoden worden verstaan, kan niemand weten dan alleen hij aan wien het is onthuld; wie immers weet, indien niet vanuit onthulling, uit wie de vorige Hemel, waarover in de Apocalyps Hfdst. XXI: 1, was samengesteld, en vanuit wie de nieuwe Hemel werd geformeerd; en dat zij vanuit wie de nieuwe Hemel moest worden geformeerd, ondertussen door den Heer verborgen en bewaard zijn geweest; en indien die dingen niet aan iemand waren onthuld, zo zouden al de dingen die in de Apocalyps in den inwendigen zin zijn bevat, verscholen zijn gebleven; want daar wordt voornamelijk gehandeld over zulke dingen die moesten geschieden in de geestelijke wereld vóór het Laatste Gericht; voorts over die welke daarin en daarna zouden geschieden. Dat met de Getuigenis de belijdenis des Heren en de Heer Zelf wordt aangeduid, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord die volgen; die betekenis ontleent daaraan den oorsprong, omdat het Woord in alle en de afzonderlijke dingen getuigt aangaande den Heer; in den binnensten zin immers ervan wordt over den Allenen Heer gehandeld, en in den inwendigen zin over de hemelse en de geestelijke dingen die uit den Heer voortgaan; en in den bijzonderen zin getuigt de Heer aangaande Zichzelf bij de afzonderlijken die in het leven der liefde en der naastenliefde zijn; de Heer immers vloeit in hun hart en leven in, en leert, vooral aangaande Zijn Goddelijk Menselijke, want Hij geeft het aan hen die in het leven der liefde zijn, God te denken onder den Menselijken vorm, en God onder den Menselijken vorm is de Heer; aldus denken de eenvoudigen in de Christelijke wereld, aldus eveneens de heidenen die in de naastenliefde volgens hun godsdienstige leven; dezen en genen staan versted wanneer zij de geleerden [*eruditi*] over God horen spreken, namelijk dat Hij niet in enigen Menselijken vorm moet worden doorvat, wetende dat zij dan geen God met de denking zien, en dat zij vandaar slechts weinig van geloof aangaande het bestaan van God hebben, aangezien het geloof, hetwelk het geloof der naastenliefde is, op enige wijze wil begrijpen wat er wordt geloofd; want het geloof is der denking, en het onbegrijpelijke denken is niet denken, maar is slechts weten en daaruit spreken zonder idee; de Engelen, ook de allerwijste, denken niet anders over God dan in den Menselijken vorm; anders denken is voor hen onmogelijk, ter oorzaak hiervan dat hun doorvattingen gaan volgens den vorm des Hemels, zijnde de Menselijke vorm vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren; over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 86; voorts omdat de

aandoeningen, vanuit welke hun denkingen zijn, vanuit invloed zijn, en de invloed is uit den Heer: deze dingen zijn gezegd, opdat men wete vanwaar het is, dat de Getuigenis [*Testimonium*] den Heer betekent, namelijk dat het is omdat de Heer aangaande Zichzelf getuigt bij allen die de betuiging [*Testificatio*] opnemen, zijnde zij die het leven der liefde tot den Heer en het leven der naastenliefde jegens den naaste leven; dat dezen de betuiging opnemen en Hem belijden, is ter oorzake hiervan, dat het leven der liefde en der naastenliefde het innerlijk gemoed opent door den invloed des lichts vanuit den Hemel; het leven der liefde en der naastenliefde immers is het Goddelijk leven zelf; de Heer immers heeft een ieder lief en doet een ieder goed vanuit de liefde; en daarom, waar dat leven wordt opgenomen, daar is de Heer aanwezig, en wordt Hij met hem verbonden, bijgevolg vloeit Hij in diens hoger gemoed in, welk gemoed het geestelijk gemoed wordt genoemd, en door het licht uit Hem opent Hij hetzelve. Dat de Getuigenis den Heer betekent, en bij den mens de belijdenis des Heren vanuit het hart, en in het bijzonder de erkenning van het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke, kan hieruit vaststaan, dat de Wet die werd gegeven op den Berg Sinai, en ingeschreven aan de twee Tafelen, en daarna gelegd in de Ark, de Getuigenis wordt geheten, weswege ook de Ark werd genoemd de Ark der Getuigenis, en eveneens de Tafelen werden genoemd de Tafelen der Getuigenis; en omdat dit allerheiligst was, werd derhalve het Verzoendeksel geplaatst op de Ark, en waren op het Verzoendeksel twee Cherubim gesneden, tussen welke Jehovah, dat is, de Heer, sprak met Mozes en met Aharon; daaruit blijkt, dat de Getuigenis den Heer zelf betekent; anders zou het Verzoendeksel niet geplaatst zijn geweest op de Ark, noch zou de Heer met Mozes en Aharon hebben gesproken tussen de Cherubim die op het Verzoendeksel waren: wanneer ook Aharon zou ingaan binnen den voorhang, hetgeen eenmaal jaarlijks geschiedde, werd hij eerst geheiligd, en daarna rookte hij totdat de rook van het reukwerk het Verzoendeksel bedekte, en er wordt gezegd dat hij, indien hij het niet deed, zou sterven: uit deze dingen staat klaarblijkend vast, dat de Getuigenis die in de Ark was, zijnde de Wet gegeven op den berg Sinai, en ingeschreven aan de twee stenen Tafelen, den Heer Zelf heeft betekend: dat die Wet de Getuigenis wordt geheten, staat vast bij Mozes: “*Gij zult in de Ark geven de Getuigenis, die Ik u zal geven*”, Exod. xxv: 16. “*Hij gaf de Getuigenis in de ark*”, Exod. xl: 20: “*Het verzoendeksel dat op de Getuigenis is*”, Levit. xvi: 13. “*Laat achter de stokken der Stammen vóór de Getuigenis*”, Num. xvii: 4: dat de Tafelen en de Ark vandaar de Tafelen en de Ark der Getuigenis werden geheten, Exod. xxv: 22; Hfdst. xxxi: 7, 18; Hfdst. xxxii: 15.

Dat het Verzoendeksel daarop was gesteld, en op het Verzoendeksel twee Cherubim waren gesneden, Exod. xxv: 17 tot 22; Hfdst. xxvi: 34. Dat de Heer sprak met Mozes en met Aharon tussen de twee Cherubim, Exod. xxv: 16, 21, 22; Num. xvii: 4; en elders. Dat zij zich heiligden voordat zij daar binnentraden, en dat de rook van het reukwerk het Verzoendeksel bedekte, opdat zij niet zouden sterven, Levit. xvi. Dat de Getuigenis den Heer betekent, staat ook hieruit vast dat datgene wat op de Ark was, het Verzoendeksel werd genoemd, en de Heer is de Verzoener: de Ark ook was vanwege de Getuigenis daarin het heilige der heiligen, zowel in de Tent als in den Tempel, en vandaar was de Tent heilig en eveneens de Tempel; de Tent beeldde den Hemel uit, en eveneens de Tempel, en de Hemel is de Hemel vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren; daaruit volgt, dat met de Getuigenis de Heer wordt aangeduid ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke; dat de Tent der samenkomst den Hemel heeft uitgebeeld, zie men in n. 9457, 9481, 9485, 10545; dat eender de Tempel het deed, boven n. 220; en dat de Hemel de Hemel is vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 86. Dat de Wet afgekondigd vanuit den berg Sinai, de Getuigenis wordt geheten, is omdat die Wet in den brede zin het ganze Woord betekent, zowel het Historische als het Profetische, en het Woord is de Heer, volgens deze dingen bij Johannes: *“In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; en het Woord is Vlees geworden”*, 1: 1, 14; dat het Woord is de Heer, is omdat het Woord het Goddelijk Ware betekent, en al het Goddelijk Ware voortgaat uit den Heer; het is immers het Licht in den Hemel, hetwelk de gemoederen der Engelen en eveneens de gemoederen der mensen verlicht [*illuminat*], en hun wijsheid geeft; dat Licht is in zijn wezen het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer als Zon; over welk Licht men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140: vandaar is het, dat nadat er wordt gezegd dat het Woord was bij God, en dat God was het Woord, en ook wordt gezegd bij Johannes: *“In Hetzelve was het leven, en het leven was het Licht der mensen; het was het ware Licht hetwelk verlicht elk mens komende in de wereld”*, Vers 4, 9 aldaar. Uit deze dingen blijkt ook, dat de Heer wordt verstaan onder de Getuigenis, aangezien de Wet op de twee Tafelen geschreven, welke de Getuigenis wordt genoemd, het Woord betekent in de ganze samenvatting, en de Heer is het Woord: dat de Wet in den brede zin het Woord in de ganze samenvatting betekent, in den minder brede zin het Historische Woord, en in den strikten zin de geboden van den Dekaloog, zie men in n. 6752. Die Wet werd ook het Verbond genoemd, en vandaar werden de Tafelen waaraan zij was

ingeschreven, de Tafelen des Verbonds genoemd, en werd eveneens de Ark genoemd de Ark des Verbonds; men zie Exod. xxxiv: 28; Num. xiv: 44; Deut. ix: 9, 15; Apoc. xi: 19; en elders; en dit ter oorzaak hiervan, dat het verbond de verbinding betekent, en het is het Woord of het Goddelijk Ware hetwelk den mens met den Heer verbindt; niet ergens anders vandaan is er enige verbinding; dat het verbond de verbinding betekent, zie men in n. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 6804, 8767, 8778, 9396, 10632. Dat die Wet zowel Verbond als Getuigenis werd geheten, is omdat wanneer zij Verbond wordt geheten, het Woord wordt verstaan door hetwelk verbinding is, en wanneer zij Getuigenis wordt geheten, zo wordt de Heer Zelf verstaan, Die verbindt, en van de zijde des mensen de belijdenis van den Heer en de erkenning van Zijn Goddelijke in Zijn Menselijke, welke verbindt. Uit deze dingen kan men zien, vanwaar het is dat het Woord in de Kerk het Verbond wordt geheten, dat Woord hetwelk vóór de Komst des Heren was, het Oude Verbond, en dat hetwelk na Zijn Komst was, het Nieuwe Verbond; het wordt ook het oude en het nieuwe Testament geheten, maar het moet de Getuigenis worden geheten. Dat met de Getuigenis de Heer wordt aangeduid, en van de zijde des mensen de belijdenis van den Heer en de erkenning van Zijn Goddelijke in Zijn Menselijke, staat ook vast uit deze plaatsen in het Woord; in de Apocalyps: *“Zij hebben den draak overwonnen door het bloed des Lams en door het Woord der Getuigenis; en de vergramde draak ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods houden en de Getuigenis van Jezus Christus hebben”*, xii: 11, 17; en elders: *“Uw mededienstknecht ben ik en uwer broederen, die de Getuigenis van Jezus hebben: de Getuigenis van Jezus is de geest der profetie”*, xix: 10; dat de Getuigenis van Jezus de geest der profetie is, betekent dat de belijdenis van den Heer en de erkenning van Zijn Goddelijke in Zijn Menselijke het leven is van al het ware zowel in het Woord als in de leer vanuit het Woord. En elders: *“De zielen dergenen die met de bijl waren geslagen om de Getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, hebben niet aangenomen het merkten op hun voorhoofd en op hun hand”*, xx: 4; maar hierover in de ontvouwing in de volgende dingen. Bij David: *“Hierosolyma is gebouwd zoals een stad die in zichzelf samenhangt, en waarheen de Stammen opklimmen, de Stammen van Jah, de Getuigenis van Israël, om te belijden den Naam van Jehovah; omdat daar zetelen de tronen tot het gericht”*, Psalm cxxii: 3, 4, 5; met Hierosolyma wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van de leer; en deze wordt gebouwd geheten, wanneer zij door den Heer is geïnstauréerd; *“zoals een stad die in zichzelf samenhangt”*, betekent de leer, waarin alle dingen in orde zijn; de stad is de leer; *“waarheen de Stammen opklimmen, de*

Stammen van Jah”, betekent dat in haar alle ware en goede dingen in de samenvatting zijn; “de Getuigenis van Israël, om te belijden den Naam van Jehovah”, betekent dat daar de erkenning en de belijdenis van den Heer is; “omdat daar zetelen de tronen tot het gericht”, betekent dat daar het Goddelijk Ware is volgens hetwelk het Gericht is; dat de tronen dit betekenen, zie men boven in n. 253. Bij denzelfde: *“Jehovah heeft opgericht de Getuigenis in Jakob, en de Wet in Israël”*, Psalm LXXVIII: 5; met Jakob en Israël wordt de Kerk aangeduid, met Jakob de uitwendige Kerk, en met Israël de inwendige Kerk; en met de Getuigenis en met de Wet wordt het Woord aangeduid, met de Getuigenis dat wat daar de goede dingen des levens leert, en met de Wet dat wat daar de ware dingen der leer leert; aangezien zij die in de uitwendige Kerk zijn, in het goede des levens zijn volgens de ware dingen der leer, en zij die in de inwendige Kerk zijn, in de ware dingen der leer zijn, volgens welke het leven is, wordt derhalve aangaande Jakob gezegd de Getuigenis, en aangaande Israël de Wet. Bij denzelfde: *“Indien uw zonen Mijn verbond zullen hebben bewaard, en de Getuigenis die Ik hen zal leren, zo zullen ook uw zonen tot in het eeuwige zitten op den troon voor u”*, Psalm CXXXII: 12; deze dingen aangaande David, maar onder David wordt daar de Heer verstaan; onder zijn zonen worden degenen verstaan die de geboden des Heren doen; aangaande dezen wordt gezegd: *“Indien uw zonen Mijn verbond en Mijn Getuigenis zullen hebben bewaard”*; onder het Verbond wordt iets eenders verstaan als boven onder de Wet, namelijk het ware der leer; en onder de Getuigenis iets eenders als boven onder de Getuigenis, namelijk het goede des levens volgens de ware dingen der leer. Eendere dingen worden met het verbond en de getuigenissen aangeduid bij David, Psalm xxv: 10. In verschillende plaatsen wordt gezegd Getuigenissen en tegelijk de Wet, de Geboden, de Bevelen, de Inzettingen en de Gerichten; en daar worden met de Getuigenissen en de Bevelen de dingen aangeduid die het leven leren, met de Wet en de Geboden de dingen die de leer leren; met de Inzettingen en de Gerichten de dingen die de ritlen leren; zoals in deze volgende dingen; bij David: *“De Wet van Jehovah volmaakt, herscheppende [recreans] de ziel; de Getuigenis van Jehovah vast, wijs makende den eenvoudige; de Bevelen van Jehovah recht, verblijdende het hart; het Gebod van Jehovah zuiver, verlichtende de ogen; de Gerichten van Jehovah waarheid, gerecht zijn zij tezamen”*, Psalm XIX: 8, 9, 10; bij denzelfde: *“Gezegend de ongerepten in den weg, wandelende in de Wet van Jehovah, gezegend zij die Zijn Getuigenis bewaren; in het ganse hart zoeken zij Hem; Gij hebt Uw Bevelen geboden om zeer te bewaren; ach, dat min wegen worden gericht om Uw Inzettingen te bewaren; dan zal ik niet worden beschaamd wanneer ik opzie tot*

al Uw Geboden; ik zal U belden in de rechtheid des harten, wanneer ik zal hebben geleerd de Gerichten Uwer gerechtigheid”, Psalm CXIX: 1 tot 7; desgelijks daar Vers 12 tot 15, 88, 89, 151 tot 156; en elders.

393. En zij riepen met grote stem; dat dit betekent de smart van hun animus, staat vast uit de betekenis van roepen [*clamare*, letterlijk schreeuwen], zijnde de hevige smart van den animus, omdat die zich openbaart door den klank van een schreeuw in de spraak; en daarom ook betekent de schreeuw in het Woord de smart: alle aandoening ook, hetzij het er een van smart of van vreugde is, uit zich door klanken, en de ideeën der denking uitend zich door woorden in den klank; vandaar is het dat zich in den klank der spraak zowel het hoedanige als het hoevele der aandoening openbaart, en dit in de geestelijke wereld klaarder dan in de natuurlijke wereld, ter oorzake hiervan, dat het daar niet is geoorloofd andere aandoeningen voort te brengen dan die welke van het eigen gemoed zijn; deswege kan daar iedere wijze de aandoening van een ander alleen al vanuit diens spraak horen en doorvatten: dat bij de geesten en de Engelen de klanken zijn der aandoening, en de woorden zijn der ideeën van de denking, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 241; en boven n. 323. Dat roepen (of schreeuwen), en geroep (of geschreeuw) in het Woord de smart betekent, staat vast uit verscheidene plaatsen daar, waaruit ik alleen deze wil aanvoeren bij Jesaja: *“Geschreeuwd heeft Cheschbon en Elealeh; tot aan Jabaz is hun stem gehoord; deswege zullen de gewapenden van Moab joelen; zin ziel zal verdrietig zijn over zichzelf: mijn hart schreeuwt over Moab; want het geschreeuw zal de grens van Moab omgeven, tot aan Eglaim toe is zijn geschrei”*, xv: 4, 5, 8. Omdat het geroep (geschreeuw) de smart betekent, is het vandaar aanvaard om te zeggen roepen (schreeuwen) tot God, wanneer er smart in den animus is, zoals bij Jesaja Hfdst. xix: 20; Hfdst. xxx: 19; Hfdst. lxxv: 19. Bij Jeremia Hfdst. xiv: 2; en elders. Dat van geroep (geschreeuw) in het Woord wordt gesproken met betrekking tot de verschillende aandoeningen, zoals met betrekking tot een innerlijke weeklaging, tot een inroeping en afsmeking vanuit intense smart [*indolentia*], tot een dringende bede, en verontwaardiging, tot een belijdenis, tot een smeekbede, en eveneens met betrekking tot een uitbundige vreugde [*exultatio*] en tot andere aandoeningen, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2240, 2821, 2841, 4779, 5016, 5018, 5027, 5323, 5365, 5870, 6801, 6802, 6862, 7119, 7142, 8179, 8353, 9202.

394. Zeggende: Hoelang, Heer, Die Heilig en Waar zijt, richt en wreekt Gij ons bloed niet van hen die op de aarde wonen; dat dit betekent de zuchten tot den Heer, Die de Gerechtigheid is, aangaande het gericht en de verwijdering

van hen die degenen vervolgen en bestoken, die den Heer belijden en in het leven der naastenliefde zijn, staat vast uit de betekenis van roepen en zeggen: Hoelang, Heer, zijnde vanuit de smart zuchten slaken tot den Heer; het zijn immers woorden van hen die steunen en zuchten, en smeken om gerechtigheid; uit de betekenis van Die Heilig en Waar zijt, zijnde Die de Gerechtigheid is, want de gerechtigheid betekent, wanneer het den Heer betreft, dat Hij zulke dingen niet zou dulden, en dit omdat Hij Heilig en Waar is; uit de betekenis van ons bloed richten en wreken, zijnde degenen richten en verwijderen die degenen vervolgen en bestoken die den Heer belijden en in het leven der naastenliefde zijn; dat deze dingen met die woorden worden aangeduid, is omdat met het bloed wordt aangeduid elk geweld het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware, aldus den Heer, aangedaan, bijgevolg het geweld dengenen aangedaan die in het leven der naastenliefde en des geloofs zijn; dezen geweld aandoen, is den Heer Zelf geweld aandoen, volgens de woorden van den Heer Zelf bij Mattheus: *“Voor zoveel als gij het een van Min minste broederen hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan”*, xxv: 40, 45; dat dit met het bloed in dien zin wordt aangeduid, zie men boven in n. 329; en uit de betekenis van hen die op de aarde wonen, zijnde zij die in den vorigen hemel waren, welke daarna is voorbijgegaan; zij immers woonden op de aarde, op de bergen, de heuvelen en de rotsen in de geestelijke Wereld, en toen verbleven zij die den Heer hadden erkend en in het leven der naastenliefde waren geweest, onder de aarde of onder den hemel, en waren daar verborgen en bewaard; men zie boven n. 391, 392. Uit deze dingen kan vaststaan, wat onder die woorden in hun echten zin wordt verstaan; maar dat zulke dingen worden verstaan, kan niemand weten dan alleen hij aan wien het is onthuld; wie immers zou anders weten wie worden verstaan onder de zielen der gedoden, en wat wordt verstaan onder hun bloed wreken van hen die op de aarde wonen? Wie niet vanuit de onthulling weet wie het zijn, zal van mening zijn dat alleen de martelaren worden verstaan, terwijl het toch niet de martelaren zijn, maar al degenen die vervolging hebben verduurd en bestookt werden door hen die in den vorigen hemel zijn geweest, welke is voorbijgegaan; die immers zijn zodanig geweest, dat zij uit zichzelf al degenen hebben uitgeworpen die den Heer beleden en in het leven der naastenliefde waren, aangezien zij innerlijk boos waren, zoals ook boven is gezegd in n. 391, 392; aan welke dingen ik deze zal toevoegen: Al degenen in de geestelijke wereld die innerlijk boos zijn, hoezeer zij ook een zedelijk leven in de uitwendige dingen in de wereld hebben geleid, kunnen in het geheel niet iemand verdragen die den Heer aanbidt, en die het leven der naastenliefde leeft; zodra zij dezen zien, bestoken zij hen,

en òf zij berokkenen hun schade, òf zij doen hun smaad aan; dat het zo is, daarover verwonderde ik mij vaak, en eveneens zullen allen die dit niet weten, zich daarover verwonderen, aangezien dezelfden in de wereld de predikingen over den Heer en eveneens over de naastenliefde verdroegen, en eveneens zelf leerstellig over die dingen hebben gesproken; doch nochtans verdragen zij het niet, als zij geesten worden: maar de oorzaak hiervan is deze, dat dit is ingeënt aan het boze van hen waarin zij zijn; in het boze immers van hen is vijandschap [*inimicitia*], ja zelfs haat tegen den Heer, en eveneens tegen hen die door den Heer worden geleid, zijnde zij die in het leven der naastenliefde zijn; maar die vijandschap en die haat schuilt in hun geest, weswege zij in dezelve zijn wanneer zij geesten worden; dan komt die aan het boze ingeënte antipathie of tegenkanting naar buiten. Tot voorbeeld dienen zij bij wie de liefde van regeren overheersend is; hun verkwikkelijke is het om over anderen te heersen, en, indien zij het kunnen, over allen; dit verkwikkelijke is aan hen in na den dood, ook kan het niet worden weggenomen, aangezien al het verkwikkelijke is der liefde, en de overheersende liefde het leven van een ieder maakt, en dit leven blijft tot in het eeuwige; wanneer dezen geesten worden, worden zij, daar zij vanuit het verkwikkelijke der liefde van zich aanhoudend haken naar de heerschappij over anderen, zoals in de wereld, en het niet kunnen, vertoornd tegen den Heer; en omdat zij Hem Zelf geen schade kunnen toevoegen, worden zij vertoornd tegen hen die den Heer belijden; het verkwikkelijke immers hunner liefde is tegenovergesteld aan het verkwikkelijke der hemelse liefde; het laatstgenoemde verkwikkelijke is dat de Heer regere, het eerstgenoemde verkwikkelijke echter is dat zijzelf mogen regeren; hetgeen de oorzaak is, dat aan dit verkwikkelijke een haat is ingeënt tegen den Heer en tegen allen die door Hem worden geleid, zijnde zij die in het leven der naastenliefde zijn. Uit deze dingen kan men de oorzaak zien, waarom zij die den Heer hebben beleden en het leven der naastenliefde hebben geleid, door den Heer worden ontruikt aan het geweld derzulken, en verborgen in de lagere aarde, en daar bewaard tot aan het Gericht; na het Gericht echter werden zij die hadden gewoond op de aarde, op de bergen, de heuvelen en de rotsen daar, die, als boven gezegd, innerlijk boos waren geweest, uitgeworpen, en werden zij, die onder de aarde of onder den hemel waren verborgen, opgeheven, en werd hun een erfenis toebedeeld in de plaatsen vanwaar de vorigen waren uitgeworpen. Uit deze dingen nu kan vollediger begrepen worden, wat er wordt verstaan onder deze dingen in het volgende Vers, namelijk dat tot hen werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten, totdat zij voltallig zouden zijn.

395. En aan een ieder werden witte lange klederen gegeven; dat dit betekent het Goddelijk Ware uit den Heer bij hen, en de bescherming, staat vast uit de betekenis van het witte lange kleed, zijnde het Goddelijk Ware uit den Heer; het lange kleed [*stola*] immers betekent het ware in het gemeen, omdat het een gemeen bekleedsel is; en wit wordt gezegd van de ware dingen die uit den Heer zijn; het witte immers is des lichts, en het Licht voortgaande uit den Heer als Zon, is in zijn wezen het Goddelijk Ware: dat met aan een ieder witte lange klederen geven ook de bescherming betekent, zal beneden worden gezegd; eerst evenwel vanwaar het is, dat het witte lange kleed het Goddelijk Ware uit den Heer betekent; alle geesten en engelen worden bekleed volgens hun inzicht, of volgens de opneming van het ware in het leven, want dit is het inzicht; het licht van hun inzicht immers wordt tot klederen geformeerd, en wanneer deze daaruit zijn geformeerd, verschijnen zij niet slechts als klederen, maar zijn ook klederen; alle dingen immers die in de geestelijke Wereld ontstaan, en voor hun ogen verschijnen, ontstaan vanuit het licht en de warmte die voortgaan uit den Heer als Zon; vanuit dien oorsprong zijn niet slechts alle dingen in de geestelijke wereld geschapen en geformeerd, maar ook alle dingen in de natuurlijke wereld, want de natuurlijke wereld ontstaat en blijft bestaan door de geestelijke wereld uit den Heer: daaruit kan vaststaan, dat de Schijnbaarheden die in den Hemel vóór de Engelen bestaan, volstrekt werkelijk zijn; eender ook de klederen. Aangezien de geesten en de Engelen worden bekleed volgens het inzicht, en alle inzicht is van het ware, en het engellijk inzicht is van het Goddelijk Ware, worden zij derhalve bekleed volgens de ware dingen; weswege de klederen de ware dingen betekenen; de klederen die het lichaam het naast zijn, en vandaar innerlijk zijn, betekenen de innerlijke ware dingen; de klederen echter die rondom zijn en dezelve gorden, betekenen de uiterlijke ware dingen; vandaar betekenen het lange kleed, de rok, en de mantel [*Stola, Toga et Pallium*], welke de gemene bekleedselen zijn, de ware dingen in het gemeen, en het witte lange kleed het Goddelijk Ware in het gemeen hetwelk bij hen is uit den Heer: maar men zie hetgeen is getoond over de klederen waarmede de Engelen zijn bekleed, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 177 tot 182, en hetgeen boven is gezegd over de betekenis van de Klederen, n. 64, 65, 195, 271. Dat de witte lange klederen gegeven aan hen die onder het altaar waren, ook de bescherming door den Heer betekenen, is omdat de witte lange klederen die aan hen waren gegeven, de tegenwoordigheid des Heren met het Goddelijk Ware rondom hen uitbeeldden, en de Heer beschermt door het Goddelijk Ware de Zijnen; Hij omgeeft hen immers met een sfeer van licht, vanuit welke zij de witte

lange klederen hebben; en wanneer zij daarvan zijn omgeven, kunnen zij niet langer bestookt worden door de boze geesten, want zij worden, zoals boven is gezegd, door dezelve bestookt, en derhalve door den Heer verborgen: dit geschiedt ook bij hen die door den Heer tot den Hemel worden verheven; zij worden dan met witte klederen bekleed, hetgeen een aanwijzing is, dat zij in het Goddelijk Ware zijn, en zo in veiligheid: maar over dezen die bekleed waren met witte lange klederen, zal men meer zien in de Ontvouwing van het volgende Hoofdstuk, bij de Verzen 9, 13, 14, 15, 16, 17 daar. Dat het lange kleet, de rok en de mantel het Goddelijk Ware in het gemeen betekenen, kan ook vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Zacharia: *“De profeten, zij zullen beschaamd worden, een ieder vanwege zijn visioen dat hij heeft geprofeteerd, en zij zullen geen rok van haar aantrekken om te liegen”*, XIII: 4; met de Profeten worden degenen aangeduid die de ware dingen vanuit het Woord leren, en in den abstracten zin de ware dingen der leer vanuit het Woord; en omdat deze dingen met de profeten werden aangeduid, waren die derhalve bekleed met een rok van haar; met den rok immers van haar werd het Goddelijk Ware in laatsten aangeduid, zijnde het Goddelijk Ware in het gemeen; want het laatste bevat alle innerlijke dingen; het haar betekent ook het laatste; vandaar was het, dat ook Elias vanwege zijn rok een harig man werd geheten, II Kon. I: 7, 8: en dat Johannes de Doper, die zoals Elias was, omdat hij iets eenders uitbeeldde, een bekleedsel had uit kameelsharen, Matth. III: 4; uit deze dingen blijkt, wat daarmede wordt aangeduid dat de profeten niet zullen aantrekken een rok van haar om te liegen, namelijk dat zij niet zullen zeggen dat de ware dingen vals en de valse dingen waar zijn; liegen betekent dit. Aangezien Elias den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het Woord, hetwelk de leer zelf van het ware is, en Elisa de uitbeelding voortzette, en omdat de rok het Goddelijk Ware in het gemeen betekende, zijnde het Woord in laatsten, ging derhalve de rok van Elias over tot Elisa, en werden eveneens door den rok van Elias de wateren van de Jordaan verdeeld, volgens deze dingen in de Boeken der Koningen: *“Toen Elias Elisa vond, wierp hij zijn rok op hem”*, I Kon. XIX: 19; *“Elias nam zijn rok, en rolde dien op, en hij sloeg de wateren van de Jordaan, welke her- en derwaarts werden ver?eeld, en zij beiden gingen erdoor in het droge”*, II Kon. II: 8. *“Toen Elias met een wervelwind tot den hemel werd heengevoerd, nam Elisa, ziende, den rok van Elias welke van over hem was afgevallen, en hij keerde weder en stond aan den oever van de Jordaan; en hij nam dien rok, en hij sloeg de wateren, welke werden verdeeld her- en derwaarts; en hij ging erdoor”*, II Kon. II: 12, 13, 14; dat Elias den rok op Elisa wierp, betekende dat hij de uitbeelding van den Heer ten aanzien van het

Woord, overdroeg op Elisa; en dat de rok afviel van Elias toen hij werd heengevoerd, en dat de rok door Elisa werd genomen, betekende dat die uitbeelding werd overgedragen op Elisa; want Elias en Elisa beeldden den Heer uit ten aanzien van het Woord, en zij waren gekleed volgens dat wat zij uitbeeldden; en de rok betekende het Woord in laatsten, zijnde het Goddelijk Ware in het gemeen, of het Goddelijk Ware in de gehele samenvatting; dat door den rok van Elias de wateren van de Jordaan werden verdeeld, eerst door Elias en daarna door Elisa, betekende de macht van het Goddelijk Ware in laatsten; de wateren van de Jordaan betekenden ook de eerste ware dingen door welke men in de Kerk binnentreedt; en deze eerste ware dingen zijn die welke in de laatsten des Woords zijn; daaruit eveneens kan vaststaan dat de rok en het lange kleed het Goddelijk Ware in het gemeen betekenen. Dat Elias den Heer ten aanzien van het Woord heeft uitgebeeld, en eender Elisa, zie men in n. 2762, 5247. Dat het laatste de innerlijke dingen bevat, en vandaar alle dingen in het gemeen betekent, n. 634, 6239, 6465, 9215, 9216, 9828: dat vandaar in de laatsten de sterkte en de macht is, n. 9836: dat de Jordaan den ingang tot de Kerk betekent, en dat vandaar de wateren der Jordaan de eerste ware dingen betekenen door welke men binnentreedt, n. 1585, 4255: dat de wateren de ware dingen zijn, boven n. 71: de eerste ware dingen zijn eveneens laatste ware dingen, zodanig als zij zijn in den zin der letter des Woords, want door die geschiedt het binnengaan; zij worden immers het eerst aangeleerd, en in dezelve zijn alle innerlijke dingen welke den inwendigen zin des Woords maken. Wie niet weet, wat het lange kleed of de rok betekent, weet ook niet wat de mantel betekent, want de mantel was evenzeer als de rok een gemeen kledingstuk; deze omgordde immers de tunica of het innerlijk kleed, weswege hij eveneens een eendere betekenis heeft; deswege weet hij ook niet, wat het heeft betekend dat Schaul een slip van Samuel's mantel afscheurde; dat David een slip van Schaul's mantel afsneed; dat Jonathan aan David zijn mantel en zijn klederen gaf; en dat de dochteren des konings waren bekleed met mantels veelverwig stuk bij stuk, en in verscheidene andere plaatsen meer waar mantels in het Woord worden vermeld: aangaande Schaul dat hij een slip van Samuel's mantel afscheurde, leest men aldus: "*Samuel keerde zich om, om heen te gaan, maar hij greep een slip van zijn mantel, en zij scheurde; en Samuel zeide: Jehovah heeft heden het koninkrijk Israëls van over u afgescheurd, en heeft het gegeven aan uw genoot, die beter is dan gij*", 1 Sam. xv: 27, 28; uit de woorden van Samuel blijkt dat het afscheuren van de mantelslip heeft betekend het van Schaul het koninkrijk afscheuren, want hij zeide nadat dit was geschied, dat Jehovah heden het koninkrijk Israëls van over u heeft afgescheurd; met

den koning immers en met diens koninkrijk wordt het Goddelijk Ware der Kerk aangeduid, en met de mantelslip wordt aangeduid het Goddelijk Ware in laatsten, of al het Goddelijk Ware in het gemeen; de koningen immers over de zonen Israëls beeldden den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Ware, en hun koninkrijk betekende de Kerk ten aanzien van hetzelve; en daarom wordt met dit Historische aangeduid, dat koning Schaul niet langer kon uitbeelden, omdat hij niet zodanig was, en dat anders het uitbeeldende van de Kerk zou vergaan: dat de koningen den Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en dat het koninkrijk vandaar de Kerk heeft aangeduid ten aanzien van hetzelve, zie men boven in n. 29, 31. Iets eenders wordt daarmede aangeduid dat David een slip van Schaul's Mantel afsneed, waarover men aldus leest: *“David trad in de spelonk binnen waar Schaul was, en hij sneed een slip van diens mantel af; en toen hij daarop dezelve toonde aan Schaul, zeide Schaul: Nu weet ik dat gij zult regeren, en in uw hand het koninkrijk van Israël zal bestaan”*, 1 Sam. xxiv: 4, 5, 6, 12, 21; dit is door David geschied vanuit de Goddelijke Voorzienigheid, opdat iets eenders zou worden uitgebeeld als boven; want met de mantelslip en met Schaul Koning en met diens Koninkrijk worden eendere dingen aangeduid. Iets eenders wordt ook daarmede aangeduid, dat Jonathan, de zoon van Schaul, zich onttreed van zijn mantel en klederen, en ze aan David gaf, over welke zaak men aldus leest: *“Jonathan deed den mantel af die over hem was, en gaf hem aan David, en zijn klederen, en tot aan zijn zwaard toe, en tot aan zijn boog toe, en tot aan zijn gordel toe”*, 1 Sam. xviii: 4; met deze dingen wordt aangeduid dat Jonathan, de erfgenaam van het koninkrijk, al zijn recht overdroeg op David; al de dingen immers die Jonathan aan David gaf, waren uitbeeldend voor het koninkrijk, dat is, voor het Goddelijk Ware der Kerk, hetwelk Schaul uitbeelde; want, als boven is gezegd, alle Koningen die de zonen Israëls hadden, hebben den Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en hun Koninkrijk de Kerk ten aanzien van hetzelve. Omdat de Mantel en de Rok het Goddelijk Ware in het gemeen betekenden, werden derhalve *de dochteren des konings, de maagden, bekleed met rokken veelverwig stuk bij stuk*, 11 Sam. xiii: 18; de dochteren des konings betekenden de aandoeningen van het ware, en vandaar de Kerk, zoals kan vaststaan uit duizend plaatsen waar in het Woord wordt vermeld de dochter des konings, de dochter van Zion, en de dochter van Hierosolyma, en eveneens de maagd Zion en de maagd Hierosolyma; en daarom ook beeldden de dochteren des konings de ware dingen van die aandoening uit met de klederen, en in het gemeen met de rokken, die vandaar stuk bij stuk veelverwig waren, zoals ook de ware dingen

vanuit het goede of de ware dingen vanuit de aandoening door de klederen der maagden in den Hemel worden uitgebeeld; en deze ware dingen worden uitvoeriger beschreven met de klederen van des Konings dochter bij David, Psalm XLV: 10, 11, 14, 15. Aangezien de rouw in de Oude Kerken den geestelijken rouw betekende, welke er is vanwege de beroving van het ware, werd daarom deze uitgebeeld in den rouw alsdan daarmee dat zij hun rokken of hun mantels verscheurden, zoals vaststaat bij Job: *“Toen Job alle dingen had verloren, toen stond hij op, scheurde hij zijn rok; en hij zeide: Naakt ben ik uit mijner moeders baarmoeder uitgegaan, en naakt zal ik wederkeren”*, 1: 20, 21: en elders: *“De drie vrienden van Job, toen zij hem zagen, weenden en zij scheurden hun mantels”*, 11: 12; dat het verscheuren van de klederen uitbeeldend is geweest voor den rouw vanwege het gekwetste of teloor gegane ware, zie men in n. 4763; en bovendien bij Ezechiël: *“Zij zullen afdalen van op hun tronen, alle vorsten der zee, en zij zullen afwerpen hun mantels, en hun klederen van borduursel uittrekken; met verschrikkingen zullen zij worden bekleed, op de aarde zullen zij zitten”*, xxvi: 16; deze dingen zijn gezegd aangaande Tyrus, waarmee de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, hier de Kerk waar die zijn teloor gegaan; dat zij niet langer de ware dingen hebben door welke de Kerk is, wordt daarmee aangeduid dat alle vorsten der zee van op hun tronen zullen afdalen; de vorsten der zee zijn de primaire wetenschappelijke ware dingen; afdalen van op de tronen betekent dat die teloor zijn gegaan, en vandaar dat er niet enig inzicht is; iets eenders wordt daarmee aangeduid dat zij hun mantels zullen afwerpen, en hun klederen van borduursel zullen uittrekken; de mantels zijn de ware dingen in het gemeen, en de klederen van borduursel zijn de erkentissen van het ware; de verdoemenis deswege wordt daarmee aangeduid “dat zij met verschrikkingen zullen worden bekleed, op de aarde zullen zitten”. Bij Micha: *“Mijn volk stelt als een vijand op voor zich vanwege het kleed; den rok trekt zij uit aan hen die zeker voorbijgaan, aan hen die zijn teruggekeerd van den oorlog”*, 11: 8; met deze dingen wordt niet aangeduid, dat de zonen van Israël voor zich tot vijand [*hostis*] hebben gesteld vanwege het kleed, en dat zij den rok hebben uitgetrokken aan hen die zeker voorbijgaan, maar dat zij voor onvrienden [*inimicis*] hebben gehouden degenen die de ware dingen hebben gesproken, en van elk ware hebben beroofd degenen die goed hebben geleefd en de valse dingen hebben uiteengeslagen; het kleed is het ware, de rok is elk ware omdat het het ware in het gemeen is; zeker voorbijgaan is goed leven; de teruggekeerden van den oorlog zijn zij die de valse dingen hebben uiteengeslagen; de oorlog is de strijd van het ware tegen het valse; wie kan niet

zien dat dit het geestelijke des Woords is, en niet dat zij voor vijand hebben gehouden vanwege het kleed, en de tunica hebben uitgetrokken aan de voorbijgaanden. Bij Mattheus: *“De Schriftgeleerden en de Farizeën doen al hun werken om van de mensen gezien te worden, en zij maken hun gedenkcedels wijd en de franjes van hun mantels groot”*, XXIII: 5; deze dingen deden de Schriftgeleerden en de Farizeën, doch nochtans werd daarmee uitgebeeld en wordt daarmee aangeduid dat zij vanuit de laatsten des Woords vele dingen spraken en aanplooiden aan het leven en aan hun overleveringen en dit om als heiligen en geleerden te verschijnen; met de gedenkcedels [*phylacteria*] die zij wijd maken, worden de goede dingen in den uitwendigen vorm aangeduid, want zij waren op de handen, en met de handen worden de daden aangeduid, omdat de handen handelen; en met de franjes [*frimbriae*] der mantels welke zij groot maken, worden de uitwendige ware dingen aangeduid; de uitwendige ware dingen zijn die welke in den laatsten zin der letter zijn; de mantels zijn de ware dingen in het gemeen, en de franjes zijn de laatsten ervan; dat de franjes der mantels zulke ware dingen betekenen, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9917. Bij Jesaja: *“Ik zal mij verblijden in Jehovah, mijn ziel zal opspringen in mijn God, omdat Hij mij heeft bekleed met de klederen des heils; met den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij bedekt”*, LXI: 10; verblijd worden in Jehovah, betekent in het Goddelijk Goede; opspringen in God, betekent in het Goddelijk Ware, want de Heer wordt Jehovah geheten krachtens het Goddelijk Goede, en God krachtens het Goddelijk Ware; en alle geestelijke vreugde is vanuit dezelve; bekleden met de klederen des heils, betekent onderrichten en begiftigen met ware dingen; en bedekken met den mantel der gerechtigheid, betekent vervullen met elk ware vanuit het goede; de mantel is elk ware, omdat het het ware in het gemeen is; en de gerechtigheid wordt gezegd van het goede. Bij denzelfde: *“Hij trok de klederen der wraak aan, en Hij dekte Zich met den ijver zoals met een mantel”*, LIX: 17; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer, en aangaande Zijn worstelingen met de Hellen; toen Hij immers in de wereld was, bracht Hij alle dingen in de Hellen en in de Hemelen in de orde terug, en dit door het Goddelijk Ware vanuit de Goddelijke Liefde; de klederen der wraak betekenen de ware dingen waardoor, de IJver zoals een mantel betekent de Goddelijke Liefde waarvanuit; gezegd wordt mantel omdat aangeduid wordt door de Goddelijke ware dingen vanuit de Goddelijke Liefde. Wat echter betekent de Mantel van den Efod waarmee Aharon bekleed was, op welks franjes granaatappelen en belletjes waren, waarover in Exodus Hfdst. XXVIII: 31 tot 35, en Leviticus Hfdst. VIII: 7, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9910 tot 9928.

396. En hun werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten; dat dit betekent nog enigen voortduur in dien staat, staat zonder verdere ontvouwing vast; dat het is in dien staat, is omdat de tijd den staat betekent; dat de tijd den staat des levens betekent, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 162 tot 169.

397. Totdat voltallig zouden zijn en hun mededienstknechten en hun broeders, die afgemaakt zouden worden zoals ook zij; dat dit betekent totdat de boze dingen voleindigd waren, staat vast uit de betekenis van totdat zij voltallig zouden zijn, zijnde totdat zij voleindigd waren; en uit de betekenis van en hun mededienstknechten en hun broeders die afgemaakt zouden worden zoals ook zij, zijnde de boze dingen, want die afmaken is het boze; onder de mededienstknechten worden degenen verstaan die in de ware dingen zijn, en onder de broeders worden degenen verstaan die in de goede dingen zijn; en onder de mededienstknechten en de broeders tezamen worden degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn; in den inwendigen zin immers worden de twee verbonden tot één. In enige plaatsen in het Woord wordt gezegd voleinding, voorts wanneer de boze dingen voleindigd zijn, maar nauwelijks iemand weet heden ten dage wat daarmede wordt aangeduid; boven, in de drie Artikels n. 391, 392, 394, is gezegd dat de vorige hemel bestond uit zodanigen die een zedelijk leven hadden geleid in de uitwendige dingen, en toch in de inwendige dingen boos waren geweest, en dat dezen hebben gewoond in de hoge plaatsen in de geestelijke wereld, en vandaar hadden gemeend dat zij in den hemel waren; omdat dezen innerlijk boos waren, hadden zij niet bij zich geduld degenen die innerlijk goed waren, en dit vanwege de tweespalt van de aandoeningen en de denkingen; alle vergezelschappingen immers in de geestelijke wereld geschieden volgens de samenstemming van de aandoeningen en van de denkingen daaruit, want de Engelen en de geesten zijn niet anders dan aandoeningen en de denkingen daaruit in menselijken vorm; en omdat zij die toen in de hoogten [*in altis*] waren, de tegenwoordigheid niet konden verdragen van hen die innerlijk goed waren, wierpen zij derhalve hen van zich, en bejegenden zij hen, waar zij hen ook maar zagen, met boze en smadelijke dingen, weswege zij door den Heer aan hun geweld werden ontruk, en onder den hemel verborgen en bewaard; en dit geschiedde van den tijd aan toen de Heer in de wereld was tot aan dezen tijd toe waarop het Gericht is geschied, en toen werden zij die op de hoogten waren, afgeworpen, en zij die onder den hemel waren, opgeheven; dat de bozen zo lang werden geduld op de hoogten, en de goeden zo lang werden vastgehouden onder den hemel, was ter oorzaak hiervan dat

dezen en genen voltallig zouden zijn, dat is, dat de goeden in zulk een getal zouden zijn dat zij zouden toereiken voor den nieuwen Hemel vanuit hen te formeren, en eveneens dat de bozen vanuit zich zouden nedervallen tot de hel; de Heer immers werpt niemand in de hel neder, maar het boze zelf dat bij de boze geesten is, werpt hen neder; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 545 tot 550: dit geschiedt dan wanneer de boze dingen voleindigd, dat is, voltallig zijn; dit eveneens is het, wat wordt verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: *“Toetredende, zeiden de dienstknechten van den heer des huizes: Hebt gij niet goed zaad in uw akker gezaaid; vanwaar dan is het onkruid. En zij zeiden: Wilt gij dan dat wij heengaan en hetzelfde verzamelen. Doch hij zeide: Neen, opdat gij niet door het onkruid te verzamelen tegelijk met hetzelfde de tarwe ontwortelt; laat dus het ene en het andere groeien tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen: Verzamelt eerst het onkruid, en bindt het in busselen om te verbranden; de tarwe echter verzamelt in de schuur: aldus zal het zijn in de voleinding der eeuw”*, XIII: 27 tot 30, 37 tot 42; de voleinding der eeuw is de laatste tijd, wanneer het Gericht er is; de tijd des oogstes is wanneer alle dingen voleindigd of voltallig zijn; het onkruid zijn de boze dingen, of zij in wie de boze dingen zijn; en de tarwe zijn de goede dingen, of zij in wie de goede dingen zijn; maar meer over deze dingen zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 65 tot 72. Uit deze dingen kan men enigermate weten, vanwaar het is, dat het tot hen werd gezegd dat zij nog een kleinen tijd zouden rusten totdat voltallig zouden zijn en hun mededienstknechten en hun broeders die afgemaakt zouden worden zoals ook zij; met afgemaakt worden [*interfici*] wordt hier iets eenders aangeduid als met gedood worden [*occidi*] boven in n. 392, namelijk door de bozen verworpen worden vanwege het Goddelijk Ware en vanwege de belijdenis des Heren. Wanneer deze dingen zijn gekend, zo kan men daaruit weten wat er wordt aangeduid met de voleinding, en met de voleindigde ongerechtigheid in deze volgende plaatsen; bij Mozes: *“Jehovah zeide: Ik zal afdalen en Ik zal zien, of zij naar het geroep dat tot Mij is gekomen, voleinding hebben gedaan”*, Gen. XVIII: 20, 21; dit aangaande Sodom. Bij denzelfde: *“Omdat nog niet voleindigd (vervuld) is de ongerechtigheid der Emorrieten”*, Gen. xv: 16; bij Jesaja: *“Voleinding en beslissing heb ik gehoord van met den Heer Jehovih Zebaoth over de algehele aarde”*, XXVIII: 22; bij denzelfde: *“De voleinding is bepaald, overgestroomd is de gerechtigheid, want voleinding en beslissing is de Heer Jehovih Zebaoth doende in de ganse aarde”*, x: 22, 23; bij Zefanja: *“In het vuur des ijvers van Jehovah Zebaoth zal het ganse land worden opgegeten, omdat Hij een voleinding, en wel een haastige, zal maken met alle bewoners des lands”*, i: 18; bij Daniël: *“Ten slotte*

over den vogel der gruwelen een verlating, en tot aan de voleinding en de beslissing zal zij druipen op de verwoesting”, ix: 27; en elders; met de voleinding en de beslissing wordt in deze plaatsen de laatste staat der Kerk aangeduid, welke er is wanneer er niet langer het ware is, omdat er niet het goede is, of wanneer er niet langer het geloof is, omdat er niet de naastenliefde is; en wanneer die staat der Kerk er is, dan komt het Laatste Gericht: dat dan het Laatste Gericht komt, is eveneens omdat het Menselijk geslacht de basis of het fundament is van den engellijken Hemel, want de verbinding van den engellijken Hemel met het Menselijk geslacht is een voortdurende, en het ene blijft bestaan door het andere; en daarom, wanneer de basis niet overeenstemt, zo wankelt de engellijke Hemel; derhalve is er dan een Gericht over hen die in de geestelijke Wereld zijn, opdat alle dingen zowel in de Hemelen als in de hellen in de orde worden teruggebracht; dat het Menselijk geslacht de basis en het fundament van den engellijken Hemel is, en dat de verbinding een voortdurende is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 291 tot 302, en n. 303 tot 310. Uit deze dingen kan men weten, dat onder de voleinding wordt verstaan de laatste staat der Kerk, wanneer er niet langer het geloof is omdat er niet de naastenliefde is, en deze staat der Kerk wordt ook in het Woord genoemd de verwoesting en de verlating, en door den Heer de voleinding der eeuw, Matth. XIII: 39, 40, 49; Hfdst. XXIV: 3; Hfdst. XXVIII: 20.

398. *Vers 12, 13, 14. En ik zag toen Het geopend had het zesde zegel, en zie, er werd een grote aardbeving; en de zon werd zwart evenals een haren zak, en de maan werd evenals bloed. En de sterren des hemels vielen op de aarde, zoals een vijgeboom afwerpt zijn onrijpe vijgen, door een groten wind geschud. En de hemel is weggeweken evenals een boek dat is toegerold; en alle berg en eiland zijn bewogen vanuit hun plaatsen.* En ik zag toen Het geopend had het zesde zegel, betekent een nog verdere voorzegging aangaande den staat der Kerk: en zie, er werd een grote aardbeving, betekent den staat der Kerk geheel en al veranderd: en de zon werd zwart evenals een haren zak, en de maan werd evenals bloed, betekent dat al het goede der liefde was verdwenen, en vandaar al het ware des geloofs vervalst: en de sterren des hemels vielen op de aarde, betekent dat de erkentnissen van het goede en het ware vergingen: zoals een vijgeboom afwerpt zijn onrijpe vijgen, door een groten wind geschud, betekent welke de natuurlijke mens door redeneringen heeft uitgeplunderd: en de hemel is weggeweken evenals een boek dat is toegerold, betekent dat de geestelijke mens is toegesloten: en alle berg en eiland zijn bewogen vanuit hun plaatsen, betekent dat al het goede der liefde en ware des geloofs verging.

399. En ik zag toen Het geopend had het zesde zegel; dat dit een nog verdere voorzegging aangaande den staat der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de zegels openen van het boek dat in de hand des Heren was, zijnde de verborgen dingen onthullen en de toekomstige dingen voorzeggen, waarover boven n. 352, 361, 369, 378, 390.

400. En zie, er werd een grote aardbeving; dat dit betekent den staat der Kerk geheel en al veranderd, staat vast uit de betekenis van de aardbeving, zijnde de verandering van den staat der Kerk, de aarde immers is de Kerk, en de beving is de verandering van den staat; dat de aarde de Kerk is, zie men boven in n. 304; en dat de beving de verandering van den staat is, in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN*, n. 1273, 1274, 1275, 1377, 3356. Dat deze voorzegging, welke wordt aangeduid met het geopende zesde zegel, behelst dat de staat der Kerk geheel en al is veranderd, blijkt uit de voorafgaande en uit de volgende dingen in dit Hoofdstuk; in de voorafgaande dingen is het voorzegd, dat het verstand van het Woord zou vergaan ten aanzien van het goede, en daarop ten aanzien van het ware, en ten slotte dat er geen verstand van het Woord zou zijn vanwege de boze dingen des levens en vanwege de valse dingen van leer daaruit; dat het verstand van het Woord is teloor gegaan ten aanzien van het goede, werd aangeduid met het rossige Paard, waarvan gezien werd dat het uitging van het geopende zegel des boeks, waarover boven n. 364; dat het verstand van het Woord is teloor gegaan ten aanzien van het ware, werd aangeduid met het geziene zwarte Paard, waarover boven n. 372; en dat er vandaar geen verstand van het Woord zou zijn vanwege de boze dingen des levens en de valse dingen van leer, werd aangeduid met het valse Paard, waarover boven n. 381; daaruit nu volgt, dat de staat der Kerk geheel en al is veranderd; deze dingen uit de voorafgaande dingen; uit de volgende dingen ook, want gezegd wordt dat de zon zwart werd evenals een haren zak, en de maan werd zoals bloed, en dat de sterren des hemels op de aarde vielen, behalve meer dingen, waarmede wordt aangeduid dat er niet langer enig goede der liefde noch ware des geloofs was, noch enige erkentissen van het goede en het ware waren; uit welke dingen ook blijkt, dat met de grote aardbeving hier wordt aangeduid dat de staat der Kerk geheel en al is veranderd. Bovendien staat uit verscheidene plaatsen in het Woord vast, dat de aardbeving de verandering van den staat der Kerk betekent, van welke plaatsen er enige in hetgeen volgt zullen worden aangevoerd: dat de aardbeving dit betekent, is vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; in die Wereld zijn evenzeer Landen, Dalen, Heuvelen, Bergen, als in de natuurlijke Wereld; en op dezelve wonen de gezelschappen der geesten en der Engelen;

het werd gezien dat die plaatsen voordat daarop de nieuwe Hemel werd geformeerd, aanzienlijke veranderingen ondergingen; sommige schenen weg te zinken, sommige geschokt en beroerd te worden, en sommige toegerold te worden zoals een boekrol pleegt opgerold te worden, en heengevoerd; en sommige geschud te worden en te trillen zoals door een grote aardbeving; deze dingen zijn vaak door mij gezien voordat de nieuwe Hemel werd geformeerd, en altijd waren het aanwijzingen dat de staat der Kerk daar was veranderd; wanneer zij werden geschud en trilden zoals door een aardbeving, zo was het een aanwijzing, dat daar de staat der Kerk was veranderd, en in hoeverre veranderd, stond vast uit de grootte en het hoedanige der aardbeving; en wanneer de staat der Kerk bij hen ten volle was verkeerd van het goede tot het boze en van het ware tot het valse, dan verscheen de aarde daar toegerold zoals een boekrol, en heengevoerd; deze dingen worden verstaan onder de woorden in Vers 14 van dit Hoofdstuk, namelijk: “En de hemel is weggeweken evenals een boek dat is toegerold”. Eendere dingen zijn ook gezien door Johannes, want deze was toen hij die dingen zag, in den geest, zoals hij eveneens zelf zegt, Hfdst. I: 10; Hfdst. IV: 2; en hij die ziet in den geest, ziet de dingen die ontstaan en verschijnen in de geestelijke Wereld: uit deze dingen nu blijkt ook, dat met de aardbeving de verandering van den staat der Kerk wordt aangeduid, namelijk van het goede tot het boze, en van het ware tot het valse. Dat onder de aardbevingen en de schokkingen niet iets anders in het Woord wordt verstaan, kan ook vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Joel: *“Vóór Hem werd de aarde beroerd; de hemelen beefden; de zon en de maan werden zwart, en de sterren trokken hun glans in”*, II: 10; met de aarde en met de hemelen hier wordt, zoals meermalen elders, de Kerk aangeduid, met de aarde de uitwendige Kerk, en met de hemelen de inwendige Kerk; onder de uitwendige Kerk wordt verstaan de eredienst vanuit het goede en het ware in den natuurlijke mens, en onder de inwendige Kerk het goede der liefde en des geloofs, hetwelk in den geestelijken mens is, vanuit wien de eredienst is; er is immers een inwendige en een uitwendige mens, of een geestelijke en een natuurlijke; aldus eveneens de Kerk, want de Kerk is in den mens en vanuit de mensen in wie de Kerk is; de verandering en de verdraaiing van de Kerk wordt daarmede aangeduid, dat de aarde werd beroerd en de hemelen beefden; daarmede dat de zon en de maan zwart werden, wordt aangeduid dat er niet het goede der liefde en het ware des geloofs waren; en daarmede dat de sterren hun glans introkken, wordt aangeduid dat er niet langer enige erkentnissen van het ware en het goede waren. Bij Jesaja: *“Ik zal den man mens zeldzamer maken dan zuiver goud; deswege zal Ik den hemel beroeren, en de aarde zal*

beroerd worden van haar plaats, in de verontwaardiging van Jehovah Zebaoth, ten dage van de ontsteking Zijns toorn", XIII: 12, 13; onder den man mens wordt het inzicht verstaan, en onder hem zeldzamer maken dan zuiver goud, wordt verstaan dat er nauwelijks langer inzicht is; onder het inzicht wordt verstaan het inzicht vanuit de ware dingen, want vanuit de ware dingen is alle inzicht; "deswege zal Ik den hemel beroeren, en de aarde zal beroerd worden van haar plaats", betekent dat het goede der liefde en het ware des geloofs is verstrooid, en de eredienst in de uitwendige dingen daaruit; met den hemel en de aarde wordt hier als boven het inwendige en het uitwendige der Kerk aangeduid; het inwendige der Kerk is het goede der liefde en het goede des geloofs, en het uitwendige ervan is de eredienst daaruit, want hoedanig het inwendige van den mens der Kerk is, zodanig is het uitwendige van hem; dit gaat nergens anders vandaan voort dan vanuit het inwendige; zonder dit is de uitwendige eredienst onbeziel, en een woord zonder geest, en de denking waarvanuit het woord is, en de wil waarvanuit het gebaar is, zijn zonder leven, want zij hebben het geestelijke niet in vanuit hetwelk het leven is; wat er wordt aangeduid met de verontwaardiging van Jehovah en de ontsteking Zijns toorns, zal worden gezegd in de ontvouwing tot Vers 17 beneden. Bij denzelfde: "*De sluizen uit de hoogte zijn geopend, en geschokt zijn de fundamenten der aarde, door te verbreken is de aarde verbroken; door te beroeren is de aarde beroerd, door te waggelen waggelt de aarde zoals een dronkaard; zij wankelt zoals een nachthut; en zwaar op haar is haar overtreding; en zij zal vallen en niet langer voortgaan met wederopstaan*", XXIV: 18, 19, 20; dat deze dingen niet zijn gezegd aangaande de aarde, maar aangaande de Kerk, blijkt duidelijk, want wie kan het verstaan dat de fundamenten der aarde zijn geschokt, dat de aarde is beroerd, waggelt zoals een dronkaard, wankelt zoals een nachthut; maar een ieder kan die dingen verstaan als voor de aarde de Kerk wordt gedacht; dat met die woorden de verandering en de verdraaiing van haar wordt aangeduid, is duidelijk, want gezegd wordt: "Zwaar op haar is haar overtreding, en zij zal vallen en niet langer wederopstaan"; en onder de sluizen die uit de hoogte zijn geopend, wordt ook de overstroming van het boze en het valse verstaan. Bij David: "*Geschokt en beroerd is de aarde, en de fundamenten der bergen hebben gebeefd, omdat Hij ontbrand was*", Psalm XVIII: 7, 8; onder deze dingen wordt niet verstaan dat de aarde en haar fundamenten zijn geschokt en beroerd, maar de Kerk, en de ware dingen waarop zij wordt gefundeerd; de aarde immers betekent de Kerk, en de fundamenten der bergen betekenen de ware dingen waarop zij wordt gefundeerd, zijnde de ware dingen vanuit het goede; "omdat Hij was

ontbrand”, betekent iets eenders als in het Woord de ontsteking van Jehovah: dat de aarde wordt geschokt en beroerd, en dat de fundamenten der bergen beven, is vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; aldus immers geschiedt daar, wanneer de staat der Kerk wordt veranderd bij hen die daar wonen; bovendien zijn onder de bergen daar zij die in de ware dingen zijn; want alle woningen der Engelen zijn in die orde, dat op de bergen degenen zijn die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en beneden hen zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn; wanneer de staat van dezen ten aanzien van de ware dingen wordt veranderd, dan schudden de woningen van dezen, aldus de fundamenten der bergen: dat er zulke dingen in de geestelijke Wereld zijn, en dat vanwege de veranderingen van den staat der Kerk bij hen zulke dingen ontstaan, weet niemand dan alleen hij aan wien het is onthuld. Bij Nahum: *“De bergen beven vóór Jehovah, en de heuvelen versmelten, en de aarde wordt verbrand vóór Hem, en het wereldrond en allen die daarin wonen: Zijn ontsteking wordt uitgestort zoals een vuur, en de rotsen worden omgekeerd vóór Hem”*, 1: 5, 6; de bergen betekenen de Kerk waar de liefde tot den Heer is, en de heuvelen de Kerk waar de liefde jegens den naaste is; vandaar wordt met de bergen de liefde tot den Heer aangeduid, en met de heuvelen de liefde jegens den naaste; de oorzaak hiervan is deze, dat de Engelen die in de liefde tot den Heer zijn, op de bergen wonen, en zij die in de liefde jegens den naaste zijn, op de heuvelen; wanneer op de plaats van de liefde tot den Heer de liefde van zich regeert, en op de plaats van de liefde jegens den naaste de liefde van de wereld regeert, dan wordt van de bergen gezegd dat zij beven, en van de heuvelen dat zij versmelten; aldus immers geschiedt in de geestelijke Wereld, maar niet bij de Engelen die in den Hemel zijn, maar bij de geesten die voor zich iets gelijk als een hemel hadden gemaakt op de bergen en de heuvelen vóór het Laatste Gericht: omdat de liefde van zich en van de wereld wordt verstaan, wordt derhalve versmelten gezegd, en eveneens dat de aarde wordt verbrand vóór Hem, en het wereldrond en allen die daarin wonen, voorts dat Zijn ontsteking wordt uitgestort zoals vuur; het vuur immers betekent die liefden, en versmelten en verbrand worden betekent door dezelve vergaan; met de rotsen die worden omgekeerd, worden de ware dingen des geloofs aangeduid, ter oorzaak hiervan dat zij die in het geloof zijn, en vanuit de gehoorzaamheid, hoewel niet vanuit de naastenliefde, het goede doen, op Rotsen in de geestelijke Wereld wonen. Bij Job: *“Jehovah, Die de aarde doet beven uit haar plaats, aldus dat haar pilaren trillen”*, 1x: 6: en bij Jeremia: *“Jehovah God in waarheid, Hij de levende God en de Koning der eeuw; van Zijn toorn trilt de aarde, en de natiën kunnen Zijn verontwaardiging niet verdragen”*,

x: 10; met de aarde wordt ook hier de Kerk aangeduid, maar de Kerk waar de valse dingen zijn; en van deze wordt gezegd dat zij trilt, wanneer men de valse dingen gelooft en ze ware dingen heet; met de natiën worden de boze dingen van het valse aangeduid; de verwerping van hen tot de hel en de ondergang wordt daarmee aangeduid dat de natiën Zijn verontwaardiging niet kunnen verdragen: omdat met de aarde hier de Kerk wordt aangeduid waar de valse dingen zijn, wordt derhalve gezegd: “God in waarheid, Hij de levende God en de Koning der eeuw”; Jehovah immers wordt God en Koning geheten krachtens het Goddelijk Ware, de levende God krachtens het Goddelijk Ware in de Hemelen, en de Koning der eeuw krachtens het Goddelijk Ware op aarde; en omdat in het Woord waar wordt gehandeld over het Ware, ook wordt gehandeld over het Goede, terwille van het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen des Woords, en vandaar omgekeerd waar over het valse, ook over het boze, wordt derhalve ook eraan toegevoegd iets over de natiën, waarmee de boze dingen van het valse worden aangeduid: wat de boze dingen van het valse zijn welke vloeien vanuit de valse dingen van leer, zal met dit worden toegelicht: Waar de leer is dat het geloof-alleen zaligt en niet het goede des levens, voorts dat niets van het boze hem wordt toegerekend die geloof heeft, en dat de mens kan worden gezaligd door het geloof-alleen, ook in het uiterste van zijn leven als hij dan slechts gelooft dat de Heer allen heeft bevrijd van het juk der wet door Zijn vervulling ervan, en dat Hij heeft verzoening gedaan door Zijn bloed, dan zijn de boze dingen die de mens doet vanuit dat geloof, de boze dingen van het valse. Bij Ezechiël: *“Te dien dage waarop Gog zal komen over het land Israëls, zo zal de ontsteking opkomen in Mijn toorn, en in Mijn ijver, en in het vuur der verontwaardiging zal Ik spreken: Indien er niet te dien dage een grote aardbeving zal geweest zijn over het land Israëls, zodat vóór Mij beven de vissen der zee, en de vogel der hemelen, en het wilde dier des velds, en al het kruipende dier kruipende op de aarde, en alle mens die op de aangezichten der aarde is; en de bergen zullen worden omgekeerd, en de treden zullen vallen, en elke muur zal ter aarde storten”*, xxxviii: 18, 19, 20; met Gog wordt de uitwendige eredienst zonder den inwendigen aangeduid; met het land Israëls wordt de Kerk aangeduid; daaruit blijkt, wat het betekent dat te dien dage Gog zal komen over het land Israëls; dat er dan een grote aardbeving zal zijn, betekent de verandering van de Kerk en de omkering ervan; de uitwendige eredienst immers heeft al het zijne vanuit den inwendigen eredienst, en wel dermate dat hoedanig deze is, zodanig gene is; en daarom, waar niet de inwendige eredienst is, daar is de uitwendige eredienst niet eredienst, maar slechts een gebaar en een spreken; de denking die tegelijk

aanwezig is, is vanuit het allene natuurlijke geheugen, en de aandoening is vanuit het lichaam, zodanig als zij is voor den mens krachtens de gewoonte; daarmede dat zullen beven de vissen der zee, de vogel der hemelen, het wilde dier des velds, en al het kruipende dier kruipende op de aarde, worden alle dingen van den mens aangeduid, want met de vissen der zee worden de natuurlijke dingen in het gemeen aangeduid, en in het bijzonder de wetenschappelijke dingen daar; met de vogelen der hemelen worden de verstandelijke dingen in het gemeen aangeduid, in het bijzonder de denkingen vanuit de ware dingen, hier echter vanuit de valse dingen; met het wilde dier des velds wordt aangeduid de aandoening en de begeerte van het valse en het boze; en met het kruipende dier kruipende op de aarde, wordt het zinlijke aangeduid, zijnde het laatste van het natuurlijke, met de verkwikkelijke en de wetenschappelijke dingen daar; en omdat met die dingen alle dingen van den mens worden aangeduid, wordt derhalve gezegd: “en alle mens die op de aangezichten der aarde is”; alle mens in den geestelijken zin is het al des mensen ten aanzien van het inzicht en de wijsheid; daarmede dat de bergen zullen worden omgekeerd, de treden zullen vallen, en elke muur ter aarde zal storten, wordt aangeduid dat al het goede der liefde en al het ware ervan zal vergaan, en dat zo zonder weerstand al het boze en valse zal binnentreden; met de bergen worden de goede dingen der liefde aangeduid, met de treden de ware dingen daaruit, en met den muur de bescherming; en waar niet bescherming is, daar breekt zonder weerstand al het boze en valse binnen: wie ziet niet dat niet worden verstaan de vissen der zee, de vogelen der hemelen, het wilde dier des velds, en het kruipende dier der aarde, welke zullen beven voor Jehovah? Bij Jeremia: *“Van de stem van den val van Edom en van de inwoners van Theman heeft de aarde gebeefd; een geschreeuw; in de zee Suph is de stem ervan gehoord”*, XLIX: 21; onder Edom en de inwoners van Theman worden niet die verstaan, maar de boze en de valse dingen tegenovergesteld aan de goede en ware dingen van het hemels Rijk; vandaar wordt met: *“Van de stem van den val van Edom en van de inwoners van Theman heeft de aarde gebeefd”*, aangeduid dat de Kerk is veranderd en is vergaan door die boze en valse dingen; *“een geschreeuw; in de zee Suph is de stem ervan gehoord”*, betekent hun verdoemenis; de zee Suph is de verdoemenis; geschreeuw betreft de verdoemenis van het boze, stem die van het valse; dat de zee Suph de verdoemenis en de hel betekent, zie men in n. 8099. Bij David: *“O God, gij hebt ons verlaten, Gij hebt een scheur in ons gemaakt; Gij zijt ontstoken geweest; breng ons de rust terug; Gij hebt de aarde doen beven, Gijl hebt verbroken; genees de breuken ervan, omdat zij beroerd is”*, Psalm LX: 3, 4; met de scheur wordt de

wankeling van de Kerk aangeduid, en vandaar de verdraaiing van het ware en het binnenbreken van het valse; dit dus wordt aangeduid met: “Gij hebt de aarde doen beven, Gij hebt verbroken”; en daarmee dat de aarde beroerd is; de aarde is de Kerk. Bij Haggai: *“Nog eens, in dit korte, wanneer Ik ben beroerende de hemelen, en de aarde, en de zee en het droge; en dan zal Ik beroeren alle natiën, opdat kome de keur van alle natiën, en Ik zal dit huis vervullen met heerlijkheid”*, II: 6, 7; deze dingen zijn gezegd aangaande den wederopbouw van den Tempel in Jeruzalem, en met den nieuwen Tempel wordt daar de nieuwe Kerk aangeduid, die door den Heer moet worden geïnstaurerd; dit wordt verstaan onder: “Nog eens, in dit korte”; en daarmee “dat Ik dan alle natiën zal beroeren, opdat daarheen de keur der natiën kome, en Ik zal dit huis vervullen met dierlijkheid”; met de natiën en de keur der natiën, worden allen aangeduid die in het goede zijn; men zie boven n. 175, 331; en met het huis wordt de Kerk aangeduid, en met de heerlijkheid het Goddelijk Ware; die nieuwe Kerk wordt met den Tempel uitvoeriger aldus in dat Hoofdstuk beschreven: *“Groter zal de heerlijkheid van dit latere huis zijn dan van het eerdere, want in deze plaats zal Ik den vrede geven”*, Vers 10; het Gericht dat zal voorafgaan in de geestelijke Wereld, wordt daarmee beschreven “dat Ik ben beroerende de hemelen en de aarde en de zee en het droge; en onder de hemelen en de aarde worden alle innerlijke dingen der Kerk verstaan, en onder de zee en het droge alle uiterlijke dingen ervan. Bij de Evangelisten: *“Natie zal tegen natie worden opgewekt, koninkrijk tegen koninkrijk; er zullen immers zijn pestilentiën, hongersnoden en aardbevingen in verschillende plaatsen”*, Matth. xxiv: 7, 8; Markus XIII: 8; Lukas XXI: II; met natie zal tegen natie worden opgewekt, en koninkrijk tegen koninkrijk, wordt aangeduid dat het boze met het boze zal strijden, en het valse met het valse; met de natie wordt het goede der Kerk aangeduid, en in den tegengestelden zin het boze ervan; en met het koninkrijk wordt het ware der Kerk aangeduid, en in den tegengestelden zin het valse ervan; met er zullen pestilentiën, hongersnoden en aardbevingen in verschillende plaatsen zijn, wordt aangeduid dat er niet langer goede en ware dingen en erkentissen van het goede en ware zullen zijn, en aldus dat de staat der Kerk veranderd is, hetgeen de aardbeving is: in deze Hoofdstukken bij de Evangelisten worden voorzeggd de opeenvolgende staten der Kerk tot aan haar voleinding toe, maar die worden met louter overeenstemmingen beschreven, welke worden ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3353 tot 3356, 3486 tot 3489, 3650 tot 3655, 3751 tot 3757, 3897 tot 3901, 4056 tot 4060, 4229 tot 4231, 4332 tot 4335, 4422 tot 4434. Het wordt ook in het Woord vermeld, dat er een aardbeving is geschied toen de

Heer leed op het kruis, en eveneens toen de Engel nederdaalde en den steen afwentelde van den ingang [*ostium*] des grafs; en met de ene en de andere aardbeving werd de verandering van den staat der Kerk aangeduid; over de aardbeving toen de Heer leed, leest men aldus: *“Het voorhangsel in den Tempel werd gescheurd in twee delen, van het bovenste tot het onderste, en de aarde werd beroerd, en de rotsen werden vaneengereten: de hoofdman over honderd en zij die met hem Jezus bewaakten, ziende de aardbeving, en de dingen die geschied waren, verschrikten zeer, zeggende: Waarlijk, Deze was God’s Zoon”*, Matth. xxvii: 51, 54; en aangaande de aardbeving die geschied is toen de Engel nederdaalde en den steen afwentelde van den ingang des grafs, leest men aldus: *“Toen Maria Magdalena en de andere Maria kwam om het graf te zien, en zie, er geschiedde een grote aardbeving; een Engel des Heren immers daalde neder vanuit den Hemel; toetredende wentelde hij den steen af van den ingang, en zat op denzelve”*, Matth. xxviii: 1, 2; die aardbevingen zijn geschied om aan te wijzen dat de staat der Kerk toen veranderd was; de Heer immers overwon door Zijn laatste Verzoeking, welke Hij verdroeg in Gethsemane en op het kruis, de hellen, en stelde alle dingen daar en in de Hemelen in orde, en eveneens verheerlijkte Hij Zijn Menselijke, dat is, maakte het Goddelijk; derhalve geschiedde er een aardbeving, en werden de rotsen vaneengereten. Dat het voorhangsel van den Tempel werd gescheurd in twee delen, van het bovenste tot het onderste, betekende dat Zijn Menselijke Goddelijk was gemaakt; want binnen het voorhangsel was de Ark waarin de Getuigenis was, en met de Getuigenis werd de Heer aangeduid ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke, zoals men boven in n. 392 zie getoond; het voorhangsel betekende het Uitwendige der Kerk, dat bij de Joden en de Israëlieten was, hetwelk hun ogen bedekte opdat zij niet den Heer en het Goddelijk Ware of het Woord in zijn licht zouden zien. Met de grote aardbeving die is geschied toen de Engel nederdaalde van den Hemel en den steen afwentelde van den ingang des grafs, wordt iets eenders aangeduid, namelijk dat de staat der Kerk geheel en al was veranderd; toen immers stond de Heer wederom op, en nam Hij ten aanzien van Zijn Menselijke alle heerschappij op over den Hemel en de aarde, zoals Hijzelf zegt bij Mattheus, Hfdst. xxviii: 18; dat de Engel den steen afwentelde van den ingang, en daarop zat, betekent dat de Heer al het valse verwijderde dat den toegang tot Hem had afgesloten, en het Goddelijk Ware opende; de steen immers betekent het Goddelijk Ware, hetwelk door de Joden was vervalst door de overleveringen; want er wordt gezegd *dat de Overpriesters en de Farizeërs den steen verzegelden, met de wacht*, Matth. xxvii: 66, doch dat een Engel vanuit den Hemel denzelve verwijderde

en daarop zat. Maar dit zijn weinige dingen die gezegd zijn over deze aardbevingen, voorts over het voorhangsel van den Tempel, en over den steen vóór den ingang van het graf; het zijn nochtans verscheidene dingen die daarmede worden aangeduid, want alle en de afzonderlijke dingen die bij de Evangelisten zijn geschreven over het Lijden des Heren, behelzen verborgenheden en duiden aan. Met de aardbevingen worden ook elders in de Apocalyps veranderingen van den staat der Kerk aangeduid, zoals in Hfdst. XI: 13; Hfdst. XVI: 17, 18, 19.

401. En de zon werd zwart evenals een haren zak, en de maan werd evenals bloed; dat dit betekent dat al het goede der liefde was verdwenen, en vandaar al het ware des geloofs vervalst, staat vast uit de betekenis van de zon, zijnde in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van de Goddelijke Liefde, en vandaar bij den mens het goede der liefde tot den Heer uit den Heer, waarover aanstonds; uit de betekenis van zwart evenals een haren zak, zijnde verdwenen; zwart wordt gezegd vanwege de donkerheid, aldus dat wat niet door enig licht verschijnt; evenals een haren of een harigen zak wordt er gezegd, omdat wordt verstaan het zinlijke van den mens, hetwelk het laatste van het natuurlijke is, en vandaar rondom de innerlijke dingen, en over dezelve donkerheid brengt; er is een tweetal gemoederen bij den mens, een geestelijk en een natuurlijk; het geestelijk gemoed denkt en doorvat vanuit het licht des Hemels, het natuurlijk gemoed echter denkt en doorvat vanuit het licht [*lux*] der wereld; vanuit dit heeft de mens een schijnsel [*lumen*] dat het natuurlijk schijnsel schijnsel wordt genoemd; het is dit gemoed hetwelk de natuurlijke mens wordt genoemd; het eerstgenoemde gemoed echter is dat wat de geestelijke mens wordt genoemd; omdat het natuurlijk gemoed beneden of buiten het geestelijk gemoed is, is het vandaar eveneens rondom hetzelfde; het omwikkelt immers hetzelfde van alle kanten; derhalve wordt er gezegd een haren of een harige zak; wanneer immers het geestelijk gemoed, zijnde het hoger en innerlijk gemoed, is toegesloten, dan is het natuurlijk gemoed, hetwelk lager en uiterlijk is, in de donkerheid ten aanzien van alle dingen des Hemels en der Kerk; al het licht immers hetwelk het natuurlijk gemoed heeft, en deszelfs inzicht maakt, is vanuit het licht van zijn geestelijk gemoed, welke licht het licht des Hemels is; het zinlijke, hetwelk het laatste van het natuurlijke is, is eveneens zoals iets harigs in het licht des Hemels; vandaar is het, dat het haar het laatste van den natuurlijke mens betekent, zijnde het zinlijke van hem; men zie n. 3301, 5247, 5569 tot 5573; deze dingen zijn gezegd opdat men wete, waarom het werd gezegd dat de zon zwart werd evenals een haren zak; uit de betekenis van de maan, zijnde het geestelijk ware, hetwelk het ware des

geloofs wordt genoemd, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van zij werd zoals bloed, zijnde dat het ware is vervalst; het bloed immers betekent in den echten zin het Goddelijk Ware, en in den tegengestelden zin het geweld dat hetzelfde is aangedaan, aldus het Goddelijk Ware vervalst; dat het bloed in het Woord dat betekent, zie men boven in n. 329; daaruit blijkt wat het betekent dat de maan werd evenals bloed. Dat de zon den Heer betekent ten aanzien van de Goddelijke Liefde, en vandaar bij den mens het goede der liefde tot den Heer uit den Heer, en dat de maan het geestelijk ware betekent, is ter oorzaak hiervan dat de Heer in den Hemel waar de hemelse Engelen zijn, als Zon verschijnt, en in den Hemel waar de geestelijke Engelen zijn, als Maan; dat Hij als Zon verschijnt, is vanwege Zijn Goddelijke Liefde, want de Goddelijke Liefde verschijnt zoals een vuur, waarvandaan de Engelen in de Hemelen de warmte hebben; vandaar wordt onder het hemelse en het geestelijke vuur in het Woord de liefde verstaan; dat de Heer als Maan verschijnt, is uit het licht [*lux*] vanuit de Zon; de Maan immers ontleent haar schijnsel [*lumen*] aan die Zon, en het Licht in den Hemel is het Goddelijk Ware; vandaar wordt met het Licht in het Woord het Goddelijk Ware aangeduid; maar over de Zon en over de Maan in de Hemelen, en over het Licht en over de Warmte daaruit, zie men de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125, en n. 126 tot 140, zijn getoond. Dat in het Woord met de Zon de Heer wordt aangeduid ten aanzien van de Goddelijke Liefde, en bij den mens het goede der liefde tot den Heer, en met de Maan de Heer ten aanzien van het geestelijk Goddelijk Ware, staat vast uit deze plaatsen; bij Mattheus: *“Toen Jezus vóór Petrus, Jakobus en Johannes van gedaante werd veranderd, blonk Zijn aangezicht zoals de Zon, en Zijn bekleedselen werden zoals het Licht”*, xvii: 1, 2; omdat de Heer toen werd gezien in Zijn Goddelijke, verscheen Hij ten aanzien van het aangezicht als Zon, en ten aanzien van de bekleedselen als Licht; het aangezicht immers stemt overeen met de liefde, en de bekleedselen stemmen overeen met de ware dingen; en omdat de Goddelijke Liefde in Hem was, blonk derhalve Zijn aangezicht als de Zon; en omdat het Goddelijk Ware vanuit Hem was, werden derhalve Zijn bekleedselen zoals het Licht; het Licht is ook in den Hemel het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer als Zon; dat het aangezicht, wanneer het den Heer betreft, de Liefde en al het Goede is, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5585, 9306, 9546, 9888; en dat de bekleedselen, wanneer het den Heer betreft, het Goddelijk Ware betekenen, zie men boven in n. 64, 195. Eender verschijnt de Heer in den Hemel vóór de Engelen, wanneer Hij Zich aan hen aanwezig vertoont, maar dan verschijnt Hij buiten

de Zon; deswege ook werd Hij eender gezien door Johannes toen hij in den geest was, zoals vaststaat in de Apocalyps, waar wordt gezegd *dat het aangezicht van den Zoon des Mensen werd gezien evenals de Zon flitst in haar macht*, Hfdst. I: 16; dat het de Heer is Die gezien werd, is duidelijk; men zie boven n. 63. Eender toen de Heer werd gezien door Johannes zoals een Engel, waarover aldus: *“Ik zag een sterken Engel, nederdalende vanuit den Hemel, omgeven met een wolk, en een regenboog rondom het hoofd, en Zijn aangezicht zoals de Zon”*, Apoc. x: 1; onder de Engelen immers in het Woord in deszelfs geestelijken zin worden niet Engelen verstaan, maar enig Goddelijke vanuit den Heer, aangezien het Goddelijke dat verschijnt vanuit hen, niet is van hen, maar is des Heren bij hen; eender spreken zij het Goddelijk Ware dat zij spreken, hetwelk vol is van wijsheid, niet uit zich maar uit den Heer; zij zijn immers mensen geweest, en de mensen hebben alle wijsheid en inzicht uit den Heer; daaruit kan vaststaan, dat onder den Engel in het Woord de Heer wordt verstaan, Die ook dan zoals Zon verscheen: dat onder den Engel in het Woord enig Goddelijk uit den Heer wordt verstaan, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1925, 2821, 3039, 4085, 6280, 8192; dat de Engelen vandaar in het Woord goden worden geheten, n. 4295, 4402, 7268, 7873, 8301, 8192. Toen vandaar de Kerk werd uitgebeeld zoals een Vrouw, verscheen rondom haar de Zon, waarover aldus in de Apocalyps: *“Een groot teken werd gezien in den Hemel, een Vrouw omgeven van de Zon, en de Maan onder haar voeten, en op het hoofd een kroon van twaalf sterren”*, XII: 1; dat met de Vrouw daar de Kerk wordt aangeduid, zal men zien in de ontvouwing die in hetgeen volgt zal worden gegeven; dat de Vrouw de Kerk betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 252, 253, 749, 770; en omdat de Kerk is uit den Heer, werd zij derhalve gezien omgeven van de Zon: wat daarmede wordt aangeduid dat de Maan onder haar voeten, en dat op het hoofd een kroon van twaalf sterren was, zal ook in die ontvouwing worden gezegd. Vandaar wordt gezegd door David: *“De God Israëls heeft gezegd, de Rots Israëls heeft tot mij gesproken, zoals het morgenlicht, wanneer de zon opgaat, van een morgen zonder wolken, van den glans na den regen”*, II Sam. XXIII: 3, 4; onder den God Israëls en onder de Rots Israëls wordt verstaan de Heer ten aanzien van de Kerk en ten aanzien van het Goddelijk Ware daar, onder den God Israëls ten aanzien van de Kerk, en onder de Rots ten aanzien van het Goddelijk Ware daar; en omdat de Heer de Zon van den Engellijken Hemel is, en het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem het Licht van dien Hemel is, wordt derhalve van het Goddelijke gezegd dat Hij heeft gesproken, zijnde het Goddelijk Ware, zoals het Morgenlicht, wanneer de Zon opgaat; omdat dit zuiver is, en voortgaat

vanuit Zijn Goddelijke Liefde, wordt er derhalve aan toegevoegd: “Van een morgen zonder wolken, van den glans na den regen”; de glans immers van het Licht of van het Goddelijk Ware, voortgaande uit Hem, is vanuit de Goddelijke Liefde; na den regen betekent na de vergemeenschatting en de opneming, want de glans ervan alsdan is bij de Engelen en de mensen met wie het wordt vergemeenschat en door wie het wordt opgenomen: dat de Rots en de Steen Israëls de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men in n. 6426, 8581, 10580; en dat het Licht is het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer als Zon, aldus vanuit Zijn Goddelijke Liefde, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140. Eender wordt gezegd van hen die Jehovah liefhebben, in het Boek der Richteren: “*Zij die Hem liefhebben, zullen zijn zoals het opgaan der Zon in haar macht*”, v: 31; dat Jehovah in het Woord de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1736, 2921, 3035, 5041, 6303, 6281, 8864, 9315, 9373, 10146; van hen die Hem liefhebben wordt gezegd: “Zoals het opgaan der Zon in haar macht”, waarmede wordt aangeduid des Heren Goddelijke Liefde in hen; van hen wordt ook gezegd dat zij zullen schitteren zoals de Zon, bij Mattheus: “*De gerechten zullen schitteren zoals de Zon in het Koninkrijk Mijns Vaders*”, XIII: 43; Gerechten worden in het Woord degenen geheten die den Heer liefhebben, dat is, vanuit de liefde Zijn geboden doen; en die schitteren [*fulgent*, letterlijk flitsen] ten aanzien van het aangezicht met een schittering [*jubar*] zoals vanuit de zon, omdat de Goddelijke Liefde des Heren aan hen wordt vergemeenschat en door hen wordt opgenomen, tengevolge waarvan de Heer in het midden van hen is, dat is, in de innerlijke dingen van hen, welke zich openbaren in het aangezicht; dat degenen gerechten worden geheten die in het goede der liefde tot den Heer zijn, zie men boven, n. 204. Bij David: “*Zijn zaad zal zijn tot in het eeuwige, en Zijn Troon zoals de Zon vóór Mij, zoals de Maan, vast tot in het eeuwige, en de Getuige in de wolken getrouw*”, Psalm LXXXIX: 37, 38; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer, en aangaande den Hemel en Zijn Kerk, want onder David, over wien daar in den zin der letter wordt gehandeld, wordt de Heer verstaan; men zie boven n. 205; met Zijn zaad dat tot in het eeuwige zal zijn, wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en eveneens worden degenen aangeduid die hetzelfde opnemen; met Zijn Troon die zal zijn zoals de Zon vóór Mij, wordt de Hemel en de Kerk van Hem aangeduid, die in het hemels Goede zijn, zijnde het goede der liefde; met den Troon die zoals de Maan vast is tot in het eeuwige, wordt de Hemel en de Kerk aangeduid die in het geestelijk Goede zijn, zijnde het Goddelijk Ware; met den Getuige in de

wolken getrouw, wordt het Woord aangeduid in den zin der letter, hetwelk de Getuige wordt genoemd, omdat het getuigt; de wolk is de zin der letter des Woords. Bij denzelfde: “Zij zullen U vrezen met de Zon, en vóór de Maan, een geslacht der geslachten; in Zijn dagen zal de gerechte bloeien, en veel vrede totdat de maan niet is: Zijn Naam zal zijn tot in het eeuwige; vóór de Zon zal Hij den Naam van Zoon hebben; en in Hem zullen alle natiën gezegend worden”, Ps. LXXII: 5, 7, 17; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande den Heer, want er wordt in dien gansen Psalm over Hem gehandeld; en omdat de Heer in den Hemel aan hen die in Zijn hemels Rijk zijn, als Zon verschijnt, en aan hen die in Zijn geestelijk Rijk zijn, als Maan, wordt er derhalve gezegd: “Zij zullen U vrezen met de Zon, en vóór de Maan, een geslacht der geslachten”; dat te dien dage de gerechte zal bloeien, en veel vrede totdat de maan niet is, daarmede wordt aangeduid dat zij die in de liefde tot den Heer zijn, zullen zijn in de ware dingen vanuit dat goede, want de ware dingen bij hen die in het hemels Rijk zijn of die in de liefde tot den Heer zijn, zijn hun ingeënt; gerechten immers worden diegenen geheten die in het goede der liefde zijn, en vrede wordt gezegd met betrekking tot dat goede; maar opdat men wete hoe dit moet worden verstaan, namelijk: “Totdat de maan niet is”, zal het worden gezegd; het licht voortgaande uit den Heer als Zon, verschilt van het licht dat voortgaat uit den Heer als Maan in de Hemelen, zoals het licht der zon in de wereld overdag van het licht der maan des nachts; eender verschilt het inzicht dergenen die in het licht der Zon des Hemels zijn, van het inzicht dergenen die in het licht [*lux*] der Maan daar zijn; en daarom zijn zij die in het licht der Zon daar zijn, in het zuiver Goddelijk Ware; doch zij die in het licht der Maan daar zijn, zijn in het niet-zuivere Goddelijk Ware; zij zijn immers in vele valse dingen, welke zij hebben getrokken vanuit den niet-verstanen zin der letter des Woords, welke valse dingen hun nochtans zoals ware dingen verschijnen; uit deze dingen kan vaststaan dat met: “Totdat de maan niet is”, wordt aangeduid totdat bij hen [niet] het zoals het ware verschijnende valse is, maar het zuivere ware hetwelk één maakt met het goede der liefde: maar men moet weten dat de valse dingen dergenen die in het schijnsel [*lumen*] der Maan in de Hemelen zijn, valse dingen zijn waarin niet het boze is, en dat derhalve die dingen door den Heer worden aangenomen alsof zij ware dingen waren, over welke valse dingen men zie in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 21; dit dus is het, wat wordt aangeduid met: “Totdat de maan niet is”, namelijk bij degenen die worden verstaan onder de gerechten, in wie veel vrede is: in den hoogsten zin echter wordt onder die woorden de Heer verstaan ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke, namelijk dat Dit

zal zijn het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde; en daarom wordt er ook aan toegevoegd: “Vóór de Zon zal Hij den Naam van Zoon hebben”; onder den Zoon wordt het Goddelijk Menselijke des Heren verstaan; en omdat onder de natiën allen worden verstaan die in het goede zijn, of die het goede der liefde uit den Heer opnemen, wordt derhalve gezegd: “En in Hem zullen alle natiën worden gezegend”; dat met de natiën degenen worden aangeduid die in het goede zijn, en met de volken zij die in de ware dingen zijn, zie meuboven, n. 331. Bij Jesaja: “*Er zullen zijn op allen hogen berg, en op allen verheven heuvel, beken, waterleidingen, op den dag der grote slachting, wanneer de torens zullen vallen; en het licht der Maan zal zijn zoals hetlicht der Zon, en het licht der Zon zal zeventvoudig zijn zoals het licht van zeven dagen*”, xxx: 25, 26; deze dingen zijn gezegd aangaande het Laatste Gericht, hetwelk wordt verstaan onder den dag der grote slachting, wanneer de torens zullen vallen; onder de torens die zullen valen, worden degenen verstaan die in de boze dingen zijn, en de valse dingen daaruit, in het bijzonder zij die in de liefde van heersen door de heilige dingen der Kerk zijn; men zie in het Werk OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 56, 58; dat dan aan hen die in de liefde tot den Heer zijn, en in de liefde jegens den naaste, het zal worden gegeven de ware dingen te verstaan, wordt daarmede aangeduid “dat er zullen zijn op allen hogen berg, en op allen verheven heuvel, beken, waterleidingen”; zij die op den hogen berg zijn, zijn zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, want de hoge berg betekent dat goede; zij die op den verheven heuvel zijn, zijn zij die in het goede der liefde jegens den naaste zijn; de heuvel immers betekent dat goede; de beken en de waterleidingen betekenen het inzicht vanuit de ware dingen; dat dan het ware in het geestelijk Rijk des Heren zal zijn zoals het ware eerder in het hemels Rijk was, en dat dan het ware in het hemels Rijk het goede der liefde zal zijn, wordt daaronder verstaan dat het licht der Maan zal zijn zoals het licht der Zon, en het licht der Zon zal zeventvoudig zijn zoals het licht van zeven dagen; onder het licht immers wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, onder het licht der Maan het Goddelijk Ware in het geestelijk Rijk, en onder het licht der Zon het Goddelijk Ware in het hemels Rijk; met het zeventvoudige wordt aangeduid het volle en het volmaakte, en het ware is dan vol en volmaakt, wanneer het is het goede, of het goede in vorm; dat niet worden verstaan de zon en de maan op aarde, maar de Zon en de Maan in de Hemelen, kan vaststaan: men moet weten dat de Heer wanneer het Laatste Gericht wordt voltrokken, in de Hemelen in een veel groter schittering en glans [*jubar et splendor*] verschijnt dan bij andere gelegenheden, en dit ter oorzaak hiervan, dat dan de Engelen daar sterker

moeten worden beschermd; de lagere dingen immers, waarmede de uiterlijke dingen der Engelen vergemeenschatting hebben, zijn dan in beroering; vandaar is het ook, dat er, omdat hier over het Laatste Gericht wordt gehandeld, wordt gezegd dat het licht der Maan zal zijn zoals het licht der Zon, en dat het licht der Zon zevenvoudig zal zijn zoals het licht van zeven dagen; en derhalve wordt gezegd dat er dan zullen zijn beken, waterleidingen, op allen hogen berg en op allen verheven heuvel, waarmede wordt aangeduid een overvloeiend inzicht bij hen die op de hogere bergen en op de hogere heuvelen zijn, want de lagere bergen en heuvelen zijn zij over wie toen het Laatste Gericht werd voltrokken; dat de Heer aan hen die in Zijn hemels Rijk zijn, verschijnt als Zon, en aan hen die in Zijn geestelijk Rijk zijn, als Maan, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 126; en dat het Licht vanuit dezelve het Goddelijk Ware is, n. 127 tot 140 daar. Bij denzelfde: *“Uw Zon zal niet meer ondergaan, en uw Maan zal niet worden ingetrokken, omdat Jehovah voor u zal zijn tot een licht der eeuwigheid, en de dagen van uw rouw zullen vervuld worden”*, LX: 20; daar wordt gehandeld over den Heer, en over den nieuwen Hemel en de nieuwe Aarde, dat is, over de door Hem te instaureren Kerk; dat het goede der liefde tot den Heer en het goede der liefde jegens den naaste niet zal vergaan voor hen die in die Kerk zijn, wordt daaronder verstaan dat uw Zon niet meer zal ondergaan, en uw Maan niet zal worden ingetrokken; de Heer immers verschijnt aan hen die in het goede der liefde tot Hem zijn, als Zon, en aan hen die in de ware dingen vanuit het goede der liefde jegens den naaste zijn, als Maan; vandaar wordt met uw Zon het goede der liefde tot den Heer aangeduid, en met uw Maan het goede der naastenliefde, hetwelk in zijn wezen het ware vanuit het goede is; dat zij tot in het eeuwige zullen zijn in de ware dingen vanuit het goede der liefde en in de ware dingen vanuit het goede der naastenliefde, wordt daaronder verstaan *“dat Jehovah voor u zal zijn tot een licht der eeuwigheid, en dat de dagen van uw rouw zullen worden vervuld”*; het licht der eeuwigheid wordt gezegd met betrekking tot hen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en de vervulling van de dagen van den rouw met betrekking tot hen die in het goede der liefde jegens den naaste of in de ware dingen vanuit het goede zijn; de rouw immers bij hen die van de Oude Kerken waren, beeldde de smart uit vanwege het verloren of teloor gegane ware en goede; dat zij zullen vervuld worden, betekent dat zij een einde zullen vinden, en zo dat zij in de ware dingen vanuit het goede zullen zijn. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat de Zon werd zoals een haren zak en de Maan werd zoals bloed, namelijk dat het goede der liefde tot den Heer is verdwenen,

en vandaar het ware vervalst; bijna eendere dingen worden in deze volgende plaatsen aangeduid; bij Jesaja: *“Zie, de dag van Jehovah komt, gruwelijk, èn van verontwaardiging èn van ontsteking des toorns, om het land te stellen tot woestheid, en opdat Hij de zondaars ervan uit hetzelfde verdoe; want de sterren der hemelen en hun gesternten lichten niet met hun licht; de Zon wordt verduisterd in haar opgang, en de Maan laat haar schijnsel niet glanzen: Ik zal over het wereldrond de boosheid bezoeken, en over de goddelozen hun ongerechtigheid”*, XIII: 9, 10, 11; met den dag van Jehovah, gruwelijk, van verontwaardiging en van ontsteking des toorns, wordt de dag van het Laatste Gericht aangeduid; daarmede dat de sterren der hemelen en hun gesternten niet met hun licht lichten, de Zon verduisterd wordt in haar opgang, en de Maan haar licht niet laat glanzen, wordt aangeduid dat de erkentissen van het goede en het ware vergaan, voorts het goede der liefde tot den Heer, en het goede der liefde jegens den naaste, en vandaar het ware dat het ware des geloofs wordt genoemd; met de sterren immers worden de erkentissen van het goede aangeduid, met de gesternten de erkentissen van het ware, met de Zon het goede der liefde tot den Heer, en met de Maan het goede der liefde jegens den naaste, hetwelk in zijn wezen het ware vanuit het goede is, en het ware des geloofs wordt genoemd; van de Zon wordt gezegd dat zij wordt verduisterd in haar opgang, en van de Maan dat zij haar licht niet laat glanzen; niet dat de Zon en de Maan in de engellijke Hemelen wordt verduisterd, want de Zon is daar altijd in haar straling, en de Maan in haar glans; maar voor hen die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, zijn de goede en de ware dingen het aldus, en daarom is het volgens den schijn aldus gezegd; zij die immers in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, keren zich af van het goede der liefde en der naastenliefde, bijgevolg van den Heer, en dan willen zij niet dan het boze en denken zij niet dan het valse, en zij die niet iets anders willen en denken, zien niet dan donkerheid en duisternis in zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn: omdat dezulken worden verstaan bij wie de Zon wordt verduisterd en de Maan haar licht niet laat glanzen, wordt er derhalve gezegd: *“Om het land te stellen tot woestheid, en opdat Hij de zondaar ervan vanuit hetzelfde verdoe”*; en daarna: *“Ik zal over het wereldrond de boosheid bezoeken, en over de goddelozen hun ongerechtigheid”*; met het land en het wereldrond wordt de Kerk aangeduid, en met die stellen tot woestheid, wordt aangeduid dat er niet langer enig goede is; en met bezoeken over het wereldrond de boosheid en over de goddelozen hun ongerechtigheid, wordt het Laatste Gericht aangeduid. Bij Ezechiël: *“Bedekken zal Ik, wanneer Ik u zal hebben uitgeblust, de Hemelen, en Ik zal hun sterren zwart maken; de*

Zon zal Ik met een wolk bedekken, en de Maan zal haar licht niet laten lichten; alle luchters des lichts [luminaria lucis] in de Hemelen zal Ik zwart maken over u, en Ik zal duisternis geven over uw land”, xxxii: 7, 8; deze dingen zijn gezegd over Farao, den koning van Egypte, met wien daar wordt aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken; wanneer deze is afgescheiden, zo is hij geheel en al in donkerheid en duisternis ten aanzien van alle dingen die des Hemels en der Kerk zijn, en voor zoveel als hij is afgescheiden, ontkent hij die dingen; want de natuurlijke mens ziet niets in zulke dingen uit zich, maar door den geestelijken mens uit den Heer; de natuurlijke mens immers is in de warmte en het licht der wereld, doch de geestelijke is in de warmte en het licht des Hemels; uit deze dingen blijkt, wat onder de afzonderlijke dingen daar wordt verstaan, namelijk dat met: “Bedecken zal Ik, wanneer Ik u zal hebben uitgeblust, de Hemelen”, de innerlijke dingen worden aangeduid, welke in het licht des Hemels zijn; met “Ik zal hun sterren zwart maken”, worden de erkentissen van het goede en het ware aangeduid; met “Ik zal de Zon met een wolk bedekken”, wordt het goede der liefde tot den Heer aangeduid; met “de Maan zal haar licht niet laten lichten”, wordt het goede der liefde jegens den naaste en vandaar het ware des geloofs aangeduid; met “alle luchters des lichts zal Ik over u zwart maken”, worden alle ware dingen aangeduid; en met “Ik zal duisternis geven over uw land”, worden de valse dingen aangeduid. Bij Joël: *De dag van Jehovah komt, een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolk en duisterheid; vóór Hem is de aarde beroerd; de Zon en de Maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haar glans ingetrokken*”, ii: 1, 2, 10; bij denzelfde: “*De Zon zal verkeerd worden in duisternis, en de Maan in bloed, eer dat de grote en verschrikkelijke dag van Jehovah komt*”, ii: 31. Bij denzelfde: “*Nabij is de dag van Jehovah in het afgesneden dal; de Zon en de Maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haar glans ingetrokken*”, iii: 14, 15. Bij de Evangelisten: “*Terstond na de verdrukking dier dagen zal de Zon verduisterd worden, en de Maan zal haar licht niet geven, en de sterren zullen van den Hemel vallen*”, Matth. xxiv: 29; Markus xiii: 24, 25. In de Apocalyps: “*De vierde Engel heeft gebazuind, en het derde deel der Zon werd geslagen, en het derde deel der Maan, en het derde deel der sterren, en het derde deel ervan werd verduisterd, en de dag lichte niet voor het derde deel ervan, en de nacht eender*”, viii: 12; en elders: “*Er is rook opgegaan vanuit den put des afgronds, zoals de rook eens groten ovens, en de Zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook*”, ix: 2; dat in deze plaatsen onder de zwart en verduisterd geworden Zon en Maan wordt verstaan dat er niet meer het goede noch het ware is, staat vast uit de dingen die boven

gezegd zijn, en daarom worden zij niet verder ontvouwd. Aangezien zulke dingen met de verduisterde Zon worden aangeduid, werd derhalve, toen de Heer op het kruis was, omdat Hij door de Kerk, welke toen bij de Joden was, geheel en al verworpen was, en zij vandaar in dichte duisternissen of valse dingen waren, de Zon verduisterd, waarover aldus bij Lukas: *“In de zesde ure werd er duisternis over de ganse aarde, tot de negende ure toe; de zon werd immers verduisterd”*, xxiii: 44, 45; dit is geschied tot een teken en een aanwijzing, dat de Heer was ontkend, en dat er vandaar niet enig goede en ware was bij hen die van de Kerk waren; alle tekenen vanuit de Hemelen immers bij hen beeldden uit en betekenden zulke dingen die der Kerk zijn, ter oorzaak hiervan, dat de Kerk bij hen een uitbeeldende Kerk was, of bestond uit zulke dingen in de uitwendige dingen die de inwendige dingen der Kerk uitbeeldden en vandaar betekenden; dat er duisternis werd over de ganse aarde, betekende niets dan valse dingen van het boze bij hen die van de Kerk waren; de ganse aarde is de ganse Kerk, en de duisternis betekent de valse dingen; dat het gedurende drie uren was, namelijk van het zesde uur tot het negende, betekende dat er louter het valse was en volstrekt niet enig ware; drie immers betekent het valse, het ganse en het volstreckte, en zes en negen betekenen alle dingen in de samenvatting, hier de valse en de boze dingen; en aangezien de valse en de boze dingen bij hen waren, omdat de Heer was ontkend, wordt derhalve gezegd: “En er werd duisternis, en de zon werd verduisterd; onder de zon die verduisterd werd, wordt de Heer verstaan, van Wien er wordt gezegd dat Hij verduisterd is, wanneer de valse dingen dermate regeren, dat Hij niet wordt erkend, en dermate de boze dingen dat Hij wordt gekruisigd; dat alle en de afzonderlijke dingen die in het Woord over het Lijden des Heren worden vermeld, aanduiden, zie men boven in n. 64, 83, 195 einde. Bij Micha: *“Jehovah zeide tegen de Profeten die het volk verleiden: Nacht zal het zijn voor u in plaats van gezicht, en duisternis zal voor u opkomen in plaats van waarzegging, en de Zon zal ondergaan over de profeten, en de dag zal zwart worden over hen”*, iii: 5, 6; wat deze dingen in den geestelijken zin betekenen, zie men boven in n. 372, waar zij zijn ontvouwd. Bij Amos: *“Het zal te dien dage geschieden, Ik zal de Zon doen ondergaan op den middag, en Ik zal de aarde verduisteren in den dag des lichts”*, viii: 9; met deze dingen wordt aangeduid, dat in de Kerk waar het Woord is, vanuit hetwelk men kan weten wat het goede en het ware is, nochtans niets dan het boze en het valse is; de Zon doen ondergaan, en de aarde verduisteren, betekent het boze des levens en het valse der leer in de Kerk; met den opgang der Zon immers wordt het goede der liefde aangeduid, zijnde het goede des levens, en met den ondergang der Zon wordt het boze

der liefde aangeduid, zijnde het boze des levens; en met de verduistering der aarde wordt aangeduid het valse der leer daaruit; de duisternis betekent de valse dingen, en de aarde de Kerk; met op den middag en in den dag des lichts, wordt aangeduid wanneer daar de erkenissen van het goede en het ware kunnen zijn, omdat zij het Woord hebben; de middag betekent waar de erkenissen van het goede zijn, en de dag des lichts, waar de erkenissen van het ware zijn; dat zij vanuit het Woord zijn, is omdat deze dingen worden gezegd aangaande de Kerk waar het Woord is. Bij Habakuk: “*De bergen werden beroerd, de overstroming der wateren ging voorbij; de Zon, de Maan, stond in [haar] standplaats; tot licht gaan Uw pijlen uit, tot glans de bliksem Uwer spies*”, III: 10, 11; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over het Laatste Gericht dan door Hem; daarmede dat de bergen werden beroerd, de overstroming der wateren voorbijging, wordt aangeduid dat degenen verworpen zijn die in de liefde van zich en van de wereld zijn door de valse dingen van het boze waarin zij zich hebben gestort; de bergen betekenen de liefde van zich en van de wereld, en de overstroming der wateren betekent de binnenstorting in de valse dingen daaruit; de wateren zijn de valse dingen, en de overstroming is de binnenstorting; dat dan de echte ware en goede dingen niet verschijnen, maar in de plaats ervan hersenschimmige [*fatua*] ware en goede dingen, welke in zich valse en boze dingen zijn, wordt aangeduid met “tot licht gaan Uw pijlen uit, tot glans de bliksem Uwer spies”; de pijlen of de flitsen betekenen de hersenschimmige ware dingen, welke in zich valse dingen zijn, en de bliksem der spies betekent de hersenschimmige goede dingen, welke in zich de boze dingen van het valse zijn; zulke tekenen verschijnen ook in de geestelijke wereld bij hen die in de valse dingen vanuit de liefden van zich en van de wereld zijn, wanneer het Laatste Gericht er is, en dezulken worden verworpen. Aangezien bij dien Profeet wordt gezegd: *De zon en de Maan stonden in haar standplaats*, zal het ook worden ontvouwd wat daarmede wordt aangeduid dat de Zon in Gibeon rustte en de Maan in het dal van Ajalon, waarover aldus bij Jozua: “*Toen sprak Jozua tot Jehovah, en hij zeide in de ogen van Israël: Zon, in Gibeon rust, en Maan, in het dal van Ajalon; en de Zon rustte, en de Maan stond, totdat de natie zich gewroken had op zijn vijanden; is dit niet geschreven op het Boek des Rechten? En de Zon stond in het midden des Hemels, ook haastte zij niet onder te gaan wel een gehelen dag*”, x: 12, 13; dat gezegd wordt dat de Zon stond in Gibeon, en de Maan in het dal van Ajalon, betekende dat de Kerk geheel en al was verwoest ten aanzien van elk goede en ware; gestreden werd immers toen tegen den Koning van Hierosolyma en de koningen der Emorrieten, en met den Koning van

Hierosolyma wordt aangeduid het ware der Kerk, geheel en al verwoest door de valse dingen, en met de koningen der Emorrieten wordt aangeduid het goede der Kerk, verwoest door de boze dingen; derhalve werden die Koningen geslagen door hagelstenen, waarmede de afschuwelijke valse dingen van het boze worden aangeduid; gezegd wordt dat de Zon en de Maan stonden in de standplaats, namelijk vóór de zonen Israëls opdat zij hun vijanden zouden zien; maar dit is een profetisch iets, hoewel het historisch is medegedeeld, zoals hieruit kan vaststaan, dat er wordt gezegd: *Is dit niet geschreven op het Boek des Rechten*, welk Boek profetisch was, waaraan die dingen zijn ontleend; weswege vanuit dat Boek ook wordt gezegd: “*Totdat de natie zich gewroken had op zijn vijanden*”, en niet: “*Totdat de zonen Israëls zich gewroken hadden op hun vijanden*”; natie immers wordt op profetische wijze gezegd; hetzelfde kan ook hieruit vaststaan, dat dit wonder, indien het geheel en al aldus was geschied, de algehele natuur der wereld zou hebben omgekeerd, hetgeen de overige wonderen in het Woord niet doen; en daarom, opdat men zal weten dat dit op profetische wijze was gezegd, wordt er gezegd: “*Is niet aldus geschreven op het Boek des Rechten?*” Maar dat nochtans een Licht aan hen vanuit den Hemel is gegeven, een Licht zoals dat der Zon in Gibeon, en een Licht zoals dat der Maan in het dal van Ajalon, daaraan valt niet te twijfelen. Bij Jeremia: “*Verkwijnen zal zij die zeven had gebaard; zij zal haar ziel uitblazen; haar Zon zal ondergaan wanneer het nog dag is; zij zal beschaamd worden en blozen, en hun overblijfselen zal Ik aan het zwaard geven vóór hun vijanden*”, xv: 9; met “*verkwijnen zal zij die zeven had gebaard, zij zal haar ziel uitblazen*”, wordt aangeduid dat de Kerk waaraan het Woord en door hetzelfde alle ware dingen zijn gegeven, zal vergaan; zeven baren is begiftigd worden met alle ware dingen der Kerk; eender als in Boek I van Samuel, Hfdst. II: 5; men zie boven n. 257; met “*haar Zon zal ondergaan wanneer het nog dag is*,” wordt aangeduid dat het goede der Kerk zal vergaan, hoewel zij het Woord heeft, en door hetzelfde in het licht kan zijn; “*zij zal beschaamd worden en blozen*”, namelijk de Zon, betekent, omdat het goede en het ware niet worden opgenomen, maar het boze en het valse, (zoals eveneens blijkt uit de vlak hierop volgende plaats bij Jesaja); “*Hun overblijfselen zal Ik aan het zwaard geven vóór hun vijanden*”, betekent dat al het overige goede en ware zal vergaan door het valse vanuit het boze; de overblijfselen zijn al het overige; aan het zwaard gegeven worden, is vergaan door de valse dingen; de vijanden zijn de boze dingen. Bij Jesaja: “*Jehovah zal bezoeking doen over het leger der hoogte in de hoogte, en over de koningen der aarde op de aarde; dan zal de Maan blozen, en de Zon zal beschaamd worden*”, xxiv: 21, 23; bezoeking doen

betekent vernietigen, omdat de bezoeking aan het Gericht voorafgaat, wanneer degenen worden vernietigd die in de boze dingen en in de valse dingen daaruit zijn; met het leger der hoogte in de hoogte worden aangeduid alle boze dingen die vanuit de liefde van zich zijn, met het leger alle boze dingen, met de koningen der aarde de valse dingen van elk geslacht, en met de aarde wordt de Kerk aangeduid; daaruit kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met: “Jehovah zal bezoeking doen over het leger der hoogte in de hoogte, en over de koningen der aarde op de aarde”; dat gezegd wordt: “Over het leger der hoogte in de hoogte”, is omdat zij die in de liefde van zich zijn, in de geestelijke wereld de hoge plaatsen opzoeken; met “dan zal de Maan blozen, en de Zon zal beschaamd worden”, wordt aangeduid dat er niet langer opneming is van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; de Maan en de Zon betekenen het ware des geloofs en het goede der liefde, en van deze wordt blozen en beschaamd worden gezegd wanneer zij niet langer worden opgenomen, maar in de plaats ervan het valse en het boze. Bij David: *“Jehovah, Die de Hemelen heeft gemaakt door Zijn inzicht; Hij heeft de aarde uitgebreid op de wateren, Hij heeft de grote luchters [luminaria] gemaakt, de Zon tot heerschappij in den dag, de Maan en de sterren tot heerschappij in den nacht: Hij heeft Egypte geslagen in hun eerst verwekten, en Israël uitgeleid uit het midden van hen”*, Psalm CXXXVI: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; wie niets kent aangaande den geestelijken zin des Woords, zal van mening zijn dat deze dingen niets anders insluiten, dan hetgeen uitkomt in den zin der letter, maar nochtans sluiten de afzonderlijke dingen zulke dingen in die der engellijke wijsheid zijn, welke alle zijn Goddelijke hemelse en geestelijke dingen; de nieuwe schepping of de wederverwekking van de mensen der Kerk, uit wie de Kerk is, wordt met die dingen beschreven; met de Hemelen die Hij door Zijn inzicht heeft gemaakt, worden de inwendige dingen van de mensen der Kerk aangeduid, welke met één woord de geestelijke mens worden genoemd, waar het inzicht zetelt, en waar de Hemel van hen is; met de aarde welke Hij op de wateren heeft uitgebreid, wordt het uitwendige der Kerk aangeduid, hetwelk met één woord de natuurlijke mens wordt genoemd; hier wordt uitgebreid worden op de wateren gezegd, omdat daar de ware dingen zijn door welke hij wordt wederverwekt; de wateren zijn de ware dingen; met de grote luchters, de Zon, de Maan, en de Sterren, worden aangeduid het goede der liefde, het ware vanuit dat goede, en de erkennenissen van het goede en het ware; met de Zon het goede der liefde, met de Maan het ware vanuit dat goede, en met de Sterren de erkennenissen van het goede en het ware; dat van de Zon wordt gezegd dat zij is gemaakt tot heerschappij in den dag, is omdat de dag het

licht van den geestelijken mens betekent; hij heeft immers verlichting en doorvatting vanuit het goede der liefde; en dat gezegd wordt dat de Maan en de Sterren zijn gemaakt tot heerschappij in den nacht, is omdat de nacht het licht van den natuurlijken mens betekent; het licht immers van deze is ten opzichte van het licht van den geestelijken mens vergelijkenderwijs zoals het licht van den nacht uit de maan en de sterren, ten opzichte van het licht van den dag uit de zon; omdat er wordt gehandeld over de wederverwekking van de mensen der Kerk, volgt derhalve ook: “Hij heeft Egypte geslagen in hun eerstverwekten, en Israël uitgeleid uit het midden van hen”; met Egypte immers wordt aangeduid de natuurlijke mens zodanig als hij is uit geboorte, namelijk in louter valse dingen vanuit het boze; diens eerstverwekte dingen [*primogenita*] zijn de dingen die primair zijn; de vernietiging van deze dingen als de mens wordt wederverwekt, wordt daaronder verstaan dat Hij Egypte heeft geslagen in hun eerstverwekten; met Israël wordt de geestelijke mens aangeduid; en met hem uitleiden uit het midden van hen, wordt aangeduid dien openen, en zo wederverwekken; de mens der Kerk immers wordt wederverwekt uit den Heer door de verstrooiing van de valse dingen vanuit de boze dingen die in den natuurlijken mens zijn, en door de opening van den geestelijken mens, hetgeen geschiedt uit den Heer door het geestelijk licht, hetwelk het Goddelijk Ware is. Eendere dingen worden aangeduid met deze dingen in Genesis: “*God maakte de twee grote Luchters, den groten Luchter om te heersen des daags, en den kleinen Luchter om te heersen des nachts, en de Sterren*”, 1: 16; in dat Hoofdstuk immers wordt gehandeld over de nieuwe schepping of de wederverwekking van de mensen vanuit wie de Oudste Kerk was, welke in den zin der letter wordt beschreven met de schepping van den Hemel en de Aarde. Eendere dingen ook worden aangeduid met deze dingen bij Jeremia: “*Zo zeide de Heer Jehovih, gevende de Zon tot een licht des daags, de ordeningen der Maan en der Sterren tot een licht des nachts*”, xxxi: 35; met de ordeningen der Maan en der Sterren worden alle dingen aangeduid die in den natuurlijken mens volgens de wetten der orde geschieden. Bij David: “*Looft Jehovah, alle Zijn Engelen, looft Hem, alle Zijn heirscharen, looft Hem, gij Zon en Maan; looft Hem, alle gij Sterren des lichts; looft Hem, gij Hemelen der Hemelen*”, Psalm CXLVIII: 2, 3, 4; met Jehovah loven wordt aangeduid Hem vereren; met de Engelen worden degenen aangeduid die in de Goddelijke ware dingen vanuit het goede der liefde zijn, omdat zij Engelen zijn; met alle heirscharen worden de goede en de ware dingen in de gehele samenvatting aangeduid; met de Zon en de Maan wordt het goede der liefde en het ware vanuit dat goede aangeduid; met de Sterren des lichts worden de erkerenissen

van het ware vanuit het goede aangeduid; met de Hemelen der Hemelen worden zowel de inwendige als de uitwendige goede en ware dingen aangeduid; omdat de mens den Heer vereert vanuit de dingen die bij hem vanuit den Heer zijn, aldus vanuit de goede en de ware dingen die bij hem zijn, de mens is ook mens vanuit die dingen, wordt derhalve gezegd tot dezelve, namelijk tot de Zon, de Maan en de Sterren, waarmede de goede en de ware dingen worden aangeduid, dat zij Jehovah mogen loven, dat is, vereren; wie weet niet dat niet de zon, de maan en de sterren loven, dat is, vereren? Bij Mozes: *“Van Jozef zeide hij: Gezegend van Jehovah zijn land, van de kostbare dingen des Hemels, van den dauw, van den afgrond ook liggende beneden, en van de kostbare dingen der inkomsten der Zon, en van de kostbare dingen van het voortbrengsel der maanden”*, Deut. xxxiii: 13, 14; deze dingen staan in de Zegening van de zonen Israëls door Mozes; en omdat onder Jozef de geestelijk-hemelsen worden verstaan, zijnde degenen die in het geestelijk Rijk de hoogsten zijn, en vandaar het naast gemeenschap hebben met hen die in het hemels Rijk des Heren zijn, wordt met zijn land dat geestelijk Rijk aangeduid, voorts de Kerk die vanuit hen is; met de kostbare dingen des Hemels, den dauw en den afgrond ook liggende beneden, worden aangeduid de geestelijk-hemelse dingen in den inwendigen en den uitwendigen mens; met de kostbare dingen der inkomsten der Zon en de kostbare dingen van het voortbrengsel der maanden, worden alle dingen aangeduid die voortgaan vanuit het hemels Rijk en die voortgaan vanuit het geestelijk Rijk des Heren, aldus de goede en de ware dingen daaruit; met de Zon immers wordt het goede der liefde tot den Heer uit den Heer aangeduid, welk goede degenen hebben die in het hemels Rijk des Heren zijn; met de inkomst ervan worden alle dingen aangeduid die daaruit voortgaan; met de voortbrengstelen der maanden worden aangeduid alle dingen die voortgaan vanuit het geestelijk Rijk des Heren; de maanden betekenen hier iets eenders als de maan, namelijk de ware dingen vanuit het goede; hetzelfde woord immers geldt voor de ene en de andere in de oorspronkelijke Taal; maar wie niet iets weet aangaande het tweetal Rijken des Hemels, het hemelse en het geestelijke, en aangaande de verbinding ervan door bemiddelenden, zullen in het duister zijn aangaande de dingen die nu gezegd zijn; doch over die Rijken en over de bemiddelenden zie men de dingen die zijn aangevoerd in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, H. 20 tot 28. Bij Jesaja: *“Ik zal tot pyroop uw zonnen stellen, en uw poorten tot karbonkelstenen, en geheel uw einde in stenen des verlangens”*, liv: 12; deze dingen zijn gezegd aangaande de natiën buiten de Kerk, uit welke de nieuwe Kerk door den Heer moest worden geïnstaurerd; en met: “Ik zal zoals een

pyroop uw zonnen stellen”, wordt aangeduid dat de goede dingen vanwege het vuur der liefde schitterend zullen zijn; de zonnen daar zijn de goede dingen der liefde, en de pyroop is de schittering zoals van vuur; met “Ik zal uw poorten tot karbonkelstenen stellen”, wordt aangeduid dat de ware dingen vanuit het goede glanzend zullen zijn; de poorten zijn de binnenlatende ware dingen, in het bijzonder de leerstellige dingen die vanuit het goede zijn, want alle ware dingen der leer die echt zijn, worden voortgebracht vanuit het goede, en zij zijn van het goede; en de karbonkelstenen betekenen hun glans vanuit het goede; alle kostbare stenen immers betekenen de ware dingen vanuit het goede; de kleur, de glans en het vuur ervan wijzen het hoedanige van het ware vanuit het goede aan; met “Ik zal geheel uw einde stellen in stenen des verlangens”, wordt aangeduid dat de wetenschappelijke ware dingen, die van den natuurlijken mens zijn, vanwege het goede liefelijk en verkwikkelijk zullen zijn; onder het einde immers wordt iets eenders verstaan als onder het fundament, en dit is de natuurlijke mens, omdat in de dingen die daar zijn, de goede en de ware dingen van den geestelijken mens hun grens vinden; en de stenen des verlangens zijn de ware dingen liefelijk en verkwikkelijk vanwege het goede: onder die dingen worden verstaan de goede en de ware dingen des Woords die bij hen zijn die van de nieuwe Kerk zijn, welke zodanig zullen zijn: dat de Zon het goede der liefde betekent, blijkt ook hieruit, dat zonnen in het meervoud wordt gezegd. Bij Job: *“Was ik verblijd daarover, dat ik veel vermogens had, en dat mijn hand aanzienlijke had gevonden; heb ik het licht gezien dat het glansde, en de maan dat zij helder voortschreed, en heeft zich in het verborgene mijn hart verleid, en heeft mijn hand mijn mond gekust”*, xxxi: 25, 26, 27; onder deze dingen wordt in den geestelijken zin verstaan, dat hij zich niet vanuit het eigene het inzicht heeft verworven, en dat hij niet daarin verdienste voor zich heeft gesteld en zich niet daarop heeft beroemd; want: *“Was ik verblijd daarover dat ik veel vermogens had en dat mijn hand aanzienlijke had gevonden”*, betekent, of hij zich daarop beroemde dat hij inzicht had en dat hij zich hetzelfde vanuit het eigene had verworven; de vermogens zijn de erkenningen van het goede en het ware, door welke het inzicht is; en *“dat mijn hand aanzienlijke had gevonden”*, is: had hij verworven vanuit het eigene?. *“Heb ik het licht gezien dat het glansde, en de maan dat zij helder voortschreed”*, betekent of het geestelijke ware dingen zijn, welke het inzicht maken; het licht en de maan betekenen de geestelijke ware dingen; *“En heeft zich in het verborgene mijn hart verleid, en heeft mijn hand mijn mond gekust”*, betekent, heb ik mij daarop van binnen beroemd, en heb ik ze voor mij opgeëist. Bij Mattheus: *“Opdat gij moogt zijn zonen uws Vaders Die*

in de Hemelen is, Die Zijn Zon doet opgaan over bozen en goeden, en regen zendt over gerechten en ongerechten”, v: 45; daar wordt gehandeld over de liefde jegens den naaste, zoals blijkt uit hetgeen daar voorafgaat en volgt, en in het bijzonder over de Joden, die tot onvrienden [*inimicis*] hadden de natiën, en tot vrienden de hunnen; dat zij genen evenzeer zouden beminnen [*diligere*] als de hunnen, wordt door den Heer toegelicht met deze vergelijking; maar omdat alle vergelijkingen in het Woord vanuit overeenstemmingen zijn, en vandaar aanduiden, zoals de overige dingen die niet vergelijkenderwijs zijn gezegd, derhalve is het eveneens met deze vergelijking aldus gesteld; en daarmede dat de Vader in de Hemelen Zijn Zon doet opgaan over bozen en goeden, en regen zendt over gerechten en ongerechten, wordt aangeduid dat de Heer vanuit den Hemel evenzeer invloeit met het Goddelijk Goede der Liefde en met het Goddelijk Ware bij hen die buiten de Joodse Kerk zijn als bij hen die binnen haar zijn; de zon betekent ook daar het goede der liefde, en de regen het Goddelijk Ware; de bozen en de ongerechten betekenen in den inwendigen zin hen die van de Joodse Kerk waren, omdat die niet opnamen; en de goeden en de gerechten hen die buiten die Kerk waren en opnamen; in het algemeen zijn het alle goeden en bozen, en gerechten en ongerechten, die worden verstaan, want de Heer vloeit evengelijk in met het goede en het ware bij allen, maar niet allen nemen evengelijk op. Omdat de Zon betekent den Heer ten aanzien van de Goddelijke Liefde, wordt Hij derhalve genoemd *de Zon der gerechtigheid*, bij Malachia, Hfdst. III: 20; en *Zon en Schild*, bij David, Psalm LXXXIV: 12. Omdat de Zon het goede der liefde tot den Heer bij den mens betekent, worden vandaar met van den opgang der Zon tot haar ondergang, aangeduid allen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, van eersten tot laatsten; van den opgang der Zon, van eersten; en tot den ondergang der Zon, tot laatsten; zoals in deze volgende plaatsen; bij Malachia: “*Van den opgang der Zon tot den ondergang zal Mijn Naam groot zijn onder de natiën*”, I: II: bij David: “*Van den opgang der Zon tot den ondergang is de Naam van Jehovah geloofd*”, Psalm CXIII: 3; bij denzelfde: “*God, God, Jehovah spreekt, en Hij zal de aarde samenroepen van den opgang der Zon tot haar ondergang*”, Psalm I: I: bij Jesaja: “*Opdat zij bekennen van den opgang der Zon en van den ondergang dat er geen is behalve Ik*”, XLV: 6; bij denzelfde: “*Vrezen zullen zij van den ondergang der Zon den Naam van Jehovah, en van den opgang der Zon Zijn heerlijkheid*”, LIX: 19; bij denzelfde: “*Ik zal opwekken uit het noorden hem die komen zal, en van den opgang der Zon hem die Mijn naam zal aanroepen*”, XLI: 25; dat van den opgang der Zon tot haar ondergang, betekent allen van de eersten tot de laatsten die in het goede der liefde tot den Heer zijn, is omdat

allen in den Hemel wonen volgens de windstreken; zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, wonen van het oosten der Zon tot het westen; zij die in het oosten wonen, zijn zij die in het heldere goede der liefde zijn, en zij die in het westen wonen, zijn zij die in het duistere goede der liefde zijn; vandaar is het, dat met “van den opgang der Zon tot haar ondergang”, worden aangeduid allen van de eersten tot de laatsten die in het goede der liefde zijn: dat bij Jesaja wordt gezegd: “Ik zal opwekken uit het noorden hem die komen zal, en van den opgang der Zon”, betekent hen die buiten de Kerk zijn en hen die binnen haar zijn; want het noorden betekent het duistere van het ware, aldus hen die buiten de Kerk zijn, omdat die in het duister zijn ten aanzien van de ware dingen, ter oorzaak hiervan dat zij het Woord niet hebben en vandaar niet iets aangaande den Heer weten; en de opgang der Zon betekent hen die binnen de Kerk zijn, omdat zij het Woord hebben waarin de Heer altijd aanwezig is, en zo in den opgang: dat onder het oosten of onder den opgang der Zon, en onder het westen of den ondergang der Zon, wordt verstaan het goede der liefde in het heldere en het goede der liefde in het duistere, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141, 148, 149, 150; en dat het noorden het ware in het duistere is, in hetzelfde Hoofdstuk, n. 148, 149, 150; daar wordt immers gehandeld over de vier windstreken in de geestelijke wereld. Met den ondergang der zon wordt ook de staat der Kerk aangeduid wanneer zij in de onwetendheid is, welke haar eerste staat is; en met den opgang der zon wordt haar staat aangeduid wanneer zij in het licht is. Met den ondergang der zon wordt ook aangeduid de staat der der Kerk wanneer zij in de boze dingen en in de valse dingen daaruit is, en met den opgang der zon, wanneer zij in de goede dingen en in de ware dingen daaruit is. De eerste staat der Kerk wanneer zij nog in de onwetendheid is, wordt aangeduid met het inzetten van de Pasen in den avond wanneer de zon ondergaat, volgens deze dingen bij Mozes: “*Gij zult het Pascha slachtofferen in den avond wanneer de zon zal zijn ondergegaan, te bestemder tijd van uw uitgaan uit Egypte*”, Deut. xvi: 6; met het Paasfeest werd immers aangeduid de viering van den Heer vanwege de bevrijding uit de verdoemenis, welke geschiedt door de wederverwekking, en in den hoogsten zin de herdenking van de verheerlijking van het Menselijke des Heren, omdat daarvandaan de bevrijding is; men zie n. 7093, 7867, 9286 tot 9292, 10655; en omdat de eerste staat der wederverwekking de staat der onwetendheid is, wordt derhalve dat feest ingezet in den avond wanneer de zon ondergaat; die staat wordt ook aangeduid met het uitgaan der zonen Israëls uit Egypte, want in Egypte waren zij in een slaafschen staat, en vandaar in den staat der onwetendheid; en

daarom wordt gezegd: “Te bestemder tijd van den uitgang uit Egypte”. De laatste staat der Kerk, welke er is wanneer de Kerk in de valse en de boze dingen is, welke haar laatste staat is, wordt aangeduid met den ondergang der zon bij Mozes: *“Toen de zon was aan het ondergaan, viel een zware slaap op Abram; en zie, een schrik en grote duisternis vielen op hem: ten slotte toen de zon was ondergegaan, en het duister werd, zie, een oven van rook en een fakkel van vuur, welke doorging tussen die stukken”*, Gen. xv: 12, 17; deze dingen zijn gezegd over het nageslacht van Abram uit Jakob, of over de Israëlietische en de Joodse natie; en met: “Toen de zon was aan het ondergaan”, en met: “Ten slotte toen de zon was ondergegaan”, wordt de laatste staat der Kerk bij die natie aangeduid, namelijk dat zij in louter valse en boze dingen waren; de grote duisternis en de oven van rook betekenen de valse dingen vanuit het boze, en de fakkel van vuur betekent de afgrijselijke liefde van zich, vanuit welke zij de boze en de valse dingen hebben. Zoals de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, aldus eveneens de Zon en de Maan, en in dien zin betekent de Zon de liefde van zich, en de Maan de valse dingen daaruit; de oorzaak dat met Zon en Maan die dingen worden aangeduid, is deze dat zij die alleen in de natuurlijke idee zijn en niet in de geestelijke, niet verder dan de natuur denken; en vandaar, wanneer zij zien dat uit die twee Schijnselfevers of uit hun licht en warmte alle dingen opkomen en als het ware leven op den Aardbol, zo menen zij dat die de heersersessen des heelals zijn; hoger verheffen zij de denkingen niet; deze dingen doen allen die zijn in de liefde van zich en vandaar in de boze en de valse dingen; zij zijn immers louter natuurlijke en zinlijke mensen; en de louter natuurlijke en zinlijke mens denkt niet verder dan de natuur; hetgeen hij immers niet ziet en aanraakt, daarvan gelooft hij dat het niets is: onder de Ouden, bij wie alle dingen der Kerk bestonden uit de dingen die uitbeeldend waren voor de geestelijke dingen in de natuurlijke dingen, en bij wie derhalve de Zon den Heer betekende ten aanzien van het Goddelijk Goede, en de Maan Hem ten aanzien van het Goddelijk Ware, en die derhalve in den eredienst hun aangezichten keerden tot den opgang der Zon, vingen degenen van hen die in de liefde van zich waren, en vandaar louter natuurlijk en zinlijk, aan de met de ogen geziene Zon en Maan als opperste goden te vereren; en omdat alleen diegenen dit deden of de anderen overreedden het te doen, die in de liefde van zich en daaruit in de boze en de valse dingen waren, wordt derhalve met de zon de liefde van zich aangeduid, en met de maan het valse daaruit: dit staat nog duidelijker vast uit de geesten in het andere leven die zodanig zijn geweest in de wereld; dezen keren het aangezicht af van den

Heer, en zij keren het tot een zeker donkerachtige en duisterachtige daar welke in de plaats van de zon en de maan der wereld zijn, vanuit het tegenovergestelde aan de Zon en de Maan van den engellijken Hemel, waarover men meer dingen zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 122, 123: oudtijds, toen de gehele Goddelijke Eredienst uitbeeldend was, was door dezulken de eredienst van zon en maan ingesteld; doch heden ten dage, nu de uitbeeldende dingen hebben opgehouden, is er in de Christelijke wereld geen eredienst van zon en maan, maar in plaats ervan de eredienst van zich, welke is bij hen bij wie de liefde van heersen overheerst: daaruit nu blijkt, wat er wordt aangeduid met de zon en de maan in den tegengestelden zin. Dat zij oudtijds de zon en de maan hebben vereerd, blijkt klaar uit de heidenen die tempels voor haar hebben opgericht, waarover in vele geschiedenissen wordt gehandeld: dat ook de Egyptenaren, en de Joden en de Israëlieten het deden, staat vast uit het Woord: dat de Egyptenaren het deden, bij Jeremia: *“De koning van Babel zal komen en het land van Egypte slaan, en hij zal verbreken de opgerichte beelden van het huis der zon in het land van Egypte”*, XLIII: 11, 13; dat ook de Joden en de Israëlieten het deden, bij Ezechiël: *“Ik zag hun aangezichten naar het oosten; en deze zelfden kromden zich in naar het oosten der zon”*, VIII: 6; daar wordt gehandeld over de gruwelen van Jeruzalem: in Boek II der Koningen: *“Joschiah de koning schafte de afgodische priesters af, rokende voor Baäl, voor de Zon, de Maan, en de Sterren, en voor al het heir der hemelen: hij schafte bovendien af de paarden die de koningen van Jehudah hadden gesteld voor de Zon, aan den ingang van het huis van Jehovah; en de wagens der Zon verbrandde hij met vuur”*, XXIII: 5, 11; bij Jeremia: *“Zij zullen uithalen de beenderen der koningen van Jehudah, de beenderen zijner vorsten, en de beenderen zijner priesteren en de beenderen zijner profeten, en de beenderen der inwoners van Jeruzalem, en zij zullen ze uitspreiden voor de Zon en de Maan en voor al het heir der hemelen, welke zij hebben liefgehad en waaraan zij hebben gediend”*, VIII: 1, 2; en bovendien Hfdst. XLIV: 17, 18, 19, 25; Deut. IV: 19; Hfdst. XVII: 3, 5. Aangezien met Moab in het Woord degenen worden aangeduid die in het leven van het valse zijn vanuit de liefde van zich, en met hun eredienst de eredienst van zich, werd het derhalve bevolen, toen het Israëlietische volk toetrad tot den eredienst van het Moabietische volk, dat de hoofden van het volk zouden worden opgehangen voor de zon, over welke zaak aldus bij Mozes: *“De dochteren van Moab riepen het volk tot de slachtoffers harer goden; en het volk at, en het kromde zich in voor haar goden; vooral verbond Israël zich aan Baälpeor; en daarom zeide Jehovah tot Mozes: Neem al de hoofden des volks, en hang ze op vóór de zon”*, Num. XXV: 1, 2, 3, 4; dat Moab

degenen betekent die in het leven van het valse zijn vanuit de liefde van zich, en vandaar hen die de goede dingen der Kerk echtbreken, zie men in n. 2468, 8315; daaruit blijkt ook, dat de zon der wereld de liefde van zich betekent. Aangezien de liefde van zich den mens in zijn eigene zendt, en hem daarin vasthoudt, het beschouwt immers bij voortduur zichzelf, en het eigene van den mens niets anders is dan het boze en vanuit het boze al het valse is, wordt derhalve met de hitte der zon het verechtbreukte ware aangeduid, hetwelk in zijn wezen het valse van het boze is; dit wordt met de hitte der zon aangeduid in deze volgende plaatsen; in de Apocalyps: *“De vierde Engel goot zijn fiool uit op de Zon; en het werd hem gegeven met hitte de mensen te verzengen door het vuur”*, xvi: 8; en elders: *“Zij zullen niet meer hongeren, noch zal de zon op hen vallen, noch enige hitte”*, vii: 16. Bij David: *“Overdag zal u de Zon niet steken, noch de Maan in den nacht; Jehovah zal u bewaren van al het boze; Hij zal uw ziel bewaren”*, Psalm cxxi: 6, 7; onder de zon daar wordt de liefde van zich verstaan, en onder de maan het valse daaruit; omdat vanuit die liefde al het boze is, en vanuit dit het valse, wordt derhalve gezegd dat Jehovah u zal bewaren van al het boze, en Hij zal uw ziel bewaren; met de ziel wordt het leven van het ware aangeduid. Bij Mattheus: *“Andere zaden vielen op rotsachtige plaatsen, waar zij niet veel grond hadden; en toen de zon was opgegaan, zo zijn zij verbrand geworden, en deswege dat zij geen wortel hadden, zijn zij verdord”*, xiii: 5, 6; Markus iv: 5, 6; met de zaden worden de ware dingen vanuit het Woord aangeduid, of die welke de mens opneemt uit den Heer; want daarna wordt gezegd dat het de Zoon des mensen is Die zaait; met de rotsachtige plaatsen wordt het historisch geloof aangeduid, welk geloof het geloof van een ander in hem is; hij gelooft immers dat het waar is, niet dat hij hetzelve ziet in zich, maar omdat een ander in wien hij gelooft, het aldus heeft gezegd; met den grond wordt het geestelijk goede aangeduid, omdat dit de ware dingen opneemt zoals de grond de zaden; met den opgang der zon wordt de liefde van zich aangeduid, en met verbrand worden en verdorren wordt aangeduid verechtbreukt worden en vergaan; daaruit blijkt wat met die woorden des Heren in een reeks wordt aangeduid, namelijk dat de ware dingen van de kindsheid aan ingeplant vanuit het Woord of vanuit de prediking, wanneer de mens aanvangt vanuit zich te denken, door de begerigheden vanuit de liefde van zich worden verechtbreukt en vergaan; weliswaar zijn alle dingen die in het Woord zijn, ware dingen, maar zij worden verechtbreukt door de ideeën der denking aangaande dezelve en door de toepassingen; weswege de ware dingen bij hen niet waar zijn dan alleen ten aanzien van de uiting ervan alleen; de oorzaak dat het zo is, is deze, dat al het leven van het ware is vanuit

het geestelijk goede, en het geestelijk goede zetelt in het hogere of innerlijke gemoed, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd; dit gemoed kan niet worden geopend bij hen die in de liefde van zich zijn, want in de afzonderlijke dingen schouwen zij tot zichzelf; indien zij hun ogen opheffen tot den Hemel, blijft nochtans de denking van hun geest hangen in de beziening van zichzelf, en wekt vandaar vanuit het vuur harer glorie de uitwendige en lichamelijke zinlijke dingen op welke van de kindsheid aan zijn aangeleerd om de aandoeningen na te bootsen zodanig als de geestelijke mens die heeft. Men leest bij Jona dat de kikajon verdorde die opschoot boven hem, en dat de zon zijn hoofd stak dat hij krank werd; omdat deze dingen niet worden verstaan zonder ontvouwing door den inwendigen zin, moeten zij in het kort worden ontvouwd; over deze dingen leest men aldus bij Jona: *“Jehovah beschikte een kikajon die opschoot boven Jona opdat er schaduw zou zijn over zijn hoofd, om zijn boze afte wenden, en Jona verblijdde zich over den kikajon; en God beschikte een worm toen de dageraad opging den dag daarna; die stak den kikajon zodat hij verdorde: bovendien geschiedde het toen de zon oprees, dat God een uitdrogende oostenwind beschikte, en de zon stak het hoofd van Jona, en hij werd krank; weswege hij wenste zijner ziel te mogen sterven: toen zeide God tot Jona: Zijt gij gerecht ontstoken over den kikajon? Hij zeide Gerecht ben ik ontstoken tot den dood toe. Jehovah zeide: Gij hebt goedertierenheid betracht over den kikajon, aan welken gij niet hebt gearbeid; gij hebt niet het volmaakte gedaan, omdat gij een zoon des doods zijt geworden, en de zoon des doods vergaat: Zal Ik niet goedertierenheid betrachten over Ninive, de grote stad, waarin meer dan twaalf duizend van mensen zijn”*, IV: 5 tot II; met deze dingen wordt de gemoedsaard van de Joodse natie beschreven, namelijk dat zij in de liefde van zich zijn en daaruit in de valse dingen; Jona was uit die natie, en daarom werd hij ook tot Ninive gezonden; bij de Joodse natie immers was het Woord, weswege zij degenen konden leren die buiten de Kerk waren, die de natiën worden genoemd; deze worden met Ninive aangeduid: omdat de Joodse natie meer dan de andere in de liefde van zich was en in de valse dingen vanuit die liefde, wilden zij aan geen anderen wel dan aan zichzelf, niet echter aan de natiën, maar zij haatten deze; en omdat die natie zodanig was en Jona haar uitbeeldde, ontstak hij derhalve zeer dat Jehovah Ninive spaarde; want gezegd wordt: *“Jona was krank met grote krankheid, zodat hij ontstak; en vanwege de krankheid des toorns zeide hij: Neem, o Jehovah, mijn ziel van mij, omdat mijn dood beter is dan mijn leven”*, Vers I, 3; dit boze bij die natie wordt aangeduid met den kikajon, dien de worm stak zodat hij verdorde; met de zon die het hoofd van Jona stak, wordt aangeduid de liefde van zich welke die natie had,

en met den uitdrogenden oostenwind het valse daaruit, en met den worm die den kikajon stak, wordt aangeduid de vernietiging van het boze en van het valse daaruit; dat dit met den kikajon wordt aangeduid, blijkt uit deze dingen in die beschrijving, namelijk dat Jona eerst verblijd was over den kikajon, en dat daarna de kikajon werd gestoken door een worm en verdorde; dat hij ontstak tot aan den dood toe, en hieruit dat gezegd wordt dat hij goedertierenheid had betracht over den kikajon; dat de Joodse natie omdat zij in zulk een liefde en in zulk een valse daaruit was, aan de verdoemenis was prijsgegeven, wordt verstaan onder deze woorden tot Jona: “Gij hebt niet het volmaakte gedaan, omdat gij een zoon des doods zijt geworden, en de zoon des doods vergaat”: hoedanig de Joodse natie was geweest, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248. Dat de liefde van zich hier en in de voorafgaande plaatsen wordt aangeduid, is omdat met de zon in den echten geestelijken zin de liefde tot den Heer wordt aangeduid, en aan deze liefde is de liefde van zich tegenovergesteld; ook wordt de Goddelijke Liefde des Heren, welke bij een ieder aanwezig is, in de liefde van zich verkeerd bij de bozen; want al het invloeiende in een opnemend subject wordt verkeerd in iets dat overeenkomt met zijn natuur, zoals de zuivere warmte der zon in onwelriekendheid in subjecten van zodanige natuur, en het zuivere licht der zon in lelijke kleuren in objecten van zulk een opneming; vandaar is het, dat met de zon die het hoofd van Jona stak, wordt aangeduid de liefde van zich, namelijk in hem; en eveneens bij Mattheus met de opgegane zon waardoor de zaden op de rotsachtige plaatsen werden verzengd. In de Apocalyps: “*De stad [civitas] Nova Hierosolyma behoeft de zon en de maan niet om in dezelve te lichten; de heerlijkheid Gods immers verlicht haar, en haar Lamp is het Lam*”, XXI: 23; Hfdst. XXII: 5; met de zon daar die de stad Nova Hierosolyma niet zal behoeven, wordt de natuurlijke liefde aangeduid, welke in zich beschouwd de liefde van zich en van de wereld is; en met de maan wordt het natuurlijk schijnsel aangeduid, want het natuurlijk schijnsel is in zich beschouwd vanuit de natuurlijke liefde, en het hoedanige van het schijnsel is volgens het hoedanige van de liefde: doch de geestelijke liefde en het geestelijk licht wordt daarmede aangeduid dat de heerlijkheid Gods haar zal verlichten, en haar Lamp het Lam zal zijn: dat de zin dier woorden zodanig is, blijkt duidelijk uit deze dingen bij Jesaja: “*De zon zal u niet meer zijn tot een licht overdag, en tot een glans zal u de maan niet lichten, maar Jehovah zal u zijn tot een licht der eeuwigheid, en uw God tot uw sieraad: uw Zon zal niet meer ondergaan, en uw Maan zal niet worden ingetrokken, omdat Jehovah u zal zijn tot een licht der eeuwigheid, en de dagen van uw rouw zullen vervuld worden*”, LX: 19, 20;

eendere dingen worden met de zon en de maan in de eerstgenoemde plaats aangeduid als met die boven in de Apocalyps, namelijk met de zon de louter natuurlijke liefde, en met de maan het natuurlijk schijnsel daaruit: doch onder de Zon en de Maan in de laatstgenoemde plaats wordt de Zon en de Maan van den engellijken Hemel verstaan, en met die Zon wordt aangeduid de Goddelijke Liefde des Heren, en met de Maan het Goddelijk Ware, zoals boven is ontvouwd; want eerst wordt gezegd: De zon zal u niet meer zijn tot een licht overdag, en tot een glans zal u de maan niet lichten; en daarna wordt gezegd: Uw Zon zal niet meer ondergaan, en uw Maan zal niet worden ingetrokken. Uit deze dingen nu blijkt, wat de Zon en de Maan betekenen in den enen en den anderen zin.

402. En de sterren des hemels vielen op de aarde; dat dit betekent dat de erkentissen van het goede en het ware vergingen, staat vast uit de betekenis van de sterren, zijnde de erekentissen van het goede en het ware, waarover boven n. 72; en uit de betekenis van op de aarde vallen, zijnde vergaan; want de sterren wanneer zij op de aarde vallen, vergaan; eender wordt het daarmede aangeduid dat *de sterren vallen van den hemel*, bij Mattheus, Hfdst. xxiv: 29, en bij Markus, Hfdst. XIII: 25; een ieder kan zien, dat onder de sterren niet sterren worden verstaan; die immers kunnen niet vallen vanuit den hemel; zij zijn immers vast of in haar plaats gesteld; ook kunnen zij niet op de aarde vallen, omdat zij groter zijn dan de aarde; en daarom worden met dezelve zulke dingen aangeduid die van het licht des Hemels zijn en licht geven, zijnde de erkentissen van het goede en het ware: er verschijnen ook in den engellijken Hemel sterren, maar die zijn schijnbaarheden vanuit de erkentissen van het goede en het ware; en daarom verschijnen zij rondom hen die in die erkentissen zijn, vooral wanneer zij dezelve in den animus om en om keren, en wanneer zij in het verlangen zijn van dezelve te weten.

403. Zoals een vijgeboom afwerpt zijn onrijpe vijgen, door een groten wind geschud; dat dit betekent welke de natuurlijke mens door zijn redeneringen heeft uitgeplunderd, staat vast uit de betekenis van den vijgeboom, zijnde de natuurlijke mens, waarover aanstonds; uit de betekenis van zijn onrijpe vijgen, zijnde de dingen die in den natuurlijken mens zijn, welke vooral de erkentissen zijn aan den natuurlijken mens ingeplant van de kindsheid af, en nog niet rijp, omdat zij alleen zijn gehoord en daarvandaan opgenomen; en uit de betekenis van door een groten wind geschud, zijnde welke de natuurlijke mens door redeneringen heeft uitgeplunderd; door een groten wind geschud worden betekent hier de redeneringen vanuit de valsdingen van het boze, want groot wordt in het Woord gezegd van het goede en van het boze, wind

van het ware en van het valse, en geschud worden door dien van de redenering daaruit: dat zulke dingen met die woorden worden aangeduid, hoewel zij vergelijkenderwijze zijn gezegd, is omdat alle vergelijkingen in het Woord, eender als de overige dingen, aanduiden; zij zijn immers evenzeer overeenstemmingen; met deze dingen is het zo gesteld: Elk mens wordt uit de ouders natuurlijk geboren, maar hij wordt uit den Heer geestelijk, hetgeen opnieuw geboren of wederverwekt worden geheten wordt; en omdat hij natuurlijk wordt geboren, worden derhalve de erkentissen die hij van de kindsheid aan put, voordat hij geestelijk wordt, ingeplant aan zijn natuurlijk geheugen; wanneer hij echter in leeftijd is gevorderd, en daarmede aanvangt de erkentissen van het goede en het ware die hij vanuit het Woord of vanuit de prediking heeft geput, redelijk te bezien, zo grijpt hij, indien hij dan een boos leven leidt, de valse dingen aan die aan deze erkentissen zijn tegenovergesteld en daartegen indruisen, en hij doordrenkt zich daarvan; en dan redeneert hij, omdat hij over een gave van redeneren beschikt, vanuit de valse dingen tegen de erkentissen zijner kindsheid en knapenjaren; en wanneer dit geschiedt, worden dezelve verworpen, en volgen in de plaats ervan valse dingen op: deze dingen zijn het dus, die daarmede worden aangeduid dat de sterren op de aarde vallen evenals een vijgeboom de onrijpe vijgen afwerpt als hij door een groten wind wordt geschud. Dat de vijgeboom den natuurlijken mens betekent, is krachtens de overeenstemming; in den Hemel immers verschijnen tuinen en paradijzen, waar bomen van elk geslacht zijn, en iedere boom betekent iets van het Goddelijke, hetwelk aan de Engelen wordt vergemeenschapd door den Heer; in het algemeen betekent de olijfboom het hemelse, hetwelk van het goede der liefde is; de wijnstok het geestelijke, hetwelk is van het ware vanuit dat goede; en de vijgeboom het natuurlijke, hetwelk wordt afgeleid van het geestelijke of van het hemelse; en omdat die bomen zulke dingen betekenen, betekenen zij derhalve ook den Engel of den mens bij wien die dingen zijn; in den gemenen zin echter betekenen zij een gans gezelschap, omdat ieder gezelschap in de Hemelen is gevormd opdat hetzelfde het beeld van één mens vertone; in den geestelijken zin echter betekenen die bomen de Kerk; de olijfboom de hemelse Kerk, de wijnstok de geestelijke Kerk, en de vijgeboom de natuurlijke Kerk, welke de uitwendige Kerk is, overeenstemmende met de inwendige; uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat gezegd wordt dat de vijgeboom den natuurlijken mens betekent, dat is, het natuurlijke bij den mens; dat de vijgeboom dit, en in het gemeen de uitwendige Kerk betekent, blijkt eveneens uit andere plaatsen in het Woord waar hij wordt vermeld, zoals uit deze volgende; bij Jesaja: *“Al het*

heir der Hemelen zal uitteren, en zoals een boek zullen de Hemelen worden toegerold; en al het heir ervan zal afvallen; zoals het blad afvalt van den wijnstok, en zoals afvallende van den vijgeboom”, xxxiv: 4; dit is gezegd van den dag van het Laatste Gericht dat zou komen, en dat ook gekomen is, want het Laatste Gericht voorzegt door de Profeten van het Oude Testament, is door den Heer voltrokken toen Hij in de wereld was; en omdat toen eendere dingen zijn geschied als die welke zijn geschied in het Laatste Gericht dat in de Apocalyps is voorzegt, en heden ten dage door den Heer is voltrokken, worden derhalve hier bijna eendere dingen gezegd; zoals bij den Profeet Jesaja, dat al het heir der Hemelen zal afvallen zoals het blad afvalt van den wijnstok, en zoals afvallende van den vijgeboom; voorts dat de Hemelen zullen worden toegerold zoals een boekrol; in de Apocalyps, dat de sterren op de aarde zullen vallen, zoals de vijgeboom zijn onrijpe vijgen afwerpt, en dat de Hemel zal wijken zoals een toegerold boek; dat al het heir der Hemelen zal uitteren, betekent dat alle goede en ware dingen welke der liefde en des geloofs zijn, verdorven zijn; onder het heir der Hemelen immers worden alle goede en ware dingen verstaan welke der liefde en des geloofs zijn; want de zon, de maan en de sterren, waarmede die dingen werden aangeduid, werden het heir der Hemelen genoemd; dat de Hemelen zullen worden toegerold zoals een boekrol, betekent de verstrooiing ervan; dat al het heir zoals het blad afvalt van den wijnstok, en zoals afvallende van den vijgeboom, betekent de uitplundering vanwege de valse dingen van het boze. Bij Jeremia: *“Door te voleinden zal Ik hen voleinden; geen druiven aan den wijnstok, noch vijgen aan den vijgeboom, en het blad zal afvloeien*”, viii: 13; geen druiven aan den wijnstok, betekent dat er niet het geestelijk goede is; de wijnstok immers betekent den geestelijken mens, en de druif, omdat die de vrucht ervan is, het goede van hem, hetwelk het geestelijk goede wordt genoemd; geen vijgen aan den vijgeboom, betekent dat er niet het natuurlijk goede is; de vijgeboom immers betekent den natuurlijken mens, en de vijg betekent het goede van hem, hetwelk het natuurlijk goede wordt genoemd; dat de wijnstok niet een wijnstok betekent, noch de vijgeboom een vijgeboom, is duidelijk, want gezegd wordt: *“Door te voleinden zal Ik hen voleinden; geen druiven aan den wijnstok, geen vijgen aan den vijgeboom*”; zij zullen immers niet deswege voleindigd worden; gehandeld wordt ook over de verwoesting van de Kerk, zoals klaarblijkend vaststaat uit hetgeen daar voorafgaat en volgt. Bij Hoshea: *“Ik zal doen ophouden al haar vreugde, haar feest, haar nieuwe maan, haar sabbath; en Ik zal verwoesten haar wijnstok en haar vijgeboom, van welke zij heeft gezegd: Een hoerenloon die voor mij; en Ik zal dezelve stellen tot een woud,*

en het wilde dier des velds zal ze eten", II: II, 12; daar wordt gehandeld over de Kerk, en over de vervalsing van het ware daar; dat over de Kerk wordt gehandeld, blijkt uit het tweede Vers van dat Hoofdstuk, waar wordt gezegd: *"Twist met uw moeder, aangezien zij niet Mijn echtgenote is, en Ik niet haar Echtgenoot"*; onder de moeder en onder de echtgenote wordt de Kerk verstaan; ook worden de heilige dingen der Kerk, vanuit welke de eredienst geschiedde, en de eredienst zelf, aangeduid met het feest, de nieuwe maan en den sabbath, welke zullen ophouden; en daarom wordt met: *"Ik zal verwoesten haar wijnstok en haar vijgeboom"*, aangeduid dat zowel het geestelijk goede als het natuurlijk goede zal vergaan; dat zij zullen worden gesteld tot een woud, en het wilde dier des velds ze zal eten betekent dat het ene en het andere louter natuurlijk zal zijn, en dat het geestelijke zal worden voleindigd door de valsheden en de begeerten; het woud betekent het louter natuurlijke, en het wilde dier des velds de valsheden en de begeerten; en omdat de valsheden in de Kerk vooral vervalste ware dingen zijn, en over deze in dat Hoofdstuk wordt gehandeld, wordt er derhalve gezegd: *"Van welke zij heeft gezegd: Een hoerenloon die voor mij"*; het hoerenloon betekent de vervalsing. Bij Joël: *"Een natie zal opklimmen over Mijn land, robuust, en zonder getal; haar tanden zijn leeuwentanden, en zij heeft de geduchte baklanden van een leeuw; zij heeft Mijn wijnstok tot woestheid gebracht, en Mijn vijgeboom tot schuim: door te ontbloten heeft ze hem ontbloot en weggeworpen; zijn ranken zijn wit geworden; de wijnstok is verdord, en de vijgeboom verkwijnt; de granaatappelboom en ook de palmboom en de appelboom, alle bomen des velds zijn uitgedroogd"*, I: 6, 7, 12; in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld over de verwoeste Kerk; en met de natie die zal opklimmen over het land, welke robuust is en zonder getal, hebbende leeuwentanden, en de geduchte baktanden van een leeuw, wordt niet enige natie aangeduid die zodanig is, maar een afgrijselijk boze en het valse daaruit; met het land waarover het opklimt, wordt de Kerk aangeduid; met de leeuwentanden worden de valse dingen van dat boze aangeduid, en omdat deze alle ware en goede dingen der Kerk vernietigen, worden zij leeuwentanden en geduchte baktanden van een leeuw geheten; met den leeuw wordt het vernietigende aangeduid; vandaar wordt met: *"Zij heeft Mijn wijnstok tot woestheid gebracht, en Mijn vijgeboom tot schuim"*, aangeduid dat de inwendige en de uitwendige Kerk tengevolge van die dingen is verwoest; de wijnstok immers betekent de inwendige Kerk, en de vijgeboom de uitwendige; het schuim betekent waar niet het ware van binnen is; en met: *"Door te ontbloten heeft ze hem ontbloot en weggeworpen"*, wordt aangeduid dat er geen goede noch ware meer is dat niet vernietigd is; ontbloten, namelijk

van vruchten en bladeren, is van de goede en de ware dingen; en wegwerpen is volslagen vernietigen; met “zijn ranken zijn wit geworden”, wordt aangeduid dat er niet langer enig geestelijke is; met den granaatappelboom, den palmboom, den appelboom, en alle bomen des velds, welke zijn uitgedroogd, worden aangeduid de soorten der goede en der ware dingen der Kerk, en haar erkentissen, welke tengevolge van de boze en de valse dingen zijn voleindigd; de bomen des velds betekenen in het algemeen de erkentissen van het goede en het ware. Bij denzelfde: *“Vreest niet, gij beesten Mijner velden, omdat de habitakels der woestijn grasrijk zijn geworden, omdat de boom zijn vrucht maakt, de vijgeboom en de wijnstok zullen hun kracht geven”*, II: 22; daar wordt gehandeld over de instauratie van de Kerk; en daarom worden onder de beesten des velds niet beesten des velds verstaan, maar de aandoeningen van het goede in den natuurlijken mens, vandaar zij bij wie die aandoeningen zijn; wie ziet niet, dat het niet de beesten zijn tot dewelke wordt gezegd: *Vreest niet, gij beesten Mijner velden?* Daarmede dat de habitakels der woestijn grasrijk zijn geworden, wordt aangeduid dat bij hen erkentissen van het ware zullen zijn waar zij tevoren niet waren; de habitakels der woestijn zijn de innerlijke dingen van hun gemoed in welke zij tevoren niet waren; het grasrijke betekent den groei en de vermenigvuldiging dier erkentissen; “aangezien de boom zijn vrucht maakt, de vijgeboom en de wijnstok zullen hun kracht geven”, betekent dat zij het natuurlijk goede en het geestelijk goede zullen hebben, want de kracht daar is de voortbrenging van vrucht. Bij Amos: *“Het merendeel uwer tuinen en uwer wijngaarden en uwer vijgebomen, en uwer olijfbomen heeft de rups gegeten; en nochtans hebt gij u niet omgekeerd tot Mij”*, IV: 9; met de tuinen worden aangeduid alle dingen der Kerk die het inzicht en de wijsheid maken; met de wijngaarden de geestelijke goede en ware dingen; met de vijgebomen de natuurlijke goede en ware dingen; met de olijfbomen de hemelse goede en ware dingen; de rups is het vernietigende valse; de vijgeboom, de wijnstok en de olijfboom, betekenen eigenlijk de Kerk en den mens der Kerk; maar omdat de Kerk een Kerk is en de mens een mens is krachtens de goede en de ware dingen, worden derhalve eveneens deze met die bomen aangeduid, de goede dingen met de vruchten, en de ware dingen met de takken en de bladeren ervan. Bij Haggai: *“Stelt uw hart van dezen dag af en voortaan; is er niet nog zaad in de schuur, en tot aan den wijnstok en den vijgeboom toe, en den granaatappelboom, en den olijfboom”*, II: 18, 19; onder deze woorden wordt in den geestelijken zin verstaan, dat er nog goede en ware dingen over zijn; alle goede en ware dingen van eersten tot laatsten worden verstaan onder den wijnstok, den vijgeboom, den granaatappelboom en den

olijfboom; onder den wijnstok het geestelijk goede en ware, onder den vijgeboom het natuurlijk goede en ware; onder den granaatappelboom in het algemeen het erkennende en het doorvattende [*cognitivum et perceptivum*], en in het bijzonder de erkenenissen en de doorvattingen van het goede en het ware; en onder den olijfboom de doorvatting van het hemels goede en ware; de schuur betekent waar die dingen zijn, hetzij de Kerk, hetzij de mens in wien de Kerk is, hetzij het gemoed des mensen, zijnde het subject. Bij Habakuk: *“De vijgeboom zal niet bloeien, noch zal er inkomst zijn in de wijnstokken, het werk des olijfbooms zal liegen, en de velden zullen niet spijs maken”*, III: 17; de vijgeboom zal niet bloeien, betekent dat er niet het natuurlijk goede zal zijn; noch zal er inkomst zijn in de wijnstokken, betekent dat er niet het geestelijk goede zal zijn; het werk des olijfbooms zal liegen, betekent dat er niet het hemels goede zal zijn; de velden zullen niet spijs maken, betekent dat er geen geestelijke voeding zal zijn. Bij Mozes: *“Jehovah God is leidende u tot een goed land, een land van rivieren des waters, van bronnen en van afgronden uitgaande van het dal en van den berg, een land van tarwe en gerst, en van den wijnstok en den vijgeboom en van den granaatappelboom, een land van olijfolie en van honing”*, Deut. VIII: 7, 8; onder het goede land tot hetwelk zij zullen worden geleid, wordt het land Kanaän verstaan, met hetwelk de Kerk wordt aangeduid; en daarom worden hier eendere dingen met den wijnstok, den vijgeboom, den granaatappelboom, en den olijfboom aangeduid als nu boven; de overige dingen zie men eerder ontvouwd in n. 374. Omdat met het Land Kanaän de Kerk wordt aangeduid, en met den wijnstok, den vijgeboom en den granaatappelboom de inwendige en de uitwendige dingen der Kerk worden aangeduid, is het derhalve geschied dat de verspieters van dat land zulke dingen daaruit aandroegen, over welke zaak aldus bij Mozes: *“De verspieters van het land Kanaän kwamen aan de rivier Eschkol, en zij sneden van daar een rank af en één tros druiven, dien zij droegen op een draagstok met tweeën, en van de granaatappelen en van de vijgen”*, Num. XIII: 23. Omdat de wijnstok en de vijgeboom zulke dingen betekenen, wordt er derhalve gezegd in het Woord aangaande hen die in de goede en de ware dingen der Kerk zijn, en vandaar in de bescherming tegen de boze en de valse dingen, dat zij zitten onder hun wijnstok en onder hun vijgeboom in zekerheid, en geen die hen verschrikt; zoals in Boek I der Koningen: *“Gewoond heeft Jehudah en Israël in zekerheid, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom van Dan tot aan Beërschebah, al de dagen van Salomo”*, IV: 25; bij Zacharia: *“Ik zal de ongerechtigheid van dit land verwijderen op één dag; te dien dage zult gij roepen, de man tot den genoot, tot den wijnstok en tot den vijgeboom”*,

III: 9, 10; en bij Micha: *“In het uiterste der dagen zal de Berg van het huis van Jehovah vastgesteld zijn tot het hoofd der bergen; zij zullen het zwaard niet opheffen, natie over natie, en zij zullen ook niet meer den oorlog leren; maar zij zullen zitten, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom; ook geen die hen verschrikt”*, IV: 1, 3, 4; deze dingen zijn gezegd over het Rijk des Heren, hetwelk bij degenen in de Hemelen en op aarde is, die in de liefde tot Hem zijn; het Rijk des Heren wordt aangeduid met den Berg van Jehovah die is vastgesteld tot het hoofd der bergen; de berg van Jehovah immers betekent het Rijk des Heren uit hen die in de liefde tot Hem zijn; en omdat die boven de overigen wonen in de Hemelen, wordt gezegd van dien berg dat hij vastgesteld zal zijn tot het hoofd der bergen; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 188; omdat dezen de ware dingen aan de harten hebben ingeschreven, en er derhalve niet over redetwisten, wordt gezegd dat zij het zwaard niet zullen opheffen, natie tegen natie, en ook niet meer den oorlog zullen leren, waarmede wordt aangeduid dat er in dat Rijk geen geredetwist over de ware dingen zal zijn; men zie in hetzelfde Werk n. 25, 26, 270, 271; dat zij door de ware en goede dingen, waarin zij zijn, beschermd zullen zijn tegen de boze en de valse dingen, wordt daarmede aangeduid dat zij zullen zitten onder hun wijnstok en onder hun vijgeboom, en geen die hen verschrikt. Bij Jeremia: *“Zie, Ik ben aanbrennende over u een natie van verre, welke zal eten uw oogst en uw brood; zij zal eten uw zonen en uw dochteren; zij zal eten uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee; zij zal eten uw wijnstok en uw vijgeboom”*, v: 15, 17; met de natie van verre wordt aangeduid het boze tegengesteld aan het hemels goede; met van verre wordt aangeduid afstaande en verwijderd van de goede en de ware dingen, en het tegengestelde; welke zal eten uw oogst en uw brood, betekent dat het zal vernietigen alle ware en goede dingen door welke de geestelijke voeding is; welke zal eten uw zonen en uw dochteren, betekent alle geestelijke aandoeningen van het ware en het goede; welke zal eten uw kleinvee en uw grootvee, betekent de inwendige en de uitwendige ware en goede dingen; welke zal eten uw wijnstok en uw vijgeboom, betekent zo het inwendige en het uitwendige der Kerk. Bij Hoshea: *“Zoals druiven in de woestijn vond Ik Israël, zoals het primitieve in den vijgeboom in den beginne zag Ik uw vaderen”*, IX: 10; onder Israël en onder de vaderen worden daar niet de vaders der stammen uit de zonen van Jakob verstaan, maar zij die van de Oude Kerk waren, omdat die in het goede waren; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 6050, 6075, 6846, 6876, 6884, 7649, 8055; omdat die in het goede waren, doch in den aanvang [*in principio*] in de onwetendheid omtrent het ware, door hetwelk evenwel het goede was,

wordt er gezegd: “Zoals druiven in de woestijn vond Ik Israël, zoals een vijgeboom in den beginne [*in initio*] zag Ik uw vaderen”; de druiven betekenen het geestelijk goede, de woestijn de onwetendheid omtrent het ware, het primitieve in den vijgeboom betekent het natuurlijk goede vanuit het geestelijk goede in de kindsheid. Bij Lukas: “*Wanneer al deze dingen aanvangen te geschieden, zo ziet omhoog en verheft uw hoofden: en Hij zeide een gelijkenis: Aanschouwt den vijgeboom en al de bomen; wanneer zij nu zijn uitgesproten, het ziende, zo bekent gij uit uzelf dat de zomer nu nabij is; zo ook gij, wanneer gij dit zult hebben zien geschieden, zo bekent dat het Koninkrijk Gods nabij is*”, XXI: 28, 29, 30, 31; Matth. XXIV: 32; Markus XIII: 28, 29; daar wordt gehandeld over de voleinding der eeuw, zijnde het Laatste Gericht, en opgesomd worden de tekenen die voorafgaan, welke worden verstaan onder: “Wanneer al deze dingen aanvangen te geschieden”; dat dan de nieuwe Kerk zal inzetten, welke in den beginne uitwendig zal zijn, wordt aangeduid met: “Aanschouwt den vijgeboom en al de bomen, wanneer zij zijn uitgesproten”; deze parabel of gelijkenis is gezegd, omdat de vijgeboom de uitwendige Kerk betekent, en de bomen de erkentissen van het ware en het goede betekenen; het Koninkrijk Gods dat dan nabij is, betekent de nieuwe Kerk des Heren; ten tijde immers van het Laatste Gericht vergaat de oude Kerk en zet de nieuwe in. Bij Lukas: “*Elke boom wordt aan [a] zijn eigen vrucht gekend; men leest immers geen vijgen uit doornen, noch wijnoogst men een druif uit een braamstruik*”, VI: 44; Matth. VII: 16; aangezien met de vrucht het goede des levens wordt aangeduid, en het goede des levens het uitwendig goede uit het inwendige is, of het natuurlijk goede vanuit het geestelijke, en omdat de mens vanuit dit goede wordt gekend, zegt derhalve de Heer: “Elke boom wordt vanuit [*ex*] zijn eigen vrucht gekend; men leest immers geen vijgen uit doornen, noch wijnoogst men een druif uit een braamstruik”; de vijg is hier het goede van den uitwendigen of natuurlijke mens, en de druif is het goede van den inwendigen of geestelijken mens; de doornen en de braamstruik zijn de daaraan tegenovergestelde boze dingen. Aangezien de Koningen van Jehudah en Israël den Heer uitbeelden ten aanzien van het Goddelijk Ware, en het Goddelijk Ware om zo te zeggen beangst wordt en zwoegt bij den mens wanneer men niet leeft volgens hetzelfde en het niet het goede des levens wordt, doch leeft wanneer hetzelfde het goede des levens wordt, is dit aangeduid daarmede “*dat zij op bevel van Jehovah tot den ziek zijnde Koning van Jehudah, Hiskia, een klomp vijgen brachten, en stukwreven op de zweer, en hij zo leefde*”, II Kon. XX: 7; Jesaja XXXVIII: 21. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de vijgeboom in den echten zin den natuurlijke mens betekent ten aanzien van het goede en het

ware, de vijg zelf als boom den natuurlijken mens, de vijg als vrucht het goede van den natuurlijken mens, en het blad ervan het ware van dat goede. Dat echter de vijgeboom in den tegengestelden zin betekent den natuurlijken mens ten aanzien van het boze en het valse, de vijg als boom dien natuurlijken mens, de vijg ervan als vrucht het boze van dien natuurlijken mens, en het blad ervan het valse van dat boze, staat uit deze volgende plaatsen vast; bij Jeremia: *“Jehovah toonde mij, en zie, twee korven van vijgen waren gezet vóór den Tempel van Jehovah, de ene korf had zeer goede vijgen, zoals van de vijgebomen dragende eerstelingen; en de andere korf had zeer slechte vijgen, welke vanwege de boosheid niet konden gegeten worden; Jehovah zeide: Zoals de goede vijgen zijn, aldus zal Ik de overvoering van Jehudah tot het land der Chaldeën erkennen ten goede, en Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede, en Ik zal hen terugbrengen op dit land, en Ik zal hen bouwen, en hen planten: en zoals de boze vijgen, aldus zal Ik de overgelatenen in dit land geven ter beroering, en ten boze voor alle natiën, en Ik zal zenden tot hen het zwaard, den hongers en de pest, opdat zij voleindigd worden”*, xxiv: 1 tot 10; met de gevangenschap der Joden in het land der Chaldeën wordt iets eenders aangeduid als met de geestelijke gevangenschap of met de verwijdering van de goeden door de bozen in de geestelijke wereld, volgens de dingen die boven in n. 391, 392, 394, 397 zijn vermeld, namelijk, dat de innerlijk bozen, die nochtans een aan het geestelijk leven eender zedelijk leven in uitwendige dingen hadden kunnen leiden, in de geestelijke wereld op de aarde waren aangebleven en voor zich woningen hadden gemaakt op meer verheven plaatsen daar, en dat de innerlijk goeden door hen verwijderd waren, en door den Heer verborgen in de lagere aarde; dit werd uitgebeeld door de overvoering van de Joden tot het land der Chaldeën, en door het terugblijven der overigen in het land; deswege wordt gezegd van hen die zich lieten overbrengen naar het land der Chaldeën: *“Ik erken de overvoering van Jehudah tot het land der Chaldeën ten goede, en Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede, en Ik zal hen terugbrengen op dit land, en Ik zal hen bouwen en hen planten”*; doch van hen die terugbleven, wordt gezegd: *“Ik zal de overgelatenen in dit land geven ter beroering, en ten boze voor alle natiën, en Ik zal zenden tot hen het zwaard, den hongers en de pest, opdat zij voleindigd worden”*; dat deze dingen waren uitgebeeld, staat ook hieruit vast dat de Tempel van Salomo was vernietigd vóór de heenvoering, en dat de nieuwe werd gebouwd toen zij waren teruggekeerd; met den Tempel wordt de Goddelijke eredienst aangeduid, en met den nieuwen Tempel dezelve hersteld: uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met de twee korven van vijgen gezet vóór den Tempel van Jehovah, in de ene

waarvan zeer goede vijgen waren, zoals van de vijgebomen dragende eerstelingen; en in de andere zeer slechte vijgen, welke vanwege de boosheid niet konden gegeten worden, namelijk dat zij die innerlijk goed zijn, uit wie de nieuwe Hemel moet worden geformeerd, worden verstaan onder den korf der goede vijgen; en zij die innerlijk boos zijn, dan in de hel moeten worden neergeworpen, worden verstaan onder den korf der boze vijgen; en daarom wordt van deze gezegd, dat zij niet konden gegeten worden vanwege de boosheid, waarmede wordt aangeduid dat zij innerlijk boos zijn; en van gene dat zij waren zoals vijgebomen dragende eerstelingen, waarmede wordt aangeduid dat zij innerlijk goed zijn, zodat de nieuwe Hemel uit hen wordt geformeerd; de vijg immers als vrucht betekent het goede des levens in den inwendigen en tevens in den uitwendigen vorm, en in den tegengestelden zin betekent zij het goede des levens alleen in den uitwendigen vorm, hetgeen het boze des levens is, omdat het boze innerlijk is; het uitwendige immers ontleent al zijn hoedanige aan het inwendige, want het is de uitwerking ervan; dat het boze in de uitwendige dingen als het goede bij hen verschijnt, is omdat zij het goede voorliegen terwille van het boze dat van binnen is, om het einddoel te bereiken, waaraan het schijngoede als middel dient. Iets eenders wordt elders bij denzelfde gezegd aangaande hen die in het land Kanaän bleven: *“Zo zeide Jehovah van den Koning en van het algehele volk wonende in deze stad, die niet met u uitgingen in de gevangenschap: Zie, Ik ben brengende onder hen het zwaard, den honger, en de pest, en Ik zal hen geven zoals afschuwelijke vijgen, welke niet kunnen worden gegeten vanwege de boosheid”*, xxix: 16, 17. Dat de vijg als boom in den tegengestelden zin den louter natuurlijken mens betekent, en de Kerk uit eenderen, of uit hen bij wie niet het natuurlijk goede is omdat niet het goede van binnen is, staat vast bij Lukas: *“Jezus zeide deze Gelijkenis: Iemand had een vijgeboom, gepland in zijn wijngaard; hij kwam dan vrucht zoekende daarop, maar vond niet; hij zeide tot den wijngaardenier: Zie, drie jaren kom ik, zoekende vrucht op dezen vijgeboom, ik vind echter niet; houw hem uit; waarom ook maakt hij de aarde onvruchtdragend [infrugiferam]? Deze echter antwoordende zeide: Heer, laat hem ook dit jaar, totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben; en misschien zal hij vrucht dragen; indien niet, zo zult gij hem namaals uithouwen”*, xiii: 6 tot 9; met den wijngaard waarin de vijgeboom was, wordt de Kerk aangeduid, waar ook degenen zijn die in de uitwendige dingen zijn, want in de Kerk des Heren is er een inwendige en een uitwendige; het inwendige der Kerk is de naastenliefde en daaruit het geloof; het uitwendige echter der Kerk is het goede des levens; omdat de werken der naastenliefde en des geloofs, zijnde het goede des levens,

van den natuurlijken mens zijn, wordt vandaar met den wijngaard het inwendige der Kerk aangeduid, en met den vijgeboom haar uitwendige; bij de Joodse natie was slechts het uitwendige der Kerk, omdat zij in den uitbeeldenden uitwendigen eredienst was, en daarom wordt onder den vijgeboom de Kerk bij die natie verstaan; maar omdat zij in den uitwendigen eredienst waren, en in geen inwendigen, zij waren immers van binnen boos, en omdat de uitwendige eredienst zonder den inwendigen geen eredienst is, en bij de bozen de eredienst boos is, zo was er derhalve bij hen niet enig natuurlijk goede; en daarom wordt gezegd dat hij drie jaren lang geen vrucht op den vijgeboom had gevonden, en dat hij tot den wijngaardenier zeide dat deze hem zou uithouwen, waarmede wordt aangeduid dat er van het begin tot het einde geen natuurlijk goede bij die natie is geweest; met drie jaren immers wordt een ganse periode aangeduid, of een tijd van het begin tot het einde, en met de vrucht van den vijgeboom wordt het natuurlijk goede aangeduid; onder het natuurlijk goede wordt het geestelijk-natuurlijk goede verstaan, of het goede in het natuurlijke vanuit het geestelijke; en omdat een Kerk uit dezulken die niet in het natuurlijk goede zijn, zoals de Joodse natie was, geen Kerk is, wordt er derhalve gezegd: “Waarom ook maakt hij de aarde onvrucht dragend”; de aarde is de Kerk; dat de wijngaardenier zeide dat hij nog zou worden gelaten en dat er rondom hem zou worden gegraven, betekent dat de natie zal worden overgelaten en dat zij na dezen zal worden onderricht door de Christenen, in wier midden zij zullen zijn; maar omdat niets daarop werd geantwoord, wordt er verstaan dat de vijgeboom nochtans geen vrucht zal voortbrengen, dat is, dat die natie geen goede zal maken dat vanuit enig geestelijke voortgaat. Dit wordt aangeduid met den Vijgeboom die verdorde deswege dat de Heer geen vrucht op denzelve had gevonden, bij Mattheus: *“Des morgens als Jezus wederkeerde naar de stad, hongerde Hem; en ziende een vijgeboom aan den weg, kwam Hij tot dien, maar Hij vond niets aan dezelve dan alleen bladeren; derhalve zeide Hij tot hem: Na dezen worde uit u geen vrucht geboren tot in het eeuwige; weswege de vijgeboom terstond verdorde”*, XXI: 18, 19; Markus XI: 12, 13, 14; onder den vijgeboom wordt ook hier de Kerk verstaan bij de Joodse natie; dat bij die natie niet enig natuurlijk goede was, maar slechts het vervalste ware, hetwelk in zich het valse is, wordt daarmede aangeduid dat de Heer kwam tot den vijgeboom maar daarop niets vond dan alleen bladeren; de vrucht welke Hij niet vond, betekent het natuurlijk goede zodanig als het boven is beschreven; en het blad betekent het vervalste ware, hetwelk in zich het valse is; want het blad betekent in het Woord het ware, maar het blad van een boom die zonder vrucht is, betekent het valse, doch bij

die natie het vervalste ware, omdat zij het Woord hadden, waarin de ware dingen zijn, maar die zij vervalsten door een aanplooiing aan henzelf, waarvandaan hun overleveringen kwamen; dat die natie nooit enig natuurlijk goede vanuit geestelijken oorsprong zal maken, hetwelk het geestelijk-natuurlijke wordt genoemd, wordt aangeduid met de woorden die de Heer tot hem zeide: “Na dezen worde uit u geen vrucht geboren tot in het eeuwige; weswege de vijgeboom terstond verdorde”; met verdorren wordt aangeduid dat er geen goede en ware meer is; dat de Heer dit zag en zeide toen Hij terugkeerde naar de stad en Hem hongerde, is omdat met de stad Hierosolyma de Kerk wordt aangeduid, en met hongeren, wanneer het den Heer betreft, wordt aangeduid het goede in de Kerk verlangen; men zie boven in n. 386; wie niet weet wat de vijgeboom betekent, en dat met dien vijgeboom de Kerk bij die natie werd verstaan, denkt niet iets anders dan dat dit uit den Heer is geschied vanwege de verontwaardiging omdat Hem hongerde; doch dit is niet deswege geschied, maar opdat het zou worden aangeduid dat de Joodse natie zodanig was; alle wonderen des Heren immers behelzen en betekenen zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, weswege die wonderen Goddelijk waren; men zien. 7337, 8364, 9051 einde. De verdraaide Kerk of de verdraaide mens der Kerk ten aanzien van zijn natuurlijken of uitwendigen mens wordt ook met den vijgeboom aangeduid bij David: “*Hij gaf hun regens in hagel, een vuur der vlammen in hun land; en Hij sloeg hun wijnstok en hun vijgeboom; Hij verbrak den boom van hun grens*”, Psalm cv: 32, 33; deze dingen zijn gezegd aangaande Egypte, waarmede wordt aangeduid de natuurlijke mens die in de valse en de boze dingen is; en met den wijnstok, den vijgeboom en den boom der grens, worden alle dingen der Kerk aangeduid, met den wijnstok haar inwendige of geestelijke dingen, met den vijgeboom haar uitwendige of natuurlijke dingen, en met den boom der grens al het erkennende en doorvattende; met de grens wordt aangeduid het laatste waarin de innerlijke dingen stilhouden en waarin dezelve tezamen zijn, en met de bomen de erkennenissen en de doorvattingen; en omdat al deze dingen verdraaid waren en derhalve verdoemd, wordt gezegd dat zij geslagen en verbroken waren, waarmede de ondergang en de verdoemenis wordt aangeduid; dat het was vanwege de valse dingen van het boze die zijn vanuit de liefde van de wereld, wordt aangeduid met hun regens in hagel, een vuur der vlammen in hun land; regens als hagel betekenen de valse dingen van het boze, en een vuur der vlammen betekent de liefde van de wereld. Bij Nahum: “*Al uw vestingen zijn zoals vijgebomen met eerstelingen, en indien deze worden geschud, zo vallen zij op den mond van den eter*”, III: 12; deze dingen betreffen

de stad der bloeden, waarmede wordt aangeduid de leer waarin de ware dingen vervalst en de goede dingen verechtbreukt zijn; deze wordt vergeleken bij vijgebomen met eerstelingen, en indien deze worden geschud, zo vallen zij op den mond van den eter; en daarmede wordt aangeduid, dat de goede dingen daar niet goede dingen zijn, hoezeer zij ook als goede dingen verschijnen, en dat zij niet worden opgenomen, en dat zij, indien zij worden opgenomen, alleen worden opgenomen met het geheugen, en niet met het hart; dat zij afvallen als ze worden geschud, betekent dat het niet goede dingen zijn, hoewel zij als goede dingen verschijnen, omdat zij eerstelingen zijn; en op den mond van den eter, betekent niet opneming, zelfs niet met het geheugen; dat de mond van den eter betekent niet opnemen, staat vast uit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; zij immers die iets aan het geheugen overgeven, schijnen met den mond op te nemen; en daarom betekent op diens mond vallen zelfs niet met het geheugen opnemen, maar slechts horen, en eveneens, indien zij opnemen, dat zij het slechts met het geheugen en niet met het hart doen; onder de vijgebomen met de eerstelingen kunnen ook de echte goede dingen worden verstaan, met welke iets eenders geschiedt bij hen die in de valse dingen van het boze zijn.

404. En de hemel is weggeweken evenals een boek dat is toegerold; dat dit betekent dat de geestelijke mens is toegesloten, staat vast uit de betekenis van den hemel, zijnde de Kerk in het gemeen en in het bijzonder, want de Kerk is de Hemel des Heren op aarde; ook maakt de Kerk één met den Hemel door verbinding; en daarom wordt, wanneer in het Woord wordt gezegd Hemel en aarde, verstaan de inwendige en de uitwendige Kerk; het inwendige immers van de mensen der Kerk is de Hemel bij hen, en het uitwendige is de wereld bij hen; en omdat met den Hemel en de aarde de inwendige en de uitwendige Kerk wordt aangeduid, wordt vandaar eveneens de inwendige en de uitwendige mens aangeduid, of de geestelijke en de natuurlijke mens; want de mens in wien is het goede der liefde en des geloofs, is een Kerk, en daarom bestaat de Kerk in het gemeen uit de mensen in wie de Kerk is; daaruit blijkt, waarvandaan het is dat onder den Hemel hier de inwendige of de geestelijke mens wordt verstaan; gezegd wordt de geestelijke mens, en verstaan wordt het geestelijk gemoed, zijnde het hoger of het innerlijk gemoed van den mens; het lager of uiterlijk gemoed echter wordt de natuurlijke mens genoemd; en uit de betekenis “is weggeweken zoals een boek dat is toegerold”, zijnde dat hij is toegesloten; want het geestelijk gemoed, hetwelk, zoals is gezegd, het hoger of innerlijk gemoed bij den mens is, wordt geopend door aan het leven aangeploide ware dingen, aldus door de goede dingen, daarentegen wordt

het toegesloten door aan het leven aangeplooid valse dingen, aldus door de boze dingen, en de toesluiting is alsof een boekrol wordt toegeerd: dat het zo is, bleek duidelijk uit de schijnbaarheden in de geestelijke wereld, toen het Laatste Gericht is geschied; daar immers schenen toen de bergen en de heuvelen somtijds samengerold te worden alsof een boekrol wordt toegeerd, en toen werden zij die op dezelve waren, afgewenteld naar de hel; en deze schijn ontleent de oorzaak hieraan, dat de innerlijke dingen van hun gemoed, door welke tevoren iets van licht vanuit den Hemel invloede, werden toegesloten; dat wat in het gemeen geschiedt bij verscheidenen, dat geschiedt bij een ieder zodanige in het bijzonder; want hoedanig in de geestelijke Wereld het gemene is, zodanig is het bijzondere; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 73. Onder het boek wordt een rol verstaan, aangezien er in de oude tijden geen drukletters waren en vandaar geen boeken zodanig als heden ten dage, maar er waren rollen uit perkament; vandaar worden onder de Boeken in de Apocalyps rollen verstaan, en onder: “De Hemel is geweken evenals een boek dat is opgerold”, wordt verstaan evenals een rol die wordt opgerold; eender bij Jesaja: *“Al het heir der Hemelen zal uitteren; en de Hemelen zullen worden toegeerd zoals een boek”*, xxxiv: 4.

405. En alle berg en eiland zijn bewogen vanuit hun plaatsen; dat dit betekent dat al het goede der liefde en ware des geloofs verging, staat vast uit de betekenis van den berg, zijnde het goede der liefde tot den Heer, waarover aanstonds; uit de betekenis van het eiland, zijnde het ware des geloofs, waarover in het volgende artikel; en uit de betekenis van bewogen worden vanuit de plaatsen, zijnde weggenomen worden en vergaan, omdat het goede der liefde en het ware des geloofs wordt verstaan; wanneer die immers van hun plaatsen worden bewogen, volgen dan de boze en de valse dingen op, en vergaan de goede en de ware dingen door de boze en de valse dingen. Dat de Berg het goede der liefde betekent, is omdat in den Hemel op de bergen degenen wonen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en op de heuvelen zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, of, wat hetzelfde is, omdat op de bergen degenen wonen die van het hemels Rijk des Heren zijn, en op de heuvelen zij die van Zijn geestelijk Rijk zijn; en het hemels Rijk wordt van het geestelijk Rijk hierin onderscheiden, dat zij die van het hemels Rijk zijn, in de liefde tot den Heer zijn, en zij die van het geestelijk Rijk zijn, in de liefde jegens den naaste zijn; maar over dezen en genen zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 20 tot 28; vandaar is het, dat met den berg het goede der liefde tot den Heer wordt aangeduid. Dat het goede der liefde tot den Heer onder den berg, abstract genomen, wordt verstaan, is omdat alle

dingen die in den inwendigen zin des Woords zijn, geestelijk zijn, en de geestelijke dingen moeten abstract van personen en plaatsen worden verstaan; en daarom ook denken en spreken de Engelen, omdat zij geestelijk zijn, los van die dingen, en daardoor hebben zij wijsheid en inzicht; de idee immers van personen en plaatsen begrenst [*finis*] de denking, want zij bepaalt haar tot dezelve, en geeft er zo een grens aan; deze idee der denking is eigenlijk natuurlijk, de idee echter los van personen en plaatsen strekt zich in den Hemel naar alle kanten uit, en ook wordt zij niet anders begrensd dan zoals het gezicht van het oog als men den hemel zonder daartussen zich voordoende dingen beschouwt; zulk een idee is eigenlijk geestelijk; daarvandaan is het, dat met den berg in den geestelijken zin des Woords het goede der liefde wordt aangeduid: iets eenders is het geval met de betekenis van de aarde, namelijk dat zij de Kerk is; de idee immers los van de plaatsen en van de natiën en de volken op de aarde, is er een aangaande de Kerk daar of bij hen; deze derhalve wordt met de aarde [of het land] in het Woord aangeduid; iets eenders is het geval met de andere dingen die in den natuurlijken zin des Woords worden gezegd, zoals met de heuvelen, de rotsen, de dalen, de rivieren, de zeeën, de steden, de huizen, de tuinen, de wouden, en de andere dingen. Dat de berg de liefde tot den Heer betekent, en vandaar al het goede dat vanuit dezelve is, hetwelk het hemels goede wordt genoemd, en dat hij in den tegengestelden zin de liefde van zich betekent, en vandaar al het boze dat vanuit dezelve is, staat vast uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Amos: “*Schik u jegens uw God, o Israël; want zie, de Formeerder der bergen, en de Schepper van den geest, en uitende aan den mens wat diens denking is*”, IV: 12, 13; God wordt de Formeerder der bergen geheten, omdat de bergen de goede dingen der liefde betekenen; en de Schepper van den geest, omdat de geest het leven vanuit die dingen betekent; en omdat Hij door die dingen aan den mens het inzicht geeft, wordt eraan toegevoegd: “En uitende aan den mens wat diens denking is”; het inzicht immers dat de mens heeft, is van zijn denking, welke invloeit uit den Heer door het goede der liefde in zijn leven; en daarom is uit hier invloeiën. Bij David: “*God, Die de bergen vastzet door Zijn kracht [virtus], Hij is aangejord met macht*”, Psalm LXV: 7; met de bergen worden hier eveneens de goede dingen der liefde aangeduid; deze vestigt de Heer in den Hemel en in de Kerk door Zijn Goddelijk Ware, hetwelk alle macht heeft; derhalve wordt er gezegd: “Hij zet de bergen vast door Zijn kracht, Hij is aangejord met macht”; met de kracht Gods wordt in het Woord het Goddelijk Ware aangeduid, en met de macht, wanneer het den Heer betreft, alle macht of de Almacht: dat het Goddelijk Ware hetwelk uit den

Heer voortgaat, alle macht heeft, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 228 tot 233; en boven n. 209, 333; en dat de macht, wanneer het den Heer betreft, de Almacht is, boven n. 338. Bij denzelfde: *“Ik hef mijn ogen op tot de bergen, vanwaar de hulp komt”*, Psalm CXXI: 1; onder de bergen hier worden de Hemelen verstaan; en omdat in de Hemelen op de bergen en de heuvelen degenen wonen die in de goede dingen der liefde en der naastenliefde zijn, zoals boven is gezegd, en in die goede dingen de Heer is, wordt derhalve onder de ogen opheffen tot de bergen, ook verstaan tot den Heer, uit Wien alle hulp is: wanneer bergen in het meervoud wordt gezegd, zo worden èn de bergen èn de heuvelen verstaan, bijgevolg zowel het goede der liefde tot den Heer als het goede der liefde jegens den naaste. Bij Jesaja: *“Er zullen zijn op allen hogen berg, en op allen verheven heuvel, beken, leidingen der wateren, in den dag der grote slachting, wanneer de torens zullen vallen”*, xxx: 25; het Laatste Gericht, waarover daar wordt gehandeld, wordt verstaan onder den dag der grote slachting, wanneer de torens zullen vallen; de grote slachting is de ondergang van de bozen; de torens die zullen vallen, zijn de valse dingen van leer, welke zijn vanuit de liefde van zich en van de wereld; dat die met de torens worden aangeduid, is vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; zij immers die door zulke dingen als der Kerk zijn, de heerschappij zoeken, bouwen voor zich in de hoogten torens, waarover men zie in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 56, 58; dat dan zij die in de liefde tot den Heer en in de liefde jegens den naaste zijn, tot den Hemel worden verheven en doordrenkt van inzicht en wijsheid, wordt daaronder verstaan dat er op allen hogen berg en verheven heuvel zullen zijn beken, leidingen der wateren; de hoge berg betekent waar zij zijn die in de liefde tot den Heer zijn, en de verheven heuvel waar zij zijn die in de liefde jegens den naaste zijn; de beken betekenen de wijsheid, en de leidingen der wateren het inzicht; de wateren immers zijn de ware dingen, vanuit welke het inzicht en de wijsheid is. Bij Joël: *“Het zal te dien dage geschieden dat de bergen zullen druipen van most, en de heuvelen vloeien van melk, en alle beken van Jehudah vloeien van wateren”*, III: 18; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over den nieuwen Hemel en over de nieuwe Aarde alsdan; en daaronder dat de bergen van most zullen druipen, wordt verstaan dat vanuit het goede der liefde tot den Heer al het ware zal zijn; daaronder dat de heuvelen van melk zullen vloeien, wordt verstaan dat vanuit het goede der liefde jegens den naaste het geestelijk leven zal zijn; en daaronder dat alle beken van Jehudah van wateren zullen vloeien, wordt verstaan dat vanuit de afzonderlijke dingen des Woords ware dingen zullen zijn, door welke het inzicht is; maar deze dingen zie men

vollediger ontvouwd boven in n. 376. Bij Nahum: “*Zie, op de bergen de voeten van hem die den vrede evangeliseert*”, I: 15. Bij Jesaja: “*Hoe verkwikkelijk zijn op de bergen de voeten van hem die evangeliseert, die den vrede doet horen, die tot Zion zegt: Hij regeert, uw Koning*”, LII: 7. Bij denzelfde: “*Klim op voor u op een hogen berg, o evangeliseerster Zion; hef uw stem op met kracht, o e vangeliſeerster Hierosolyma*”, XL: 9; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en de zaliging alsdan van hen die in het goede der liefde tot Hem zijn, en vandaar vanuit het Woord in de ware dingen der leer; en omdat over de zaliging van hen wordt gehandeld, wordt derhalve gezegd: *Zie, op de bergen de voeten van hem die den vrede evangeliseert*; en: *Klim op voor u op een hogen berg, o evangeliseerster Zion*; met den vrede evangeliseren wordt aangeduid de Komst des Heren prediken, want met den vrede wordt in den hoogsten zin de Heer aangeduid, en in den inwendigen zin al het goede en ware dat uit den Heer is; men zie boven n. 365; en onder de evangeliseerster Zion wordt de Kerk verstaan die in het goede der liefde tot den Heer is, en met de evangeliseerster Hierosolyma de Kerk die vandaar vanuit het Woord in de ware dingen der leer is. Bij Jesaja: “*Ik zal al Mijn bergen tot een weg stellen, en Mijn paden zullen verhoogd worden; zingt, Hemelen, en spring op, aarde, en schalt, gij bergen, van gezang, omdat Jehovah Zijn volk heeft vertroost*”, XLIX II, 13; onder de bergen in het meervoud worden èn de bergen èn de heuvelen verstaan, aldus zowel het goede der liefde als het goede der naastenliefde; dat de bergen en de heuvelen zullen worden gesteld tot een weg, en de paden zullen worden verhoogd, betekent dat zij die in die goede dingen zijn, in de echte ware dingen zullen zijn; tot een weg gesteld worden, betekent in de ware dingen zijn, en het verhoogd worden der paden betekent in de echte ware dingen zijn; de wegen immers en de paden betekenen de ware dingen, en van deze wordt gezegd dat zij verhoogd worden krachtens het goede; en de ware dingen die uit het goede zijn, zijn de echte ware dingen; de vreugde huns harten deswege, wordt aangeduid met: “*Zingt, Hemelen, spring op, aarde*”; de inwendige vreugde met *zingt, Hemelen*; de uitwendige vreugde met *spring op, aarde*; de belijdenissen vanuit de vreugde afkomstig uit het goede der liefde, worden aangeduid met: “*Schalt, gij bergen, van gezang*”; dat dit is terwille van de hervorming en de wederverwekking, wordt aangeduid met: “*Omdat Jehovah Zijn volk heeft vertroost*”; dat hier niet de bergen in de wereld worden verstaan, is duidelijk; want wat zou het zijn, dat de bergen tot een weg zouden worden gesteld, en dat de paden zullen worden verhoogd, voorts dat de bergen van gezang schallen? Bij denzelfde: “*Zingt, gij Hemelen, jubelt, gij lagere dingen der aarde, schalt, gij bergen, van gezang, gij wouden en*

alle boom daarin, omdat Jehovah Jakob heeft verlost, en in Israël Zich heerlijk heeft vertoond”, XLIV: 23; met zingt, gij Hemelen, jubelt, gij lagere dingen der aarde, schalt, gij bergen, van gezang, worden eendere dingen aangeduid als boven, maar hier worden met de bergen de goede dingen der naastenliefde aangeduid; en daarom wordt ook gezegd: De wouden en alle boom daarin; want onder het woud wordt de uitwendige of natuurlijke mens verstaan ten aanzien van al zijn dingen, en onder allen boom wordt het erkennende en het wetenschappelijke daar verstaan; hun hervorming wordt aangeduid met: “Jehovah heeft Jakob verlost, en in Israël heeft Hij Zich heerlijk vertoont”; onder Jakob en Israël wordt de uitwendige en de inwendige Kerk verstaan, aldus het uitwendige en het inwendige bij hen in wie de Kerk is. Bij denzelfde: “*De bergen en de heuvelen zullen schallen van gezang, en alle bomen des velds zullen de hand klappen*”, LV: 12; bij David: “*Looft Jehovah, gij bergen en heuvelen, gij vruchtboom, en alle gij ceders*”, Psalm CXLVIII: 9; in deze plaatsen wordt de vreugde des harten beschreven vanuit het goede der liefde en der naastenliefde, en van de bergen, de heuvels, de bomen, de ceders, wordt gezegd dat zij van gezang schallen, de hand klappen, en loven, omdat met die dingen de goede en de ware dingen worden aangeduid, welke de vreugden bij den mens maken; de mens immers verheugt zich niet vanuit zich, maar vanuit de goede en de ware dingen die bij hem zijn; deze dingen verheugen, omdat zij voor den mens de vreugde maken. Bij Jesaja: “*Laat de woestijn, en haar steden, en de dorpen die Arabië bewoont, de stem verheffen; laten de bewoners der rots zingen, vanuit het hoofd der bergen schreeuwen*”, XLII: II; met de woestijn wordt het duistere van het ware aangeduid, met haar steden worden de leerstellige dingen aangeduid, met de dorpen de erkenissen en de natuurlijke wetenschappelijke dingen; met Arabië wordt de natuurlijke mens aangeduid, want een Arabier in de woestijn is de natuurlijke mens; met de bewoners der rots worden aangeduid de goede dingen des geloofs, of zij die in de goede dingen des geloofs zijn; met het hoofd der bergen wordt het goede der liefde tot den Heer aangeduid; daaruit blijkt wat de afzonderlijke dingen in de orde betekenen, namelijk de belijdenis en den blijden erediensdienst vanuit het goede der liefde in de dingen die vermeld werden; want schreeuwen [*clamare*] vanuit het hoofd der bergen is vanuit het goede der liefde vereren. Bij David: “*De berg Gods is de berg van Baschan, een berg van heuvelen is de berg van Baschan; waarom springt gij op, bergen, heuvelen van den berg; God verlangt dien te bewonen, ook zal Jehovah wonen voor altijd*”, Psalm LXVIII: 16, 17; met den berg van Baschan wordt aangeduid het willijk goede, zodanig als het is bij hen die in de uitwendige dingen der Kerk zijn; Baschan immers was een

streek over de Jordaan, welke als erfenis was gegeven aan den halven Stam van Menasse; men zie Jozua Hfdst. XIII: 29 tot 32; en met Menasse wordt het willijk Goede van den uitwendigen of natuurlijken mens aangeduid; dit willijk goede is hetzelfde als het goede der liefde in den uitwendigen mens, want al het goede der liefde is des wils, en al het ware daaruit is des verstands; en daarom wordt met Efraïm zijn broeder het verstandelijk ware van dat goede aangeduid: omdat met den berg van Baschan dat goede wordt aangeduid, worden derhalve met de heuvelen van dien berg de goede dingen met de daad aangeduid: omdat de wil handelt, al het actieve immers van den animus en van het lichaam is vanuit den wil, zoals al het actieve van de denking en van het spreken is vanuit het verstand, wordt derhalve de vreugde afkomstig vanuit het goede der liefde, beschreven met en verstaan onder springen en opspringen; daaruit blijkt, wat wordt aangeduid met: “De berg Gods is de berg van Baschan, een berg van heuvelen is de berg van Baschan; waarom springt gij op, bergen, heuvelen van den berg”; omdat de Heer bij den mens woont in dien willijk goede, waarvandaan de goede dingen met de daad zijn, wordt derhalve gezegd: “God verlangt dien te bewonen, ook zal Jehovah wonen voor altijd”. Bij denzelfde: *“Jehudah werd tot het heiligdom van Jehovah, en Israël tot Zijn heerschappijen; de zee zag het en vlood, de Jordaan keerde zich achterwaarts af; de bergen sprongen zoals rammen, de heuvelen zoals de zonen der kudde van kleinvee: wat was u, gij zee, dat gij vloodt; gij, Jordaan, dat gij u achterwaarts afkeerdet; gij, bergen, dat gij opsprongt zoals rammen; gij, heuvelen, zoals zonen der kudde van kleinvee? Van vóór den Heer baart gij, o aarde, van vóór den God Jakobs, Die de rots verkeerde in een poel der wateren, den keisteen in een bron der wateren”*, Psalm CXIV: 2 tot 8; aldus wordt de uittocht der zonen Israëls uit Egypte beschreven; toch kan niemand zonder de ontvouwing door den inwendigen zin weten, wat de dingen betekenen, namelijk dat toen de bergen sprongen zoals rammen, en de heuvelen zoals de zonen der kudde van kleinvee; voorts wat wordt verstaan onder: De zee zag het en vlood, en de Jordaan keerde zich achterwaarts af; en daarom zal het worden ontvouwd: in den inwendigen zin wordt verstaan de instauratie van de Kerk, of de wederverwekking van de mensen der Kerk; de Kerk immers die moet worden geïnstaurerd, wordt aangeduid met de zonen Israëls, de instauratie met hun uittocht, het uiteenslaan van de boze dingen met de doortocht door de zee Suph, waarvan wordt gezegd dat zij vlood, en het binnenleiden in de Kerk met de overtocht over de Jordaan, waarvan wordt gezegd dat zij zich afkeerde; maar nu tot de afzonderlijke dingen gekomen: dat Jehudah werd tot het heiligdom, en Israël tot heerschappijen, betekent dat het goede der liefde tot

den Heer het heilige zelf des Hemels en der Kerk is, en dat het ware vanuit dat goede datgene is door hetwelk de regering is; met Jehudah immers wordt aangeduid het hemels goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer; met het heiligdom het heilige zelf des Hemels en der Kerk; met Israël het geestelijk goede, zijnde het ware vanuit dat goede, door hetwelk de regering is; want door het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede heeft de Heer alle regering; met de zee zag en vlood, de Jordaan keerde zich achterwaarts af, wordt aangeduid dat nadat waren uiteengeslagen de boze en de valse dingen die in den natuurlijken mens zijn, de wetenschappelijke ware dingen en de erkentissen van het ware en goede opvolgden; de bergen sprongen zoals rammen, de heuvelen zoals de zonen der kudde van kleinvee, betekent dat het hemels goede, zijnde het goede der liefde, en het geestelijk goede, zijnde het ware vanuit dat goede, vanwege de vreugde goede dingen doen of een uitwerking te voorschijn brengen; de bergen betekenen het goede der liefde, de heuvelen de goede dingen der naastenliefde, welke in hun wezen de ware dingen vanuit dat goede zijn; springen betekent, omdat het daarvan wordt gezegd, vanwege de vreugde goede dingen doen; gezegd wordt zoals rammen en zoals de zonen der kudde van kleinvee, omdat de rammen de goede dingen der naastenliefde betekenen, en de zonen der kudde van kleinvee de ware dingen daaruit; de instauratie van de Kerk door die dingen, of de wederverwekking van de mensen der Kerk, wordt aangeduid met: *Vóór God baart gij, o aarde, vóór den God Jakobs, Die de rots verkeerde in een poel der wateren, en den keisteen in een bron der wateren; de aarde is de Kerk, en van deze wordt gezegd dat zij baart, wanneer zij wordt geïnstaurerd, of de mens der Kerk opnieuw wordt verwekt; vóór den Heer en vóór den God Jakobs wordt gezegd, aangezien waar over het goede der liefde wordt gehandeld, de Heer in het Woord Heer wordt geheten, en waarover de goede dingen met de daad wordt gehandeld, de God Jakobs; de wederverwekking door de ware dingen vanuit het goede, wordt aangeduid met: "Hij verkeerde de rots in een poel der wateren, en den keisteen in een bron der wateren"; met den poel der wateren worden de erkentissen van het ware aangeduid, en met de bron der wateren wordt het Woord aangeduid, vanuit hetwelk dezelve zijn; en met de rots de natuurlijke mens ten aanzien van het ware vóór de hervorming, en met den keisteen de natuurlijke mens ten aanzien van het goede vóór de hervorming. Bij denzelfde: *"Een wanstok hebt Gij vanuit Egypte doen voorttrekken, de natiën hebt Gij uitgedreven, en Gij hebt hem geplant; bedekt waren de bergen met zijn schaduw, en met zín takken de ceders Gods"*, Psalm LXXX: 9, 11; met den wijnstok vanuit Egypte wordt de geestelijke Kerk*

aangeduid, welke aanvangt bij den mens door de wetenschappelijke dingen en de erkentissen in den natuurlijken mens; de wijnstok is de geestelijke Kerk, en Egypte is het wetenschappelijke, hetwelk in den natuurlijken mens is; met “Gij hebt de natiën uitgedreven en Gij hebt hem geplant”, wordt aangeduid dat nadat de boze dingen daaruit waren geworpen, de Kerk werd geïnstaurerd; de natiën zijn de boze dingen, en den wijnstok planten is die Kerk instaureren; met “bedekt waren de bergen met zijn schaduw, en met zijn takken de ceders Gods”, wordt aangeduid dat zij gans vanuit de geestelijke goede en ware dingen is; de bergen zijn de geestelijke goede dingen, en de ceders Gods zijn de geestelijke ware dingen: dat de uitleiding van de zonen Israëls uit Egypte en de binnenleiding in het land Kanaan, waaruit de natiën waren verdreven, onder deze dingen worden verstaan, is duidelijk; maar nochtans worden onder diezelfde dingen in den inwendigen zin de dingen verstaan die zijn ontvouwd; ook is niet iets anders met de binnenleiding van de zonen Israëls in het land Kanaan, en met de verdrijving van de natiën daaruit, uitgebeeld en aangeduid; alle Historische dingen des Woords immers behelzen evenzeer als de Profetische dingen ervan, geestelijke dingen. Bij Jesaja: *“Al de bergen die met de schoffel zullen worden gewied, daar zal niet komen de vrees van doorn en distel, maar er zal zijn de inzending van den os en de vertreding van het schaap”*, VII: 25; onder de bergen die met de schoffel zullen worden gewied, worden degenen verstaan die vanuit de liefde van het goede de goede dingen doen; wat met de overige dingen wordt aangeduid, zie men boven in n. 304, waar zij zijn ontvouwd. Bij denzelfde: *“Ik zal vanuit Jakob een zaad voortbrengen, en vanuit Jehudah een erfgenaam van Mijn bergen, opdat Mijn uitverkorenen het bezitten, en Mijn knechten daar wonen”*, LXV: 9; met Jakob en met Jehudah wordt de Kerk aangeduid, met Jakob de uitwendige Kerk, welke in de erkentissen van het goede en het ware is, en met Jehudah de Kerk die in het goede der liefde tot den Heer is; en daarom worden met het zaad vanuit Jakob de erkentissen van het goede en het ware aangeduid, en vandaar zij die in dezelve zijn; met de bergen welker erfgenamen vanuit Jehudah zullen zijn, wordt het goede der liefde tot den Heer aangeduid, en vandaar zij die in hetzelfde zijn; met de uitverkorenen die den berg zullen bezitten, worden degenen aangeduid die in het goede zijn, en met de knechten zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn. Bij Jeremia: *“Ik zal de zonen Israëls wederbrengen op hun land; zie, Ik zedende tot vele vissers, die hen zullen vissen, en Ik zal hen zenden tot vele jagers, die hen zullen jagen op allen berg, en van op allen heuvel, en vanuit de gaten der rotsen”*, XVI: 15, 16; daar wordt gehandeld over de instauratie van de nieuwe Kerk, welke werd uitgebeeld

door en aangeduid met het wederbrengen van de Joden uit de gevangenschap vanuit het land van Babel tot het land Kanaän; wie niet weet wat vissen en jagen betekent, wat berg, heuvel, en de gaten der rotsen, zal uit die woorden niet iets halen dan alleen iets zodanigs dat nochtans niet wordt gevat; dat vanuit degenen de Kerk moet worden geïnstauraerd die in het natuurlijk goede en in het geestelijk goede zijn, wordt verstaan onder: “Ik zal vissers zenden, die hen zullen vissen; en jagers, die hen zullen jagen”; degenen vergaderen die in het natuurlijk goede zijn, wordt verstaan onder: “Vissers zenden, die hen zullen vissen”; en degenen vergaderen die in het geestelijk goede zijn, wordt verstaan onder: “Jagers, die hen zullen jagen”; omdat die worden verstaan, wordt ook gezegd: “Van op allen berg en van op allen heuvel, en vanuit de gaten der rotsen”; onder hen die op den berg zijn, worden degenen verstaan die in het goede der liefde zijn; onder hen die op den heuvel zijn, zij die in het goede der naastenliefde zijn; en onder hen die vanuit de gaten der rotsen zijn, zij die in de duistere dingen van het ware zijn. Bij Ezechiël: *“Gij bergen Israëls, gij zult uw tak geven, en uw vrucht zult gij dragen voor Min volk Israël, wanneer zij naderen te komen”*, xxxvi: 8; met de bergen Israëls wordende goede dingen der naastenliefde aangeduid; dat daaruit de ware dingen des geloofs en de goede dingen des levens zijn, wordt aangeduid met: “Gij zult uw tak geven en uw vrucht dragen”; de tak is het ware des geloofs, en de vrucht is het goede des levens. Bij Amos: *“Zie, de dagen komende, dat de ploeger zal genaken den maaier, en de druiventreder den zaadzaaier, en de bergen zullen van most druipen, en alle heuvelen zullen vervloeiën; want Ik zal de gevangenschap van Mijn volk terugbrengen”*, ix: 13, 14; wat met deze dingen wordt aangeduid, zie men boven in n. 376; waar zij zijn ontvouwd; van de bergen wordt gezegd dat zij van most druipen, en van de heuvelen dat zij vervloeiën, omdat met de bergen het goede der liefde tot den Heer wordt aangeduid, en met de heuvelen het goede der liefde jegens den naaste, en met den most de ware dingen; en vandaar met die woorden dat zij vanuit dat ene en andere goede ware dingen in overvloed zullen hebben; want met het terugbrengen van het volk uit de gevangenschap, waarover die dingen worden gezegd, wordt de instauratie van de nieuwe Kerk aangeduid. Bij David: *“Jehovah, Uw gerechtigheid is zoals de bergen Gods, Uw gerichten zijn zoals een grote afgrond”*, Psalm xxxvi: 7; omdat van gerechtigheid in het Woord wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van gericht met betrekking tot het ware, wordt derhalve gezegd dat de gerechtigheid van Jehovah is zoals de bergen Gods, en Zijn gerichten zoals een groten afgrond; de bergen Gods immers betekenen het goede der naastenliefde, en de afgrond betekent de

ware dingen in het gemeen, welke de ware dingen des geloofs worden genoemd: dat van de gerechtigheid wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van het gericht met betrekking tot het ware, zie men in n. 2235, 9857. Bij denzelfde: *“Jehovah heeft de aarde gegrond op haar grondvesten; Gij hebt ze met den afgrond zoals met een kleed oversluierd; op de bergen staan de wateren; van Uw schelden vlieden zij, van de stem Uws donders ijlen zij voort; de bergen klimmen op, de dalen dalen neder tot de plaats die Gij voor hen hebt gegrond; een grens hebt Gij gesteld, zij overgaan die niet; niet keren zij weder om de aarde te bedekken; Die de bronnen uitzendt tot rivieren; tussen de bergen mogen zij gaan. Die de bergen besproeit uit Zijn opperzalen; van de vrucht Uwer werken wordt de aarde verzadigd”*, Psalm CIV: 5 tot 10, 13; met deze dingen wordt, in den geestelijken zin verstaan, het proces der wederverwekking, of der formering van de Kerk bij den mens beschreven; en met: *“Hij heeft de aarde gegrond op haar grondvesten”*, wordt aangeduid dat de Kerk bij den mens het is met haar grenzen en afsluitingen; met: *“Gij hebt ze met den afgrond zoals met een kleed oversluierd”*, wordt aangeduid dat zijn innerlijke dingen, waar de geestelijke dingen der Kerk zetelen, zijn omgeven met de wetenschappelijke dingen in den natuurlijke mens; de afgrond betekent de wetenschappelijke dingen in het gemeen; en het kleed betekent de wetenschappelijke ware dingen, welke omringen en bekleden; met op de bergen staan de wateren, wordt aangeduid dat de valse dingen zijn op de verkwikkelijke dingen der natuurlijke liefden, welke verkwikkelijke dingen in zich boos zijn; de bergen zijn de boze dingen dier liefden, en de wateren zijn de valse dingen daaruit; dat *“van Uw schelden vlieden zij, van de stem Uws donders ijlen zij voort”*, betekent dat de valse dingen door de ware dingen, en de boze dingen door de goede dingen vanuit den Hemel worden verstrooid; met *“de bergen klimmen op en de dalen dalen neder tot de plaats die Gij voor hen hebt gegrond”*, wordt aangeduid dat in de plaats van de natuurlijke liefden en van de boze dingen vanuit dezelve de hemelse liefden en de goede dingen vanuit dezelve worden ingevoegd, en in de plaats van de valse dingen gemene ware dingen worden binnengelaten; met *“een grens hebt Gij gesteld, zij overgaan die niet, niet keren zij weder om de aarde te bedekken”*, wordt aangeduid dat de valse en de boze dingen worden buiten gehouden, gescheiden van de ware en de goede dingen, en begrensd, opdat zij niet terugvloeien en verderven; met *“Hij zendt de bronnen uit tot rivieren, tussen de bergen mogen zij gaan”*, wordt aangeduid dat de Heer vanuit de ware dingen des Woords het inzicht geeft, waarvan alle dingen vanuit het goede der hemelse liefden zijn; met de bronnen worden de ware dingen des Woords aangeduid, met de bronnen binnengelaten

in de rivieren, wordt het inzicht daaruit aangeduid; en met “tussen de bergen mogen zij gaan”, wordt aangeduid dat zij zijn vanuit de goede dingen der hemelse liefde; de bergen zijn die goede dingen; met “Hij besproeit de bergen vanuit Zijn opperzalen”, wordt aangeduid dat alle goede dingen zijn door de ware dingen vanuit den Hemel; besproeien wordt gezegd van de ware dingen, omdat de wateren de ware dingen zijn; de bergen zijn de goede dingen der liefde, en de opperzalen zijn de Hemelen, vanwaar zij zijn; met “van de vrucht Uwer werken wordt de aarde verzadigd”, wordt aangeduid dat vanuit de Goddelijke werking de Kerk bij den mens aanhoudend groeit; de vrucht der werken, wanneer het den Heer betreft, is de Goddelijke werking, en de aarde is de Kerk bij den mens, over welker formering werd gehandeld; en zij wordt verzadigd geheten door de aanhoudende aanwassing: dit zijn de verborgenheden die in deze woorden liggen verscholen; maar wie ziet dezelve, indien hij ze niet weet vanuit den inwendigen zin, en indien hij niet in de erkentissen is, hier indien hij niet is in de erkentenis aangaande den inwendigen en den uitwendigen mens, en aangaande de goede en de ware dingen die de Kerk in dezelve maken? Bij Zacharia: *“Ik hief mijn ogen op en ik zag; en zie, vier wagens uitgaande tussen de bergen; en de bergen waren bergen van brons”*, VI: 1; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de te instaureren nieuwe Kerk bij de natiën, want gehandeld wordt over den nieuwen Tempel, waarmede de nieuwe Kerk wordt aangeduid; met de wagens uitgaande van tussen de bergen, wordt de leer aangeduid die moet worden geformeerd vanuit het goede door de ware dingen; de wagens betekenen de leerstellige dingen, de bergen de goede dingen der liefde; tussen de bergen, betekent de ware dingen vanuit de goede dingen, want de dalen welke tussen de bergen zijn, betekenen de lagere ware dingen, zijnde de ware dingen van den natuurlijken mens: opdat men wete dat met de bergen de goede dingen van den natuurlijken mens worden aangeduid, wordt derhalve gezegd: En de bergen waren bergen van brons; het brons betekent het goede van den natuurlijken mens. Bij Zacharia: *“Jehovah zal uitgaan en strijden tegen de natiën; Zijn voeten zullen te dien dage staan op den Olijfberg, vóór de aangezichten van Hierosolyma, uit het oosten, en de Olijfberg zal worden gespleten, een deel ervan naar den opgang, en naar de zee, door een groot dal, en een deel van den berg zal wijken naar het noorden, en een deel ervan naar het zuiden; dan zult gij vluchten door het dal Mijner bergen, en het dal der bergen zal reiken naar Azal”*, XIV: 3, 4, 5; deze dingen zijn gezegd aangaande het Laatste Gericht dat is geschied door den Heer toen Hij in de Wereld was; want de Heer heeft, toen Hij in de Wereld was, alle dingen in de Hemelen en

in de hellen in de orde teruggebracht; en daarom heeft Hij toen het Gericht gehouden over de bozen en over de goeden; het is dit Gericht hetwelk in het Woord van het Oude Testament wordt verstaan onder den dag der verontwaardiging, des toorns, der ontsteking, der wraak van Jehovah, en onder het jaar der vergelding; over dit Gericht zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 46: dat over de Komst des Heren, en over het Gericht toenmaals in dat Hoofdstuk wordt gehandeld, blijkt uit deze woorden daar: *“Dan zal Jehovah mijn God komen, al de heiligen met U; en er zal te dien dage niet zijn licht, glans, en schittering; en het zal één dag zijn welke Jehovah bekend zal zijn, niet dag, noch nacht, omdat tegen den tijd van den avond er licht zal zijn”*, Vers 5, 6, 7; de tijd van den avond is de laatste tijd der Kerk, wanneer het Gericht geschiedt; dan is het avond voor de bozen, maar licht voor de goeden: als men eerst deze dingen weet, blijkt daarop door den geestelijken zin, wat de afzonderlijke dingen daar beteken; namelijk, met *“Jehovah zal uitgaan en strijden tegen de natiën”*, wordt aangeduid het Laatste Gericht over de bozen; uitgaan en strijden is Gericht houden, en de natiën zijn de bozen; met *“Zijn voeten zullen staan op den Olijfberg, vóór de aangezichten van Hierosolyma, uit het oosten”*, wordt aangeduid dat het is vanuit de Goddelijke Liefde door de Goddelijke Ware dingen voortgaande vanuit Zijn Goddelijk Goede; de Olijfberg immers betekent, wanneer het den Heer betreft, de Goddelijke Liefde; Hierosolyma betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen, en vandaar de Goddelijke ware dingen der Kerk; en het oosten het Goddelijk Goede; met *“de Olijfberg zal worden gespleten, een deel ervan naar den opgang, en naar de zee, door een groot dal”*, wordt aangeduid de scheiding tussen hen die in het goede zijn, van hen die in het boze zijn; de Olijfberg immers is, als gezegd, de Goddelijke Liefde; de opgang is waar degenen zijn die in het Goddelijk Goede zijn, en de zee is waar degenen zijn die in het boze zijn; de zee immers in de westelijke streek in de geestelijke Wereld maakt scheiding; met *“een deel van den berg zal wijken naar het noorden, en een deel ervan naar het zuiden”*, wordt aangeduid de scheiding tussen hen die in de valse dingen van het boze zijn, van hen die in de ware dingen van het goede zijn; het noorden is waar degenen zijn die in de valse dingen van het boze zijn, omdat zij in de duisternis zijn, en het zuiden is waar degenen zijn die in de ware dingen van het goede zijn, omdat zij in het licht zijn; met *“dan zult gij vluchten door het dal Mijner bergen”*, wordt aangeduid dat dan zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, zullen worden uitgered; vluchten betekent uitgered worden [*eripi*]; het dal der bergen betekent waar degenen zijn die in de erkentnissen van het ware en daaruit in de ware

dingen vanuit het goede zijn, want in de dalen wonen zij die in de erkentnissen van het ware zijn, en op de bergen zij die in het goede zijn; “En het dal der bergen zal reiken tot aan Azal”, betekent de scheiding van de valse dingen van het boze, want Azal betekent de scheiding en de bevrijding. Aangezien de Olijfberg, welke was vóór Hierosolyma aan het oosten, de Goddelijke Liefde betekende, en Hierosolyma aan het oosten het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede, zoals boven is vermeld, had derhalve de Heer de gewoonte om op dien Berg te verblijven, zoals blijkt bij Lukas: *“Jezus was de dagen over lerende in den Tempel; in de nachten echter, uitgaande, vernachtte Hij in den Berg die de Berg der Olijven wordt geheten”*, xxi: 37; Hfdst. xxii: 39; Joh. viii: 1: en daar sprak Hij met de discipelen over Zijn Komst en over de voleinding der eeuw, dat is, over het Laatste Gericht, Matth. xxiv: 3, e.v.; Markus xiii: 3, e.v. En eveneens ging Hij van daar naar Hierosolyma, en leed, Matth. xxi: 1; Hfdst. xxvi: 30; Markus xi: 1; Hfdst. xiv: 26; Lukas xix: 29, 37; Hfdst. xxi: 37; Hfdst. xxii: 39: en hiermede werd aangeduid dat Hij alle dingen vanuit de Goddelijke Liefde uitvoerde; de Olijfberg immers betekende haar; al wat de Heer immers in de Wereld heeft gedaan, beeldde uit; en al wat Hij heeft gesproken, duidde aan; dat Hij in de uitbeeldende en aanduidende dingen is geweest, toen Hij in de wereld was, was ter oorzaak hiervan opdat Hij in de laatsten des Hemels en der Kerk, en tevens in de eersten ervan zou zijn, en zo de laatsten vanuit eersten, en zo alle tussenliggende dingen vanuit eersten door laatsten zou regeren en beschikken; de uitbeeldende en de aanduidende dingen zijn in de laatsten. Aangezien de Berg het goede der liefde betekende, en wanneer het den Heer betreft, het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en vanuit dat Goede het Goddelijk Ware voortgaat, daalde derhalve Jehovah, dat is, de Heer, neder op den Berg Sinai, en kondigde Hij de wet af; men leest immers *dat Hij nederdaalde op dien Berg tot het hoofd van den berg*, Exod. xix: 20; Hfdst. xxiv: 16, 17; en dat Hij de Wet daar afkondigde, Exod. xx; vandaar ook wordt met Sinai in het Woord het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede aangeduid, eender met de daar afgekondigde Wet. En derhalve eveneens *nam de Heer Petrus, Jakobus en Johannes op een hogen berg, toen Hij van gedaante werd veranderd*, Matth. xvii: 1; Markus ix: 2; en toen Hij van gedaante was veranderd, verscheen Hij in het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, want Zijn Aangezicht, hetwelk zoals de Zon was, beeldde het Goddelijk Goede uit, en het Kleed, hetwelk was zoals het Licht, het Goddelijk Ware; en Mozes en Elias, die verschenen, betekenden het Woord, zijnde het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede. Aangezien de Berg het goede der liefde betekende, en in den hoogsten

zin het Goddelijk Goede, en vanuit het Goddelijk Goede het Goddelijk Ware voortgaat, was derhalve de Berg Zions gebouwd boven Hierosolyma, en met den Berg Zions wordt in het Woord de Kerk aangeduid die in het goede der liefde tot den Heer is, en met Hierosolyma de Kerk die in de ware dingen vanuit dat goede is, of de Kerk ten aanzien van de leer; derhalve ook wordt Hierosolyma genoemd de Berg der Heiligheid, en eveneens de Heuvel; want met den Berg der heiligheid wordt het geestelijk goede aangeduid, hetwelk in zijn wezen het ware vanuit het goede is, eender als met den heuvel, zoals kan vaststaan vanuit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Het zal geschieden in de toekomst der dagen dat de Berg van Jehovah zal zijn tot het hoofd der bergen, en verheven boven de heuvelen; weswege tot dien alle natiën zullen samenvloeien, en vele volken zullen gaan, en zeggen: Gaat, laat ons opklimmen tot den Berg van Jehovah, tot het huis van den God Jakobs”*, II: 2, 3; bij denzelfde: *“Te dien dage zal met een grote bazuin geblazen worden, en zij zullen komen, de vergaanden in het land van Aschur, en de uitgedrevenen in het land van Egypte, en zij zullen zich inkrommen voor Jehovah op den Berg der heiligheid in Hierosolyma”*, XXVII: 13; bij Joël: *“Blaast de bazuin vanuit Zion, en roept luide op den Berg der heiligheid”*, II: 1; bij Daniël: *“Laat Uw toorn en Uw ontsteking afgekeerd worden van Uw stad Hierosolyma, den Berg Uwer heiligheid”*, IX: 16; bij Jesaja: *“Zij zullen al uw broeders vanuit alle natiën aanbrengen voor Jehovah, tot den Berg Mijner heiligheid, Hierosolyma”*, LXVI: 20; bij denzelfde: *“Wie op Mij vertrouwt, zal het land als erfenis bezitten, en hij zal erfelijk ontvangen den Berg Mijner heiligheid”*, LVII: 13; bij Ezechiël: *“Op den Berg Mijner heiligheid, op den Berg der hoogte Israëls zullen zij Mij dienen, het gehele huis Israël, het ganse in het land”*, XX: 40; bij Micha: *“In het uiterste der dagen zal de Berg van het huis van Jehovah zijn vastgesteld tot het hoofd der bergen, en verheven boven de heuvelen, en tot hem zullen de volken samenvloeien”*, IV: 1, 2; behalve elders meermalen waar de Berg der heiligheid, de Berg Zions, en de Berg van Jehovah wordt vermeld; zoals waar de Berg der heiligheid wordt vermeld, Jes. XI: 9; Hfdst. LVI: 7; Hfdst. LXV: II, 25; Jerem. XXXI: 23; Ezech. XXVIII: 14; Dan. IX: 20; Hfdst. XI: 45; Joël II: I; Hfdst. III: 17; Obad. Vers 16; Zef. III: II; Zach. VIII: 3; Psalm XV: I; Psalm XLIII: 3. En waar de Berg Zions wordt vermeld: Jes. IV: 5; Hfdst. VIII: 18; Hfdst. X: 12; Hfdst. XVIII: 7; Hfdst. XXIV: 23; Hfdst. XXIX: 8; Hfdst. XXXI: 4; Hfdst. XXXVII: 32; Joël II: 32; Obad. Vers 17, 21; Micha IV: 7; Klaagl. V: 18; Psalm XLVIII: 12; Psalm LXXIV: 2; Psalm LXXVIII: 68; Psalm CXXV: I. Aangezien de Berg Zions betekende het Goddelijk Goede, en de Kerk ten aanzien van hetzelfde, wordt derhalve gezegd bij Jesaja: *“Zendt den Heerser des lands, van de rots naar de woestijn, tot den Berg der dochter van*

Zion”, xvi: 1: en in de Apocalyps: *“Het Lam staande op den Berg Zions, en met Hem honderd vier en veertig duizend”*, xiv: 1. Uit deze dingen kan het eveneens vaststaan, vanwaar het is dat de nieuwe Hierosolyma, waarin de Tempel was, door Ezechiël werd gezien gebouwd op een hogen Berg, waarover aldus bij hem: *“In de gezichten Gods werd ik heengeleid op het land Israëls; hij zette mij neder op een zeer hogen Berg, waarop was als het ware de bouw ener stad aan het zuiden”*, xl: 2; over welke dingen daarna in de Hoofdstukken die volgen, met veel dingen wordt gehandeld. Bij David: *“Groot is Jehovah en zeer te prijzen in de stad onzes Gods, op den Berg Zijner heiligheid; schoon van streek, een vreugde der ganse aarde, de Berg Zions, de zijden van het noorden, de stad des groten Konings; God is in haar paleizen bekend, evenals een toevlucht”*, Psalm xlviii: 2, 3, 4; met deze dingen wordt beschreven de eredienst des Heren vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn; de eredienst van Hem vanuit de geestelijke ware en goede dingen, en het liefelijke der ziel daaruit, wordt aangeduid met: *“Groot is Jehovah en zeer te prijzen in de stad onzes Gods, op den Berg Zijner heiligheid, schoon van streek”*; de eredienst wordt verstaan onder groot zijn en zeer te prijzen; het geestelijk ware, hetwelk vanuit het geestelijk goede is, onder *“in de stad onzes Gods, op den Berg Zijner heiligheid”*; en het liefelijke der ziel onder *“schoon van streek”*; de eredienst vanuit de hemelse goede en ware dingen wordt beschreven met *“een vreugde der ganse aarde, de Berg Zions, de zijden van het noorden, de stad van den groten Koning”*; de eredienst vanuit het hemels goede wordt verstaan onder een vreugde der ganse aarde, de Berg Zions; en de ware dingen vanuit dat goede worden verstaan onder de zijden van het noorden, de stad van den groten Koning; de zijden van het noorden zijn de ware dingen vanuit het hemels goede, en de stad van den groten Koning is de leer van het ware daaruit; dat de ware dingen aan hen die in het hemels goede zijn, zijn ingeschreven, wordt aangeduid met *“God is in haar paleizen bekend”*. Dat de zijden van het noorden de ware dingen vanuit het hemels goede betekenen, is omdat zij die in het hemels Rijk des Heren zijn, in den Hemel wonen in het oosten, en zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn, naar het noorden toe daar. Bij Jesaja: *“O Lucifer, gij zeidet in uw hart: De Hemelen zal ik beklimmen, boven de sterren Gods zal ik mijn troon verhogen, en ik zal zitten op den berg der samenkomst, aan de zijden van het noorden”*, xiv: 13; onder Lucifer wordt Babel verstaan, zoals blijkt uit de voorafgaande en de volgende dingen in dat Hoofdstuk; zijn liefde van heersen over den Hemel en de Kerk, wordt daarmede beschreven dat hij de Hemelen zal beklimmen en over de sterren Gods zijn troon zal verhogen, waaronder wordt verstaan het hijgen naar de heerschappij over die Hemelen

welke het geestelijk Rijk des Heren samenstellen, want de ware dingen en de erkenningen van het ware verschijnen bij hen zoals de sterren; en daarmee dat hij zal zitten op den berg der samenkomst, aan de zijden van het noorden, wordt aangeduid over de Hemelen die het hemels Rijk des Heren samenstellen, want de berg der samenkomst en de zijden van het noorden zijn de goede en de ware dingen daar, zoals boven: omdat de Berg van Zion en van Hierosolyma naar den vorm des Hemels, voorzoveel als het geschieden kon, zijn gebouwd, kan het vaststaan wat wordt aangeduid met de boven aangevoerde woorden van David: *“De Berg van Zion, de zijden van het noorden, de stad van den groten Koning”*, en met de woorden bij Jesaja: *“De berg der samenkomst, aan de zijden van het noorden”*. Bij Jesaja: *“Sancherib de koning van Aschur zeide: Door de veelheid mijner wagens zal ik beklimmen de hoogte der bergen aan de zijden van den Libanon, waar ik zal afhouden den hogen wasdom zijner ceders, de keur zijner dennen”*, XXXVII: 24; met deze dingen wordt in den inwendigen zin de trots beschreven van hen die door redeneringen vanuit de valse dingen de goede en de ware dingen der Kerk willen vernietigen; de koning van Assyrië betekent het verdraaide redelijke; de veelheid zijner wagens betekent de redeneringen vanuit de valse dingen van leer; de hoogte der bergen beklimmen aan de zijden van den Libanon, en den hogen wasdom zijner ceders en de keur zijner dennen afhouden, betekent het streven om zowel de inwendige als de uitwendige goede en ware dingen der Kerk te vernietigen; de bergen zijn de goede dingen der Kerk, de zijden van den Libanon zijn waar die verbonden zijn met de ware dingen; de Libanon is de geestelijke Kerk; en de ceders zijn haar inwendige ware dingen, zijnde vanuit het goede, en de dennen zijn haar uitwendige ware dingen, ook vanuit het goede: deze dingen worden onder die woorden verstaan in den geestelijken zin, bijgevolg in den Hemel. De berg en de bergen betekenen ook de goede dingen der liefde en der naastenliefde in deze volgende plaatsen; bij David: *“Jehovah, Die de Hemelen met wolken bedekt, Die voor de aarde regen bereidt, Die op de bergen gras doet uitspruiten”*, CXLVII: 8; met de wolken waarmee Jehovah de Hemelen bedekt, worden aangeduid de uitwendige ware dingen zodanig als zij zijn in den zin der letter des Woord, want die welke in dien zin zijn, worden in het Woord wolken genoemd, en die welke in den inwendigen zin zijn, heerlijkheid; onder de Hemelen worden de inwendige ware dingen verstaan, omdat in dezelve degenen zijn die in de Hemelen zijn; met den regen dien Hij voor de aarde bereidt, wordt de invloed van het ware aangeduid; de aarde is de Kerk, en vandaar zij daar die het ware opnemen, want vanuit hen is de Kerk; met de bergen waarop Hij gras doet uitspruiten, worden de goede dingen der liefde

aangeduid, envandaar zij die in de goede dingen der liefde zijn; het gras betekent de geestelijke voeding die zij hebben, want er wordt verstaan het gras voor de beesten, en de beesten betekenen de aandoeningen van het goede van den natuurlijken mens. Bij Mozes: *“Van Jozef zeide hij: Gezegend van Jehovah het land van Jozef, van de kostbare dingen des Hemels, van den dauw, van den afgrond liggende beneden, van de eerstelingen der bergen van het oosten, en van de kostbare dingen der heuvelen der eeuw”*, Deut. xxxiii: 13, 14, 15; dit is de zegen door Mozes van Jozef, of van den naar Jozef genoemden Stam, en deze zegen is voor hem gezegd, omdat met Jozef het geestelijk Rijk des Heren wordt aangeduid, en daar die Hemel welke het naast gemeenschap heeft met het hemels Rijk des Heren; onder het land van Jozef wordt die Hemel verstaan, en eveneens de Kerk die is uit hen die in dien Hemel zullen zijn; met de kostbare dingen des Hemels, met den dauw, en den afgrond liggende beneden, worden aangeduid de Goddelijk-geestelijke dingen en de geestelijk-natuurlijke dingen vanuit hemelsen oorsprong; met de kostbare dingen des Hemels de Goddelijk-geestelijke dingen, met den dauw de vergemeenschappende geestelijke dingen, en met den afgrond liggende beneden de geestelijk-natuurlijke dingen; met de eerstelingen der bergen van het oosten en met de kostbare dingen der heuvelen der eeuw worden aangeduid de echte goede dingen zowel der liefde tot den Heer als der liefde jegens den naaste; de bergen van het oosten zijn de goede dingen der liefde tot den Heer, de eerstelingen zijn de echte dingen, en de heuvelen der eeuw zijn de goede dingen der liefde jegens den naaste: wie niet weet, wat door Jozef en diens Stam wordt uitgebeeld, en bovendien wat met den dauw, den afgrond liggende beneden, de bergen van het oosten, en de heuvelen der eeuw wordt aangeduid, zal nauwelijks iets weten van wat zulke woorden behelzen, en hij zal in het algemeen nauwelijks iets weten van wat al de dingen betekenen die over de Stammen Israëls door Mozes in dat ganse Hoofdstuk zijn gezegd, en wat door den vader Israëel, Hfdst. XLIX van Genesis. Bij Mattheus: *“Gij zijt het licht der wereld; niet kan een licht dat op een berg is opgesteld, verborgen zijn”*, v: 14; deze dingen waren gericht tot de discipelen, onder wie de Kerk wordt verstaan die in de ware dingen vanuit het goede is; en daarom wordt gezegd: *“Gij zijt het licht der wereld”*; het der wereld is het ware der Kerk; dat dit er niet is tenzij het is vanuit het goede, wordt aangeduid met: *“Niet kan een licht dat op een berg is opgesteld, verborgen zijn”*; het licht op een berg, is het ware vanuit het goede. Bij denzelfde: *“Indien iemand honderd schapen zal gehad hebben, en een uit dezelve zal verdwaald zijn, zal hij niet de negen en negentig in de bergen laten, en heengaande het afgedwaalde zoeken”*, xviii: 12; gezegd wordt: *“Zal hij*

niet de negen en negentig in de bergen laten”, omdat met de schapen in de bergen degenen worden aangeduid die in het goede der liefde en der naastenliefde zijn; met het afgedwaalde echter wordt degene aangeduid die niet in hetzelfde is, omdat hij vanuit onwetendheid in valse dingen is; want waar het valse is, daar is niet het goede, aangezien het goede is van het ware. Bij de Evangelisten: “*Wanneer gij zult hebben gezien den gruwel der verwoesting, welke gezegd is door Daniël den Profeet, alsdan die in Judea is, dat hij vliede op de bergen, en die op het dak is, dat hij niet afkome in het huis*”, Markus XIII: 14, 15; Matth. xxiv: 16; Lukas xxi: 21; in die Hoofdstukken wordt door den Heer de opeenvolgende verwoesting van de Kerk beschreven, maar zij wordt beschreven met louter overeenstemmingen; “Wanneer gij zult hebben gezien den gruwel der verwoesting”, betekent wanneer de discipelen, dat is, zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, doorvatten dat de Kerk wordt verwoest, hetgeen geschiedt wanneer er niet langer het ware is, omdat er niet het goede is, of niet het geloof, omdat er niet de naastenliefde is; “alsdan die in Judea is, dat hij vliede op de bergen”, betekent dat zij die van de Kerk des Heren zijn, moeten aanblijven in het goede der liefde; met Judea wordt de Kerk des Heren aangeduid, en met de bergen de goede dingen der liefde; daarheen vluchten is in dezelve blijven; “die op het dak is, dat hij niet afkome in het huis”, betekent dat hij die in de echte ware dingen is, in dezelve blijve; het huis betekent den mens ten aanzien van alle innerlijke dingen die van zijn gemoed zijn, en vandaar betekent het dak van het huis het inzicht dat vanuit de echte ware dingen is, aldus eveneens de echte ware dingen door welke het inzicht is; indien niet de geestelijke zin de afzonderlijke dingen verlichtte die in deze Hoofdstukken bij de Evangelisten door den Heer zijn gezegd, zo zou men nauwelijks iets weten van hetgeen daar is bevat; aldus, wat zou het zijn dat wie op het dak is, niet afkome in het huis; en elders dat wie in het veld is, niet wederkere achterwaarts om zijn bekleedsels te nemen; en verscheidene andere dingen? Tot nu toe is getoond, dat de Bergen in het Woord de goede dingen der liefde betekenen; en omdat de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, hebben aldus ook de bergen dien, en deze betekenen in dien zin de boze dingen der liefde, of de boze dingen die vanuit de liefden van zich en van de wereld opwellen; in dezen zin wordt van bergen gesproken in de volgende plaatsen in het Woord; bij Jesaja: “*De dag van Jehovah Zebaoth zal komen over allen grootse en hoge, en over alle hoge bergen, en over alle verheven heuvelen*”, II: 12, 14; onder den dag van Jehovah Zebaoth wordt het Laatste Gericht verstaan, toen de bozen werden afgeworpen van de bergen en de heuvelen die zij in de geestelijke Wereld in beslag hadden

genomen, zoals in het begin van dit artikel is gezegd; en omdat dezulken op de bergen en de heuvelen vóór het Laatste Gericht waren geweest, worden derhalve onder de bergen en de heuvelen verstaan de liefden en de boze dingen daaruit waarin zij waren; onder de bergen de boze dingen der liefde van zich, en onder de heuvelen de boze dingen der liefde van de wereld: men moet weten, dat allen die in de liefde van zich zijn, vooral zij die in de liefde van overheersen zijn, in de opperste begeerte zijn als zij in de geestelijke wereld komen, om zich in de hoge plaatsen te verheffen; dit immers is aan die liefde ingeënt; deswege is het ook in de gewone spreektaal gekomen om te zeggen: van een hogen en opgeblazen animus zijn, en naar hoge dingen hijgen; de oorzaak zelf dat de liefde van overheersen zulk een begeerte inheeft, is deze dat zij zich goden willen maken, en God is in de hoogste dingen; dat de bergen en de heuvelen die liefden en haar boze dingen daaruit betekenen, is duidelijk, want er wordt gezegd: “De dag van Jehovah Zebaoth zal komen over allen grootse en hoge, en over alle hoge bergen, en over alle verheven heuvelen”; wat zou het anders zijn dat hij zal komen over de bergen en de heuvelen? Bij denzelfde: *“Een stem des roepende in de woestijn: Bereidt den weg voor Jehovah, effent een pad voor onzen God, alle dal zal opgeheven worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden”*, xl: 3, 4; ook daar wordt aangaande de Komst des Heren, en over het Laatste Gericht alsdan, gehandeld; en met de stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg voor Jehovah, en een pad voor onzen God, wordt aangeduid dat zij zich zouden voorbereiden om den Heer op te nemen; de woestijn betekent waar niet het goede is omdat er niet het ware is, aldus waar nog niet de Kerk is; daarmede dat alle dal zal opgeheven worden en alle berg en heuvel vernederd, wordt aangeduid dat alle nederigen van hart, zijnde zij die in de goede en de ware dingen zijn, worden opgenomen, want zij die door den Heer worden opgenomen, worden tot den Hemel verheven; en daarmede dat alle berg en heuvel zal vernederd worden, wordt aangeduid dat allen die opgeblazen van animus zijn, zijnde zij die in de liefde van zich en van de wereld zijn, zullen worden neergedrukt. Bij Ezechiël: *“Ik zal het land stellen tot verlating en woestheid, zodat de hovaardij der sterkte ophoudt, en de bergen Israëls verlaten zijn, zodat niemand doorgaat”*, xxxiii: 28; met deze dingen wordt de verlating en de verwoesting aangeduid van de geestelijke Kerk, welke de Israëlieten hebben uitgebeeld; de Joden immers hebben het hemels Rijk des Heren uitgebeeld, of de hemelse Kerk, de Israëlieten echter het geestelijk Rijk des Heren, of de geestelijke Kerk; de verlating en de verwoesting van deze betekent den laatsten staat van die Kerk, welke er was toen er niet langer het ware was omdat er niet het goede was, of

toen er niet het geloof was omdat er niet de naastenliefde was; verlating wordt gezegd van het ware dat des geloofs is, en verwoesting van het goede dat der naastenliefde is; de snoeverij en de opgeblazenheid van den animus vanuit de valse dingen waarvan zij zeggen dat het ware dingen zijn, wordt aangeduid met de hovaardij der sterkte; sterkte en macht wordt gezegd van de ware dingen vanuit het goede, omdat die alle sterkte en alle macht hebben; hier echter wordt het gezegd van de valse dingen, omdat het is vanuit de snoeverij en de opgeblazenheid van den animus; dat er niet langer het goede der naastenliefde en des geloofs is, wordt aangeduid met “de bergen Israëls zijn verlaten”; dat het in het geheel niet het goede, maar het boze is, wordt aangeduid met: “zodat niemand doorgaat”. Bij denzelfde: *“Zoon des mensen, stel uw aangezichten tot de bergen Israëls, en profeteer tegen dezelve, en zeg: Gij bergen Israëls, hoort het woord van den Heer Jehovih; zo zegt de Heer Jehovih tot de bergen en de heuvelen, tot de beddingen en de dalen: Zie, Ik breng over u het zwaard”*, vi: 2, 3; ook hier worden met de bergen Israëls aangeduid de boze dingen voortgaande vanuit de liefde van zich en van de wereld, welke bij hen die in de geestelijke Kerk zijn, ontstaan als zij niet langer het goede des levens hebben, maar het boze des levens en daaruit het valse der leer; met de bergen, de heuvelen, de beddingen en de dalen worden alle dingen der Kerk aangeduid, zowel de innerlijke of de geestelijke dingen, als de uiterlijke of de natuurlijke; de bergen en de heuvelen betekenen de innerlijke of de geestelijke dingen, de beddingen en de dalen de uiterlijke of de natuurlijke dingen; dat zij zullen vergaan, wordt aangeduid met: “Zie, Ik breng over u het zwaard”; het zwaard is de vernietiging van het valse door de ware dingen, en in den tegengestelden zin, zoals hier, de vernietiging van het ware door de valse dingen. Bij denzelfde: *“Te dien dage waarop Gog zal komen over het land Israëls, beven zullen vóór Mij de vissen der zee, en de vogel der hemelen, en het wilde dier des velds, en al het kruipende dier kruipende op de aarde, en alle mens die op de aangezichten der aarde is: en de bergen zullen worden omgekeerd, en de treden zullen vallen, en alle muur zal ter aarde vallen; dan zal Ik over hem op al Mijn bergen het zwaard roepen”*, xxxviii: 18, 20, 21; wat met al deze dingen wordt aangeduid, zie men boven in n. 400, waar zij zijn ontvouwd, namelijk wat met Gog, met de vissen der zee, den vogel der hemelen, het wilde dier des velds, het kruipende dier kruipende op de aarde; en dat met de bergen Israëls de goede dingen der geestelijke liefde worden aangeduid, doch hier de boze dingen der liefde, tegenovergesteld aan gene goede dingen. Bij Micha: *“Sta op, twist met de bergen, opdat de heuvelen uw stem horen; hoort, gij bergen, den twist van Jehovah, en gij sterke fundamenten der aarde, omdat Jehovah een twist heeft met*

Zijn volk, en met Israël Zich in recht begeeft”, VI: 1, 2; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande de geestelijke Kerk, welke de van de Joden gescheiden Israëlieten uitbeeldden; en onder de bergen worden de goede dingen der naastenliefde verstaan, en onder de heuvelen de goede dingen des geloofs, daar echter de aan die goede dingen tegenovergestelde boze en valse dingen; derhalve wordt gezegd: “Twist met de bergen, en laten de heuvelen Mijn stem horen”; de sterke fundamenten der aarde zijn de beginselen van het valse in die Kerk; de aarde is de Kerk, en de fundamenten zijn de beginselen waarop de overige dingen worden gefundeerd; gezegd wordt: “Met Zijn volk, met Israël”, omdat onder het volk degenen worden verstaan die in de ware dingen en degenen die in de valse dingen zijn, en onder Israël degenen die in de goede dingen en degenen die in de boze dingen zijn. Bij den Profeet Jeremia: “*Zie, Ik ben tegen u, gij verdervende berg, verdervende de algehele aarde; en Ik zal de hand tegen u uitstrekken, en u afwentelen van de rotsen, en Ik zal u stellen tot een berg der verbranding*”, LI: 25; deze dingen werden met betrekking tot Babel gezegd, waaronder worden verstaan degenen die in de valse dingen van het boze en in de boze dingen van het valse vanuit de liefde van zich zijn; zij misbruiken immers de heilige dingen der Kerk als middelen om te overheersen; vanwege die liefde en de valse en de boze dingen daaruit is het, dat gezegd wordt “verdervende berg, verdervende de algehele aarde”; de aarde is de Kerk; de ondergang en de verdoemenis van hen door de valse dingen van het boze, wordt aangeduid met: “Ik zal u afwentelen van de rotsen”; de rotsen zijn waar de ware dingen des geloofs zijn, hier de valse dingen van het boze; en de ondergang en de verdoemenis van hen door de boze dingen van het valse, wordt aangeduid met: “Ik zal u stellen tot een berg der verbranding”; verbranding wordt gezegd van de liefde van zich, omdat het vuur haar betekent; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 566 tot 573; uit deze dingen blijkt duidelijk, dat met de bergen de boze dingen der liefde van zich en van de wereld worden aangeduid, want Babel wordt genoemd de verdervende berg, en dat zij zal worden gesteld tot een berg der verbranding. Bij Nahum: “*De bergen beven voor Hem, en de heuvelen versmelten, en de ganse aarde wordt vóór Hem verbrand; wie zal voor Zijn schelden bestaan*”, I: 5, 6; wat deze dingen in de reeks betekenen, zie men boven in n. 400, waar de afzonderlijke dingen zijn ontvouwd, en dat de bergen en de heuvelen daar de boze dingen der liefde van zich en van de wereld zijn. Bij Micha: “*Jehovah uitgaande van Zijn plaats, Hij daalt neder, en treedt op de hoogten der aarde; deswege zijn de bergen versmolten onder Hem, en zijn de dalen gekloofd, zoals was voor het vuur, zoals wateren uitgestort in de afdaling; vanwege de*

overtredingen van Jakob is dit alles, en vanwege de zonden van het huis Israëls”, 1: 3, 4, 5; deze dingen werden eveneens gezegd aangaande het Laatste Gericht, en aangaande hen alsdan die op de bergen en de heuvelen voor zich iets als een hemel hadden gemaakt, over wie boven ettelijke malen; het Laatste Gericht wordt verstaan onder “Jehovah uitgaande van Zijn plaats, Hij daalt neder, en treedt op de hoogten der aarde”, op de hoogten der aarde, betekent op hen die in de hoge dingen zijn; namelijk op hen over wie het Gericht geschiedt; want in de geestelijke wereld zijn evenzeer landen, bergen, heuvelen, en dalen, zoals in de natuurlijke wereld; de ondergang van hen die op de bergen en in de dalen zijn, zijnde zij die in de boze dingen vanuit de liefde van zich en van de wereld zijn en in de valse dingen daaruit, wordt daarmee aangeduid dat de bergen onder Hem zijn versmolten, en de dalen zijn gekloofd, zoals was voor het vuur, zoals wateren uitgestort in de afdaling; de bergen betekenen de boze dingen der liefden van zich en van de wereld, en de dalen de valse dingen daaruit; van de boze dingen der liefden van zich en van de wereld, welke met de bergen worden aangeduid, wordt gezegd dat zij zijn versmolten zoals was voor het vuur, aangezien het vuur die liefden betekent; en van de valse dingen, welke met de dalen worden aangeduid, wordt gezegd: “Zoals wateren uitgestort in de afdaling”, aangezien de wateren de valse dingen betekenen; dat het is vanwege de boze en de valse dingen, is duidelijk, want gezegd wordt: “Vanwege de overtreding van Jakob is dit alles, en vanwege de zonden van het huis Israëls”. Bij Jeremia: “*Ik zag de aarde, en zie, zij was ledig en ijl; en naar de hemelen, en hun licht was er niet; ik zag de bergen, en zie, zij werden beroerd, en alle heuvelen werden omgekeerd; ik zag, en zie, geen mens, en alle vogel des Hemels, zij waren weggevlogen*”, IV: 23, 24, 25; met de beroering van de bergen wordt aangeduid de vernietiging van hen die in de boze dingen der liefde van zich zijn; en met de omkering van de heuvelen de vernietiging van hen die in de boze dingen der liefde van de wereld zijn, en in de valse dingen; de overige dingen zie men boven ontvouwd in n. 280 en 304. Bij Jesaja: “*Jehovah, och, dat Gij de Hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen vóór U vervloten*”, LXIV: 1; deze dingen betekenen eendere dingen als die welke boven staan bij Micha, Hfdst. 1: 3, 4, 5, welke zijn ontvouwd. Bij David: “*Jehovah, neig Uw hemelen, en daal neder, raak de bergen aan dat zij roken, zend een bliksem uit en verstrooi hen*”, Psalm CXLIV: 5, 6; met de hemelen neigen en nederdalen, wordt iets eenders aangeduid als boven met de hemelen scheuren en nederdalen, met uitgaan van Zijn plaats, nederdalen en de hoogten der aarde treden, namelijk bezoeken en richten; met de bergen aanraken dat zij roken, wordt aangeduid door de aanwezigheid

degenen vernietigen die in de boze dingen der liefde van zich en van de wereld zijn, en daaruit in de valse dingen; roken betekent gelaten worden in de boze dingen dier liefden en in de valse dingen ervan; want het vuur betekent die liefden, en de rook de valse dingen ervan; met: “Zend een bliksem uit en verstrooi hen”, wordt het Goddelijk Ware aangeduid waardoor zij worden verstrooid, want door de aanwezigheid van het Goddelijk Ware worden de boze en de valse dingen onthuld, en vanwege de botsing alsdan verschijnen als het ware bliksemflitsen. Bij Mozes: *“Een vuur is aangestoken in Mijn toorn, en zal branden tot aan de laagste hel, en het zal verteren het land en zijn inkomst, en het zal in vlam zetten de fundamenten der bergen”*, Deut. xxxii: 22; gezegd wordt dat een vuur is aangestoken van Jehovah in Zijn toorn, hetwelk zal branden tot aan de laagste hel, hoewel Jehovah niet enig vuur van toorn heeft, te minder een vuur dat brandt tot aan de laagste hel, want Jehovah, dat is, de Heer, toorn op niemand en doet niemand het boze; dat Hij ook niet iemand tot de hel nederwerpt, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 545 tot 550; maar het wordt zo in den zin der letter des Woords gezegd, omdat het zo schijnt voor den bozen mens, en eveneens voor den eenvoudigen mens; het Woord is immers in de letter volgens den schijn, omdat het is volgens de bevatting der natuurlijke mensen; doch omdat de Engelen, die geestelijk zijn, de ware dingen zelf des Woords niet zien naar den schijn volgens des mensen bevatting, maar geestelijk, is derhalve de zin van zulke woorden omgekeerd bij hen, welke ook de inwendige of geestelijke zin is, namelijk dat de helse liefde bij den mens zulk een vuur is, en brandt tot aan de laagste hel toe; en omdat dit vuur, dat is, die liefde, alle dingen der Kerk bij den mens grondig vernietigt, wordt derhalve gezegd dat het zal verteren het land en zijn inkomst, en in vlam zal zetten de fundamenten der bergen; het land is de Kerk, de inkomst is het al der Kerk, de fundamenten der bergen zijn de ware dingen waarop de goede dingen der liefde worden gegrondvest, en van deze wordt gezegd dat zij in vlam worden gezet door het vuur der liefde van zich en van de wereld. Bij David: *“De aarde is geschokt en beroerd, en de fundamenten der bergen beefden en beroerden zich, aangezien Hij ontstoken was”*, Psalm xviii: 8; onder deze dingen worden eendere dingen verstaan; maar deze dingen zie men afzonderlijk ontvouwd boven in n. 400. Bij denzelfde: *“God is ons een toevlucht; deswege zullen wij niet vrezen wanneer de aarde zal veranderd worden, en wanneer de bergen zullen verzet worden in het hart der zeeën; zij zullen in opschudding worden gebracht, de wateren ervan zullen verstoord worden, de bergen zullen beven in de verheffing ervan”*, Psalm xlvii: 2, 3, 4; deze dingen zie men eveneens eerder ontvouwd in n. 304;

daar is eveneens ontvouwd wat daarmee wordt aangeduid dat de bergen zullen worden beroerd in het hart der zeeën, en dat de bergen zullen beven in de verheffing, namelijk dat de boze dingen der liefden van zich en van de wereld zullen beroeren volgens de wanwassingen. Bij Jesaja: *“De toorn van Jehovah is tegen alle natiën, en de ontsteking tegen al haar heir; Hij heeft haar verbannen, Hij heeft haar ter slachting overgegeven, aldus dat haar doorboorden worden weggegoorpen, en de stank van haar lijken zal opstijgen, en de bergen zullen smelten van haar bloed”*, xxxiv: 2, 3; deze dingen zijn gezegd aangaande het Laatste Gericht; en met den toorn van Jehovah tegen alle natiën, en met Zijn ontsteking tegen al haar heir, wordt de ondergang en de verdoemenis aangeduid van allen die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn vanuit het vooropgezette en vanuit het hart; de natiën betekenen die boze dingen, en het heir betekent alle valse dingen daaruit; dat zij moeten worden verdoemd en dat zij zullen vergaan die in dezelve zijn, wordt aangeduid met: *“Hij heeft haar verbannen, en Hij heeft haar ter slachting overgegeven”*; de verdoemenis van hen die zullen vergaan door de valse dingen, wordt daarmee aangeduid dat haar doorboorden zullen worden weggegoorpen; doorboorden worden in het Woord degenen geheten die zijn vergaan door de valse dingen, en weggegoorpen worden betekent verdoemd worden; de verdoemenis van hen die door de boze dingen zullen vergaan, wordt daarmee aangeduid dat de stank van haar lijken zal oprijzen; lijken worden in het Woord degenen geheten die zijn vergaan door de boze dingen, en de stank betekent hun verdoemenis; dat de bergen zullen smelten van haar bloed, betekent dat de boze dingen der liefden bij hen overvol zijn van valse dingen; de bergen zijn de boze dingen der liefden van zich en van de wereld, het bloed is het valse. Bij denzelfde: *“Ik zal de bergen en de heuvelen verwoesten, en al hun kruid zal Ik doen verdorren, en Ik zal de rivieren tot eilanden stellen, en de poelen uitdrogen”*, xlii: 15; met de bergen en de heuvelen verwoesten, wordt aangeduid al het goede der liefde tot den Heer en jegens den naaste verderven; met al het kruid doen verdorren, wordt aangeduid vandaar alle ware dingen verderven; het kruid betekent de vanuit het goede geboren wordende ware dingen; met de rivieren tot eilanden stellen en de poelen uitdrogen wordt aangeduid alle verstand en doorvatting van het ware te niet doen; de rivieren betekenen het inzicht, hetwelk van het ware is; de eilanden waar niet het inzicht is; de poelen betekenen de doorvatting van het ware; het verstand van het ware is vanuit het licht van het ware, de doorvatting echter van het ware is vanuit de warmte of de liefde van het ware. Bij denzelfde: *“Zie, Jakob, Ik heb u gesteld tot een verse dorsslede, voorzien van stekels; gij zult de bergen dorsen en vermalen, en*

de heuvelen zult gij zoals kaf stellen; gij zult ze verstrooien zodat de wind ze wegneemt, en de storm ze verstuift", xli: 15, 16; onder Jakob wordt de uitwendige Kerk verstaan ten aanzien van het goede en het ware, en vandaar eveneens het uitwendig goede en ware, welke goede en ware is vanuit den zin der letter des Woords; in deze dingen zijn zij die van de uitwendige Kerk zijn; dat deze worden vergeleken met een verse dorsslede voorzien van stekels, is omdat de dorsslede de tarwe, de gerst en de overige gewassen van den oogst uit de aren slaat, en daarmee worden de goede en de ware dingen der Kerk aangeduid; men zie boven n. 374, 375; hier dus dat zij de boze en de valse dingen zal verbrijzelen en vermalen; en daarom wordt gezegd: "Een dorsslede voorzien van stekels, opdat gij de bergen dorst en vermaalt, en de heuvelen stelt zoals kaf", waarmee de vernietiging wordt aangeduid van de boze dingen opkomende uit de liefde van zich en van de wereld; en eveneens van de valse dingen daaruit; en eveneens wordt gezegd: "Gij zult ze verstrooien zodat de wind ze wegneemt en de storm ze verstuift", waarmee wordt aangeduid dat zij zoals van geen waarde zullen zijn; gezegd wordt de wind en de storm, omdat de valse en de boze dingen worden verstaan, want wind wordt gezegd van de ware dingen en in den tegengestelden zin van de valse dingen, en storm van de boze dingen van het valse. Bij denzelfde: "*De bergen zullen wijken, en de heuvelen zullen verwijderd worden, maar Mijn barmhartigheid van met u zal niet wijken*", liv: 10; dat de bergen zullen wijken en de heuvelen zullen verwijderd worden, daaronder wordt niet verstaan dat die bergen en heuvelen welke op den aardbol zijn, zullen wijken en verwijderd worden, maar zij die in de boze liefden en de valse dingen daaruit zijn; in dat Hoofdstuk wordt immers gehandeld over de natiën uit dewelke de nieuwe Kerk moet worden geformeerd; en daarom worden onder de bergen en de heuvelen in het bijzonder degenen verstaan die van de vorige Kerk zijn, bijgevolg de Joden, bij wie louter de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze waren, ter oorzaak hiervan dat zij in de liefden van zich en van de wereld waren. Bij Jeremia: "*Om de bergen zal Ik een gewezen, en een weeklacht opheffen, en om de habitakels der woestijn een weeklaging, omdat zij verwoest zijn, zodat er geen man is die doorgaat*", ix: 10; de bergen waarover gewezen en weeklacht zal zijn, zijn de boze dingen van elk geslacht, opwellende vanuit het tweetal bovenvermelde liefden; en met de habitakels der woestijn worden de valse dingen daaruit aangeduid, want met de woestijn wordt aangeduid waar niet het goede is omdat er niet het ware is, en met het habitakel waar dezelve zijn; hier dus zijn de habitakels der woestijn de valse dingen vanuit bovengenoemde boze dingen; dat er in het geheel niet enig goede en ware is, wordt daaronder

verstaan dat zij verwoest zijn, zodat er geen man is die doorgaat; het is gebruikelijk in het Woord om waar over de verwoesting wordt gehandeld, te zeggen: “Zodat er geen man is die doorgaat”, en daarmee wordt aangeduid dat er niet langer enig ware is, en vandaar niet enig inzicht; dat het niet bergen en habitakels der woestijn zijn waarover gewezen en weklacht zal zijn, is duidelijk. Bij denzelfde: *“Verloren schapen zijn zij geweest, Mijn volk; hun herders hebben hen verleid, de bergen hebben zich afgekeerd; van berg over heuvel zijn zij gegaan, zij hebben hun legering vergeten”*, I: 6; bij Ezechiël: *“Mijn schapen dolen in alle bergen en over allen hogen heuvel, en over alle aangezichten der aarde zijn Mijn schapen verstrooid, en er is niemand die ernaar vraagt, noch die zoekt”*, xxxiv: 6; dat de schapen van berg over heuvel zijn gegaan, en dat zij dwalen over alle bergen en over allen hogen heuvel, betekent dat zij goede en ware dingen zoeken, maar niet vinden, en dat zij in de plaats ervan boze en valse dingen aangrijpen; dat de bergen zich hebben afgekeerd, betekent dat in plaats van de goede dingen de boze dingen zijn. Bij Jeremia: *“Geeft aan Jehovah onzen God heerlijkheid, voordat Hij duisternis veroorzaakt, en voordat onze voeten stoten aan de bergen der schemering”*, xiii: 16; met deze dingen wordt aangeduid, dat men het Goddelijk Ware moet erkennen, opdat niet de valse dingen en daaruit de boze dingen vanuit den natuurlijken mens binnenbreken; *“Geeft God heerlijkheid”*, betekent het Goddelijk Ware erkennen; de heerlijkheid betekent in het Woord het Goddelijk Ware, en dit erkennen en leven volgens hetzelfde is de heerlijkheid die de Heer wil, en die aan Hem wordt gegeven; *“voordat Hij duisternis veroorzaakt”*, betekent opdat niet de valse dingen in beslag nemen; de duisternis zijn de valse dingen; *“en voordat onze voeten stoten aan de bergen der schemering”*, betekent opdat niet vandaar de boze dingen vanuit het natuurlijke in beslag nemen; de bergen der schemering zijn de boze dingen van het valse, want de bergen zijn de boze dingen, en de schemering is er wanneer niet het ware wordt gezien, maar in plaats ervan het valse; en de voeten betekenen den natuurlijken mens; in den natuurlijken mens immers zijn alle boze dingen en daaruit de valse dingen, aangezien hij het vanuit het overgeërfde met zich mededraagt zich lief te hebben meer dan God, en de wereld meer dan den Hemel, en de boze dingen vanuit de ouders aan die liefden klevende; deze boze dingen en de valse dingen daaruit worden niet verwijderd dan door het Goddelijk Ware en het leven volgens hetzelfde; door deze dingen wordt het hoger of innerlijk gemoed des menschen geopend, hetwelk ziet vanuit het licht des Hemels, en door dit licht slaat de Heer de boze dingen uiteen en de valse dingen daaruit welke in het natuurlijk gemoed zijn: dat de voeten den natuurlijken mens

betekenen, zie men boven in n. 65, 69; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952. Bij de Evangelisten: *“Jezus zeide tot de discipelen: Hebt het geloof Gods; voorwaar zeg Ik u: Al wie tot den berg zal hebben gezegd: Verhef u en werp u in de zee, en niet zal getwijfeld hebben in zijn hart, maar zal geloofd hebben dat de dingen die hij zegt zullen geschieden, het zal hem geschieden hetgeen hij heeft gezegd”*, Markus xi: 22, 23; Matth. xvii: 20; wie de verborgenheden des Hemels en den geestelijken zin des Woords niet weet, kan geloven dat de Heer deze dingen heeft gesproken niet aangaande het zaligende geloof, maar aangaande een ander geloof, hetwelk zij het historische geloof en het wondergeloof noemen; maar die dingen heeft de Heer gesproken aangaande het zaligende geloof, welk geloof één maakt met de naastenliefde, en geheel uit den Heer is; deswege noemt de Heer dit geloof het geloof Gods; en omdat de Heer door dit geloof, zijnde het geloof der naastenliefde uit Hem, alle boze dingen verwijderd die opwellen uit de liefde van zich en van de wereld, en die in de hel werpt vanwaar zij zijn, zegt Hij derhalve dat indien iemand tot den berg zal hebben gezegd: Verhef u en werp u in de zee, geschieden zal hetgeen hij heeft gezegd; met den berg immers worden de boze dingen van die liefden aangeduid, en met de zee wordt de hel aangeduid; vandaar wordt met tot den berg zeggen: Verhef u, aangeduid dat die dingen worden verwijderd; en met in de zee geworpen worden, wordt aangeduid afgeworpen worden in de hel vanwaar zij zijn; vanwege deze betekenis van den berg en de zee is dit bij de Ouden in de gewone spreektaal gekomen, wanneer er sprake was van de macht des geloofs; niet dat de bergen op den aardbol door hetzelfde in de zee kunnen worden geworpen, maar de boze dingen die uit de hel zijn, kunnen het; ook plegen de bergen in de geestelijke wereld, waarop de bozen wonen, door het geloof dat uit den Heer is, omgekeerd en weggeworpen te worden; want wanneer de boze dingen bij hen worden weggeworpen, worden ook de bergen weggeworpen waarop zij wonen, zoals boven ettelijke malen is gezegd, en eveneens vaak door mij is gezien: dat geen ander geloof dan het geloof der naastenliefde uit den Heer hier wordt verstaan, blijkt uit de voortgezette rede des Heren bij Markus, waar wordt gezegd: *“Daarom zeg Ik u: Alle dingen die gij ook maar biddende vraagt, gelooft dat gij ze zult ontvangen, dan zal het u geschieden; wanneer gij echter zult gestaan zijn om te bidden, vergeeft, indien gij iets hebt tegen iemand, opdat ook uw Vader, Die in de Hemelen is, ulieden uw misslagen vergeeft; indien gij echter niet zult hebben vergeven, zo zal ook Uw Vader, Die in de Hemelen is, uw misslagen niet vergeven”*, Vers 24, 25, 26; uit welke dingen blijkt dat het geloof Gods, waarover de Heer daar spreekt, het geloof der naastenliefde is,

dat is, het geloof dat één maakt met de naastenliefde, en vandaar dat geheel uit den Heer is: bovendien zeide de Heer die dingen tot de discipelen, toen zij geloofden dat zij wonderen konden doen vanuit hun eigen geloof, aldus uit zich, terwijl toch deze geschieden uit het geloof dat uit den Heer is, aldus uit den Heer, zoals eveneens blijkt bij Mattheus, Hfdst. xvii: 19, 20, waar eendere dingen zijn gezegd. Aangezien de Bergen de goede dingen der hemelse liefde betekenden, en de Heuvelen de goede dingen der geestelijke liefde, hadden derhalve de Ouden, bij wie de Kerk uitbeeldend was, hun Goddelijken erdienst op bergen en heuvelen, en derhalve was Zion op een berg, en Hierosolyma op bergachtige plaatsen beneden dien; opdat dus niet de Joden en de Israëlieten, die den afgodsdienst waren toegedaan, den Goddelijken erdienst zouden verkeren in een afgodischen erdienst, werd het hun bevolen dat zij alleen in Hierosolyma den erdienst zouden hebben, en niet elders; maar omdat zij in hun hart afgodendienaren waren, waren zij niet tevreden met den erdienst te hebben in Hierosolyma, maar verrichten zij volgens de aan de Ouden ontleende gewoonte der natiën den erdienst op bergen en heuvelen, onverschillig welke, en slacht-offerden en rookten zij daar; deswege wordt, omdat dit afgodisch was bij hen, met hun erdienst op andere bergen en heuvelen de erdienst vanuit de boze en de valse dingen aangeduid, zoals in deze volgende plaatsen: bij Jesaja: *“Op een hogen en verheven berg hebt gij uw legerstede gesteld; ook zijt gij derwaarts opgeklommen om slachtoffers te slachtofferen”*, lvii: 7; bij Hoschea: *“Op de kruinen der bergen slachtofferen zij, en op de heuvelen roken zij”*, iv: 13; bij Jeremia: *“De afgekeerde Israël was heengaande op allen hogen berg, en onder allen groenen boom, en gij hebt er gehoereerd”*, iii: 6; met hoereren wordt aangeduid den erdienst vervalsen: dat dit afgodisch is geweest, blijkt uit deze dingen bij Mozes: *“Gij zult verderven de plaatsen waar de natiën hun goden hebben gediend, op de bergen en op de heuvelen, en onder allen groenen boom”*, Deut. xii: 2; in deze plaatsen dus wordt onder den erdienst op bergen en heuvelen de erdienst vanuit de boze en de valse dingen aangeduid. Van dit ook is het afgeleid, dat de heidenen in Griekenland den Helikon hebben gesteld op een hogen berg, en den Parnassus op een heuvel beneden dien, en hebben geloofd dat daar hun goden en godinnen woonden; dit is afgeleid van de Ouden in Azië, en voornamelijk in het land Kanaän, hetwelk niet ver daarvan verwijderd was, bij wie alle erdienst uit uitbeeldende dingen bestond. Gezegd wordt bij de Evangelisten *dat de duivel Jezus nam op een hogen berg en Hem toonde alle koninkrijken der wereld en de heerlijkheid, en Hem daar verzocht*, Matth. iv: 8; Lukas iv: 5; daarmede wordt aangeduid, dat de duivel den Heer verzocht door de liefde

van zich; deze immers wordt aangeduid met den hogen berg; de drie Verzoekingingen immers die in die plaatsen zijn beschreven, betekenen en behelzen alle Verzoekingingen die de Heer doorstond toen Hij in de wereld was; de Heer immers stelde door de uit de hellen in Zich toegelaten Verzoekingingen en door de overwinningen toen, alle dingen in de hellen in orde, en eveneens verheerlijkte Hij Zijn Menselijke, dat is, maakte het Goddelijk: dat alle Verzoekingingen van den Heer met zo weinig dingen zijn beschreven, is omdat Hij dezelve niet anders heeft onthuld; maar nochtans worden zij in den inwendigen zin des Woords uitvoerig beschreven: aangaande de Verzoekingingen van den Heer zie men echter de dingen die in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA in n. 201, 293, 302 zijn aangevoerd.

406. Tot nu toe is getoond, wat de berg betekent; nu volgt ter aantoning wat het eiland betekent, want er wordt gezegd: *“Alle berg en eiland zijn bewogen vanuit hun plaatsen;”* en elders: *“Alle eiland is gevloeden, en de bergen zijn niet gevonden”*, Apoc. xvi: 20. Onder de Eilanden worden in het Woord niet eilanden verstaan, noch zij die op eilanden wonen, maar verstaan wordt de natuurlijke mens ten aanzien van de ware dingen die in hem zijn, en vandaar worden abstract genomen de ware dingen van den natuurlijke mens aangeduid: de ware dingen van den natuurlijke mens zijn de wetenschappelijke ware dingen, welke onder den blik van den redelijken mens zijn, en het zijn de erkentissen van het ware welke onder den blik van den geestelijken mens zijn; de erkentissen van het ware zijn de dingen die de natuurlijke mens weet vanuit het Woord, en de wetenschappelijke ware dingen zijn de dingen die de natuurlijke mens ziet vanuit het redelijke, met welke dingen hij ook de ware dingen der Kerk pleegt te bevestigen: er zijn bij den mens twee gemoederen, het ene hoger of innerlijk, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd, en het andere lager of uiterlijk, hetwelk het natuurlijk gemoed wordt genoemd; het natuurlijk gemoed wordt het eerst bij de mensen geopend en aangekweekt, omdat dit het naast aan de wereld uitstaat; het geestelijk gemoed echter wordt daarna geopend en aangekweekt, maar voor zoveel als de mens met het leven de erkentissen van het ware opneemt die vanuit het Woord of vanuit de leer vanuit het Woord zijn; en daarom wordt het niet geopend bij hen die dezelve niet op het leven toepassen; en wanneer het geestelijk gemoed wordt geopend, dan vloeit het Licht des Hemels door dat gemoed in het natuurlijk gemoed in, en verlicht hetzelfde, waarvandaan dit gemoed geestelijk-natuurlijk wordt, want dan ziet het geestelijk gemoed in het natuurlijke bijna zoals de mens zijn aangezicht ziet in een spiegel, en het erkent de dingen die met hetzelfde samenstemmen; doch wanneer het geestelijk

gemoed niet is geopend, zoals geschiedt bij hen die niet op hun leven de erkentissen van het ware en het goede welke in het Woord zijn, toepassen, dan wordt nochtans een gemoed geformeerd bij hem innerlijk in het natuurlijke, maar dit gemoed bestaat uit louter valse en boze dingen, ter oorzaak hiervan dat het geestelijk gemoed niet is geopend, door hetwelk het licht des hemels wordt binnengelaten in het natuurlijke langs den rechten weg, maar alleen door spleten rondom, weswege hij het vermogen heeft van denken, redeneren en spreken, en eveneens het vermogen van de ware dingen te verstaan, maar nochtans niet het vermogen van die lief te hebben, of vanuit aandoening ze te doen; want het vermogen van de ware dingen lief te hebben omdat zij waar zijn, is er alleen door den invloed van het licht des Hemels door het geestelijk gemoed; het licht des Hemels immers is, door het geestelijk gemoed heen, verbonden met de warmte des Hemels, zijnde de liefde, zodanig als vergelijkenderwijs het licht der wereld het is in lentetijd; doch het licht des Hemels dat door spleten in het natuurlijke invloeit, is een licht gescheiden van de warmte des Hemels, zodanig als vergelijkenderwijs het licht der wereld is in wintertijd; daaruit kan blijken, dat de mens bij wien het geestelijk gemoed is geopend, is zoals een tuin en een paradijs, en dat de mens bij wien het geestelijk gemoed niet is geopend, is zoals een verlatenheid, en zoals een met sneeuw bedekt land: aangezien het gemoed den mens maakt, zijn gemoed immers is het verstand en de wil, is het vandaar hetzelfde of men zegt het gemoed dan wel de mens, aldus of men zegt het geestelijk en het natuurlijk gemoed, dan wel de geestelijke en de natuurlijke mens. Het natuurlijk gemoed of de natuurlijke mens ten aanzien van zijn ware dingen en ten aanzien van zijn valse dingen, wordt met de eilanden in het Woord aangeduid; ten aanzien van de ware dingen bij hen bij wie het geestelijk gemoed is geopend, en ten aanzien van de valse dingen bij hen bij wie het geestelijk gemoed is toegesloten; dat die dingen met de eilanden worden aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Ezechiël: *“Zo zeide de Heer Jehovih tot Tyrus: Zullen niet de Eilanden beven vanwege het geluid uws vals, wanneer de doorboorde zal zuchten, wanneer de slachting in het midden van u zal worden voltrokken; en nederdalen zullen van op hun tronen alle vorsten der zee: de Eilanden zullen beven ten dage uws vals; en de Eilanden die in de zee zijn, zullen verstoord worden vanwege uw uitgang. Alle bewoners der Eilanden waren verbaasd over u, en hun koningen huiverden met huivering; verstoord waren de aangezichten ervan”*, xxvi: 15, 16, 18; Hfdst. xxvii: 35; in die beide Hoofdstukken wordt gehandeld over Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, en vandaar worden abstract

genomen de erkentissen van het ware en het goede aangeduid; en eerst wordt daar gehandeld over het inzicht en de wijsheid van de mensen der Kerk door de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, en daarna over de Kerk verwoest ten aanzien van dezelve; de Kerk verwoest ten aanzien van dezelve, of waar de erkentissen van het ware en het goede zijn vergaan, wordt beschreven met de dingen die bij den Profeet in die Verzen staan; de verwoesting van de erekentissen van het ware en het goede met: “Wanneer de doorboorde zal zuchten, en wanneer de slachting in het midden van u zal worden voltrokken”; onder de doorboorden immers worden degenen verstaan bij wie de ware dingen zijn uitgeblust, en onder de slachting wordt de uitblussing zelf van het ware en het goede verstaan; dat dan alle erkentissen die de mens vanuit het Woord heeft geput van de kindsheid aan, en alle wetenschappelijke ware dingen waarmede hij dezelve heeft bevestigd, worden verstoord, worden verwijderd van haar plaats, en wijken, wordt daarmede aangeduid dat de Eilanden zullen beven, en van op hun tronen zullen afdalen alle vorsten der zee; voorts daarmede dat de Eilanden zullen beven ten dage uws vals, en de Eilanden die in de zee zijn, zullen verstoord worden; de Eilanden zijn die erkentissen en die wetenschappelijke dingen, zijnde in den natuurlijken mens; de vorsten der zee zijn de primaire dingen daar; de zee betekent den natuurlijken mens en alle dingen daar in het gemeen; dat alle goede dingen van het ware van den natuurlijken mens vanwege de verwoeste erkentissen van het ware ten aanzien van hun staat zullen worden veranderd, wordt daarmede aangeduid dat alle bewoners der eilanden verbaasd waren, en hun koningen huiverden, de aangezichten verstoord waren; de bewoners der eilanden zijn de goede dingen van het ware van den natuurlijken mens; met wonen immers wordt in het Woord aangeduid leven, en met de bewoners de goede dingen des levens; de koningen zijn alle ware dingen vanuit het goede; de aangezichten betekenen de innerlijke dingen en de aandoeningen; verbaasd zijn, huiveren, en verstoord worden, betekenen volslagen veranderd worden ten aanzien van den staat: uit deze dingen blijkt wat die dingen in den inwendigen zin behelzen, namelijk dat alle erkentissen van het ware en het goede, en de bevestigende wetenschappelijke dingen, die de mens vanuit het Woord en vanuit de meesters van de kindsheid aan heeft geput, hun plaatsen en hun staat in den natuurlijken mens veranderen, en uit den aanblik verdwijnen, wanneer de valse dingen binnentreden. Bij Jesaja: *“De koning van Aschur zal de gevangenschap van Egypte leiden, en de weg te voeren bende van Kusch; dan zullen zij worden verbijsterd en zijd zullen blozen vanwege Kusch, hun verwachting; en vanwege Egypte, hun sieraad: en de bewoner van dit Eiland*

zal te dien dage zeggen: *Zie, zo is onze verwachting werwaarts wij vluchten om hulp, om gered te worden van voor den koning van Aschur, en hoe zullen wij bevrijd worden*”, xx: 4, 5, 6; niemand zal iets van de Kerk vanuit deze dingen doorvatten, maar slechts enig duister historische, waarvan men niet weet of het is gebeurd, zoals dat de koning van Assyrië Egypte en Kusch in gevangenschap zal heenleiden, en dat de bewoners van enig eiland daarover van harte smart zullen gevoelen; doch nochtans wordt hier, zoals elders, over een zaak der Kerk gehandeld; en deze zaak is duidelijk wanneer men weet dat de koning van Aschur het verdraaide redelijke betekent, en vandaar de redenering vanuit de valse wetenschappelijke dingen die het verkwikkelijke der natuurlijke liefden begunstigen, waarover de natuurlijke mens mart gevoelt omdat hij daardoor wordt verdraaid; want met: “De koning van Aschur zal de gevangenschap van Egypte leiden, en de weg te voeren bende van Kusch”, wordt aangeduid dat het verdraaide redelijke de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens aan zichzelf zal toekennen en zich zal bevestigen door die dingen en door diens verkwikkelijke dingen, welke zij begunstigen; de koning van Aschur is het verdraaide redelijke, de gevangenschap leiden en de bende wegvoeren, is door redeneringen aan zich toekennen en zich bevestigen; Egypte is het wetenschappelijke van den natuurlijken mens, en Kusch is het verkwikkelijke, hetwelk het begunstigt; dat de goede dingen van het ware van den natuurlijken mens om die dingen smart gevoelen, of dat de natuurlijke mens in wien de goede dingen van het ware zijn, smart gevoelt, wordt aangeduid met alle dingen die volgen, namelijk dat zij verbijsterd zullen worden en zullen blozen vanwege Kusch, hun verwachting, en vanwege Egypte, hun sieraad, en de bewoner van het Eiland zal zeggen te dien dage . . . en wat dan verder volgt: de bewoner van het eiland is het goede van het ware van den natuurlijken mens, of de natuurlijke mens in wien het goede van het ware is; de bewoner immers betekent het goede, en het eiland het ware, het ene en het andere in den natuurlijken mens, zoals boven; dat een zodanige zin aan die woorden in is, gelooft men nauwelijks, terwijl hij toch daaraan in is. Bij denzelfde: “*Die zullen hun stem opheffen, zij zullen jubelen, vanwege de grootsheid van Jehovah zullen zij roepen van de zee af; deswege, in de Urim eert Jehovah, in de Eilanden der zee den Naam van den God Israëls*”, xxiv: 14, 15; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de verwoesting van de Kerk, en in deze Verzen over de instauratie van de nieuwe Kerk bij de natiën; de vreugde van deze is het die daarmee wordt beschreven dat zij de stem zullen opheffen, zullen jubelen, vanwege de grootsheid van Jehovah zullen zij roepen van de zee af, of uit het westen; met de zee immers,

wanneer daaronder het westen wordt verstaan, wordt het natuurlijke aangeduid, ter oorzaak hiervan dat zij die in de westelijke streek in de geestelijke Wereld wonen, in het natuurlijk goede zijn, doch in de oostelijke streek zij die in het hemels goede zijn; en omdat de natiën vanuit wie de Kerk zou zijn, in het natuurlijk goede waren, wordt derhalve gezegd: “In de Urim eert Jehovah, in de Eilanden der zee den Naam van den God Israëls”; waarmede wordt aangeduid dat zij den Heer zullen aanbidden vanuit de goede en de ware dingen die in den natuurlijken mens zijn; de Urim immers betekent het vuur en den haard, waarmede het goede der liefde van den natuurlijken mens wordt aangeduid; de eilanden der zee betekenen de erkentissen van het ware en het goede, welke de ware dingen van den natuurlijken mens zijn, en eren betekent vereren en aanbidden; onder Jehovah en de God Israëls wordt de Heer verstaan, Die Jehovah wordt genoemd waar gehandeld wordt over het goede, en de God Israëls, waar gehandeld wordt over het ware; derhalve wordt gezegd: “In de Urim eert Jehovah”, dat is, vanuit het goede; en: “In de eilanden der zee den Naam van den God Israëls”, dat is, vanuit de ware dingen; daaruit blijkt ook dat met de eilanden der zee de ware dingen van den natuurlijken mens worden aangeduid. Bij denzelfde: *“Hij zal niet uitblussen, noch verbreken, totdat Hij het gericht op de aarde zal hebben besteld, en in Zijn wet zullen de Eilanden hopen; zingt Jehovah een nieuw lied, Zijn lof, gij uiteinde der aarde, gij afdalenden tot de zee, haar volheid, gij eilanden en hun bewoners; laat de woestijn en haar steden opheffen, de dorpen die Arabië bewoont; laten de bewoners der rots zingen, vanuit het hoofd der bergen roepen; laten zij de heerlijkheid aan Jehovah geven, en Zijn lof in de Eilanden verkondigen”*, XLII: 4, 10, 11, 12; ook daar wordt over den Heer gehandeld, en over de nieuwe uit Hem te instaureren Kerk; en onder de Eilanden worden degenen verstaan die alleen in de ware dingen vanuit den natuurlijken mens zijn, en die vandaar nog verwijderd zijn van den waren eredienst; vandaar wordt met: “Totdat Hij het gericht op de aarde zal hebben besteld, en in Zijn wet zullen de Eilanden hopen”, aangeduid als Hij het inzicht zal hebben gegeven aan hen die van de Kerk zijn, en de erkentissen van het ware aan hen die verder verwijderd zijn van de Kerk; het gericht bestellen is inzicht geven, in de wet hopen is erkentissen van het ware geven; want de aarde betekent hen die van de Kerk zijn, en abstract genomen de Kerk zelf ten aanzien van het inzicht vanuit de geestelijke ware dingen; en de eilanden hen die verwijderd zijn van de Kerk, en abstract genomen de Kerk ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, of de Kerk ten aanzien van de ware dingen van den natuurlijken mens, overeenstemmende

met de geestelijke ware dingen; met “Zingt Jehovah een nieuw lied, Zijn lof, gij uiteinde der aarde, gij afdalenden tot de zee, en haar volheid, gij eilanden en hun bewoners”, wordt aangeduid de eredienst des Heren door hen die verwijderd zijn van de Kerk, en in den abstracten zin de eredienst van den natuurlijken mens vanuit de ware en de goede dingen; een lied zingen en loven betekent den eredienst vanuit een blijden animus; het uiteinde der aarde betekent hen die in de laatsten der Kerk zijn, en in den abstracten zin de laatsten ervan; de zee en haar volheid betekenen den natuurlijken mens en alle dingen die daar zijn; de eilanden en de bewoners betekenen de ware en de goede dingen van den natuurlijken mens, de eilanden diens ware dingen, en de bewoners diens goede dingen, zoals boven; wat er wordt aangeduid met: “Laat de woestijn en haar steden opheffen, en de dorpen die Arabië bewoont, laten de bewoners der rots zingen, vanuit het hoofd der bergen roepen”, zie men boven in n. 405, waar de dingen zijn ontvouwd; met: “Laten zij de heerlijkheid aan Jehovah geven, en Zijn lof de eilanden verkondigen”, wordt de eredienst uit de inwendige en de uitwendige dingen aangeduid; de heerlijkheid geven, is de eredienst uit de inwendige dingen, en den lof verkondigen, is vereren uit de uitwendige dingen; de uitwendige dingen immers verkondigen, en de eilanden zijn de ware dingen van den natuurlijken mens, vanuit welke de eredienst is. Bij denzelfde: *“Let op Mij, Mijn volk, en gij Mijn natie, wendt tot Mij de oren, want de Wet zal van met Mij uitgaan, en Mijn Gericht zal Ik tot een licht der volken opwekken; Mijn gerechtigheid is nabij, Mijn heil is uitgegaan, en Mijn armen zullen de volken richten; in Mij zullen de Eilanden hopen, en op Mijn arm zullen zij vertrouwen”*, LI: 4, 5; deze dingen aangaande den Heer; “Let op Mij, Mijn volk, en gij Mijn natie, wendt tot Mij de oren”, betekent allen die van de Kerk zijn, die in de ware en de goede dingen zijn; het volk zijn zij die in de ware dingen zijn, en de natie zij die in de goede dingen zijn; gezegd wordt let op en wendt de oren, in het meervoud, omdat allen worden verstaan; de Wet zal van met Mij uitgaan, en Mijn Gericht zal Ik tot een licht der volken opwekken, betekent dat uit Hem is het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk de verlichting is; de Wet betekent het Goddelijk Goede des Woords, en het Gericht het Goddelijk Ware des Woords; tot een licht der volken betekent de verlichting; Mijn gerechtigheid is nabij, Mijn heil is uitgegaan, betekent het Gericht wanneer degenen worden gezaligd die in het goede der liefde en die in de ware dingen daaruit zijn; gerechtigheid wordt gezegd van de zaliging van hen die in het goede zijn, ten dage des Gerichts, en heil wordt gezegd van de zaliging van hen die in de ware dingen zijn; Mijn armen zullen de volken

richten, betekent het Gericht over degenen van de Kerk die in de valse dingen zijn; hier staan de volken in den tegengestelden zin; in Mij zullen de Eilanden hopen, en op Mijn arm zullen zij vertrouwen, betekent de toetreding tot de Kerk van hen die verwijderd zijn van de ware dingen der Kerk, en hun vertrouwen in den Heer; de eilanden betekenen hen die verwijderd zijn van de ware dingen der Kerk, omdat zij in een natuurlijk schijnsel zijn, en nog niet in het geestelijk licht vanuit het Woord; en vertrouwen op Zijn arm betekent het vertrouwen in den Heer, Die alle macht heeft; de arm is, wanneer het den Heer betreft, de Almacht. Bij denzelfde: *“Hoort, Eilanden, en luistert, gij volken van verre”*, XLIX: 1; de eilanden staan voor hen die in de ware dingen zijn, en de volken van verre voor hen die in de goede dingen zijn, en abstract genomen de ware en de goede dingen, de ene en de andere in den natuurlijke mens; van verre wordt gezegd van de goede dingen die in den natuurlijke mens zijn, nabij echter van de goede dingen die in den geestelijken mens zijn; de volken hier betekenen de goede dingen, omdat zij in de oorspronkelijke Taal naar een ander woord worden geheten dan de volken waarmede de ware dingen worden aangeduid; naar dit woord immers worden ook genoemd de natiën, waarmede de goede dingen worden aangeduid, zoals blijkt uit dat woord in Hfdst. xxv: 23 van Genesis. Bij Jeremia: *“Hoort het Woord van Jehovah, gij natiën, en verkondigt in de eilanden van verre”*, xxxi: 10; de natiën staan voor hen die in de goede dingen zijn, en abstract genomen voor de goede dingen; en de eilanden voor hen die in de ware dingen zijn, en abstract genomen voor de ware dingen in den natuurlijke mens; van verre betekent verwijderd van de ware dingen der Kerk, welke geestelijk zijn; dat van verre dat betekent, zie men in n. 8918: maar die woorden betekenen in den zuiveren geestelijken zin dat de inwendige mens den uitwendigen, of de geestelijke den gansen natuurlijke, de ware dingen des Woords zal leren; dit immers is opdat de natiën zullen verkondigen in de eilanden van verre; maar deze zuivere zin, welke de Engelen hebben, wordt bezwaarlijk doorvat door de mensen, aangezien de mensen bezwaarlijk los van personen en van plaatsen kunnen denken, ter oorzaak hiervan dat de denking der mensen natuurlijk is, en de natuurlijke denking verschilt hierin van de geestelijke denking, dat zij is vastgehecht aan plaatsen en personen, en vandaar meer eindig is dan de geestelijke; hetgeen ook de oorzaak is, dat verscheidene dingen die zijn ontvouwd, misschien bezwaarlijk vallen in de ideeën der denking van hen die het gezicht des gemoeds strak gevestigd houden op den zin der woorden. Bij David: *“De koningen van Tharschisch en van de Eilanden zullen een geschenk aanbrengen, de koningen van Scheba en van Seba zullen een geschenk aanvoeren”*,

Psalm LXXII: 10; deze dingen aangaande den Heer; en onder een geschenk aanbrengen en aanvoeren, wordt verstaan vereren; en onder de koningen van Tharschisch en van de eilanden worden de innerlijke en de uiterlijke ware dingen van den natuurlijken mens verstaan, onder de koningen van Tharschisch diens innerlijke ware dingen, en onder de eilanden diens uiterlijke ware dingen; onder de koningen van Scheba en Seba worden de innerlijke en de uiterlijke goede dingen van den natuurlijken mens verstaan, onder Scheba diens innerlijke goede dingen, en onder Seba diens uiterlijke goede dingen; onder de ware dingen van den natuurlijken mens worden de erkentnissen van het ware verstaan, en onder de goede dingen van den natuurlijken mens worden de erkentnissen van het goede verstaan; dat deze erkentnissen onder Scheba en Seba worden verstaan, zie men aangetoond in n. 1171, 3240; en dat gene erkentnissen onder Tharschisch worden verstaan, zal men vlak beneden zien aangetoond; en omdat dezelve worden verstaan, worden derhalve ook degenen verstaan die in de erkentnissen van het ware en het goede zijn. Bij Jesaja: *“Wie zijn het die zoals wolken aanvliegen, en zoals duiven tot haar vensters; omdat op Mij de eilanden zullen vertrouwen, en de schepen van Tharschisch in den aanvang, om uw zonen van verre aan te brengen”*, LX: 8, 9; deze dingen zijn eveneens aangaande den Heer gezegd; en met die dingen wordt aangeduid dat degenen Hem zullen opnemen en erkennen die in het eenvoudig ware en goede zijn, zijnde zij die de ware dingen des Woords op natuurlijke wijze doorvatten, hetgeen is volgens den zin der letter, en die dingen doen; de eilanden betekenen hen die het Woord op natuurlijke wijze, dat is, volgens den zin der letter, doorvatten; en de schepen van Tharschisch in den aanvang zijn de goede dingen die zij brengen en doen; Tharschisch immers betekent den natuurlijken mens ten aanzien van de erkentnissen, en Tharschisch in den aanvang den natuurlijken mens ten aanzien van de erkentnissen van het goede, aangezien in Tharschisch goud en zilver was, en de schepen dezelve van daar brachten, 1 Kon. 2: 22, en in den aanvang goud, met hetwelk het goede wordt aangeduid; en omdat vanuit het goede de ware dingen zijn, wordt derhalve ook gezegd: *“Om uw zonen van verre aan te brengen”*; en omdat met de eilanden en de schepen van Tharschisch de erkentnissen van het ware en het goede van den natuurlijken mens worden aangeduid, wordt derhalve gezegd: *“Wie hier vliegen zoals wolken, en zoals duiven tot haar vensters”*; de wolken betekenen de ware dingen van den zin der letter des Woords, de duiven de goede dingen daar, en de vensters de ware dingen vanuit het goede in het licht; dat de schepen de erkentnissen van het ware en het goede vanuit het Woord betekenen, zie men in n. 1977, 6385; en

dat de vensters de ware dingen in het licht betekenen, en vandaar het verstandelijke, n. 655, 658, 3391. Bij denzelfde: *“Huult, gij schepen van Tharschisch, omdat Tyrus verwoest is, zodat er geen huis is, noch iemand binnentreedt; uit het land Kitthim zal het klaarblijkend tot hen komen; de bewoners des Eilands zwijgen, de koopman van Zidon, varende over de zee, zij hebben u vervuld; bloos, Zidon, want de zee zegt, de vesting der zee: Ik heb geen barensnood gehad, noch gebaard, en niet jongemannen opgevoed, maagden doen opgroeien; met het gerucht vanuit Egypte zullen zij van smart worden bevangen, zoals tot het gerucht van Tyrus; gaat over tot Tharschisch; huult, gij bewoners des eiland”*, xxiii: 1, 2, 4, 5, 6; aldus wordt de verlating van het ware in de Kerk beschreven, want met de schepen van Tharschisch worden de erkenningen van het goede vanuit het Woord aangeduid, en met Tyrus de erkenningen van het ware daaruit; dat er niet het goede is omdat er niet de ware dingen zijn, wordt aangeduid met: *“Huult, gij schepen van Tharschisch, omdat Tyrus verwoest is, zodat er geen huis is, noch iemand binnentreedt”*; dat dan de valse dingen binnentreden, totdater niet langer enige goede dingen van het ware en ware dingen van het goede zijn in den natuurlijke mens, wordt aangeduid met: *“Uit het land Kitthim zal het klaarblijkend tot hen komen; de bewoners des eilands zwijgen, de koopman van Zidon, varende over de zee, zij hebben u vervuld”*; het land Kitthim betekent de valse dingen; de bewoners des eilands betekenen de goede dingen van het ware in den natuurlijke mens, zoals boven; de koopman van Zidon betekent de erkenningen vanuit het Woord; varende over de zee, betekent welke in den natuurlijke mens zijn; die u hebben vervuld, namelijk de schepen van Tharschisch, betekent die u daarmee hebben verrijkt; de verwoesting van het ware en het goede in den natuurlijke mens wordt verder beschreven met: *“Bloos, Zidon, want de zee zegt, de vesting der zee: Ik heb geen barensnood gehad en niet gebaard, en niet jongemannen opgevoed, maagden doen opgroeien”*; met Zidon worden evenals met Tyrus, de erkenningen van het ware en het goede in de Kerk aangeduid; met de zee, de vesting der zee, wordt de ganse natuurlijke mens aangeduid; met: *“Ik heb geen barensnood gehad, ik heb niet gebaard”*, wordt aangeduid niet iets van de Kerk is ontvangen en verwekt; met de jongemannen worden de aandoeningen van het ware aangeduid, en met de maagden de aandoeningen van het goede; dat dit is geschied omdat de erkenningen vanuit het Woord en de bevestigende wetenschappelijke dingen werden aangeplooid aan de valse en de boze dingen, wordt aangeduid met: *“Met het gerucht uit Egypte zullen zij van smart worden bevangen, zoals tot het gerucht van Tyrus”*; Egypte betekent de

wetenschappelijke dingen, Tyrus de erkentnissen vanuit het Woord, hier dezelve verwoest door de valse en de boze dingen waaraan zij zijn aangeplooid; en omdat er een weeklacht deswege is, wordt derhalve gezegd: “Van smart zullen zij worden bevangen”; dat zo al het goede in het natuurlijke en het ware daar is vergaan, wordt aangeduid met: “Gaaf over tot Tharschisch; huilt, gij bewoners des eilands”; Tharschisch betekent de innerlijke goede en ware dingen in het natuurlijke, de bewoners des eilands zijn de uiterlijke goede en ware dingen daar, zoals eveneens boven; huilen betekent de smart vanwege de verwoesting. Bij Jeremia: *“Ik nam den beker uit de hand van Jehovah, en ik deed alle natiën drinken tot welke Jehovah mij had gezonden, alle koningen van Tyrus en alle koningen van Zidon, en de koningen des eilands dat in den overgang der zee is”*, xxv: 17, 22; daar worden verscheidene natiën opgesomd die hier niet daarvandaan worden aangevoerd, en met al die worden aangeduid de goede en de ware dingen der Kerk, in het algemeen en in het bijzonder, die verwoest zijn; en met de koningen van Tyrus en Zidon worden de erkentnissen van het ware en het goede vanuit het Woord in den natuurlijken mens aangeduid; want alle erkentnissen van het ware en het goede, voorzover het erkentnissen zijn, zijn in den natuurlijken mens, en deze worden ware en goede dingen wanneer men volgens die leeft, omdat zij door het leven worden opgenomen in den geestelijken mens; met de koningen des eilands dat in den overgang der zee is, worden aangeduid de erkentnissen van het ware in het laatste van den natuurlijken mens, hetwelk het natuurlijk-zinlijke wordt genoemd, omdat er door dit een overgang is tot de innerlijke dingen van den natuurlijken mens; de zee betekent den natuurlijken mens in het gemeen; men zie boven n. 275, 342; de verwoesting van die dingen wordt verstaan onder den beker van Jehovah dien hij de natiën deed drinken. Bij denzelfde: *“Vanwege den dag die komende is om alle Filistijnen te verwoesten, om af te snijden van Tyrus en Zidon allen overgeschoten helper, omdat Jehovah is verwoestende de Filistijnen, de overblijfselen des Eilands van Kafthor”*, xlvii: 4; onder de Filistijnen worden degenen verstaan die in het geloof-alleen zijn, of in het geloof gescheiden van de naastenliefde; en daarom worden zij ook de met de voorhuid behepten genoemd, waarmede wordt aangeduid dat zij geen naastenliefde hebben; men zie n. 2049, 3412, 3413, 8093, 8313; met: *“Om af te snijden van Tyrus en Zidon allen overgeschoten helper”*, wordt aangeduid dat zij niet enige erkentnis van het ware en het goede hebben; de overgeschoten helper betekent niet langer samenstemmend; iets eenders als met den overgeschoten helper wordt ook aangeduid met de overblijfselen des eilands van Kafthor. Bij denzelfde: *“Gaaf over tot de Eilanden der Kittheërs en ziet; zendt tot Arabië en let terdege op, en*

ziet of iets zoals dit is geschied, of een natie de goden heeft veranderd", II: 10, 11; dat zij zouden overgaan en zenden tot de eilanden der Kittheërs en tot Arabië, betekent niet dat zij daarheen zouden zenden, maar tot allen die natuurlijk in de ware en de goede dingen volgens hun godsdienstige leven; de eilanden der Kittheërs zijn waar degenen zijn die natuurlijk leven in de ware dingen, en Arabië is waar degenen zijn die natuurlijk leven in de goede dingen, namelijk volgens hun godsdienstige; de Kittheërs en Arabië betekenen hen en die dingen; allen immers die niet het Woord hebben of enige onthulling vanuit den Hemel, en leven volgens hun godsdienstige, leven natuurlijk; want geestelijk leven is leven enig en alleen volgens de ware en de goede dingen vanuit het Woord, en vanuit onthulling vanuit den Hemel. Bij Zefanja: *"Vreselijk zal Jehovah over hen zijn, omdat Hij alle goden der natiën zal doen vermageren, opdat zij Hem aanbidden, een ieder uit zijn plaats; alle eilanden der natiën, ook gij; Kuschiëten, doorboord door Mijn zwaard zullen zij zijn"*, II: 11, 12; met deze dingen wordt in den inwendigen zin aangeduid dat de valse dingen van het boze zullen worden verstrooid, en dat de ware en de goede dingen zullen worden gegeven aan hen die weliswaar in valse dingen zijn, maar niet in de valse dingen van het boze; met de goden der natiën die Hij zal doen vermageren, worden de valse dingen van het boze aangeduid, met de goden de valse dingen, met de natiën de boze dingen, en met doen vermageren wordt aangeduid uit de valse dingen de boze dingen verwijderen; met de eilanden der natiën en met de Kuschiëten worden degenen aangeduid die weliswaar in valse dingen zijn, maar niet in de valse dingen van het boze, en abstract genomen de valse dingen, maar niet de valse dingen van het boze; en omdat de valse dingen niet van het boze zijn in den natuurlijke mens, wordt derhalve met de eilanden der natiën aangeduid de natuurlijke mens ten aanzien van die dingen, of ten aanzien van die dingen in den natuurlijke mens; deze valse dingen worden aangeduid met de doorboorden door Mijn zwaard: over de valse dingen van het boze en over de valse dingen niet van het boze zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 21. Bij David: *"Hij zal heersen van zee tot zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde; vóór Hem zullen zich inkrommen de Eilanden, en Zijn vijanden zullen het stof likken"*, Psalm LXXII: 8, 9; deze dingen aangaande den Heer; en onder heersen van zee tot zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde, wordt verstaan Zijn heerschappij over alle dingen des Hemels en der Kerk; in de geestelijke Wereld immers zijn de zeeën de grenzen, en tusseninliggend zijn de landen waar de woningen zijn voor de Engelen en de geesten; vandaar worden met van zee tot zee alle dingen des Hemels aangeduid; en omdat alle dingen des Hemels

worden aangeduid, worden ook alle dingen der Kerk aangeduid; het zijn immers de goede dingen der liefde en de ware dingen daaruit welke den Hemel en eveneens de Kerk maken; derhalve worden met van zee tot zee ook alle dingen der Kerk aangeduid; alle dingen des Hemels en der Kerk worden aangeduid met van de rivier tot de einden der aarde, maar hiermede worden aangeduid alle dingen des Hemels en der Kerk ten aanzien van de ware dingen, doch met van zee tot zee alle dingen des Hemels en der Kerk ten aanzien van de goede dingen; want de zeeën in de geestelijke Wereld zijn de grenzen van het oostelijk land en het westelijke daar, en in de landen van het oosten naar het westen wonen zij die in het goede der liefde zijn; de rivier echter betekent de eerste grens, en de einden der aarde de laatste grenzen, van het zuiden tot het noorden, waar degenen wonen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; en deze grenzen beeldden ook de rivieren de Jordaan en de Eufraat uit ten opzichte van het land Kanaän; de plaatsen die rondom de laatste grenzen zijn, worden verstaan onder de Eilanden, en met deze worden derhalve de ware dingen in laatsten aangeduid, welke, hoewel zij niet ware dingen zijn, nochtans als ware dingen worden aanvaard; de echte ware dingen immers verminderen van het midden naar de einden, ter oorzaak hiervan dat rondom de einden degenen zijn die in het natuurlijke licht zijn, en niet zozeer in het geestelijk licht; met de vijanden [*hostes*] worden de boze dingen aangeduid, waarvan wordt gezegd dat zij het stof zullen likken, dat is, dat zij verdoemd zijn. Bij denzelfde: *“Jehovah regeert, de aarde zal opspringen, vele Eilanden zullen zich verheugen”*, Psalm CXVII: 1; met deze dingen wordt aangeduid dat de Kerk waar het Woord is, en de Kerk waar niet het Woord is, dus zij die in de geestelijke ware dingen en zij die in niet-geestelijke ware dingen zijn, zich zullen verheugen vanwege het Rijk des Heren; met de aarde wordt de Kerk aangeduid waar het Woord is, en met de Eilanden waar niet het Woord is, bijgevolg zij die verwijderd zijn van de geestelijke ware dingen, want de ware dingen des Woords zijn alleen geestelijk; bij hen echter die zijn buiten de Kerk, zijn, omdat zij niet de ware dingen vanuit het Woord hebben, alleen natuurlijke ware dingen; vandaar is het, dat zij Eilanden worden geheten. Met de Eilanden worden in het Woord niet enige eilanden der zee verstaan, maar er worden plaatsen verstaan in de geestelijke Wereld, bewoond door hen die zijn in de natuurlijke wetenschap van erkentissen die enigermate samenstemmen met de erkentissen van het ware en het goede die in het Woord zijn, welke plaatsen daar somtijds verschijnen zoals eilanden in de zee; vandaar worden in den abstracten zin met de Eilanden de ware dingen van den natuurlijken mens aangeduid; die benaming is vanwege de

zee waarin de Eilanden zijn, want de zee betekent de gemene ware dingen, of de ware dingen van den natuurlijken mens in het gemeen; deze dingen worden met de Eilanden aangeduid in Genesis: *“De zonen van Javan waren Elischah en Tharschisch, de Kitthim en de Dodanim: vanuit dezen zijn verspreid de Eilanden der natiën in haar landen, een ieder naar zijn tong, naar hun familiën, in hun natiën”*, x: 4, 5; en bij Jesaja: *“Hij zal komen om te vergaderen alle natiën en tongen, opdat zij komen en Mijn heerlijkheid zien; en Ik zal onder hen een teken zetten, en Ik zal uit hen de ontkomenen zenden tot de natiën, Tharschisch, Pul en Lud, de boogschutters, Thubal en Javan, de verre Eilanden, die Mijn gerucht niet hebben gehoord, noch Mijn heerlijkheid hebben gezien; en zij zullen Mijn heerlijkheid verkondigen onder de natiën”*, LXVI: 18, 19; voorts Hfdst. XI: 10, 11. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, is het aldus eveneens het geval met de Eilanden; in dien zin betekenen de Eilanden de valse dingen tegengesteld aan de ware dingen die in den natuurlijken mens zijn: in dien zin wordt van Eilanden gesproken in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Ik zal de bergen en de heuvelen verwoesten, en al hun kruid zal Ik doen verdorren; en Ik zal de rivieren tot Eilanden stellen, en de poelen zal Ik uitdrogen”*, XLII: 15, 16; welke dingen men zie ontvouwd in het voorafgaande artikel: bij Ezechiël: *“Ik zal een vuur zenden in Magog, en in de zorgeloze bewoners der Eilanden”*, XXXIX: 6. Bij Jesaja: *“Toorn aan Zijn onvrienden [inimicis], vergelding aan Zijn vijanden [hostibus], aan de Eilanden zal Hij vergelding betaald zetten”*, LIX: 18. Bij denzelfde: *“Zie, de natiën zijn geacht zoals een druppel van een emmer, en zoals stoffes van de weegschaal; zie, Hij neemt de Eilanden op zoals het nietigste”*, XI: 15; de natiën staan voor de boze dingen, en de eilanden voor de valse dingen: bij denzelfde: *“Zwijgt, gij Eilanden, laten de volken de krachten vernieuwen; laten zij naderen; laten zij dan spreken; laten wij samen tot het gericht toetreden; de Eilanden zagen het en zij vreesden; de einden der aarde beefden”*, XLI: 1, 5.

407. Vers 15, 16, 17. *En de koningen der aarde, en de magnaten en de rijken, en de oversten over duizend en de machtigen, en alle knecht en alle vrije, verborgen zichzelf in de spelonken en in de rotsen der bergen. En zij zeiden tot de bergen en de rotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit, en van den toorn des Lams. Omdat de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan.* En de koningen der aarde, en de magnaten en de rijken, en de oversten over duizend en de machtigen, betekent alle inwendige goede en ware dingen, en alle uitwendige goede en ware dingen, door welke de wijsheid en het inzicht is: en alle knecht en alle vrije, betekent den natuurlijken mens en den geestelijken mens: verborgen zichzelf in de

spelonken en in de rotsen der bergen, betekent dezelve teloor gegaan door de boze dingen des levens en door de valse dingen daaruit: en zij zeiden tot de bergen en de rotsen: Valt op ons, betekent de overdekking door de boze dingen en de valse dingen daaruit: en verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit, en van den toorn des Lams, betekent opdat zij niet afgrijselijke dingen lijden door den invloed van het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer: omdat de grote dag Zijns toorns is gekomen, betekent het Laatste Gericht over de bozen: en wie kan bestaan, betekent wie zal leven en het uithouden.

408. En de koningen der aarde, en de magnaten en de rijken, en de oversten over duizend en de machtigen; dat dit betekent alle inwendige goede en ware dingen, en alle uitwendige goede en ware dingen, door welke de wijsheid en het inzicht is, staat vast uit de betekenis van de Koningen, zijnde de ware dingen vanuit het goede in de gehele samenvatting, waarover boven n. 31; uit de betekenis van de magnaten en de rijken, zijnde de inwendige goede en ware dingen, waarover aanstonds; uit de betekenis van de oversten over duizend en de machtigen, zijnde de uitwendige goede en ware dingen, de oversten over duizend die goede dingen, en de machtigen die ware dingen, waarover ook aanstonds: er wordt ook gezegd: Door welke de wijsheid en het inzicht is, omdat vanuit de inwendige goede en ware dingen, zijnde de geestelijke goede en ware dingen, de wijsheid is, en vanuit de uitwendige goede en ware dingen, zijnde de natuurlijke goede en ware dingen vanuit de geestelijke, het inzicht is; de wijsheid wordt van het inzicht onderscheiden hierin, dat de wijsheid is vanuit het licht des Hemels, en dat het inzicht is vanuit het licht der wereld, verlicht vanuit het licht des Hemels; vandaar is het, dat met betrekking tot de geestelijke goede en ware dingen wordt gesproken van wijsheid, en met betrekking tot de natuurlijke goede en ware dingen van inzicht; want de geestelijke goede en ware dingen zijn vanuit het licht des Hemels, omdat het geestelijk gemoed of het inwendig gemoed in het licht des Hemels is, en de natuurlijke goede en ware dingen vanuit het licht der wereld zijn, omdat het natuurlijk of uitwendig gemoed in het licht der wereld is; maar voorzoveel als dit gemoed het licht des Hemels door het geestelijk gemoed opneemt, voor zoveel is het in het inzicht; wie gelooft dat hij inzicht heeft vanuit het allene licht der wereld, hetwelk het natuurlijk schijnsel wordt genoemd, dwaalt zeer; onder het inzicht wordt verstaan de ware en de goede dingen zien vanuit zich, of zij burgerlijk, of zedelijk, of geestelijk zijn, doch dezelve zien vanuit een ander, dit is niet inzicht, maar wetenschap: opdat men echter wete hoe deze dingen moeten worden verstaan,

zie men hetgeen in het voorafgaande artikel n. 406 is gezegd, namelijk dat de mens twee gemoederen heeft, het ene geestelijk of inwendig, het andere natuurlijk of uitwendig; en dat het geestelijk of inwendig gemoed wordt geopend bij hen die de goede en de ware dingen des Woords toepassen op het leven, en het wordt niet geopend bij hen die niet de goede en de ware dingen des Woords toepassen op het leven, maar alleen het natuurlijk of uitwendig gemoed; dezen worden vandaar natuurlijke mensen genoemd, genen echter geestelijke: waaraan moet worden toegevoegd, dat voorzoveel als het geestelijk of inwendig gemoed wordt geopend, voor zoveel door hetzelfde uit den Heer het geestelijk licht invloeit, zijnde het licht des Hemels, in het natuurlijk of uitwendig gemoed, en hetzelfde verlicht, en inzicht geeft. De goede en de ware dingen die het geestelijk of inwendig gemoed maken, worden verstaan onder de magnaten en de rijken, de goede dingen onder de magnaten, en de ware dingen onder de rijken; en de goede en de ware dingen die het natuurlijk of uitwendig gemoed maken, worden verstaan onder de oversten over duizend en de machtigen, die goede dingen onder de oversten over duizend, en die ware dingen onder de machtigen; daaruit blijkt, dat deze woorden in den inwendigen zin alle dingen insluiten die bij den mens zijn, want in hetgeen volgt wordt gehandeld over de uitblussing van alle dingen; alle dingen bij den mens hebben betrekking op het goede en het ware, zoals ook alle dingen in het heeal; alle wijsheid en inzicht heeft de mens vanuit dezelve en volgens dezelve. Wie slechts den zin der letter beschouwt, kan niet anders zien dan dat koningen en de eerstaanwezenden in hun koninkrijken worden verstaan, en dat er zo velen worden genoemd om den zin te verheffen; maar in het Woord is geen woordje zinledig, aangezien het Goddelijke is in alle dingen en de afzonderlijke dingen daar; en daarom moeten onder dezelve worden verstaan de Goddelijke dingen, die des Hemels en der Kerk zijn, en die met een gemeen woord de hemelse en de geestelijke dingen worden genoemd, krachtens welke het Woord Goddelijk, hemels en geestelijk is. Het Woord is ook gegeven, opdat er door hetzelfde verbinding zij van den Hemel met de Kerk, of van de Engelen des Hemels met de mensen der Kerk; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 303 tot 310; en die verbinding kan er niet zijn, indien niet iets anders onder die woorden werd verstaan dan dat wat in den zin der letter uitkomt, namelijk dat de koningen der aarde, de magnaten, de rijken, de oversten over duizend en de machtigen, voorts alle knecht en alle vrije, zich verborgen in de spelonken en in de rotsen der bergen; deze dingen zijn ook natuurlijk; maar dan is er verbinding, wanneer onder dezelve tegelijk geestelijke dingen worden verstaan; anders immers kunnen de

Engelen niet met de mensen worden verbonden, want de Engelen zijn geestelijk omdat zij in de geestelijke Wereld zijn, en vandaar denken zij geestelijk en eveneens spreken zij geestelijk; doch de mensen zijn natuurlijk, omdat zij in de natuurlijke wereld zijn, en vandaar denken zij natuurlijk en spreken zij natuurlijk; deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat met de koningen der aarde, de magnaten, de rijken, de oversten over duizend en de machtigen, ook geestelijke dingen worden aangeduid: dat onder hen geestelijke dingen worden verstaan, namelijk onder de magnaten en de rijken de inwendige goede en ware dingen, en onder de oversten over duizend en de machtigen de uitwendige goede en ware dingen, kan vaststaan uit de betekenis van hen waar zij in het Woord worden genoemd. Dat de magnaten in het Woord de inwendige goede dingen betekenen, zijnde de goede dingen van den inwendigen of geestelijken mens, is omdat groot [*magnum*, waarvandaan *magnates*] en grootheid in het Woord wordt gezegd van het goede, en veel en veelheid van het ware; men zie boven n. 336, 337: dat de inwendige goede dingen met de magnaten worden aangeduid, is omdat niet die vier, namelijk de magnaten, de rijken, de oversten over duizend, de machtigen, worden aangeduid alle goede en ware dingen die bij den mens zijn, aldus de goede en de ware dingen van den inwendigen of geestelijken mens, alsmede van den uitwendigen of natuurlijken mens, met de magnaten en de rijken de goede en de ware dingen van den inwendigen of geestelijken mens, en met de oversten over duizend en de machtigen de goede en de ware dingen van den uitwendigen of natuurlijken mens; derhalve volgt ook: “Alle knecht en alle vrije”; en met den knecht wordt het uitwendige van den mens aangeduid, hetwelk de natuurlijke mens wordt genoemd, en met den vrije het inwendige van den mens, hetwelk de geestelijke mens wordt genoemd. Eendere dingen worden met de magnaten in het Woord ook elders aangeduid, namelijk bij Jeremia, Hfdst. v: 5; bij Nahum, Hfdst. III: 10; en bij Jona, Hfdst. III: 7; dat de rijken de inwendige ware dingen betekenen, zijnde de geestelijke ware dingen, of hen die in die ware dingen zijn, staat vast uit hetgeen boven in n. 118, 236 is getoond; dat de oversten over duizend betekenen de uitwendige goede dingen, zijnde de goede dingen van den natuurlijken mens, is ook boven, in n. 336, getoond; en daarom wordt ervan afgezien meer hierover aan te voeren. Dat echter de machtigen de uitwendige ware dingen of de ware dingen van den natuurlijken mens betekenen, staat vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, waar de machtigen en de sterken, voorts de macht en de sterkte worden genoemd; de oorzaak hiervan is deze, dat de ware dingen vanuit het goede alle macht hebben, en wel de ware dingen die in den natuurlijken mens

zijn; dat de ware dingen vanuit het goede alle macht hebben, is omdat het goede niet vanuit zich handelt, maar door de ware dingen; het goede immers vormt zich in de ware dingen, en bekleedt zich met die zoals de ziel met het lichaam, en zo handelt het; dat het handelt door de ware dingen in den natuurlijken mens, is omdat daar alle innerlijke dingen tegelijk zijn en in hun volle; dat de ware dingen vanuit het goede, of het goede door de ware dingen, alle macht heeft, zie men boven in n. 209, 333; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 231, 232, 539; en dat alle macht in de laatsten is, omdat het Goddelijke daar in zijn volle is, boven n. 346; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9836, 10044: uit deze dingen kan vaststaan, dat onder de machtigen de uitwendige ware dingen worden verstaan, of de ware dingen van den natuurlijken mens.

409. En alle knecht en alle vrije; dat dit den natuurlijken mens en den geestelijken mens betekent, staat vast uit de betekenis van den knecht, zijnde de natuurlijke mens, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den vrije, zijnde de geestelijke mens: dat de geestelijke mens wordt verstaan onder den vrije, en de natuurlijke mens onder den knecht, is omdat de geestelijke mens wordt geleid vanuit den Hemel uit den Heer, en geleid worden uit den Heer is het vrije, en de natuurlijke mens hem gehoorzaamt en hem van dienst is; hij betracht immers de dingen die de geestelijke mens wil en denkt. In het Woord wordt in verscheidene plaatsen knecht gezegd, en wie niet weet dat in die plaatsen onder den knecht degene wordt verstaan die van dienst is en de dingen uitvoert die de geestelijke mens wil en denkt, kan van mening zijn dat onder den knecht daar een knecht wordt verstaan die in de dienstbaarheid is, aldus volgens het gemene begrip aangaande een knecht; maar dat hij de van dienst zijnde en de uitvoerende is die wordt verstaan, zal blijken uit de plaatsen in het Woord die straks zullen worden aangevoerd: wanneer in het Woord knecht in dezen zin wordt gezegd, dan is de natuurlijke mens, die onder hem wordt verstaan, niet anders een knecht dan zoals het lichaam de knecht is van zijn ziel; en omdat de van dienst zijnde en de uitvoerende wordt verstaan onder den knecht, wordt derhalve ook knecht gezegd niet alleen van den natuurlijken mens ten opzichte van den geestelijken, maar ook van de mensen die voor anderen een dienst bewijzen, en van de Engelen die de bevelen Gods uitvoeren, ja zelfs van den Heer Zelf ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke toen Hij in de Wereld was; en eveneens wordt het gezegd van de ware dingen vanuit het goede, omdat het goede door de ware dingen handelt en uitvoert, en omdat de ware dingen een dienst bewijzen aan het goede, hetwelk wil en hetwelk liefheeft, en zo voort: bovendien wordt knecht gezegd

van den natuurlijke mens vanwege de gehoorzaamheid en de uitvoering [of uitwerking], hoewel de natuurlijke mens bij den wederverwekte evenzeer vrij is als de geestelijke, aangezien zij één handelen zoals het principale en het instrumentale; maar nochtans wordt de natuurlijke mens ten opzichte van den geestelijken een knecht genoemd, vanwege genoemde oorzaak dat de natuurlijke den geestelijke van dienst is in het uitvoeren [of uitwerken]; daarentegen is bij hen bij wie de geestelijke mens is toegesloten en slechts de natuurlijke mens is geopend, de ganse mens een knecht in den gemenen zin, hoewel hij naar den schijn als het ware vrij is; de uiterlijke natuurlijke mens immers is aan de boze en de valse dingen van dienst die de innerlijke mens wil en denkt; zo immers wordt hij door de hel geleid, en door de hel geleid worden is geheel en al het slaafse, en eveneens wordt zulk een mens geheel en al een knecht en een minderwaardige lijfeigene in de hel na den dood; na den dood immers worden de verkwikkelijke dingen van eens ieders leven verkeerd in overeenstemmende dingen, en de verkwikkelijke dingen van het boze in slavernijen en in afgrijselijke dingen; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 485 tot 490; in dien zin wordt de knecht ook in het Woord genoemd; maar hier zal het voornamelijk worden getoond, dat onder den knecht daar de van dienst zijnde en de uitvoerende wordt verstaan, en dit in elk opzicht. Dat onder den knecht de van dienst zijnde en de uitvoerende wordt verstaan, blijkt duidelijk hieruit dat de Heer ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke Knecht en Dienaar wordt geheten, zoals in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zie, Mijn Knecht, op Wien Ik Mij nederleg, Mijn Uitverkorene in Wien Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven; het Gericht zal Hij aan de natiën voortbrengen; wie is blind indien niet Mijn Knecht, of doof zoals Mijn Engel Dien Ik zend; wie is blind zoals de Volkomene ¹¹⁾, en blind zoals Mijn Knecht”*, XLII: I, 19; deze dingen aangaande den Heer, over Wien in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld; en de Heer wordt daar ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke Knecht genoemd, omdat Hij Zijn Vader van dienst was door Diens wil te doen, zoals Hij meermalen zegt, waaronder wordt verstaan dat Hij alle dingen in de geestelijke Wereld in orde bracht en tevens den mensen den weg tot den Hemel leerde; het is dus het Goddelijk Menselijke, hetwelk wordt verstaan onder Mijn Knecht op Wien Ik Mij nederleg, en onder Mijn Uitverkorene in Wien Mijn ziel een welbehagen heeft; Knecht wordt gezegd vanwege het Goddelijk Ware door hetwelk Hij heeft volvoerd, en Uitverkorene vanwege het Goddelijk

11 Latijn *consummatus*, in Arc. Coel. 2159 *perfectus*.

Goede; dat Hijzelf het Goddelijk Ware heeft gehad door hetwelk Hij volvoerde, wordt verstaan onder: “Ik heb Mijn geest op Hem gegeven; het Gericht zal Hij aan de natiën voortbrengen”; de geest van Jehovah is het Goddelijk Ware, en het Gericht voortbrengen aan de natiën is onderrichten; dat Hij blind en doof wordt geheten, is omdat de Heer is alsof Hij de zonden der mensen niet ziet en doorvat; Hij leidt immers de mensen zachtjes, want Hij buigt en niet breekt Hij, zo afleidende van de boze dingen en heenleidende tot het goede; en daarom ook kastijdt en straft Hij niet zoals een die ziet en doorvat; dit wordt verstaan onder: “Wie is blind indien niet Mijn Knecht, of doof zoals Mijn Engel”; blind wordt gezegd, en vandaar Knecht, vanwege het Goddelijk Ware; en doof, en vandaar Engel, vanwege het Goddelijk Goede, want blind heeft betrekking op het verstand en daaruit op de doorvatting, en doof op de doorvatting en daaruit op den wil; daar dus wordt aangeduid dat Hij als het ware niet ziet, hoewel Hij het Goddelijk Ware heeft, vanuit hetwelk Hij alle dingen verstaat, en niet volgens hetgeen Hij doorvat zou willen, hoewel Hij het Goddelijk Goede heeft, vanuit hetwelk Hij alle dingen kan. Bij denzelfde: *“Vanwege den arbeid Zijner ziel zal Hij zien; Hij zal verzadigd worden; door Zijn wetenschap zal Mijn gerechte Knecht velen rechtvaardigen, deswege dat Hijzelf hun ongerechtigheden heeft gedragen”*, LIII: II; deze dingen eveneens aangaande den Heer, over Wien in het ganse Hoofdstuk klaarblijkend wordt gehandeld, en wel over Zijn Goddelijk Menselijke; Zijn gevechten met de hellen en de onderjukking ervan, wordt aangeduid met den arbeid Zijner ziel, en daarmede dat Hij hun ongerechtigheden heeft gedragen; onder hun ongerechtigheden dragen, wordt niet verstaan dat Hij in Zich dezelve heeft overgedragen, maar dat Hij de boze dingen die uit de hellen zijn, in Zich heeft toegelaten om dezelve te onderjukken; dit dus wordt verstaan onder de ongerechtigheden dragen; de zaliging vandaar van hen die in het geestelijk geloof zijn, hetwelk der naastenliefde is, wordt daaronder verstaan dat Mijn gerechte Knecht door Zijn wetenschap velen heeft gerechtvaardigd; de wetenschap betekent het Goddelijk Ware, en daaruit de Goddelijke Wijsheid en het Goddelijk Inzicht; en velen betekent allen die opnemen; want veel wordt in het Woord gezegd van de ware dingen, groot echter van het goede; vandaar zijn velen allen die in de ware dingen vanuit het goede uit Hem zijn; gezegd wordt dat Hij dezen heeft gerechtvaardigd, omdat rechtvaardigen betekent zaligen vanuit het Goddelijk Goede, krachtens hetwelk Hij ook gerecht wordt geheten; omdat Hij die dingen vanuit Zijn Goddelijk Menselijke heeft volbracht en volvoerd, wordt Hij derhalve de Knecht van Jehovah geheten; daaruit blijkt, dat

Jehovah Zijn Goddelijk Menselijke Zijn Knecht noemt vanwege het van dienst zijn en het volvoeren. Bij denzelfde: “*Zie, Mijn Knecht zal voorzichtig handelen; Hij zal opgeheven en verhoogd en zeer uitgeheven worden*”, LII: 13; ook deze dingen aangaande den Heer, Wiens Goddelijk Menselijke Knecht wordt genoemd vanwege dezelfde oorzaak, waarover vlak boven; de verheerlijking van Zijn Menselijke wordt verstaan onder: “Hij zal opgeheven, verhoogd en zeer uitgeheven worden”. Bij denzelfde: “*Gij zijt Mijn getuigen, en Mijn Knecht Dien Ik heb uitgeverd, opdat gij het weet en Mij gelooft*”, XLIII: 10; onder den Knecht wordt ook hier de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke. Dat de Heer Zelf Zich Dienaar heet vanwege het van dienst zijn, blijkt bij de Evangelisten: “*Zo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar moeten zijn, en zo wie de eerste zal willen zijn, die zal uw knecht moeten zijn; zoals de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen*”, Matth. XX: 25, 26, 27, 28; Markus X: 42, 43, 44; Lukas XXII: 27; dit zie men ontvouwd in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 218: en bij Lukas: “*Gezegend de dienstknechten die de Heer als Hij komt zal wakende gevonden hebben; voorwaar, Ik zeg u, dat Hij Zich zal gorden, en hen zal doen aanzitten, en toetredende zal Hijzelf hen bedienen*”, XII: 36, 37. Aangezien onder David in het Woord de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, en het Goddelijk Ware van dienst is, wordt derhalve David, waar ook onder hem de Heer wordt verstaan, hier en daar Knecht geheten, zoals bij Ezechiël: “*Ik, Jehovah, zal hun tot God zijn, en Mijn Knecht David zal Vorst zijn in het midden van hen*”, XXXIV: 24; bij denzelfde: “*Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn, opdat allen tezamen één Herder hebben*”, XXXVII: 24; deze dingen werden aangaande David gezegd na diens tijden, die nooit als vorst in het midden van hen zal wederopstaan en Koning over hen zijn: bij Jesaja: “*Ik zal deze stad beschermen om haar te behouden om Mijnentwil en om Davids, Mijn knechts wil*”, XXXVII: 35; bij David: “*Ik heb een verbond gemaakt met Mijn Uitverkorene, Ik heb David Mijn knecht gezworen: Tot in het eeuwige zal Ik Uw zaad bevestigen: Ik heb David Mijn Knecht gevonden; met de olie Mijner heiligheid heb Ik Hem gezalfd*”, Psalm LXXXIX: 4, 5, 21; in dat ganse Psalm wordt over den Heer gehandeld, Die daar onder David wordt verstaan: bij denzelfde: “*Hij verkoos David Zijn Knecht; van achter de zogenden heeft Hij hem toegeleid om Jakob Zijn volk te weiden, en Israël Zijn erfenis; en Deze heeft hen geweid in de ongereptheid Zijns harten, en in de rechtheden Zijner handen heeft Hij hen geleid*”, Psalm LXXXVIII: 70, 71, 72; behalve elders; dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware onder David in het Woord wordt verstaan, zie men boven in n. 205; en eveneens in die plaatsen. De Heer wordt ook

Knecht geheten in het Woord waar Hij onder Israël wordt verstaan; zoals bij Jesaja: *“Gij zijt Mijn Knecht, Israël, in Wien Ik heerlijk zal worden gemaakt; het is licht dat Gij Mij een Knecht zijt om op te richten de Stammen van Jakob, en om de bewaarden van Israël terug te brengen; maar Ik heb U gegeven tot een Licht voor de natiën, opdat Gij Mijn heil zijt tot het uiteinde der aarde”*, XLIX: 3, 6; dat de Heer in den hoogsten zin wordt verstaan onder Israël, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4286: en dat de Steen Israëls de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Ware, n. 6426 daar. Aangezien de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware vanwege het van dienst zijn in het Woord Knecht wordt geheten, worden derhalve degenen daar knechten geheten die in het Goddelijk Ware uit den Heer zijn, en door hetzelfde den anderen van dienst zijn, zoals de Profeten, in deze plaatsen; bij Jeremia: *“Jehovah heeft tot u gezonden al Zijn knechten de Profeten”*, XXV: 4; bij Amos: *“Hij heeft Zijn verborgenheid onthuld aan Zijn knechten de Profeten”*, III: 7; bij Daniël: *“Hij heeft vóór u gegeven door de hand van Zijn knechten de Profeten”*, IX: 10; vandaar eveneens wordt Mozes genoemd *de knecht van Jehovah*, Malach. IV: 4; voorts Jesaja, bij hem in Hfdst. XX: 3; Hfdst. L: 10; met de Profeten immers in het Woord wordt de leer van het Goddelijk Ware aangeduid, aldus het Goddelijk Ware ten aanzien van de leer; men zie n. 2534, 7269. Vandaar eveneens noemt David zich de knecht van Jehovah, zoals in deze dingen bij hem: *“In Uw inzettingen verlustig ik mij; ik vergeet Uw Woord niet; Uw knecht overdenkt in Uw inzettingen; het Goede hebt Gij gedaan met Uw knecht, Jehovah, naar Uw woord. Doe met Uw knecht naar Uw barmhartigheid, en leer mij Uw inzettingen; ik ben Uw knecht, leer mij, opdat ik Uw getuigenissen bekenne. Doe Uw aangezichten schijnen over Uw knecht, en leer mij Uw inzettingen. Ik heb gedwaald zoals een verloren stuk vee; zoek Uw knecht”*, Psalm CXIX: 16, 17, 23, 65, 124, 125, 135, 176; bij denzelfde: *“Bewaar mijn ziel, omdat heilig ik; behoud Uw knecht omdat ik op U vertrouw: verblijd de ziel van Uw knecht, omdat ik tot U, o Heer, mijn ziel verhef; geef sterkte aan Uw knecht, en behoud den zoon Uwer dienstmaagd”*, Psalm LXXXVI: 2, 4, 16; behalve elders, zoals Psalm XXVII: 9; Psalm XXXI: 17; Psalm XXXV: 27; Psalm CXVI: 16; Lukas I: 69; aangezien de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware in de boven aangevoerde plaatsen onder David wordt verstaan, en omdat vandaar onder David het Goddelijk Ware wordt verstaan, iets eenders als onder de Profeten, wordt derhalve onder den knecht ook in deze plaatsen in den geestelijken zin het van dienst zijnde verstaan: wie den geestelijken zin des Woords niet weet, kan geloven dat niet alleen David, maar ook de overigen over wie in het Woord wordt gehandeld, zich knechten hebben geheten ter oorzaak hiervan

dat zij allen knechten Gods zijn; doch nochtans worden waar in het Woord van knechten melding wordt gemaakt, in den geestelijken zin de van dienst zijnden en de uitvoerenden verstaan: om welke oorzaak ook *Nebuchadnezar, de koning van Babel, de knecht van Jehovah wordt genoemd*, Jerem. xxv: 9; Hfdst. XLIII: 10: doch in het bijzonder worden onder den knecht en de knechten in het Woord degenen verstaan die het Goddelijk Ware opnemen, en die hetzelfde leren, aangezien het Goddelijk Ware van dienst is, en door hetzelfde het Goddelijk Goede uitwerkt; vandaar is het, dat zij hier en daar knechten en tevens uitverkorenen worden geheten, knechten zij die het Goddelijk Ware opnemen en leren, en uitverkorenen zij die het Goddelijk Goede opnemen en leiden; zoals bij Jesaja: *“Ik zal vanuit Jakob zaad voortbrengen, en vanuit Jehudah een erfgenaam Mijner bergen, opdat Mijn Uitverkorenen het bezitten, en Mijn knechten daar wonen”*, LXV: 9: bij denzelfde: *“Gij, Israël, zijt Mijn knecht, en Jakob, dien Ik heb uitverkoren”*, XLI: 8: bij denzelfde: *“Hoor, Jakob, Mijn knecht, Israël, dien Ik heb uitverkoren; vrees niet, Mijn knecht Jakob, en Jeschurun, dien Ik heb uitverkoren”*, XLIV: 1, 2; dat diegenen uitverkorenen worden geheten die in het leven der naastenliefde zijn, zie men in n. 3755, einde, 3900. Omdat nu van knechten in het Woord wordt gesproken vanwege het van dienst zijn en het uitvoeren, bijgevolg diegenen knechten worden geheten die van dienst zijn en uitvoeren, is het vandaar dat de natuurlijke mens knecht wordt geheten; deze immers is den geestelijken van dienst door uit te voeren wat deze wil; en vandaar eveneens wordt de geestelijke mens vrij geheten, alsmede heer; dit wordt eveneens verstaan onder knecht en heer bij Lukas: *“Geen knecht kan twee heren dienen; immers, of hij zal den een haten en den ander liefhebben, of hij zal den een verkiezen en den ander verachten; niet kunt gij God dienen en den Mammon”*, XVI: 13; dit moet niet worden verstaan aangaande knechten in de wereld, aangezien die twee heren kunnen dienen, en nochtans niet den een haten en verachten, maar aangaande de knechten in den geestelijken zin, zijnde zij die den Heer willen liefhebben en evenzeer zichzelf, en den Hemel en evenzeer de wereld; die zijn zoals zij die met het ene oog omhoog willen schouwen en met het andere omlaag, of met het ene oog tot den Hemel, en met het andere tot de hel, en zo willen hangen tussen het ene en het andere, terwijl er toch een overheersing van de liefden zal zijn, van de ene over de andere; en waar overheersing is, daar wordt datgene gehaat en veracht wat zich verzet, en wanneer het zich verzet, want de liefde van zich en van de wereld is tegenovergesteld aan de liefde tot den Heer en aan de liefde jegens den naaste; vandaar is het, dat zij die in de hemelse liefde zijn, liever willen sterven en

berooft worden van de eerbewijzen en de vermogens in de wereld, dan dat zij door dezelve worden afgetrokken van den Heer en van den Hemel; dit immers beschouwen zij als het al omdat het eeuwig is, doch dat als van geen waarde naar verhouding, omdat het een einde heeft met het leven in de wereld: omgekeerd echter geringschatten zij die zich en de wereld boven alle dingen liefhebben, naar verhouding den Heer en den Hemel, ja zelfs ontkennen zij die, en wanneer zij het tegengestelde in die zien, haten zij die; dit verschijnt klaarblijkend bij al dezulken in het andere leven: bij hen die den Heer en den Hemel boven alle dingen liefhebben, is de inwendige of geestelijke mens geopend, en de uitwendige of natuurlijke mens is hem van dienst; deze is dan de knecht omdat hij van dienst zijde is, en gene is de heer, omdat hij willende is [*volens*]; doch bij hen die zich en de wereld boven alle dingen liefhebben, is de inwendige of geestelijke mens toegesloten, en de uitwendige of natuurlijke mens geopend; en wanneer deze geopend en gene toegesloten is, dan heeft hij den enen heer lief, namelijk zich en de wereld, en haat hij den anderen, namelijk den Heer en den Hemel; hetzelfde kan ik eveneens getuigen uit ondervinding; allen immers die voor zichzelf en de wereld hebben geleefd, en niet, zoals het behoort, voor God en den Hemel, haten in het andere leven den Heer, en vervolgen hen die van Hem zijn, onverschillig hoedanig zij in de wereld hebben gesproken over den Hemel en eveneens over den Heer: uit welke dingen kan vaststaan, dat het onmogelijk is twee heren te dienen: dat die woorden des Heren geestelijk moeten worden verstaan, blijkt uit de woorden van den Heer Zelf, want Hij zegt: *Niet kunt gij God dienen en den Mammon*. Bij Mattheus: *“Niet is de discipel boven den Meester, noch de dienstknecht boven den heer; het is den discipel genoeg dat hij zij zoals zijn meester, en den dienstknecht te zijn zoals zijn heer”*, x: 24, 25; onder dit wordt in den universelen zin verstaan, dat de mens zich niet zal gelijkstellen met den Heer, en dat het voor hem genoeg zij dat hij al het zijne uit Hem heeft; en dan is de discipel zoals de meester, en de dienstknecht zoals de heer, want dan is de Heer in hem en doet Hij hem het goede te willen en het ware te denken; discipel wordt hij geheten krachtens het goede, en dienstknecht krachtens het ware: iets eenders is het in den afzonderlijken zin, namelijk bij ieder mens die door den Heer wordt geleid; de Uitwendige of natuurlijke mens bij hem is discipel en dienstknecht, en de Inwendige en geestelijke mens is meester en heer; wanneer de Uitwendige of natuurlijke mens den Inwendigen of geestelijken van dienst is door te gehoorzamen en uit te voeren, dan is deze ook zoals de meester en zoals de heer; zij handelen immers als één, zoals gezegd wordt van de principale en de instrumentale oorzaak dat zij één

oorzaak handelen: deze afzonderlijke zin valt hierin samen met den universelen, dat wanneer de geestelijke en de natuurlijke mens als één handelen, dan de Heer Zelf handelt; want de geestelijke mens handelt niets vanuit zich, maar wat hij handelt, handelt hij enig en alleen vanuit den Heer; voorzoveel als immers de geestelijke mens geopend is (deze wordt immers geopend tot den Hemel) voor zoveel handelt hij niet vanuit zich maar uit den Heer; deze geestelijke mens is in den eigenlijken zin de geestelijke mens. Bij Johannes: *“Gij zult de waarheid bekennen; de waarheid maakt u vrij: de Joden antwoordden: Wij zijn Abrahams zaad, en niemand hebben wij ooit gediend; hoe zegt Gij: Gij zult vrij worden. Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u dat een elk die de zonde doet, een knecht der zonde is; de dienstknecht blijft niet in het huis voor altoos, de Zoon blijft voor altoos; indien dan de Zoon u vrij maakt, zo zult gij waarlijk vrij zijn”*, VIII: 32 tot 36; onder deze dingen wordt verstaan dat het vrije is door den Heer geleid worden, en dat het slaafse is door de hel geleid worden; onder de Waarheid die vrij maakt, wordt het Goddelijk Ware verstaan dat uit den Heer is; wie immers dit opneemt met leer en leven, die is vrij, omdat hij geestelijk wordt en door den Heer wordt geleid; en daarom wordt er ook gezegd *“dat de Zoon in het huis blijft voor altoos; indien de Zoon u vrij maakt, zo zult gij waarlijk vrij zijn”*; onder den Zoon wordt de Heer verstaan, en eveneens de waarheid; men zie boven n. 63, 151, 166; en blijven in het huis is in den Hemel; dat door de hel geleid worden het slaafse is, wordt met deze woorden geleerd: *“Een elk die de zonde doet, is een knecht der zonde”*; de zonde is de hel, omdat zij uit de hel is. Dat het Goddelijk Ware uit den Heer opnemen met leer en leven is vrij zijn, leert de Heer ook bij Johannes: *“Gij zijt Mijn vrienden indien gij zult hebben gedaan al wat Ik u beveel; Ik heet u niet meer dienstknechten, omdat de dienstknecht niet weet wat zijn Heer doet; u heet Ik veeleer vrienden, omdat Ik alle dingen die Ik van Mijn Vader heb gehoord, aan u heb bekend gemaakt; niet gij hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld opdat gij heengaat en vrucht draagt, en uw vrucht blijve”*, XV: 14, 15, 16; onder de vrienden worden hier de vrijen verstaan, aangezien de vrienden daar worden tegenovergesteld aan de knechten; dat diegenen niet knechten zijn, maar vrienden of vrijen, die het Goddelijk Ware met leer en leven uit den Heer opnemen, wordt geleerd met deze woorden: *“Indien gij zult hebben gedaan al wat Ik u beveel, zo heet Ik u niet meer dienstknechten, maar vrienden”*; voorts met deze dingen: *“Alle dingen die Ik van Mijn Vader heb gehoord, heb Ik u bekend gemaakt, opdat gij heengaat en vrucht draagt”*; bevelen en bekend maken is der leer, en vrucht dragen is des levens; dat deze dingen uit den Heer zijn, wordt aldus geleerd:

“Niet gij hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld”. Bijna iets eenders werd uitgebeeld door de Hebreeuwse knechten die in het zevende jaar en in het Jubeljaar in vrijheid werden gelaten, over wie in Exod. XXI: 2, 3; Levit. XXV: 39, 40, 41; Deut. XV: 12 e.v.; Jerem. XXXIV: 9 e.v.; maar over dezen zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 8973 tot 9005. Uit deze dingen die tot nu toe zijn aangevoerd, kan vaststaan, dat knechten in het Woord diegenen worden geheten die van dienst zijn en uitvoeren, en dat vandaar de natuurlijke mens onder den knecht wordt verstaan, omdat deze zijn geestelijken mens van dienst is door uit te voeren wat deze wil en denkt; voorts dat degenen vrijen worden geheten die vanuit de liefde van het ware en het goede, aldus die uit den Heer, uit Wien de liefde van het ware en het goede is, handelen. Bovendien worden onder de knechten in het Woord ook degenen verstaan die door zichzelf, en de wereld, en vandaar door de boze en de valse dingen worden geleid, bijgevolg door den natuurlijke mens en niet tegelijk door den geestelijken; maar over deze knechten zal, als de Heer het wil, elders worden gesproken.

410. Verborg en zichzelf in de spelonken en in de rotsen der bergen; dat dit betekent dezelve teloor gegaan door de boze dingen des levens en door de valse dingen daaruit, staat vast uit de betekenis van zich verbergen, zijnde dat zij zijn teloor gegaan, namelijk de inwendige en de uitwendige goede en ware dingen, of die welke in den natuurlijke en den geestelijken mens zijn, welke worden aangeduid met de koningen der aarde, de magnaten, de rijken, de oversten over duizend, de machtigen, en met allen knecht en allen vrije, zoals boven is getoond; daaruit volgt, dat daarmede dat zij zich verborgen, wordt aangeduid dat zij zijn teloor gegaan; de dingen die zijn teloor gegaan, zijn ook in het verborgene; uit de betekenis van de spelonken, zijnde de boze dingen des levens, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de rotsen der bergen, zijnde de valse dingen daaruit; de rotsen immers betekenen de ware dingen des geloofs, en in den tegengestelden zin de valse dingen des geloofs; hier de valse dingen vanuit de boze dingen, want de bergen betekenen de boze dingen opwellende vanuit de liefden van zich en van de wereld, zoals vlak boven in n. 405 is getoond; maar over de betekenis van de rotsen zal men zien in het terstond volgende artikel; hier nu wat de spelonken betreft. Boven is het gezegd, dat er in de geestelijke Wereld bergen, heuvelen, rotsen, dalen, landen zijn, zoals op onzen Aardbol, en dat op die de Engelen en de geesten wonen; maar nochtans is in de geestelijke Wereld de gedaante [*facies*] ervan een andere; op de bergen daar wonen zij die in het hoogste licht zijn; beneden hen op denzelfden berg wonen zij die in minder licht zijn, en beneden dezen zij

die in nog minder licht zijn, en in de laagste delen wonen zij die in de duisternis en de donkerheid zijn ten opzichte van het licht dat de hogeren hebben; bijgevolg zijn de Hemelen in het hogere deel der bergen, en zijn de hellen in de laagste delen; aldus volgen de uitbreidingen der bergen laagsgewijs [*stratim*] op elkander; de oorzaak hiervan is deze, dat de lagere mogen worden geregeerd door de hogeren uit den Heer; de Heer immers vloeit onmiddellijk uit Zich in alle dingen der geestelijke wereld in, en middellijk door de hogere Hemelen in de lagere, en door deze in de hellen; deze ordening is er om die oorzaak opdat allen in een nexus worden gehouden door den invloed; zodanig is de samengeordende en ondergeordende schikking door de ganse geestelijke Wereld heen. In de hellen die onder de bergen en in rotsen zijn, staan toegangen open òf in de laagste zijden, òf door hopen vanuit de dalen; en de toegangen in de laagste zijden verschijnen zoals de toegangen in spelonken waar de wilde beesten zijn, geheel en al verdonkerd; en deze worden geopend wanneer helse geesten worden binnengelaten, doch zij worden toegesloten wanneer zij zijn binnengelaten; die toegangen worden in het Woord de poorten der hel genoemd; in de rotsen echter verschijnen die toegangen zoals scheuren in een steenrots, en in sommige plaatsen zoals gaten van verschillende opening; het donkerachtige in die poorten of deuren verschijnt als een donkerachtige voor de goede geesten en de Engelen, maar als een schijnselachtige [*luminosum*] voor de boze geesten; de oorzaak hiervan is deze, dat niet het licht des Hemels daar is, maar een dwaallicht [*lumen fatuum*], zijnde het natuurlijk schijnsel zonder het geestelijke; doch het schijnselachtige van hen is niet zoals het schijnselachtige in de wereld overdag, maar zoals het nachtelijke voor de oehoe's, de mollen, de nachtuilen, en de vleermuizen, die in het daglicht niets zien, en voor dewelke vandaar het daglicht donkerheid is, maar de duisternis van den nacht schijnsel; hun gezicht is zodanig, omdat het is geformeerd vanuit de valse en de boze dingen, welke in zich duisternis en donkerheid zijn; deswege ook worden met de duisternis in het Woord de valse dingen van elk geslacht aangeduid, en met de donkerheid de valse dingen van het boze. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat zij zich in de spelonken verborgen, namelijk in de boze dingen des levens, terwijl de goede dingen bij hen waren teloor gegaan: dat de boze dingen des levens niet de spelonken worden aangeduid, is uit dezelfde oorzaak als die waaruit de bergen de goede dingen des levens betekenen, namelijk omdat zodanig diegenen zijn die daar zijn; want de geestelijke zin betreft slechts de boze of de goede dingen, los van plaatsen en personen, zodanig als die in hen en bij hen zijn, zoals eveneens boven ettelijke

malen is gezegd. Uit deze dingen kan vaststaan, wat in het Woord wordt aangeduid met spelonken, holen, krochten, gaten, scheuren, en spleten van rotsen en bergen, in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Ga binnen in de rots, en verberg u in het stof, vanwege den schrik van Jehovah, en om de heerlijkheid van Zijn grootsheid; want de dag van Jehovah Zebaoth zal zijn over allen grootse en hoge, en over allen verhevene en nederige, en over alle hoge en verheven cederen van Libanon, en over alle eiken van Baschan, en over alle hoge bergen, en over alle verheven heuvelen, en over allen uitstekenden toren, en over allen versterkten muur, en over alle schepen van Tharschisch, en over alle beelden des verlangens, opdat worde nedergedrukt de hovaardigheid des mensen, en worde vernederd de hoogheid der mannen, en Jehovah alleen te dien dage worde verhoogd; en de afgoden zullen in rook heengaan, en zij zullen binnengaan in de spelonken der rotsen, en in de scheuren van het stof, vanwege den schrik van Jehovah, en om de heerlijkheid Zijner grootsheid, wanneer Hij zal oprijzen om de aarde te verschrikken: te dien dage zal de mens wegwerpen de afgoden van zijn zilver en de afgoden van zijn goud, welke zij zich hadden gemaakt om zich in te krommen voor de mollen en de vleermuizen, om binnen te gaan in de reten der rotsen, en in de scheuren der steenrotsen”*, II: 10 tot 21; al deze dingen zal niet wie ook verstaan tenzij vanuit den inwendigen zin, en tenzij hij weet hoedanig het aangezicht der dingen in de geestelijke Wereld is; want wie zal zonder den inwendigen zin weten, wat het is dat de dag van Jehovah zal zijn over de cederen van Libanon en de eiken van Baschan, over de bergen en de heuvelen, over den toren en den muur, over de schepen van Tharschisch en de beelden des verlangens; en wat is zich inkrommen voor de mollen en de vleermuizen; en wie zal, tenzij vanuit de gekende gedaante der dingen in de geestelijke Wereld, weten wat het is dat zij zullen binnengaan in de rots, en zich zullen verbergen in het stof, zullen binnengaan in de spelonken der rotsen en in de scheuren van het stof, voorts in de reten der rotsen en de scheuren der steenrotsen: doch vanuit den inwendigen zin wordt het geweten, dat met al die dingen wordt beschreven de staat van hen die in de liefde van zich en van de wereld zijn, en daaruit in de boze en de valse dingen, ten tijde van het Laatste Gericht; en daarom wordt gezegd dat de dag van Jehovah zal zijn over allen grootse en hoge, en over allen verhevene en nederige; de dag van Jehovah is het Laatste Gericht; alle grootse en hoge, zijn zij die in de liefde van zich en van de wereld zijn; en alle verhevene en nederige, zijn zij die in de liefde van het eigen inzicht zijn: dit wordt uitvoeriger daarmee beschreven dat de dag van Jehovah zal zijn over alle hoge en verheven cederen, en over alle eiken van Baschan, over alle hoge bergen en verheven heuvelen, over allen uitstekenden

toren en versterkten muur, en over alle schepen van Tharschisch, en de beelden des verlangens; met de cederen van Libanon en met de eiken van Baschan wordt de trots vanuit het eigen inzicht aangeduid, de innerlijke trots met de cederen van Libanon, en de uiterlijke met de eiken van Baschan; met de bergen en de heuvelen worden de liefden van zich en van de wereld aangeduid, en de daaruit opwellende boze en valse dingen, zoals boven in n. 405 is getoond; met den toren en den muur worden de bevestigde valse dingen van leer aangeduid; met de schepen van Tharschisch en de beelden des verlangens worden de erkentissen en de doorvattingen van het valse vanuit het boze aangeduid; hun eredienst vanuit de boze en de valse dingen wordt aangeduid met de afgoden die zij zich hadden gemaakt om zich in te krommen voor de mollen en de vleermuizen; de eredienst vanuit zulke dingen die vanuit het eigen inzicht zijn, wordt aangeduid met de afgoden die zij zich hadden gemaakt om zich in te krommen; de boze en de valse dingen van leer vanuit welke de eredienst is, worden aangeduid met de mollen en de vleermuizen, omdat hun gezicht in de duisternis is en zij het licht schuwen; het Gericht over hen wordt daarmede beschreven dat zij zullen binnengaan in de spelonken der rotsen en in de scheuren van het stof, voorts in de reten der rotsen en in de scheuren der steenrotsen; en met binnengaan in de spelonken der rotsen en de scheuren van het stof, wordt aangeduid de verdoemenis van hen die in de boze en de valse dingen vanuit de liefden van zich en van de wereld, en vanuit den trots van het eigen inzicht zijn; de hellen van hen immers verschijnen als spelonken in de rotsen, en de toegangen tot dezelve als reten der rotsen en scheuren der steenrotsen; de rotsen en de steenrotsen betekenen ook de valse dingen van geloof en van leer; en het stof betekent het verdoemde. Bij Jeremia: *“Uw schrik heeft u bedrogen, de hoogmoed uws harten, gij die woont in de gaten der rotsen, houdende de hoogte des heuwels; al zoudt gij zoals de arend uw nest verhogen, Ik zal u daaruit nederwerpen”*, XLIX: 16; deze dingen zijn gezegd aangaande Ezau en Edom; en met Ezau wordt hier aangeduid de liefde van zich en het boze daaruit, verdervende de Kerk, en met Edom de trots van het eigen inzicht, en daaruit het valse, verdervende de Kerk; dat de liefde van zich en die trots wordt verstaan, blijkt hieruit dat gezegd wordt: *“De hoogmoed usw harten heeft u bedrogen; al zoudt gij zoals de arend uw nest verhogen, Ik zal u daaruit nederwerpen”*; zij die in de valse dingen vanuit het eigen inzicht zijn, wonen beneden in rotsen, en de toegangen tot hen verschijnen zoals gaten daar, welke ook door mij eveneens zijn gezien; van binnen evenwel zijn er cellen uitgehold en kamers, waar zij in hun fantasieën zitten; maar voordat zij daarin worden geworpen, verschijnen zij

boven bergen en heuvelen; zij verheffen zich immers in hoogten door de fantasieën; en omdat zij niet in de ware dingen zijn, menen zij dat zij daar met het lichaam zijn, terwijl zij toch met het lichaam in de holen der rotsen zijn; dit dus is het, wat wordt verstaan onder wonende in de gaten der rotsen, houdende de hoogte des heuvels: daaruit staat vast, hoedanig het Woord is, namelijk dat het in vele plaatsen is volgens de gedaanten en de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld, den mens onbekend zijnde, maar den geesten en den Engelen bekend; waaruit blijkt, dat het Woord ook voor hen is geschreven. Bij Obadja: *“De hoogmoed uws harten heeft u bedrogen, gij die woont in de scheuren der rots, in de hoogte uws zetels, die zegt in zijn hart: Wie zal mij ter aarde nedertrekken; al zoudt gij u verheven hebben zoals de arend, en al stelt gij tussen de sterren uw nest, Ik zal u van daar nedertrekken”*, Vers 3, 4; deze dingen eveneens aangaande Edom, met wien hier wordt aangeduid de trots der geleerdheid, welke is vanuit het eigen inzicht, en het valse daaruit, verdervende de Kerk; omdat hier bijna eendere dingen worden gezegd als vlak boven, worden ook eendere dingen aangeduid; met de reten der rots worden de valse dingen van geloof en van leer aangeduid, aangezien daar degenen wonen die in dezelve zijn; zij worden met den arend vergeleken, omdat met den arend vanwege de vlucht in de hoogten de trots van het eigen inzicht wordt aangeduid; deswege wordt ook gezegd: Een nest ter bewoning; stellen tussen de sterren, betekent in de hoge dingen, waar degenen wonen die in de erkenenissen van het ware zijn, want met de sterren worden de erkenenissen van het ware aangeduid. Bij Job: *“Om in de scheuren der dalen te wonen, in de gaten der aarde, en in de rotsen”*, xxx: 6; ook hier worden met de scheuren der dalen, de gaten der aarde, en de rotsen de valse dingen van het boze aangeduid; er wordt immers daar gehandeld over de valse dingen van het boze. Bij Jesaja: *“Het zal te dien dage geschieden, Jehovah zal voor de vlieg fluiten die is in het uiteinde der rivieren van Egypte, en voor de bij die is in het land van Aschur; welke alle zullen komen en rusten in de rivieren der verlatingen, en in de scheuren der rotsen, en in alle struiken, en in alle leidingen”*, vii: 18, 19; aldus wordt de Kerk beschreven verwoest zijnde door de vals aangewende wetenschappelijke dingen en door de redeneringen daaruit, door welke de erkenenissen van het ware vanuit het Woord worden verdraaid; de vlieg in het uiteinde der rivieren van Egypte, betekent het valse in de uiterste dingen van den natuurlijke mens; de uiterste dingen van den natuurlijke mens zijn die welke de zinlijke dingen worden genoemd; de natuurlijke mens immers is innerlijk, middelst, en uiterlijk; de innerlijke heeft gemeenschap met den geestelijken mens door het redelijke, de uiterlijke echter met de wereld door

de zinnen van het lichaam, en de middelste verbindt den een met den ander; het is de uiterlijke die de zinlijke wordt genoemd, omdat hij afhangt van de zinnen des lichaams en daaruit zijn dingen put; de valse dingen daar en daaruit worden aangeduid met de vliegen in het uiteinde der rivieren van Egypte; met de bij echter in het land Aschur worden de valse redeneringen daaruit aangeduid; met Aschur immers wordt het redelijke aangeduid, en met Egypte het wetenschappelijke van den natuurlijken mens; en omdat het redelijke al het zijne put vanuit de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, worden vandaar zijn redeneringen aangeduid met de bijen, omdat de bijen de bloemen uitzuigen en daaruit haar dingen trekken; aldus doet het redelijke vanuit de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens; hier echter worden met de bijen de valse redeneringen aangeduid, omdat het redelijke zijn dingen verzamelt vanuit vals aangewende wetenschappelijke dingen: dat die dingen worden gelijk gesteld met vliegen en bijen, is ook vanwege de overeenstemming; er verschijnen immers in de geestelijke wereld vliegende dingen van verschillend geslacht, maar het zijn schijnbaarheden vanuit de ideeën der denkingen van de geesten, en de schadelijke vliegende dingen onder dezelve zijn vliegen en bijen van zulk geslacht; de vliegen in het uiteinde der rivieren van Egypte ontleen de overeenstemming aan haar te voorschijn komen uit den rotwalm der rivieren; dat er wordt gezegd dat zij zullen komen en rusten in de rivieren der verlaten en in de scheuren der rotsen, betekent dat de valse dingen der wetenschappelijke dingen en der redeneringen daaruit zetelen waar geen ware dingen zijn en waar het geloof van het valse is; de rivieren der verlaten zijn waar geen ware dingen zijn, en de scheuren der rotsen waar het geloof van het valse is; dat zij zullen zijn in alle struiken en in alle leidingen, betekent dat door dezelve de erkentissen en de doorvattingen van het ware zijn vervalst; de struiken zijn de erkentissen van het ware, en de leidingen zijn de doorvattingen, welke worden vervalst vanuit de bovenvermelde valse dingen als zij invloeien; dat deze verborgenheden in die woorden zijn, kan niemand zien en weten tenzij vanuit den inwendigen zin en tegelijk vanuit de geestelijke wereld. Bij denzelfde: *“Het paleis zal een woestijn zijn, de menigte der stad achtergelaten; een helling en een uitkijkhooft zullen zijn op de spelonken tot in het eeuwige toe, een vreugde der woudezelen en een weide der kudden van kleinvee”*, xxxii: 14; met deze dingen wordt de totale verwoesting van de Kerk beschreven waar niet langer enig goede des levens en ware der leer is; maar nochtans kan niemand weten wat die dingen behelzen, dan alleen hij die den staat der dingen in den geestelijken Wereld weet, en tevens den inwendigen

zin; de verwoesting van de ganse Kerk wordt verstaan onder: “Het paleis zal een woestijn zijn, en de menigte der stad achtergelaten”; het paleis betekent de ganse Kerk ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede, en de woestijn betekent niet het goede omdat er niet het ware is; vandaar betekent: “Het paleis zal een woestijn zijn”, de verwoeste Kerk; de menigte der stad betekent alle ware dingen der leer; de stad immers is de leer, en menigte wordt gezegd van de ware dingen; en deze worden achtergelaten geheten, wanneer zij er niet zijn; dat een helling en een uitkijkhogte zullen zijn op de spelonken tot in het eeuwige toe, betekent dat er geen Kerk meer bij hen zal zijn, omdat er niets dan het boze des levens en het valse der leer is; de spelonken betekenen dezelve, ter oorzake hiervan dat dezulken in spelonken wonen, zoals boven is gezegd; en omdat dezulken in de geestelijke Wereld in diepten wonen, en van boven worden gedekt door hellingen en uitkijkhogten, aldus verborgen voor hen die boven op de landen daar verblijven, wordt er derhalve niet slechts gezegd dat een helling en een uitkijkhogte zullen zijn op de spelonken, maar ook dat er zal zijn een vreugde der woudezelen en een weide der kudden van kleinvee; in die Wereld zijn ook verscheidene Hellen in de diepten, geheel en al verborgen door de landen, de rotsen, en de heuvelen boven, of door hellingen en uitkijkhogten, waar gras is zoals een weide voor de kudden van kleinvee; deswege is het, dat de bewoners op de aarde daar onkundig zijn van die hellen; de vreugde der woudezelen betekent ook de aandoening of de liefde van de valse dingen, en de weide der kudden van kleinvee de voeding van het boze vanuit de valse dingen, en het ene en het andere de verwoesting van het ware door de valse dingen: uit deze dingen kan men zien welke verborgenheid in deze woorden schuilt. Bij Jeremia: “*Is dit huis, op hetwelk Mijn Naam wordt genoemd, een spelonk der rovers geworden*”, VII: II; met de spelonk der rovers wordt het boze des levens vanuit de valse dingen der leer aangeduid, en met het huis op hetwelk Mijn Naam wordt genoemd, wordt de Kerk aangeduid waar de eredienst vanuit de goede dingen des levens door de ware dingen der leer is; het huis is de Kerk; de Naam van Jehovah is het al waardoor Hij wordt vereerd, aldus het goede en het ware, dit der leer en dat des levens: dat de Kerk waar het boze des levens vanuit de valse dingen der leer een spelonk der rovers wordt geheten, is omdat de spelonk dat betekent; en rovers worden degenen geheten die ware dingen vanuit het Woord stelen, en dezelve verdraaien en aanplooiën aan de valse en de boze dingen, en zo dezelve uitblussen. Uit deze dingen blijkt, wat er wordt verstaan onder des Heren woorden bij de Evangelisten: “*Er is geschreven, dat Mijn Huis het Huis der gebeden zal genoemd worden; gij echter hebt het gemaakt tot een spelonk der*

rovers”, Matth. XXI: 13; Markus XI: 17; Lukas XIX: 46; met het huis daar wordt in den universelen zin de Kerk aangeduid; en omdat in den Tempel van Jeruzalem de eredienst werd verricht, wordt derhalve deze het Huis der gebeden genoemd; dat de Tempel de Kerk betekent, zie men in n. 3720; dat de gebeden den eredienst betekenen, boven in n. 325; dat genoemd worden iets eenders betekent als boven Mijn Naam op hetzelfde noemen, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3421. En bij Jesaja: “*De zuigeling zal spelen over het gat van een adder, en over de spelonk van een basilisk zal het gespeende kind zijn hand uitsteken*”, XI: 8; deze dingen worden ook niet verstaan, indien men niet vanuit de dingen die in de geestelijke Wereld verschijnen, weet wat het gat van den adder is en wat de spelonk van den basilisk; boven is gezegd dat de toegangen tot de Hellen verschijnen zoals gaten in de rotsen, en zoals gapende openingen tot spelonken, zodanig als die zijn van de wilde dieren in de wouden; zij die daarin zijn, verschijnen, wanneer zij in het licht des Hemels worden beschouwd, zoals monsters van verschillend geslacht, en eveneens zoals wilde dieren; zij die in de Hellen zijn waar dezulken zijn die arglistig tegen de onschuld optreden, verschijnen zoals adders, en zij die tegen het goede der liefde optreden, zoals basilisken; en omdat de zuigeling of het zoogkind het goede der onschuld betekent, wordt er derhalve gezegd: “De zuigeling zal spelen over het gat van den adder”; en omdat het gespeende kind of het kleine kind dat ophoudt de moedermelk te drinken, het goede der liefde betekent, wordt derhalve gezegd: “En over de spelonk van een basilisk zal het gespeende kind zijn hand uitsteken”; vandaar wordt met die dingen aangeduid dat zij die in het goede der onschuld en in het goede der liefde tot den Heer zijn, in het geheel niets van vrees hebben voor de boze en de valse dingen die uit de Hel zijn, omdat zij door den Heer zijn beschermd: dat met de Kinderkens in het Woord het goede der onschuld wordt aangeduid, en eveneens met de zuigelingen, zie men in n. 430, 3183; wat de adders en wat de andere vergiftige slangen betekenen, n. 9013. Bij Jeremia: “*Neem den gordel dien gij gekocht hebt, welke op uw lenden is, en sta op en ga heen naar den Eufrath, en verberg dien in een gat van den rots: hetgeen hij ook deed: en daarna, aan het einde van vele dagen, ging hij heen en nam dien daar op, en zie, hij was verdorven en deugde nergens toe*”, XIII: 4 tot 7; met deze dingen werd uitgebeeld hoedanig de Joodse Kerk was, namelijk dat zij zonder elk goede des levens en ware der leer was; de gordel immers op de lenden van den Profeet betekende de verbinding van den Heer met de Kerk door het Woord; met den Eufrath wordt het al der Kerk ten aanzien van het goede aangeduid, daar ten aanzien van het boze; en met de rots het al der Kerk ten aanzien van het ware, daar

ten aanzien van het valse, want gezegd wordt een gat der rots; dat de gordel verdorven was, zodat hij nergens toe deugde betekende dat er volstrekt geen verbinding was van de Kerk met den Heer, bijgevolg dat er geen Kerk was. Iets eenders als met de spelonk in de Profetische dingen des Woords, wordt ook met die in de Historische dingen des Woords aangeduid; want aan de Historische dingen des Woords is evenzeer als in de Profetische dingen des Woords een inwendige zin in; zoals dat van Loth wordt vermeld, dat hij na de verbranding van Sodom en Gomorrhha *woonde in een spelonk van den berg met zijn twee dochters, die hem dronken maakten en met hem lagen, waarvandaan Moab en Ammon werden geboren*", Gen. XIX: 30, 31, 32, 33; met deze dingen werd iets eenders uitgebeeld en aangeduid als met Moab en Ammon in het Woord; met Moab immers wordt de echtbreking van het goede der Kerk aangeduid, en met Ammon de vervalsing van het ware der Kerk; men zie n. 2468, 8315; niet de echtbreuken immers en met de hoererijen worden in het algemeen de echtbrekingen van het goede en de vervalsingen van het ware aangeduid; men zie boven n. 141, 161; en met de verschillende geslachten van echtbreuken en hoererijen, welke worden opgesomd in Levit. XVIII: 6 tot 30, worden de verschillende geslachten van echtbrekingen en vervalsingen van het goede en het ware aangeduid; en vandaar is het, dat van Loth toen werd gezegd dat hij in een spelonk verbleef: zulk een schandelijke wordt ook met de spelonk van den berg daar aangeduid. In het Boek der Richteren wordt gezegd *dat de zonen Israëls het boze deden in de ogen van Jehovah, en dat zij derhalve werden gegeven in de hand van Midian; en dat zij zich vanwege Midian spelonken maakten in de bergen, en grotten, en vestingen*", VI: 1, 2; onder het boze dat de zonen Israëls deden, wordt de verdraaiing van het goede en het ware verstaan, zoals kan vaststaan uit het vervolg daar, en eveneens uit de betekenis van Midian; men zie n. 3242; terwille waarvan zij zich spelonken in de bergen en grotten maakten; de zonen Israëls immers waren in beslag genomen door het boze dat met Midian wordt aangeduid; want "vanwege Midian" betekent vanwege dat boze. Eender was het geval toen de zonen Israëls vluchtten vanwege de Filistijnen, I Sam. XIII: 6.

4II. En zij zeiden tot de bergen en tot de rotsen: Valt op ons; dat dit de overdekking door de boze dingen en de valse dingen daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van de bergen, zijnde de boze dingen opwellende vanuit de liefden van zich en van de wereld, waarover boven n. 405; en uit de betekenis van de rotsen, zijnde de valse dingen vanuit het boze, waarover beneden; en uit de betekenis van op ons vallen, zijnde door dezelve overdekt worden: Ook deze dingen moeten worden toegelicht vanuit zulke dingen die

in de geestelijke Wereld gebeuren, wanneer het Laatste Gericht daar is, want deze dingen zijn gezegd aangaande het Laatste Gericht, zoals blijkt uit het volgende Vers, waar gezegd wordt: *Omdat de grote dag Zijns toorn is gekomen, en wie kan bestaan*; onder welken dag de tijd en de staat van het Laatste Gericht wordt verstaan; de staat der goddelozen is dan zodanig, dat zij zich afwerpen van de bergen en de rotsen waarop zij hun woningen hadden gemaakt, in de hellen, diep naar gelang van de gruwelijkheid der boze en valse dingen bij hen; en dit doen zijzelf, omdat zij het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware niet uithouden; dan worden de hogere Hemelen geopend, vanuit welke het Licht des Hemels invloeit, zijnde het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede; vanwege dit Licht worden de nagebootste goede en ware dingen die bij genen zijn, toegesnoerd, en nadat deze zijn toegesnoerd, worden de boze en de valse dingen van hen geopend; en omdat deze en gene het licht des Hemels niet kunnen uithouden, zij worden immers door hetzelfde beklemd en gemarteld, werpen zij zich derhalve van de bergen en de rotsen af in de hellen, diep naar gelang van het hoedanige van hun boze en valse, sommigen in gapingen en spelonken, sommigen in gaten en rotsen, welke dan vóór hen geopend staan; en nadat zij zich derwaarts hebben geworpen, worden de openingen gesloten: op deze wijze geschiedt de uitwerping der boze geesten van de bergen en de heuvelen die zij in beslag hadden genomen; men zie boven n. 391, 392, 394; wanneer zij in de spelonken en in de rotsen zijn, houden de angsten en de martelingen op die zij door den invloed van het licht des Hemels verduurden; want de rust voor hen is in hun boze dingen en de valse dingen daaruit, omdat deze voor hen verkwikkelijk zijn geweest; de verkwikkelijke dingen des levens immers blijven een ieder bij na den dood; de verkwikkelijke dingen des levens zijn de verkwikkelijke dingen hunner liefden, want elk verkwikkelijke des levens is der liefde; daaruit kan vaststaan wat daarmede wordt aangeduid dat zij tot de bergen en tot de rotsen zeggen, dat zij op hen mogen vallen; eender wat wordt aangeduid bij Hoschea: *“Zij zullen tot de bergen zeggen: Bedekt ons; en tot de heuvelen: Valt op ons”*, x: 8; en bij Lukas: *“Dan zullen zij beginnen tot de bergen te zeggen: Valt op ons; en tot de heuvelen: Verbergt ons”*, xxiii: 30; daar ook wordt over het Laatste Gericht gehandeld; het Licht des Hemels, zijnde het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede, door welks invloed en aanwezigheid de bozen die zich nederwerpen, worden beklemd en gemarteld, wordt verstaan onder de terstond volgende woorden in dit Vers: *“Verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit, en van den toorn des Lams”*; toorn des Lams wordt gezegd, omdat zij gemarteld worden; hun marteling is echter

niet daarvandaan, maar vanuit de boze dingen hunner liefden en vanuit de valse dingen van hun geloof; omdat deze alle innerlijke dingen van hun gemoed hebben gevormd, want het gemoed van een ieder wordt gevormd vanuit zijn liefde en het geloof daaruit, en wel dermate dat het een evenbeeld ervan is in een vorm, en omdat de innerlijke dingen des gemoeds van hen die in de boze dingen en in de valse dingen daaruit zijn, weggekeerd zijn tot een tegenpartij of in een streek tegengesteld aan de Goddelijke goede en ware dingen, daarom, wanneer het Goddelijk Ware invloeit, en daarnaar streeft de innerlijke dingen die van hun gemoed zijn achteruit te drijven, en daardoor hen naar den Hemel te leiden, dit immers doet het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware overal waar het invloeit, en zij niet willen terugtreden van de verkwikkelijke dingen hunner liefden, hebben zij angsten en martelingen, welke ophouden wanneer zij in de hellen komen waar eendere verkwikkelijke dingen of eendere liefden regeren. Aangezien het boven in n. 405 is getoond wat de bergen en de heuvelen betekenen, zal derhalve in hetgeen nu volgt worden getoond wat de Rotsen betekenen, namelijk dat zij het ware vanuit het geestelijk goede betekenen, alsmede het ware en het goede des geloofs, doch in den tegengestelden zin het valse des geloofs: dat de Rotsen die dingen betekenen, is eveneens vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke wereld; daar verschijnen immers Rotsen en Rotsblokken, zoals er bergen en heuvelen verschijnen, zoals boven is getoond; en op de Rotsen daar wonen zij die in de ware dingen vanuit het geestelijk goede zijn en die in het ware en het goede des geloofs zijn; maar de bergen en de heuvelen verschillen van de Rotsen en de Rotsblokken daar hierin, dat de bergen en de heuvelen zijn uit humus, de Rotsen echter en de Rotsblokken uit steen; de humus immers stemt overeen met het goede der liefde en betekent vandaar dat; steen echter stemt overeen met het ware des geloofs en betekent vandaar dat; en omdat de meeste dingen in het Woord een tegengestelden zin hebben, hebben aldus ook de Rotsen dien, en in dien zin betekenen zij het valse des geloofs, en dit eveneens vanwege de overeenstemming; want zij die in de valse dingen des geloofs zijn, wonen binnen de rotsen in holen daar. Dat de Rots het ware vanuit het goede en het ware des geloofs betekent, en in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van die dingen, staat vat uit de volgende plaatsen; bij Daniël: *“Ziende waart gij totdat een steen werd afgehouden, niet door handen, en die sloeg het beeld op zijn voeten, die van ijzer en leem waren; en de steen die het beeld sloeg, werd tot een grote Rots en vervulde de ganse Aarde”*, II: 34, 35; deze dingen aangaande het beeld van Nebuchadnezar, in den droom gezien; dat onder den Steen die tot een grote Rots werd, de Heer wordt verstaan, blijkt daar uit de afzonderlijke

dingen; maar het zal eerst worden gezegd wat de voorafgaande dingen daar beteken; met het Hoofd van het beeld, hetwelk goud was, wordt de Oudste Kerk aangeduid, welke een hemelse Kerk was, of de Kerk waarin het goede der liefde tot den Heer regeerde; dit goede wordt in het Woord aangeduid met het Goud, en eveneens met het Hoofd; met de Borst en de Armen, welke zilver waren, wordt de Oude Kerk aangeduid, welke op de Oudste volgde, welke een geestelijke Kerk was, of de Kerk waarin het goede der liefde jegens den naaste en het ware vanuit het goede regeerde; dit ware en dat goede wordt met het Zilver en eveneens met de Borst en de Armen aangeduid; met den Buik en de Dijen, welke van brons waren, wordt de Kerk aangeduid die volgde op de geestelijke Oude Kerk, en geestelijk-natuurlijk kan worden genoemd; en die regeerde het goede des geloofs en het ware vanuit dat goede; dat goede wordt in het Woord aangeduid met het brons, en eveneens met den Buik en de Dijen; met de benen echter en de voeten, die deels ijzer, deels leem waren, wordt de Israëlietische en de Joodse Kerk aangeduid, welke een uitwendige Kerk was waarin geen inwendige was, en deze had derhalve niet het ware en het goede, maar het vervalste ware, hetwelk in zich het valse is, en het verechtbreukte goede, hetwelk in zich het boze is; en daarom wordt van haar in dat Hoofdstuk gezegd: *“Dat gij hebt gezien ijzer vermengd met leem van slijk; zij zullen zich vermengen door zaad des mensen, maar zij zullen niet samenkleven, het ene met het andere, gelijk als ijzer niet wordt vermengd met leem”*, Vers 43; het ijzer betekent het natuurlijk ware, en het leem van slijk het natuurlijk goede; eender de voeten en de benen; maar daar betekent het leem het verechtbreukte goede, en het ijzer het ware zodanig als het is in den uitwendigen zin des Woords; het zaad des mensen immers is het Woord, waar de ware en de goede dingen zijn, en de echtbrekingen en de vervalsingen van deze worden beschreven met ijzer vermengd met leem, welke niet samenkleven het ene met het andere; dat er vier Kerken zijn geweest, de ene na de andere, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 247, 248: onder den Steen die het beeld sloeg, wordt het Goddelijk Ware uit den Heer verstaan; dat die werd tot een grote Rots en de ganze aarde vervulde, betekent dat de Heer door het Goddelijk Ware zal heersen over den Hemel en de Kerk; de aarde daar is de Kerk en eveneens de Hemel; en daarom wordt ook gezegd dat dit Koninkrijk tot in het eeuwige zal staan, Vers 44; met het Koninkrijk wordt ook de Kerk en de Hemel aangeduid; daar immers is het Koninkrijk Gods: dat daar het Goddelijk Ware onder den Steen wordt verstaan, en de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware onder de Rots, staat vast uit de betekenis van den Steen in het Woord waar het den Heer betreft, zoals in Gen. XLIX: 24;

Psalm CXVIII: 22, 23; Jes. XXVIII: 16; Matth. XXI: 42, 44; Markus XII: 10, 11; Lukas XX: 17, 18: of ge zegt den Heer dan wel het Goddelijk Ware, is hetzelfde, aangezien al het Goddelijk Ware uit Hem is, en vandaar Hijzelf in dat is; daarvandaan is het, dat ook de Heer het Woord wordt geheten, want het Woord is het Goddelijk Ware: dat de Steen in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware betekent, en vandaar in den lageren zin het ware vanuit het goede, zie men in n. 643, 1298, 3720, 6426, 8609, 10376. Dat de Rots den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware betekent, staat vast *uit de Rots in Choreb, vanuit dewelke aan het Israëlitische volk wateren werden gegeven*, Exod. XVII: 5, 6; en dat het werd bevolen *dat Mozes en Aharon zouden spreken tot de Rots, en zo Jehovah zouden heiligen in de ogen der zonen Israëls: maar dat Mozes haar tweemaal met den stok sloeg; en daarom werd het Mozes en Aharon aangekondigd dat zij niet het volk tot het land Kanaän zouden heenleiden*, Num. XX: 8 tot 13; dat die Rots den Heer heeft betekend, is in de Kerk bekend; maar niet is het bekend dat zij deswege Hem heeft betekend, omdat de Rots in het Woord het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer betekent; en daarom ook werd het Mozes en Aharon bevolen, dat zij tot haar zouden spreken, en zo Jehovah zouden heiligen in de ogen der zonen Israëls; met de wateren ook die daaraan ontvloeden, wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met het volk daaruit te drinken geven wordt geestelijk voeden aangeduid, hetgeen geschiedt door te onderrichten en te leren; dat de wateren de ware dingen betekenen, zie men boven in n. 71; en dat drinken en te drinken geven onderricht worden en geleerd worden betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3069, 3772, 4017, 4018, 8562, 9412. Iets eenders dus wordt aangeduid met de Rots bij Jesaja: *“Zij zullen niet dorsten, in woestheden zal Hij hen niet leiden, wateren aan de Rots zal Hij voor hen doen ontvloeien, als Hij de Rots splijt zodat de wateren uitvloeien”*, XLVIII: 21; bij David: *“Hij spleet de Rotsen in de woestijn, en Hij deed de grote afgronden drinken, en Hij leidde van de Rots stromen uit; en zij gedachten dat God hun Rots was, en de verheven God hun Verlosser”*, Psalm LXXVIII: 15, 16, 20, 35; bij denzelfde: *“Hij opende de Rots zodat de wateren uitvloeiden; zij gingen uit in de dorheden, als een rivier”*, Psalm CV: 41; bij denzelfde: *“Van vóór den Heer baar, gij aarde, van vóór den God Jakobs, Die de Rots verkeerde in een poel der wateren, den keisteen in een bron der wateren”*, Psalm CXIV: 7, 8; dat de Rots in deze plaatsen den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware betekent, of, wat hetzelfde is, het Goddelijk Ware uit den Heer, blijkt uit de bovengezegde dingen; voorts ook hieruit, dat in die beide plaatsen bij David wordt gehandeld over de Verlossing en de Wederverwekking van de mensen der Kerk; hetgeen

geschiedt door het Goddelijk Ware uit den Heer; over de Verlossing met deze dingen: “Zij gedachten dat God hun Rots was, en de verheven God hun Verlosser”; en over de Wederverwekking met deze dingen: “Van voor den Heer baar, gij aarde”; met baren wordt, wanneer het van de Kerk wordt gezegd, hervormd worden en wederverwekt worden aangeduid. Bij Jesaja: *“Let op Mij, gij die de gerechtigheid navolgt, die Jehovah zoekt; schouwt naar de Rots vanuit welke gij gehouwen zijt, en naar de uitgraving van den kuil vanuit welken gij uitgegraven zijt”*, LI: 1; onder de Rots wordt de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware verstaan, en onder den kuil het Woord, zoals eveneens elders; uitgehouwen worden vanuit de Rots, en uitgegraven worden vanuit den kuil, betekent wederverwekt worden vanuit de Goddelijke ware dingen en de Goddelijke goede dingen, aldus door de ware dingen vanuit het goede uit den Heer; want de stenen die worden uitgehouwen vanuit de Rots, betekenen de ware dingen vanuit den Heer, en de humus die wordt uitgegraven vanuit den kuil betekent het goede uit den Heer; en daarom wordt gezegd “de uitgraving van den kuil”. Bij Mozes: *“Geeft onzen God grootheid; de Rots welker werk volmaakt is, en al Zijn wegen zijn Gericht; Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, en Hij spijsde hem met de inkomst der velden; Hij deed hem honing zuigen uit het rotsblok, en olie uit den kei der Rots. De Rots Die u heeft verwekt, hebt gij aan de vergetelheid overgegeven, en gij hebt vergeten God uw Formeerder: is het niet omdat hun Rots hen heeft verkocht, en Jehovah hen heeft toegesloten: niet immers is zoals onze Rots hun rots, noch zijn onze vijanden rechters”*, Deut. xxxii: 3, 4, 13, 18, 30, 31; deze dingen zijn gezegd aangaande de Oude Kerk, welke een Kerk is geweest die in de ware dingen vanuit het goede was; en daarom worden de ware dingen vanuit het goede met verschillende dingen beschreven die overeenstemmen, zoals daarmede dat Hij hem deed rijden op de hoogten der aarde, hem spijsde met de inkomst der velden, honing deed zuigen uit het rotsblok en olie uit den kei der rots; het inzicht van de geestelijke dingen dier Kerk wordt daarmede aangeduid dat Hij hem deed rijden op de hoogten der aarde; paardrijden betekent verstaan, de hoogten der aarde zijn de geestelijke dingen der Kerk; de geestelijke voeding daaruit wordt daarmede aangeduid dat Hij hem spijsde met de inkomst der velden; spijzen is voeden, en de inkomst der velden zijn alle dingen der Kerk; dat zij het natuurlijk goede en het geestelijk goede door het Goddelijk Ware uit den Heer hadden, wordt daarmede aangeduid dat Hij hem honing deed zuigen uit het rotsblok, en olie uit den kei der rots; de honing is het natuurlijk goede, de olie is het geestelijk goede; het rotsblok is het uitwendig Goddelijk Ware uit den Heer, hetwelk voor den natuurlijken

mens is; en de kei der rots is het inwendig Goddelijk Ware uit den Heer, hetwelk voor den geestelijken mens is; daarna wordt daar gehandeld over de Joodse Kerk, welke niet in enig Goddelijk Ware was, over welke wordt gezegd: “De Rots Die u heeft verwekt, hebt gij aan de vergetelheid overgegeven, en gij hebt vergeten God uw Formeerder”; waarmede wordt aangeduid dat zij den Heer en vandaar het Goddelijk Ware waardoor de Kerk wordt hervormd, hebben verworpen; de Rots is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en de hervorming door hetzelfde uit Hem wordt aangeduid met: “Die u heeft verwekt”; en met “God de Formeerder”; dat zij volslagen beroofd waren van het ware en het goede, wordt daarmede aangeduid “dat hun Rots hen heeft verkocht, en Jehovah hen heeft toegesloten”; Rots wordt Hij geheten krachtens het ware, en Jehovah krachtens het goede; verkopen en toesluiten is beroofd worden; dat zij het valse vanuit het boze hadden, wordt aangeduid met: “Niet zoals onze Rots is hun rots, noch zijn onze vijanden rechters”; hun rots is het valse, onze vijanden zijn de boze dingen; niet rechters betekent niet ware en goede dingen: uit deze dingen kan vaststaan, dat de Rots den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware betekent, en in den tegengestelden zin het valse. In het Tweede Boek van Samuël: *“De Geest van Jehovah heeft in mij gesproken, en Zijn rede is op mijn tong geweest; de God Israëls heeft gezegd, de Rots Israëls heeft gesproken, heersende in den gerechten mens, heersende over hem die de vreze Gods heeft”*, xxiii: 2, 3; hier staat klaarblijkend de Rots voor den Heer, want onder den God Israëls wordt in het Woord de Heer verstaan; en daarom wordt gezegd: “De Geest van Jehovah heeft in mij gesproken, en Zijn rede is op mijn tong geweest”; voorts: “De God Israëls heeft gezegd, tot mij heeft de Rots Israëls gesproken”; de Geest van Jehovah en Zijn rede betekent het Goddelijk Ware, en de Heer wordt de God Israëls genoemd krachtens den eredienst, en de Rots Israëls krachtens het Goddelijk Ware vanuit hetwelk de eredienst is; omdat het de Heer is Die wordt verstaan, wordt er derhalve gezegd dat de Rots Israëls heeft gesproken; Zijn heerschappij over hen die in het goede zijn en over hen die in het ware zijn, wordt aangeduid met: “Heersende over den gerechten mens, heersende over hem die de vreze Gods heeft; het gerechte wordt gezegd van het goede, en de vreze Gods van het ware; er wordt immers in dat Psalm van David gehandeld over den Heer; waaruit ook blijkt, dat de Heer wordt verstaan onder den God Israëls, en onder de Rots Israëls. Bij David: *“Och, dat Mijn volk Mij had gehoorzaamd, dat Israël in Mijn wegen had gewandeld; Ik zou hen hebben gespijsd met het vette der tarwe, en vanuit de Rots zou Ik hen met honing hebben verzadigd”*, Psalm lxxxix: 14, 17; onder de Rots wordt ook hier de Heer ten aanzien van het

Goddelijk Ware verstaan; men zie boven n. 374, waar de dingen zijn ontvouwd. Bij denzelfde: *“Wie is God behalve Jehovah, of welke is de Rots tenzij mijn God. Levend is Jehovah, en gezegend zij mijn Rots, en de God mijns heils zal verhoogd worden”*, Psalm XVIII: 3, 32, 47; II Sam. XXII: 2, 3, 32, 47; dat gezegd wordt: *“Wie is God behalve Jehovah, en welke is de Rots tenzij mijn God”*, is omdat waar over het Goddelijk Goede wordt gehandeld, de Heer wordt geheten Jehovah, en waar over het Goddelijk Ware, God, en eveneens Rots, zoals hier; desgelijks daarna: *“Levend is Jehovah, en gezegend zij mijn Rots; de God mijns heils zal verhoogd worden”*, betekent dat Hij moet worden vereerd door de ware dingen vanuit het goede, waarvandaan het heil is; verhoogd worden wordt, wanneer het God betreft, gezegd van den erediensdienst vanuit het goede door de ware dingen. Bij denzelfde: *“Laten zij tot welbehagen zijn, de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten vóór U, o Jehovah, mijn Rots, en mijn Verlosser”*, Psalm XIX: 15. Met Jehovah de Rots wordt iets eenders aangeduid als met Jehovah God, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware; en Hij is de Verlosser krachtens de wederverwekking, welke geschiedt door het Goddelijk Ware; de redenen des monds betekenen het verstand van het ware, en de overdenking des harten de doorvatting van het goede. Bij denzelfde: *“Ik zeg tot God, mijn Rots: Waarom hebt Gij mij vergeten”*, Psalm XLII: 10; onder God den Rots wordt de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware verstaan, daar ten aanzien van de bescherming. Bij denzelfde: *“Tot U, Jehovah, roep ik; mijn Rots, wees niet stil voor mij, wees niet bijgeval stil voor mij”*, Psalm XXVIII: 1; hier wordt eveneens Jehovah en Rots gezegd, omdat onder Jehovah de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede wordt verstaan, en onder de Rots de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; en omdat dit en dat wordt verstaan, wordt er derhalve ook tweemaal gezegd: *“Weest niet stil voor mij, wees niet bijgeval stil voor mij”*; het ene immers heeft betrekking op het Goddelijk Goede, het andere op het Goddelijk Ware, want in het Woord is het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen ervan, zijnde het huwelijk van het goede en het ware. Bij Habakuk: *“Jehovah heeft hem tot een oordeel gesteld; en, o Rots, om aan te grijpen hebt Gij hem gegrondvest”*, I: 12; bij Jesaja: *“Vertrouwt op Jehovah tot in het eeuwige, omdat in Jah Jehovah de Rots der eeuwigheid is”*, XXVI: 4; bij denzelfde: *“Gij zult een gezang hebben zoals van den nacht heiligende het feest, en een vreugde des harten als van een gaande niet een fluit om te komen tot den berg van Jehovah, tot de Rots Israëls”*, XXX: 29. Bij denzelfde: *“Is er een God behalve Mij, ook geen Rots, Ik ken er geen”*, XLIV: 8; bij David: *“Laat ons jubelen, voor de Rots onzes heils; laten wij komen vóór Zijn aangezichten met belijdenis”*,

Psalm xcvi: 1, 2. In Boek I van Samuël: *“Geen is Heilig zoals Jehovah; en geen Rots zoals onze God”*, II: 2; bij David: *“Recht is Jehovah, mijn Rots”*, Psalm xcii: 16; bij denzelfde: *“Hij zal Mij noemen Mijn Vader Gij, Mijn God, de Rots Mijns heils: ook zal Ik Hem ten Eerstverwekte stellen, hoog over de koningen der aarde”*, Psalm lxxxix: 27, 28. In deze plaatsen wordt onder de Rots verstaan het Goddelijk Ware uit den Heer, en de Heer Zelf; behalve ook in andere plaatsen, zoals bij de Evangelisten; *“Een elk die Mijn woorden hoort en dezelve doet, dien zal Ik vergelijken met een voorzichtig man, die zijn huis bouwt op een rots; en de slagregen is nedergevallen, en de stromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen; toch is het niet gevallen; het was immers gegrond op de rots”*, Matth. vii: 24, 25; Lukas vi: 48; onder het huis gegrond op een rots, wordt de Kerk en de mens der Kerk verstaan, die zijn leer en leven heeft gegrondvest op het Goddelijk Ware, hetwelk uit den Heer is, aldus op de dingen die in het Woord zijn, bijgevolg hij die in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer is; gezegd wordt: zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aangezien het Goddelijk Ware niet door een ander wordt opgenomen dan door hem die in het goede is; in het goede zijn is in het goede des levens zijn, hetwelk de naastenliefde is; en daarom wordt gezegd: *“Die Mijn woorden hoort en die doet”*; de woorden des Heren doen is het goede des levens; het ware immers wordt, wanneer de mens dat doet, het goede, want het treedt den wil en de liefde binnen; en wat des wils en der liefde wordt, heet het goede; de verzoeking en waarin zulk een mens der Kerk niet bezwijkt, maar overwint, wordt aangeduid met: *“De slagregen is nedergevalen, de stromen zijn gekomen, de winden hebben gewaaid, en zij zijn tegen het huis aangevallen, en toch is het niet gevallen, omdat het was gegrond op de rots”*; in het Woord immers worden met de overstromingen der wateren en de slagregens de verzoeking aangeduid, en eveneens met de wervelwinden: het is weliswaar een vergelijking, maar laat men weten dat alle vergelijkingen in het Woord evenzeer vanuit de overeenstemmingen zijn als de dingen die niet vergelijkenderwijs zijn gezegd; men zie boven n. 69, en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 3579, 8989. Uit deze dingen nu blijkt duidelijk dat met de Rots in het Woord de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, of het Goddelijk Ware uit den Heer, wordt aangeduid. Daaruit kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met des Heren woorden tot Petrus, bij Mattheus: *“Jezus zeide tot de discipelen: Gij echter, wie zegt gij dat Ik ben. Simon Petrus antwoordde: Gij zijt de Christus, Hij de Zoon des levenden Gods. Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Gezegend zijt gij, Simon, zoon van Jona, omdat vlees en bloed het u niet heeft onthuld, maar Mijn Vader,*

Die in de Hemelen is: Ik zeg u: Gij zijt Petrus, en op deze Rots zal Ik Mijn Kerk bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overmogen; en Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der Hemelen, zodat al wat gij zult gebonden hebben op de aarde, zal gebonden zijn in de Hemelen, en al wat gij zult ontbonden hebben op de aarde, zal ontbonden zijn in de Hemelen”, xvi: 15 tot 19. Onder Petrus wordt hier niet Petrus verstaan, maar verstaan wordt het Goddelijk Ware uit den Heer, zoals in de boven aangehaalde plaatsen; alle discipelen des Heren immers beeldden tezamen de Kerk uit, en een ieder van hen iets van de Kerk; Petrus het ware der Kerk, Jacobus haar goede, en Johannes het goede met de daad, of de werken; de overige discipelen beeldden de ware en de goede dingen uit die daarvan worden afgeleid, geheel zoals de twaalf Stammen Israëls; dat het zo is, zal men zien in hetgeen volgt, waar over de Stammen en over de Discipelen zal worden gehandeld: vandaar is het, dat die drie Discipelen meer dan de overigen in het Woord worden genoemd. Dat de Heer die woorden tot Petrus heeft gezegd, is omdat deze toen belijdenis deed door te zeggen: “Gij zijt Christus, de Zoon des levenden Gods”, hetgeen in den geestelijken zin betekent dat Hij het Goddelijk Ware is; de Christus betekent dat, en eveneens de Zoon Gods; dat de Christus het betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3004, 3005, 3009; dat ook de Zoon Gods het betekent, boven n. 63, 151, 166; krachtens welke belijdenis Petrus het Goddelijk Ware uit den Heer in de Kerk uitbeeldde, weswege hij ook Rots (*Petra*) wordt genoemd, en gezegd wordt: “Gij zijt Petra; op deze Petra zal Ik Mijn Kerk bouwen; waarmede derhalve wordt aangeduid: op het Goddelijk Ware, hetwelk uit den Heer is, of, wat hetzelfde is, op de ware dingen vanuit het goede, want op deze wordt de Kerk gebouwd. Opdat Petrus dat in de Kerk zou uitbeelden, werd hij door den Heer Rots (*Petra*) geheten, zoals blijkt uit Johannes: “*Hem aanziende, zeide Jezus tot hem: Gij zijt Simon, de zoon van Jona; gij zult genoemd worden Kephah, hetwelk, indien men het overzet, is Rots*”, i: 42; Kephah betekent rots in de Syrische taal, en daarom ook wordt Petrus in dien tekst overal Kephah genoemd, en eveneens is kephah rots in de Hebreeuwse taal, zoals blijkt bij Jeremia, Hfdst. iv: 29; en bij Job, Hfdst. xxx: 6, waar rotsen in het meervoud wordt gezegd; doch Petrus wordt niet Rots (*Petra*) genoemd in de Griekse en de Latijnse taal, omdat een persoonsnaam aan hem werd gegeven. Dat de Heer zeide Simon zoon van Jona, en daarna dat hij Rots (*Petra*) zal worden genoemd, is omdat Simon, de zoon van Jona, het ware vanuit het goede betekent, of het geloof vanuit de naastenliefde; en omdat het ware vanuit het goede of het geloof vanuit de naastenliefde er niet is dan alleen bij hen die in het Goddelijk Ware vanuit

den Heer zijn, en Petrus nu belijdenis deed, wordt hij derhalve Rots (*Petra*) genoemd; niet hijzelf naar den persoon, maar dat Goddelijk Ware, hetwelk der belijdenis was, bij hem uit den Heer; dat dit uit den Heer was, wordt verstaan onder de woorden des Heren “dat vlees en bloed het u niet heeft onthuld, maar Mijn Vader, Die in de Hemelen is”; met den Vader in de Hemelen wordt het Goddelijke in den Heer verstaan, aangezien de Vader in Hem was, en Hij in den Vader, en zij één waren, Joh. XIV: 7 tot II; Hfdst. x: 30, 38: dat Simeon het ware met den wil betekent, zal men in het volgende Hoofdstuk zien; en dat de duif, welke met Jona wordt aangeduid, het geestelijk goede betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 870, 1826, 1827; vandaar wordt met Simon zoon van Jona het ware van het goede of het ware vanuit het goede aangeduid. Omdat de Hellen niets vermogen tegen het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, noch tegen enig mens in wien het Goddelijk Ware uit den Heer is, zegt de Heer derhalve dat de poorten der Hel dezelve niet zullen overweldigen. Dat de Heer ook zeide: *“Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der Hemelen, en al wat gij zult gebonden hebben op de aarde, zal gebonden zijn in de Hemelen, en al wat gij zult ontbonden hebben op de aarde, zal ontbonden zijn in de Hemelen,* betekent dat diegenen alle dingen kunnen die in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn, geheel volgens deze woorden: *“Alle dingen, welke dan ook, die gij biddende vraagt, gelooft dat gij ze zult ontvangen, zo zal het u geworden”*, Markus XI: 24; Matth. VII: 8; Lukas XI: 9; en hoe deze dingen moeten worden verstaan, zie men boven in n. 405, namelijk dat indien zij vanuit het geloof der naastenliefde vragen, zij niet vragen uit zich maar uit den Heer; al wat immers iemand vraagt uit den Heer en niet uit zichzelf, dat ontvangt hij. Dat die woorden, namelijk: *“Al wat gij zult gebonden hebben op de aarde, zal gebonden zijn in de Hemelen, en al wat gij zult ontbonden hebben op de aarde, zal ontbonden zijn in de Hemelen”* datgene betekenen wat nu gezegd is, blijkt uit des Heren woorden tot de discipelen en tot allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn uit den Heer, bij Mattheus: *“Voorwaar zeg Ik u: De dingen, welke dan ook, die gij zult gebonden hebben op de aarde, zullen gebonden zijn in den Hemel, en de dingen, welke dan ook, die gij zult ontbonden hebben op de aarde, zullen ontbonden zijn in de Hemelen”*, XVIII: 18; deze woorden zijn tot allen gezegd, aldus niet tot Petrus alleen; hetgeen ook de Heer in dit Hoofdstuk terstond daarop verklaart met deze dingen: *“Ik zeg u dat indien er twee van u zullen hebben samengestemd in Mijn Naam op de aarde over enige zaak, welke dan ook, die zij zullen hebben gevraagd, hetzelfde zal hun geschieden van Mijn Vader, Die in de Hemelen is; waar immers*

twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen”, Vers 19, 20; onder den Naam des Heren wordt al datgene verstaan door hetwelk Hij wordt vereerd; en omdat Hij wordt vereerd door het ware vanuit het goede dat uit Hem is, wordt vandaar dit onder Zijn Naam verstaan; dat dit onder den Naam des Heren wordt verstaan, zie men boven, n. 102, 135; iets eenders dus wordt daarmede aangeduid dat hun elke zaak zal geschieden in de Hemelen die zij op de aarde zullen gevraagd hebben, als daarmede wordt aangeduid dat al wat gij zult hebben gebonden en ontbonden op de aarde, gebonden en ontbonden zal zijn in de Hemelen, want de vorige woorden worden met deze ontvouwd door den Heer: wie den geestelijken zin des Woords kent, die kan eveneens weten, waarom gezegd wordt: “Indien twee zullen hebben samengestemd”; en daarna: “Waar er twee of drie zijn”; namelijk omdat van twee wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van drie met betrekking tot het ware, aldus van twee en drie met betrekking tot allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn: dat het Goddelijk Ware hetwelk uit den Heer is, alle macht in de Hemelen en op Aarde heeft, zie men boven, n. 209, 333; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 230, 231, 539; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 309I, 3563, 6344, 6423, 6948, 8200, 8304, 9643, 10019, 10182; dat twee wordt gezegd van het goede, is omdat twee de verbinding door de liefde betekent, n. 1686, 5194, 8423; dat drie wordt gezegd van de ware dingen, is omdat drie alle ware dingen in de samenvatting betekent, eender als twaalf, n. 577, 2089, 2129, 2130, 3272, 3858, 3913; en daarom worden, wanneer twee en drie in de geestelijke Wereld wordt gezegd, niet verstaan twee en drie, maar allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn: dat Petrus het ware vanuit het goede dat uit den Heer is, betekent, zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 57. Tot dusver is getoond wat de Rots betekent in dezen zin; nu volgt ter aantoning wat de Rots betekent in den tegengestelden zin; in den tegengestelden zin betekent de Rots het helse valse waarop men vertrouwt; zoals in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “*Uithouwende in de hoogte hun graf, inhouwende in de rots een habitakel voor zichzelf*”, xxii: 16; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over het Dal des gezichts, waarmede wordt aangeduid het valse der leer bevestigd door den zin der letter des Woords; de liefde van het valse wordt aangeduid met het graf in de hoogte, en het geloof van het valse met het habitakel in de rots; dat zij die dingen voor zichzelf maken, wordt aangeduid met voor zich uithouwen en inhouden. Bij denzelfde: “*Te dien dage zullen zij verwerpen, de man de afgoden van zijn zilver en de afgoden van zijn goud, welke u uw handen maken; dan zal Aschur vallen door het zwaard, niet van een man, en het zwaard, niet van een*”

mens, zal hem verteren: ook zal zijn Rots vanwege den schrik voorbijgaan, en zijn vorsten zullen verbijsterd zijn door de banier”, xxxi: 7, 8, 9; daar wordt gehandeld over het Gericht over hen die vanwege het eigen inzicht in de Goddelijke dingen geloven wijs te zijn, zijnde zij die in de liefde van zich en van de wereld zijn, en naar den roem der geleerdheid terwille van zich dingen; daar zij de ware dingen niet kunnen zien, grijpen zij valse dingen aan die zij als ware dingen aanprijzen; de valse dingen die hun beginselen en hun liefden begunstigen, worden aangeduid met de afgoden van zilver en met de afgoden van goud; dat zij vanuit het eigen inzicht zijn, wordt aangeduid met: “Welke u uw handen hebben gemaakt”; dat zij zullen vergaan door hun eigen valse dingen, wordt aangeduid met: “Dan zal Aschur vallen door het zwaard, niet van een man, en het zwaard, niet van een mens, zal hem verteren”; Aschur is het verdraaide redelijke, en vandaar zij die in de valse dingen zijn vanuit het eigen inzicht; vallen en door het zwaard verteerd worden, is vergaan; dit werd eveneens door den Koning van Aschur uitgebeeld, namelijk dat hij door zijn zonen werd gedood, Jes. xxxvii: 38; diens zonen betekenen daar zijn eigen valse dingen door welke hij verging; zijn rots die vanwege den schrik zal voorbijgaan, betekent al het valse in het algemeen waarop zij hebben vertrouwd; en de vorsten die verbijsterd zullen zijn door de banier, betekenen de primaire valse dingen; door de banier wordt gezegd, omdat zij niet door enigen strijd met de ware dingen worden verstrooid, maar alleen door het teken van den strijd, zijnde de banier: dezulken zijn ook mij verschenen, afgeworpen van de rotsen waarop zij waren, door het rondzwaaien van een banier. Bij Jeremia: “*Van de stem des ruiters en der boogschutters is de ganse stad vluchtende; zij gingen de wolken binnen en klommen op in de rotsen; de ganse stad is verlaten, en geen man wonende in dezelve*”, iv: 29; met deze dingen wordt de verlating van de Kerk beschreven ten aanzien van de ware dingen; de verlating van al het ware der leer door de valse redeneringen en de valse leerstellige dingen daaruit, wordt aangeduid met: “Van de stem des ruiters en der boogschutters vlucht de ganse stad”, de stem des ruiters betekent de valse redeneringen; de stem der boogschutters de valse leerstellige dingen; vlucht de ganse stad, betekent de verlating van al het ware der leer; de stad is de leer; dat niet enig ware wordt erkend, maar louter het valse, wordt aangeduid met: “Zij gingen de wolken binnen en klommen op in de rotsen”; de wolken binnengaan betekent in de niet-erkenning van het ware; en de rotsen beklimmen betekent in louter het valse. Mij zijn ook rotsen verschenen die bestonden uit opeengestapelde stenen, en zonder enige velden waar groen was zoals elders op de rotsen; op dezelve waren geesten die toen zij als mensen in

de wereld leefden, in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren geweest, hetwelk het geloof-alleen wordt genoemd, en zich daarin zowel met leer als met leven hadden bevestigd; dit wordt verstaan onder de dorheid der rots bij Ezechiël: *“Op de dorheid der rots heb Ik hem gesteld; zij heeft hem niet uitgestort op de aarde, opdat het stof hem zou bedekken”*, xxiv: 7: en bij denzelfde: *“Ik zal tegen u vele natiën doen opklimmen, welke de muren van Tyrus zullen omkeren, en haar torens vernietigen; en Ik zal haar stof van haar wegvagen, en haar stellen tot de dorheid der rots”*, xxvi: 3, 4, 14; onder het stof wordt in die beide plaatsen de grond [*humus*] verstaan, waarmede het goede der Kerk wordt aangeduid; wanneer er geen grond op de rotsen is, maar wanneer het dorre rotsen zijn of bestaande uit louter opeengestapelde stenen, zoals boven is gezegd, zo is dat een aanwijzing dat er niet enig goede is, en waar niet het goede is, daar is louter het valse; dit dus wordt aangeduid met de dorheid der rots, en daarmede dat het stof hem zou bedekken; en met: *“Ik zal haar stof van haar wegvagen”*. Uit deze dingen blijkt ook wat er wordt aangeduid met des Heren woorden bij de Evangelisten. *“Andere zaden vielen op rotsachtige dingen, waar zij niet veel grond hadden; vanwaar zij snel zijn opgeschoten deswege dat zij geen diepte van aarde hadden; en zij zijn verdord”*, Matth. xiii: 5, 6; Markus iv: 5, 6; Lukas viii: 6; maar deze dingen zie men boven in n. 401 ontvouwd. De meesten van hen in de geestelijke Wereld die het schijnsel vanuit de Maan daar hebben, wonen op Rotsen; zij die geestelijk-natuurlijk zijn, wonen op Rotsen die aan de oppervlakte bedekt zijn met humus, weswege daar velden zijn, groenlanden en boomgaarden, maar niet zodanig als op de bergen en de heuvelen, waarop diegenen wonen die het licht opnemen vanuit de Zon des Hemels: zij echter die niet geestelijk-natuurlijk zijn, maar louter natuurlijk, zijn heden niet op rotsen, maar in rotsen in de hollen daar; en zij die in de valse dingen vanuit het boze zijn, wonen tussen opeengestapelde stenen daar; al die dingen zijn overeenstemmingen. Bij Jeremia: *“Zie, Ik ben tegen u, gij Berg verdervende de algehele aarde; en Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, en u afwentelen van de rotsen, en Ik zal u stellen tot een berg der verbranding”*, li: 25; deze dingen aangaande Babel, welker verdoemenis door de valse dingen wordt aangeduid met: *“Ik zal u afwentelen van de rotsen”*; en de verdoemenis door de boze dingen wordt aangeduid met: *“Ik zal u stellen tot een berg der verbranding”*; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd boven in n. 405. Bij denzelfde: *“Verlaat de steden, en woont in de Rots, gij bewoners van Moab, en zijt zoals de duif nestelt in de doorgangen van den mond des kuils”*, xlviii: 28; deze dingen aangaande Moab, waarmede wordt aangeduid de echtbreking van het goede en het ware, en

vandaar zij die het goede en het ware des Woords verdraaien; “Verlaat de steden”, betekent de ware dingen der leer; “woont in de rots”, betekent in de valse dingen en derzelve leer; “zijt zoals de duif die nestelt in de doorgangen van den mond des kuils”, betekent de beziening van het ware van buiten en niet van binnen; de kuil immers betekent het Woord waar de ware dingen zijn; nestelen in de doorgangen ervan, is buiten hetzelfde en niet binnen; nestelen betekent hetzelfde als wonen, namelijk het leven slijten, maar van een vogel wordt gezegd nestelen, en van den mens wonen: wat het is, het Woord beschouwen van buiten af en niet van binnen uit, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10549 tot 10551, namelijk niet vanuit de leer hetzelfde zien, maar alleen vanuit de letter, weswege de denking en de aandoening rondzwerft naar alle kanten waar de animus ze heentrekt; niets is voor hen zeker; deswege voortdurende echtbrekingen, welke met Moab worden aangeduid; zodanig zijn zij die het Woord bestuderen om den roem en de eer; omdat zij zichzelf op het oog hebben in de afzonderlijke dingen als zij het Woord bestuderen, zijn zij buiten het Woord; doch zij die het ware en het goede daaruit liefhebben, zijn binnen het Woord, want zij beschouwen hetzelfde uit den Heer en niet uit zich: daaruit blijkt wat betekent: “Verlaat de steden, en woont in de rots, gij bewoners van Moab, en zijt zoals de duif die nestelt in de doorgangen van den mond des kuils”. Bij denzelfde: “*Is Mijn Woord niet zoals een vuur, en zoals een hamer een rots verbrokkelt*”, XXIII: 29; het Woord wordt zoals een vuur en zoals een hamer geheten, omdat het vuur het goede der liefde betekent, en de hamer het ware des geloofs; de hamer immers betekent iets eenders als het ijzer, en het ijzer betekent het ware in laatsten en het ware des geloofs; gezegd wordt het ene en het andere, namelijk vuur en hamer, bijgevolg het goede en het ware, terwille van het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen des Woords; met de rots die hij verbrokkelt, wordt het valse in de gehele samenvatting en de leer van het valse aangeduid; maar de verbrokkeling of de vernietiging ervan geschiedt wanneer de mens bij wien die dingen zijn, wordt geoordeeld. Bij Nahum: “*Vóór Zijn verontwaardiging, wie zal bestaan; of wie zal staan in de ontsteking Zijns toorn; Zijn ontsteking wordt uitgestort zoals een vuur, en de rotsen zullen worden omgekeerd vóór Hem*”, 1: 6; dat de verontwaardiging, de ontsteking, en de toorn van Jehovah het Laatste Gericht betekent, en den staat der verdoemenis van hen die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, zal men zien in de volgende Artikelen; de verdoemenis van de boze dingen wordt aangeduid met Zijn ontsteking, welke zoals een vuur wordt uitgestort; en de verdoemenis van de valse dingen vanuit de boze dingen met Zijn toom,

en dat de rotsen zullen worden omgekeerd vóór Hem; het vuur immers betekent de boze dingen der liefden van zich en van de wereld, en de rotsen betekenen de valse dingen daaruit, en omgekeerd worden betekent vergaan; de rotsen waarop diegenen zijn die in de beginselen van het valse en daaruit in valse dingen van elk geslacht zijn, worden ook zichtbaar omgekeerd, en zo worden zij die op dezelve zijn, tot de hel afgeworpen; maar dit geschiedt in de geestelijke Wereld, waar allen wonen volgens het hoedanige van hun innerlijke dingen, waarmede de uitwendige dingen overeenstemmen. Bij Jesaja: “*Gij die warm zijt geworden tot de goden onder allen groenen boom, die de boorlingen slacht in de rivieren onder de klippen der rotsen*”, LVII: 5; wat het is, warm worden tot de goden onder allen groenen boom, en de boorlingen [*natos*] slachten in de rivieren onder de klippen der rotsen, weet niemand tenzij vanuit den inwendigen zin; in dien zin wordt met warm worden tot de goden onder allen groenen boom, aangeduid den Heer vereren vanuit elk valse dat zich voordoet; warm worden tot de goden is de brandende eredienst; alle groene boom is al het valse dat zich voordoet; de boom immers betekent de erkentissen en de doorvattingen, hier de erkentissen en de doorvattingen van het valse; en met de boorlingen slachten in de rivieren onder de klippen der rotsen, wordt aangeduid de ware dingen uitblussen door de valse dingen vanuit het eigen inzicht; de boorlingen zijn de ware dingen, de rivieren zijn het eigen inzicht; de klippen der rotsen zijn de valse dingen; onder de klippen ervan betekent vanuit het zinlijke, waarin het laatst natuurlijk schijnsel is; zij immers die in dit allene schijnsel zijn, staan onder afgebroken rotsen, en zij zien niet enig ware, en indien het wordt gezegd doorvatten zij het niet; in zulk een standplaats zijn zij mij ook verschenen in de geestelijke Wereld; daaruit blijkt, dat onder de boorlingen slachten niet wordt verstaan dezelve slachten, maar de ware dingen uitblussen. Eender bij David: “*Gezegend hij die uw kleine kinderen zal aangrijpen en verpletteren aan de rots*”, Psalm CXXXVII: 9; onder de kleine kinderen [*infantes*] worden hier evenmin kleine kinderen verstaan, maar de geboren wordende valse dingen; er wordt immers gehandeld over Babel, waarmede de valse dingen van het boze worden aangeduid, welke de ware dingen van het goede der Kerk vernietigen; de vernietiging ervan wordt aangeduid met dezelve verpletteren aan de rots; de rots is het regerende valse van het boze; en verpletteren is vernietigen: hij die alleen in den zin der letter des Woords blijft, en niet verder denkt, kan gemakkelijk ertoe worden geleid om te geloven dat diegene gezegend wordt geheten die iets zodanigs met de kleine kinderen zijner vijanden doet, terwijl het toch een buitensporige misdaad is; doch gezegend wordt degene geheten die de valse dingen van het

boze verstroot die in de Kerk worden geboren, welke valse dingen met de kleine kinderen van Babel hier worden aangeduid. Bij Jeremia: *“Wie heeft alzulkus gehoord; een schandelijke zaak heeft de maagd Israëls gedaan; zal de sneeuw van Libanon vanuit de rots Mijn velden verlaten; zullen de vreemde, koude, afvloeiende wateren ontvoerd worden; Mijn volk, zij hebben Mij vergeten; zij hebben der ijdelheid gerookt”*, xviii: 13, 14, 15; onder de maagd Israëls wordt hier en elders de geestelijke Kerk verstaan; deze immers beeldden de Israëlieten uit; de schandelijke zaak die zij hebben gedaan, is deze dat zij de goede dingen der Kerk hebben verkeerd in boze dingen, en de ware dingen der Kerk in valse dingen, en vanuit deze en gene Jehovah hebben vereerd; de boze dingen vanuit welke de eredienst was, worden aangeduid met: *“Mijn volk, zij hebben Mij vergeten”*; want wie God vergeet, is in de boze dingen; en de valse dingen vanuit welke de eredienst was, worden aangeduid met: *“Zij hebben der ijdelheid gerookt”*; de ijdelheid is het valse, en roken is de eredienst. *“Zal de sneeuw van Libanon vanuit de rots Mijn velden verlaten”*, betekent hebben zij de ware dingen der Kerk, die zij hadden vanuit het Woord, verlaten; de rots hier betekent het Woord, omdat zij het Goddelijk Ware betekent, zoals boven; de sneeuw van Libanon betekent de ware dingen der Kerk daaruit; de sneeuw betekent hier iets eenders als het water, namelijk de ware dingen; maar de sneeuw betekent de koude ware dingen, omdat over zulk een Kerk wordt gehandeld; Libanon is de Kerk vanuit welke zij zijn; en de velden zijn alle goede en ware dingen der Kerk; met de vreemde, koude, afvloeiende wateren worden de valse dingen aangeduid in welke niet het goede is; de vreemde wateren zijn de valse dingen, en het koude is in hetwelk niet het goede is; de ware dingen hebben immers alle warmte vanuit het goede der liefde. Bij denzelfde: *“Zie, Ik ben tegen u, gij bewoonster van het dal, gij rots der vlakke, zeggende: Wie zal nederdalen tegen ons, en wie zal komen in onze woningen”*, xxi: 13; met de bewoonster van het dal en de rots der vlakke worden degenen aangeduid die in de laatste des Woords zijn, en zich niet uit het innerlijke laten verlichten; en zij die zodanig zijn, zien de ware dingen niet, maar in plaats ervan valse dingen; want omdat alle licht van het ware is vanuit den Hemel uit den Heer, komt het en daalt het neder uit het innerlijke; dezen worden onder de bewoonster van het dal en onder de rots der vlakke verstaan; het dal en de vlakke zijn de laatste des Woords waarin zij zijn; en de bewoonster en de rots betekenen de valse dingen, de bewoonster het valse des levens, en de rots het valse der leer; het geloof van het valse en het boze waaraan zij stevig vastkleven door te geloven dat het ware en goede dingen zijn, wordt daarmee aangeduid dat zij zeggen: *Wie zal nederdalen tegen ons,*

en wie zal komen in onze woningen. Bij Jesaja: “*Ga binnen in de rots, en verberg u in het stof vanwege den schrik van Jehovah*”, II: 10; binnengaan in de rots, is in het valse; en zich verbergen in het stof, is in het boze; daar wordt gehandeld over het Laatste Gericht, wanneer zij die in de valse dingen van het boze en in de boze dingen van het valse zijn, zich in de Hellen werpen, welke zijn in de rotsen en onder de landen in de geestelijke Wereld. Maar deze dingen zie men uitvoeriger ontwikkeld en ontvouwd in het voorgaande Artikel. Bij Job: “*Een berg vallende vervloeit, en een rots wordt overgebracht uit de plaats*”, XIV: 18; met den berg wordt de liefde van het boze aangeduid, en met de rots het geloof van het valse, en met vervloeien en overgebracht worden uit de plaats, wordt vergaan aangeduid. Bij David: “*Laten hun rechters nedergeworpen worden door de plaatsen der rots*”, Psalm CXXI: 6; met de rechters worden degenen aangeduid die in de valse dingen zijn, en in den abstracten zin de valse dingen der denking en der leer; iets eenders wordt met de rechters in het Woord aangeduid als met de gerichtten, en de gerichtten betekenen de ware dingen vanuit welke de gerichtten zijn, en in den tegengestelden zin de valse dingen; omdat zij die in de valse dingen zijn, in de geestelijke Wereld in de rotsen wonen, wordt er derhalve gezegd: “*Laten zij nedergeworpen worden door de plaatsen der rots*”, waarmede wordt aangeduid dat zij mogen worden binnengelaten in hun valse dingen en volgens hun valse dingen in de hellen mogen wonen. Bij Job: “*Om te wonen in de spleet der dalen, in de gaten der aarde, en in de rotsen*”, XXX: 6; deze dingen betreffen hen die in de hellen zijn omdat zij in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn; de hellen van hen die in de boze dingen ten aanzien van het leven zijn, zijn onder de dalen in spelonken daar; en zij die in de valse dingen daaruit zijn, zijn in de rotsen; daaruit blijkt wat wordt aangeduid met “*om te wonen in de spleet der dalen, in de gaten der aarde, en in de rotsen*”; maar over de hollen en de spelonken waarin degenen wonen die in de hellen zijn, en over de spleten en de gaten door welke de toegang tot dezelve is, zie men in het vlak voorafgaande Artikel n. 410. Deze dingen zijn aangevoerd opdat men wete dat met de Rots in den tegengestelden zin het valse in het algemeen wordt aangeduid; welke betekenis van de rots is vanwege de overeenstemming, zoals kan vaststaan uit de schijnbaarheden en de aanschouwbare dingen in de geestelijke Wereld, waar allen wonen volgens de overeenstemmingen van de innerlijke dingen die van hun gemoed en leven zijn; en daarom wonen zij die in de wijsheid en in het inzicht zijn omdat zij in de liefde tot den Heer en in de liefde jegens den naaste zijn, en vandaar in de geestelijke aandoening van het ware, op bergen en heuvelen uit humus, waar paradijzen, tuinen, rozenbedden, en groenlanden

zijn; doch zij die in het geloof der leerstellige dingen hunner Kerk zijn en in enige naastenliefde, wonen op rotsen, waar velden zijn waarop enige heesters en enige bomen, en grasachtige vlakten zijn; zij echter die in het geloof-alleen, zoals het wordt geheten, zijn geweest ten aanzien van de leer en ten aanzien van het leven, en vandaar in de valse dingen des geloofs en de boze dingen des levens, wonen binnen de rotsen, in holen en cellen daar. Deze betekenis van de Rots is vanwege de gezegde overeenstemming: doch de betekenis van de rots vanwege haar hardheid is in deze plaatsen; bij Jeremia: *“Zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan de rots”*, v: 3; bij Ezechiël: *“Zoals een diamant harder dan een rots heb Ik uw voorhoofd gesteld; vrees niet”*, III: 9; bij Job: *“Dat zij met een ijzeren en loden griffie voor altoos in de rots worden ingesneden”*, XIX: 24; bij Jesaja: *“De hoeven hunner paarden worden zoals een rots geacht”*, v: 28; dat de hardheid wordt uitgedrukt met een rots, is eveneens vanwege de overeenstemming van de rots met het ware vanuit het goede; want het ware vanuit het goede heeft alle macht, zoals boven is gezegd; doch wanneer het ware optreedt tegen het valse vanuit het boze, dan wordt het goede verzwakt, en het overblijvende ware treedt hard op, volgens die dingen boven bij Ezechiël: *“Zoals een diamant harder dan een rots heb Ik uw voorhoofd gesteld”*; en eveneens is het ware zonder het goede hard, doch nochtans breekbaar. Maar deze dingen die over de Rotsen zijn aangevoerd, zullen uitvoeriger worden toegelicht door de dingen die aangaande de betekenis van de Stenen in hetgeen volgt zullen worden gezegd.

412. En verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit, en van den toorn des Lams; dat dit betekent opdat zij niet afgrijselijke dingen lijden door den invloed van het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer, staat vast uit de betekenis van verbergt ons, wanneer het wordt gezegd door hen bij wie de goede en de ware dingen der Kerk zijn teloor gegaan door de boze dingen des levens en de valse dingen daaruit, opdat zij niet afgrijselijke dingen lijden, waarover aanstonds; uit de betekenis van: *“van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit”*, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede in den Hemel; dat het aangezicht, wanneer het den Heer betreft, de Goddelijke Liefde is vanuit dewelke het Goddelijk Goede in den Hemel is, zal vaststaan uit de plaatsen in het Woord die straks zullen worden aangevoerd; en dat Hij Die op den Troon zit, de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Goede in den Hemel, zie men boven, n. 297, 343; en uit de betekenis van den toorn des Lams, zijnde de nederwerping in de hel door den invloed van het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; dat de toorn van Jehovah of van den Heer dit betekent, kan vaststaan uit de

plaatsen in het Woord die in het volgende Artikel moeten worden aangevoerd. Bovendien, dat onder Hem Die op den Troon zit, en onder het Lam, de Allene Heer wordt verstaan, onder Hem Die op den Troon zit, de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het Lam de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men boven, n. 297, 343: dat gezegd wordt de toorn des Lams, is niet dat de Heer, Die onder Hem Die op den Troon zit, en onder het Lam wordt verstaan, vertoorn is; Hij is immers het Goddelijk Goede Zelf en Dit kan niet vertoorn zijn, de toorn immers valt niet in het Goede Zelf, maar het wordt aldus gezegd in den zin der letter des Woords, om oorzaken waarover elders zal worden gehandeld; hier zal slechts worden getoond dat het aangezicht van Jehovah of van den Heer de Goddelijke Liefde betekent, en daaruit het Goddelijk Goede in den Hemel en in de Kerk; en dat in den tegengestelden zin onder het aangezicht tegen iemand stellen, en onder het aangezicht verbergen en verhelen, iets eenders wordt verstaan als onder de ontsteking en den toorn; voorts dat onder het aangezicht, wanneer het den mens betreft, de innerlijke dingen worden verstaan welke van diens gemoed en aandoening zijn, in den enen en den anderen zin: dat het aangezicht, wanneer het Jehovah of den Heer betreft, de Goddelijke Liefde en vandaar het Goddelijk Goede betekent, staat vast uit deze volgende plaatsen; bij David: *“Laat Uw aangezichten schijnen over Uw knecht, behoud mij terwille van Uw goedertierenheid”*, Psalm xxxi: 17; de aangezichten doen schijnen [*illuminare*] betekent verlichten [*illustrare*] met het Goddelijk Ware vanuit de Goddelijke Liefde; dat dit wordt aangeduid met de aangezichten doen schijnen, is omdat het Goddelijk Ware hetwelk voortgaat uit den Heer als de Zon in den engellijken Hemel, alle licht daar geeft, en eveneens de gemoederen der Engelen verlicht, en hen met wijsheid vervult; en daarom betekent het aangezicht des Heren in den eigenlijken zin de Zon van den engellijken Hemel, want de Heer verschijnt aan de Engelen der innerlijke Hemelen als Zon, en dit vanwege Zijn Goddelijke Liefde; want de liefde in de Hemelen verschijnt, wanneer zij zich voor ogen vertoont, als een vuur, de Goddelijke Liefde echter als Zon; vanuit die Zon gaat zowel warmte als licht voort; en die Warmte is het Goddelijk Goede, en dat Licht is het Goddelijk Ware: uit deze dingen kan vaststaan dat met: *“Laat Uw aangezichten schijnen over Uw knecht”*, wordt aangeduid verlichten met het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; en daarom ook wordt eraan toegevoegd: *“Behoud mij terwille van Uw goedertierenheid”*; de goedertierenheid is van het Goddelijk Goede: maar over de Zon in den engellijken Hemel, en over de Warmte en het Licht daaruit, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, over

de Zon daar, n. 116 tot 125; en over de Warmte en het Licht daaruit, n. 126 tot 140. Bij denzelfde: “*Velen zeggen: Wie zal ons het goede tonen; verhef Gij over ons het licht Uwer aangezichten, o Jehovah*”, Psalm IV: 7: bij denzelfde: “*Jehovah, in het licht Uwer aangezichten zullen zij wandelen*”, Psalm LXXXIX: 16: bij denzelfde: “*God, voer ons weder, en doe Uw aangezichten lichten, opdat wij behouden worden*”, Psalm LXXX: 4, 8, 20: en bij denzelfde: “*God erbarme Zich onzer, en Hij zegene ons; Hij late Zijn aangezichten aan ons schijnen*”, Psalm LXVII: 2; onder het licht der aangezichten van Jehovah of van den Heer wordt het Goddelijk Ware vanuit de Goddelijke Liefde verstaan, zoals boven, en daaruit het inzicht en de wijsheid; want vanuit het Goddelijk Ware of vanuit het Goddelijk Licht in de Hemelen is alle inzicht en wijsheid, zowel voor de Engelen als voor de mensen; vandaar wordt met de aangezichten laten schijnen aan ons, met over ons het licht Uwer aangezichten verheffen, en met Uw aangezichten doen lichten, in die plaatsen aangeduid verlichten in het Goddelijk Ware, en begiftigen met inzicht en wijsheid. Iets eenders wordt aangeduid in de Zegening van de zonen Israëls, bij Mozes: “*Jehovah zegene u en behoede u; Jehovah late Zijn aangezichten over u schijnen en erbarme Zich uwer; Jehovah verheffe Zijn aangezichten over u en geve u vrede*”, Num. VI: 24, 25, 26; met de aangezichten laten schijnen en Zich erbarmen, wordt aangeduid verlichten met het Goddelijk Ware en begiftigen met inzicht en wijsheid; en met de aangezichten verheffen en vrede geven, wordt aangeduid vervullen met het Goddelijk Goede en begiftigen met liefde; het ene en het andere moet er zijn opdat de mens wijs zij; allen immers, hoevelen het er ook zijn in de geestelijke Wereld, worden beschenen door het Licht dat uit den Heer als Zon is; maar nochtans worden die alleen inzichtsvol en wijs, die tegelijk in de liefde zijn, aangezien het goede hetwelk der liefde is, het ware opneemt; zij worden immers verbonden omdat zij samenstemmen en elkander wederzijds liefhebben; en daarom zien alleen diegenen de Zon in den Hemel, die in de liefde zijn; de overigen slechts het licht; van Zich erbarmen, hetgeen wordt gezegd van het doen schijnen der aangezichten, wordt in het Woord ook gesproken met betrekking tot het ware; en van den vrede, welke wordt gezegd van de verheffing der aangezichten, wordt gesproken met betrekking tot het goede. Aangezien de Goddelijke Liefde des Heren als Zon in den Hemel verschijnt, en daaruit het Licht daar is, *blonk derhalve, toen de Heer van gedaante was veranderd voor Petrus, Jacobus en Johannes, Zijn aangezicht zoals de Zon; en werden Zijn bekleedselen zoals het Licht*, Matth. XVII: 2: en eveneens toen Hij gezien werd door Johannes *flitste Zijn aangezicht zoals de Zon in haar macht*, Apoc. I: 16; met de bekleedselen die zoals het Licht werden, wordt het

Goddelijk Ware aangeduid, want de bekleedselen betekenen in het Woord het ware, en dit ter oorzaak hiervan, dat alle Engelen door den Heer worden bekleed volgens de opneming van het Goddelijk Ware; hun klederen zijn eveneens vanuit het Licht des Hemels, vandaar glanzend en blank, en het Licht des Hemels is, als gezegd, het Goddelijk Ware; daaruit staat vast, vanwaar het is, dat de bekleedselen des Heren toen Hij van gedaante was veranderd, werden zoals het Licht; maar over deze dingen zie men meer in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 177 tot 182; en boven n. 64, 195, 271, 395. Bij Mattheus: *“Jezus zeide van den knaap dien Hij in het midden der Discipelen had gesteld: Ziet toe dat gij niet één van deze kleinen veracht; Ik zeg u dat hun Engelen in de Hemelen altijd zien het aangezicht Mijns Vaders, Die in de Hemelen is”*, XVIII: 10; gezegd wordt dat hun Engelen zien, omdat bij ieder mens geesten en Engelen zijn, en zodanige geesten en Engelen als de mens is; bij de kleine knaapjes [*infantes pueros*] zijn Engelen vanuit den binnensten Hemel; dezen zien de Heer als Zon; zij zijn immers in de liefde tot Hem en in de onschuld; dit wordt in den naasten zin daaronder verstaan dat hun Engelen het aangezicht Zijns Vaders zien; onder het aangezicht des Vaders wordt de Goddelijke Liefde verstaan die in den Heer was, bijgevolg het Goddelijke Zelf, hetwelk Jehovah is, want de Vader was in Hem, en Hij in den Vader, en zij waren één, zoals Hijzelf leert: doch die zelfde woorden betekenen in den zuiver geestelijken zin dat de Heer ten aanzien van Zijn Goddelijk Goede is in het goede der onschuld; dit immers wordt met het kleine knaapje in den geestelijken zin aangeduid, en met het aangezicht des Vaders het Goddelijk Goede des Heren. Aangaande de dienstknechten des Heren, onder wie degenen worden verstaan die in de Goddelijke ware dingen zijn uit hoofde daarvan dat zij in het goede der liefde en der naastenliefde zijn, wordt iets eenders gezegd in de Apocalyps: *“De Troon Gods en des Lams zal in Nova Hierosolyma zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem bedienen, en zij zullen Zijn aangezicht zien”*, XXII: 3, 4; maar aangaande deze dingen zie men de ontvouwing in hetgeen volgt. Bij Jesaja: *“In al hun benauwdheid had Hij benauwdheid, en de Engel Zijner aangezichten heeft hen bevrijd, vanwege Zijn liefde en Zijn mildheid heeft Deze hen verlost, en hen aangenomen, en gedragen al de dagen der eeuwigheid”*, LXIII: 9; daar wordt gehandeld over den Heer, Die de Engel der aangezichten van Jehovah wordt genoemd krachtens het Goddelijk Ware hetwelk vanuit Zijn Goddelijke Liefde is; met den Engel immers wordt in het Woord het Goddelijk Ware aangeduid, weswege ook de Engelen goden worden geheten; men zie boven n. 130, 200, 302; en onder de aangezichten van Jehovah wordt verstaan de Goddelijke Liefde welke in den

Heer is; vandaar wordt ook gezegd: “Vanwege Zijn liefde en Zijn mildheid heeft Deze hen verlost, en hen aangenomen, en gedragen al de dagen der eeuwigheid”; deze dingen zijn der Goddelijke Liefde: de Heer was ten aanzien van Zijn Menselijke het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk Hij met de Hellen heeft gestreden, en door hetwelk Hij dezelve heeft onderjukt; vandaar is het, dat Deze wordt genoemd Engel, zijnde ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke: in dat Hoofdstuk wordt klaarblijkend gehandeld over den Heer, en over de worstelingen van Hem met de Hellen, en over de onderjukking ervan. Bij David: *“Gij verbergt hen in het verborgene Uwer aangezichten voor de verheffingen des mans; Gij versteekt hen in Uw Tent voor den twist der tongen”*, Psalm xxxi: 21; hen verbergen in het verborgene Uwer aangezichten, is in het Goddelijk Goede hetwelk niet verschijnt vóór de anderen; en versteken in Uw Tent, is in het Goddelijk Ware; de verheffingen des mans en de twist der tongen zijn de boze dingen van het valse, en de valse dingen van het boze; verheffingen immers wordt gezegd van de boze dingen, omdat zij der liefde van zich zijn, en de man betekent het ware en het valse; de twist der tongen is het valse van het boze: wat het boze van het valse en het valse van het boze is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 21. Bij denzelfde: *“Gij hebt onze ongerechtigheden vóór U gesteld, ons verborgene in het licht Uwer aangezichten”*, Psalm xc: 8; het licht Uwer aangezichten is het Licht des Hemels uit den Heer als Zon daar; omdat dit Licht het Goddelijk Ware zelf is, vanuit hetwelk alle inzicht en wijsheid is, wordt derhalve al wat in dit Licht komt, geopenbaard hoedanig het is, als op klaarlichten dag; vandaar is het, dat de bozen wanneer zij in dit Licht komen, verschijnen geheel en al hoedanig zij zijn, misvormd en monsterachtig volgens de verborgen boze dingen bij hen; uit deze dingen blijkt, wat er wordt verstaan onder: *“Gij hebt onze ongerechtigheden vóór U gesteld, en ons verborgene in het licht Uwer aangezichten”*. Bij Jeremia: *“Roep deze woorden noordwaarts, en zeg: Keer weder, gij afgekeerde Israël; niet zal Ik Mijn aangezichten over U doen vallen, aangezien Ik Barmhartig ben”*, III: 12; met Mijn aangezichten wordt ook hier de Goddelijke Liefde aangeduid en al het goede dat der liefde is; en met de aangezichten niet doen vallen, wordt aangeduid niet aflaten en ophouden, want wanneer het aangezicht valt, dan wordt er opgehouden met te bezien; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met: *“Niet zal Ik Mijn aangezichten over u doen vallen”*; en daarom wordt er ook gezegd: *“Aangezien Ik Barmhartig ben”*. De barmhartigheid is de Goddelijke Liefde jegens de ellendigen; met: *“Roep tot het noorden”*, wordt aangeduid tot hen die in de valse dingen en daaruit in de boze dingen zijn; en daarom wordt er ook gezegd: *“Keer weder,*

gij afgekeerde Israël”; dat het noorden hen betekent, is omdat zij die in de valse dingen en daaruit in de boze dingen zijn, in de noordelijke windstreek in de geestelijke Wereld wonen; over de valse dingen en de boze dingen daaruit, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA n. 21. Dat *de Broden op de Tafel in den Tabernakel broden der aangezichten werden gebeten, en de Tafel zelf Tafel der aangezichten*, Exod. xxv: 30; Num. iv: 7, was omdat met de Broden daar evenzeer als met de aangezichten van Jehovah het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde werd aangeduid; men zie DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 212, 213, 218. Aangezien met de aangezichten van Jehovah of van den Heer wordt aangeduid het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware uitgaande en voortgaande vanuit Zijn Goddelijke Liefde, worden derhalve eveneens met de aangezichten van Jehovah de Innerlijke dingen van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst aangeduid, want in de innerlijke dingen ervan is hetzelfde; de Uiterlijke dingen van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst, zijn slechts de uitwerkingen en de werken daaruit: de Innerlijke dingen van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst, worden aangeduid met de aangezichten van Jehovah zien, zoeken, en smeken, bij Jesaja: “*Wat is Mij de veelheid der slachtoffers, wanneer gij zult gekomen zijn om te zien de aangezichten van Jehovah*”, i: 11, 12. Bij Zacharia: “*De bewoners der ene zullen tot de andere gaan, al zeggende: Laat ons al gaande gaan, om de aangezichten van Jehovah te smeken, en om te zoeken Jehovah Zebaoth: zo zullen vele volken en talrijke natiën komen om te zoeken Jehovah Zebaoth in Hierosolyma, en om te smeken de aangezichten van Jehovah*”, viii: 21, 22. Bij David: “*Tot U heeft mijn hart gezegd: Zoek Mijn aangezichten; Uw aangezichten, o Jehovah, zoek ik*”, Psalm xxvii: 8. Bij denzelfde: “*Laat ons jubelen tot de Rots onzes heils, laat ons komen voor de aangezichten van Hem in belijdenis*”, Psalm xcvi: 1, 2. Bij Malachia: “*Smeeft de aangezichten Gods, opdat Hij Zich onzer erbarme*”, i: 9. Bij David: “*Mijn ziel dorst naar God, den levenden God; wanneer zal ik gekomen zijn opdat ik worde gezien door de aangezichten Gods; verwacht God, want nog zal ik Hem belijden; heilen zijn Zijn aangezichten*”, Psalm xlii: 3, 6; in deze plaatsen worden onder de aangezichten van Jehovah en van God of van den Heer, verstaan de innerlijke dingen van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst, omdat in dezelve het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware is, aldus de Heer zelf; en Hij is in de Uitwendige dingen vanuit dezelve, en niet in de Uitwendige dingen, namelijk van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst, zonder dezelve. Omdat allen die naar Hierosolyma gingen tot de Feesten, zulke dingen met zich moesten aandragen die van den eredienst waren, en alle eredienst is

vanuit de innerlijke dingen, welke des harten en des geloofs zijn, en deze dingen worden aangeduid met de gaven die aan den Heer zouden worden geofferd, werd het derhalve bevolen dat een ieder enige gave zou offeren; hetgeen daaronder wordt verstaan *dat Mijn aangezichten niet ledig zullen worden gezien*, Exod. xxiii: 15. De Innerlijke dingen van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst, worden ook aangeduid met deze dingen bij Mozes: *“Jehovah sprak tot Mozes: Mijn aangezichten zullen gaan, totdat Ik u rust zal hebben gegeven: toen zeide Mozes: Indien Uw aangezichten niet gaan, doe ons van hier niet opklimmen”*, Exod. xxxiii: 14, 15; dit is gezegd tot Mozes, omdat bij die natie het Woord moest worden geschreven, en eveneens in de Historische dingen des Woords aangaande die natie, omdat bij haar de Kerk moest worden ingesteld, welke een uitbeeldende Kerk zou zijn, bestaande in uitwendige dingen die overeenstemden met de inwendige dingen; terwille hiervan wordt er gezegd dat “Mijn aangezichten zullen gaan”; over welke dingen men meer zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10567, 10568, waar zij zijn ontvouwd. Maar omdat die natie alleen in de uitwendige dingen van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst was, en in het geheel niet in de inwendige dingen, werd het derhalve niet aan Mozes gegeven om het aangezicht des Heren te zien, maar alleen den rug, volgens deze dingen bij Mozes: *“Mozes zeide: Toon mij, ik bid U, Uw heerlijkheid; en Hij zeide tot hem: Ik zal al Mijn goede vóór u doen voorbijgaan, en Ik zal den Naam van Jehovah vóór u afroepen; niet zult gij Mijn Aangezichten kunnen zien, omdat niet zal de mens Mij zien en leven: Ik zal u stellen in een gat der rots en Ik zal u met Mijn hand overdekken totdat Ik zal zijn voorbijgegaan; en wanneer Ik Mijn hand zal hebben verwijderd, zo zult gij Mijn achtergelegen dingen zien, doch Mijn aangezichten zullen niet worden gezien”*, Exod. xxxiii: 18 tot 23; hier beeldde Mozes die natie uit, zodanig als zij is ten aanzien van het verstand van het Woord, en vandaar ten aanzien van de Kerk en den Eredienst, namelijk dat zij alleen in Uitwendige dingen is zonder de Inwendige dingen. De Uitwendige dingen werden uitgebeeld en aangeduid door de achtergelegen dingen van Jehovah, welke door Mozes werden gezien, en de Inwendige dingen door de vooraangelegen dingen en door het aangezicht; dat de Inwendige dingen die aan de Uitwendige dingen van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst in zijn, niet werden gezien en ook niet konden worden gezien door die natie, werd daardoor uitgebeeld en aangeduid dat Mozes was gesteld in een gat der rots, en door de overdekking van de hand totdat Jehovah was voorbijgegaan; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10573 tot 10584. Bovendien zijn de aangezichten van

Jehovah of van den Heer, omdat zij de Inwendige dingen van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst zijn, voornamelijk de Uitwendige dingen waarin de Inwendige dingen zijn, aangezien de Inwendige dingen zich laten schouwen in de Uitwendige dingen, zoals de Inwendige dingen van den mens in zijn aangezicht en gelaatstrekken; maar de Joodse natie was zodanig, dat zij slechts de Uitwendige dingen beschouwde, en in het geheel niet de Inwendige; en de Uitwendige dingen beschouwen en niet tevens de Inwendige dingen, of de Uitwendige zonder de Inwendige, is als het ware de nabootsing van een mens beschouwen, welke zonder leven is; doch de Uitwendige dingen beschouwen en tevens de Inwendige dingen, of de Uitwendige uit de Inwendige, is als het ware een levend mens beschouwen; dit dus is in den eigenlijken zin het aangezicht van Jehovah zien, of Zijn aangezichten smeken, in de boven aangevoerde plaatsen. Aangezien de Inwendige dingen van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst, in de Uitwendige dingen verschijnen, of zich zichtbaar vertonen in de Uitwendige dingen, vergelijkenderwijs zoals de Inwendige dingen van den mens in het aangezicht, zo blijkt, wat er in den inwendigen zin wordt aangeduid met Jehovah of den Heer zien van aangezicht tot aangezicht, in deze volgende plaatsen; bij Mozes: *“Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en toch is mijn ziel behouden”*, Gen. xxxii: 30; deze dingen zeide Jakob nadat hij had geworsteld met God, Die hem als Engel was verschenen. In het Boek der Richteren: *“Gideon zeide: Ik heb den Engel van Jehovah gezien van aangezicht tot aangezicht; en Jehovah zeide tot hem: Vrede zij u, wil niet vrezen, gij zult niet sterven”*, vi: 22, 23; desgelijks Manoach en zijn echtgenote, Richt. xiii: 21, 22, 23. En over het Israëlietische volk: *“Van aangezicht tot aangezicht sprak Jehovah met u van den berg af uit het midden des vuurs”*, Deut. v: 4; over welke zaak uitvoeriger aldus wordt gezegd: *“Jehovah heeft doen zien Zijn heerlijkheid en Zijn grootheid, en Zijn stem hebben wij gehoord uit het midden des vuurs: op dezen dag hebben wij gezien dat God spreekt tot den mens en hij levend blijft”*, Deut. v: 24. En aangaande Mozes: *“Jehovah sprak tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals de man spreekt tot zijn genoot”*, Exod. xxxiii: 11; Deut. xxxiv: 10. Doch men moet weten, dat niet enig mens, zelfs niet enig Engel, het aangezicht des Heren kan zien, aangezien het de Goddelijke Liefde is; en niemand houdt de Goddelijke Liefde uit, zodanig als zij in zich is; het aangezicht des Heren zien immers zou zijn zoals het oog binnenlaten in het vuur zelf der Zon; vandaar immers zou het terstond vergaan; zodanig is eveneens de Goddelijke Liefde des Heren in zich beschouwd; deswege verschijnt de Heer aan hen die in de innerlijke Hemelen zijn als Zon, en die Zon is omgeven van vele stralende

cirkels, welke cirkels inwikkelingen zijn de ene na den anderen, opdat de Goddelijke Liefde getemperd en gematigd voortga tot de Engelen in den Hemel, en zo de Engelen haar uithouden; deswege verschijnt de Heer als Zon alleen aan de Engelen van de hogere Hemelen, doch verschijnt Hij aan de Engelen der lagere Hemelen slechts als Licht, en aan de overigen als Maan: doch nochtans verschijnt de Heer in den Hemel aan de Engelen, maar dan onder een engelijken vorm; Hij vervult immers een Engel met Zijn gezicht en zo met Zijn aanwezigheid uit de verte, en dit in verschillende plaatsen, doch overal aangepast aan het goede der liefde en des geloofs bij hen waar Hij verschijnt; aldus is de Heer gezien door Gideon, en door Manoach en diens echtgenote, voorts door Mozes en door het Israëlietische volk; dit dus is het, wat wordt verstaan onder Jehovah zien van aangezicht tot aangezicht, en onder Jehovah zien en niet sterven: dat het aangezicht zelf, ten aanzien van de innerlijke dingen, welke van Zijn Goddelijke Liefde zijn, niet was gezien, blijkt duidelijk hieruit dat tot Mozes werd gezegd dat *niemand het aangezicht van Jehovah kan zien en leven*, Exod. xxxiii: 20; en nochtans wordt er toch gezegd dat zij Jehovah van aangezicht tot aangezicht hebben gezien; waaruit duidelijk blijkt, dat de aangezichten van Jehovah zien in de boven aangevoerde plaatsen betekent Hem zien in de innerlijke dingen van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst, hetgeen toch is Hem zien in de Uitwendige dingen uit de Inwendige dingen. Dat de Joodse natie is geweest in de Uitwendige dingen van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst, zonder de Inwendige dingen, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248: wat het Uitwendige zonder het Inwendige is, en wat het Uitwendige waarin het Inwendige is, n. 47 daar. Dat de Joodse natie zodanig is geweest, werd ook daardoor uitgebeeld en aangeduid *dat zij het aangezicht des Heren oversluiserden, hetzelfde sloegen, en op hetzelfde spuwden*, Matth. xxvi: 67; Markus xiv: 65; Lukas xxii: 64; want alle dingen die in het Woord worden vermeld aangaande het Lijden des Heren, beelden uit en betekenen verborgenheden des Hemels en der Kerk, en in het bijzonder hoedanig de Joden zijn geweest ten aanzien van het Woord, de Kerk, en den Eredienst; dat het zo is, zie men boven in n. 64, 83, 195 einde. Uit de dingen die tot dusver zijn ontvouwd, kan men weten wat het aangezicht van Jehovah of van den Heer betekent, namelijk de Goddelijke Liefde en al het Goede in den Hemel en in de Kerk daaruit; vanuit dit kan men ook weten wat wordt aangeduid met de aangezichten verbergen of versteken, waar het Jehovah of den Heer betreft, zijnde namelijk den mens in zijn eigene achterlaten, en vandaar in de boze en de valse dingen die vanuit zijn eigene opwellen; want de mens in zich

beschouwd is niets anders dan het boze en daaruit het valse, en van dezelve wordt hij door den Heer afgehouden opdat hij in het goede zij, hetgeen geschiedt door een verheffing uit het eigene; daaruit kan vaststaan dat met de aangezichten verbergen en versteken, wanneer het den Heer betreft, wordt aangeduid in de boze en de valse dingen achterlaten; zoals in deze volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Vanwege al hun boosheid heb Ik Mijn aangezichten van deze stad verstoken”*, xxxiii: 5. Bij Jesaja: *“Uw zonden hebben de aangezichten Gods van u verborgen, zodat Hij niet heeft gehoord”*, lix: 2. Bij Ezechiël: *“Ik zal Mijn aangezichten van hen afwenden, opdat zij Mijn verborgenheid ontwijden, en in dezelve de geweldenaars komen, en dezelve ontwijden”*, vii: 22. Bij denzelfde: *“De natiën zullen bekennen dat vanwege hun ongerechtigheid de zonen Israëls in gevangenschap zijn beengestaan, en Ik derhalve Mijn aangezichten van hen heb verborgen”*, xxxix: 23. Inde Klaagliederen: *“Het aangezicht van Jehovah heeft hen verdeeld; Hij zal hen voortaan niet aanzien”*, iv: 16. Bij Micha: *“Jehovah zal Zijn aangezichten van hen versteken, gelijk als zij hun werken boos hebben gemaakt”*, iii: 4. Bij David: *“Gij hebt Uw aangezichten verborgen, ik was verbijsterd”*, Psalm xxx: 8. Bij denzelfde: *“Waarom verbergt Gij Uw aangezichten, vergeet Gij onze ellende en onze onderdrukking”*, Psalm xlv: 25. Bij denzelfde: *“Verbergt Gij Uw aangezichten, zij worden verbijsterd; verzamelt Gij hun geest, zij blazen den laatsten adem uit, en tot hun stof keren zij weder”*, Psalm civ: 29. Bij Mozes: *“Mijn toorn zal ontsteken tegen het volk te dien dage, en Ik zal hen verlaten, en Ik zal Mijn aangezichten van hen versteken; door te versteken zal Ik Mijn aangezichten te dien dage versteken vanwege al het boze dat zij hebben gedaan”*, Deut. xxxi: 17, 18. Bij denzelfde: *“Ik zal Mijn aangezichten van hen versteken; een geslacht van verdraaiingen zijn zij”*, Deut. xxxii: 20. Bij Jesaja: *“Ik zal Jehovah verwachten, hoewel Hij Zijn aangezichten van het huis Jakobs verbergt”*, viii: 17. Bij David: *“Hoelang, o Jehovah, zult Gij mij vergeten; hoelang zult Gij Uw aangezichten van mij versteken”*, Psalm xiii: 2. Bij denzelfde: *“Verberg Uw aangezichten niet van mij, verwerp niet in toorn Uw knecht”*, Psalm xxvii: 8, 9. Bij denzelfde: *“Verberg de aangezichten niet van Uw knecht, omdat mij bange is; haast U, antwoord mij”*, Psalm lxix: 18. Bij denzelfde: *“Waarom, o Jehovah, verlaat Gij mijn ziel, verbergt Gij Uw aangezichten van mij”*, Psalm lxxxviii: 15. Bij denzelfde: *“Verberg Uw aangezichten niet van mij, ten dage waarop mij bange is”*, Psalm cii: 3. Bij denzelfde: *“Antwoord mij, o Jehovah, verberg Uw aangezichten niet van mij, en ik gelijk worde aan hen die in den kuil nederdalen”*, Psalm cxliii: 7. Bij Ezechiël: *“Wanneer Ik de zonen Israëls zal hebben verzameld op hun land, dan zal Ik niet langer Mijn aangezichten van hen verbergen, omdat*

Ik Mijn geest zal uitgieten op de zonen Israëls”, xxxix: 28, 29. Bij David: “*Hij heeft niet veracht noch verfoeid de ellende Israëls, noch Zijn aangezichten van hem verborgen; maar wanneer hij tot Hem heeft geroepen, heeft Hij verhoord*”, Psalm xxii: 25. Gezegd wordt in deze plaatsen dat Jehovah, dat is, de Heer, Zijn aangezichten versteekt en verbergt vanwege de ongerechtigheden en de zonden, en dat Hem wordt verzocht om dezelve niet te verstecken en te verbergen, terwijl Hij toch nooit versteekt en verbergt, namelijk Zijn Goddelijk Goede en Zijn Goddelijk Ware; de Heer immers is de Goddelijke Liefde zelf en de Barmhartigheid zelf, en Hij wil het heil van allen; en daarom is Hij tegenwoordig bij allen en elk afzonderlijk, ook bij hen die in ongerechtigheden en zonden zijn; door welke tegenwoordigheid Hij hun het vrije geeft om Hem op te nemen, dat is, het ware en het goede uit Hem; en daarom, indien zij vanuit het vrije willen, nemen zij ook op; de oorzaak dat het vanuit het vrije is, is deze dat de goede en de ware dingen mogen blijven bij den mens, en bij hem mogen zijn zoals van hemzelf; hetgeen immers de mens vanuit het vrije doet, dit doet hij vanuit aandoening, want al het vrije is der aandoening; de aandoening is ook de wil van hem; en daarom, hetgeen wordt opgenomen in het vrije of vanuit de aandoening des menschen, dit treedt zijn wil binnen en blijft aan; dat het dan aanblijft, is omdat de wil de mens zelf is, want in dien zetelt zijn leven primair, doch in de denking of in het verstand secundair; dit dus is de oorzaak, dat de mens het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware moet opnemen, met welke de Heer altijd tegenwoordig is; dit wordt eveneens verstaan onder: “*Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal hebben gehoord, en de deur zal hebben opengedaan, Ik zal binnentreden tot hem en Ik zal avondmalen met hem*”, Apoc. iii: 20: wanneer echter de mens vanuit het vrije het boze verkiest, dan sluit hij voor zich de deur [*ostium*, feitelijk innerlijke deur of binnendeur, zie h.v. 1357] toe, en zo laat hij niet het goede en het ware toe dat uit den Heer is; en daarom schijnt de Heer dan als afwezig; vanwege dezen schijn is het, dat gezegd wordt dat de Heer Zijn aangezichten versteekt en verbergt, hoewel Hij ze niet versteekt en verbergt: bovendien keert zich de mens dan ten aanzien van zijn geest van den Heer af, weswege hij niet het goede doorvat noch het ware ziet dat uit den Heer is; vandaar schijnt het ook, alsof de Heer hem niet ziet, terwijl Hij toch alle en de afzonderlijke dingen van hem ziet; vanwege dezen schijn is het ook, dat er wordt gezegd Zijn aangezichten verstecken en verbergen, ja zelfs dat er wordt gezegd Zijn aangezichten tegen hen stellen en geven, voorts dat Hij hen met den nek en niet met de aangezichten aanziet, zoals in de volgende plaatsen; bij Jeremia: “*Ik heb Mijn aangezichten gesteld tegen deze stad ten boze*

en niet ten goede”, XXI: 10. Bij denzelfde: *“Ik stel Mijn aangezichten tegen u ten boze, om gans Jehudah uit te roeien*”, XLIV: 11. Bij Ezechiël: *“Ik zal Mijn aangezichten geven tegen dien man, en Ik zal hem verwoesten, en Ik zal hem uitroeien uit het midden Mijns volks*”, XIV: 7, 8. Bij denzelfde: *“Ik zal Mijn aangezichten tegen hem geven; dat zij van het vuur uitgaan, en het vuur zal hen verteren, wanneer Ik Mijn aangezichten tegen hen zal hebben gesteld*”, XV: 7. Bij Mozes: *“Wie enig bloed zal hebben gegeten, Ik zal Mijn aangezichten geven tegen deze ziel, en Ik zal haar uitroeien*”, Levit. XVII: 10. Bij Jeremia: *“Zoals een oostenwind zal Ik hen verstrooien voor den vijand, met den nek en niet met het aangezicht zal Ik hen aanzien*”, XVIII: 17. Dat het de mens is die zijn aangezichten stelt en geeft tegen den Heer, en dat hij zich van den Heer afkeert, weswege hem het boze gewordt, staat ook vast uit het Woord, zoals bij Jeremia: *“Zij hebben Mij den nek toegekeerd, en niet de aangezichten*”, XXXII: 33. Bij denzelfde: *“Zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan een rots, zij hebben geweigerd weder te keren*”, V: 3. Bij denzelfde: *“Zij zijn heengegaan in hun raadslagen, in de verharding van hun boos hart, en zij zijn achterwaarts geworden, en niet voorwaarts*”, VII: 24. En bij Jesaja: *“Uw zonden hebben de aangezichten Gods van u verborgen*”, LIX: 2: dat de bozen hun aangezicht van den Heer afkeren, geschiedt niet ten aanzien van het aangezicht van het lichaam, maar ten aanzien van het aangezicht van hun geest; de mens kan zijn aangezicht keren waarheen het hem maar belijft, aangezien hij in een vrijen staat is om zich te keren of naar den Hemel, of naar de hel; en eveneens is het aangezicht des mensen geleerd om te liegen ten einde zich een schijn te geven voor de wereld; wanneer echter de mens een geest wordt, hetgeen terstond na den dood geschiedt, dan keert hij die in de boze dingen heeft geleefd, het aangezicht geheel en al van den Heer af; zoals kan vaststaan uit hetgeen in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL in n. 17, 123, 142, 144, 145, 151, 153, 251, 272, 511, 552, 561 is gezegd en getoond; dit dus wordt daaronder verstaan dat zij Mij den nek hebben toegekeerd, en niet het aangezicht, en daaronder dat zij achterwaarts en niet voorwaarts zijn geworden. Aangezien hun dan het boze der straf en de hel gewordt, wordt derhalve door hen die zich hebben afgekeerd, gemeend dat dit uit den Heer is, en dat Hij hen met een hard aangezicht aanziet, en hen in de Hel werpt, en straft, geheel zoals een mens die in toorn is, terwijl toch de Heer nooit iemand anders aanziet dan vanuit de liefde en de barmhartigheid; vanwege dien schijn worden ook deze dingen in het Woord gezegd; bij Jesaja: *“Wanneer wij de vreselijke aangezichten niet verwachten; vóór U zullen de bergen vervloeien*”, LXIV: 3. Bij David: *“Zij is verbrand door het vuur, afgesneden; van*

het schelden Uwer aangezichten zijn zij vergaan”, Psalm LXXX: 17. Bij denzelfde: *“De aangezichten van Jehovah tegen hen die het boze doen, om uit te roeien van de aarde hun gedachtenis”*, Psalm XXXIV: 17. Bij Mozes: *“Zie, Ik zend een Engel vóór u; hoed u voor de aangezichten van Hem, omdat Hij ulieder overtreding niet zal verdragen”*, Exod. XXIII: 20, 21; bij Ezechiël: *“Ik zal u leiden in de woestijn der volken, en Ik zal met u rechten van aangezicht tot aangezicht”*, xx: 35. Bij Mozes: *“Wanneer de ark voorttrok, zeide Mozes: Sta op, Jehovah, laat Uw vijanden [inimici, letterlijk onvrienden] verstrooid worden, en Uw haters vluchten vóór Uw aangezichten”*, Num. x: 35. In de Apocalyps: *“Ik zag een hogen en grootsen Troon, en Hem Die daarop zat, van Wiens aangezicht de aarde en de Hemel wegvlood”*, xx: 11. Deze dingen nu zijn gezegd over de betekenis van het aangezicht, waar het Jehovah of den Heer betreft; doch het aangezicht betekent waar het den mens betreft, den animus en de aandoening van hem, bijgevolg de innerlijke dingen die van zijn gemoed zijn; en dit omdat de animus en de aandoeningen, of de innerlijke dingen die van des mensen gemoed zijn, zich zichtbaar vertonen in het aangezicht; waarvandaan het is dat het aangezicht de aanwijzer van den animus wordt genoemd; het aangezicht [*facies*] is eveneens de beeltenis van de innerlijke dingen van den mens; het beeldt immers dezelve uit, en de gelaatstrekken [*vultus*] ervan stemmen daarmede overeen. Dat met de aangezichten, waar het den mens betreft, de aandoeningen van verschillend geslacht worden aangeduid, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zij zeggen: Treedt terug van den weg, doet afbuigen van het pad, doet ophouden van onze aangezichten den Heilige Israëls”*, xxx: 11; doen ophouden van onze aangezichten den Heilige Israëls, betekent van de denking en de aandoening den Heer, aldus al wat der Kerk is; de Heilige Israëls is de Heer; terugtrekken van het ware en goede der Kerk, hetwelk uit den Heer is, en in hetwelk de Heer is, wordt aangeduid met: *“Treedt terug van den weg, doet afbuigen van het pad”*; de weg en het pad zijn het ware en het goede der Kerk. In de Klaagliederen: *“De aangezichten der priesters hebben zij niet aangenomen, en over de ouden hebben zij zich niet ontfermd”*, iv: 16. En elders: *“De vorsten zijn door hun hand opgehangen, de aangezichten der ouden zijn niet geëerd geweest”*, Klaagl. v: 12; de aangezichten der priesters niet aannemen, betekent van geen waarde achten de goede dingen der Kerk, welke der liefde en des geloofs zijn; de priesters immers beeldden den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Goede, en vandaar betekenden zij het goede der Kerk; en de aangezichten alle dingen ervan, welke betrekking hebben op de liefde en het geloof; de aangezichten der ouden niet eren, betekent alle dingen der wijsheid niets waard maken; de

ouden betekenen de wijsheid, en de aangezichten alle dingen ervan, omdat zij innerlijke dingen zijn; de vorsten opgehangen door hun hand, betekent dat alle inzicht is verworpen; de vorsten zijn de primaire dingen vanuit welke het inzicht is. Bij Mozes: *“Jakob zeide aangaande Ezau: Ik zal zijn aangezichten verzoenen met een geschenk gaande vóór mij, en daarna zal ik zijn aangezichten zien; misschien zal hij mijn aangezichten aannemen”*, Gen. xxxii: 20; zijn aangezichten verzoenen, betekent zijn animus vangen; daarna zijn aangezichten zien, betekent bekennen van hoedanige gezindheid hij is; misschien zal hij mijn aangezichten aannemen, betekent misschien zal hij mij met een goedgunstige gezindheid opnemen; de aangezichten aannemen is vanuit de aandoening iemand wel willen. Bij denzelfde: *“Gij zult het gericht niet buigen, gij zult de aangezichten niet erkennen, noch geschenk aannemen”*, Deut. xvi: 19; de aangezichten niet erkennen, betekent niet van een bereidwillige gezindheid zijn jegens de meerderen, de rijken, en de vrienden, meer dan jegens de geringeren, de armen, en de onvrienden [*inimicis*], omdat het gerechte en het rechte moet worden beschouwd zonder enig aanzien des persoons. Bij Malachia: *“Ik heb u verachtelijk en gering gemaakt voor het gehele volk, deswege dat gij Mijn wegen niet houdt, en de aangezichten aanneemt in de wet”*, II: 9; de aangezichten in de wet aannemen, betekent hier iets eenders als boven de aangezichten in het gericht erkennen, namelijk van een bereidwillige gezindheid zijn en de meerderen, de rijken, en de vrienden begunstigen boven de geringeren, de armen, en de onvrienden. Bij Jesaja: *“Wat is ulieden, dat gij het volk verbrijzelt, en de aangezichten der armen vermaalt”*, III: 15; de aangezichten der armen vermalen, betekent de aandoeningen van de ware dingen te leren kennen vernietigen bij hen die in de onwetendheid omtrent het ware zijn en nochtans verlangen onderricht te worden; vermalen betekent vernietigen; de aangezichten betekenen de aandoeningen van de ware dingen te leren kennen, en de armen hen die in de onwetendheid van het ware zijn en verlangen onderricht te worden; deze immers zijn het die geestelijk arm zijn. Bij David: *“De dochter van Tyrus zal een geschenk aanbrenge, de rijken des volks zullen Uw aangezichten smeken; gans heerlijk is de dochter des Konings van binnen; van vlechtsels van goud is haar kleed”*, Psalm xlv: 13, 14; met de dochter des Konings wordt daar de geestelijke aandoening van het ware aangeduid; de dochter van Tyrus betekent de aandoening van de erkenningen van het ware en het goede; met deze dingen verrijkt worden, wordt daarmee aangeduid dat zij een geschenk zal aanbrenge; met de rijken des volks worden de inzichtsvollen aangeduid, en abstract genomen het inzicht van het ware en het goede; met deze dingen begiftigd worden, wordt aangeduid met

Zijn aangezichten smeken; alle dingen immers van het inzicht wonen in de geestelijke aandoening van het ware, welke dus met Zijn aangezichten wordt aangeduid: de overige dingen zie men boven in n. 195 ontvouwd. Bij denzelfde: *“Nog vertrouw ik op Hem, de heilen miner aangezichten, mijn God”*, Psalm XLII: 12; Psalm XLIII: 5; de heilen mijner aangezichten betekenen alle dingen die van binnen zijn, aldus die des gemoeds en der aandoeningen zijn, bijgevolg die der liefde en des geloofs zijn, en omdat deze zaligen, worden zij heilen genoemd. De boze aandoeningen, zijnde de begeerten, worden ook uitgedrukt met aangezichten, omdat zij in de aangezichten verschijnen; want het aangezicht is de uitwendige of natuurlijke vorm van de innerlijke dingen die van den animus en van het gemoed zijn; in de geestelijke wereld maken zij ook één uit; daar is het immers niet geoorloofd andere aangezichten voor te houden dan die welke van de aandoeningen zijn, aldus die overeenstemmen met de innerlijke dingen die van hun gemoed zijn; vandaar is het, dat de Engelen des Hemels van blinkend en bevallig aangezicht zijn, doch de helse geesten van zwart en wanstaltig aangezicht zijn; dat deze dingen eveneens onder de aangezichten worden verstaan, blijkt uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Weeën en smarten grijpen aan, zoals een barende baren zij; zij zijn, de man jegens zijn genoot, verbaasd; aangezichten van vlammen zijn hun aangezichten”*, XIII: 8; daar wordt gehandeld over het Laatste Gericht, wanneer de bozen in hun innerlijke dingen worden binnengelaten; de innerlijke dingen van hen die in de liefde van zich en van de wereld zijn, en daaruit in haten en wraken, worden daaronder verstaan dat aangezichten van vlammen hun aangezichten zijn; zodanig verschijnen ook die; hun martelingen vanwege den invloed van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, worden aangeduid met: *“Weeën en smarten grijpen aan, zoals een barende baren zij”*; hun martelingen worden vergeleken met de weeën en smarten der barenden, om een eendere oorzaak als die in Gen. III: 16, want de boze en de valse dingen worden dan verbonden; als dit geschiedt, grijpen smarten aan wanneer het Goddelijk Goede en Ware invloeit. Bij Ezechiël: *“Zeg tot het woud van het zuiden: De vlam der zware vlam zal niet worden uitgeblust; weswege alle aangezichten in dezelve zullen worden verbrand, van het zuiden tot het noorden toe”*, XX: 47; onder het woud van het zuiden wordt het valse binnen de Kerk verstaan, bijgevolg zij die in de valse dingen daar zijn; de Kerk wordt aangeduid met het zuiden, omdat zij in het licht van het ware kan zijn vanuit het Woord; en het valse vanuit het boze wordt aangeduid met het woud; de verwoesting en de vernietiging van de Kerk door de liefde van het valse vanuit het boze, wordt aangeduid met de vlam der zware vlam, weswege alle

aangezichten zullen worden verbrand; alle aangezichten zijn alle innerlijke dingen van de mensen der Kerk ten aanzien van de aandoeningen van het ware en het goede, en daaruit de denkingen; van het zuiden tot het noorden toe, betekent alle dingen der Kerk van eersten tot laatsten, of de innerlijke en de uiterlijke dingen; het zuiden zijn de innerlijke dingen of de eersten der Kerk; en het noorden zijn de uiterlijke dingen of de laatsten der Kerk; de oorzaak dat die met het zuiden en het noorden worden aangeduid, is deze dat in de geestelijke Wereld in de zuidelijke windstreek degenen zijn die in het licht van het ware vanuit den Heer zijn, en onder hen in de hellen daar zij die in een natuurlijk schijnsel zijn door hetwelk zij zich in de valse dingen hebben bevestigd; en in de noordelijke windstreek zijn zij die in het duistere van het ware uit den Heer zijn, en onder hen in de hellen daar zij die in de valse dingen zijn, maar niet in enig natuurlijk schijnsel door hetwelk zij hun valse dingen hebben bevestigd. Bij Joël: *“Vóór hetzelve sidderen de volken; alle aangezichten hebben zwartheid aangenomen”*, II: 6; daar wordt gehandeld over de boze en de valse dingen die de Kerk verwoesten, en over het Gericht over hen die in dezelve zijn; zij die in de valse dingen zijn, worden aangeduid met de volken die sidderen; hun innerlijke dingen, welke in de valse dingen van het boze zijn, worden aangeduid met de aangezichten die zwartheid hebben aangenomen; de aangezichten zijn de innerlijke dingen, en de zwartheid is het valse van het boze; de helsen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, verschijnen ook zwart in het licht des Hemels. Bij Daniël: *“Aan het uiteinde van hun koninkrijk, wanneer de overtreders tot het toppunt zullen zijn geraakt, zal er een Koning opstaan hard van aangezichten”*, VIII: 23; deze dingen zijn gezegd aangaande de vier hoornen van den bok, waaronder daar vier Koninkrijken worden verstaan; maar onder de Koninkrijken daar worden niet Koninkrijken verstaan maar staten der Kerk; want onder den gietenbok wordt het van de naastenliefde gescheiden geloof verstaan, hetwelk het geloof alleen wordt genoemd; het uiteinde van hun Koninkrijk betekent het einde der Kerk, wanneer er geen geloof is omdat er geen naastenliefde is; wanneer de overtreders tot het toppunt zijn geraakt, betekent wanneer er niet langer het ware en het goede is, maar het valse en het boze; iets eenders wordt met die woorden aangeduid als met: *“Wanneer de ongerechtigheid voleindigd en volledig is”*, waarover boven n. 397; een koning hard van aangezichten, betekent niet het ware maar het valse in hun innerlijke dingen; een koning immers betekent het ware, en in den tegengestelden zin het valse; de aangezichten betekenen de innerlijke dingen; en hard van aangezichten betekent dezelve zonder het goede; waar immers niet het goede is, daar is het

ware hard; want het ware vanuit het goede is zacht, omdat het levend is; en dat ware is nochtans het valse in de innerlijke dingen of in de denking van hen, aangezien zij aangaande hetzelfde niet geestelijk maar stoffelijk denken, omdat zij denken vanuit de lichamelijke en de wereldlijke dingen, en vandaar vanuit de begoochelingen der zinnen. Bij Ezechiël: *“Zonen hard van aangezichten, en verstijfd van hart”*, II: 4; met de zonen hard van aangezichten worden degenen aangeduid die in de ware dingen zonder het goede zijn, en abstract genomen de ware dingen zonder het goede, welke in zich valse dingen zijn, zoals boven is gezegd; en met verstijfd van hart worden degenen aangeduid die het goede niet toelaten, bijgevolg die in het boze zijn, want het boze treedt binnen waar het goede niet kan binnentreden; het hart betekent ook in het Woord het goede der liefde, en het verstijfde hart betekent iets eenders als het stenen hart, namelijk waar niet het goede der liefde wordt toegelaten, doch het vlezen hart waar het wordt toegelaten. Bij Jesaja: *“Hun tong en hun werken zijn tegen Jehovah, om te rebelleren in de ogen Zijner heerlijkheid; de verstijving der aangezichten zal antwoorden tegen hen”*, III: 8, 9; met hun tong en met hun werken, welke tegen Jehovah zijn, wordt de denking en de aandoening aangeduid; met de tong de denking, omdat de tong uitspreekt wat de mens denkt; en met de werken de aandoening, omdat de mens datgene doet wat van zijn aandoening is; deze zijn tegen Jehovah, en rebelleren in de ogen Zijner heerlijkheid, wanneer zij tegen het Goddelijk Goede en tegen het Goddelijk Ware zijn; onder Jehovah immers wordt in het Woord de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede voortgaande vanuit Zijn Goddelijke Liefde, en onder Zijn heerlijkheid wordt het Goddelijk Ware verstaan; tegen dit zijn wordt aangeduid met rebelleren in de ogen Zijner heerlijkheid; de verstijving der aangezichten, welke tegen hen zal antwoorden, betekent de weigering en de niet-toelating van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede in de denkingen en de aandoeningen, welke hun innerlijke dingen zijn. Bij Ezechiël: *“Zie, Ik heb uw aangezichten verstijfd gemaakt tegen hun aangezichten, en uw voorhoofd verstijfd tegen hun voorhoofd”*, III: 8; deze dingen zijn tot den Profeet gezegd, met wien de leer van het ware en goede wordt aangeduid, strijdende tegen de valse en de boze dingen; en daarom wordt met de aangezichten verstijfd tegen hun aangezichten, de verwerping van de valse dingen door de ware dingen aangeduid; en met het voorhoofd verstijfd tegen hun voorhoofd, wordt de verwerping van het boze door het goede aangeduid; de aangezichten immers betekenen de aandoeningen van het ware en de aandoeningen van het valse, en het voorhoofd betekent de aandoening van het goede en de aandoening van het

boze; de aandoening van het ware en het goede wordt verstijfd en zij verhardt aan den buitenkant vanwege den ijver wanneer er voor haar strijd is tegen het valse en het boze; anders drijft ze die niet terug; niet echter aan den binnenkant; daaruit kan vaststaan, hoe die woorden moeten worden verstaan. Aangezien met de aangezichten de innerlijke dingen van den mens worden aangeduid, of de dingen die van zijn denking en aandoening zijn, wordt vandaar ook in de Hebreeuwse taal Innerlijk met een eender woord aangegeven als aangezicht. Aangezien in de Ontvouwingen verschillende dingen zijn gezegd over de aangezichten, die misschien zonder verdere uiteenzetting bezwaarlijk kunnen worden verstaan, zou ik derhalve de dingen daaraan willen toevoegen die over de Aangezichten in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zijn gezegd en getoond, namelijk: Dat het aangezicht tot den overeenstemming van de innerlijke dingen van den mens is gevormd, n. 4791 tot 4805, 5695: aangaande de overeenstemming van het aangezicht en de gelaatstreken met de aandoeningen des gemoeds, n. 1568, 2988, 2989, 3631, 4796, 4797, 4800, 5165, 5168, 9306: dat vandaar de innerlijke dingen uit het aangezicht opblinken, n. 3527, 4066, 4796. Dat het aangezicht één maakte met de innerlijke dingen bij de Ouden, n. 3573, 4326, 5695. Dat het ook één maakt bij de Engelen in den Hemel, en bij de oprechte mensen in de wereld, n. 4796, 4797, 4799, 5695, 8250. Dat de aangezichten van allen in het andere leven zodanig worden als hun innerlijke dingen zijn, 4798, 5695. Ondervindingen aangaande de veranderingen van het aangezicht volgens de innerlijke dingen daar, n. 4796, 6604. Onder den invloed van de innerlijke dingen des gemoeds, of van het verstand en den wil, in het aangezicht en de spieren ervan, n. 3631, 4800. Dat de aangezichten niet één maken met de innerlijke dingen bij de vleiers, de veinzaards, de huichelaars, en de arglistigen, n. 4799, 8250: dat het aangezicht bij hen het heeft aangeleerd oprechte, eerbare, en vrome dingen voor te wenden, n. 4326. Hoe de invloed vanuit de cerebra in het aangezicht in den loop des tijds is veranderd, en daarmede het aangezicht zelf ten aanzien van de overeenstemming met de innerlijke dingen, n. 4326, 8250. Dat het natuurlijke van den mens is zoals een innerlijk aangezicht voor het geestelijk gemoed en het gezicht ervan, n. 5165, 5168. Bovendien zie men hetgeen over de aangezichten is gezegd en getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 46, 47, 48, 142, 143, 144, 457, 458, 459, 553.

413. Omdat de grote dag Zijns toorns is gekomen; dat dit het Laatste Gericht over de bozen betekent, zal vaststaan uit de volgende plaatsen vanuit het Woord; het Laatste Gericht, hetwelk wordt aangeduid met den groten dag, is over de bozen, en eveneens over de goeden; het Gericht over de bozen wordt

genoemd een dag van verontwaardiging, ontsteking, toorn, en wraak; doch het Gericht over de goeden wordt genoemd de tijd van de Komst des Heren, het jaar des welbehagens, het jaar der verlostten, het jaar des heils. Een ieder, zowel de boze als de goede, wordt geoordeeld terstond na den dood, wanneer hij in de geestelijke Wereld binnentreedt, waar hij een leven tot in het eeuwige zal leiden, want dan wordt de mens terstond verwezen of naar den Hemel, of naar de Hel; wie naar den Hemel is verwezen, wordt aan een zeker Gezelschap verbonden, waarin hij daarna zal komen; en wie naar de hel is verwezen, wordt aan het helse Gezelschap verbonden waarin hij daarna zal komen; doch nochtans verloopt een tijd, voordat zij daarheen komen, voornamelijk ter oorzaak hiervan, dat zij mogen worden voorbereid, de goeden opdat van hen de boze dingen worden afgewist die hun aankleven vanwege het lichaam in de wereld, en de bozen opdat hun de goede dingen worden afgenomen die hun aan den buitenkant aankleven uit de leermeesters en den godsdienst, volgens des Heren woorden bij Mattheus: *“Een ieder die heeft, hem zal gegeven worden opdat hij overvloediger hebbe; een ieder die niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem afgenomen worden”*, XIII: 12; Hfdst. XXV: 29; dit uitstel geschiedt ook om deze oorzaak dat de aandoeningen, welke van vele geslachten zijn, mogen worden samengesteld en teruggebracht tot de regerende liefde, zodat de mens-geest gans en al zijn liefde is: doch nochtans werden velen van hen, zowel de goeden als de bozen, bewaard tot het Laatste Gericht, maar alleen die bozen die een zedelijk leven in de uitwendige dingen vanuit gewoonte in de wereld hadden kunnen leven, en die goeden die van valse dingen vanuit onwetendheid en vanuit godsdienst waren doordrenkt; de overigen echter werden na den volbrachten tijd van genen gescheiden, de goeden in den Hemel geheven, en de bozen in de hel geworpen, en dit vóór het Laatste Gericht. Dat het Laatste Gericht de grote dag van den toorn Gods wordt geheten, is omdat het den bozen, die in de Hel worden nedergeworpen, toeschijnt alsof God dit vanuit toorn en ontsteking doet, omdat er dan van hen een ondergang plaats vindt die van boven komt en eveneens uit het Oosten, waar de Heer is als Zon, en omdat zij dan in verschrikkingen, smarten, en eveneens in martelingen zijn; maar nochtans heeft de Heer volstrekt geen toorn; Hij is immers de Liefde en de Barmhartigheid zelf, en het Goede zelf, en de zuivere Liefde en het Goede zelf kan niet toornen; dit is immers tegen het wezen ervan; maar die schijn is daarvandaan: wanneer de laatste staat, die er is wanneer de boze dingen op aarde en tegelijk dan in de geestelijke Wereld, dermate zijn toegenomen dat de heerschappij doorslaat aan hun zijde en daardoor het evenwicht tussen den Hemel en de Hel vergaat,

bij het vergaan waarvan de Hemelen waar de Engelen zijn, in nood beginnen te verkeren, dan spant de Heer vanuit de Zon Zijn kracht in, dat is, Zijn Liefde, om de Engelen te beschermen, en om den staat te herstellen die in nood verkeert en begint te wankelen; ten gevolge van welke kracht en macht [*virtus et potentia*] het met het Goddelijk Goede verenigde Goddelijk Ware, hetwelk in zijn wezen de Goddelijke Liefde is, door de Hemelen heen doordringt tot de lagere plaatsen, waar de bozen zich hebben vergezelschaft; en omdat die niet een zodanigen invloed en een zodanige aanwezigheid van de Goddelijke Liefde uithouden, vangen zij aan te beven, benauwd te worden, en gemarteld te worden; door dit immers worden de goede en de ware dingen verstrooid die zij in hun spreken en handelingen alleen in de uitwendige dingen hadden leren voorwenden, en worden de inwendige dingen geopend, welke niets dan boze en valse dingen zijn; en omdat deze lijnrecht zijn tegenovergesteld aan de goede en de ware dingen die uit het innerlijke invloeien, en evenwel de boze en de valse dingen hun leven hebben gemaakt, hebben zij vandaar beving, angst, en marteling, zodanig, dat zij niet langer kunnen standhouden; deswege vluchten zij weg en werpen zich in de hellen die onder de bergen en de rotsen zijn, waar zij in de boze dingen en in de valse dingen van hun boze kunnen zijn; dit wordt in het bijzonder aangeduid met de boven ontvouwde woorden: “*Zij zeiden tot de bergen en tot de rotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op den Troon zit, en van den toorn des Lams*”: uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat er wordt gezegd de toorn des Lams, en vanwaar het is dat het Laatste Gericht wordt geheten de grote dag Zijns toorn, hoewel het de Goddelijke Liefde is, welker werking in zich beschouwd is dat allen mogen worden gezaligd; want zij is de wil van te zaligen, aldus volstrekt geen toorn, maar liefde. Iets eenders geschiedt ook wanneer een boze geest die zich als engel des lichts kan voordoen, tot den Hemel opklimt; wanneer hij daar komt, begint hij, omdat hij het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware dat daar is, niet uithoudt, beangst en gemarteld te worden, en wel dermate dat hij zich met uiterste krachtsinspanning naar beneden werpt, en niet rust voordat hij in de Hel is die met zijn boze overeenstemt. Vanwege dezen schijn is het, voorts deswege dat zij worden gestraft als zij boze dingen doen, dat er in het Woord zo vaak aan Jehovah, dat is, aan den Heer, wordt toegeschreven verontwaardiging, toorn, ontsteking, ja zelfs woede en wraak; maar om al die plaatsen aan te voeren, waar die dingen aan Jehovah, dat is, aan den Heer, worden toegeschreven, daarvan wordt hier afgezien vanwege de grote menigte ervan; alleen enige zullen worden aangevoerd, waar het Laatste Gericht wordt

genoemd de dag van verontwaardiging, toorn, ontsteking en wraak van Jehovah en van God; zoals in de volgende: bij Jesaja: *“Zie, de dag van Jehovah komt, wreed, en van verontwaardiging, en van ontsteking des toorns, om het land tot woestheid te stellen, en deszelfs zondaars daaruit te verderven; Ik zal den Hemel beroeren, de aarde zal geschud worden uit haar plaats in de verontwaardiging van Jehovah, en in den dag der ontsteking Zijns toorns”*, XIII: 9, 13; onder den wreden dag en der ontsteking des toorns van Jehovah wordt het Laatste Gericht verstaan; en omdat het het boze is hetwelk ontsteekt en het valse hetwelk toornt, wordt er derhalve gezegd dag der ontsteking des toorns; onder het land dat tot woestheid zal worden gesteld en dat uit haar plaats zal worden geschud, wordt het land verstaan dat in de geestelijke Wereld is, want daar zijn evenzeer landen als op onzen Aardbol; en die landen worden, wanneer het Laatste Gericht aanhoudt, tot woestheid gesteld en uit haar plaats geschud, want dan worden de bergen en de heuvelen omgekeerd, en de dalen verzinken in moerassen, en het aangezicht van alle dingen wordt daar veranderd: doch nochtans wordt onder de aarde (of het land) in den geestelijken zin de Kerk naar welke van beide zijden ook verstaan; want in de geestelijke wereld is het aangezicht der aarde eender aan den staat der Kerk bij hen die op de aarde daar wonen, weswege wanneer de Kerk vergaat, ook de aarde (of het land) vergaat, want zij maken één; en dan ontstaat op de plaats van de vorige aarde (of het vorige land) een nieuwe: maar deze veranderingen zijn onbekend voor ons in onze landen; en toch moeten deze openbaar gemaakt worden, opdat men wete wat er wordt verstaan onder: Het land zal tot woestheid worden gesteld, en uit haar plaats worden geschud. Bij Zefanja: *“Terwijl nog niet over u komt de ontsteking des toorns van Jehovah, als nog niet komt over u de dag des toorns van Jehovah; misschien zult gij verborgen worden in den dag des toorns van Jehovah”*, II: 2, 3; ook hier wordt onder de ontsteking des toorns en onder den dag van den toorn van Jehovah, het Laatste Gericht verstaan. In de Klaagliederen: *“Hij gedenkt niet aan de voetbank Zijner voeten in den dag Zijns toorns”*, II: 1; onder de voetbank der voeten van Jehovah wordt de eredienst des Heren in de natuurlijke Wereld verstaan, ter oorzaak hiervan dat de algehele Hemel samen met de Kerk in de Wereld vóór den Heer gelijk is als één Mens; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 78 tot 86; de Binnenste Hemel maakt het hoofd; de overige de borst en de benen, en de Kerk op aarde maakt de voeten; vandaar eveneens is het, dat de voeten het natuurlijke betekenen; ook blijven de Hemelen staan op de Kerk, welke bij het Menselijk Geslacht is, zoals de mens op zijn voeten, zoals kan vaststaan uit hetgeen in hetzelfde Werk in n. 87 tot 102, en 291 tot 302 is getoond;

omdat het Laatste Gericht komt, wanneer er geen geloof meer is omdat er geen naastenliefde is, aldus wanneer het einde der Kerk er is, blijkt, wat er wordt verstaan onder: “Hij gedenkt niet aan de voetbank Zijner voeten in den dag Zijns toorns”; en elders: *“Niet in den dag des toorns van Jehovah is er een die ontkomt en overblijft; hen die ik heb opgeleid en gevoed, heeft verteerd mijn vijand”*, Klaagl. II: 22; de dag des toorns van Jehovah is het Laatste Gericht; dat er dan geen goede der liefde en ware des geloofs meer in de Kerk is, maar het boze en het valse, wordt aangeduid met: “Niet een die ontkomt en overblijft; hen die ik heb opgeleid en gevoed, heeft mijn vijand verteerd; niet een die ontkomt en overblijft, betekent niet het goede en het ware; die ik heb opgeleid en gevoed, zijn zij die van de Kerk zijn, en dezen hebben alle geestelijke spijs, of de erkenenis van het goede en het ware vanuit het Woord; de vijand die hen heeft verteerd, is het boze en het valse. In de Apocalyps: *“Uw toorn is gekomen, de tijd om de doden te richten, en om het loon te geven aan Uw dienstknechten, en aan hen die Uw Naam vrezen, en om te verderven hen die de aarde verderven”*, XI: 18; uit deze dingen blijkt, dat onder den toorn of den dag des toorns het Laatste Gericht wordt verstaan, want gezegd wordt: “Uw toorn is gekomen, de tijd om de doden te richten”. Bij Jesaja: *“De dag der wraak is in Mijn hart, en het jaar Mijner verlost en is gekomen; vertreden heb Ik de volken in Mijn toorn, en dronken heb Ik hen gemaakt in Mijn ontsteking”*, LXIII: 4, 6; daar wordt gehandeld over de worstelingen van den Heer door welke Hij de Hellen heeft onderjukt, aldus over het Laatste Gericht, hetwelk door Hem is geschied toen Hij in de Wereld was; want door de worstelingen, welke de in Hem toegelaten Verzoeken zijn geweest, heeft Hij de Hellen onderjukt en het Laatste Gericht gehouden; het is dit Gericht hetwelk wordt verstaan onder “den dag des toorns en der ontsteking van Jehovah” in het Woord van het Oude Testament; maar het Laatste Gericht hetwelk heden ten dage door den Heer is voltrokken, wordt verstaan onder den dag Zijns toorns in de Apocalyps; dat een Laatste Gericht door den Heer is gehouden toen Hij in de Wereld was, zie men in het Werk OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 46; de onderjukking van de Hellen wordt daar aangeduid met: “Vertreden heb Ik hen in Mijn toorn, en dronken heb Ik hen gemaakt in Mijn ontsteking”; het jaar der verlost en betekent het gericht over de goeden, die gered werden. Bij denzelfde: *“De Geest van den Heer Jehovah is op Mij, om uit te roepen het jaar des welbehagens voor Jehovah, en den dag der wraak voor onzen God, om te vertroosten allen die rouwen”*, LXI: 1, 2; bij denzelfde: *“De dag der wraak voor Jehovah, het jaar der vergeldingen voor Zions twistzaak”*, XXXIV: 8; met den dag der wraak voor Jehovah wordt eender als met den dag Zijns toorns en Zijner

ontsteking, het Laatste Gericht aangeduid; aan Jehovah immers of den Heer wordt wraak toegekend om de eendere oorzaak als waarom toorn en ontsteking aan Hem wordt toegekend, namelijk vanwege den schijn dat zij die het Goddelijke hebben ontkend, en met een vijandig hart en een vijandige gezindheid tegen de goede en de ware dingen der Kerk zijn geweest, bijgevolg tegen den Heer uit Wien die dingen zijn, zijnde allen diegenen die boos leven, in de Hel worden geworpen; en omdat dit met hen geschiedt zoals met vijanden, wordt aan den Heer wraak evenals toorn toegekend, over welke zaak boven; het jaar der vergelding betekent iets eenders als de dag der wraak; maar het wordt gezegd van de valse dingen, doch de dag der wraak van de boze dingen; Zions twistzaak betekent de verwerping van het ware en het goede der Kerk; Zion is de Kerk. Bovendien wordt de tijd van het Laatste Gericht in andere plaatsen genoemd de dag van Jehovah, de dag der bezoeking, de dag der doding, en de dag der Komst; de dag der Komst des Heren bij Malachia, Hfdst. III: 2; en bij Mattheus, Hfdst. XXIV: 3, 27, 37, 39.

414. En wie kan bestaan; dat dit betekent wie zal het uithouden en leven, staat vast uit de betekenis van staan, wanneer het vóór den Heer is, zijnde uithouden en leven; hier niet kunnen uithouden en leven; want, zoals boven is gezegd, de bozen komen vanwege den invloed en vandaar vanwege de aanwezigheid des Heren, dat is, van het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware, sterk en machtig uitgaande en voortgaande van Hem, niet slechts in bevingen tengevolge van de verschriktheid, maar ook in martelingen tengevolge van de innerlijke botsing; en daarom kunnen zij niet leven indien zij niet van daar wegvluchten en zich nederstorten; tengevolge van de beving en de marteling immers komt als het ware de dood over hen; de Goddelijke aanwezigheid immers maakt de bozen dood, zoals zij de goeden levend maakt; vanwege dezen staat van hen alsdan wordt gezegd: “Wie kan bestaan”, zoals ook bij Malachia: “*Wie zal den dag Zijner Komst verdragen, en wie zal staan wanneer Hij zal verschenen zijn*”, III: 2; bij Nahum: “*Voor Zijn verontwaardiging, wie zal bestaan, en wie zal staan in de ontsteking Zijns toorn*”, I: 6; en bij Joël: “*Groot is de dag van Jehovah en zeer vreselijk, en wie zal hem verdragen*”, II: II. Bovendien betekent het woord staan, evenals wandelen en zitten, in het Woord zijn en leven; en staan iets eenders als bestaan en blijven staan; zoals bij Lukas: “*De Engel antwoordende, zeide tot Zacharia: Ik ben Gabriël, staande voor God*”, I: 19; en bij denzelfde: “*Waakt te aller tijd, opdat gij moogt waardig geacht worden om te staan voor den Zoon des mensen*”, XXI: 36; en elders. En omdat staan eveneens betekent zijn, wordt het ook gezegd van Jehovah; bij Jesaja: “*Jehovah stelt Zich om te twisten, en is staande om te richten*”, III: 13; en

bij David: “*God stond in de vergadering Gods, in het midden der goden zal Hij richten*”, Psalm LXXXII: 1; maar vanwaar dit is dat staan betekent zijn, zal elders worden gezegd.

EINDE

EERSTE DEEL.

